REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

DOS. Nr. 40001 VOL. Nr. 22

ARHIVA OPERATIVA

DOSAR

Anchetă Diverse documente (copii)
în legătură cu complotul organizat de
IULIU MANIU și ION MIHALACHE
(Fuga dela Tămădău)

C57-C9
3/98

Data

P 213/22

Urmea

Tip. M.A.I. – c. 0755/1963

ROMÂNIA

Dosarul Nr. ______ Vol. Nr. 22

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

DIRECŢIA GENERALĂ A POLIŢIEI

ANUL 194__

DOSARUL

relativ la Actele de anchetă privitoare la complotul organizat de Iuliu Maniu, Ion Mihalache şi alţii. Complotul „Tămădău"

Observaţiuni: ______

M. O., Imprimeria Naţională

Nr. volumului următor: ______

3

00001

DECLARATIE

ILIE LAZAR, membru in delegatia Permanentă a P.N.T., de profesiune avocat, domiciliat în Bucuresti Str. Postei Nr. 2, asupra intenţiuni mele de a pleca pe calea aerului în străinătate declar urmatoarele:

In urma prigoanei ce nu mai inceteazd contra mea şi a familiei mele, încă din 15 II-a 1945, am dispărut dela domicilul meu, stând pe capul a cel putin 22 familii in Bucuresti si provincie.-

Intre timp in urma incendării şi plecării mele în aşa zisele "Sumane Negre", am fost condamnat si am si ispăsit 7 luni de temniţă grea. Cum pe viitor aceiasi soartă mă asteată, mi-am propus să fug cu orice jerfă. Fuga mea nu avea nici un alt rost, decât pur si simplu darul de a trăi in libertate ceiace acasă in casă la tara mea si in familia mea nu mai aveam. Am comunicat aceasta dorinţă a mea prin sotia mea si D-lui Presedinte IULIU MANIU, încă cu luni înainte. De data aceasta mi s'a comunicat si prin Dl. NICOLAE CARANDINO, am si luat contact in 13/14 noaptea, la ora 1/noaptea/ cu domnii: POPESCU, Dr. GAFENCU, fraţii BORCEA - săvârsind prin ai cunoaste atunci personal si pe acestia. Intâlnirea a avut loc la capul liniei de tranvaiu 14, unde eram asteptat de domnii de mai sus si de Dl. MIHALACHE, care era in maşina lor. Eu am sosit in maşina vechiului meu cunoscut sofeurul AURICA POPA, impreună cu D-na si Dl. CARANDINO.

In a treia maşină mai erau niste domni pe care nu i-am putut identifica fiind intuneric. Condusi de domnii de mai sus, am plecat cu totii spre locul de unde urma să decolămă.-

Din tot ce s'a petrecut si de executia primită a prinderii si tragerii noastre in cursă, sau a trădării noastre nu poate fi nici un dubiu. Acest fapt este o realitate tristă pentru mine si prietenii mei. Trebue să recunosc un fapt

./.

categoric si anume că eu am fost un mare naiv, acceptând a mă aventura la o actiune cu oameni complect necunoscuti. Pe dealtă parte trebue să recunosc, că organele Sigurantei si-au îndeplinit rolul de minute.-

Nu stiu rolul ce au jucat în aceasta chestiune cei doi piloți pe care eu deloc nu i-am cunoscut si niciodată nu am luat contact cu ei.

In legătură cu lucrarea mea, care este o completare a memoriilor mele din tinerete, începând, aceasta n'are nici o legătură cu încercarea noastră de a fugi. Lucrarea este de domeniul trecutului si sunt întâmplările petrecute cu mine în ultimii ani, adică biografia mea, care este icoana vie a unei vieti sbuciumate si destrămate.-

Sunt îndurerat că aceiasi soartă năprasnică mă urmăreste si sub actualul regim ca si sub celelalte a lui Carol II .si Antonescu. Eu sunt convins, că fată de noi unii, care sub raportul sentimentelor democratice n'avem nimic a ne reproşa să mergem prea departe. Eu nu voi putea niciodată să parvin în viață, prin aportul misiunea şi lăsarea tovarăsilor de idei.-

Repet că gândul meu curat, atunci când, foarte usuratic am consimtit să fug, n'a fost altul decât a mă pune la adăpost fiinţa fizică si a trăi în libertate, atâta vreme cât Marile Puteri nu vor cădea de acord, Pentru noi ca popor si pentru mine individual va rămâne credinţa fermă, că mult încercatul nostru popor nu va putea progresa, decât prin perfectă armonie cu vecinii cei puternici, iar actualmente diferende între cei mari nu le vom lichida noi. Ba sunt convins că un eventual războiu ar însemna distrugerea noastră complectă. In legătură cu vre'o actiune pretinsă subversivă cu şi de data aceasta declar sus şi tare, .Decând m'am eliberat din închisoare eu n'am participat nici direct , nici indirect la nici o actiune. N'am fost nici o singură dată în cele două Judete Hunedoara si Maramureş, al căror Presedinte sunt.-

N'am dat o singură hârtie politică sau de orice altă natură. Dela Sefia Sectiei Muncitoresti a Partidului

./.

mi-am dat dimisia inrevocabil atât in fata D-lui MANIU cât si MIHALACHE.-

La Clubul Partidului n'am fost niciodată de un an de zile.-

Aceasta fiind situatia si adevărul curat si văzând că persecutia împotriva mea nu incetează am crezut să plec din tară si din sânul familiei mele dragi., până când alte foruri internationale, vor calma spiritele si in tara noastră.

Recunosc faptul că am avut intentia să fug si acesta este cazul pentru care î-mi aştept cu resemnare pedeapsa, dacă aşa se va judeca un om care afară de dragoste de adevăr n'are alt obiectiv in viaţă.

In complectarea declaratiei dată D-lui Secretar G-ral BUNACIU complectez:

In după ameaza zilei de 13 VII-a, am fost vizitat de Dl. Secretar al D-lui IULIU MANIU, Ing. BOILA ROMICA; care mi-a comunicat, că Dl. Presedinte ar dori să ne vedem la orele 9 la verisoara D-sale, unde probabil va lua masa la D-na SBOTITA IONESCU in Str. Toţtio Nr. 1o. Aci m'am intâlnit cu Dl. Presedinte MANIU la orele 9.3o, Dl. Presedinte mi-a comunicat că dacă doresc a pleca incă in noaptea aceasta cu un avion s'ar putea să plec. La intrebarea mea cu cine ar urma să plec. El mi-a comunicat că, cu Dl. I. MIHALACHE, PENESCU si CARANDINO. M-a mai intrebat dacă am ceva bani, i-am răspuns că voi face rost. I-am răspuns, că voi trimite masina cu sofeurul AURICA POPA, să facă să mă văd cu sotia mea. Dacă dela dânsa am optinut si o parte din bani care s'au găsit la mine. S'a stabilit tot atunci ca să mă intâlnesc acasă la Dl. MANIU, in casa lui R. BOILA, cu Dl. CARANDINO, care urma să mă conducă la locul plecării.-

Dl. CARANDINO, a sosit cu sotia sa, si cu un domn, declar al cărui nume î-mi scapă si mi-a comunicat că trebue să fiu la ora 1, după miezul nopţi la capătul linii tramvaiului 14 şi că trebue să trecem si pe la Dl. PENESCU.-

C-am la vre'o 12.3o, am plecat spre locul intâlnirii trecând pe la casa D-lui PENESCU, aci Dl. CARANDINO a intrat in locuinţă şi peste un sfert de oră am plecat impreună.

./.

Acolo am aflat o masină în care era Dl. MIHALACHE şi ne-au fost prezentati de Dl. CARANDINO, Dl. POPESCU GHEORGHE Dr. GAFENCU si fratii BORCEA.-

In decurs de cinci minute am plecat ei inainte si noi in urma lor.-

Drumul a durat c'am două ore, Am sosit acolo la 3.3o, unde am stat până de dimineata.

Dl. Organizator POPESCU, GAFENCU si ceilalţi, au dispus in intregime de noi, iar in momentul sosirii celor două avioane care au sosit cu 3/4 intârziere, până au sosit si ecpele sigurantei, care au fost acasă in cursul noptii, iar vre'o câteva camioane si masina 1356.B., pe care am bănuit-o că este oficială au sosit dimineaţa. In momentul sosirii avioanelor am fost porniti si noi, iar in două minute am fost inconjurati de circa 3o agenti condusi de un domn Inspector ZAHARIA /paremi-se/ si au tras in noi somându-ne să ne predăm. Aceasta operatiune a fost atât de perfectă, incât suntem convinsi că a fost o cursă bine pusă la punct, cu o mare trădare la mijloc.

ss/ Ilie Lazăr,

00005

D E C L A R A T I E

Subsemnatul, ILIE LAZAR, refugiat politic, fost puşcăriaş condamnat la 7 luni închisoare pentru "omisiunea" denunţării" existenţei sumanelor negre, declar următoarele:

Dl. CONSTANTIN STURDZA zis „Conu Costache" ne bate la cap în permanenţă, că „Aliaţii "noştri din Răsărit „nu vor părăsi România nici odată". Această afirmaţie a unui pesimist incoribibil cum este „Conu Costache" o combat prin următoarea şi categorică „declaraţie".-

"Aliaţii noştri vor părăsi ţara românească cel mai târziu la 1 Aprilie 1948.-

Totodată mai afirm categoric că n'am renunţat de a vedea şi Basarabia reîntoarsă la Patria Mumă.-

Aceasta îmi este categorica afirmaţie pe care o întăresc cu semnătura.-

Slobozia la 27 Aprilie 1947.-

/ss/Ilie Lazăr
sub numele adevărat, iar Nae Oboreanu, în cel de refugiat.-

DECLARATIE

Subsemnatul, ILIE LAZAR, refugiat politic, fost puşcăriaş condamnat la 7 luni închisoare pentru „omisiunea" denunţării" existenţei sumanelor negre, declar următoarele:

Dl. CONSTANTIN STURDZA zis „Conu Costache" ne bate la cap în permanenţă, că „Aliaţii "noştri din Răsărit „nu vor părăsi România nici odată".
Această afirmaţie a unui pesimist incoribibil cum este „Conu Costache" o combat prin următoarea şi categorică „declaraţie".-

"Aliaţii noştri vor părăsi ţara românească cel mai târziu la 1 Aprilie 1948.-

Totodată mai afirm categoric că n'am renunţat de a vedea şi Basarabia reîntoarsă la Patria Mumă.-

Aceasta îmi este categorica afirmaţie pe care o întăresc cu semnătura.-

Slobozia la 27 Aprilie 1947.-

/ss/Ilie Lazăr
sub numele adevărat, iar Nae Oboreanu, în cel de refugiat.-

29 Iulie 00007

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Dr. ILIE LAZAR, avocat, domiciliat in Bucuresti str. Postei nr.2 asupra intâlnirilor mele şi a pritenilor mei politici cu reprezentanţi militari şi politici ai Misiunilor Americane si Engleze, declar următoarele:

M'am intâlnit in totul de trei ori dela sosirea lor in ţara noastră cu următoarele persoane şi in următoarele imprejurări :

1.- N'aşi putea preciza data, dar la orce caz imediat după sosirea in ţară a Dlui General SKYLER am fost poftit la o masă de către Baronul NEUMAN la Capsa - unde am făcut şi cunoştinţa acestui domn general şi a ajutorului său, dacă imi aduc bine aminte un domn marinar BOCEN. Istoricul acestei mese este următorul : Intreprinderea NEUMAN, care era in marea ei majoritate capital american, tot timpul regimului Antonescu a fost condusă de un consiliu de administratie condus de Dl Dr. IONEL POP, DR. STEFAN ISECUT, MIHAIL RAUTU şi subsemnatul.

La această masă afară de cei de mai sus inşiraţi au mai participat şi Dl NEUMAN şi ajutorul D-sale din Bucuresti MORITZ BEOLIS.

La această masă dată de Dl NEUMAN in onoarea reprezentanţilor americani am fost prezentaţi ca foşti consilieri cari in vremea lui Antonescu am condus intreprinderea.

Afară de chestiuni banale şi de interes pentru intreprindere nu îmi amintesc să se fi dicutat alte chestiuni.

Pe Dl SKYLER precum şi pe Dl BOCEN eu deatunci nu i-am mai văzut şi nici intâlnit vreo dată.

2.- Adoua intâlnire a mea şi a prietenilor mei politici cu reprezentanţi ai aliaţilor, a fost in casa Dlui VASILE SERDICI, unde am cunoscut şi luat masa cu Dnii PORTER şi KEY dela Misiunea Engleză. Prietenul meu SERDICI îmi spunea că dă, această masă ca să mă cunoască Dnii de mai sus. Stiut este că cu trei zile inainte am scăpat

./.

din inchisoare unde am stat 7 luni /în preventie/, făuă să am nici un amestec in aceia chestiune, care mi s'a imputat. (participare la "Sumanele Negre"/.

La această masă domnii de mai sus pe care atunci i-am cunoscut si de atunci nu i-am mai vazut au venit insotiti si de o doamnisoară translatoare al cărui nume nu-l stiu. Dintre prietenii politici care au luat masa atunci, dacă imi aduc bine aminte (in orice caz s'ar putea ca să-l si omit sau să-l pun pe altul care n'a fost), dar după cum imi amintesc au fost domnii Dr. SOLOMON, GHITA POP, GHILEZAN, MARLDARASCU, SERDICI, CANTEMIR si să fi mai fost vre'unul sau doi.

La această masă in dreapta mea sedea Dl. PORTER, iar in stânga D-ra translatoare. Masa a inceput circa la vre'o 2 după masă, iar eu fiind nevoit să plec mai devreme c'am pe la orele 4, i-am lăsat pe toţi incă la masă. Cu mine si in prezenta mea a fost o discutie deschisă de Dl. PORTER, in legătură "lipsa de organizare practică" si de tehnicieni a partidului national-tărănesc. Aceasta părere si in special comparatia ce a făcut dl. PORTER cu Partidul Liberal m'a "scos din sărite si i-am ripostat timp de aproape trei sferturi de oră arătând si punând pe hârtie cel putin 15 tehnicieni dar cari nu-si pot permite nici să dea mese si nici să fie "onoreţi" a fi invitati cu domnii "aliaţi" la mese. Mi-a arătat cum lucrează prin sectii de studii si prin tehnicienii săi partidul muncitoresc englez.

In jurul acestei chestiuni s'a dus intreaga discutie cât am participat eu la masă. C'am pe la orele 4, după ce m'a chemat la telefon Dl. Maniu dela Sibiu, care m'a invitat acolo să mă refac, am plecat acasă, deoarece trebuia să pachetăm fiindcă la orele 6 imi pleca trenul spre Ardeal unde n'am fost de un an.-

3/. A treia masă cu reprezentanţi ai "aliatilor" a fost in casa D-lui SABIN MANUILA, cumnatul D-lui Dr. AUREL LEUCUTIA fost Ministru, in Schitu Măgureanu Nr. 19. Aici Dl. MANUILA dorea ca vre'o câtiva insi si anume domnii GHITA POP, Dr. SOLOMON, HUDITA, SERDICI si cu mine, să-l cunoastem pe dl. JOVELL noul reprezentant militar si urmaş al lui SKYLER.

Despre acest domn pe care tot atunci l-am cunoscut si pe care nu l-am mai văzut Dl. MANUILA ne spunea că "datorită raportului către Presedintele TRUMAN ne-a venit ajutorul american pentru Moldova". -

./.

In societatea D-lui JOWELL era un domn ofiter american care ne spunea că este de origină polonez si insotitorul D-lor român Dl.IMPERIU MATEESCU.-

La aceaste masă traduceau domnii SERDICI,MANUILA si câteodată Dl.MATEESCU.-

Masa a decurs intr'o admosferă caldă si mai mult protocolară,.Fiecare din noi ne tineam strict de bon ton.

Eu personal mi.am permis a spune si am rugat pe domnii de mai sus să traducă următoarea intâmplare:

Eram in comuna Porumbacul de Jos Jud,Făgăraş impreună cu domnii STOICHITA si Dl.MARKHAM.

Aici ne.au asteptat tot satul si după o scurtă primire ne-am adresat sătenilor ca să se prezinte dintre ei aceia care au fost in America si cari vorbesc englezeste.-

Sau prezentat vre'o 15 insi si două femei cu cari Dl.MARKHAM s'a intretinut.La un moment dat inaintează un bătrân si scoate onscrisoare recent primită dela fiul său cetătean american.In aceasta scrisoare fiul scria tatălui său "Dragi părinţi" după 4 ani de militărie şi petrecerea in tot orientul abea acum m'am reintors din războiul cu japonezii si pot să vă asigur că am terminat cu maimuţele, etc. " După această expunere si după traducere de către domnii SERDIVI SI MANUILA a fost mare râset,eu afară de aceasta n'am mai sustinut şi n'am vorbit ,decât ascultat până la plecare.-

Cu domnii de mai sus eu deatunci nu m'am mai văzut

Semnez.
ss/.Dr.Ilie Lazăr.

29 - VII-1947.

5 sept 00010

D E C L A R A T I E
===========================

Subsemnatul Dr.ILIE LAZAR născut la 12 Decembrie 1895 în Comuna Giuleşti Jud.Maramureş,fiul lui Andrei şi al Anei născută Ivaşcu de profesiune avocat,de religie român unit, de naţionalitate română,căsătorit,cu un copil,cu serviciul militar satisfăcut la unitatea 10 Vânători Munte,având gradul de sublocotenent de rezervă,am fost condamnat 7 luni închisoare pentru delictul de nedenunţare pentru care mă aflu în recurs, cu ultimul domiciliu în Bucureşti Str.Poştei Nr.2,membru al Partidului Naţional Ţărănesc şi Preşedinte al Organizaţiilor Judeţelor Maramureş şi Hunedoara ca şi membru al delegaţiei permanente şi secretar general al organizaţiilor regionale pentru Ardeal şi Banat,asupra celor întrebate declar următoarele :

Cu privire la activitatea mea politică după data de 22 Decembrie 1946,când m'am eliberat din închisoarea Văcăreşti pot declara că este inexistentă.- Menţionez că în timp ce eram în închisoare am fost cooptat în Delegaţia Permanentă deci în forul suprem statutar al partidului însă până în momentul de faţă n'am luat parte la nici una din şedinţele acestui for.- Motivul : de o parte am fost în închisoare,iar după eliberare plecat în Ardealul de Nord pentru a mă reface la ţară la socrii mei unde am stat complect izolat de lume,iar după aceasta am fost chemat din nou la poliţie,fapt în urma căruia m'am văzut din nou nevoit a mă ascunde.-

Astfel am fost nevoit să trăesc până în ziua de 13 sau 14 Iulie,când am fost arestat împreună cu alţi fruntaşi ai partidului cu cari încercasem să plecăm clandestin din ţară pe calea aerului.-Inainte de a pleca la socrii mei am fost vizitat de o serie de prieteni printre cari D-nii : Mihai Popovici Ghiţă Pop,Romul Pop,Dr.Solomon,Leucuţia,Elekeş,Domocoş şi colaboratorii mei dela Cooperativa întemeiată de mine " Transilvania ".-

Deasemenea într'o Sâmbătă înaintea Crăciunului

am fost invitat la masă de Dl.V.Serdici care mi-a comunicat că niște englezi vor să mă cunoască și că vor fi și ei la masă.-

Aceștia se numesc Porter și Key,cari erau însoțiți de o translatoare.- La masă au mai luat parte și D-nii Mănuilă Sabin,Măcărăscu Cantemir,amfitrionii și alții de care nu-mi amintesc.- După o discuție obișnuită,Porter făcând afirmațiunea că partidul nostru n'ar avea technicieni ci mai mult agitatori, susținând că P.N.L.e mai bogat în specialiști și din vorbe deducând că are simpatii laburiste m'am simțit puțin jignit și timp de 3/4 de oră i-am demonstrat contrariul.- Mai mult ieam spus că în două minute voi scrie pe un bilet de vizită 15 nume de specialiști în diferite domenii,membrii ai P.N.T.ceeace am făcut.- Biletul de vizită a fost luat de Key.- Pe bilet am trecut următoarele nume : Ing.Mihăescu,Serdici,Sabin Mănuilă, Dr.Ionel Pop,Prof.Dragoș,Nerva Elekeș,Vasile Târțea,Ion Pupăză, Ion Domocoș,Vasile Munteanu,Eugen Hațieganu,Prof.Zane,Nestor Badea,arătând că avem încă numeroși tineri foarte bine pregătiți.- Am fost aprobat și de ceilalți comeseni.- Am fost chemat în acest timp la telefon dela Sibiu de Dl.Maniu care m'a invitat acolo spre a mă reface și care mi-a spus că nu este de părere să merg în Nordul Ardealului.- I-am răspuns că sunt hotărât să merg la socrii mei în Comuna Copodenie - Mănăștur,unde voi avea liniștea necesară,în plus nici nu puteam suporta cheltuelile spitalului.- La ora 4 am părăsit masa,întrucât trenul îmi pleca la ora 6.-

Pot adăuga că mă simțeam puțin jignit,că partidul nu organizase destul de bine apărarea noastră în proces,când Dl.Maniu la întrebarea ce i s'a pus despre mine dacă mă crede capabil de acțiuni subversive, a afirmat că am o fire prea sinceră și deschisă și deci nu mă crede capabil.- Considerând cu aceasta ca un fel de părere personală,că sunt indiscret.-

Revenit în Capitală c'am la sfârșitul lui Februarie 1947,am fost chemat la telefon de Dl.Mihalache,care dorea să mă viziteze,i-am spus că viu eu la D-lui,numai să-mi indice locul întâlnirei.-Ne-am întâlnit la Nestor Badea nepotul său, unde am conversat dela orele 5-8.- Cum în timpul șederii mele în închisoare organizația muncitorească era condusă de o comisie prezidată de prof.V.Veniamin și cum Dl.Mihalache era șeful organizației Capitalei,am discutat despre organizația muncitorească și a Ardelenilor din Capitală pe care tot eu o conduceam In această privință existau diferențe de vederi între noi,Dl. Mihalache neadmițând organizațiuni independente.-Si-a expus

./.

punctul de vedere,că muncitorii trebuesc organizaţi pe profesiuni şi bresle şi că nu şi-ar fi avut rost nici organizaţia Ardelenilor din Capitală,care fusese de fapt desfiinţată înainte.- I-am răspuns că după cum eu nu am admis să se amestece în atribuţiunile mele nici Dl.Penescu nici Dr.Lupu,tot astfel, şi D-lui are acest drept fiind al doilea în ierarhia partidului.- L-am rugat însă să nu nedreptăţească pe oamenii cu merite.- Ulterior constatând,că s'au comis anumite nedreptăţi cum a fost cazul cu intenţia de a fi deblocat Cezar Simionescu, am conceput o ciornă de scrisoare pe care urma să o trimit D-lui Mihalache,dar pe care n'am trimis-o şi care s'a găsit la una din percheziţiile din casa mea, în care reproşam tocmai acest lucru D-lui Mihalache precizând că greul luptei au dus-o muncitorii şi Ardelenii în colaborare cu partizani ca Cezar Simionescu.- Tot în scrisoare mă refeream la curentul şi evenimentele din 8 Noembrie,Malaxa şi Aro arătând că nu trebuia să uite,că greul l-au dus muncitorii.- Precizez,că unii muncitori ca Lambru,Bercaru şi alţii au făcut şi un memoriu de protest D-lui ~~Mxxxx~~ Mihalache împotriva desfiinţării organizaţiei,iar pe mine mă consideră că i-am părăsit.-In adevăr organizaţiile muncitoreşti în absenţa mea au fost mai puţin dinamice şi s'au destrămat.-

Cu privire la organizaţia muncitorească declar, că a luat fiinţă în toamna anului 1944 din iniţiativa însăşi a muncitorilor naţionalişti înacdraţi în partidul nostru care nu erau de acord cu doctrina partidului de extrmă stângă.- Dl. Maniu a încuviinţat înfiinţarea acestei organizaţii încă înainte de întoarcerea mea din Ardealul de Nord,unde fusesem ataşat consilier juridic Com.Armatei IV.- La înapoiere după multă stăruinţă din partea D-lui Maniu şi la cererea muncitorilor,cu toate că am spus,că nu sunt specialist în chestiuni muncitoreşti şi că am mai multe sarcini,am acceptat şi aceasta.-Cred, că s'a insistat,pentru motivul,că sunt cunoscut ca animator de mase.- La început am constituit un comitet de conducere şi un birou juridic pentru apărarea muncitorilor epuraţi şi prigoniţi pentru scopul lor politic.-Apoi am trecut la organizarea pe teren şi la instruirea în fiecare seară şi săptămânal a muncitorilor,arătându-le programul partidului în problemele muncitoreşti.-Paul Niculescu,un muncitor dela Malaxa,când raporturile s'au ~~înxx înxx~~ înăsprit cu partidele de extrma stângă a organizat echipa de apărare a fruntaşilor din partid şi a clubului, iar după incidentele dela Malaxa,muncitorii noştri au luat o

atitudine de apărare.- Eu însumi eram însoţit seara la plecarea dela Club de o astfel de chipă.- Prima afirmare a organizaţiei muncitoreşti a fost alegerile dela Malaxa.-

La 8 Noembrie 1945 organizaţia muncitorească a fost condusă de colaboratorii mei din comitet,însă nu ştiu cu cine s'a luat contact,eu fiind obligat tot timpul să stau ascuns. Cu privire la evenimentele dela 8 Noembrie n'am cunoştinţă cum şi dacă s'a organizat o contra manifestaţie de P.N.T.- Nici până în prezent aşa cum am arătat mai sus nu am avut posibilitatea să activez fiind sau ascuns sau în închisoare.-

Cu privire la raporturile mele cu Dl.Maniu şi la precizarea rolului meu şi a atribuţiunilor mele în partid după eşirea mea din închisoare,timp în care fusesem cooptat în delegaţia permanentă,am fost invitat de Dl.Maniu la o masă, ~~xxxx~~/cină în casa D-lului Jovin prin luna Martie 1947.- La această masă la dorinţa mea a participat şi Dl.Dr.Virgil Solomonescu prin care Dl. Maniu îmi trimisese vorbă,că vrea să mă vadă.-Atunci, eram ascuns la Sever Dan,deaceia am luat măsurile de precauţiune atât la sosire cât şi la plecare.-

Am discutat întâi unele nedreptăţi cari credeam că se fac de Dl.Mihalache unor prieteni din organizaţia Capitalei ca Cezar Simionescu şi alţii şi propunerea altora cu mai puţine merite.- Deasemenea am discutat şi situaţia organizaţiilor judeţeme din Ardeal fiind de părere că mi se promisese-ră unele elemente după alte criterii decât meritul şi vechimea.-

După aceasta Dl.Maniu a explicat chestiunea dela proces,în urma căreia mă socoteam jignit şi ne-am despărţit în cea mai perfectă armonie.-Cu această ocazie şi nici altă dată nu i-am spus D-lui Maniu intenţiunea mea de a nu mai activa însă am avut impresia că şi dânsul ţinând cont de boala mea doreşte să mă cruţe.-

Declar că prin luna Martie,înainte de amă ascunde am mai luat parte la o masă invitat de Dl.Dr.Aurel Leucuţia la locuinţa sa.- Ne-am întâlnit în casa D-lui Mănuilă din acelaşi imobil unde au venit şi foştii miniştrii din Guvernul Sănătescu şi anume : Ghiţă Pop,Ion Hudiţă,Dr.Solomon şi A.Leucuţia,afară de ei mai erau invitaţi Vasile Serdici eu şi un domn Mateescu, împreună cu doi ofiţeri americani : Lowell şi Rurac.- Inainte de a trece la masă dl. Mănuilă,care este bursierul fundaţiei Rockfeller şi care a trăit vre-o câtiva ani în America ne-a arătat la cei de faţă o mulţime de lucruri interesante în legătură cu medicina şi statistica.-

./.

Dl.Mănuilă ne-a spus înainte de sosirea americanil
că acest domn Lowell este în directă legătură cu Preşedintele Truman,şi că datorită raportului lui s'au primit ajutoarele pentru Moldova.- Apoi am trecut la masă,unde s'au discutat protocolar încă nimic politic.-Eu personal am istorisit şi l-am rugat pe Dl.Serdici s'o traducă,o interesantă întâmplare din comuna Porumbacul de Sus,Jud.Făgăraş,unde un tată recent a primit o scrisoare dela fiul său cetăţean american,s'a întors sănătos din războiul cu japonezii,care le scria părinţilor că " am terminat cu maimuţele ".- Această întâmplare s'a petrecut în prezenţa ziaristului american Markham,când am fost şi mă reîntorceam din Ardealul de Nord.-

Tot prin luna Martie 1947,mergând la o întâlnire cu Dl. Mihai Popovici la el acasă mi-a telefonat soţia, că am fost căutat de 3 persoane care au avut o purtare provocătoare, care au făcut-o să creadă că sunt dela poliţie,din care cauză am fost nevoit să mă ascund şi nu m'am mai dus acasă şi am dormit la prietenul şi moşul copilei mele Dl.Sever Dan.- In adevăr xxxxxxx a doua zi am venit la orele 6 dimineaţa xx 5 poliţişti să mă caute.- La Sever Dan am locuit vre-om lună.- Aci m'au vizitat familia şi vre-o câţiva prieteni mai intimi ca Leucuţia, Solomon,Bianu,Domocoş şi am cunoscut şi câteva familii care veneau în vizită la Sever Dan,pentru a-i da cărţi şi alte chestiuni de ale lor.- Am fost prezentat sub numele de Marin Popescu,însă am fost recunoscut,însă am rugat să fie discreţi.- Intre acestea am cunoscut pe o doamnă baron Capri,, Ing.Negoescu,Cerchez şi un episcop Laiu,care era partenerul de cărţi al doamnelor.- Timpul mi-l petreceam citind şi învăţând englezeşte,lucru pe care l-am început încă sub regimul Antonescu,timp de doi ani având ca profesoară pe actuala deputată Alexandra Sidorovici.- Seara vizitam familiile prietene şi anume : familia Constantin Sturdza,care este socrul nepotului meu.- Aici am primit din partea D-nei Sturdza o invitare ca să stau şi la ei la moşia Slobozia - Argeş unde am stat 18 zile.- Am vizitat şi pe Dl.Mihai Popovici,pe D-na Alic Sturdza unde mai locuisem când am fost bolnav,pe Dl.Aurel Măldărescu,pe Ing.Cernescu toţi fiind în apropierea locuinţei lui Sever Dan.- La Slobozia am trăit sub numele de Nae Oboreanu,însă n'aveam asupra mea decât actele mele veritabile.-

Temându-mă că şeful de post se interesează de străinul din comună, am plecat la Bucureşti cu o maşină a

./.

prietenilor şofeuri Ungureanu Nicolae şi altul al cărui nume îmi scapă,şi cari au maşină de piaţă cu care venisem la Slobozia,şi cărora le spusesem atunci că voiu sta acolo cca. 3 săptămâni.- Anunţasem pe soţia prin Dl.Sturdza,că voi reveni în Bucureşti,fapt care a determinat-o să-mi scrie o scrisoare de reproş în ungureşte rugându-mă să mai stau acolo.-

In Bucureşti am tras la avocatul Mircea Naumescu Str. Prof.Babeş Nr.3,care mă invitase mai înainte şi care are legături directe cu firma Domocoş a cărui preşedinte sunt. Aci am locuit până la 13 Iulie când am fost arestat.-Aici am stat tot timpul în casă şi din când în când am primit vizita celor mai intimi şi discreţi prieteni ca Ghiţă Pop,altădată a venit şi Dl.Hudiţă care a fost înaintea mea preşedintele Garajelor Mihăescu,însoţit de Dl.Domocoş,Dr.Rusescu şi Firezaru actualii conducători ai firmei cu cari am pus la punct chestiuni ale întreprinderii,luând împreună şi masa. M'au vizitat D-nii : Tepelea Gabriel şi Netea Vasile,precum şi avocaţii Pârvu şi Ursu,cărora le-am citit memoriile ce scriam,cerându-le părerea lor asupra stilului.-

Cu privire la faptul încercat de a pleca din Ţară mai precizez următoarele :

Despre intenţiunea mea de a pleca din ţară nu am discutat cu nimeni,însă i-am spus soţiei mele să comunice D-lui Maniu că nu mai pot suporta această situaţie grea în care mă aflam din cauza activităţii mele şi că D-sa şi partidul au datoria de a mă pune la adăpost.- Soţia mea se întâlnea des cu Dl.Iuliu Maniu fiind delegată ca deputat cu asistenţa arestaţilor şi colectarea fondurilor respective.- In această calitate a dus alimente arestaţilor partidului dela închisoarea Gherla.-

Nu mi s'a comunicat prin nimeni până în 13 Iulie hotărârea D-lui Maniu cu privire la plecarea mea în străinătate şi nici eu n'am spus la nimeni decât familiei mele decât după întâlnirea cu Dl.Maniu.-

In ziua de 13 Iulie în timpul mesei de prânz am fost vizitat la Naumescu,de nepotul D-lui Maniu,Ing.Romul Boilă,care mi-a spus textual : " Ei nene Ilie mi se pare că va trebui să te muţi de aici şi să pleci poate chiar departe, şi şeful doreşte să te vadă azi seara,el în momentul de faţă este la Snagov şi se întoarce deseară ".- Oricât voisem să-l fac să precizeze el fie că aşa era instruit fie că nu ştia

./.

s'a derobat să precizeze.-

" Să vedem nene Ilie unde ar fi bine să vă întâlniţi cu unchiuţul " ca să nu vă simtă agenţii cari îl însoţesc".

In fine am căzut de acord,ca să ne întâlnim la verişoara D-lui Maniu,la D-na Clara Ionescu din Str.Tokio Nr.10.- Totodată l-am rugat pe Dl.Ing.Boilă să-mi facă un serviciu şi să treacă pe la soţia mea şi să-i spună ce mi-a comunicat mie şi să o roage ca să mă viziteze împreună cu fetiţa către orele 7 spre înserate.-Dl.Ing.Boilă s'a executat,deoarece soţia mea împreună cu fetiţa au venit punctual la locuinţa lui Naumescu.-

I-am adus la cunoştinţă soţiei mele cele de mai sus,însă neştiind de ceva precis,le-am rugat să mă aştepte acolo,până după întrevederea cu Dl.Maniu,când voi telefona sau le voi trimite maşina să vină la întâlnire.-Am telefonat inginerului Ilie Mândruţiu,să-mi facă rost de o maşină mai ieftină, şi cu un om de încredere,deoarece trebue să facă mai multe drumuri pentru vre-o trei ore.-Mi-a trimis exact la orele 8 ½ seara pe şofeurul Aurel Popa,om de absolută încredere, cu care făcusem şi turneul din Ardealul de Nord.- Am sosit la locuinţă D-nei Clara Ionescu la orele 9 fix unde am fost primit de soţul Dnei Inginer Ionescu, căruia i-am spus că am o intâlnire cu dl Iuliu Maniu,fixată de mine şi Dl Romul Boilă,aici.Maxi introdus in biroul său,iar după câteva minute l'am rugat să-şi vadă de musafiri rămânând singur.Cam la 9 şi 20 minute a sosit Dl Maniu,insoţit de dl Boilă,care ne-a lăsat singuri.Repet textual discuţia cu dl Maniu:"După ce ne-am sărutat Dsa ne-a spus" "vrei să pleci in streinătate"?,la care eu i-am răspuns că evident aş pleca,deoarece nu mai pot suporta situaţia de fugar in care mă găsesc".Dl Maniu mi-a răspuns:"Atunci să fi gata de plecare incă in noaptea aceasta",iar la intrebarea mea"cum şi cu cine voi pleca",Dl Maniu miţa precizat că voi pleca cu Dnii Mihalache,Penescu şi Carandino,ultimul urmând a-mi da amănuntele de detaliu cu privire la intâlnirea cu ceilalţi şi la modalitatea plecării.

Apoi Dl Maniu m'a intrebat cum stau cu banii,i-am răspuns,că am 100 de xdolari şi că mai are şi soţia mea ceva,dela care am şi primit in casă la Sever Dan cei 60 de dolari.După această convorbire l'a poftit inăuntru pe Dl Boilă,pe care l'a intrebat "cum stăm cu maşina şi unde se va intâlni Ilie cu Carandino"?

Dl Boilă a propus să ne intâlnim la el acasă la orele 11.Noxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Ne-am despărţit de Dl.Maniu care era foarte grăbit,probabil avea altceva de lucru.-

Dela întâlnirea cu Dl.Maniu am telefonat maşinei şi soţiei mele la casa D-lui Naumescu,ca să vină împreună cu fiica mea la întâlnire la Sever Dan,această casă fiind mai aproape de a D-lui Boilă unde trebuia să fiu la orele 11.- Eu am plecat din Str.Tokio pe jos,iar soţia mea a sosit în cca.20 minute,aducându-mi bagajul şi 60 dolari.-Aici le-am spus întreaga discuţie avută cu Dl.Maniu şi că voi pleca împreună cu D-nii de mai sus chiar în acea noapte.- Soţia mea a fost emoţionată însă a fost mulţumită că mă ştie în siguranţă şi că trebue să fie lucru serios din moment ce plecam cu Mihalache.- Tot atunci fiica mea mi-a băgat în portmoneu o scrisoare,pe care spunea ca să nu o citesc decât când voi fi afară din ţară.- Le-am condus cu maşina până aproape de casă,apoi m'am dus la Romul Boilă fiind aproape ora 11.- Peste vre-o jumătate de oră au sosit Carandino cu soţia,un domn care spunea că este doctor,Vlad Haţieganu şi Romul Boilă.- Carandino mi-a spus că la orele 1 fix trebue să fiu la capătul liniei 14,unde ne vom întâlni cu Mihalache trebuind însă să trecem pe la locuinţa lui Penescu pentru a-l lua şi pe el.- Am ajuns la locul de întâlnire cu Dl. Mihalache la orele 1 şi un sfert.- Din discuţia dela Dl.Boilă dintre soţii Carandino am înţeles că nu era vorba să plece şi D-na Carandino.- Am plecat cu maşinile spre locul de întâlnire cu Dl.Mihalache,unde ceilalţi sosiseră,iar după ce am fost prezentat şi l-am salutat pe Dl.Mihalache,care era în maşină am plecat spre locul de decolare,unde am ajuns după orele 3.-

Gafencu şi Popescu ne-au condus pe mine,Penescu şi Carandino să vedem terenul de aterisaj.-Aceştia spuneau că vor veni două avioane de bombardament pilotate de oameni de încredere,care urmau să transporte nişte medicamente la Constanţa.-

Ne spuneau că totul este pus la punct în cele mai mici amănunte şi că avioanele vor decola din Bucureşti la orele 6 făcând până la Fundulea 9 minute,iar îmbarcarea noastră trebuia să se facă în 5 minute.-

Intre altele,Carandino spunea foarte satisfăcut că noi suntem aleşii partidului,de aceea şeful ne-a ales aşa fără să precizeze nici acum ce misiune specială puteam

./.

eventual avea.- Desigur că dacă D-nii Mihalache,Penescu și Carandino vor fi primit instrucţiuni şi amănunte dela Dl.Maniu mie personal nu mi le-au comunicat până la arestare,urmând eventual să-mi comunice mai târziu când urma să le răspund dacă accept vre-o misiune sau ba.- Cu privire la aceasta precizez că dacă Dl.Maniu aici în ţară la întâlnirea ce am avut şi Dl. Mihalache afară mi-ar fi dat vre-o însărcinare specială aş fi refuzat categoric şi aceasta din următoarele consideraţiuni : Nu sunt competent în problemele externe şi nu voiam să-mi expun la persecuţii familia rămasă în ţară.- Astfel cu soţia şi fiica mea căzusem de acord în acest sens.- Repet că intenţionam să mă pun la adăpost şi să po ajunge în America unde am prieteni buni şi vechi pe Dr.Leucuţia din Detroit și Andrei Popovici din New-York,indiferent de ce urmau să facă ceilalţi domni.-

Sunt gata pentru orice confruntare spre a dovedi că nu mi s'a precizat de nimeni vre-o misiune specială în străinătate.- Susţin că nici în seara plecării şi nici mai înainte dela Dl.Maniu direct sau prin intermediari nu am primit misiunea de a studia organizaţiile muncitoreşti în străinătate.-

Cu privire la modul în care m-aţi fi aranjat în străinătate pentru a putea ajunge şi pătrunde în America nu m'am gândit la ceva precis neştiind că plec decât în seara respectivă

Desigur că aşi fi făcut apel la anumite cunoştinţe şi personalităţi cum este Dl.Markhaim şi apoi,înceeace priveşte existenţa materială la cei doi prieteni români specificaţi în declaraţie.-

La confruntarea cu Dl.Maniu a cărui afirmaţiune că mi-ar fi dat vre-o misiune şi în special pe aceia de astudia organizaţiile muncitoreşti în străinătate,o socotesc cu totul inexactă,întrucât eu cu Dl.Maniu niciodată n'am discutat astfel de probleme.-Il voiu desminţi categoric în această privinţă.-

In ceeace priveşte discuţia avută cu Ion Mihalache în casa lui Nestor Badea,când D-sa mi-a făcut o expunere asupra felului cum D-lui înţelege să organizeze Capitala,precizez că să referea la incadrarea pe bresle şi profesiuni în circumscripţii şi sectoare a organizaţiilor muncitoreşti şi Ardelene pe care le condusesem eu.- Nu-mi amintesc să fi fpst vorba şi despre vre-o organizaţie militară şi nici nu ştiu dacă până în prezent a luat fiinţă o astfel de organiza ţie.-

Printre membrii partidului cunosc următorii militari mai de seamă : Generalul Negrei,ca şef al organizaţiei politice

.//.

Vaslui ; G-ral Barbu ca technician în poliţie şi jandarmerie ; G-ral Zorzor tot din jandarmerie şi Colonel Bucur pe care l-am convins ca la eşirea din armată să intre în partid.- Cu Dl.Bucur am făcut serviciul militar la armata 4-a unde el era pretor, acesta fiind şi fost prefect al Poliţiei Capitalei,avea şi misiuni de pază şi informare.- Paza o făcea cu echipe muncitoreşti şi în această privinţă avea legături cu Dl.Maniu,cu Penescu ca Secretar General şi cu mine până când am activat.- N'am nici o cunoştinţă despre mijloacele lui de informare.- A mai fost rugat de mine să facă legătura şi să vadă ce urmăreşte generalul Aldea, crezând că ei militarii se înţeleg mai bine,ori după întrevederea lui cu Aldea,mi-a împărtăşit punctul meu de vedere că este o acţiune neserioasă.- Nu ştiu cine a delegat reârezentanţi de ai tineretului Gerota şi Comanici aă ia legătura cu Generalul Aldea.

Mai cunosc pe Col.Stoica Stefan ca un element bine pregătit care îl vizita pe Dl.Maniu încă sub Carol II-a .- In Cabinetul D-sale când era Secretar General mi l-a prezentat pe Generalul Stoika şi apoi în stradă m'a prezentat Generalului Levente.-

Ne mai frecventând clubul şi viaţa de partid mai bine de un an şi jumătate nu cunosc dacă i s'a încredinţat vre-o misiune în legătură cu specialitatea sa.- Repet că n'am nici o cunoştinţă dacă există în cadrul partidului vre-o organizaţie militară.

Cu privire la tactica şi activitatea P.N.T.în diferitele faze dela 23 August 1944 şi până în prezent,după cunoştinţele mele şi dicuţiunile personale avute cu Dl.Maniu şi alţi fruntaşi ai partidului pot face următoarele precizări.-

Incă înainte de 23 August ştiu că Dl.Maniu urmărea un acord cu conducătorii partidelor muncitoreşti ca Titel Petrescu şi Lucreţiu Pătrăşcanu şi ne spunea că şi în străinătate astfel de partide sunt la conducere şi de aceia şi în partidul nostru apoi s'a dat atenţie mai mare muncitorimii şi problemelor muncitoreşti.- Guvernul din 23 August era considerat un guvern de tranziţie urmând ca din alegeri libere să se stabilească raportul de forţă între partide şi să se constitue un guvern de colaborare.- Eu personal după vederile mele aşi fi fost fericit dacă s'ar fi format pe căi absolut normale şi legale un curent puternic cât mai de stânga.- Dovadă că atunci căând conduceam secţia muncitorească am intervenit cu un program minimal pentru satisfacerea revendicărilor muncitoreşti,acceptat şi înscris în noul program al partidului.- Nu cunosc împrejurările cum a venit

şi cum s'a constituit Guvernul Rădescu ne luând parte nici odată la combinaţii de culise.-Doctorul Solomon care a fost membru în Cabinet ar putea da relaţiuni precise.- Nu cunosc legăturile D-lui Maniu cu Rădescu.- In tot cazul în acea perioadă se accentuase antagonismul dintre P.N.T. şi partidele de extrema stângă, cunoscut mie în special pe plan muncitoresc când s'a organizat aşa numitele echipe de pază.-

Pe plan politic,observându-se că partidele de stânga urmăresc înlăturarea partidului meu cu mijloace revoluţionare, conducerea partidului s'a înţeles ca să apere legalitatea şi libertăţile publice cu cele două partide la fel eliminate din colaborarea iniţială.- Eu nici odată n'am luat parte la întrevederile celor trei şefi de partid P.N.T.,P.N.L. şi P.S.D.-

Despre întocmirea memoriilor şi protestelor înaintate misiunilor aliate din ţară ca şi despre acţiunea dusă în xxx străinătate de grupil Gafencu,Tillea,Cretzeanu,Niculescu-Buzeşti n'am cunoştinţă decât din discuţii,urmând a da precizări cei din imediatul anturaj al D-lui Maniu cu ajutorul cărora D-sa stiliza astfel de lucrări şi anume Penescu,Coposu,Ghiţă Pop şi eventual Serdici care era folosit ca translator.-

Eu în afară de cunoştinţele făcute cu ofiţerii americani şi englezi la mesele specificate în declaraţiile anterioare n'am fost niciodată la misiunile respective.-

Deşi nu cunosc bine activitatea grupului care activează în străinătate şi vre-o misiune a ultimului grup care urma să plece în străinătate din care fac parte,nu sunt de acord cu acţiuni care trec peste interesele ţării citind să ceară concurs din afara hotarelor pentru reglementări de politică internă.-

Noi trebue să aşteptăm acordul desăvârşit între marii aliaţi şi să nu facem nici un joc.-

ss/. Ilie Lazăr

5 Septembrie 1947

(2)

7 sept.

000021

DECLARATIE

Subsemnatul Dr. ILIE LAZAR în continuare declar următoarele :

1/. In perioada guvernării Generalului Rădescu, personal până la îmbolnăvirea mea din 22 Februarie 1945, dată dela care am locuit la D-na Alice Sturdza mai multe luni de teama poliției, am condus și activat în fruntea organizațiilor muncitorești și ardelene din București.-

In acea perioadă am avut la alegeri sindicale cari se continuau de mai mult timp și constatând încă din 1944, că partidele de stânga împiedicau și eliminau pe partizanii noștr le-am dat instrucțiuni să ceară vot secret și să împiedice orice amestec străin în fabrici la alegeri.-Despre diferitele incidente mi s'a comunicat ulterior.- Nu nici verbal nici în scris n'am îndemnat muncitoreimea la violență sau folosirea altor mijloace neegale ci am constituit echipe de apărare așa după cum am declarat pe larg.- Tot în această perioadă se agravase antagonismul dintre P.N.T. și partidele de extrema stângă, de aceia am luat unele măsuri de apărare tot prin echipele muncitorești, iar pentru a cruța oamenii, am adoptat propaganda dela om la om.-

2/. Pe generalul Rădescu l-am considerat ca bun patriot după gestul său contra lui Killinger, iar plecarea lui din țară ca legitimă apărare, fiind amenințat după debarcarea sa dela Guvern.-

Nu am aprobat represiunile sângeroase ale lui Rădescu, fiind categoric contra violenței.-

3/.. Nu cunosc activitatea generalului Rădescu din străinătate și nici n'am vorbit cu nimeni aceasta.-

4/. Nu știu sursele din cari trăește Generalul Rădescu în străinătate, însă am auzit că s'a refugiat la englezi și de aici nu știu ce s'a întâmplat.-

5/. După 6 Martie 1945 și până la procesul " Sumanelor Negre " gen. Aldea cât am continuat activitatea în fruntea organiz. muncitorești și ardelene în afară de timpul cât am

./.

00022

fost bolnav.-Mai tot timpul am stat ascuns în care am luat parte la unele întruniri dela cari dispăream imediat.-Acelaş s'a petrecut şi la 8 Noembrie 1945, când am luat contact mai întâi cu unii prieteni şi i-am sfătuit să ia parte la manifestaţia pentru Rege, ca cetăţeni liberi, cum aflasem că hotărâse conducerea partidului.- După aceste evenimente este drept, că mulţi se lăudau, că am avut rol important dintre fruntaşii partidului însă eu consider, că înainte de a fi aceste organizaţii în Capitală, partidul era anemic ca dinamism.- De aceia am şi intenţionat să-i scriu D-lui Mihalache să nu nedreptăţească elementele de merit.- Nu recunosc că am participat la acţiuni subversive, acest lucru l'am dovedit şi în legăturile mele cu Gen.Aldea şi în procesul " Sumanelor Negre ".-

6/. Regimul Antonescu l-am desaprobat personal fiind şi internat în lagărul din Târgu Jiu.- In acea perioadă principala mea ocupaţiune era să îngrijesc şi să organizez cei 300.00 refugiaţi ardeleni şi să lupt pentru crearea unui curent în ţară în vederea anulării verdictului dela Viena.-Precis nu cunosc acţiuni subversive duse de partid împotriva regimului Antonescu, însă ştiu precis că dl. Maniu şi partidul au acţionat independent pentru a obţine armistiţiul la sfârşitul anului 1943 şi în anul 1944.- Eu însumi primind diferite însărcinări dela D-sa.-

7/. Atitudinea mea ca şi a partidului a fost clară în perioada procesului Antonescu, anume că în politică greşelile se ispăşesc.- Greşeala era aservirea totală a Ţării şi Armatei faţă de Germania şi purtarea războiului peste hotarele neamului şi acolo unde noi n'aveam ce căuta.-

Gestul D-lui Maniu de a da mâna cu Antonescu, Dragoş şi Pantazi din boxa acuzaţilor m'a surprins la început deoarece mie nu-mi trecea prin minte că în asemenea împrejurări şi văzând atmosfera din sală să poată face astfel de gest.- De aceia am fost primul care xxxxx i-am cerut explicaţii.- In prezenţa ziaristului American Markham mi-a răspuns că el nu ştie, dacă îl va mai vedea pe acest om şi că îi este recunoscător că la cererea sa Antonescu a salvat 11 vieţi omeneşti/procesul Rică Georgescu/.-

Dând şi alte explicaţii despre Antonescu d-lui ministru Haţieganu în maşină, că aceia, că aşa păţeşte omul care se crede atotştiutor, cum se considera Antonescu.- In urma explicaţiilor date de Dl.Maniu am aprobat gestul din punct de

.//.

vedere omenesc, însă nu din punct de vedere politic şi al împrejurărilor.- Nu am putut desaproba gestul însă a avut prezenţa de spirit de a-l scoate pe dl. Maniu, când cei prezenţi în sală manifestau ostil, zicând că aceştia sunt opinia publică.-

9/. Nu cunosc decât din auzite activitatea dusă în străinătate de grupul Gafencu-Buzeşti etc., însă dacă este îndreptată împotriva ţării făcând jocuri streine eu o desaprob şi repet că personal nu m'aşi fi raliat unei astfel de acţiuni.

10/. Nu cunosc cine subvenţionează propaganda acestui grup, fiindcă repet chestiunile externe nu m'au preocupat.-

11/. Nu cunosc nici acţiunile altor exponenţi politici streini refugiaţi în străinătate, din aceleaşi motive.-

12/. Consider, că un războì între aliaţi ar fi o mare nenorocire pentru noi.- Deaceia eu cu Leucuţia în partid am susţinut totdeauna contrariul.-

Este adevărat că unii membrii ai partidului, credeau în războiu, însă eiu i-am considerat " strategi de cafenea ".- Deaceia nu am discutat cu ei ce atitudine ar trebui să avem în cazul unui conflict şi nemaifiind pe la partid mai bine de un an, nu am cunoştinţă să fi organizat ceva în această ~~privinţă~~ eventualitate.-

13/. Nu avem cunoştinţă până în dimineaţa plecării unde vom ateriza şi abia la Fundulea mi s'a spus, că vom aterisa peste două ore la San-Stefano, lângă Constantinopol.-

14/. Cu privire la reforma agrară eu o doresc mai radicală în regiunile de munte şi să se statizeze şi pădurile, lăsându-se numai o cotă proprietarilor, fiindcă, cred că pădurile se pot administra mai radical de Stat spre a se evita despăduririle.- In ceeace îi priveşte pe ţărani trebuesc deprinşi să respecte proprietatea şi legalitatea şi să nu aştepte din 10 în 10 ani gratuităţi din partea Statului.-

Etatizarea B.N.R. este şi în vederile mele şi cred necesar a se extinde etatizările la toate întreprinderile de primă necesitate şi folos obştesc şi să se înlăture protecţionismul de cari se foloseau anumite clici exploatatoare.-

Prezenta declaraţie o susţin şi semnez de bună voie.-

ss/. Ilie Lazăr

7 Septembrie 1947

00025

D E C L A R A T I E

Subscrisul **VASILE** SERDICI declar următoarele :

Din sugestia Dlui M...IU, care recomanda acestea pentru a crea relaţii de apropiere cu străinăi, am oferit la mine acasă, pe la sfârşitul şi inceputul 1945 diferite mese unde invitam rând pe rând : pe Dl. A. GIBON, ziarist englez, dl. LANGAS- SEZEN, ziarist turc, dl. col. BOLTON, care venea întovărăşit de dl. maior sovietic JIJLOV, dl. FRANK GUY/ France Press/ cu dl. şeful dsale / tot francez dela France presse/ Mrs.Thaer /ziaristă americană/ LEHRER, cu secretarul lui, cpt. KEY, etc. Nu pot ţine minte la care din mese a fost unul sau altul, dar reţin că la masa unde era invitat dl. FRANK şi seful dsale, era de faţă şi dl. MANIU.-

Buletinul de Presă pentru străini l-am dat numai unora din ziariştii străină, dar nu ţiu minte, căruia sa sau nu, mai cu seamă că era scris in Româneşte.-

Dl. MARKHAm a fost o singură dată la mine cu dl. GH. LAZAR, când mi-a dat şi o copie a unui articol pe care l-a trimis in America.-

/ss/ V.V. Serdici,

28 August 1947.-

N. M.

00026

D E C L A R A T I E

Subsemnatul V.SERDICI,declar următoarele:

Colaboratorii mei dela Biroul Presei erau următorii:

1/.- BELDEANU,pe care conform înţelegerii cu Dl.MANIU l-am l-am preluat dela Biroul Presei al Partidului care lucra în Str.Clemenceau Nr.9.

BELDEANU,n'a lucrat decât 3 sau 4 zile,după cari,fiind urmărit,n'a mai venit.

2/.- BOSCA MALIN,preluat tot dela partid,unde era salariat,tot conform unei intelegeri luate în Comitetul de Presă / AUREL DOBRESCU,PENESCU,HUDITA şi GH.POPP/,dar care n'a servit decât circa o lună,după care a fugit şi el,fiind urmărit.

3/.- D-ra MARIA - MADELENIA - ANGHELESCU.

4/.-Dl.Ing.OSCAR STOENESCU.

5/.- D-na CRISTI.

Din aceşti din urmă trei,D-na CRISTI,care o angajasem pentru lucrări din limba rusă,am concediat-o după o lună,neputând să-i dat de lucru.

D-ra ANGHELESCU,care vorbea si scria bine franţuzeşte şi englezeşte,cât si Dl,Ing.STOENESCU,au servit până la finele Martie 1945.

6/.- După aceasta dată,şi până la predarea Biroului Presei în Sept.1946,nu am avut alt colaborator decât pe D-na COLETTA BOUTEANU,Visarion 8,Bucuresti.

ss/ V.V.Serdici

29-8-1947-

31 aug

00027

D E C L A R A T I E

Subscrisul V. SERDICI, declar următoarele :

In legătură cu cele petrecute la 8 Noembrie 1945 declar că n'am luat parte nici la manifestaţie, nici la pregătirea ei. Insă ştiu delaa VIRGIL SOLOMON că două trei zile înainte, ca tineretul N.T. va fi masat pe str. WILSON, iar membrii din opoziţia muncitorească a P.N.T. vor aştepta la soc. de Asigurări din clădirea Fundaţiilor Regale, şi că dl. generalul BARBU este conducătorul grupelor.-

BANII GHICA mi-a povestit că el a condus echipa depe lângă poarta Palatului Regal care a răsturnat camioanele şi le-a incendiat şi că in camioane erau muncitorii.-

Muncitorii din camioane nu erau N.T., căci strigau " Regele şi Petru Groza" pe când muncitorii N.T. strigau" " regele şi Patria".

Tot BANI GHICA imi povestea atunci că în faţa cercului militar şi pe str. Smârdan au fost atacaţi trecătorii cari aveau aparenţa de evrei şi că se striga" jos jidani".-

Aceste lucruri au fost făcute de manifestanţii conduşi de BANU GHICA şi conducătorii partidului P.N.T.-

/ss/ V.V. SERDICI.-

31 August 1947.-

(1)

3

00028

D E C L A R A T I E

Subsemnatul V.SERDICI declar următoarele:

Planul de Organizare al Armatei mi-a fost dat de Dl.Col. ST.STOIKA, care mi-a spus să i-l dau D-lui MANIU. L-am prezentat D-lui MANIU, D-sa l-a citit şi mi l-a restituit spunându-mi: "Dă-i-l D-lui MELBOURNE", ceeace am şi făcut a doua zi sau a treiazi Aceasta s'a întâmplat cam prin luna Aprilie 1947.

Când l-am predat D-lui MELBOURNE, l-am predat ca orice altă hârtie ca din partea partidului N.Tărănesc.

Planul de Organizare al Armatei care mi s'a prezentat aici şi pe care l-am vizat, este un exemplar întocmit ca acel adus de Dl.Col.ST.STOIKA.

Mentionez că atunci când l-am predat Dl.MELBOURNE i-am spus: "Iată Domnule MELBOURNE azi vă aducem acest plan astfel cum v'am trimis la timpul său Statutul, programul şi celelalte acte referitoare la organizarea Partidului şi programul său de viitor."

Dl.MELBOURNE a pus plicul de oparte şi a trecut la obişnuita conversaţie fără importanţă. Nici nu mi-a pomenit despre acest lucru vre'odată.

Mai arăt că am mai primit dela Dl.Col.ST.STOIKA statutele C.P.M.,-ului şi o conferinţă numită "Armata de mâine" atât pentru a le preda D-lui MANIU, şi pe care deasemenea le-am predat D-lui MELBOURNE din dispoziţia D-lui MANIU.

Când Dl.Col.ST.STOIKA, mi-a predat conferinţa "Armata de mâine" mi-a declarat că a ţinut-o în faţa D-lui MIHALACHE.

Mi-a comunicat deasemeni că Dl.MIHALACHE în cuvântul de încheere l-a felicitat dar că a făcut şi unele complectări. Nu ţin minte ce anume complectări mi-a spus Dl.STOIKA că ar fi făcut Dl.MIHALACHE. Dl.STOIKA predându-mi conferinţa mi-a făcut o lungă expunere asupra cuprinsului Conferinţei. Nu mă interesau aceste probleme, dar am ascultat din prietenie.

ss/V.Serdici

1 Septembrie 1947.

I

00029

D E C L A R A T I E

Subscrisul V.V. SERDICI declar următoarele :

In ceace priveste Legionarii din P.N.T. arăt că ei erau mai bine văzuţi de Dnii LEUCUTIA, Dr. VIRGIL SOLOMON;

In ce priveşte pe LEUCUTIA arăt că de câte ori îl întrebam mirat şi nemulţumit de prezenţa sauadmiterea vreunui din ei în Partid dl. LEUCUTIA nici nu discuta cu mine ci pur şi simplu îmi spunea: " lasă-l că-i băiat bun şi va fi util"/redau sensul, cuvintelex pot fi altele/ Astfel mi-a răspuns şi în cazul lui Pădureanu şi în cazul lui BANTI GHICA

Dr. VIRGIL SOLOMON intra şi în discuţii spunând că mai bine să-i luăm noi decât comuniştii, căci sunt mai dinamici, că pot fi agresori pe când noi N.T. suntem crescuţi în spirit prea molatec.-

MANIU avea în ceace priveste pe Legionari aceleaşi argumentaţii, astfel mi-a spus intr'o zi despre BANI GHICA că deacea e curagios pentru că are educaţie legionară.-

Părerile Dlui M. POPOVICI erau mai temperate, astfel după 8 Noembrie 1945, mi-a spus: eu am spus dela inceput că nu trebuie manifestaţii cari degenerează îj provocaţiuni".-

In legătură cu cele petrecute la 8 Noembrie 1945 ştiu dela VIRGIL SOLOMON şi BANI GHICA că manifestaţia a fost pregătită până la detalii de BANI GHICA, Dr. VIRGIL SOLOMON, TARTEA, ILIE LAZAR şi BARBUS.-

/ss/ V.V. SERDICI

2 Septembrie 1947.-

I

2 exp

00030

D E C L A R A T I E

Subscrisul VASILE SERDICI declar următoarele :

După 8 Noembrie 1945 poate pela 9 sau 1o, Dl. PENESCU m'a prevenit la telefon că-mi trimite o foto copie şi mă roagă adăugând că-i dorinţa dlui. MANIU să fac dupe ea vre'o 5o-6o exemplare bătute la maşină iar forocopia s'o predau la Misiunea Americană, urmând să-mi trimieată încă o fotocopie pentru cea Engleză. Am bătut copiile la maşină şi le-am predat curierului IONITA la Club. Iar fotocopia, am predat-o personal Dlui MELBOURNE, spunându-i că conţinutul mi se pare nevorosimil, dar că Dl. susţine că este realitatea. De astfel această părere mi-am exprimat-o şi faţă de dl. Penescu dar dsa a susţinut că documentul este autentic şi că la plătit 1oo.ooo lei.-

Imi aduc aminte că fotocopia reprezenta un document, un ordin adresat unor centre comuniste, că pentru 8 Noembrie 1945 camioanele C.F.R, să fie masat în spatele Fundaţiilor Regale, oamenii cari le ocupă vor convorbi şi fuma, iar când manifestaţia N.T. va fi în toi, camioanele să năvălească asupra manifestanţilor N.T. şi să-i stâlcească, dupe care să-i împrăştie. Oridnul despre care ma vorbit mai sus şi pe care l-am crezut şi-l cred apacrif, emană dela Uniunea Patrioţilor, purta două ştampile, două semnături şi număr de eşire.-

/ss/ V.V. SERDICI

2 Septembrie 1947.-

2 sept

00031

D E C L A R A T I E

Subscrisul VASILE SERIDICI declar următoarele :

Prin 1941-1942 pe când conduceam cu maşina mea pe dl. MANIU prin Ardeal, MANIU mi-a spus în chestiunea Consilieratului Regal a lui MIHALACHE : " eu i-am atras atenţia Dl MIHALACHE să nu facă acest pas, căci Regele Carol nu doreşte altceva decât să-l compromită şi în acelaş timp să compromită P.N.T. şi că după ce va îmbrăca uniforma F.R.N-ului, Regele nu -l va mai consulta niciodată.-

MIHALACHE mie însă mi-a declarat că a avut consimţământul dlui. MANIU în această privinţă. Eu personal nu ştiu care este adevărul.-

Cu altă ocazie dl. MANIU mi-a spus că şi în chestia voluntariatului lui MIHALACHE, el / MANIU/ l-a sfătuit să nu meargă voluntar. Şi în această privinţă MIHALACHE sustinea faţă de mine că ar fi avut consimţământul lui Maniu .-

Aceasta afirmaţie a făcut-o faţă de mine MIHALACHE în casa lui POPESCU MEHEDINTI din str. Filaret cu ocazia aduceri răspunsului dacă la Ministerul Agriculturei să iau în adevăr măsuri pentru expropierea lui xxxxxxxxxx MIHALACHE ca fiind voluntar de război. Eu i-am adus răspunsul cerut de el că în adevăr această chestiune este luată în discuţii la Minister şi tot atunci i-am arătat şi părerea mea că a procedat greşit ducându-se voluntar, dar că acum trebuie să facă xxxxxxxx xonstituţie şi xx.poată că va reuşi.-

La această el mi-a răspuns că a avut încuviinţarea lui MANIU. Tot atunci mi-a declarat că dându-şi demisia din Consilieratul Regal, a spus că xxxxxxxxxxx Regelui Carol că nu va mai apare dela Dobresti decât atunci când va simţi că-l cheamă ţara şi că acest lucru l-a simţit când a semnat notificarea din 1941.-

Dl. MIHALACHE mi-a declarat că atunci când a semnat notificarea a făcut o cerere la M.St.Major ca să fie înrolat, cerere la care răspunzând a fost că va fi luată în consideare la momentul oportun. In continuare MIHALACHE mi-a declarat că Antonescu aflând apoi despre cererea făcută de MIHALACHE

/

şi felul cum a fost soluţionată, a dat ordin că MIHALACHE să fie notificat la Cartierul General. şi că el / MIHALACHE/ i-a cerut lui ANTONESCU act să fie trimis pe front ori să fie. lăsat la vatră, căci el la Cartierul General nu ar vrea să rămână.-

Stiu că dl. MANIU avea o părere bună despre MIHALACHE / cel putin o manifesta/ astfel mergând odată cu el în maşină "dacă eu oi muri voi să ascultaţi de MIHALACHE " Eu imediat l-am contrazis şi i-am spus că cu unul nu o fac nici în reuptul capului, ca şi mulţi alţi pieteni. MANIU s'a supărat şi a spus că sunteţi toţi nebuni.-

/ss/ V.V. SERDICI

2 Septembrie 1947.-

2 Sept

00033

DECLARATIE

Subscrisul V.V. SERDICI declar următoarele:

In jurul lui 1 Iulie 1947 ziaristul director a lui New York Times, prin Dl. Liviu Nasta, telefonic mi-a cerut să aibe o convorbire cu D.Maniu. A avut-o precum spuneam, a doua zi după aceasta in casă la D.Romul Boilă, Strada Delavrancea 57.

Intâlnirea era fixată pentru ora 3 p.m. însă Dl. Maniu n'a venit decât la 3.40, întârziând la masă la Copou. Dl.Lauvrence a venit punctual, ca şi mine, şi a, căutat pe cât se poate să umplu cele 40 minute cu conversaţii fără importanţă. Prezenţa mea în acest moment era datorită faptului că Dl.Maniu m'a rugat să traduc interviewul.

Până la venirea Dlui Maniu, Lawrence m'a întrebat dacă va putea publica tot ce-i va spune Dl.Maniu, la care am răspuns, că da, eu natural neştiind ce-i va declara Dl. Maniu.-

De îndată ce a venit Dl.Maniu a inceput conversaţia, Dl.Nasta stând lângă mine şi aducându-mi aminte când uitam să traduc ceva din frazele lungi a dlui Maniu. Dl.Lawrence a început discuţia spunând Dl.Maniu că pentru a nu perde timpul cu întrebări,el îl roagă să-i facă o pictură a situaţiei actuale a României şi a adăugat că el nu este un novice în chestiunile Estului European, că a petrecut 8 luni la Moscova, că a stat prin Polonia, în Grecia, dar că totuşi în România este pentru prima oară. Că de aci merge în Jugoslavia.

Dl.Maniu a început cu întâmplările dinainte de 23 August 44, arătând acţiunea sa pentru a ajunge la armistiţiul de 23 August, care insă nu a fost semnat la 12 Sept.la Moscova, tergiversare dorită de Ruşi, din urma cărui procedea au tras profit mare.-

După acea a trecut la acordul dela Moscova,apoi a cerut veşnic ca puterile Apusene să ia atitudine contra tuturor incălcărilor acestui acord, însă fără rezultat. La un moment dat Dl.Lawrance i-a spus că U.S.A.au intre-

..//..

prins o acţiune de ajutorare în Grecia şi că nu este exclus ca această să fie extinsă la momentul oportun spre Nord. Dl.Maniu i-a spus că se teme căă aceasta va fi prea târziu pentru România, şi i-a atras atenţia ca Americanii să nu-şi inchipue că situaţia lor este atât de sigură în Grecia. Aceasta ar putea fi dacă între Grecia şi Rusia ar exista State Suverane, dar cum Bulgaria, Jugoslavia şi Polonia sunt azi satelite ale Rusiei, numai România a rămas o stâncă care ar putea fi în calea Rusiei.-

Iar dacă şi această singură stâncă va fi prăvălită, atunci Rusia cu cea mare uşurinţă va putea arunca în mare forţele americane aduse acolo.-

ss. V.V. Serdici

2/9/947.

I

3 sept

00035

D E C L A R A T I E

Subscrisul VASILE SERDICI declar următoarele:

Imediat dupe alegeri Dl. MANIU m'a însărcinat să mă duc la Palat la Dl. D. NEGEL/ Dl. MANIU stiind că sunt în relaţii foarte bune xxxx cu NEGEL care mi-a fost coleg de bancă la Liceul Mihai Viteazu Bucuresti/ pentru a-i transmite pentru M.S. Regele o sugestie care să-i uşureze prorogarea Parlamentului. Si anume MANIU sugeră că el poate să nu deschidă Parlamentul la 1 XII 1946, deaorece nu el este responsabil de convocarea Corpului Electoral, ci cele 3 puteri semnatare ale acordului dela Moscova.

Prin urmare nu este decât logic şi absolut necesar, ca M.S. să consulte cele 3 Mari Puteri dacă sunt de acord cu rezultatul alegerilor din 19 XI. 1946 şi numai după ce au primit un răspuns afirmativ, ar fi în drept să deschidă Parlamentul.-/ Dl. MANIU era sigur că anglo-americani vor fac face grave abiecţiuni/

Dl. NEGEL mi-a demonstrat logic şi juridic că M.S. nu trebuie să fie amestecat în aceste chestiuni, validările unor alegeri, ori cum ar fi acestea, mergând în sarcinile sale, ci în însăşi acelea ale Parlamentului.-

Am transmis acestia Dlui. MANIU, care a fost foarte nemulţumit nu m'a mai trimis să insist.-

Acest demers dl. MANIU după ce fusese refuzat de Misiunea Engleză şi Americană, la care intervenise în prealabil.

/ss/ V.V. SERDICI

3 Septembrie 1947.-

4

00036

DECLARATIE

Subscrisul V. SERDICI, declar următoarele:

Despre Mituş Ionescu ştiu că este secretarul D-lui Penescu, ca secretar general. Mituş Ionescu era întrebuinţat pentru toată munca de coordonare la Contenciosul partidului N.T., şi deasemeni ducea tot greul birourilor Secretariatului General de la Club.

ss. V.V. Serdici.

3 Septembrie 1947.

3 Sept

00037

D E C L A R A T I E

Subsemnatul VASILE SERDICI, declar următoarele:

Cam prin luna Aprilie 1947 Dl.MANIU a avut o audientă la Dl.HOLMAN.M'a luat şi pe mine ca traducător.Cu Dl.HOLMAN era Dl.PORTER.

Spre sfârşitul întrevederei, care a avut de scop informarea D-lui HOLMAN asupra chestiunei arestărilor în rândurile Naţ-Ţărăniste. / ora întâlnirei era la ora 17 şi a durat până la 18/ Dl.MANIU a rugat pe Dl.HOLMAN să dea ajutor ca Dl.MIHALACHE să poată merge în Anglia. Dl.HOLMAN a replicat imediat: "Domnule MANIU, nici nu am auzit ce aţi spus, nici nu pot auzi ce aţi spus". Dl.MANIU arătând ce important ar fi ca Dl. MIHALACHE să poată pleca, Dl.HOLMAN i-a spus că atunci când Dl. MIHALACHE va fi într'un teritoriu sau zonă Engleză atunci se va putea vorbi, şi el va auzi, ce este de făcut.

Motivul arătat de Dl.MANIU era că echipa D-sale in Anglia este f.slabă şi că MIHALACHE ar fi un mare ajutor pentru ea,.

Dl.HOLMAN a rămas pe poziţia lui chiar după aceasta explicaţie dată de Dl.MANIU.

In maşină la întoarcere am spus D-lui MANIU, că nu trebuia să-i vorbească de facilitarea plecării lui MIHALACHE. Dânsul mi-a spus: "iarăşi mă cerţi".

In ziua de 14 Iulie 1947, la ora 9 dim.am primit cu surprindere un telefon din partea D-lui MANIU prin care îmi cerea să viu imediat la el.M'am dus / după ce l'am intrebat unde se află/ la Dr.JOVIN unde l-am găsit singur îmbrăcat.Am fost mirat de telefonul primit pentrucă MIHALACHE, îmi spusese că pleacă chiar Sâmbătă 12 III. / când vorbeam cu el/, impreună cu Dl.MANIU la Dobreşti şi că nu se întoarce decât Marţi când va putea să mă primească.I-am spus D-lui MANIU că-l ştiam plecat la Dobreşti cu Dl.MIHALACHE; Dl.MANIU mi-a răspuns că D-sa n'a putut pleca şi a trebuit să-l chema pe MIHALACHE Duminecă 13 la Bucuresti, şi că D-sa şi venise, cu maşina care

./.

00038

i-o trimise Dl.MANIU.In timpul şederei mele la Dl.MANIU a telefonat pe la 9.1/2 dim.D-na POPESCU MEHEDINTI /gazda lui MIHALACHE cerând Dl.MANIU să-i spună dacă nu ştie unde este Dl.MIHALACHE care-şi lăsase bagajele la ea.La telefon am răspuns eu transmiţând D-lui MANIU întrebările doamnei şi transmiţând doamnei răspunsurile D-lui MANIU.Astfel Dl.MANIU a răspuns nici unde este, nici în ce direcţie a plecat.D-sa a întrebat cu ce maşină a plecat MIHALACHE căci xxxx cu maşina lui ZAHARIA nu a putut pleca. Dl.MANIU a spus că nu ştie.

Nici mie nu mi-a declarat ceva Dl.MANIU în legătură cu vre-o plecare a lui MIHALACHE.

După toate aceste convorbiri telefonice Dl.MANIU mi-a comunicat motivul pentru care m'a chemat şi anume că acuma când s'a însănătoşit este gata să meargă la Dl.HOLMAN,şi să reactivez audienţa amânată din cauza unei gripe pe care o avusese.

Mai menţionez că Dl.MANIU mi-a comunicat tot atuncea că a trimis maşina după Dl.MIHALACHE la Dobreşti înainte cu o zi /Duminecă/ şi că întorcându-se Dl.MIHALACHE,Duminecă seara,a stat două ore de vorbă cu el./ adică în 13 Iulie seara/ Nu mi-a spus despre ce e vorba.

In continuare precizez următoarele: La ora 9 dim.când m'am dus la Dl.JOVIN am intrat prin uşa din faţă,unde erau în hall câţiva pacienţi,şi o servitoare m'a condus la camera din mezzanin unde l-am găsit pe Dl.MANIU îmbrăcat şi stând pe un fotoliu.Dr.JOVIN nu era acasă.Despre cele petrecute,descrise mai sus,am plecat cu Dl.MANIU prin uşa laterală care dă spre stradă, am luat o maşină ca să meargă la domicilul său din Barbu Delavrancea 57 /la R.BOILA/ In piaţa Romană am trebuit să schimbăm de maşină,cea pe care o ocupasem având geamurile sparte.Am luat un alt taxiu şi am continuat drumul. Abia ajunşi acasă,a sosit şi Dl.BOILA care trebuia să meargă să-l iee dela Dr.JOVIN şi negăsindu-l,întrucât plecase cu mine,a venit acasă,făcând reproşuri Dl.MANIU că n'a fost aşteptat şi astfel făcându-se cheltuială dublă.

La despărţire Dl.MANIU mi-a reamintit să cerx cât de repede audienţa la Dl.HOLMAN într'cât vrea să plece la Sibiu.-

ss/.V.Serdici

3 Septembrie 1947.

4 sept

00039

D E C L A R A T I E

Subscrisul V.V. SERDICI declar următoarele :

Dl. general CASSIANU, nerugat de mine, din proprie initiativă, mi-a adus intr'o zi, cred Mai 1947, o lucrare provenită dela Soc. Reşiţa, pe care mi-a dat-o s'o copiez şi să i-o restitui a doua zi,/ ceace am făcut/ privitor producţia curată a Reşiţei, din care reesea că la unele obiecte fabricate un procent de 58% din producţie era furnizat în contul armistiţiului.-

Este singura lucrare care mi-a dat-o.-

L-am cunoscut penDl. general in 1944 la Minister când era directorul Industriei de Război, dar foarte puţin. Apoi când Dl. MANIU locuiesc la mine l'am cunoscut mai bine, venind la mine de câteva ori, împreună cu Dl. col. STEFAN STOIKA, cu care este prieten.

Am predat copia lucrărei Dlui ROHINSON ataşat Com. la Misiunea Engleză, JULES MICHELET, pe care cu aceasta ocaziune l'am văzut pentru a doua oară şi ultima oară. Dsa a cerut numai sursa lucrării, nefăcând comentarii.-

/ss/ V.V. SERDICI

4 Septembrie 1947.-

4. sept.

00040

D E C L A R A T I E
= = = = = = = = = = =

Subsemnatul V.V.ŞERDICI, declar următoarele:

L-am cunoscut pe Dl.TANCU în 1939, când am colaborat cu D-sa. La Soc."Comindco". După ce ne-am despărţit în 1940 ne-am perdut din vedere. L-am întâlnit apoi prin 1946., având cu D-sa o convorbire cu totul întâmplătoare şi de care nu mi-aduc aminte de loc. Ne-am promis să ne revedem. Dl.TANCU, cunoscând că sunt fruntaşi al partidului N.-T., a venit într'o zi, peste câteva luni la mine şi m'a întrebat dacă mă interesează convenţia comercială Ruso-Română. La afirmativa mea, D-sa. a scos unele notiţe din buzunar şi mi-a dictat o serie de cifre, relative la importul Român din Rusia şi la importul Rus din România.

Am făcut sub directiva lui un tablou, în prima coloană punând denumirea marfei livrate, iar pe celelalte rubrici cifrele: contităţi fixate, contităţi executate, valori în lei bajă /Dl.TANCU mi-a explicat ce este leul baje/

Afară de aceasta am notat din dictare câteva comentarii asupra calităţei, asupra coveninţei preţului.

In 1947, scurt după încheerea Convenţiei, Dl.TANCU GHEORGHE, a venit încă odată şi mi-a adus în acelaş mod Convenţia din 1947 şi în acelaşi mod am notat-o.

De astă dată Dl.TANCU a adăugat că Convenţia este foarte răuşită, căci experţii noştrii au făcut de astădată alegi mult mai potrivit şi au putut face faţă experţilor sovietici, cari, spunea Dl.TANCU, sunt foarte bine pregătiţi.

De atunci nu am mai văzut pe Dl.TANCU.

Am făcut două exemplare din fiecare, şi am dat unul Dlui MELBOURNE ROY şi altul Dlui.ROBINSON, ataşat comercial la Misiunea Engleză în Str.Jules Michelet. Nici unul, nici altul n'au făcut comentarii, ci pur şi simplu au notat sursa: numele D-lui TANCU. - Dl.MELBOURNE cunoştia deja aceasta Convenţie.

Dl.TANCU lucra după cum mi-a afirmat la Dir.Acordurilor M.E.N.

4.9.47. ss/ V.V.Serdici

I

4 ... [illegible]

00041

D E C L A R A T I E

Subscrisul Vasile Serdici declar următoarele:

După întrevederea avută de Maniu la dl. Berry, la 29 Noemvrie 1946, pe când dl.Maniu mai schimba în aticameră ultimele cuvinte cu dl.Berry, dl.Melbourne mi-a spus că l'ar interesa o mică dare de seamă asupra felului şi efectelor aplicărei reformei agrare din 1945 în România

I-am răspuns că voi comunica şi dlui Maniu, după care îi voi aduce lucrarea.

In maşină, la plecare, am spus dlui Maniu că pe dl.Melbourne l'ar interesa problema aplicărei reformei agrare şi efectele ei. Dl.Maniu m'a sfătuit să fac o lucrare cât mai atentă şi să i-o dau cât mai la timp dlui Melbourne.

M'am adresat atunci dlui Ghiţulescu, directorul reformei agrare din Ministerul Agriculturii. După 10-15 zile, dupe ce am mai repetat cererea mea între timp, dl. Ghiţulescu mi-a predat la mine acasă lucrarea cerută - vrei 3 pagini scrise la maşină în care arăta suprafaţa expropriată, numărul împroprietăriţilor, abuzuri ale comitetelor locale şi situaţia de distrugere a inventarului mort.

Am predat-o dlui Melbourne, aşa cum am primit-o, un singur exemplar în româneşte.

Dl.Roy Melbourne m'a întrebat care este sursa, iar eu am indicat pe dl.Ghiţulescu, arătând şi calitatea pe care o are în minister.

ss.V.V.Surdici.

4 Septemvrie 1947.

C.M.

4 sept

000042

D E C L A R A T I E
====================

Subscrisul Vasile Surdici declar următoarele:

Pe dl.Prof.Tătaru îl cunosc încă din Mediaş unde era profesor la şcoala de aviaţie şi membru al organizaţiei mele judeţene (T.Mare).

D'am revăzut la Bucureşti unde venea să viziteze pe dl.Maniu cu care era bun prieten, şi-i aducea totdeauna veşti dela Bădăceni, locuind acum la Oradea Mare. Intr'o seară de Nov.1946 dl.Tătaru a venit ca deobicei la dl. Maniu care locuia atunci la mine. După ce a vorbit cu dl. Maniu la el în cameră, eu nefiind de faţă a venit la mine în sufragerie unde mă aflam şi m'a întrebat dacă nu mă interesează cumva pentru biroul,presei (pe care el nu ştia că nu-l mai conduceam) situaţia colectărilor şi repartizărilor acestor colectări de cereale, pe ultimele 5 săptămâni, prezentându-mi totodată şi o pagină acoperită cu notiţe de mână cu creionul, reprezentând datele privitoare la ultimele 5 şedinţe în cari se repartizaseră cerealele colectate (grâu, orz, ovăz, porumb, secară), şi din cari reeşea că tot grâul colectat se repartizase pe art.10 din armistitiu. M'am dus imediat la dl.Maniu (după plecarea lui Tătaru) şi i le-am prezentat, lacare dl.Maniu mi-a spus " că sunt foarte interesante şi vor interesa foarte mult misiunile aliate."

Deşi nu era nevoie să întreb pe dl.Maniu ce să fac cu aceste notiţe, deoarece aveam la el îndrumarea de a preda misiunilor engleze şi americane orice informaţie privitoare la aplicarea armistiţiului, totuşi de data aceasta m'am dus în mod special să-l întreb şi să-i adaug părerea mea că predarea acestor notiţe aduse de Tătaru ar putea influenţa în rău eventual ajutor economic din partea aliaţilor, la care dl.Maniu mi-a repetat "dă-l că sunt interesante".

Peste vreo lună şi jumătate, pe la începutul

./.

M.C.

lui Ianuarie 47, Tătaru mi-a mai adus o notiţă cu alte 4 şedinţe de repartizări de cereale, de aceeaşi natură. Iar prietena sa Dra Carmen Andronache mi-a adus cam prin Mai 947, o a treia şi ultima notiţă de acelaş gen, pe cari deasemeni le-am predat, ca şi primaatât dlui Robinson (englez) cât şi dlui Melbourne (american), care le-au primit fără să-mi ceară vreo lămurire suplimentară, ci întrebându-mă numai asupra sursei, pe care am indicat-o.

La predarea ultimei notiţe adusă de Dra Carmen Andronache, dl.Robinson ataşatul comercial la Misiunea britanică căruia i-am spus că sursa este Dra Carmen Andronache, m'a întrebat dacă nu trebueşte plătită. Eu care ştiam dela dl.Tătaru că Dra Carmen a făcut acest lucru pentru el, i-am spus dlui Robinson că este o femee cinstită şi că nu va primi plată.

Dra Carmen Andronache care lucra la Ministerul Economiei Naţionale (cred că direcţia cerealelor) a venit la mine în luna Mai aducându-mi această notiţă spunându-mi că este ultima, întrucât este demisionată, şi m'a rugat totodată s'o ajut să fie numită la Ministerul Educaţiei Naţionale, în care scop mi-a şi adus o petiţie. Ea a fost trimisă la mine de dl.Tătaru.

Nici dlui Tătaru nici Drei Carmen nu i-am dat vreun ban pentru notiţele aduse. Din contră dl.Tătaru de câte ori venea îmi aducea puţină făină.

Precizez că la englezi numai ultimele două notiţe le-am predat dlui Robinson. Prima o predasem dlui Porter.

ss. V.V.Serdici.

4 Septemvrie 1947.

/4

4 00044

D E C L A R A T I E

Subscrisul V. SERDICI, declar următoarele:

Atât pe Dna Coca Bora cât şi pe Dra A. NECULAU la angajasem la "Biroul Social şi Economic" înfiinţat la 1 Aprilie 1947.

Le cunoşteam pe amândouă de la Club, unde lucram la Secretariat la Dl. Penescu. Pe Dna Bora o cunoşteam mai puţin, numai din venirile ei ca să raporteze vre-o chestiune Dlui Maniu. Dra Nicolau însă a lucrat pentru Dl Maniu, în casa mea vre-o 2 luni.-

Abia am angajat aceste doamne, am văzut că bugetul de 9 milioane nu va fi suficient, şi am rugat pe Dra Nicolau să comunice prietenei sale că nu mai pot s'o angajez şi Dna Bora nici n'a mai venit să mă vadă, ci numai să ia pe Dra Nicolau, căci amândouă lucrau la Radiodifuziune.-

Dra Nicolae a lucrat la mine până la sfârşit. (Iulie 1947).-

Dna Bora îmi aducea din când în când un buletin de Radioascultare, cerându-mi să-l citesc pe loc, trebuind să-l ia cu dânsa. Pe mine acest buletin nu mă interesa prea mult, căci eu ascultam mult la Radio indiferite limbi. Mi-a adus odată şi un mic rulou - o telegramă, relativ la demersul parlamentarilor N.T. la Dl. Holman. (Telegr.-Reuter).

Dra Nicolau nu-mi aducea nimic.-

ss. VV. Serdici.

4 Septemvrie 1947

5 Sept

14

00045

D E C L A R A T I E

Subsecrisul V.V. SERDICI declar următoarele:

Cam prin Aprilie 1946 Maniu m'a insărcinat să cer audienţă pentru Dsa atât la reprezentantul diplomatic al Angliei cât şi la acel al Statelor Unite. Ca de altfel nicicodată după acea nu m'a iniţiat nici de data aceasta despre subiectul convorbirii pe care va avea, iar documentele pe cari le aducea cu el, i le înmâna în prealabil Secretarul General Penescu.-

M'am dus personal, pentru motiv de deferenţă la Misiunea Americană unde m'am anunţat ca şi mai târziu totdeaune că doresc să vorbesc cu Dl.prim Consilior Melbourne "On behalf of Mr.Maniu" (=din insărcinarea Dlui Maniu) Fiind primit de Dl.Roy Melbourne şi după ce ieam explicat motivul venirei mele, m'a intrebat dacă pot să-i indic subiectul convorbirei. La răspunsul meu negativ, mi-a spus că va aduce la cunoştinţa Dlui Ministru Berry dorinţa lui Maniu şi cerându-mi numărul de telefon, mi-a promis că mă va informa. Cu aceasta ocazie am vorbit prima dată cu Dl.R.Melbourne personal.

Acelaş lucru am făcut la Misiunea Britanică unde la poartă, pe un carnet de formulare în limba engleză, am scris "on behalf of Mr.Maniu"(din însărcinarea dlui Maniu) şi semnând. Apoi am restituit carnetul astfel complectat sergentului de poliţie englez, care a mers cu el în clădirea Misiunei, eu aşteptând la poarta să fiu chemat de Dl.Porter, numele căruia îl indicasem pe formular.

I-am comunicat, după ce am fost admis in cabinetul de de la etaj al Dlui Porter (Secretar de Legaţie) că Dl.Maniu doreşte o audienţă la Dl. Ministru Holman, iar Dl.Porter, cerându-mi numărul de telefon, mi-a promis că se va pune în contact cu Dl.Ministru şi-mi va indica ziua, ora şi locul.

Atât Dl.Melbourne cât şi Dl.Porter m'au intrebat dacă dl.Maniu are vre-un interpret. Am răspuns şi unuia şi altuia că Dl.Rică Georgescu nefiind disponibil, Maniu m'a rugat pe mine să servesc de interpret.

Nu-mi pot aminti când am primit răspunsurile dela Misiuni, in tot cazul au venit ca de obicei foarte curând: a doua zi sau maximum a treia zi, cea ce comunicam imediat lui

..//..

Maniu pentru a-şi ora liberă pentru intrevedere.

Dl.Maniu,insoţit de mine ca interpret,a mers întâi la Dl.Ministru B.Berry,având în mâna şi dosarul care trebuia să-l prezinte în acea ocazie. Ora întâlnirei a fost ora 17 şi în localul Misiunei in cabinetul dlui Berry.

Dl.Berry a luat loc pe o canapea de piele,în faţa dânsului,la 1 ½ metru s'a aşezat Dl.Maniu, cu dosarul pe genunchi, pe mine m'a poftit la dreapta Dsale (Dl.Berry pe un scaun şi între Dl.Maniu şi dânsul, iar Dl.Melbourne şedea la stânga pe un scaun Dlui Berry şi lângă Dl.Maniu. Astfel că Dl.Ministru Berry şedea vis-a-vis de Dl.Maniu iar eu pe un fotoliu vis-a-vis de Dl.Melbourne.

După obişnuitele fraze de politeţă Dl.Maniu a intrat în subiect,care era formularea unui protest contra faptului ca Statele Unite privesc cu indiferenţă întâmplările zilnice din România,unde Guvernul calcă în fiecare zi angajamentele luate pe baza acordului de la Moscova (Dec.1945)

In complecta tăcere a reprezentanţilor Statelor Unite Maniu a făcut o expunere care desigur că a durat aproape o oră. Maniu a început a povesti titlurile pe care le au de a cere să fie susţinut de Statele Unite. (Titlurile Dsale erau acţiunile diverse pe care şi le atribuia pentru a ajunge la armistiţiul din Cairo.(13 April 1944) şi apoi la 23 August şi lupta impotriva Nemţilor. Apoi a arătat pe lung că tot astfel pretinde să fie sprijinit deoarece el nu face alta decât să se intemeeze pe prevederile acordurilor internaţionale semnate de Statele Unite,cele de la Yalta, Potsdam şi Moscova,şi cerea cu multă indârjire, uzitând uneori expresiuni şi forme de frază foarte dure,sprijin pe baza numitelor acorduri.-

Nu a lipsit să adauge că România este singura forţă democratică în picioare,referindu-se la Partidul Naţ-Tărănesc, pe când Bulgaria,Polonia şi Jugoslavia sunt deja căzute în mâinile regimului totalitar comunist, instalată în acele ţări de Rusia Sovietică.-

Expozeul l'a terminat referindu-se la dosarul adus cu Dsa,care conţinea un număr mare de rapoarte a şefilor de organizaţii judeţene Naţ.-Tărănişti dispari tot felul de abuzuri şi violenţe comise impotriva sediilor,intrunirilor, persoanelor aparţinând P.N.T.

A terminat deasemeni,cerând o acţiune energică din

.. // ..

partea Guvernului American întru respectarea semnăturei sale pe documente internaţionale.

In tot timpul acestui lung expozeu, care a ocupat aproape 2 ore, cu traducerea care am trebuit s'o fac, Dl. Berry n'a scos nici un cuvânt şi nici n'a schimbat atitudinea sa.-

Dl.Berry, după ce a terminat Maniu a spus că va informa Departamentul de Stat despre plângerile Dlui Maniu şi deasemni va transmite dosarul adus de Dl.Maniu, care l'a luat în primire în acel moment de R.Melbourne.

Dl.Berry a adăugat că cunoaşte situaţiuni, dar că va fi greu în acest moment a face o acţiune diplomatică mai viguroasă şi că dealtfel problema Românească nu se va putea rezolva ca problemă de sine stătătoare, ci împreună cu problema Poloniei, Jugoslaviei, Bulgariei şi Ungariei.

A mai cerut relaţii mai ample asupra intânplărilor din Arad şi Alba Iulia, iar Dl.Maniu le-a dat cu prolixitate şi a arătat şi documentele relative la aceste incidente sângeroase şi a insistat că vechiul său prieten, unul din făuritorii unirei Ardealului cu Vechiul Regat, Dl.Ion Pop din Alba Iulia, om de 65 ani, a fost şi el arestat, şi dat judecăţei, iar asasinii, au fost lăsaţi în impuritate.

Cu aceasta intrevederea aluat sfârşit pe la orele 19½.

A doua zi după aceasta audienţă a dlui Maniu, l'am înştiinţat că mi s'a telefonat de la Dl.Porter că Dl.Ministru Holman îl aşteaptă la dânsul acasă în şoseaua Kisseleff 52, la ora 17. Dl.Porter a întrebat deasemni dacă Maniu are interpret, şi i-am comunicat că Maniu m'a însărcinat să-i interpretez eu.-

Ne-am dus la ora 17 şi eram prezenţi Dnii Holman şi Robinson, ataşat comercial, care vorbeşte destul de bine româneşte. Dl.Holman îl poftise probabil pentru a controla interpretarea mea.

Dl.Maniu a reeditat intreaga sa expunere din ziua precedentă dela Americani, în cel acelaş cuprins şi în acelaş ton. In opoziţia însă cu Dl.B.Berry, Dl.Holman a căutat să-l abată de vre-o două ori de lunga lui povestire spunându-i :" Domnule Maniu acesta este trecutul, de ce să nu vorbim imediat de prezent, căci acesta nu interesează".

..//..

Altă dată dar în aceeaş intrevedere când Maniu afirma că Anglia nu face nimic pentru a impune respectul semnăturilor pe acte internaţionale, Dl.Holman, roşindu-se la faţa, a ripostat, nu chiar complăctamente calm, că Dl.Maniu trece limita când afirmă aceste lucruri, dar nu ţine seamă, căci cunoaşte îngrijorările dlui Maniu şi deasemeni faptul că Dsa nu poate cunoaşte chiar bine diferitele negociări internaţionale.-

In legătură cu protestul dlui Maniu, Dsa a terminat cu următoarea frază: "şi astfel Anglia îşi va perde întregul prestigiu în sudestul European". (a spus aceasta relativ la faptul că Englejí nu intervin destul de energic pentru a impune României respectarea acordului dela Moscova). Atunci, eu traducând în mod atenuat fraza lui Maniu, înlocuind cuvântul "întregul prestigiu" cu "o bună parte din prestigiu", Dl.Robinson a intervenit, spunând Dlui Holman că Dl.Maniu de fapt a spus "întregul prestigiu". Dl.Holman era foarte supărat şi eu extrem de jenat, am întrebat repede pe Maniu: "nu-i aşa că aţi spus "o bună parte din prestigiu" şi nu "întregul prestigiu". Dl.Maniu, înţelegând situaţia şi văzând agitaţia Dlui Holman, a răspuns imediat: "desigur cum ai spus Dta".

Terminând Dl.Maniu, Dl.Holman, destul de rece, i-a răspuns că va lua în considerare expunerea Dlui Maniu, a luat în primire şi dosarul prezentat de Maniu (cu acelaş conţinut ca la Americani) şi spunându-i fraza de politeţă şi ca "să se ingrijească", a terminat intrevederea.

Pe drum l'am dojenit pe Dl.Maniu pentru scăparea de cuvinte pe care o comisese şi supărase pe Dl.Holman, la care mi-a răspuns "şi Dta mă cerţi iarăşi".

Inainte de aceste două intrevederi Maniu a mai avut una cu Generalul Schuyler, care l'a primit în casa sa din Str.Eliza Brătianu (Casa Scanany), şi unde-l poftise Dl.General şi pe Ministrul Berry.

Nu ştiu prin cine a fixat Dl.Maniu aceasta intrevedere, ştiu atât că în ultimul moment mi-a telefonat că neavând interpret mă roagă să-l însoţesc eu.-

Ne-am adus cam pe la ora 11 dimineaţa, şi am găsit pe Americani acolo. Am luat loc în salonaşul din fund şi

..//..

Dl. Maniu a făcut o lungă expunere a istoriei ultimilor 1 ½ ani arătând rând pe rând cum s'a ajuns la 23 August, evoluţia şi dificultăţile Guvernărilor Sănătescu şi Rădescu şi foarte penibilă situaţie creata în ultimul timp prin venirea la Guvern al Guvernului Petre Groza, rugându-i să facă tot posibilul să impedece,recunoaşterea Guvernului Groza de către America, arătând descurajarea mare care ar cuprinde poporul Român dacă s'ar face aceasta recunoaştere. Dnii Berry, în asentimentul Dlui General Schuyler au promis că vor informa imediat Depărtamentul de Stat.-

In continuare Maniu expunând situaţia care o considera anarhică din ţară,şi întrebând dacă nu cred domniile lor că ar fi potrivit a răspunde cu violenţă la violenţele comuniştilor, Dl.General Schuyler i-a răspuns pe un ton foarte hotărât: "nu pot recomanda aşa ceva. Si vă vorbesc ca membru în Comisia de Control,că dacă aşa ceva s'ar întâmpla,aş trebui să intervin imediat cu toată energia împotriva celor ce turbură ordinea."

După alte topice mai puţin importante,conversaţia a luat sfârşit pe la ora 12½.

Aceasta conversaţie a avut loc foarte scurtă vreme după 6 Martie 1945, fără să pot preciza data exactă.-

---

O altă intrevedere,la ambele Misiuni,a avut loc aproximativ în Iulie sau August 1946. După ce,întocmai ca şi la prima întrevedere,am cerut dupe dispoziţia lui Maniu, audienţele,şi Misiunile îi fixasere ziua ora şi locul,Dl. Maniu,luându-mă din nou ca interpreta mers la Misiunea Americană unde l'a întâlnit pe Dl.Berry. Ora era aceaşi,adică ora 17,iar intrevederea a avut loc tot în cabinetul Dlui Ministru Berry,de faţă fiind Dl.Roy Melbourne, şi de astă dată Maniu a venit cu un dosar pe care apoi l'a predat Dlui Melbourne în timpul întrevederei. Acest conţinea rapoartele şefilor de judeţe relativ la metodele cari s'ar fi întrebuinţat pentru falsificarea listelor electorale, exclusându-se un mare număr de votanţi bănuiţi că vor vota cu Naţional-Tărăniştii. In sprijinul acestei afirmaţiuni Maniu răsfoind dosarul a arătat Dlui Berry vre-o 3 sau 4 fascicole şi 1 original a unor ordine emanând de la pretori din Ardeal prin cari se dădeau instrucţiuni primarilor cum trebuesc selec-

..//..

ţionaţi alegătorii şi cui trebueşte eliberată cartea de alegător. Deasemeni numeroase rapoarte a şefilor de judeţe. Dl. Deasemeni a rugat pe Dl.Berry să meargă de pildă la biroul din Piaţa Amzei pentru a vedea parţialitatea cu care se lucrează şi deasemeni cum listele cari trebuiau să fie afişate zăceau în vraf nedesluşitul pe birouri şi podele. (la Biroul din piaţa Amzei pentru înscrieri în liste şi redactare şi înmânarea contestaţiunilor, Primăria I.Galben).

Dl.Maniu a continuat protestele sale şi impotriva acţiunei Guvernului, acţiune de apărare şi terorizare a populaţiei rurale . Dsa a arătat Dlui Berry că este indispensabil să fie trimişi observatori oficiali din partea Americei şi a Angliei, altfel aceste alegeri vor degenera într' o farsă. Dl.Berry a răspuns, că în ce priveşte observatori oficiali aceasta nu se va putea face deoarece acordul dela Moscova excludea aceasta posibilitate, insă Dsa va avea grije ca să aibe o echipă suficientă de ziarişti.

La aceasta Maniu s'a supărat foc, şi a declarat că aceasta nu-l poate satisface, şi roagă pe Dl.Berry să insiste pentru observatori oficiali, intemeindu-se pe procedeela inaugurate de Guvern şi cari desigur se vor înteţi. Dl.Berry a menţinut răspunsul dat înainte. Dl Berry a adăugat că ştie că au fost şi alegeri libere în România şi anume cele prezidate de Dl.Maniu, dar că în General Românul este deprins cu alegeri mai mult sau mai puţin falsificate.

Dl.Maniu a revenit la atac, infăţişand încă odată că nici ūna din făgăduelile de la acordul din Moscova nu sunt respectate, şi că Dsa a avut mare dreptate în cele ce spusese ambasadorilor Hariman şi Clark Ken şi că-i pare rău că a cedat şi că a delegat un Ministru un Guvern şi că în adevăr reflectează să se retragă din alegeri.-

Dl.Berry i-a spus că in aceasta chestie nu poate da nici ūn sfat oficial, dar că personal îi spune că cine nu luptă, piere.-

Dl.Berry l'a întrebat pe Dl.Maniu, că trecând peste aceste supărări, cări mulţumită energiei şi vigilenţei cadrelor se vor atenua, cam ce procent speră să cucerească în alegeri. Dl.Maniu i-a răspuns că în alegeri libere ar lua peste 90%, însă cu astfel de alegeri nu vor fi proclamaţi ca aleşi decât acolo şi unde va dori Guvernul. Aceasta l'a adus la explicarea legei electorale şi la ver-

..//..

siunea Dsale asupra tuturor articolelor cari permiteau un vast joc de falşificare a alegerilor. In acest Dl.Berry care părea interesat a luat (pe când traduceam eu) numeroase notiţe.

Intrevederea s'a terminat, Dl.Maniu cerând ca Dl.Berry să informeze Guvernul său care la rândul să sesizeze Guv.Sovietic care a promis că va sili Guvernul Român la respectarea acordului de la Moscova şi să ceară pe temeiul neregulilor deja înfăptuite o revenire la dispoziţiunea care excludea observatorii oficiali; şi în tot cazul să ceară amânarea alegerilor, şi luarea de la început a operaţiunilor de constituire a listelor electorale.

Dl.Berry a promis că va informa.

A doua zi a avut loc, în Soseaua Kisseleff 52, la locuinţa Dlui Holman, întrevederea cerută de Dl.Maniu, eu funcţionând din nou ca interpret, iar Dl.Holman având ca asistent pe Dl.Secretar de Legaţie Porter.-

Dl.Maniu a repetat aci aproape exact cea ce spusese ziua precedentă Dlui Ministru Berry, cu deosebire că de astă dat a început cu explicaţiunile Dsale asupra legei electorale. Când i-a expus abuzurile cari se fac, Dl.Holman a sugerat ca Dl.Maniu să dispună prin conducerile judeţene ca în fiecare comună să se întocmească liste de cei lăsaţi pe din afară din listele electorale, iar aceste rapoarte să fie centralizate la conducerea centrală P.N.T. pentru a se putea vedea astfel şi numărul şi apartenenţa politică a celor excluşi depe liste, putându-se apoi, chiar dacă alegerile vor fi violate, reconstitui realitatea pentru care se arată interesat. Dl. Maniu era foarte supărat pe această sugestie şi a replicat cu dârzenie, că nu aceasta a venit el să să ceară, că odată alegerile furate toate socotelile aceştia nu valorează un ban, dar că el cere ca Guvernul Britanic care prin acorduri şi în ultima instanţă prin asigurările categorice carii-au fost date la 8 Ianuarie 1946 de Dl.Ambasador Klark Kerr, să fie respectate, altfel alegerile pot fi considerate perdute şi nu se pot recâştiga prin nici un fel de socoteli.

Dl.Holman a semnificat încetarea intrevederei sculându-se, dar Dl.Maniu a continuat încă vre-o 5 minute în picioare.

Dl.Holman a luat dosarul adus de Maniu care

..//..

avea acelaş cuprins ca cel predat ziua precedentă Dlui Berry, şi a promis că va comunica Guvernului său plângerile şi observaţiile Dlui Maniu.-

In ce priveşte cererea Dlui Maniu pentru a se trimite controlori oficiali, Dl.Holman a dat acelaş răspuns ca şi Dl.Berry.-

------

O altă întrevedere cu Miniştrii străini, Englej şi American, a fost cerut de Dl.Maniu, tot prin mine pe la sfârşitul Septembrie (nu ştiu data exacta).

La ora 5, în localul Misiunei American, într'o zi de sfârşit de Septembrie 1946, a revăzut pe Dl.Ministru Berry. Eu am fost chemat de Dl.Maniu ca interpret. Erau de faţă Dl.Berry şi Dl.Melbourne.

Dl.Maniu venise din nou cu un dosar conţinând dovezi asupra teroarei ce domnea pe sate şi în general în Provincie, rapoarte ale şefilor de judeţe descriind amănunţit aceste acte de violenţa, arestările şi impedecarea intrunirilor, ba chiar impedecarea fruntaşilor de a lua contact cu alegătorii.-

Dl. Maniu era f.ingrijorat şi supărat şi a cerut cu insistenţă ca Guvernul să fie demis imediat şi alegerile amânate.-

La răspunsul Dlui Berry că va fi foarte greu a se amâna alegerile, căci aceasta ar insemna o prelungită luare de contact între cele 3 Guverne Anglo - American - Sovietic, şi că experienţa internaţională a demonstrat că astfel de consultări durează, Dl.Maniu i-a răspuns că cu astfel de alegeri se va alege un parlament pur comunist care va indepărta imediat pe Rege, iar apoi va cere alipirea României la Rusia Sovietică.

Dl.Ministru i-a spus Dlui Maniu că nu crede că este un bun profet, şi că el ar putea garanta că nici imediat dupa alegeri şi nici în viitorul care se poate scurta astfel de eventualităţi nu sunt probabile.

După o reînoire a menţionării din partea Dlui Maniu a obligaţiunilor luate de cele 3 Guverne ale Marilor Puteri faţă de poporul Român, Dl.Maniu a terminat aceasta lungă intrevedere (care durase aproape de 3 ore) cu cererea insistentă că Guvernul să fie imediat demis şi alegerile amânate cu 6 luni pentru a întocmi noi liste electorale.

..//..

A doua zi,ca de obicei la ora 5 p.m. şi în şoseaua Kisseleff,tot la domiciliul Dlui Ministru Holman a avut loc audienţa cerută de Dl.Maniu la care am asistat ca interpret. Dl. Holman era asistat de Dl.Porter. Audienţa n'a durat decât o oră. In adevăr,odată cu comunicarea din partea Dlui Secretar Porter a orei şi locului audienţei Dl.Porter mi-a transmis rugămintea Dlui Ministru Holman să trec un moment dimineaţa la oficiul Dsale între 10½ şi 11½.

M'am prezentat la Dl.Holman care m'a primit de îndată şi mi-a spus pe un ton foarte prietenesc şi jumătate glumeţ,că şi Dsa imbătrâneşte şi ca atare numai are răbdarea să de altă dată şi că deasemeni ca om bătrân preferă să nu lungească vorba asupra trecutului. De aceea spunea el în ton de confidenţă, "Dta nu trebue să mă trădezi,dar eu îţi declar că oricâtă admiraţie am pentru Dl. Maniu,eu nu pot suporta conversaţii aşa de lungi. De ce nu te trimite pe Dta cu dosarele şi instrucţiuni ca să spui. Noi doi am termina într'un sfert de oră şi ar fi cu atât mai agreabil să mai stăm prieteneşte de vorbă. De acea fă-te complice cu mine şi spune-i Dlui Maniu că mâine la 6 p.m. am o treabă foarte urgentă".-

De acea audienţa aceasta n'a durat decât o oră.

Dl.Maniu a repetat cele expuse Dlui Berry cu o zi înainte şi a prezentat acelaş dosar, adică cu acelaş conţinut şi a formulat aceleaşi cereri (demiterea insediată a Guvernului şi amânarea alegerilor).

Dl.Ministru Holman, ca şi Dl.Berry i-a arătat că pentru moment nu se poate intreprinde,în ajunul conferinţei celor 4 Miniştrii de Externe la Moscova,un demers eficace, sau prea energic. La supărarea Dlui Maniu Dl.Holman i-a spus că toate vin la vremealor, că actualmente Anglia are nenumărate interese răspândite pe tot globul,ca de altfel şi Statele Unite, şi că nici Anglia nici U.S.A. nu pot face presiuni în mod simultan în multe părţi. Că în acest moment îi interesează in prim rând apărarea Mediteranei, iar apoi, după Grecia şi Turcia, vine rândul Coreei, apoi Germania şi Austria, şi apoi România. Există conchidea Dl.Holman un fel de listă de prioritate privitor la eforturile pe cari la contemplează Anglia şi U.S.A.-

..//..

Dl.Maniu nu s'a arătat de loc mulţumit de explicaţiile Dlui Holman, şi după câte-va minute, în cari şi-a repetat cererea, aplecat foarte amărât, şi deabia dacă a spus un cuvânt în maşina care ne ducea spre oraş.-

Am omis să menţionez un lucru esenţial acestor două ultime intrevederi cu Dl.Berry şi Holman, când pe lângă demiterea Guvernului şi amânarea alegerilor, Dl. Maniu insista extrem de puternic ca Guvernele Anglo-American să trimită o notă de protest în contra modului cum se desfăşoară activitatea preelectorală a Guvernului Român şi în ce priveşte numeroase prevederi din legea electorală.-

----

Mai arăt că, cam peste vre-o 10 zile am fost invitat să vin la Dl.Holman care, în cabinetul Dsale, mi-a remis copia notei trimise Guvernului Român, cu următoarele cuvinte: "Te rog spune Dlui Maniu, când îi vei preda aceasta copie(copia notei către Guv.Român) că m'am gândit să-i-o trimit, ştiind că Guvernul Român nu o publică".

Nu era nimeni de faţa afară de noi doi.Acestea s'au petrecut cam pe la ora 11 dimineaţa.-

----

La 28 sau 29 Nov.1946 Dl.Maniu a avut o altă intrevedere cu Miniştrii Americani şi Angliei, la care m'a luat din nou ca interpret.-

De astă dată la Dl.Ministru Berry, tot în cabinetul dsale, asistat de Dl.Melbourne, iar Dl.Maniu însoţit de Dl.Penescumcare aducea doua dosare, unul voluminos, privitor la efectuarea alegerilor, iar altul şi mai voluminos destinul O.N.U.-ului.

Audienţa a început la ora 5 p.m.şi s'a terminat pe la 19½. Dl.Penescu traducea cele spuse de Dl.Maniu din româneşte în franţuzeşte, iar Dl.Berry cu toate că vorbeşte limba franceze dar nu doreşte să vorbească în oficiu altă limba decât engleză, răspundea în englezeşte ceace eu traduceam pentru Dl.Maniu. Dl.Penescu afară de traduceri, făcea şi câte un scurt expozeu propriu.-

Dl.Maniu a debutat prin a-i preda dosarul ale-

..//..

gerilor şi a expune câte-va fapte privitor aceste alegeri. La care Dl.Berry a răspuns: "lăsaţi chestiunea aceasta, o cunoaştem chiar mai bine decât Dvoastră, căci am avut împreună cu Englejii 23 echipe de ziarişti cari au făcut o foarte amănunţită anchetă şi au depus rapoarte detailate".

Dl.Penescu a dat şi dsa la acest moment câte-va lămuriri complectatoare asupra unor incidente petrecute la Argeş.-

In continuare Dl.Maniu a reluat teza că noul parlament compus aproape exclusiv de comunişti va face şah la rege şi va cere în curând alipirea la Rusia Sovietică.

Dl.Berry nu răspundea nimic.

Dl.Maniu mai cerea anularea alegerilor pe temeiul celor constate chiar de ziariştii englezi şi americani şi deasemeni că Dsa este de părere că situaţia României trebue să fie reexaminată.

In acelaş timp cerea ca Dl.Ministru să pună toată influenţa Dsale pentru a determina pe Rege să nu deschidă Parlamentul. Dl.Maniu sugera procedeul de a întreba în prealabil cele 3 Guverne semnatare ale acordului de la Moscova dacă consideră aceste alegeri valabile.Dacă răspunsul este afirmativ,atunci M.S.Regele va deschidě Parlamentul,pe care deocamdată trebue să-l proroge, Argumenta de asemeni că Regele de fapt,nici nu ar trebui să fie El acela care hotărăşte deschiderea camerei,recte sancţionarea lor, căci nu El ci cele 3 Guverne semnatare ale acordului dela Moscova au hotărât ţinerea acestor alegeri.-

Dl.Berry a răspuns 1) că deocamdată nu este oportun a interveni pentru anularea alegerilor,deoarece Miniştrii de Externe se află la Moscova încleştaţi în rezolvarea unor grele probleme internaţionale. Cât despre intervenţia la Rege el apreciază argumentarea Dlui Maniu însă nu permite acest demers, căci Regele trebue ferit de orice dificultăţi, "şi asta v'o spune un republican" a adăugat Dl.Berry.

Dl.Maniu a cerut in tot cazul o notă energică de condamnare a alegerilor,notă care să fie trimisă de

Guvernul American Guvernului Român, căci altfel o imensă jale va stăpâni poporul Român frustat de libertate.

Dl.Berry a răspuns că nu crede că momentan Guvernul său va trimite note, deoarece singura preocupare a Guvernului American azi este să ajungă cu Ruşii la o înţelegere în vederea redactării tratatelor de pace şi fixarea datei semnărei şi ratificărei lor.-

In ultim loc Dl.Maniu a prezentat dosarul adresat lui O.N.U., in care se cerea luarea în discuţie în faţa acelui for mondial à problemei României,dupe toate înfrângerile suferite de acordul dela Moscova,însă Dl. Berry nu a acceptat dosarul zicând că lui nu-i este îngăduit decât transmiterea documentelor destinate Departamentului de Stat şi că nu poate servi de canal pentru acest dosar adresat lui O.N.U.-

La aceaşi intrevedere, Dl.Maniu a comunicat deasemeni Dlui Berry că parlamentarii N.T. nu vor asista la desbaterile parlamentare,nevoind să stea alături cu oameni cari nu sunt deputaţi.

Dl.Berry a spus că el nu poate să-şi dee vre-o părere în aceasta chestiune şi că Dl. Maniu ştie desigur mai bine ce are de făcut.

Cu aceasta s'a terminat aceasta ultima intrevedere din 1946.-

---

In ziua următoare Dl.Maniu a vizitat pe Dl. Holman cu care a avut o convorbire destul de scurtă,dela ora 17 la 18, când eu am servit deasemenea ca interpret. Din partea Dlui Holman ca controlor al traducerei,asista iarăşi Dl.Porter. Intrevederea a avut loc tot în casa D-lui Holman,în şoseaua Kisseleff 52.

Dl.Maniu a avut aceaşi discuţie cu cu Dl.Berry şi a prezentat un dosar voluminos conţinând datele cari trebuiau să dovedească violenţa alegerilor.Si faţă Dl. Holman,Dl.Maniu cerea anularea alegerilor, adresarea unei note severe din partea Guv. Britanic adresat Guv.Român, cerea reexaminarea întregei situaţiuni Româneşti şi deasemeni îl ruga să intervină la Rege pentru proorogarea Parlamentului. Dl. Maniu înşira aceleaşi argumente,însă a informat pe Dl.Holman de răspunsul defavorabil primit

..//..

dela Dl.Berry. Şi Dlui Holman Dl.Maniu îi arătase că nu Regele a avut iniţiativa convocărei Corpului Electoral, ci semnatarii acordului dela Moscova, şi că prin urmare Regele nu poate deschide Parlamentul fără avizul acelor puteri.-

In ce priveşte celelalte a primit aceleaşi răspunsuri pe cari le dăduse Dl.Berry cu o zi înainte.

In ultimele momente de intrevedere Dl.Maniu a reînoit cererea sa pentru o notă drastică către Guv. Român, căci poporul este desnădăjduit de cum s'au petrecut alegerile, însă Dl.Holman a răspuns că va comunica Guvernului său, dar nu crede că nota va veni înainte de 15 Ianuarie 1947.-

Cu aceasta s'a terminat aceasta intrevedere.

ss. V.V. Serdici.

Toate aceste 19 pagini le-am scris de bună voe şi din propria iniţiativă.-

ss. V.V. Serdici

5 Septembrie 1947.

5 sept

00058

DECLARATIE

Subscrisul Vasile Serdici, declar următoarele:

Nu cred ca dl Coposu să fi fost pur şi simplu un şef de cabinet sau un secretar tehnic al Dlui Maniu. Dl Maniu il aprecia foarte mult: il socotea foarte inteligent, bun scriitor şi deasemeni eşit dintr'o familie ardeleană din părţile natale ale Dlui Maniu.

Nu ştiu absolut nimic ce lucrări făcea dl Coposu pentru dl Maniu. Ceiace ştiu este că de mai multe ori pe când locuiam la mine dl Maniu, ei se inchideau impreună ore intregi in camera lui Maniu şi nu se lăsau deranjaţi. Odată am intrat prin bae (uşa din faţă spre holl era incuiată) să văd dacă mai stau mult, căci lumea aştepta şi am văzut pe Coposu scriind la mară, iar dl Maniu dictând. Mi-a făcut semn să-i las.

Nu cunosc nici direct nici indirect, nici din auzite ce scriau. Dl Maniu, pentru...il cunoaşte chiar superficial şi ar fi spus, şi n'ar fi suferit să fie intrebat şi nici nu-l intreba nimeni. Iar Coposu avea prea multă şcoală manistă ca să spuie cuiva.

Incolo dl Maniu de multe ori când se enerva pe Coposu, care era foarte neglijent şi inexact, pomenea de anumite cusururi ale lui Coposu: neglijent, desordonat, jucător fanatic de cărţi pe mize foarte mari sau că fiind om fără care fumează numai ţigări americane.

Coposu era in foarte amicale relaţiuni cu Dna Closca Romanos, care probabil ar putea spune mai multe. Deasemeni era in bune raporturi cu dl Leocuţia.

5 Septemvrie 1947

ss. V. Serdici

6 sept.

00059

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Vasile Surdini, declar următoarele:

Aducându-mi aminte că am omis neintenţionat să mai arăt unele lucruri le complectez acum:

Nu-mi aduc aminte la care din întrevederile avute cu dl.Berry, dl.Maniu i-a cerut ca să comunice guvernului U.S.A. să dea instrucţiuni delegaţilor săi la Conferinţa Păcii ca să ceară Guv.Român ca în delegaţia română care va fi trimisă la Conf.Păcii să fie inclus şi un reprezentent al Part.N.T., fie în persoana reprezentantului Partidului din Guvern, fie un alt membru desemnat de conducerea partidului dl.Berry a răspuns că va comunica la Washington.

Repet că nu-mi aduc aminte lacare anume din întrevederi a avut loc această discuţie, dar confirm că discuţia a avut loc aidoma.

ss.V.V.Serdici.

6 Septemvrie 1947.

M.C.

I

6 Sept

00060

D E C L A R A T I E
===================

Subscrisul V.V.Serdici declar următoarele :

Am fost chemat de Dl.Melbourne la Misiune pentru a mi se comunica pentru Dl.Maniu,răspunsul primit dela Washington privitor cererea făcută de Maniu în ce priveşte trimiterea de observatori oficiali.- Dl.Melbourne mi-a spus să comunic D-lui Maniu că răspunsul este negativ.-

Nu pot preciza data exactă,dar este sigur că este câteva zile după convorbirea din August 1946.-

Dl. Melbourne m'a chemat după convorbirea avută cu Dl.Maniu prin Septembrie 1946,şi mi-a spus că pot comunica D-lui Maniu că nota cerută de D-sa privitor la pregătirea alegerilor pe baza noui legi electorale,va fi publicată în curând.

Scurt timp după aceia a fost remisă nota în chestiune Guvernului Român.-

După vizita D-lui Maniu la Dl.Ministru Berry în 28 sau 29 Noembrie,pe la începutul Ianuarie 1947,Dl.Melbourne m'a chemat rugându-mă să comunic D-lui Maniu confirmarea dela Washington a celor spuse dealtfel şi de Dl.Berry în ultima convorbire din 28 sau 29 Septembrie 1946,că în acest moment Departamentul de Stat nu crede oportun a trimite vre-o notă întrucât tot efortul lor este a ajunge la o înţelegere cu Rusia privitor semnarea tratatelor de pace cu ţările foste satelite ale Germaniei.-

Dl.Melbourne m'a rugat să trec să-l văd c'am în a doua jumătate a lui Februarie 1947 şi ducându-mă m'a întrebat dece Dl.Maniu nu a depus şi D-sa un memoriu privitor la Tratatul de Pace astfel cum au făcut celelalte partide citându-mi pe socialişti şi pe Liberali.- Am promis D-lui Melbourne că după ce voi vorbi cu Dl.Maniu îi voiu aduce răspunsul acestuia, şi că nu o pot face imediat,Dl.Maniu fiind absent din Bucureşti.-

Tocmai prin Martiei-am adus răspunsul,când Dl.Maniu a venit pe câteva zile la Bucureşti "Răspunsul era " Nu pot face ceruta declaraţie,înainte de ratificarea Tratatului de Pace "

Acest lucru l-am comunicat D-lui Melbourne care a rămas foarte nedumerit.- Atunci i-am spus D-lui Melbourne, că dela Dl.Maniu ştiam,din conversaţii particulare,că Dl.Maniu afirmă că el nu poate face vre-o declaraţie la Tratatul de Pace, fără a vorbi " el,Maniu " de Basarabia şi Bucovina,şi dacă face aceasta îi este teamă că Rusia nu va mai ratifica Tratatul de Pace,şi deci se va prelungi existenţa Comisie de Control.-

----

La 31 Ianuarie 1947,la Sibiu,Dl.Maniu m'a însărcina să merg la Dl.Berry să-i dau răspunsul cerut în chestiunea ajutorului economic.- L'am găsit pe Dl.Melbourne căruia i-am comunicat că dl.Maniu este în principiu de acord cu ajutorarea infometaţilor din România,însă că acest Guvern nu merită să i se acorde nici un bob de grâu şi dacă ajutorul se va da trebue totuşi controlată distribuţia.- In conversaţia particulară avută cu Dl.Maniu,înainte de a mă prezenta la Dl.Melbourne, d-sa mi-a arătat că ajutorul acesta pe care l'ar acorda Americanii ar fi exploatat de comunişti ca un succes de partid.- Desigur că cuvintele comunicate prin mine D-lui Melbourne din partea D-lui Maniu lăsau să se întrevadă că D-sa nu este prea entuziasmat în ceeace priveşte acordarea ajutorului.-

----

Imediat după demisia D-lui Maniu dela şefia partidului c'am pe la 30.XI.1946,Dl.Melbourne m'a chemat să mă întrebe ce se petrece şi să-i dau răspuns D-lui Maniu că nu trebue să abandoneze şefia.-

ss/.V.V.Serdici

6 Septembrie 1947

6 sept

00062

DECLARATIE

Subscrisul VASILE SERDICI declar în continuare următoarele:

In ajunul plecărei Dlui Ministru Berry, Dl. Roy Melbourne, Consilierul de Legaţie, mi-a telefonat avizându-mă că Dl.Ministru Berry plecând, ar sori să-şi iee rămas bun dela Dl. Maniu. Informând pe Dl.Maniu, am fixat conform dispoziţiunilor date de dânsul ora 10, a doua zi în casă la Dl. Dr.Aurel Leucuţia, unde locuia Dl.Maniu. Am întrebat dacă trebue să viu şi eu, şi Dl.Maniu mi-a spus că natural că da. Eu am înţeles că trebue ca de obicei, ca interpret.-

A doua zi la 10 fără un sfert eram în camera de dormit a Dlui Leucuţia, care nu se îmbrăcase încă. Cu mine era şi Dl.Sabin Manuilă care era acolo. Dl.Sabin Manuilă mi-a spus că a fost chemat de Dl.Maniu, şi mă roagă să nu cum-va să cred că el a venit din propria iniţiativă.-

La ora 10,05 a venit Dl.Berry, singur. A fost poftit în biroul Dlui Leucuţia, dupe ce Dsa evacuase pe cei prezenţi (Dorin Popescu, Clara Romanos, nişte oameni din Arad) în sufrageria închizând uşa după ei.

DL. Berry a luat loc pe canapea, Dl.Maniu vis a vis de el, de Sabin Manuilă la stânga Dlui Berry şi la dreapta Dlui Maniu (eu propusem Dlui Maniu, văzând prezenţa Min. Sab.Manuilă care ştiam că a tradus şi în alte ocaziuni, să plec acasă nefiind nevoe de mine, însă Dl. Maniu, puţin jenat, mi-a spus să rămân) iar eu vis a vis de Dl.Manoilă. Stăteam deci astfel grupaţi în jurul unei mici măsuţe patrulatere.

Dl.Berry a început prin a anunţa că în cel mult 2 sau 3 zile pleacă definitiv din Romania şi că nu a voit să părăsească ţara fără a face o vizită de bun rămas Dlui Maniu pe care a învăţat să-l respecte, să-l aprecieze, precum şi partidul pe care de atâta vreme în conduce.

Dl.Maniu l'a asigurat pe Dl. Berry (Dl.Sabin Manuilă traducea, eu nescoţând un cuvânt) că dsa regretă mai mult plecarea Dlui Berry care i-a fost de atâta suport moral şi care i-a dat uneori, în afara unui concurs eficace, dar şi

..//..

sfaturi atât de utile. Dl. Maniu spunea Dlui Berry că se bucură totuşi că Dl.Berry merge la Waschington pentru a ocupa acolo o situaţiune foarte importantă şi-l felicită pentru această avansare. Totuşi sentimentul egoist de regret stărue in sufletul dlui Maniu.

Dl.Berry i-a spus Dlui Maniu că acest regret, care-l flatează, nu este indreptăţit din punct de vedere al cauzei politice, căci într'adevăr Dsa este desemnat să ocupe un loc în Consiliul consultativ pêntru afacerile subestul European şi Balkani, înfiinţat recent pe lângă cabinetului Secretarul de Stat Marschall, şi acesta în calitate de expert pentru chestiunile orientale de aci. Dl.Berry a adăugat textual "Să nu vă pară deci rău Mr.Maniu. Aci nu am putut forţamente să fiu de mare folos nici Dvs.nici cauzei democrate din România. Insă acolo, să fiţi asiguraţi, cauza Dvs.şi a României va avea în mine cel mai bun avocat."

Au urmat încă câte-va fraze fără impOrtanţă de cari nu-mi amintesc, după care, ca sfârşit de conversaţie, Dl.Berry fiind deja în picioare, i-a spus Dlui Maniu că-l roagă să-i facă o favoare, şi anume să-i dea o fotografie cu dedicaţie.

După un sumar consult cu Dl.Leucuţia şi cu mine, stabilindu-se că Dl.Maniu nu are o fotografie destul de bună, D.Maniu a însărcinat pe Dl.Leucuţia să dispună procurarea fotografiei, şi l'a anunţat pe Dl.Berry că eu i-o voi aduce a doua zi.

Intr'adevăr, Dsa a scris o dedicaţie, pe care eu am tradus-o în Scris, şi a doua zi la prânz mi-a dat-o s'a duc Dlui Berry cea ce am executat, predând fotografia chiar dlui Berry.

In urma dispoziţiunilor Conducerei Partidului, transmise mie prin Dl.Mihai Popovici, o delegaţie de Parlamentari N.T., s'a prezentat atât la Misiunea Americană, cât şi la cea Engleză. Din delegaţia au făcut parte următorii: Dl.Nic. Polizu Micşuneşti, care a condus delegaţia la Americani, vorbind în franţuzeşte, iar eu traducând răspunsul Ministrului, fiind singurul din delegaţie care vorbeam englezeşte, Dna Ilie Lazăr, Dl. Aristid Skileru, Dl.Ghilezan şi Dl.Tuliu Panait. La Englezi am condus eu delegaţia, fiind personal cunoscut, şi Dl.Polizu preferând să vorbesc eu.

..//..

Aceasta s'a petrecut aproximativ spre sfârşitul Aprilie sau Mai 1947.

Dl.Mihai Popovici îmi dăduse şi 2 texte destinate Dlor Miniştrii Engleji şi Americani şi instrucţiunile cari formau programul demersului nostru.

Dl.Berry m-a primit în cabinetul Dsale în prezenţa Dlui Melbourne, Dl. Polizu şi cu mine ne-am aşezat la biroul Dlui Ministru, Dna Lazăr şi ceilalţi 4 în diferite locuri din cameră.-

Dl.Ministru ne-a ascultat, adică pe Dl. Polizu Micşuneşti, care a vorbit conform instrucţiunilor primite arătând suferinţele arestaţilor noştri, cu rugămintea ca Guv. U.S.A. să-şi pună la dispoziţie bunele sale oficii pentru uşurarea situaţiei lor.-

Dl. Ministru Berry a răspuns că nu va lipsi s'a facă şi ne-a mulţumit pentru vizita făcută.-

La plecare, Dl. R.Melbourne, mi-a spus în particular " a fost foarte impresionant".

La Britanici lucrurile s'au petrecut la fel, eu conducând delegaţia. Dl. Holman m-a primit singur fiind în Cabinetul Dsale, şi a pus cursul cuvântării mele diverse întrebări: dacă cu toţii cei prezenţi aci, suntem individual validaţi, dacă am participat la lucrurile parlamentului şi de ce nu. (La aceasta am răspuns că nu am participat următor hotărârii conducerei Partidului N.T.)

Toată audienţa a durat maximum 20 minute.

Dl.Ministru a răspuns că mulţumeşte pentru venirea noastră şi că va transmite apelul nostru.-

----

ss. V.V. Serdici.

6 Septembrie 1947.

6 Sept

I

00065

DECLARATIE

Subsemnatul V.V. SERDICI mai m'i-aduc aminte următoarele, cari le declar aci mai jos.

Indată după sosirea Dlui Maniu din Sibiu, aproximativ la sfârşitul lui Martie 1947, Dsa m'a însărcinat să-i aranjez intrevederi cu reprezentantul diplomatic Englez şi American. Cum Dl.Berry era plecat la Istanbul, iar Dl.Holman suferă încă în convalescenţă [redacted], am fixat o audienţă cu Dl.Melbourne la Americani, şi cu Dl.Sarell la Englezi.

Dl.Melbourne l'a primit dimineaţa pe la orele 11 în biroul dsale la Misiune, eu asistând ca interpret.-

Dl.Maniu a vorbit despre chestia arestărilor şi despre teroarea care domneşte în ţară, iar Dl.Melbourne a luat nota şi a promis că afară că le va comunica Departamentului de Stat, îl va informa şi pe Dl.Berry când acesta se va întoarce.

Dl.Maniu cerea şi aci ca să fie trimişi ofiţeri englezi şi americani la vizitarea inchisorilor, căci aceasta va remonta moralul arestaţilor, şi va avea ca rezultat pe de o parte indulcirea condiţiunilor de trai a prizionerilor, cat şi informarea opiniei publice americane asupra situaţiei reale din România.-

Dl.Maniu a cerut şi de astădată trimiterea unei note energice Guv.Român.-

De asemeni dl.Maniu a expus până unde merge cruzimea Guv.Român, căci impedecă chiar asistenţa arestaţilor prin Partid sau prin rudele celor închişi.

Dl.Melbourne a notat şi acestea promiţând a le comunica la Waschington.-

Ca şi în alte cazuri, la sfârşit de audienţă Dl. Melbourne a făcut recomandarea, care o făcuse înaintea lui, în urma altor intrevederi Dnii Berry şi Holman, dar mai cu seamp Americanii, între cari şi Dl. General Schuyler, ca Dl. Maniu să nu se descurajeze şi să continue acţiunea pe linia iniţiată.-

------

..//..

La Misiunea engleză a fost primit în clădirea Misiunei de Dl. Sarell, asistat de Dl.Porter. Eu funcţionam ca interpret.-

Dl.Maniu a spus Dlui Sarell că de oarece Dsa este nou venit, el îi va face întâi un mic istoric al situaţiei dinainte şi de după 23 August 1944 şi îi va arăta evoluţia situaţiei politice. (Dl.Sarell era chargé d'affains) A urmat o foarte lungă expunere pe care au ascultat-o fără intreruperi reprezentanţii engleji (Dl. Sarell este un om foarte tânăr : vre-o 35 - 36 ani)

Apoi a reedit cererile Dsale făcute cu o zi înainte Dlui R.Melbourne, şi a insistat asupra cererei unei note energice pentru a da satisfacţie minimă şi arestaţilor şi familiilor lor cari sunt cufundate în mizerie şi suferinţe, şi cari toată ziua se adresează zadarnic D-sale, care nu-i poate ajuta.-

ss. V.V. Serdici.

6 Septembrie 1947.

6 kpt

00067

DECLARATIE
==========================

Subsemnatul Vasile Serdici declar următoarele:

Pe la sfârşitul lui Martie sau primele zile ale lui Aprilie 1947, Dl. Maniu m'a însărcinat să cer audienţă la Dl. Holman şi Dl. Berry, când am primit confirmarea audienţelor, am înştiinţat pe Dl. Maniu şi D-Sa s'a prezentat întâi la Dl. Berry, iar a doua zi la Dl. Holman, luându-mă şi pe mine ca interpret. La Dl. Berry am fost primit la ora 17 în Cabinetul Ministrului la Misiune. Era prezent şi Dl. R. Melbourne, consilierul de Legaţie.

Obiectul conversaţiei îl forma chestiunea arestărilor în rândurile N. Ţărăniştilor. Dl. Maniu a adus un dosar conţinând diferite liste nominale de organizaţii judeţene, a arestaţilor şi un număr de memorii şi bileţele primite din închisori arătând tratamentul şi diverse alte circumstanţe în legătură cu arestările. Dl. Maniu a cerut ca Misunea să informeze Guvernul U.S.A. despre toate acestea pentru a cere imediata lor eliberare ori trimiterea lor în faţa judecăţii. Deasemenea i-a cerut să trimită ofiţeri şi jiarişti americani la diversele închisori din România pentru a se asigura de toate aceste lucruri. Dl. Berry a răspuns că va informa Guvernul său,dar că trimiterea de ofiţeri şi jiarişti americani la închisori nu se va face ştiind că va fi refuzat. Dl. Maniu a cerut atunci ca Dl. Berry să intervină pentru ca Guvernul U.S.A. să trimită o notă severă Guvernului Român, aceasta find indispensabilă moralului cetăţenilor şi în deosebi a celor arestaţi.

Dl. Berry a promis că va interveni / şi în adevăr dupe o durată de vreme a venit nota/ Dl. Maniu vorbind dupe arestările efectuate în rândurile P.N.T-ului şi despre tratamentul din închisori a declarat că a primit o scrisoarea semnată de şeful organizaţiei de Vâlcea care întreba pe Dl. Maniu dacă poate ajuta sau ba pe deţinuţii din Piteşti la evadare, căci aceştia sunt hotărâţi să evadeze prin orice mijloace şi orice riscuri.

Dl. Maniu a adăogat că faţă de procedeele ilegale şi evidente din partea Guv. Român, el are destulă putere dispunând de forţe în P.N.T. cari sunt mai numeroase decât acela ale Partidului Comunist, că el poate să bată în loc să fie bătut şi că cu aceste forţe să răstoarne guvernul. El nu mai poate să privească cum zilnic se macină firţele partidului său.

.//.

de câte o infimă minoritate şi că este forţat să pornească însă la represalii pentru înlăturarea Guvernului. Nu voeşte/să procedeze la violenţăfără a cunoaşte şi părerea celorlalţi semnatari ai tratatului şi în special al Americei.-

La aceasta Dl. Berry i-a răspuns:" that is a lending question". Aceasta este o întrebare esenţială/ şi că-i va răspunde în câteva zile.

Dl. Maniu a repetat şi cu această ocazie că el nu este înţeles de Guv. U.S.A. şi Englez, repetând şi de această dată declaraţia sa făcută şi la anterioarele intrevederi/despre cari am uitat în declaraţiile mele respective/ şi anume că el nu luptă numai pentru România, dar în acelaş timp să nu se uite că luptă şi pentru America şi Anglia.

Deasemenea la aceiaşi întrevedere mi-aduc aminte că la întrebarea D-lui Maniu că de ce nu este ajutată şi România aşa cum este ajutată Grecia sau Turcia, D-l. Berry a răspuns că România nu formează o problemă de sine stătătoare, ci este conexată cu a Poloniei, a Jugoslaviei, Ungariei şi Bulgariei şi ca atare va fi rezolvată.

La care Dl. Maniu a răspuns: Polonia aţi pierdut-o, Jugoslavia aţi pierdut-o şi tot astfel şi Bulgaria; Ungaria sunteţi pe cale s'o pierdeţi: Numai este decât rezistenţa Românéei şi pe care deasemenei o veţi pierde dacă amânaţi prea mult.

6 Sept. 1947.

N. V. Serdici

I

6 sept

00069

DECLARATIE

Subsemnatul V. Serdici declar următoarele:

Pe la sfârşitul lui Martie sau începutul lui Aprilie 1947, a doua zi dupe ce a vizitat pe Dl. Bery, Dl. Maniu a vizitat pe Dl. Holman, acesta fiind asistat de Dl.Porter, iar eu am fost ca interpret.

Dl. Maniu a reeditat aceleaşi cereri şi aceleaşi concluziuni ca şi la Dl. Berry inclusiv afirmaţia că D-Sa luptă nunumai pentru România dar şi pentru Anglia şi U.S.A. La această întrevedere Dl. Maniu a cerut D-lui Holman să-i faciliteze D-lui Mihalache plecarea în Anglia. Dl. Holman a ripostat, acoperindu-şi urechile, " nici nu am auzit ce aţi spus D-le Maniu şi a repetat această frază. Dl. Maniu a insistat şi a arătat că echipa D-Sale din străinătate este slabă şi ca atare plecarea D-lui Mihalache se impune.

Dl. Holman că nici vorbă nu poate fi de aşa ceva,că dacă însă Dl. Mihalacehe plecând va ajunge în vreo jonă engleză, atunci el/Holman/ va interveni că să i se dea drumul mai departe. In cursul aceleaşi intrevederi, Dl. Holman arătând posibilităţile actuale ale Guvernului Britanic, Dl. Maniu supărat a spus că dacă ştia aceste lucruri, adică imposibilitatea Angliea de a-l ajuta, deşi i-a promis sprijin, el, Dl. Maniu, s'ai fi aranjat cu Ruşii demult, căci desigur ar fi găsit posibilitatea.

Mai arăt că Dl. Holman a refuzat trimiterea de ofiţeri şi ziarişti la închisori cu aceiaşi argumentare ca a D-lui Berry.

Această audienţă a început la orele 17.şi s'a terminat puţin dupe ora 18, când la plecare Dl. Holman i-a prezentat D-lui Maniu pe cumnatul său deputatul conservator Joynson Hicks cu care a schimbat câteva cuvinte de circumstanţă / cum vă place România ce impresii aţi cules din situaţia actuală/ la care Dl. Hicks a răspuns că nu a putut vedea chiar mult dar că situaţia este nu din cele mai defavorabile.

Intrevederea a avut loc în Soseaua Kiseleff 52, la domiciliu D-lui Holman.

6/9/1947.

N.V.Serdici

7 Sept

00070

D E C L A R A T I E

Subsemnatul V.SERDICI,declar următoarele :

Prin toamna 1945 am fost invitat la masă de Dl.Căpitan Key unde am întâlnit pe Maiorul Hugg,pe G-ral Greer,Col. Masterson şi un comandor de aviaţie (Bobb,am uitat numele).-

După masă care a fost veselă am trecut în Salon,unde a venit şi Maria Tănase,care a cântat.- Pe la 11 a apărut şi Vice AmiralulStevenson,pe care însă nu-l văzusem niciodată.- Pe la orele 12 p.m.au plecat oaspeţii şi amiralul şi m'am ridicat să plec şi eu,însă Col.Masterson mi-a spus că eu trebue să mai stau.- Serata a continuat foarte veselă,iar la 1 noaptea Masterson mi-a spus să-mi iau pălăria şi să mă urc în maşina dela poartă în care se afla Vice Amiralul Stevenson.- Am făcut astfel iar în faţă lângă şefer luase loc Col.Masterson.-Vice Amiralul a poruncit şoferului să ne ducă spre Arcul de Triumf,unde la 100 metrii înainte de arc,şofeurul a oprit, s'a dat jos fără poruncă,iar Masterson a coborât din maşină la cererea Vice Amiralului.- Până în acest moment,nu schimbasem un singur cuvânt cu Vice Amiralul.- După coborârea din maşină a lui Masterson,vice amiralul mi-a spus : " să-i spui D-lui Maniu să-şi urmeze nealterat drumul pe care merge ".- După aceia a făcut semn lui Masterson să se urce şi deasemeni şi şofeurului.- Lăsându-l acasă pe Stevenson,Dl.Masterson m'a condus la casa mea,iar la poartă mi-a spus :"să-i spui D-lui Maniu să-şi ţie gura,căci dl.Maniu va ştie să tacă ".-

A doua zi am comunicat D-lui Maniu cele spuse de Stevenson şi de Masterson.- Nu ştiu în legătură cu ce convorbire anterioară şi din ce loc sau cu cine,mi s'au făcut pentru Dl.Maniu comunicările mai sus arătate.-

Dl.Maniu nu a făcut în faţa mea nici un fel de comentar faţă de cele ce i-am comunicat.- Era de faţă şi Dl.Ionel Pop.-

ss/.V.Serdici

7 Septembrie 1947

7 sept 947

00071

D E C L A R A T I E

Subscrisul VASILE SERDICI, declar următoarele:

Asupra hârtiilor găsite la mine acasă cu ocazia percheziţiri din 14 Iulie 1947, şi pe cari l-am xxxxxxx vizat astăzi ca fiind găsite la mine declar următoarele:

Când Dl. MANIU s'a mutat la mine la 30-8-46, biroul meu care are cinci sertare, unul la mijloc mai mare, şi câte două suprapuse în dreapta şi în stânga, nu avea nici o chee la nici unul din cele 5 sertare. Chiar imediat Dl. COPOSU a primit ordin dela Dl. MANIU să chemi un lăcătuş şi să comande 5 chei la acest birou aflător în fosta mea cameră care o cedasem D-lui MANIU, şi alte două chei la dulapul de haine, cari deasemeni lipseau, având numai în fiinţă.

Când peste două sau trei zile lăcătuşul a instalat noui le broaşte cu chei, am cerut D-lui COPOSU să-mi spună cât datoresc, dar mi-a spus că asta o plătesc ei.

Când Dl. MANIU s'a mutat de la mine ne-a rugat să-i păstrăm deocamdată un mare cufăr de trestie aflător în bae, şi deasemeni un compartiment în dulap. unde-şi lăsase obiecte vestimentare.-

Deasemenea m'a rugat să-i las două sertare de la birou / cele două din dreapta/ pe care le-a umplut cu hârtii, scrisori etc., rezultate după trierea făcută cu o zi înainte de D-sa, şi a căror chei le-a luat COPOSU şi nici nu mi le-a restituit nici azi. Alte hârtii au fost au fost distruse prin ardere, iar un număr mai mic au rămas împrăştiate pe birou. Din acestea am ales în spirit documentar: scrisoarea lui MACEK, raportul GHELMEGEANU şi alte câteva cari le-am pus deasupra volumelor "Desbateri Parlamentare" din bibliotecă unde au fost găsite de percheziţia la care eu nu am asistat, stând de vorbă în salon cu Şeful Comisar, pe când agenţii care percheziţionau erau însoţiţi de soţia mea.-

Eu avizasem pe comisar că la mine in cameră / pe care o reocupasem cu mama mea muribundă/ se află bagaje şi arhivă aparţinând D-lui MANIU,. Părăsind însă casa inainte de terminarea

./.

perchezitiei, sotia mea, inpricozată, nu a mai insistat ca să vizeze ea actele, ceeacé era de datoria comisarului să-i pună în vedere, şi nici n'a cerut să se consemneze că la noi se află bagaje si arhivă a D-lui MANIU.

Cifrul cel nemtesc, nu stiu unde l-au găsit. Eu niciodată nu l-am văzut, căci evident î-l duceam imediat D-lui MANIU, căci după peste 20 perchezitii suferite sub ANTONESCU şi după 6 Martie 945, îmi dădeam seama de incurcături ce ar putea pricinui.

El apartine fără nici o indoială, ca si aproape toate celelalte hârtii, D-lui MANIU, ceeace dealtfel reese şi din conţinutul acestora.-

ss/ V.V.Serdici

7 Sept.1947.

7 Sept

00073

DECLARATIE
=============

Subsemnatul VASILE SERDICI, declar următoarele:

Intr'o dimineaţă a cărei dată nu o pot fixa cu preciziune, dar care se poate fixa cam prin Decembrie 1946, am primit un telefon dela Dl. ROY MELBOURNE ca să viu la D-sa. Acolo m'a primit imediat în cabinetul D-sale, şi fără altă introducere mi-a înmânat o scrisoare în plic închis fără menţiunea expeditorului, purtând ca adresă numai cuvintele "D-lui IULIU MANIU" Dl. MELBOURNE M'a rugat s'o predau D-lui MANIU.

Ajuns acasă i-am predat-o imediat D-lui MANIU informându-l de unde o aduc. După ce a citit-o mi-a dat-o şi mie s'o citesc ceiace am trebuit să fac în prezenţa lui şi să i-o restitui pe loc. Nu mi-a cerut părerea şi nici nu a făcut vre'un comentar. Scrisoarea era de 2.3/4 pagini scrisă la maşină, şi numai ultimele două rânduri,/ formula de politică/ erau scrise de mână cu o peniţă foarte subţire şi semnătura " Gr. Gafencu". Tot cu aceiaşi peniţă şi cu caractere foarte mici.

Scrisoarea cuprindea întâiu confirmarea primirei unor scrisori a D-lui MANIU cuprinzând instructiuni referitoare la actiunea în legătură cu conferinţa de pace dela Paris, apoi relata munca intensă făcută de Grupul Român, mentionând meritele D-lui TILLEA, CRETZEANU si AUG. POPA. In special menţiona sprijinul de care s'a bucurat din partea D-lui TILLEA care este foarte bine introdus acolo şi-i-a facilitat audienţa cu domnii CHURCHILL, ATLEE, HUGH DALTON şi diversi deputaţi englezi. Deasemenea relata buna primire ce a întâmpinat cartea tipărită de D-sa la Berna în vederea Conferinţei de Pace, şi numeroasele invitaţii primite din partea unor grupuri de delegaţi la Conf. Păcei ca: Grupul Australian, Sud African, Englez, American, menţionând în special pe Dl. THOPE care a venit chiar la birourile unde lucra el /GAFENCU/. Arată deasemeni de GAFENCU în

./.

00074

aceasta scrisoare că multe delegaţii din cele arătate aci şi altele îi cereau adeseaori informaţii complimentare.Deasemeni la câteva zile am văzut si o scrisoare adresată lui MANIU,pe care am găsit-o deschisă pe biroul D-lui MANIU.Scrisoarea cuprindea cam aceleaşi informaţiuni ca si acea a lui GAFENCU,arătând activitatea colaboratorilor Tilea,Gafencu şi alţii de care nu-mi amintesc deoarece scrisoarea am citito fugitiv.Deasemeni menţiona în scrisoare intenţiunea lui de a pleca [redacted], în U.S.A.

Vorbeau si de succesele lui GAFENCU în Anglia şi releva meritele lui TILEA.

ss/ V.V. Serdici

7 . 9. 1947.

Mai mi-aduc aminte că in scrisoarea lui GAFENCU despre care am vorbit mai sus am mai citit că chestia reparaţiilor plătite de România în realitate,nu aceea prezentată de Guvernul Român a produs un val de uimire astfel că delegatul American,/THOPE/ a luat cuvântul blamând în Conferinţă Uniunea Sovietică.Dr.GAFENCU spunea în scrisoare că el a prezentat delegatului American aceste date.-

ss/ V.V.Serdici

7 Sept.1947

00075

D E C L A R A T I E

Subsecrisul V.SERDICI declar următoarele:

Când a venit în ţără Dl.Mark Ethridge,nu eu,ci Dl. Hudiţa a fost delegat de Dl.Maniu ca să-l vadă în numele partidului N.T. Dl.Hudiţa l'a văzut la Misiunea Americană.

In Comitetul Executiv din 30 Nov.1946 Dl.Maniu a consacrat un întreg sfert de oră în cursul cuvântărei sale pentru a releva munca neobosită şi foarte inteligentă depusă de Dl.Penescu întru informarea complectă a Dlui Ethridge,mulţumîndu-i călduros în nume personal şi în numele partidului.

Dl.Penescu predase lui Ethridge un vast dosar oglindind întreaga situaţie a României în acel moment,din punct de vedere politic,social şi economic. Aceasta reeşea din însăşi discursul D.Maniu în partea dedicată muncei şi elogiului dlui Penescu Personal nu am văzut acest dosar.

Dosarul acesta n'a fost predat prin mine. Stiu direct de la Dl.Maniu,care mi-a spus-o,că toate documentele de ordin politic sunt prin Dl.Penescu Misiunilor Engleze şi Americane. Acestea mi le-a spus Dl.Maniu atunci când i-am spus că a încredinţa mie numai fleacurile iar orice lucru mai important Dlui Penescu,micşorează prestigiul meu. Dl.Maniu mi-a spus să nu mă supăr,dar toate documentele politice trebue transmise prin Secretarul General N.Penescu.

Stiu că Dl.Penescu mergea acolo şi din faptul că într'o zi Dl.Holman l'a lăudat pe Dl.Penescu spunându-mi că i s'a părut "un cap limpede şi bine ordonat".-

Stersăturile de la sfârşitul rândului 18 şi întregul rând 19 (numărotarea incepându-se de sus) sunt făcute de mine.

ss. V.Serdici.

8 Septembrie 1947.

E.F.

00076

DECLARATIE

Subsscrisul V.SERDICI declar următoarele:

Stiu că datele care erau strânse pentru â fi comunicate lui Gafencu erau elaborate de Buzeşti Nic.Gr., Viişoianu şi Secretariatul General unde se lucra intens.

Stiu aceste lucruri din discuţiunile dintre Dl.Penescu şi Maniu; am auzit numai frânturi din aceste discuţiuni din care reeşea că ei se ocupă de această chestiune. Cu acest prilej am auzit de la Dl.Maniu că noi în realitate am plătit Ruşilor peste un miliard dolari. Am văzut venind în acea epocă (Nov.şi Dec.1946) la Dl.Maniu pe Dnii Gr.N. Buzeşti şi Viişoianu şi Penescu, lucrând împreună. N'am putut auzi discuţiunile întrucât Dl.Maniu dădûse dispoziţiuni să nu fie deranjaţi. I-am văzut astfel, pe cei de mai sus, de vre-o două ori în astfel de discuţiuni.-

ss.V.V. Serdici

8 Septembrie 1947.

E.F.

8' Sept

00077

D E C L A R A T I E

Subsecrisul VASILE SERDICI declar următoarele:

Isbucnind, prin iarna 1946 un conflict la Secţia Muncitorească între Dl. Georoceanu, care ţinea internatul lui Ilie Lazăr, şi unii membrii din Comitetul de conducere al acestei Secţiuni, şi anume avocat Jonescu, Bercaru şi Lambru, şi aceste certuri luând mari proporţii, Maniu m'a însărcinat ca impreună cu Grl. Barbu şi Popescu Zorica să ne constituim în juriu de onoare pentru a cerceta chestiunea, şi a-i depune grabnic raport.

Cu Grl. Barbu m'am dus la Club şi am făcut o amănunţită cercetare. Popescu Zorica nu a asistat decât la încheerea anchetei.

Georoceanu acuza pe av.Jonescu că a dilapidat un fond de 100.000 lei, că Bercaru ar fi furat o maşină de scris, că Lambru este Legionar, şi că-i este imposibil să colaboreze cu ei. Mai acuza pe Lambru că ar fi manifestat în mod suspect cărţile de membru şi că toată arhiva privitoare compartimentul de care se ocupa (cçfçr. etc.) ar fi ajuns în mâna partidului Comunist, şi deasemeni, că şi el şi Bercaru au sustras sume din cotizaţii.

Ceilalţi, Jonescu, Lambru şi Bercaru, acuzau pe Georoceanu că el nu dă nimănui socoteală de mânuirea fondurilor Secţiei Muncitoreşti, şi era vorba de vre-o 11 milioane (1946) Deasemeni că s'a inconjurat de cei mai deochiaţi dintre membrii ai Comitetului, că unul este escros şi că se dă drept avocat, că altul a transformat biroul Secţiei în tavernă etc.-

La ancheta făcută, Georoceanu a prezentat şi un dosar acuzator pentru Jonescu, Lambru şi Bercaru, dar compus din piese vizibil ticluite. Noi nu l'am luat decât prima zi în considerare, şi apoi l'am ingăturat, ascultând apoi verbal pe fiecare din cele 2 tabere.-

Convingerea noastră era : că Dl.Georoceanu nu este bun de conducător şi că dacă pentru faţadă el trebue să ră-

E.F.

..//..

mână, noi trebue să-l dublăm cu oameni mai maturi şi a căror cinste să fie afară de discuţie, iar că nu trebue să propunem excluderea nimănui.-

In consecinţă am intocmit un raport în grabă, căci scandalul de la Club lua zilnic proporţii turburătoare, acum se înjurau reciproc şi în adunările ţinute în sala mare a Clubului, şi am propus ca Dl. Ilie Lazăr să rămână Preşedinte, cu toate că se refugiase, iar Georoceanu îl lăsam Vicepreşedinte cu Zeno Bianu, Secretar General Barbu (propunerea mea) iar Comitetul îl redusesem, dar menţineam şi 2 din prietenii lui Georoceanu şi pe Lambru şi avocat Jonescu.

Am depus raportul în mana lui Maniu, care cetindu-l mi l'a restituit rugându-mă să scot din referat toţi termenii pejorativi relativi la Georoceanu (desigur influenţat de Dl. Dr. Solomon, mare protector a lui Georoceanu).

Am refăcut referatul, l'am predat lui Maniu, dar n'am mai auzit vorbind de el.

Maniu a lăsat chestia lui Mihalache care a făcut cu totul alt comitet decât cel propus, sub conducerea Dlui Veniamin.-

ss. V.V. Serdici

8 Septembrie 1947.

D E C L A R A T I E

Subscrisul Vasile Serdici declar următoarele : ca răsăuns la intrebarea se mise pune in legătură cu activitatea mea pentru ajutorarea celor refugiaţi / ascunşi/ prin oraşe,munţi,păduri :

Nu am făcut parte niciodată dintr'un comitet care avea o astfel de misiune. Exista un comitet de asisenţă al cărui Preşedinte a fost Dl. Mihalache,dar eu după cum am arătat şi mai sus,nu am făcut parte din el. Abia in luna Iunie 1947 Dl. Maniu venind la mine mi-a spus că Biroul a hotărât ca eu să primesc o sumă de bani pe care n nu am voe s'o distribui fără dispoziţia sau recomandarea pe care o voi primi de la Dl. Mihalache,sau Dna Theodoru sau ltii frun taşi din partid. Exprimându-se astfel Dl. Maniu, am intrebat de ce nu se dă această sarcină direct Dlui Stefan Mihăescu,casierul central,la care Dl. Maniu mi-a răspuns: " lasă-l că are destule pe cap". Dl Maniu mi-a iscălit în două rânduri către casierul central să mi se elibereze câte 2o milioane,pe care i-am primit şi din care am rămas asupra mea cu 8 milioane în ziua de 14 Iulie 1947. Restul de 32 milioane le-am distribuit numai persoanelor venite la mine cu recomandarea respectivă, ţin minte că printre cei care mi-au trimis oameni spre a le da ajutoare băneşti sunt- Mihalache, Penescu, Anghel, Dna Theodoru, Veniamin, St. Mihăescu şi chiar Dl. Maniu. Nu am cunoscut personal pe nici unul din persoanele care au venit la mine,pentru aceste ajutoare,iar cea ce le-am dat numai şi numai pe baza recomandaţiilor arătate mai sus. Astfel eu nu am şituit dacă bani luaţi dela mine merg la cei refugiaţi / ascunşi / in munţi,in schimb dl. Mihalache care mi-a trimis astfel deoameni ştie unde mergeau bani.

De altfel pentru sume mai mari dispunea chiar Dl Dl. Mihalache de sume masive,pe care l-am văzut cu bani mulţi.-

/ss/ V.V. Serdici

9 Septembrie 1947.-

I

13 sept

00080

D E C L A R A T I E
===================

Subsemnatul VASILE SERDICI fac următoarea declarţie ;

Dl. POTER / secretar de legaţie englez/ mi-a spus cam prin luna Mai sau Iunie 1947,pentru a comunica si Dlui MANIU că opoziţia din România s'a obişnuit ca alţii să-i apere interesele şi că ar trbui să luăm pilda Germaniei şi a Greciei,unde masele iau atitudini împotriva comuniştilor,pe când opoziţia din România nu face altceva decât să se lamenteze şi să ceară ajutor la alţii.

Dsa a sfătuit prietenii politici / adică cei din P.N.T. / să reziste cu tărie arestărilor întrucât cauzele mari se câştigă numai prin lupte şi nu prin lamentaţiuni.-

/ss/ V.V. SERDICI

13 Septembrie 1947

14 ... 00081

D E C L A R A T I E

Subscrisul V.SERDICI declar următoarele:

Recunosc că scrisoarea din 30.V.1947 adresată "Dlui Preşedinte", semnată Petre Popescu, expediată dela ferma Mătăsaru şi pe care am văzut-o, s'a găsit la mine. Provenienţa acestei scrisori printre hârtiile mele este următoarea:

Dupe una din şedinţele Sfatului Parlamentar şi Comit.de Asistenţă, ţinute la mine acasă în luna Iulie 47, Dl.Mihalache mi-a predat dupe ridicarea şedinţei trei scrisori; printre cari se afla şi acea cu indicaţiile de mai sus, vizată de mine, spunându-mi a trece pe tabloul de evidenţă a refugiaţilor toate numele prevăzute în aceste trei scrisori, la rubrica jud.Muscel.-

Am intrebat pe dl. Mihalache dacă trebue să le dau bani şi în mâna cui. La care Mihalache a răspuns: "îi treci la tabloul de evidenţă a refugiaţilor. Bani n'ai de dat ! Asta mă priveşte, căci sunt din judeţul meu."

De altfel scrisoarea este din 30 Mai 1947 şi Dl. Mihalache mi-a predat-o cam prin Iulie, începutul lunei, deci am presupus că Dsa personal a aranjat ajutorul.-

Mai declar că nu cunosc pe nici unul din cei despre cari vorbeşte scrisoarea în chestie, în afară de Gh.Suţa, pe care-l ştiu secundul lui Mihalache şi care a fost deputat la Guvern odată cu mine, în 1932, în opoziţie.

ss. V.V.Serdici.

14 Sept.1947.

I

14. sept. 00082

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Vasile Serdici declar următoarele:

Prin anul 1946 nu ţin minte exact când, în urma sugestiei dlui Maniu, am oferit un dejun ziariştilor americani Mac Cormack, unui coleg al d-sale al cărui nume nu-l reţin, d-lui Lehrer, pe care a prezidat-o dl.Maniu, care a făcut o expunere a situaţiunei precare din România, din punct de vedere politic, economic, social.

Tot atunci dl.Mac Cormack a spus într'altele dlui Maniu : că opoziţia din România s'a obişnuit ca alţii să-i apere interesele şi că ar trebui să ia pilda Germaniei şi a Greciei unde se ia atitudini împotriva comuniştilor, pe când opoziţia din România nu face altceva decât să se lamenteze şi să ceară ajutor dela alţii şi că opoziţia ar trebui să ajute la arestări, întrucât cauzele mari se câştigă prin luptă şi nu prin lamentaţiuni.

ss.V.V.Serdici.

14 Septemvrie 1947.

M.C.

15 Sept

00083

DECLARATIE

Subsemnatul VASILE SERDICI, declar, următoarele:

Când Dl.MANIU s'a mutat dela mine la Sibiu, la 22 Decembrie 1946, a lăsat în casa mea diverse bagaje / cari sunt şi în acest moment la acele/ şi între altele arhiva D-sale.-

Hârtiile pe care le-am vizat şi pe care am menţionat că aparţin arhivei D-lui MANIU, sunt găsite la mine în casă, dar îi aparţin exclusiv D-sale, făcând parte din aceea arhivă.

Mai declar că unele hârtii mai importante mi-au fost date de Dl.MANIU, cu rugămintea să i le păstrez bine şi în un loc aparte, hârtii care au fost găsite la percheziţie.

Repet că ele îi aparţin exclusiv D-sale.

ss/ V.V.Serdici.

15 Sept.1947.

1

15. sept

00084

D E C L A R A T I E
= = = = = = = = = = = = =

Subscrisul V.V.SERDICI declar următoarele:

Despre referatul redactat de conducerea Partidului asupra tratatului de Pace declar:

1/.- Nici de aproape, nici de departe n'am făcut parte din comisia de redactare şi nici n'am colaborat direct sau indirect la nici un rând din acest referat.

2/.- Referatul cuprindea în această afirmatiunea că interesele ţării au fost jertfite la Paris de către delegaţia, Română, care nu era reprezentativă.-

3/.- Afirma că România nu a obtinut satisfactie şi dreptate decât aceace priveşte graniţele dela West.

4/.- Afirmaţiunea că România are dreptul ca acest tratat să fie revizuit.

Un exemplar din acest referat, în limba franceză, mi-a fost arătat de Dl.MIHAI POPOVICI sau de Dl.MANIU.

ss/ V.V.Serdici.

15 Sept.1947 .

16 sept

00085

DECLARATIE

Subscrisul Vasile Surdici, declar următoarele:

Prezentându-mi-se azi 16 Septemvrie 1947, un "buletin informativ din Nov.-Dec.1945 pentru organele de conducere ale partidului naţional ţărănesc", multiplicat de Gestettner, declar că acest buletin nu este unul din cele scoase de mine în cadrul biroului de presă pe care-l conduceam. Nu am scos niciodată un buletin informativ multiplicat la Gestettner, ci numai bătut la maşina de scris.

Pentru prima dată astăzi văd un astfel de buletin, a cărui existenţă îl ignoram complect până azi, ceeace dovedeşte că partidul n.ţ. nu scotea numai un singur buletin informativ.

ss.V.V.Serdici.

16 Septemvrie 1947.

M.C.

16 sept

00086

D E C L A R A Ţ I E

Subsemnatul V.Serdici declar următoarele la întrebarea pusă: dacă mai ştia cineva că predau dlui Melbourne şi dlui Ronbinson datele primite dela dl.Tancu.

Răspund ceeace am mai declarat în câteva rânduri, că tot cem am predat la Misiuni fie ca studii, fie ca răspuns la informaţiile cerute, fie ca informaţii predate fără a fi fost cerute, nu am predat fără să fi avut aprobarea sau îndrumarea dlui Maniu. De cele mai multe ori dl.Maniu însuşi îmi preda note informative primite direct de d-lui pentru a le transmite misiunilor. Astfel informaţia că trupe ruseşti trec spre Bulgaria, şi care o primise dlui personal dela un amic din Giurgiu mi-a predat-o spunându-mi să o predau imediat. Când i-am comunicat-o lui Key, acesta mi-a spus că nu-l interesează, dar că pot s'o comunic la misiunea militară, ceeace eu însă n'am mai făcut.

Declar deasemenea că nu am primit nici odată vreo sumă de bani dela Misiunea Engl. sau americană,nici direct nici indirect şi nici nu mi s'a oferit măcar pentru ştirile sau lucrările, ori cât de rare erau, predate, deoarece nu intră în caracterul meu o astfel de atitudine ţinând deasemeni seama şi de rangul meu social. Am făcut aceste servicii în calitate de naţional ţărănist şi mai ales de însărcinat al dlui Maniu cu aceste lucruri, aşa cum am indicat şi în anterioarele mele declaraţii.

Dealtfel nu eram singurul trimis la Misiuni în scopul mai sus arătat. Insuşi dl.Maniu mi-a spus să nu fiu ofensat, dar că lucrurile importante politice trebue să fie transmise de secretarul general.

ss.V.V.Serdici.

16 Septemvrie 1947.

M.C.

5

16 sept

00087

D E C L A R A T I E
===================

Subscrisul V.Serdici declar următoarele :

In buletinul de presă străină pe care-l predam misiunilor şi ziariştilor străini mai îmi aduc aminte că am mai publicat următoarele : 1). umflarea sarcinilor României în urma întârzierei aplicării armistiţiului, în care arătam datele conţinute într'o notă rezumativă dată mie de dl.Maniu, făcută pe baza unui raport făcut de Ghelmegeanu, raport pe care dl.Maniu l'a avut. (Nu ştiu de unde şi l'a procurat) ; 2). "Cobeligeranţa noastră" scris de mine în care îmi exprimam părerea şi chiar nemulţumirea că nouă, cari am vărsat sânge mai mult decât italienii, împotriva nemţilor, nu ni s'a acordat cobeligeranţa cum li s'a acordat lor. Comentând acest articol cu dl Cpt.Rey, acasă la mine, d-sa mi-a spus că în adevăr este o mare nedreptate, însă Ruşii n'au voit nici în ruptul capului ; 3) Politica partidului N.T. faţă de Soviete o notiţă scrisă de mine, despre indicaţiile primite dela dl.Maniu, următor unui atac din "Scânteia", în care se scria că dl.Maniu a fost veşnic împotriva Uniunii Sovietelor. Dl.Maniu mi-a explicat atitudinea dsale din 1919-1920, apoi cu Titulescu, care era N.T., şi însfârşit atitudinea dsale la 23 August şi după 23 August 1944, din care reese că a fost totdeauna de părerea colaborărei cu U.R.S.S. şi mi-a spus să cer lui Coposu şi un extras din dicţionarul politic al U.R.S.S. unde dsa este calificat ca singurul democrat din România. Pe baza acestor date, eu am compus articolul şi am afirmat că în mod constant P.N.T. şi dl.Maniu au fost buni prieteni a URSS; 4) în articolul "Cum se trăeşte în Moldova" trimis de ing.Maxinoiu din Scânteia, Vaslui, şi care l'am redat aidoma se zugrăvea marea mizerie din satele Vasluiului. 5) O altă ştire dată în Buletin era privitor la dezor-

./.

M.C.

dinea pe C.F.R. şi povestea incidente diverse de călătorie, halul în care se aflau vagoanele, accidentele depe acoperiş etc. Că la Crivina trenul a fost oprit de o bandă îmbrăcaţi ruseşte cari au confiscaţi bagajele călătorilor. Această notă am primit-o dela Secretariatul general, şi am redat-o întocmai.

ss. V.V.Serdici.

16 Septemvrie 1947.

1

16

00089

D E C L A R A T I E

Subscrisul V.SERDICI declar următoarele:

In cadrul biroului presei despre care am vorbit în declaraţiile anterioare, mai intra în atribuţia mea să pregătesc anumite succinte studii economice sau-sociale, spre a le prezenta ziariştilor străini, pentru documentarea lor.

N'am făcut însă decât următoarele 2 lucrări - studii: 1/Despre politica tarifară Română şi 2/ Despre situaţia agrară /reforma din 1919/ din România.

In lucrarea despre tariful Vamal am arătat, cele arătate cu ani înainte în Parlament şi în broşura mea "Jaful cartelurilor industriale" că o adevărată politică ţărănistă trebue să se bazeze pe tarife libere, şi că numai tarifele excesiv de protecţioniste ale lui VINTILA BRATIANU şi MADGEARU, au dus, prin decalarea preturilor, la pauperizarea ţărănimei.-

In lucrarea asupra situaţiei àgrare, folosind datele Institutului de Statistică şi cele puse la dispoziţie de Dl. Prof.CORNATEANU, am arătat transformarea agrară săvârşită în România prin Ref.Agrară din 1919 cu toate urmările ei, fixând punctul, în mod ştiinţific, atât de combătut în general, că mica proprietate este mai rentabilă ca cea mare.

Aceste lucrări le-am dat 1/.D-lui MANIU, 2/ D-lui GH. POPP.3/ D-lui M.RALEA.4/.Misiunilor Engleze şi americane şi unor ziarişti străini /-D-lor KEY şi HULICK/ care ziarişti nu ţin minte.

Buletinul Presei pentru străini nu l-am mai predat Misiunilor Străine din momentul când Biroul Presei a fost preluat de Secretariatul General în Sept.1946.

ss/V.V.Serdici

16 /9/ 1947

17 sept

00099

D E C L A R A T I E

. Subscrisul V.V. SERDICI declar următoarele in complectarea declaraţiilor mele din 4 Septembrie 1947.-

Ultimele date pe cari mi le-a predat Dl. TANCU referitoare la schimbul comercial cu U.R.S.S. le-am predat in câte un exemplar Dlui MELBOURNE şi dlui ROBINSON, insă primele date furnizate de TANCU le-am predat numai Dlui MELBOURNE pe care l-am rugat să le facă o copie şi pentru englezi, dacă crede că îi interesează.-

Am predat-o prima dată numai dlui MELBOURNE pentru că dl. MANIU, in urma uneia din intrevederile cu dl. BERY îi afirmase intre altele, că comerţul român altă dată infloritor a fost redus de guvernul GROZA la un troc medieval. La plecare dl. MANIU mi-a spus să iau contact cu PENESCU pentru a documenta eventual această afirmaţie a dsale şi a preda documentării Dlui MELBOURNE.-

/ss/ V.V. SERDICI

17 Septembrie 1947.-

17 ~~2~~ 25

00091

D E C L A R A T I E

Subsemnatul VASILE SERDICI, declar următoarele:

Dl.Maniu nu mă avea interpret numai pe mine, din care cauză nu am asistat la toate convorbirile pe cari le-a putut avea cu diverse personalităţi străini.

Astfel ştiu că Dl.Maniu mai folosea pentru traducerea convorbirilor pe Rică Georgescu, pe Sabin Manuilă, pe Niculau Ponescu,(pentru franţuzeşte),uneori chiar pe Venetu (zis Contele). Afară de aceasta la Englezi erau Cpt.Key, Dl.Porter şi Dl. Robinson, cari vorbeau destul de bine Româneşte, iar la Americani, Dnii Hulick şi Buta, vorbesc deasemeni bine româneşte.-

Astfel la o întrevedere pe care a avut-o Dl. Maniu la mine în casă cu Dl. Melbourne,prin 1945, traducerea a făcut-o Dl.Hulick, iar eu nu am asistat la convorbire.- Deasemeni ştiu că Dl. Maniu se întâlnea şi în alte case cu străini, fără să le ştiu însă pe toate şi cu ce străini. Astfel Dl.Mihai Popovici mi-a spus în câte-va rânduri că Dl.Maniu s'a întâlnit cu străini la masă la el.- Deasemeni şi la Dr.Jovin.

ss. V.V. Serdici.

17 Septembrie 1947.

E.F.

00092

D E C L A R A T I E

Subscrisul VASILE SERDICI declar următoarele :

După ce dl. MANIU s'a mutat dela mine la 22 Dec. 1946, am găsit intr'o zi printre hârtiile lăsate în biroul meu o scrisoare a lui MACHEK, in limba germană Am citit-o / pe 3 pagini hârtie ministerială/ cu mult interes şi am pus-o de'oparte.-

Când l-am revăzut pe dl. MANIU l-am intrebat dacă noi nu trimeteam sau delegam pe cineva la Congresul Statelor Agrariene. Dsa mi-a răspuns că chestiunea nu este actuală deoarece este informat că Polonia şi Jugoslavia vor pune grele condiţii tarifare.-

Intrebarea mea pusă dlui MANIU se leagă de o povestire ce-mi făcuse el cu altă ocazie, cam cu un an înainte, când cu lux de detalii mi-a spus că el discutase incă din 193o cu Briand formarea unui bloc al Statelor Agrariene, idee care Briand o primise cu mult entuziasm şi care-l sfătuia s'o discute şi cu MUSSOLINII. A voit să vorbească şi cu MUSOLINII, insă intre timp MIRONESCU demisionând la Bucuresti fără autorizaţia dsale, intrevederea nu mai poate cere, căci MANIU devenise prin acea demisie un simplu particular.

/ss/ V.V. SERDICI

17 Septembrie 1947.-

N. M.

1

00093

D E C L A R A T I E

Subscrisul V. SERDICI declar următoarele :

La începutul lui Januar 1947, cu ocazia prezenţei mele la Dl. R. MELBOURNE care mă chemase să-mi ceară părerea Dlui MANIU asupra ajutorului economic, dl. Melbourne mi-a remis pentru dl. MANIU o pagină scrisă la maşină cuprinzând vre'o 9-lo intrebări, la care dl. MANIU era rugat să răspundă.-

Din întrebările acestea reţin cam următoarele: 1.- Care a fost acţiunea opoziţionistă, şi cum s'a manifestat, cu P.N.T. sub Antonescu.- 2.- Ce cuprindeau memoriile adresate lui Antonescu, cerându-le chiar in copie.- 3.- De ce a demisionat ATA CONSTANTINESCU din guvern şi de ce a fost numit..../urmaşul lui/. 4.- Situaţia celor 3 biserici / ortodoxă, unit, protestant/ 5.- Activitatea lui Gh. BRATIANU sub ANTONESCU 6.- Acte de sabotaj comise sub ocupaţia germană etc.-

~~xxxx~~ Acest chestionar l'am remis câte-va zile in urmă, prin COPOSU sau Banii Ghica, cari plecau la Sibiu, dlui MANIU. N'am primit nici un răspuns. La 31 Ianuarie, când am fost eu la Sibiu, l-am intrebat pe Dl. MANIU dacă l'a ~~xxxfxxxxxxxx~~ confecţionat răspunsul. Dsa mi-~~a~~ l'a restituit, spunandu-mi să-l dau lui PENESCU, care va răspunde. Despre Memorii mi-a spus că mi le va da COPOSU, dar care nu mi le-a dat niciodată, Tot spunând că le are ba acolo, ba dincolo.-

Ajuns la Bucuresti, i-am trimis chestionarul lui PENESCU. N'am primit niciodată vre'un răspuns. Am rămas cu impresia că nu se doreşte a se răspunde.-

/ss/ V.V. Serdici

17 Septembrie 1947.-

D E C L A R A T I E

Subsemnatul VASILE SERDICI Declar următoarele :

Prezentându-mi-se trei pagini hârtie ministerială bătute la mașină cuprinzând intrevederea BERY-MANIU despre întoarcerea Dlui BERY din America, și vizate de dl. MANIU pe ziua de 16 Septembrie 1947, cu mențiunea făcută de dsa că, corectările sunt făcute de el, dar că nu tot conținutul corespunde vederilor sale, document vizat de El. SERDICI in ziua de 12 Septembrie 1947, afirm că conținutul documentului este o absolută fidelă reproducere a conversației avute loc în finele Septembrie 1946, / sau inceputul Octombre 1946/ intrevedere la care am luat parte ca interpret.-

Imi aduc aminte cu preciziune, că toate cele arătate in documentul de mai sus au fost traduse de mine exact cum sunt înfățișate aci, atât în ce privește cele spuse de Dl. BERY, cât și cele expuse de dl. MANIU.-

/ss/ V.V. SERDICI

17 SEPTEMBRIE L(&§'+

17 ~~~

00095

D E C L A R A T I E

Subsemnatul VASILE SERDICI declar următoarele: Pe la sfârşitul lui Sept.1946 sau începutul lui Octombrie 1946 am fixat Dl. Maniu audienţă la Dl.Berry imediat la întoarcerea acestuia din America. Intrevederea a avut loc la ora 17 în localul Misiunei Americane de faţă fiind Dl. Melbourne, iar subsemnatul ca interpret. Dl. Maniu a urat bun sosit Dlui Berry, după care Dl.Maniu a protestat împotriva falsificărei registrelor electorale de către Guvernul Român arătând că prin falsificarea alegerilor se va alege un Parlament pur comunist care va cere anexarea imediată a României la U.R.S.S. şi a accentuat că prin aceasta Anglia şi America nu vor mai putea spera să găsească în România un punct de reazim.

Ţin minte că a cerut demiterea Guvernului şi amânarea alegerilor, contrariu el vrea să retragă din Guvern Ministrul N.T. (Haţiegan)

Dl.Berry a spus că ar fi o mare greşeală retragerea din alegeri sau retragerea din Guvern, arătând că acelaş sfat a dat şi partidului Liberal (Brătianu). A mai adăugat că nici într'un caz Dl.Maniu să nu procedeze la o astfel de măsură fără a-l consulta şi pe Dsa, arătând totodată că retragerea din Guvern a Ministrului N.T., şi a celui Liberal, Guvernul Român nu va mai fi un Guvern reprezentativ şi ca atare cu un astfel de Guvern nu se va semna Tratatul de Pace, cea ce ar avea de efect ca România să continue a fi ocupată de armata rusească.

In aceaş întrevedere îmi aduc aminte că Dl. Berry i-a mulţumit Dlui Maniu pentru activitatea dusă la Paris în timpul conferinţei de Pace decătre echipa D-sale formată din Gafencu, Tilea, Creţianu, cari au fost de mare ajutor prin munca depusă şi prin datele furnizate.-

E.F.

..//..

In cursul aceleaşi întrevederi Dl. Maniu a rugat pe Dl. Berry ca să dea ajutor la formarea unui Guvern naţ.-ţărănist în străinătate, care va fi un Guvern Român al Rezistenţei, contra Guvernului din Ţară.- Dl.Berry a răspuns că va informa Guvernul U.S.A. asupra cererilor Dlui Maniu inclusiv Guv. de rezistenţă şi că îi va da răspunsul, atrăgându-i atenţia Dlui Maniu că asupra tuturor lucrurilor discutate în această întrevedere să aştepte întâi răspunsul său.-

Mai mi-aduc aminte că Dl.Berry într'un răspuns dat D-lui Maniu la aceasta intrevedere a arătat că problema României nu se poate soluţiona în mod izolat, şi împreună cu celelalte probleme existente. Intrevederea aceasta mi-aduc aminte că a fost lungă şi a durat aproape 3 ore.-

ss. V.V. Serdici

17 Septembrie 1947.

18.2298

00097

DECLARATIE

Subscrisul VASILE SERDICI declar următoarele:

Relativ la intrevederea avută de Dl.MANIU în casa mea cu deputatul Platt Mills, îmi aduc aminte că a asistat şi Dl.CARANDINO, care traducea conversaţia în franţuzeşte. Eu am asistat numai pe frânturi, veneam şi eşeam, servindu-i cu una sau cu alta. Eu nu aveam raporturi personale cu Carandino, şi mă indispunea prezenţa lui impusă în casa mea.-

Platt-Mills, un om tânăr, exuburant de sănătate, vorbea f. politicos cu Dl.Maniu, une-ori cu o mică notă ironică, dar nici odată ofensătoare. Nu-mi aduc aminte nimic din ce au discutat. - Imi amintesc numai că la plecarea lui Platt Mills şi a lui Carandino am spus dlui Maniu că în general omul e simpatic şi binevoitor.-

ss. V.V. Serdici.

18 Septembrie 1947.

E.F.

00098

D E C L A R A T I E

Subscrisul V. SERDICI declar următoarele :

La una din ultimele intrevederi pe cari Dl. MANIU le-a avut cu dl. BERY, şi la care am asistat ca interpret, dl MANIU a rugat pe dl. BERY ca să intervină pe lângă autorităţile americane competente să înlesnească plecarea Dlui VISOIANU din Frankfurt, unde se află reţinut de o bucată de vreme.-

Dl. BERY a promis concursul Dsale.-

/ss/ V.V. SERDICI

18 Septembrie 1947.-

18 sept

00099

DECLARATIE

Subscrisul V SERDICI, declar următoarele :

Cu ocazia unei întrevederi avute de dl. MANIU cu dl. general SCHAYLER in casa dlui LEUCUTIA, eu fiind chemat de dl. MANIU ca interpret, dl. MANIU l'a rugat pe dl. general SCHAYLER să intervină la autoritățile competente pentru ca să se acorde cât mai curând viza de intrare in U.S.A. pentru dnii. MALAXA și AUSCHMITT, cari o așteptă deja de o bucată de vreme la LONDRA.-

Intrebându-l ulterior pe dl. MANIU dece a intervenit pentru acei doi domni, mi-a spus că bine a făcut dsa, și că de atfel tot el i-a împăcat inainte de plecarea lor din România.-

/ss/ V.V. SERDICI

18 Septembrie 1947.-

18 sept

00100

DECLARATIE

Subscrisul VASILE SERDICI, declar următoarele:

Pe Mrs. Thaer, ziaristă americană o cunosc prea puţin întrucât am văzut de două ori: odată la mine acasă când'a venit să arete Dlui Maniu o telegramă care o trimisese ziarului ei în acea dimineaţă, şi a doua oară la o masă la care eram invitaţi şi Dsa şi eu, fiind prezent şi Dl.Maniu,la Athenee Palace.

Intre Mrs Thaer şi Dl.Maniu servea ca interpret, cât pe franţuzeşte, cât pe englezeşte, BANI GHICA, care nu stăpâneşte prea bine aceste limbi în special limba engleză.-

Stiu că Bani Ghica era în bune relaţii cu Mrs Thaer, la care se refugiase pe câte-va ore, când era urmărit de poliţie. Reţin acest lucru numai de acea pentru că Bani Ghica îmi spunea ulterior că el a urcat cele 2 sau 3 etaje pe scări la Athénée Palace decât poliţia în lift.

V.V. Serdici

18 Septembrie 1947.

E.F.

18 J47

00101

D E C L A R A T I E

Subscrisul VASILE SERDICI, declar următoarele:

1/. Lt. apoi Cpt. KEY. L-am cunoscut la o mică agapă oferită în casa mea, în garsoniera care o ocupau, nora şi fiul meu, care-l cunoscuseră în societate.

Aceasta prin Octombrie 1944, când am preluat biroul presei, am avut contact mai des cu dânsul, împrietenindu-ne chiar într'un anumit grad.- KEY este un tânăr, vre'o 27 ani, era încă student şi urmase o şcoală de limba română la Londra. Vorbea destul de curăţel limba noastră.

La rugămintea lui i-am aranjat câţiva vânători în Jud. Târnava Mare, la Criţ, Racoz şi Rondoş.-

La aceste vânători KEY adusese cu el pe Dl. General GREER, pe camaradul său HOGG şi pe maiorul YONNG.-

2/. Maiorul HOGG. L-am întâlnit de 2 sau 3 ori cu Cpt. KEY. N'am avut nici un fel de alt contact cu el. /Era ofiter la Mis. Engleză/

3/. Tot astfel cu Maiorul YONNG /ofiter la Misiunea Engleză/

4/. Grl. Brigadier GREER. L-am cunoscut cu ocazia vânătoarei dela Rocoz. La Bucuresti l-am revăzut o singură dată, la D-sa acasă, când m'a invitat ca semn de mulţumire pentru vânătoarea oferită. Era de faţă şi D-na GREER. Grl. GREER era secundul lui STEVENSON, Vice-Amiral, Comandantul Misiunei Militare Engleze.

5/. Pe Vice-Amiralul STEVENSON l-am cunoscut o singură dată în împrejurările arătate.

6/. Dl. IVOR PORTER, Secretar de Legatie. L-am cunoscut când era şeful Oficiului de Presă Britanic, seful lui KEY. In aceasta calitatex l-am văzut numai odată.

Apoi l-am întâlnit mai des, la intrevederile cu Dl. MANIU, asistând pe Dl. HOLMAN, apoi l-am invitat eu la noi acasă

./.

la masă de 2 ori, şi D-sa m'a invitat odată la dânsul la masă, în Str.Londra.

7/. Dl.SARELL.Consilier de Legaţie.L-am cunoscut în timpul concediului D-lui HOLMAN şi l-am văzut cu totul de 3 ori.

8/. Dl.ROBINSON,Ataşat Comercial,pe care nu l-am cunoscut decât cu ocazia unei intrevederi a D-lui MANIU cu Dl.HOLMAN,şi după aceea de 2 sau maximum 3 ori în clădirea Legaţiei.

9/. Dl.Ministru HOLMAN,care l-am cunoscut ca interpret al D-lui MANIU,şi singur odată,când m'a chemat să-mi predea o notă la Legaţie.

Apoi l-am întâlnit odată la un ceai la Dl.BENETT,şi odată fiind invitat la masă,seara de D-sa la el acasă,cu ocazia vizitei la Bucureşti a Secretarului General al Partidului Laburist Dl.MORGAN PHILIPS.

1o/. Dl.BENETT,care a venit odată cu plecarea D-lui KEY,care l-am văzut odată la mine acasă,când a venit cu Dl. PORTER pe la orele 12 la amiazi,ca vizită de prezentare cred, şi odată m'a invitat la un ceai la el acasă.N'am avut nici un fel de alte raporturi cu el.El era prieten cu fratele meu Ed. SERDICI,împuşcat ca comunist la Belgrad /Baniţa/ la 5 Martie 1942, şi aceasta ne-a apropiat.

Dela Americani am cunoscut după date cronologice:

1/. Dl.CHARLES HULICK,cu care m'am cunoscut la un supeu oferit de BANI GHICA,când era încă însurat cu fata D-lui BUJORIN,în Str.Dionisie.

Apoi l-am revăzut la Misiunea Americană,predându-i Buletinul Presei.

M'am invitat de 2 ori la masă în Şoseaua Jianu,şi a fost de 2 ori la mine la masă.Apoi l-am revăzut la Misiune, unde uneori asista la intrevederile cu Dl.MANIU.

La urmă eram în bune şi cordiale relaţii prieteneşti.

2/. Dl.MELBOURNE l-am cunoscut numai când am început să servesc de interpret D-lui MANIU.Nici nu reamintesc ocazia când s'a întâlnit înainte de aceasta cu Dl.MANIU la mine,când nici nu ştiam cum îl chiamă.

3/. Dl.BERRY,pe care l-am cunoscut exclusiv cu ocazia intrevederilor avute cu Dl.MANIU.

4/. Dl.FUGUSON,ataşat comercial,pe care l-am văzut de 2 ori,când Dl.MELBOURNE îi ordonase să-mi pună la dispoziţie literatura economică.

./

5/. Dl.BUTA, pe care l-am cunoscut f.puţin, dar fiind familia sa originală din Făgăraş, vorbeam româneşte cu el şi relaţiile erau oarecum înlesnite.

ADAUG

Pe Dl.CHANDLER l-am cunoscut numai cu ocazia mesei la care am fost invitat la Dl.HOLMAN.Nu ştiu nimic despre el.

Pe Dl.General SCHUYLER desigur l-am cunoscut, fiind odată interpret între el şi Dl.MANIU la locuinţa D-lui LEUCUTIA şi odată la locuinţa D-sale.

N'am avut nici un contact pur personal cu D-sa.

Pe Dl.Maior BOLTON l-am cunoscut o singură dată când, însoţit de Maiorul Sovietic JIGLOV, a venit la masă la mine acasă.-

ss/ V.V.Serdici

18 /9/1947

D E C L A R A T I E

Subscrisul VASILE SERDICI declar următoarele :

Când am condus şi redactat " BULETINUL PRESEI" STRAINE" pentru informarea partidului nostru am reprodus in Buletinul acesta articole economice şi politice pe cari le găseam în presa străină şi în buletinele oficiale ale Misiunilor engleze şi americane pe cari le primeam regulat. Linia mea insă exprimată şi verbal era să nu se publice nimic ce ar constitui un atac in contra Rusilor / Poate fi intrebaţi asupra acestui lucru foşti mei colaboratori: Dra Maria M Anghelescz, Inginer Stoenescu Oscar şi Dna Colette Bruteanu/

Când Buletinul, in urmă demisionării mele a trecut la secretariatul general şi-l conducea MOCANU nu s'a procedat astfel.

Cetindu-l aproape zilnic / căci îl primea Dl. MANIU in plic in fiecare zi/ am constatat că se dă mare preferinţă articolelor critice faţă de Soviete. De aceea intr'o zi cam Noembrie- Decembrie 1946 am şi spus Dlui MANIU că buletinul a devenit o recenzie de articole anti-sovietice, dl. MANIU n'a răspuns nimic.-

Stiu că MOCANU lucra la Biroul Presei cu încă 5 funcţionarii,-

/ss/ V.V. SERDICI

19 Septembrie 1947.-

00105

19 sept.

D E C L A R A T I E

Subscrisul VASILE SERDICI declar următoarele :

Intrebând intr'o zi mirat fiind de cheltuielile mari pe care şi le permitea GAFENCU,de unde are atâţia bani Dr. VIRGIL SOLOMON sau AUREL LEUCUTIA mi-au explicat cum pe vremea ministeriatului de externe a lui VISOIANU a transferat la Istambul,pe numele lui CRETZEANU,o sumă de 22 milioane franci elveţieni.-

Această sumă CRETZEANU apoi n'a mai restituit-o san decontat-o,ci a transferat-o la Zürich,de unde acum GAFENCU şi ceilalţi trăiesc.-

/ss/ V.V. SERDICI

19 Septembrie 1947.-

[ ]

00106

D E C L A R A T I E

Subscrisul VASILE SERDICI, declar următoarele:

Recunosc scrisoarea adresată mie în calitate de şef al organizaţiei N.T. Târnava-Mare, scrisă de Secret. General al Organizaţiei avocat Vasile Pintea, care la 7. XI.1946 îmi comunică la Bucureşti, unde mă aflam de câteva zile şi în care îmi comunică că "a luat măsuri ca să poată depune în orice moment tabloul oamenilor de încredere, atât pentru noi cât şi pentru Socialişti pe locurile cărora vom introduce tot oameni de ai noştri pentru ca astfel să avem câte 8 la fiecare secţie de votare".

Este adevărat că în judeţul Târnava-Mare, al cărui şef de organizaţie am fost până la disolvarea partidului N.T., în Iulie 1947, secretarul General Pintea a stat de vorbă cu Dl. Basil Munteanu, şeful organizaţiei Socialiste (Titel Petrescu) şi apoi când am venit la Sighişoara am stat şi eu de vorbă cu Dl. Munteanu şi am căzut de acord cu el: ca organizaţia N.T. de sub şefia mea să-i desemneze din rândurile noastre oamenii de încredere, câte 4 de fiecare secţie de votare, care să fie asistenţi şi delegaţi pe lângă fiecare birou electoral de secţie. (2 asistenţi şi 2 delegaţi). Organizaţia noastră a desemnat din rândurile noastre pe aceşti asistenţi şi delegaţi în total 196, figurând pe legitimaţii ca delegaţi şi asistenţi ai partidului Socialist (Titel Petrescu).-

Dl. Munteanu declarându-ne că n'are oamenii necesari, în organizaţia sa.

Nu ştiu ce s'a făcut în alte judeţe, însă ştiu că hotărârea era ca şi în alte judeţe să se procedeze la fel aceasta pentru a ajuta partidul Socialist Titel Petrescu, dar în acelaş timp partidului N.T., căci în felul acesta ne dublam numărul asistenţilor şi al delegaţilor.-

ss. V.V. Serdici.

20 Septembrie 1947.

E.F.

00107

20 sept

D E C L A R A T I E

Subsemnatul V. SERDICI declar următoarele:

Cam prin 1945 Căpitanul Keg mi-a cerut relaţiuni despre mişcarea şi organizarea muncitorească din România.

Eu le-am dat prea sumar pentru că nu cunoşteam problema. De această problemă se ocupau alţii din P.N.T. /Ilie Lazăr, Georoceanu , Veniamin/.

Cpt. Keg s'a dus atunci la Dl. Maniu cu care vorbea româneşte şi i-a cerut aceiaşi chestie. In urmă Cpt. Keg m'a batjocurit spunând că ceeace nu i-am dat eu i-a dat Dl.Maniu.

Intr'o conversaţie ocazională Dl. Melbourne m'a întrebat cine este Dl.Ralea şi cce ştiu din trecut despre el..

I-am dat informaţiuni bune.

Tot astfel m'a întrebat tot Dl. Melbourne, ce ştiu despre Preotul Vască.

Am auzit că n'am auzit de el. Ulterior informându-,ă am comunicat că Dl. Vască a fost N.T. şi apoi a trecut la F.N.D. şi alte mici detalii pe care le aflasem.

N. V. Serdici 20/9/47.

00108

D E C L A R A T I E

Subscrisul VASILE SERDICI declar :

In Septembrie 1944 mă aflam în str. Sfinţiilor le la dl. MANIU împreună cu multă lume, inclusiv ILIE LAZAR, dl. MANIU era şi Dsa prezent.-

La un moment au intrat pe uşe un grup de tineri care păreau entuziaşti, din tineretul N.T., cari s'au adresat de îndată dlui ILIE LAZAR, în prezenta dlui MANIU, cerându-i să vie de îndată în str. Clemenceau nr.6, şi să le vorbească întru cât grijii GARZILE IULIU MANIU cari pleacă sunt încolonate şi se află multă lume pe stradă.-

Dl. ILIE LAZAR s'a ridicat imediat, a salutat pe dl. MANIU, zicând " Dl. Preşedinte, mă duc să le vorbesc aşa cum ştiu eu şi să fiţi mândru de ei".-

A plecat imediat, iar a doua sau a treia zi când l'am revăzut mi-a povestit cu emfază marele succes oratorie pe care l'a avut.-

/ss/ V.V. SERDICI

21 Septembrie 1947.-

00109

DECLARATIE

In declaraţia din 6 Septembrie 1947 arătaţi că dl. MANIU la intrevederea avută cu dl. BERY pela sfârşitul lunei Martie sau inceputul lunei Aprilie 1947 a cerut părerea guvernului U.S.A. dacă să folosească violenţă pentru răsturnarea Guvernului român deoarece şi acesta foloseşte procedee ilegale şi violente faţă de P.N.T.

Cari sunt acele procedee ilegale şi violente la cri se refera dl. MANIU cu ocazia acestei intrevederi.

RASPUNS

Subsemnatul VASILE SERDICI răspund următoarele:

Se referea în acest moment, April 1947 la arestările făcute de guvern în rândurile membrilor P.N.T. Despre aceastea a vorbit atunci dl. MANIU.-

/ss/ V.V. SERDICI

21 Septembrie 1947.-

22 sept 00110

D E C L A R A T I E

Subsemnatul VASILE SERDICI declar următoarele:

In şedinţa delegaţiei permanente, la care fuseseră invitaţi şi şefii de organizaţie aflatori în Capitală, în Ianuarie 1946, după desemnarea membrului N.Ţ. în cabinetul GROZA, dl MANIU a ţinut un lung discurs de închidere.-

Şi în acest discurs, ca şi în cel ce-l va face la Comitetul Executiv din 30 XI.1946, Dl MANIU a făcut o lungă referinţă, extrem de insistent de elogivară la dl. PENESCU, pentru munca neobosită şi inteligintă care a făcut-o întru informarea Miniştrilor şi Ambasadorilor străini/ anglo-americani/.-

In plus la 30 XI. 1946, dl MANIU a executat în afară de cele arătate mai sus şi asupra xxxxxxx muncei depuse de dl. PENESCU pe lângă dl. M ETHRIDGE, pentru care am dat declaraţie separată.-

/ss/ V.V. SERDICI

22 Septembrie 1947.-

DECLARATIE

Subscrisul VASILE SERDICI declar următoarele:

In ziarul " SCANTEIA" apărând o notiţă care anunţă că în xxxx câte-va zile Ministrul Marei Britanii va vizita Palatul Parlamentului, dl. MANIU m'a chemat în grabă /cam prin Aprilie 1947/ şi m'a întrebat ce-i cu această ştire şi că trebuie să merg la dl. HOLMAN să mă informez.-

Cu toate că şi în zilele următoare şi apoi mai cu seamă când a apărut ştirea că dl. HOLMAN în campania Dlu deputat conservator Joynson Hicks au vizitat Parlamentul, dl. MANIU mă presa să mă informez ce rost a avut aceea vizită, eu nu m'am dus şi prin diverse pretexte am tot amânat. Motivul era că nu vedeam cum pot merge la un Ministru străin să-l întreb de ce a făcut sau nu a făcut un lucru.-

/ss/ V.V. SERDICI

22 Septembrie 1947.-

22 sept

00112

D E C L A R A T I E

Subsemnatul VASILE SERDICI declar următoarele :

Prin vara anului 1946 a venit pentru întâia oară la mine un oarecare Gălmeanu care mi-a spus că a lucrat la Siguranţă dar că a fost epurat,însă păstrând contact cu foştii lui colegi caută să afle cât mai mult de tot ce este în legătură cu P.N.T. şi că va veni la mine să-mi comunice regulat tot ce află.-

Informaţiile lui erau cam de această natură: " Pascu informează siguranţa" / Pascu este secretar gral adjunct la P.N.T./ " Siguranţa cunoaşte toate chestiunile cari se discută în forurile P.N.T.-ului. Indiscuţiile provin din anturajul dlui Penescu"," Organizaţia de Olt este pe cale de destrămare," singûranţa se interesează foarte mult de Biroul Presei," Mituş Ionescu este agent al Siguranţei" şi multe altele.-

Uneori,dar foarte rar,comunicam vre'unui dintre aceste informaţiuni celor vizaţi căci văzusem că aproape totalitatea lor erau informaţii eronate şi fără importanţă.-

Lui Gălmanu i-am dat o singură dată 300.000/trei sute mii/ lei aceasta din dispoziţia dlui Maniu,bani i-am primit dela Casierul Central Mihăescu.-

Gălmeanu a cerut acesti bani pentru un fost coleg al lui actualmente in siguranţă dela care pretindea că are informaţiile de cari am vorbit mai sus.-

Arăt cu această ocazie că este singurul caz când am dat bani pentru informaţii şi aceasta cu aprobarea dlui Maniu. In nici un alt caz n'am dat şi nici unei alte persoane.-

/ss/ V.V. Serdici

22 Septembrie 1947.-

(?) 22 Sept

00113

DECLARATIE
====================

Subscrisul VASILE SERDICI declar următoarele:

Intr'o zi a venit la mine un domn Cârje care mi-a spus că a fost trimis la mine de către dl. Mihalache pe care l'a servit bine şi mai multă vreme făcând gardă personală şi un buletin informativ pentru dl. Mihalache. Eu nu ştiu ce curpindea acel buletin informativ. M'a rugat să-l angajez,căci vorbeşte bine englezeşte şi că pentru aceasta l'a trimis dl. Mihalache la mine.-

Eu i-am răspuns lămurit că nu am birou şi nici un serviciu de informaţie,ci numai biroul de Presă străină a partidului şi că îmi pare rău că nu-l pot angajaţ ştiind asa de bine englezeşte,dar că nu am buget,nici fonduri.-

Atunci m'a rugat să-l recomand pentru vre'un serviciu la Americani,repetând din nou că este recomandat de dl. Mihalache.-

I-am răspuns că-l voi recomanda dlui Hulick dela Americani,având în vedere că este trimis de dl. Mihalache, şi în adevăr am dat o carte de vizită pentru dl. Hulick,în care rugam să fie angajat,că vorbeşte bine englezeşte şi că-l recomandă dl. Mihalache.-

N'a venit pela mine ca să-mi spună dacă a fost primit sau nu şi mult după acea,trecând intr'o zi ~~pixa~~ pela Lido,l'am văzut în poartă şi mi-a spus că a fost angajat ca intendent la Lido care fusese inchiriat de Americani.-

Toate acestea s'au petrecut cam prin 1945-1946

Dupe această nu l'am mai văzut până în 1947, când a venit la mine ca intr'un sentiment de recunoştinţă să mă prevină că se fac din nou arestări.-

.//.

Apoi a venit altă dată spunându-mi că are un bun prieten,care este intr'o bună situaţie de a furniza tot felul de informaţii interesante şi că mă roagă să-l recomand la Americani. Mi-a adăugat că prietenul său îl aşteaptă pe stradă şi că poate să-l cheme în curte. I-am spus că nu am nevoe să-l cheme,să-mi aducă un curriculum vitae şi poate buletin de probă şi că voi vedea ce pot face.-

Câteva zile după acea mi-a adus curriculum vitae a lui Drăgănescu,dar nu ţtin minte să-mi fi adus buletinul de probă deoarece nu-mi amintesc delor de ce natură erau aceste informaţii. I-am spus să aştepte câte-va zile şi voi vedea ce pot face. Când a mai revenit,i-am spus că am vorbit la Americani şi că să aştepte răspunsul la adresa indicată în curriculum vitae.-

Declar că răspunsul dat lui Cârje de către mine nu corespundea realităţii intru cât nici n'am vorbit la Americani despre această angajare intrucât ştiam dela dl. Melbourne că nu trebuie avută incredere în aceşti aşa zişi informatori cari nu urmăresc altceva decât să ia bani venind cu ştiri fanteziste. Aceasta mi -a spusese dl. Melbourne mai inainte cu o bucată de vreme in următoarea imprejurare: i-am comunicat dlui Melbourne în casa dlui Hulick,fiind invitat la masă,că un anume Gălmeanu,agent mi-a comunicat că" Buta" dela Misiunea Americană,ar fi informator al Sigŭranţei. Dl. Melbourne a protestat şi mi-a spus că Buta e un om cinstit şi că agenţii invită astfel de ştiri pentru a câştiga bani,şi că dsa are referinţă în această chestiune.-

/ss / V.V. Serdici

22 Septembrie 1947.-

00115

D E C L A R A T I E

Subscrisul VASILE SERDICI, declar următoarele:

In primele zile ală lui Ianuarie 1946, am fost trimis de dl. MANIU la dl. MELBOURNE cu o comunicare. După ce am transmis comunicarea, dl. MELBOURNE a converb[it] cu mine despre diverse, şi mi-a spus să comunic dlui MANIU că ar fi de dorit ca delegaţia permanentă N.T., să recomande pe MIHALACHE ca ministru în guvern.-

Intr'adevăr din partea P.N.T,-ului dl. MANIU a propus pe dl. MIHALACHE, care însă a fost refuzat de guvern.-

/ss/ V.V. SERDICI

22 Septembrie 1947

r5/

00116

DECLARATIE
==========================

Subscrisul VSILE SERDICI declar următoarele: ca o continuare la declaraţia mea din 2 Septembrie 1947 în care relatam cele discutatr de dnii MANIU şi Lawrence la intrevederea pe care au avut-o la finele lunei Iunie 1947, începândul Iulie 1947.-

Dl. Maniu printre altele i-a mai spus Dlui Lawrence că în momentul de faţă Ruşii fortifică în grabă litoralul Mărei Negre la Constanţa spre Varna.-

/ss/ V.V. SERDICI

22 Septembrie 1947.-

00117

PROCES - VERBAL

de confruntare.-

Astăzi 22 Septembrie 1947.-

Noi, C. Mihalcea Inspector General de Poliţie, asistat fiind de Dl. M. Dulgheru Inspect general de Poliţie, procedând la confruntarea dintre dnii Iuliu Maniuşi Vasile Serdici, constatăm următoarele :

IULIU MANIU :

Imi amintesc că la una din întrevederile ce am avut cu dl. Berry, am discutat cele consemnate în nota aid-memoir şi pe care a vizez, însă nu-mi amintesc dacă dl. Serdici sau altcineva a scris-o la maşină.-

Recunosc că eu am făcut corecturile depe această notă întrucât, mi s'a părut cu nu s'a notat exact discuţia.- Cu privire la pasagiul relativ la înfinţarea unui guvern de rezistenţă în străinătate, declar că întradevăr în partidul nostru existau fruntaşi care cereau acest lucru şi atunci eu am discutat cu dl. BERRY tangenţial şi nu m'am dus special pentru acest lucru, ci legătura a venit atunci când i-am mulţumit pentru ajutorul dat spre a putea trimite în străinătate câţiva prieteni în străinătate.-

Precizez că prin ajutorul dat înţeleg înlesnirea ce mi s'a făcut spre a trimite şi a ajunge prieteni mei în străinătate.-

/ss/ IULIU MANIU

VASILE SERDICI

Aceată intrevedere a dlui Iuliu Maniu cu Dl. Berry a avut loc la Misiunea Americană în luna Septembrie 1946, imediat după înapoierea Dlui Berry din America, cu serviciul de interpret la discuţii.- Nu am redactat eu nota însă când am citit-o mi-am dat seama că exprimă ideile şi părerile schimbate cu acea ocaziune de Dnii Maniu şi Berry

.//.

Precizez că pasagiul referitor la înfințarea unui guvern de rezistență în străinătate, dl. MANIU, după ce a mulțumit Dlui Berry pentru ajutorul dat spre a-și trimite prieteni în străinătate i'a spus că ar fi putut constitui un guvern de rezistență în străinătate și că ar mai putea să-l constitue, întrebându-l dacă guvernul American ar aproba un astfel de lucru.- Dl. Berry i-a răspuns că se va informa și va răspunde.- Nu cunosc ce răspuns a dat.- Alte detalii cu privire la constituirea acestui Guvern de rezistență nu s'au discutat.-

/ss/ V.V. Serdici,

Drept care am dresat prezentul Proces-Verbal aspra cele legale.-

INSPECTOR GENERAL
/ss/ G. Mihalcea
/ss/ M. Dulgheru, asistent

/ss/ Iuliu Maniu
/ss/ V.V. Serdici.-

00119

PROCES - VERBAL

de confruntare.-

Astăzi 22 Septembrie 1947.-

Noi, C. Mihalcea Inspector General de Poliţie, asistat, fiind de dl. M. Dulgheru Inspector General de Poliţie procedând la confruntarea dintre Iuliu Maniu şi Vasile Serdici constatăm următoarele :

IULIU MANIU

Imi amintesc că am primit un plan de organizare al Armatei dela col. Stoika printr'o persoană al cărui nu mi-l amintesc şi pe care l-am inapoiat persoanei care mi l-a înmânat fără să-l studiez. Nu am cunoştinţă că acest plan a fost predat undeva.-

Consideram că planul urma să fie studiat.-

/ss/ Iuliu Maniu.-

VASILE SERDICI

Prin luna Aprilie 1947 Col. Stoika Stefan a venit la mine acasă şi mi-a prezentat un plan de organizare al Armatei cu rugămintea să-l transmit Dlui Maniu.-

Nu l-am citit, l'am predat Dlui Maniu, căruia i-am spus că este lucrarea dlui Col. STOIKA şi după ce l-a citit, am ~~intrat~~ intrat în camera D-sale, mi-a restituit lucrarea şi l-am intrebat dacă pot să-l predau Dlui Melborune Dsa mi-a răspuns că pot să-l predau, ceaice eu am făcut.-

/ss/ V.V. Serdici.-

IULIU MANIU

Să răspundă Dl. Serdici ce cuprindea planul: un plan pentru viitor sau o critică şi o îndreptare pentru situaţia actuală.-

/ss/. Iuliu Maniu

VASILE SERDICI

Dl. col. Stoika după ce mi-a desvoltat conferin-

ţa ţinută la organizaţia militară, mi-a spus că planul se referă la starea armatei şi la îndreptarea situaţiei. Repet că planul nu l-am citit, dar este cel vizat de mine şi de col. St. Stoika.-

/ss/ V. Serdici

Drept care am dresat prezentul proces-verbal spre cele legale.-

INSPECTOR GENERAL,

/ss/ C. Mihalcea

Asistenţi

/ss/ M. Dulgheru

ss/ Iuliu Maniu
ss/ V. Serdici.-

00121

P R O C E S - V E R B A L

De confruntare

Astăzi 22 Septembrie 1947.-

Noi C. Mihalcea Inspector General de Poliţie, asistat de Dnul M. Dulgheru Inspector General de Poliţie, procedând la confruntarea dintre Dnii Iuliu Maniu şi Vasile Serdici, constatăm următoarele :

IULIU MANIU

Imi amintesc că am avut o convorbire cu un ziarist american anume Lavrance dela ziarul New-Yoeg Times. In această convorbire am criticat situaţia internă din ţară noastră şi fără a mai repata amănunte, îmi însuşsesc în intregime ideile şi părerile publicate de această în ziarul său şi reproduse în ziarul românesc " America" aşa după cum am mai declarat, cu excepţia pasagiului în care gazetarul afirmă că aşi fi spus despre faptul că Ruşii fortifică malurile Mării Negre din vecinătatea Constanţei şi Dobrogei.- Deşi nu era vorba despre un interviv expres, am dat libertate ziaristului să publice părerile mele.- Am folosit ca interpret la această convorbire pe Dl. Vasile Serdici .-

/ss/ Iuliu Maniu.-

VASILE SERDICI

Recunosc că am fost interpretul Dlui Iuliu Maniu la convorbirea avută de acaeasta cu ziaristul Lavrance Convorbirea a avut loc la locuinţa Dlui Iuliu Maniu/avută la/ din casa lui Romulus Boilă.-

Inainte de a citi articolul în cauză, am declarat şi susţin că dl. Iuliu Maniu a afirmat faţă de ziaristul Lavrance că, numai România reprezintă o stâncă de rezistenţă a democraţiei impotriva expansiunei Rusiei intrucât la

//

afirmaţia ziaristului Lavrance că Grecia şi Turcia reprezintă două poziţii puternice câştigate de Americani, dl. Iuliu Maniu a replicat că toate ţările satelite Rusiei, Poloniei, Bulgariei, Jugoslaviei etc. sunt pierdute şi că numai România reprezintă acea stângă de rezistenţă. Ca dovadă este că Ruşii au înţeles acest lupru şi că au început a fortifica malurile Mării Negre la Constanta şi Varna.-

/ss/ V.V. Serdici.-

IULIU MANIU

Este adevărat tot ceeace afirmă Dl. Serdici cu aceiaşi excepţie că eu nici atunci şi nici cu alte ocaziuni nu am discutat chestiuni cu caracter militar.-

/ss/ Iuliu Maniu.-

VASILE SERDICI :

Precizez că dl. Iuliu Maniu argumentând faţă de acel gazetar, i-a spus că dacă şi această stâncă- România- vă cădea, atunci Rusia va putea să-i arunce uşor în mare din Poziţiile lor din Grecia şi Turcia.-

/ ss/ V.V. Serdici

IULIU MANIU

Recunosc că această afirmaţiune făcea parte din ansamblul discuţiei avută cu ziaristul Lavrance.-

/ss/ Iuliu Maniu.-

Drept care am ~~xxxxxxx~~ dresat prezentul Proces-Verbal, spre cele legale.-

INSPECTOR GENERAL

/ss/ Mihalcea C.

ASISTENT

/ss/ M. Dulgheru.-

00123

D E C L A R A T I E

Subscrisul VASILE SERDICI declar următoarele:

La intrevederea avută de dl. Maniu cu dl. Bery pela 28 sau 29 Noembrie 1946 i-a prezentat dl. Maniu intre altele un dosar adresat O.N.R-ului având ca scop reluarea în discuţie a problemei României în faţa acelui for mondial. Dl. Bery nu a acceptat să transmită dosarul adresat O.N.U-ului, deoarece zicea dlui nu este permis să transmită documente destinate altcuiva, decât departamentului de Stat.-

La plecarea dl. Melbourne a spus dlui Maniu, că poate lăsa dosarul acolo, urmând să-l ridice când doreşte, intrucât dosarul era foarte voluminos şi putea atrage atenţia. Dl. Maniu a mulţumit spunând că va trimite pe altcineva după el.-

Peste vre'o săptămână, fiind la dl. Melbourne dsa mi-a spus intre altele, că pot comunica dlui Maniu, că dosarul totuşi a plecat la O.N.U.-

Comunicând acesta Dlui Maniu dsa a fost foarte mulţumit.-

/ss/ V.V. Serdici

24 Septembrie 1947.-

1

24 Sept

- 00124

D E C L A R A T I E

Subsemnatul VASILE SERDICI născut în 1889, Aprilie 30, la Bucureşti, fiul lui Vasile şi Carolina Serdici, de profesie inginer, domiciliat în Bucureşti, Str.Grl.Christian Tell 10, recitind şi menţinând declaraţiile mele anterioare arăt că printre altele declaram şi declar şi azi următoarele:

La întrevederea MANIU - GENERAL SCHUYLER (American) şi Barton Berry, Ministru U.S.A. avută după 6 Martie 1945, Dl. Maniu, i-a rugat "să facă tot posibilul să impiedice recunoaşterea Guvernului Groza de către America, arătand descurajarea mare care ar cuprinde poporul Român dacă s'ar face această recunoaştere".

La aceiaşi întrevedere "Maniu expunând situaţia care o consideră anarhică din ţară şi întrebând dacă nu cred domniile lor că ar fi potrivit a răspunde cu violenţă la violenţele comuniştilor, Dl.General Schuyler i-a răspuns pe un ton foarte hotărât: nu pot recomanda aşa ceva şi vă vorbesc ca membru în Comisia de Control".

Declaraţia mea din 5 Septembrie 947 pag.

La întrevderea Berry - Maniu avută înaintea Conferinţei Păcei,

"Dl.Maniu i-a cerut ca să comunice Guvernului U.S.A. să dea instrucţiuni delegaţilor său la Conferinţa Păcei ca să se ceară guvernului Roman ca în delegaţia Română care va fi trimisă la Conferinţa Păcei să fie inclus şi un reprezentant al P.N.T."

Declaraţia mea din 6 Septembrie 1947, pag.

La întrevederea Berry - Maniu în Aprilie 946.

"Dl.Maniu a intrat în subiect care era formularea unui protest contra faptului că Statele Unite pri-

E.F.

..//..

vesc cu indiferenţă întâmplările zilnice din România, unde Guvernul calcă în fiecare zi angajamentele luate pe baza acordului de la Moscova. Nu a lipsit să adauge că România este singura forţă democratică în picioare,referindu-se la P.N.T. pe când Bulgaria,Polonia şi Jugoslavia sunt deja căzute în mâinile regimului totalitar comunist, instalat în acele ţări de Rusia Sovietică.

A terminat cerând o acţiune energică din partea Guvernului American întru respectarea semnăturei sale pe documente internaţionale.-

Dl.Berry a adăugat... că va fi greu în acest moment de a face o acţiune diplomatică mai viguroasă şi că dealtfel problema românească nu se va putea rezolva ca problemă de sine stătătoare, ci împreună cu problema Poloniei,Jugoslaviei, Bulgariei şi Ungariei".

Declaraţia mea din 5 Septembrie 947,pag.

La întrevederea Maniu - A.Holman (Ministrul Marei Britanii).

"Dl.Maniu a reeditat întreaga sa expunere din ziua precedentă de la Americani în acelaş cuprins şi în acelaş ton.-

In legătură cu protestul Dlui Maniu dsa a terminat cu următoarea frază: şi astfel îşi va perde întregul prestigiu în Subestul European (a spus aceasta relativ la faptul că Englejii nu intervin destul de energic pentru a impune României respectarea acordului dela Moscova).

Declaraţia mea din 5 Septembrie 1947,pag.

La întrevederea Maniu - Berry din Iulie sau August 1946:

"Dl.Maniu... a rugat pe Dl.Berry să meargă de pildă la biroul din Piaţa Amzei pentru a vedea parţialitatea cu care se lucrează.....(la biroul din piaţa Amzei,pentru înscrieri în liste şi redactarea şi înmânarea contestaţiunilor,Primăria I.Galben).

Dl.Maniu..... a revenit.... că-i pare rău că a cedat şi că a delegat un Ministru în Guvern şi că în

..//..

adevăr reflectează să se retragă din alegeri.

Dl.Berry i-a spus că în această chestie nu poate da nici un sfat oficial dar că personal îi spune că cine nu luptă piere.

Dl.Maniu a arătat Dlui Berry că este indispensabil să fie trimişi observatori oficiali din partea Americii şi Angliei, altfel aceste alegeri vor degenera într'o farsă.-

Dl.Maniu (a cerut ca guvernul American) "să ceară amânarea alegerilor şi luarea de la început a operaţiunilor de constituire a listelor electorale".

Declaraţia mea din 5 Sept.1947, pag.

La întrevederea MANIU - HOLMAN din Iulie sau August 1946:

"Dl.Maniu a repetat aci aproape exact cea ce spusese ziua precedentă dlui Ministru Berry.

Dl.Holman a sugerat ca dl.Maniu să dispună prin conducerile judeţene ca în fiecare comună să se întocmească liste de cei lăsaţi pe din afară din listele electorale...."

Declaraţia mea din 5 Septembrie 1947,pag.

La întrevederea de la sfârşitul lui Septembrie sau începutul Octombrie 1946:

"Dl.Maniu a urat bun sosit Dlui Berry (imediat la întoarcerea acestuia din America) după care, Dl.Maniu a protestat impotriva falsificării registrelor electorale de către Guvernul Român,arătând că prin falsificarea alegerilor se va alege un parlament pur comunist care va cere anexarea imediată a României la U.R.S.S. şi a accentuat că prin aceasta Anglia şi America nu vor mai putea spera să găsească în România un punct de reazim.-

Ţin minte că a cerut demiterea Guvernului şi amânarea alegerilor,contrariu el vrea să retragă din Guvern Ministrul N.T.(Haţieganu) Dl.Berry a spus că ar fi o mare greşală din alegeri sau retragerea din Guvern

. .//..

arătând că acelaş sfat a dat şi partidului Liberal (Brătianu). A mai adăugat ca în nici intr'un caz Dl. Maniu să nu procedeze la o astfel de măsură fără a-l consulta şi pe dsa, arătând totodată că retragerea din Guvern a Ministrului N.T. şi a acelui Liberal, Guvernul Român nu va mai fi un Guvern reprezentativ, şi ca atare cu un astfel de Guvern nu se va semna tratatul de Pace, cea ce ar avea de efect ca România să continue a fi ocupată de armata Rusească.-

Dl.Berry i-a mulţumit Dlui Maniu pentru activitatea dusă la Paris în timpul Conferinţei de Pace de către echipa dsale, formată din Gafencu, Tilea, Creţianu, cari au fost de mare ajutor prin munca depusă şi prin datele furnizate.-

Dl.Maniu a rugat pe Dl.Berry ca să dea ajutor la formarea unui Guvern N.T. în străinătate care va fi un Guvern Român al resistenţei, contra Guvernului din Ţară.-

Dl.Berry a răspuns că va informa Guvernul U.S.A. asupra cererilor Dlui Maniu".

Declaraţia mea din 17 Septembrie 1947, pag.

La confruntarea din 22 Septemvrie 1947 între Dl.Maniu şi subsemnatul am declarat că "dl.Maniu..i-a spus că ar fi putut constitui un Guvern de rezistenţă în în străinătate şi că ar mai putea să-l constitue încă, întrebându-l dacă Guvernul American ar aproba un astfel de lucru. Dl.Berry i-a răspuns că se va informa şi va răspunde."

Declaraţia mea din 22 Septembrie 1947, pag.

La întrevederea MANIU - HOLMAN la sfârşitul lui Sept. sau începutul lui Octombrie 1946:

"Dl.Maniu a repetat cele expuse dlui Berry cu o zi înainte şi a formulat aceleaşi cereri (demiterea imediată a Guvernului şi amânarea alegerilor).

Dl.Maniu insista extrem de puternic ca Guvernele Anglo-American să trimită o notă de protest în

contra modului cum se desfăşoară activitatea pre-electorală a Guvernului Român.-

Dl.Holman i-a spus că actualmente Anglia are nenumărate interese răspândite pe tot globul,ca dealtfel şi Statele Unite,şi că nici Anglia nici U.S.A.nu pot face presiuni în mod simultan în multe părţi. Că în acest moment îi interesează in prim rând apărarea Mediteranei,iar apoi după Grecia şi Turcia vine rândul Coreei,apoi Germania şi Austria şi apoi Romania."

Declaraţia mea din 5 Septemvrie 1947,pag.

La întrevederea MANIU - BERRY din 28 sau 29 Noembrie 1946:

"Dl.Maniu a reluat teza că noul parlament compus aproape exclusiv de Comunişti va face şah la Rege şi va cere în curând alipirea la Rusia Sovietică.

Dl.Maniu cerea anularea alegerilor.

In acelaş timp cerea ca Dl.Ministru să pună toată influenţa dsale pentru a determina pe Rege să nu deschidă parlamentul.

Argumenta deasemeni că Regele de fapt nici nu ar trebui să fie El acela care hotărăşte deschiderea Camerei,recte sancţionarea lor, căci nu El, ci cele trei Guverne semnatare ale Guvernului de la Moscova au hotărât ţinerea acestor alegeri.-

Dl.Maniu sugera procedeul de a întreba în prealabil cele trei Guverne semnatare ale acordului dela Moscova dacă consideră aceste alegeri valabile."

Declaraţia mea din 5 Sept.1947, pag.

La întrevederea MANIU - HOLMAN, din 28 şi 29 Noembrie 1946.

"Dl.Maniu cerea anularea alegerilor,adresarea unei note severe din partea guvernului Britanic,Guvernului Român, cerea reexaminarea întregei situaţiuni româneşti şi deasemeni îl ruga să intervină la Rege pentru prorogarea Parlamentului. Dl.Maniu înşira aceleaşi argumente. Si dlui Holman Dl.Maniu îi arătase că nu Regele a avut iniţiativa convocărei Corpului Electoral,

ci semnatarii acordului dela Moscova, şi că prin urmare Regele nu poate deschide Parlamentul fără avizul acelor puteri.-

Dl.Maniu a reînoit cererea printru o notă drastică către Guvernul Român. Dl.Holman a răspuns că va comunica Guvernului său, dar nu crede că nota va veni înainte de 15 Ianuarie 1947.-

Declaraţia mea din 5 Sept.1947, pag.

Intrevederea MANIU - BERRY sfârşitul Martie, începutul Aprilie 1947.-

"Obiectul conversaţiei îl forma chestiunea arestărilor în liste N.T.-lor.

Dl.Maniu a cerut ca Misiunea să informeze Guvernul U.S.A. despre toate acestea pentru a cere imediata lor eliberare şi trimiterea lor în faţa judecăţei. Deasemeni i-a cerut să trimită ofiţeri şi ziarişti americani la diversele inchisori din România pentru a se asigura de toate aceste lucruri.

Dl.Maniu a adăugat că faţă de procedeele ilegale şi violente din partea Guvernului Român el are destulă putere dispunând de forţe în P.N.T., cari sunt mai numeroase decât acele ale partidului comunist, că el poate să bată în loc să fie bătut şi că cu aceste forţe să răstoarne Guvernul.

Că este forţat să pornească la represalii pentru înlăturarea Guvernului. Nu voeşte însă să procedeze la violenţă fără a cunoaşte şi părerea celorlalţi semnatari ai tratatului şi în special al Americei.-

La aceste, Dl.Berry i-a răspuns: aceasta este o întrebare esenţială (aleading question) şi că-i va răspunde în câte-va zile.

Dl.Maniu a repetat şi cu această ocazie că el nu este înţeles de Guvernul U.S.A.şi Englez repetând şi această dată declaraţia sa făcută şi la anterioarele intrevederi (despre care am uitat în declaraţiile mele respective) şi anume că el nu luptă numai pentru România, dar în acelaş timp, să nu se uite, că luptă şi pentru America şi Anglia.-

La întrebarea Dlui Maniu că de ce nu este aju-

..//..

tată şi România aşa cum este ajutată Grecia sau Turcia, Dl.Berry a răspuns că România nu formează o problemă de sine stătătoare,că este conexată cu a Poloniei,a Jugoslaviei, a Ungariei şi Bulgariei, şi că atare va fi rezolvată.-

La care Dl.Maniu a răspuns:

Polonia aţi pierdut-o, Jugoslavia aţi pierdut-o, şi tot astfel şi Bulgaria, Ungaria sunteţi pe cale să-o perdeţi. Numai este decât rezistenţa României,şi pe care deasemenea o veţi pierde dacă amânaţi prea mult.

Declaraţia mea din 6 Sept.1947,pag.

La intrevederea MANIU - HOLMAN, sfârşitul lunei Martie,inceputul Aprilie 1947. " Dl.Mania a reeditat aceleaşi cereri şi aceleaş concluziuni ca şi la Dl. Berry, inclusiv afirmaţia ca Dsa luptă nu numai pentru România dar şi pentru Anglia şi U.S.A.

La aceasta intrevedere Dl.Maniu a cerut Dlui Holman să-i faciliteze dlui Mihalache plecarea în Anglia.-

Dl.Maniu a insistat şi arătat că echipa dsale din străinătate este slabă şi ca atare plecarea Dlui Mihalache se impune.

Dl.Holman a răspuns că nici vorbă nu poate fi de aşa ceva, că dacă însă Dl.Mihalache plecând va ajunge în vre-o zonă engleză atunci el (Holman) va interveni ca să-i se dea drumul mai departe.-

Dl.Holman arătând posibilităţile Guvernului Britanic, Dl.Maniu supărat a spus: că dacă ştia aceste lucruri,adică imposibilitatea Angliei de a-l ajuta, deşi i-a promis sprijin, el (dl.Maniu) s'ar fi aranjat cu Ruşii de mult căci desigur că ar fi găsit posibilitatea".

Declaraţia mea din 6 Sept.1947,pag.

La intrevederea BERRY - MANIU, în ajunul plecării lui Berry din România, Dl.Maniu l'a asigurat pe Dl. Berry (Dl.Sabin Manoilă traducea, eu nescoţând un cuvânt).

..//..

că dsa regretă mai mult plecarea Dlui Berry, care i-a fost de atâta suport moral şi care i-a dat uneori în afara unui concurs eficace dar şi sfaturi atât de utile

Dl.Berry a adăugat textual: să nu vă pară deci râu domnule Maniu.

Aici nu am putut forţamente să fiu de mare folos nici dvoastre nici cauzei democrate din România. Insă acolo să fiţi asiguraţi, cauza Dvoastre şi a României va avea în mine cel mai bun avocat."

Declaraţia mea din 6 Sept.1947, pag.

La întrevederea MANIU - MELBOURNE (Consilier de Legaţie U.S.A.) I_n cursul lunei Martie 1947.

" Ca şi în alte cazuri,la sfârşit de audienţă dl.Melbourne a făcut recomandarea pe care o făcuse înaintea lui in urma altor intrevederi dnii Berry şi Holman,dar mai cu samă Americanii, intre cari şi dl. General Schuyler ca Dl.Maniu să nu se descurajeze şi să continue acţiunea pe linia iniţială.

Declaraţia mea din 6 Sept.1947, pag.

La intrevederea MANIU - ziarist american Lawrence, din jurul lui 1 Iulie 947.-

"La un moment dat dl Lawrence i-a spus că U.S.A. au întreprins o acţiune de ajutorare în Grecia şi că nu este exclus ca aceasta să fie extinsă la momentul oportun spre Nord.-

Dl.Maniu i-a spus că se teme că aceasta va fi prea târziu pentru Romania şi i-a atras atenţia ca Americanii să nu-şi inchipue că situaţia lor este atât de sigură în Grecia. Aceasta ar putea fi dacă între Grecia şi Rusia ar exista state Suverane. Dar cum Bulgaria, Polonia şi Jugoslavia sunt azi satelite ale Rusiei, numai România a rămas o stâncă care ar putea fi în calea Rusiei, iar dacă şi această singură stâncă va fi prăvălită, atunci Rusia cu cea mai mare uşurinţă va putea arunca în mare forţele americane aduse acolo.-

Declaraţia mea din 2 Sept.1947,pag.

..//..

00132

"Ca o continuare la declaraţia mea din 2 Sept. 1947,în care relatam cele discutate de Dnii Maniu sau Lawrence, la intrevederea pe care au avut-o la finele lunei Iunie 1947, inceputul Iulie 1947.-

Dl.Maniu printre altele i-a mai spus Dlui Lawrance că în momentul de faţă Ruşii fortifică în grabă litoralul Mărei Negre la Constanţa spre Varna".

Decl.mea din 22 Sept.1947,pag.

La confruntarea dintre subsemnatul şi Iuliu Maniu din 22 Sept.1947,în chestiunea întrevederei Maniu-Lawrence am declarat că:

"Dl.Iuliu Maniu a afirmat faţă de ziaristul Lawrence reprezintă o stâncă de rezistenţă a democraţiei impotriva expansiunei Rusiei intrucât la afrimaţia ziaristului Lawrance că Grecia şi Turcia reprezintă două poziţii puternice câştigate de Americani, Dl Iuliu Maniu a replicat că toate ţările satilite Rusiei, Polonia, Bulgaria, Jugoslavia etc.,sunt perdute şi că numai Romania reprezintă această stâncă de rezistenţă. Ca dovadă este că Ruşii au înţeles acest lucru şi că au început a fortifica malurile Mărei Negre la Constanţa şi Varna.

Precizez că Dl.Iuliu Maniu argumentând faţă de acel gazetar,i-a spus că dacă şi această stâncă - România - va cădea,atunci Rusia va putea să-i arunce uşor în mare din poziţiilor lor din Grecia şi Turcia.-

Pag.

Prin toamna 1945 Vice-Amiralul Stevenson (Englez) mi-a spus: "să-i spui Dlui Maniu să-şi urmeze nealterat drumul pe care merge.-

Lăsându-l acasă pe Stevenson, Dl.Masterson (Colonel Englez) m'a condus la casa mea, iar la poarta mea mi-a spus: să-i spui Dlui Maniu să-şi ţie gura căci Dl.Maniu nu ştie să tacă.

A doua zi am comunicat Dlui Maniu cele spuse de Stevenson şi Masterson.

Decl.mea din 6 Sept.1947,pag.

..//..

"Imediat dupe demisia Dlui Maniu dela şefia partidului, cam pe la 30 Noembrie 1946 Dl.Melbourne m'a chemat să mă întrebe ce se petrece şi să-i dau răspuns Dlui Maniu că nu trebue să abandoneze şefia".

Decl.mea din 6 Sept.1947,pag.

"Pe Mrs.Thaer,ziaristă americană,o cunosc prea puţin întrucât n'am văzut-o decât de 2 ori. Stiu că Bani Ghica era în bune relaţii cu Mrs.Thaer, la care se refugiase pe câte-va ore când era urmărit de poliţie.-

Decl.mea din 18 Sept.1947, pag.

La una din ultimele întrevederi pe care Dl. Maniu le-a avut cu Dl.Berry, Dl.Maniu a rugat pe Dl. Berry ca să intervină pe lângă autorităţile americane competente să înlesnească plecarea Dlui Vişoianu din Frankfurt,unde se află reţinut de o bucată de vreme. Dl.Berry a promis concursul Dsale.-

Decl.mea din 18 Sept.1947,pag.

"Cam prin Decembrie 1946 am primit un telefon dela Dl.Roy Melbourne ca să vin la Dsa. Acolo m'a primit imediat şi... mi-a înmânat o scrisoare în plic închis fără menţiunea expeditorului,purtând ca adresă numai cuvintele: "Dlui Iuliu Maniu". Dl.Melbourne s'o predau Dlui Maniu. Ajuns acasă i-am predat-o imediat Dlui Maniu, informându-l de unde o aduc. După ce a cetit-o mi-a dat-o şi mie s'o citesc.-

Scrisoarea era de 2 3/4 pagini scrisă la maşină....şi semnătura Gr.Gafencu".

Decl.mea din 7 Sept,1947,pag.

"In primele zile ale lui Ianuarie 1946 Dl. Melbourne a convorbit cu mine despre diverse şi mi-a spus să comunic Dlui Maniu că ar fi de dorit ca delegaţia permanentă N.T.,să recomande pe Mihalache ca

..//..

 00134

Ministru în Guvern.-

Intr'adevăr din partea P.N.T.-ului Maniu a propus pe Dl.Mihalache ca Ministru în guvern, care însă a fost refuzat de Guvern."

Decl.mea din 22 Sept.1947, pag.

"Tot atunci dl.Mac Cormack a spus intre altele Dlui Maniu : că opoziţia din România s'a obişnuit ca alţii să-i apere interesele şi cp ar trebui să ia pilda Germaniei şi a Greciei unde să ia atitudini impotriva comuniştilor, pe când opoziţia din România nu face altceva decât să se lamenteze şi să ceară ajutor de la alţii şi că opoziţia ar trebui să reziste la arestări întru cât cauzele mari se câştigă prin lupte şi nu prin lamentaţiuni".

Decl.mea din 14 Sept. 1947, pag.

"La întrevederea avută de Dl.Maniu cu Dl. Berry pe la 28 sau 29 Nov.1946 i-a prezentat Dl.Maniu între altele un dosar adresat O.N.U.-lui.

Dl.Berry nu a acceptat să transmită dosarul adresat O.N.U.-lui deoarece zicea Dlui nu-i este permis.-

Peste vre-o săptămână fiind la Dl.Melbourne D-sa mi-a spus între altele că pot comunica dlui Maniu că dosarul totuşi a plecat la O.N.U."

Decl.mea din 24 Sept.1947, pag.

"Dl.Melbourne m'a chemat dupe convorbirea avută cu Dl.Maniu prin Septembrie 1946 (aici precizez că poate fi sfârşitul lui Septembrie 1946 sau începutul lui Octombrie 1946, sau mai exact dupe ce Dl. Berry s'a intors de la Washington).

şi mi-a spus că pot comunica dlui Maniu că nota cerută de dsa privitor la pregătirea alegerilor pe baza nouei legi electorale va fi publicată în curând.-

..//..

Scurt timp dupe acea a fost trimisă nota în chestiune guvernului Român".

Decl.mea din 6 Sept.1947, pag.

"Dl.A.Holman....mi-a remis copie notei trimisă guvernului Român cu următoarele cuvinte: te rog spune domnului Maniu când îi vei preda aceâstă copie (copia notei către guvernul Român) că m'am gândit să i-o trimit,ştiind că Guvernul Român nu o publică".

Decl.mea din 5 Sept.1947,pag.

"Cu altă ocazie dl.Maniu mi-a spus că şi în chestia voluntariatului lui Mihalache el (Maniu) l'a sfătuit să nu meargă voluntar. Si in această privinţă Mihalache susţinea faţă de mine că ar fi avut consimţământul lui Maniu.

Tot atunci mi-a declarat că dându-şi dimisia din Consilieratul Regal a spus Regelui Carol că nu va mai apare dela Dobreşti decât atunci când va simţi că-l cheamă ţară şi că acest lucru l'a simţit când a sunat mobilizarea din 1941.

Dl.Mihalache mi-a declarat că atunci când a sunat mobilizarea a făcut o cerere la U.S.A. ca să fie înrolat.-

In continuare Mihalache mi-a declarat că Antonescu aflând despre cererea făcută de Mihalache şi felul cum a fost soluţionată a dat ordin ca Mihalache să fie mobilizat la Cartierul General.

Decl,mea din 2 Sept.1947,pag.

"Dl.Melbourne m'a rugat să trec să-l văd cam la a două jumătate a luî Febr.1947 şi ducându-mă m'a întrebat deci Dl.Maniu nu a depus şi dsa un memoriu privitor la Tratatul de Pace,astfel cum au făcut celelalte partide, citându-mi pe Socialişti şi pe Liberali.-

Tocmai prin Martie am adus răspunsul când

Dl.Maniu a venit pe câte-va zile la Bucureşti. Răspunsul era: nu pot face ceruta declaraţie înainte de ratificarea tratatului de Pace.

Acest lucru l'am comunicat Dlui Melbourne care a rămas foarte nedumerit. Atunci i-am spus Dlui Melbourne că dela Dl.Maniu ştiam din conversaţii particulare că Dl.Maniu afirmă că el nu poate face vre-o declaraţie la Tratatul de Pace fără a vorbi el,Maniu,de Basarabia şi Bucovina, şi dacă face aceasta îi este teamă că Rusia nu va mai ratifica tratatul de pace şi deci se va prelungi existenţa Comisiei de Control".

Decl.mea din 6 Sept.1947,pag.

"Despre referatul redactat de conducerea partidului asupra Tratatului de Pace, declar:

Referatul....3) afirma că România nu a obţinut satisfacţie şi dreptate decât în cea ce priveşte graniţele de West, 4) afirmaţiunea că România are dreptul ca acest tratat să fie revizuit".

Decl.mea din 15 Sept.1947,pag.

"Linia mea însă exprimată şi verbal era să nu se publice nimic ce ar constitui un atac în contra Ruşilor.-

Când buletinul in urma demisionărei mele a trecut la Secretariatul General şi-l conducea Mocanu nu s'a procedat astfel.-

Am constatat că se dă mare preferinţă articolelor critice faţă de Sovietă. De acea într'o zi, cam Noembrie sau Decembrie 1946 am şi spus Dlui Maniu că buletinul a devenit o recenzie de articole antisovietice. Dl.Maniu n'a răspuns nimic".

Decl.meâ din 19 Sept.1947,pag.

"In cursul intrevederilor pe care Dl Maniu le avea cu Miniştrii străini (Americani sau englez) dsa aproape invariabil pronunţa : 1) toate bogăţiile Ţărei sunt jertfite de Guvernul Groza Ruşilor, 2) Comerţul

..//..

României a ajuns la un nivel de troc medieval prin acorduri unilaterale cu Ruşii 3) cu toate recoltele proeste, ni se ia şi ultimul bob de grâu de către Ruşi 4) Toată producţia Romanească merge la Armistiţiu. Altădată dl.Maniu a mai afirmat că Ruşii au pus mâna pe toate Societăţile comerciale, industriale şi bancare mai importante".

Decl.mea din 17 Sept.1947, pag.

"Astfel că delegatul american (Thorpe) a luat cuvântul blamând în conferinţă Uniunea Sovietică. Gr. Gafencu spunea în scrisoare că el a prezentat delegatului American aceste date.-

Scrisoarea cuprindea intâi confirmarea primirei unei scrisori a dlui Maniu cuprinzând instrucţiuni referitoare la acţiunea în legătură cu conferinţa de pace dela Paris. Apoi relata munca intensă făcută de grupul Român menţionând meritele dlui Tilea, Creţianu şi Augustin Popa."

Decl.mea din 7 Septembrie 1947, pag.

"Stiu dela Virgil Solomon cu două trei zile înainte că tineretul N.T., va fi masat pe str.Wilson iar membrii din organizaţia muncitorească a P.N.T. vor aştepta la Soc.de Asigurări din clădirea Fundaţiilor Regale şi ca Dl. General Barbu este conducătorul grupelor Bani Ghica mi-a povestit că el a condus echipa depe lângă poarta Palatului Regal care a răsturnat camioanele şi le-a incendiat.-

Tot Bani Ghica îmi povestea atunci că în faţa cercului militar şi pe str.Sărindari au fost atacaţi trecătorii cari aveau aparenţă de evrei şi că se striga "jos jidanii".

Aceste lucruri au fost făcute de manifestanţii conduşi de Bani Ghica şi conducători din P.N.T."

Decl.mea din 31 Aug.1947, pag.

..//..

"În legătură cu cele petrecute la 8 Nov.1945 ştiu de la Virgil Solomon şi Bani Ghica că manifestaţia a fost pregătită până la detalii de Bani Ghica, dr. Virgil Solomon, Tarţea, Ilie Lazăr şi Bărbuş."

Declaraţia mea din 2 Sept.1947, pag.

"Părerile dlui M.Popovici erau mai temperate. Astfel după 8 Nov.1945 mi-a spus: eu am spus de la început că nu trebue manifestaţii cari degenerează în provocaţiuni."

Decl.mea din 2 Sept.1947, pag.

"In cea ce priveşte Legionarii din P.N.T. arăt că ei erau mai bine văzuţi de Dnii Leucuţia, Virgil Solomon.-

Dr.Virgil Solomon intra şi în discuţii, spunând că.....sunt mai dinamici, că pot fi agresivi, pe când noi N.T., suntem crescuţi în spirit prea molatec.-

Maniu avea în cea ce priveşte pe Legionari aceleaşi argumentaţii. Astfel mi-a spus într'o zi despre Bani Ghica că deacea e curagios pentru ca are educaţie legionară."

Decl.mea din 2 Sept.1947, pag.

"La un moment au intrat pe uşe un grup de tineri cari păreau entuziaşti (din tineretul N.T.) cari s'au adresat de îndată Dlui Ilie Lazăr în prezenţa D-lui Maniu cerându-i să vie de îndată în str.Clemenceau Nr.6 şi să le vorbească întrucât gărzile Iuliu Maniu care pleacă sunt încolonate.

Dl.Ilie Lazăr s'a ridicat imediat a salutat pe dl.Iuliu Maniu zicând: "Domnule Preşedinte, mă duc să le vorbesc aşa cum ştiu eu şi să fiţi mândru de ei."

Decl.mea din 25 Sept, 1947, pag.

"Abea in luna Iunie 1947 Dl.Maniu venind la mine mi-a spus că biroul a hotărât ca eu să primesc o

..//..

sumă de bani pe care nu am voe s'o distribui fără dispoziţia sau recomandarea pe care o voi primi de la Dl. Mihalache sau Dna Teodoru sau alţi fruntaşi din partid.

Restul de 32.000.000 le-a, distribuit numai persoanelor venite la mine cu recomandarea respectivă, ţin minte că printre cei cari mi-au trimis oameni spre a le da ajutoare băneşti sunt: Mihalache, Penescu, Angel, şi chiar Dl.Maniu.-

Nu am cunoscut personal pe nici una din persoanele cari au venit la mine pentru aceste ajutoare, iar cea ce le-am dat numai şi numai pe baza recomandaţilor arătate mai sus.-

Astfel eu nu am ştiut dacă banii luaţi de la mine merg la cei refugiaţi (ascunşi) în munţi, în schimb Dl.Mihalache care mi-a trimis astfel de oameni ştie unde mergeau banii".

Decl.mea din 9 Sept.1947, pag.

"Recunosc că scrisoarea din 30 Mai 1947 adresată "Domnule Preşedinte", semnată Petre Popescu, expediată dela ferma Mătăsaru.

In luna Iulie 1947 dl.Mihalache mi-a predat dupe ridicarea şedinţei 3 scrisori printre cari se afla şi acea cu indicaţiile de mai sus.

Am întrebat pe Dl.Mihalache dacă trebue să-i dau bani şi în mâna cui. La care Mihalache a răspuns: îi treci la tabloul de evidenţă a refugiaţilor, bani n'a n'ai de dat. Asta mă priveşte, căci sunt din judeţul meu".-

Decl.mea din 14 Sept.1947, pag.

"Prin Decembrie 1944 Dl.Maniu m'a însărcinat să mă ocup de Biroul Presei Străine al P.N.T.

Dl.Maniu mi-a ~~spus~~ atras atenţia de a preda acest buletin străin misiunilor, să i-l prezinte şi Dsale. Am procedat întocmai....şi niciodată dsa nu mi-a făcut nici cea mai mică observaţie.-

Informaţiile pe care le treceam în buletinul informativ pentru străini le primeam de la Dl.Maniu

..//..

direct, altele dela Secretariatul General (Penescu), altele de la membrii P.N.T.-ului din Bucureşti şi Provincie.-

Informaţiile trecute în buletin erau tendenţioase în sensul că ele trebuiau să arunce o lumină cât mai nefavorabilă asupra procedeelor Guvernului.

Buletinul îl predam printr'un curier iar uneori îl dădeam personal dlui Hulick de la Americani şi lui Key de la Englezi. Uneori,şi numai Cpt.Key... îmi cerea informaţii suplimentare la cele arătate în buletin,fie că îmi cerea o complectare a lor,fie că-mi cerea sursa. In general cererea aceasta de lămuriri suplimentare se referea la chestiuni economice.-

Imi aduc aminte că astfel de lămuriri mi-au fost cerute de cpt.Key relativ la date referitoare la extracţia petrolului, la gazul metan, la agricultura. In aceste cazuri informam în rândul întâi pe Dl.Maniu care mă îndemna cui să mă adresez pentru a obţine datele cerute".

Decl.mea din 29 August 1947,pag.

"Tot ce am predat la Misiuni,fie ca studii,fie ca răspuns la informaţiile cerute fie ca informaţii predate fără a fi fost cerute,nu am predat fără să fi avut aprobarea sau îndrumarea Dlui Maniu. De cele mai multe ori, Dl.Maniu însuşi îmi preda note informative primite direct de D-lui pentru a le transmite.

Am făcut aceste servicii în calitate de N.T., şi mai ales de însărcinat a Dlui Maniu cu aceste lucruri."

Decl.mea din 16 Sept.1947,pag...

"Insă ştiam de la Dl.Maniu,din alte imprejurări, că trebue să predau, orice este în legătură cu executarea armistiţiului, şi in general ori ce poate interesa misiunile diplomatice".

Decl.mea din 4 Sept. 1947,pag...

..//..

00141

"Dl.General Cassian....mi-a adus într'o zi, cred că prin Mai 1947,un tablou cu producţia curentă a Reşiţei.-

Această copie am predat-o Dlui Robinson,ataşat Comercial al Misiunei Engleze,în str.Jules Michelet. Dsa mi-a cerut numai sursa lucrării".

Decl.mea din 4 Sept. 1947,pag....

"In maşină la plecare am spus Dlui Maniu că pe Dl.Melbourne l'ar interesa problema aplicărei reformei agrare şi efectele ei. Dl.Maniu m'a sfătuit să fac o lucrare cât mai atentă şi să le-o dau cât mai la timp Dlui Melbourne.-

M'am adresat atunci Dlui Ghiţulescu Directorul Reformei Agrare din Ministerul Agriculturii.-

Dl. Ghiţulescu mi-a predat la mine acasă lucrarea cerută.-

Am predat-o Dlui Melbourne aşa cum am primit-o

Dl.Roy Melbourne m'a intrebat care este sursa iar eu am indicat pe Dl.Ghiţulescu arătând şi calitatea pe care o are in Minister.-"

Decl.mea din 4 Sept.1947,pag...

"Intr'o seară din Nov.1946 dl.Tătaru a venit ca de obiceiu la dl. Maniu care locuia atunci la mine. ... prezentându-mi totodată şi o pagină acoperită cu notiţe de mână cu creionul reprezentând datele privitoare la ultimele cinci şedinţe în care se repartizau cerealele colectate..... M'am dus imediat la Dl.Maniu (după plecarea lui Tătaru) şi i le-am prezentat la care Dl.Maniu mi-a spus că sunt foarte interesante şi vor interesa misiunile Aliate.-

Pe la inceputul lui Ianuarie 1947, Tătaru mi-a mai adus o notiţă cu alte 4 şedinţe de repartizări de cereale, de aceaş natură iar prietena sa dra Carmen Andronache, mi-a adus cam prin Mai 1947 o a treia şi ultimă notiţă de acelaş gen,pe care deasemenea le-am predat, ca şi prima atât dlui Robinson

..//..

(englez) cât şi Dlui Melbourne (U.S.A.).

Precizez că la Englezi numai ultimele două notiţe le-am predat dlui Robinson, prima o predasem Dlui Porter.

La predarea ultimei notiţe aduse de dra Carmen Andronache, de Robinson, ataşatul Comercial la Misiunea Britanică, căruia i-am spus că sursa este Dra Carmen Andronache, M'a întrebat dacă nu trebueşte plătită....i-am spus Dluî Robinson că este o femee cinstită şi că nu va primi plata.-

Dra Carmen Andronache care lucra la Ministerul Economiei Naţionale, cred că Direcţia Cerealelor, a venit la mine în luna Mai 1947 aducându-mi această notiţă, spunându-mi că este ultima intrucât este demisionată.

Decl.mea din 4 Sept.1947,pag....

"Dsa (Tâncu) a scos unele notiţe din buzunar şi mi-a dictat o serie de cifre relative la importul Român din Rusia şi la importul Rus din Romania.-

Am făcut sub directiva lui un tablou,în prima coloană punând denumirea mărfei livrate iar pe celelalte rubrici cifrele.......

Afară de aceasta am notat câte-va comantarii asupra calităţei,asupra convenienţei puţului.

In 1947 scurt dupe incheerea convenţiei a venit încă odată şi mi-a adus în acelaş mod Convenţia din 1947 şi în acelaş mod am notat-o.

Am făcut două exemplare din fiecare şi am dat unul Dlui Melbourne Roy, şi altul Dlui Robinson.-

Dl. Ţancu lucra dupe cum mi-a afirmat,la direcţia acordurilor, M.E.N."

(Declaraţia mea din 4 Sept.1947,pag.

Dl.MANIU mi-a spus să nu mă supăr, dar că toate documentele politice trebue transmise prin Secretarul General N.Penescu.

Decl.mea din 8 Sept.1947,pag.....

..//..

"Dl.Maniu hotărâ se ca toate ştirile politice şi documentele politice mai importante să fie transmise de Dl.Penescu Misiunilor.-

Decl. din 29 August 1947,pag....

"Dl.Maniu a făcut o lungă referinţă extrem şi insistent de elogioasă la Dl.Penescu pentru munca neobosită şi intelogentă care a făcut-o întru informarea Miniştrilor şi Ambasadorilor străini (Anglo-Americani).

Decl.mea din 22 Sept.1947,pag.....

"Planul al organizărei al armatei mi-a fost dat de Dl.Col.St.Stoika care mi-a spus să-i-l dau Dlui Maniu. L'am prezentat Dlui Maniu, Dsa l'a cetit şi mi l'a restituit spunându-mi: dă i-l Dlui Melbourne, Cea ce am şi făcut a doua sau a treia zi. Aceasta s'a întâmplat cam prin luna Aprilie 1947.

Am mai primit de la Dl.Col. St.Stoika statutele P.C.M. şi o conferinţă numită "Armata de mâine" tot pentru a le preda Dlui Maniu şi pe care deasemenea le-am predat Dlui Melbourne din dispoziţia Dlui Maniu"

Decl. 9 Septembrie 1947,pag...

"Prin luna Martie 1947 Col.St.Stoika a venit la mine acasă şi mi-a prezentat un plan de reorganizare a armatei,cu rugămintea să-l transmit Dlui Maniu. Nu l'am cetit, l'am predat Dlui Maniu căruia i-am spus că este lucrarea Dlui Col.Stoika şi după ce l'a cetit am întrat în camera Dsale şi mi-a restituit lucrarea, şi l'am întrebat dacă pot să o predau Dlui Melbourne: Dsa mi-a răspuns că pot s'o predau, cea ce eu am făcut.

Dl.Col.Stoika dupe ce mi-a desvoltat con-

ferinţa ţinută la organizaţie militară, mi-a spus că planul se referă la starea armatei şi la îndreptarea situaţiei. Repet că planul nu l'am cetit, dar este cel vizat de mine şi de Col.Stoika Stefan."

Proces verbal de confruntare din 22 Septembrie 1947, pag.......

ss. V.Serdici

24 Septembrie 1947.

25 Sept

00145

DECLARATIE

Subscrisul V.V. SERDICI declar următoarele:

Dupe intrevederea avută de Dl. Maniu cu Dl.Berry la misiunea americană, la care Dl. Maniu a cerut sfatul americanilor dacă poate folosi violenţa pentru răsturnarea guvernului care face mereu arestări şi macină forţele P.N.T. şi la care Dl.Berry a răspuns (that is a leading question) "Aceasta este o chestiune esenţială" şi că va răspunde în câte-va zile, am fost chemat de Dl.Melbourne dupe câte-va zile dela întrevederea de mai sus spre a-mi preda ceva.-

Ducându-mă la Dl.Melbourne m'a primit în cabinetul Dsale unde mi-a înmânat o hârtie format mic de culoare roşie, mi-a dat s'o citesc, era scrisă în englezeşte;dupe ce am cetit-o Dl.Melbourne mi-a luat-o, a pus-o într'un plic şi mi-a spus să predau acest plic D-lui Maniu. M'am dus imediat la Dl.Maniu care se afla la Dr.Jovin,l'am găsit în pat,iar în cameră erau Dr.Ionel Pop şi Dr.Virgil Solomon.

I-am spus dlui Maniu că am să-i predau ceva. Dl. Maniu a rugat pe cei doi prieteni să ne lase singuri şi m'a rugat să-i traduc hârtia adusă,cea ce eu am făcut.-

Această notă pe care i-am adus-o de la Dl.Melbourne, cuprindea dupe câte-mi amintesc, următoarele:

Nr.....

La întrebarea lui Maniu comunicaţi că nu trebue întrebuinţată violenţa

Dean Achenson.

Precizez că nu reţin exact dacă în această notă se recomanda neîntrebuinţarea violenţei ca mod general, sau neîntrebuinţarea violenţei în acel moment.-

E.F.

Nu ţin minte exact dacă mai cuprindea ceva această notă.-

Dupe citirea ei Dl.Maniu a pus-o pe măsuţa de noapte şi mi-a spus că pot să-i chem înăuntru pe cei doi prieteni Dupe care am plecat.-

ss. V.V. Serdici

25 Septembrie 1947.

00147

D E C L A R A T I E

Subsemnatul V. SERDICI declar următoarele :

Stiu că în timpul Ministeriatului de Externe a lui VISOIANU / al doilea guvern Sănătescu sau îb timpul guvernului Rădescu/ o sumă de, 6 milioane franci elveţieni a fost pusă la dispoziţia ministrului CRETZEANU la Ankara.- Această sumă a fost apoi virată la Züruch de ministrul Crétzeanu, după 6 Martie 1945, când acesta fusese rechemat de guvernul român. CRETZEANU, rechemat de guvernul român nu s'a întors în ţară, ci a plecat la Züruch.-

Dela VIRGIL SOLOMON am aflat la timpul său că CRETZEANU fusese somat de Legaţia noastră din Berna să restutuie această sumă, însă CRETZEANU n'a dat nici un curs somaţiei.-

Această sumă a folosit grupului GAFENCU-CRETZEANU şi VISOIANU pentru întreţinerea lor personală şi pentru acţiunea lor în străinătate în legătură cu conferinţa de Pace dela Paris.-

Odată, chiar l-am intrebat şi pe LEUCUTIA altădată pe VIRGIL SOLOMON de unde are GAFENCU, CRETZEANU, VISOIANU, fonduri pentru întreţinerea lor şi activitatea lor în străinătate, la care am primit răspuns că folosesc fondul virat de CRETZEANU dela Ankara la Zürich, fond despre care am vorbit mai sus.-

Grupul GAFENCU, VISOIANU, CRETZEANU a primit dela Dl. MANIU instrucţiuni privitoare la activitatea pe care trebuie s'o ducă în timpul Conferinţei de Pace dela Paris. Acest lucru îl ştiu din următoarele împrejurări. In primul rând grupul fiind naţional- ţărănist a făcut dlui MANIU un raport de activitate depusă la Paris, în preajma şi în timpul Conferinţei de Pace, în al doilea rând citind scrisoarea lui GAFENCU adresată dlui MANIU/ transmisă chiar prin mine de către dl. Melbourne/ arăt că în acea scrisoare GAFENCU confirma primirea scrisori dlui MANIU cu instrucţiunile respective, după care în acea scrisoare îi descria activitatea depusă de acest grup în preajma şi în timpul conferinţei de Pace.

./.

In al treilea rând servind de interpret dl. Maniu la intrevederea pe care Dsa a avut-o cu dl.ministru BERRY pela sfârşitul lui Septembrie 1946,/ sau la inceputul Oct.46/ după întoarcerea dlui BERRY dela Washington am auzit şi tradus discuţia dintre aceştia doi când dl. BERRY i-a mulţumit dlui MANIU penttu activitatea rodnică şi folositoare depusă în timpul Conferinţei de Pace de către echipa dlui Maniu din străinătate,referindu-se la GAFENCU,CRETZEANU,etc. In al ~~intiia~~ patrulea rând atât din scrisoarea lui GAFENCU adresată lui MANIU cât şi din discuţia avută la întrevederea mai sus arătată de specifica în mod elogios şi activitatea depusă de acest grup în timpul Conferinţei de Pace şi în ceace priveşte informaţiile şi datele furnizate delegaţiilor Americană şi Engleză,Australiană,Sud Africană etc.etc.-

Stiu că între dl. MANIU şi acest grup exista corespondenţă.- Acest lucru îl ştiu într cât odată,precum am arătat mai sus dl. MELBOURNE a transmis prin mine dlui MANIU o scrisoare venită dela GAFENCU,altădată am găsit pe masa dlui MANIU o scrisoare a lui CRETZEANU adresată dlui MANIU.-

/ss/ V.V. SERDICI

1 Octombrie 1947.-

DECLARATIE

Subscrisul VASILE SERDICI în continuarea declaraţiei mele cu data de 1 Octombrie 1946 declar următoarele :

Precizez că suma pusă la dispoziţia dlui CRETZEANU de către VISOIANU la Ankara şi apoi virată la Zürich trebuia să fie de 22 milioane franci elveţieni. Tutuşi nu pot preciza dacă suma pusă la dispoziţia lui CRETZEANU a fost de 22 milioane franci elveţieni, precum fusese vorba sau numai 6 milioane franci elveţieni, precum âm auzit discutânsu-se de către dl. LEUCUTIA.-

/ss/ V.V. SERDICI

1 Octombrie 1947.-

1. 045
00150

D E C L A R A T I E

Subsemnatul VASILE SERDICI declar următoarele :

In timpul guvernării Rădescu cam prin Ianuarie 1945 pe când C VISOIANU era Ministru de Externe,a dispus ca suma de 6 milioane franci elveţieni depusă la Legaţia română dela Berna să fie depusă la dospoziţia lui CRETZEANU la o bancă particuală din Elveţia cea ce s'a şi făcut.-

CRETZEANU,rechemat de Guv. Român nu s'a întors în ţară,ci a plecat la Zürich.-

Dela VIRGIL SOLOMON am aflat la timpul său că CRETZEANU fusese somat de Legaţia noastră din Berna să restituie această sumă,însă CRETZEANU n'a dat nici un curs somaţiei.-

Această sumă a folosit grupului GAFENCU CRETEANu şi VISOIANU pentru intreţinerea lor personală şi pentru acţiunea lor in străinătate. In legătură cu conferinţa de Pace dela Pariś.-

Odată chiar l-am intrebat si pe LEUCUTIA altă dată pe VIRGIL SOLOMON de unde are Gafencu Cretzeanu,Visoianu, fonduri pentru întreţinerea lor şi activitatea lor în străinătate la care am primit răspuns că folosesc fondul din Elveţia aflător la dispoziţia lui CRETZEANU despre care am vorbit mai sus.-

Grupul Gafencu, Visoianu, Cretzeanu a primit dela dl. Maniu instructiunui privitoare la activitatea pe care trebuie să o ducă în timpul conferinţei de pace dela Paris. Acest lucru îl ştiu din următoarele împrejurări In primul rând grupul fiind naţional ţărănist a făcut Dlui Maniu un raport de activitate depusă la Paris în preajma şi în timpul conferinţei de pace, în al doilea rând citind scrisoarea lui Gafencu adresată dlui Maniu / transmis chiar prin mine de către dl. Melbourne/arăt că în acea scrisoare Gafencu confirma primirea scrisoarei dlui Maniu cu instrucţiunile respective, după care în acea scrisoare îi descria activitatea depusă de acest grup în preajma şi

.//.

în timpul conferinţei de Pace .- In al treilea rând servind de interpret dl. Maniu la intrevederea pe care Dsa a avut-o cu dl. Ministru Berry pele sfârşitul lui Septembrie 1946 / sau inceputul Octombrie 1946/ după întoarcerea dlui Berry dela Waschington am auzit si tradus discuţia dintre aceştia doi când dl. Berry i-a mulţumit dlui Maniu pentru activitatea rodnică şi folositoare depusă în timpul conferinţei depace de către echipa dlui Maniu din străinătate, referindu-se la Gafencu, Cretzeanu etc. In al patrulea rând atât din scrisoarea lui Gafencu adresată lui Maniu cât şi din discuţia avută la intrevederea mai sus arătată se specifica în mod elogios şi activitatea depusă de acest grup în timpul conferintei de pace şi în cea ce priveste informaţiile şi datele furnizate delegaţiilor americană, engleză, asutraliană, sud africană etc.-

Stiu că intre dl. Maniu si acest grup exista corespondentă.- Acest lucru il stiu intrucât odată, precum am arătat mai sus Dl. Melborune a transmis prin mine dlui Maniu o scrisoare venită dela Gafencu ; altă dată am găsit pe masa dlui Maniu o scrisoare a lui Cretzeanu adresată dlui Maniu.-

/ ss / V. Serdici

1 Octombrie 1947.-

00152

D E C L A R A T I E

Subscrisul V.Serdici,declar următoarele:

După intrevederea avută de Dl.Maniu cu Dl.Berry la Misiunea Americană la care Dl.Maniu a cerut sfatul americanilor dacă poate folosi violenţa pentru răsturnarea guvernului care face arestări şi macină forţele P.N.T.,şi la care Dl.Berry a răspuns şi va răspunde în câte-va zile întru cât aceasta este o întrebare esenţială /that is a leading question/,-am fost chemat de Dl.Melbourne câte-va zile dupe această întrevedere şi mi-a înmânat o hârtie pentru Dl.Maniu după ce mi-o dăduse s'o citesc.M'am dus imediat la Dl.Maniu care se afla la dl. Jovin,l-am găsit în pat,iar în cameră se mai aflau Dr. Ionel Popp şi Dr.Virgil Solomon.Spunându-i D-lui Maniu că trebuie să-i predau ceva,D-sa a rugat pe cei doi prieteni să ne lase singuri,după care i-am tradus nota adusă dela Dl.Melbourne.

Nu ţin minte exact cuvânt cu cuvânt cuprinsul acestei note. Ţin doar minte că era semnată Deau Acheson şi vorbea despre neîntrebuinţarea violenţei în acel moment.

V.V.Serdici.

1-X-947.

5 oct. 00153

DECLARATIE

Subsemnatul VASILE SERDICI declar şi precizez următoarele în legătură cu declaraţia dată de mine privitoare la întrevederea MANIU - BERRY, din Aprilie 1947, la care întrevedere dl. MANIU a susţinut că are destule forţe de care dispune P.N.T. şi cari sunt mai numeroase decât acelea ale Guvernului, că el poate să bată în loc să fie bătut şi că cu aceste forţe poate să răstoarne Guvernul. El însă nu vrea să recurgă la violenţă, fără a cunoaşte părerea americanilor.

La aceasta, Dl. BERRY i-a răspuns că aceasta este o întrebare esenţială şi că va răspunde în câteva zile.

(ss) V.V. Serdici

5 Octombrie 1947.

00154

00155

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Col.STOIKA STEFAN, declar următoarele:

Sunt în partidul naţional ţărănesc din toamna anului 1937.

La conducearea Cercului Profesoral Militar P.N.T.,am fost numit de Secretariatul Partidului în toamna anului 1945 funcţionând provizoriu până după alegerile generale din 19 Noembrie 1946, când s'au făcut alegeri şi în sânul Cercului Profesional Militar şi fiind ales Preşedinte Dl.General NEGREI GABRIEL.

In cea ce priveşte activitatea acestui Cerc,ea este descrisă în "Darea de seamă" din dosar şi pe care am recunoscut-o,semnând-o.

Cercul Profesional Militar era o secţie a Cercului de Studii al Partidului, condus de Prof.Taşcă.

Cercul de Studii al Partidului, la rândul său, era sub controlul Dlui MIHALACHE, în calitatea sa de Prim Vice Preşedinte al P.N.T. şi de Preşedimte al Organizaşiei Capitalei

Intr'o şedinţă plenară Dl.MIHALACHE, ne-a expus şi ne-a limitat atribuţiile Cercului Militar Profesional, în cadrul general al Partidului, fixând că axtivitatea Cercului Profesional Militar este numai pe Capitală şi cu caracter pur tehnic, profesional, adică, după expresia D-sale:Cercul Militar al Partidului.

Statutul C.P.M., al P.N.T. /40 articole/ a fost elaborat în prim proect de Comisia Juridică de sub conducerea G-ral ZORZOR, apoi pus în discuţia adunării plenare, care în 3-a şedinţă care formă a fost înaintat forurilor superioare.

Nu ni s'a comunicat însă vreo hătărâre de admitere a conducerii partidului.

Raportul intitulat :"Către Comitetul de Conducere al Cercului Profesional Militar al P.N.T."a fost elaborat de Comisia de Organizare de sub Preşidenţia G-ralului STOIKA Gr.,ca un program de lucru ce îşi propunea Comisia de Organizare "Planul General de Organizare al Armatei", văzut la dosar, este o lucrare elaborată tot de Comisia de Organizare ca o propunere.

Despre G-ralul GHEORGHIES ştiu că a ocolit Cercul Profe

.//.

sional Militar şi că s'a alipit de Dl.MIHALACHE, încercând să-l convingă să-i dea misiunea de a organiza cercuri profesionale pe ţară.

Scrisă şi subscrisă de mine nesilit de nimeni.

ss/Col.St.STOIKA

8 August 1947.

00157

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Col.STOIKA STEFAN, domiciliat în Buc.Str Cornul Caprei Nr.69, declar următoarele:

"Planul general de organizare al armatei" care se găseşte la dosar şi este semnat de mine, a fost elaborat de Comisia de Organizare a Cercului Profesional Militar P.N.T., care era prezidată de Generalul STOIKA GRIGORE, şi compusă din mai luţi ofiţeri, dintre care îmi amintesc de Lt.Col. STATESCU.

Acest "Plan General de Organizare al Armatei", cred că a fost elaborat în iarna 1946, 1947.

In cea ce priveşte textul :"In cazul când germanii sunt în ţară şi ne supraveghează să nu fim contra lor" care se găseşte în planul general de organizare al armatei elaborat de Comisia de Organizare, apreciez că a fost scris germani în loc de ruşi pentru ca să nu producă dificultăţi.

Aceasta este declaraţia pe care o dau şi o semnez de bună voie.

ss/Col.STOIKA ST.

8 August 1947

Dată în faţa noastră
Dir,Sig.Statului
N.I.Popescu

00158

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Col.STOIKA STEFAN, declar următoarele:

Primul obiectiv ce mi-am propus, după ce am luat conducerea provizorie a Cercului Profesional Militar P.N.T., a fost acela de a populariza în Cercul Profesional Militar pe toţi ofiţerii înscrişi în partid, concomitent cu aceasta ne-am făcut statutele, care a câştigat forma definivă de la dosar prin Decembrie 1946, acest proect a fost înaintat la forurile superioare, /Cercului de Studii, Dlui Preşedinte al Capitalei Dl.MIHALACHE şi Dlui MANIU,Preşedintele Partidului fără nici un răspuns/ ~~fărăx~~ de aprobare.

Denumirea de Cer Profesional Militar, în opoziţie cu denumirea de Secţie Militară, cum era în 1937, se datorează lipsei de precedere statutară, unde erau cunoscute numai denumirile de "Cercuri Profesionale".

In urma hotărârei, dintr'o şedinţă publică a Dlui MIHALACHE, membrilor Cercului Profesional Militar, le revenea obligaţia de a activa şi pe linie politică la circumscripţii.

In lipsă de directive precise de politică militară, lucrările Cercului Profesional Militar erau considerate juste de noi, prin lipsa unor amendări sau unei interziceri categorice din partid forurilor superioare ale partidului/cercul de studii şi Preşedintele Organizaţiei Capitalei/cărora le fusese predate.

Justeţea lucrărilor noastre s'ar fi putut să fi fost confirmate prin cuvântarea Dlui MIHALACHE la"Cercul Profesional Militar", dar eu nu-mi amintesc.

Linia politică este fatal imprimată şi de massa Cercului Profesional Militar în lucrările elaborate de el.

Din legăturile mele cu diferite personalităţi ale partidului, eu mă credeam oarecum informat asupra vederilor de ordin general politic al partidului şi deci, de posibilitatea încadrării lucrărilor Cercului Profesional Militar în aceste vederi.

Scrisă şi subscrisă de mine nesilit de nimeni.

9 August 1947.

Col.ss/St.Stoika.

00159

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Col.STOIKA STEFAN, declar următoarele:

Studierea organizării armatei Germane după 1918, a fost făcută în vederea organizărei masselor pentru caz de necesitate.

Inarmarea acesteu armate era în funcţie de experienţa războiului, de posibilităţile de producţie ale indústriei noastre, precum şi de posibilităţile financiare ale Statului.

In "Planul General de Organizare" al Armatei" se prevedea studierea posibilităţilor de amenajare a indústriei pe timp de pace în vederea producţiei de război.

Asigurarea stocurilor de materiale ce nu puteau fi produse în ţară s'a ajuns la concluzia că urmează să fie obţinute prin tratative politice dela statele amice.

Cred că faţă de posibilităţi şi de orientarea politică a partidului, aceste stocuri de materiale ar fi urmat să fie făcute în ţările anglo-saxone şi în special în America.

Pentru încadrarea masselor era nevoie de un număr de ofiţeri apreciabil care urma să fie pregătiţi prin cursuri de informaţie peste cel eventual admis.

Pentru acoperirea nevoilor de echipament se propunea să se menţină stocul existent şi să se complecteze treptat cu echipament nou.

Orientarea politică a acelora care au întocmit "Planul de Organizare al Armatei" erau în vederea atmosferei politice a partidului, atmosferă, care dupe câte ştiu, nu a fost combătută de forurile erarhice politice ale partidului.

Sugestiile privitoare la întocmirea de lucrări ale diferitelor comisiuni putea să fie date direct membrilor comisiunilor, de unele foruri superioare, după cum aceşti membrii puteau să se şi influenţeze de atmosfera politică a partidului.

Dată şi semnată de mine nesilit de nimeni.

9 August 1947.

Colonel
ss/St.Stoika.

00160

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Colonel STOIKA STEFAN, declar următoarele;

Cunosc pe Slt.Valter Paul care a făcut parte din comitetul C.P.M.

Intradevăr, s'au dat asigurări şi prin manifestul partidului şi la Cubul Partidului că toţi deblocaţii vor fi rechemaţi în cadrele active ale armatei.

Cu o ocazie, în casa Dlui LEUCUTIA unde locuia Dl.MANIU s'a discutat înrtrebarea unui american asupra tehnicienilor noştri în materie politică şi la răspunsul negativ, acesta a dat sfatul de mûl cum urmează să fie format prin gruparea în jurul unei reviste.

Aveam şedinţe restrânse, iar în urma inovaţiei Dlui G-ral NEGREI, de a nu întruni întregul comitet de 15 persoane sub denumirea de birou al comitetului.

S'a procedat la organizarea centrelor P.M.judeţene prin instrucţiuni apărute în Dreptatea în lipsa aprobării statutelor C.P.M., redactate de comitetul de conducere C.P.M aprobare, care încă nu ne-a parvenit, după primirea căreia urma să fie puse în aplicare.

Trebuia să fim la curent cu organizarea armatei române prin legile apărute în M.O.

Prin "informaţiuni de orice natură" înţeleg informaţiunile dela diferitele persoane şi acelea care apar în diverse reviste.

Culegerea informaţiunilor urma, ca să se facă după modul cum "Comisia informativă" îşi organiza aceasta.

Cele de mai sus sunt valabile şi pentru moralul şi strea de spirit a armatei.

După venirea Dlui G-ral NEGREI, la Preşidenţia C.P.M. legăturile cu Dl.Maniu şi Mihalache, au devenit fosrte rare deoarece îi revenea Dlui G-ralNEGREI sarcina de a informa şi de a primi sugestii asupra lucrărilor C.P.M.

Dată şi semnată de mine nesilit de nimeni.

ss/Colonel Stoika St.

Bucureşti 11 August 1947.

1

00161

DECLARATIE.

Subsemnatul Colonel STOIKA STEFAN, declar următoarele:

In concepţia mea creatorul şi conducătorul de fapt al C.P. ca şi în concepţia mărturisită a colaboratorilor mei a fost să creiem o entritate statică de creaţie şi să stabilim cât mai bine un program detailat de guvernare, conştient fiind, că în conjuctura politică externă de astăzi nu suntem indicaţi să guvernăm şi deci să avem timp să lucrăm pe îndelete.

O mare parte dintre camarazii mei - înscrişi în partid chiar din cauza felului meu de lucru, după ce am asistat la 2-3 şedinţe ale C.P.M., au încetat de a mai frecventa cercul.- Generalul POLIHRONIADI- retrăgându-se chiar din partid - mi-a mărturisit că el este o natură dinamică şi nu poate adopta concepţiunile statice.

Din acest punct de vedere, cred, că nu ne bucurăm de toată încrederea Dlui MIHALACHE pentru că :

1.-O bună parte dintre ofiţerii generali superiori, care nu se mai frecventau, păstrau contactul de specialitate cu Dl. MIHALACHE, fără ca Dsa. să-i canalizeze spre C.P.M.

De pildă G-ralul VASULESCU PETRE, Gral GHEORGHIES ALEX., care după cum mi-a comunicat Dl G-ral NEGREI, sau G-ral STOIKA GR. - ar fi înaintat Dlui MIHALACHE şi un proect de organizare pe ţară a C.P.M. şi ar fi şi primit misiunea să se ocupe de aceasta, după ce într'o şedinţă plenară, mult anterioară, tot Dsa.ne circumscripsese rolul numai la Capitală.

Această hotărâre nu a găsit oportună să ne-o comunice

2.-In nenumărate rânduri- contrariaţi că apar în "Dreptatea" articole cu caracter militar, fără să fi trecut în prealabil pe la C.P.M., am verut să înceteze sistemul acesta, care putea să facă să se creadă că este o doctrină a partidului cea ce nu este.

Nu am reuşit.

3.G-ral ZORZOR, a dat în numele C.P.M., două comunicate. .//.

Când am voit să ami dăm un al treilea, ni s'a spus dela redacţie, că este ordinil Dlui MIHALACHE, să nu mai publice comunicatele C.P.M.

4.-S'a putut crea şi funcţiona sub conducerea Dlui avocat MITUS IONESCU, o aşa zisă secţie a tineretului militar, fără consultarea şi chiar fără ştiinţa noastră.

Nu ştiu ce durată de viaţă şi ce scop a avut această creaţie. Stiu numai că, după ce am aflat existenţa ei, şi că Lt.LAZARESCU, Plut,Maj.ALBU şi Plut.Maj.ZOTA, fac parte din "Tineret" fiind înscrişi şi la C.P.M.i-am chemat şi le-am cerut, să aleagă între una, sau alta.

Cred că Dnii PENESCU şi MIHALACHE, în calitatea d-lor de secretari generali ai P.N.T., şi de Preşedinte al Organizaţiei Capitalei - trebue să fi ştiut de această creaţie a Dlui avocat MITUS IONESCU .

Dată şi semnată de bună voie

ss/Col.ST.STOIKA.

Bucureşti 12 August 1947.

00162

00163

DECLARATIE

Subsemnatul, Col.STOIKA STEFAN, declar următoarele:

Stocarea de materii prime /Nikel, crom şi magnezium ect./, precum şi încheerea de contracte cu ţările producătoare pentru ca acestea să le declare drept ale lor cred că erau preconizate în vederea unui război, ca să nu se găsească nepregătiţi.

Camuflările de unităţi ale noastre prevăzute în "Planul General de organizare" nu ar putea fi atceva, de cât o indicaţie de politică, ce urmează a fi dusă de către guvernare şi aceasta nu poate fi făcută decât de indicaţiunile forurilor superioare politice competente.

Aceste indicaţiuni nu mi-au fost date mie, ci probabil, au fost sugerate direct acelor care au alcătuit "Planul".

Indicarea Cehoslovaciei ca o ţară, care să se încadreze în condiţiunile de camuflare, nefiind logică, cred că presupune alt stat avut în vedere de autor, şi de cei care i-au sugerat.

In concepţia acelor care au alcătuit "Planul General de Organizare al Armatei" a fost de sigur, ideia de a creea o armată cât mai mare, indiferent de reacţiunile impuse, care să poată interveni pe linia politică a momentului avută în vedere de guvernanţi.

Scrisă şi semnată de mine nesilit de nimeni.

ss/Col.STOIKA STEFAN.

12 August 1947. Bucureşti.

8

00164

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Col. STOIKA STEFAN declar următoarele :

Eu am luat cuboştinţă de existenta "Tineretului Militar" de sub conducerea Dlui MITUS IONESCU,dintr'o indiscretie făcută intr'o şedinţă a C.P.M. ,făcută de un membru al " Tineretului" care a spus :"la noi, la tineretul militar......".

Intrebându-l,ce-i cu tineretul militar mi-au spus că s'a format o sectie sub conducerea av. MITUS IONESCU.

Informatiunile care trebuiau să ne vină dela sectoare se refereau la tot ce ne este necesar la alcătuirea programului nostru de guvernare.De exemplu observatiunile membrilor din sector asupra neajunsurilor trăite sau cunoscute de ei si propunerile ce fac de remediere in viitor.- Aceasta se poate caracteriza " cunoasterea de spirit in armată"

Scrisă si subscrisă de mine de bună voie.

/ss/ Col. STOIKA ST.

13 August 1947.-

00165

D E C L A R A T I E

Subsemnatul, Col.STOIKA STEFAN, declar următoarele:

Nu cunosc nici personal , nici din auzite pe Gral BARZOTESCU şi nici pe Col.CHIRITA ATANASIE, din Infanterie

Incercarea de fugă din ţară a grupului Dlui MIHALACHE,- dacă se dovedeşte că a fost reală - o consider ca o dezertare dela postul său politic, care nu poate fi decât în ţară, adică, acolo unde este şi partidul.

O acţiune de politică externă în afara graniţelor ţării nu se poate închipui decât mână în mână cu reprezentanţii oficiali ai ţării.

In acest caz, este de la sine înţeles că nu era nevoie de fugă, fiind că ar fi avut sprijinul guvernului să plece.

O acţiune de politică externă dusă în afara graniţelor ţării, în discordanţă cu organele oficiale ale ţării este inadmisibil şi de repudiat, fiind că această discordanţă se putea marca în interiorul ţării, printr'o desolidare.

Plecarea în străinătate a unui grup fără fonduri - cum este cazul în speţă - mai curând sau mai târziu ar fi făcut grupuri dependente de factori din străinătate care l-ar fi finanţat şi deci, să intre în conflict cu vederile partidului cu care rupea contactul în mod inevitabil.

In cea ce mă priveşte pe mine, eu condamn categoric o atare încercare de fugă şi mai ales, o atare încercare de antrenare a partidului pe drumuri periculoase şi dăunătoare, din toate punctele de vedere, ţării.

ss/Col.St.Stoika.

14 August 1947 Bucureşti.

I

00166

DECLARATIE

Subsemnatul Colonel STOICA STEFAN, domiciliat în Str. Cornul Caprei 69, declar următoarele :

Generalul Zorzor - Preşedintele Comisiei Juridice - prin Decembrie 1946 a întocmit un proect de statut al C.P.M.P.N.T. prin care se prevedea, ca, pe lângă fiecare organizaţie judeţeană să se înfiinţeze şi un cerc profesional militar.- Acest Statut a fost înaintat către conducerea partidului şi a rămas fără răspuns.-

Pe la inceputul anului 1947, intr'o şedinţă plenară C.P.M., Dl. Gral. NEGREI a dispus ca in baza statutului, Gral. ZORZOR să se ocupe de cercurile profesionale din vechiul regat, Gral. BARBU, de cele din Ardeal şi eu de cel din Bucuresti.- G-ralul ZORZOR a dat si un comunicat prin "Dreptatea" în acest scop.

In statut s'a prevăzut cele de mai sus pentru ca C.P.M., să apară ca un organizm mai important şi să poată să aibă reprezentanţi în Delegatia Permanentă.

C.P.M., ţinea să aibă reprezentanţi în Delegatia Permanentă deoarece organizatiile judetene aveau şi mi se pare că si tineretul partidului, ca şi sectia femenină aveau reprezentanţii lor.-

Despre tineretul Militar cred că erau puţini, fiindcă se adunau in camera dela Club a lui Mituş Ionescu.

INTREBARE: In ce calitate aduna Mituş Ionescu Tineretul Militar ?

RASPUNS: Nu ştiu. - Cred însă, că el era şeful întregului tineret al partidului şi că în sânul acestuia îşi făcu-se si o sectie de tineret militar.

Când am aflat că anumiţi membrii din C.P.M., fac parte şi din " Tineretul Militar" , i-am spus să opteze pentru una sau alta

Aceasta imi este declaraţia, pe care o dau nesilit şi o susţin.

ss/ Col. Stefan Stoika

29 August 1947.

30 aug. 947

I

00167

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Colonel STEFAN STOIKA, declar următoarele:

1/. Scopul urmărit de Cercul Profesional era, să alcătuiască din timp un program de lucru al Ministerului de Războiu în eventualitatea venirei la putere a partidului.

Inainte de Paşte 1947, la o şedinţă plenară, a luat parte şi dl. Mihalache a spus între altele: Să nu vă aşteptaţi la recompensa viitoare dacă lucraţi numai aici la Cerc în birou.

Dacă vreti să aspiraţi la recompensă, trebue să vă inscrieti la Circumscriptiile pe care depindeti cu locuinţa si să activaţi pe teren. Aceasta recomandatie era făcută tuturor membrilor lor C.P.M. - Ca urmare a acestei recomandări o parte din membrii s'au inscris la Circumscriptia Politică, pe teritoriul căreia locuiau.

INTREBARE: In ce consta activitatea pe teren, pe care trebuiau să o desfăşoare membrii C.P.M., comform dispoziţiunei de mai sus ?

RASPUNS : Exact n'o cunosc, fiindcă n'am activat la Circumscriptie niciodată. După câte am auzit, membrii activi ai circumscripţiilor in afară că plăteau o cotizatie lunară, trebuia să ia parte la toate sedintele circumscripţiei, de unde probabil primeau instructiuni.

INTREBARE: Plata cotizaţiilor la circumscripţii şi participarea la şedinţe atrăgea după sine acordarea de recompense ?

RASPUNS: O preciziune n'am putea face, decât dl. Mihalache, fiindcă eu nu cunosc activitatea circumscripţiilor.

INTREBARE: Intrucât se recomanda activitate în teren înainte de Paste 1947, deci, după alegeri, ce scop dela membrii C.P.M., se urmărea ?

RASPUNS: Răspunsul exact nu poate fi dat decât de Dl. Mihalache. Eu am inteles că se urmărea câştigarea popularităţei pentru partid.

./.

In urma recommandatiei D-lui Mihalache de a actua pe teren ,eu am lăsat initiativei fiecărui membru să facă cum le dictează interesele,şi nu m'am amestecat sub nici o formă,recomandatia fiind destul de clară . Personal,am delegat pe col Stătescu să mă inscrie la circumscriptia de care depind de casa mea si după câteva zile Col.Stătescu mi-a spus,că nu m'a inscris [redacted]

INTREBARE : Scopul C.P.M., arătat la / 1/ în prezenta declaraţie era pentru toti membrii C.P.M.,inclusiv organizaţiile judetene ? Sau revenea numai comisiunilor de Studii ?

RASPUNS: Scopul C.P.M.,era numai cel arătat la / 1 /

Elaborarea programului de guvernare se pregătea de fiecare comisie in sectorul ei. - si la nevoie se înfiinţau şi subcomisii care comisii făceau apel la membrii plenului oridecâteori simţeau nevoia .

Prezenta declaraţie o dau nesilit şi o sustin.

ss/ Col.St.Stoika

30 August 1947

DECLARAȚIE

Subsemnatul, Colonel Stoika Ștefan, declar următoarele :

Pe lângă fiecare sector al Capitalei / &/ a fost destinat câte un ofiter, care, printre alte atribuțiuni, avea și pe aceea de a procura informațiuni necesare comisiei de Documentare de alcătuirea ~~prgmura~~ programului de guvernare.- Dacă găsea necesar, comisia de Documentare ~~pmnkrm~~ putea să-și procure și informațiuni referitoare la starea de spirit din armată.-

Mijloacele pentru procurarea acestor informațiuni trebuiau alese de comisie/ dela militarii deblocați recent dela prieteni etc./.-

Proectul intitulat " Plan de organizare al armatei este producția exclusivă a Comisiei de Organizare, fără să fie cerut de cineva, el intrând in atribuțiunile normale ale Comisiei de Organizare- Nu știu cine a dat sugestii la alcătuirea sa.-

De intocmirea acestui proect am luat cunoștință dela generalul Stoika Grigore, nu-mi amintesc cu ce ocazie: iar atunci, când am făcut" darea de seamă" către Cercul de Studii al partidului, mi-a cerut, să-l trec și pe el ca să nu se zică, că n'a lucrat nimic comisia.-

In ședințele Comitetului la care participam și eu ca prim Vice- președinte, cred că s'o fi discutat și chestiunea procurărei informațiunilor referitoare la armată

La inceputul lui Martie 1947 am ținut o conferință in ședință plenară a C.P.M., despre armata de mâine. Apoi am rezumat aceeastă conferință intr'o ședință, inainte de Paști la care a asistat și Dr. Mihalache.-

Am preconizat reducerea serviciului militar activ sub un an pentru a se putea instrui integral contigent anue de recruți.-

Am prevazut sporirea cadrelor de instructori și eliminarea tututror ofiterilor asimilați.- Pentru paza frun tarilor țării avem nevoie de mai multi oameni de cât 12

./.

divizii, fixate prin armistițiu.-

Curând după arestarea generalului Antonescu, dacă nu chiar în aceiaşi zi am xxxxxx luat contact cu D-na Antonescu, care alerga pe la toate autoritățile să-şi scape bărbatul. Am întâlnit-o pe stradă prin preajma Pieții Victoriei, am întrebat-o dacă are nevoie de bani, sau de vre'un serviciu şi m'am oferit să-i telefonez şi să vin s'o văd zilnic.- Am vizitat-o acasă de mai multe ori şi i-am ridicat moralul, şi îi dădeam informaţiunile culese din oraş. In ziua când Gen. Antonescu a ieşit dela Bistrita ducându-mă ca de obicei acasă la el şi găsind lume multă, am aflat că a fost însărcinat cu formarea guvernului şi am plecat fără să-l văd.- La acea dată, eu eram mobilizat la Ministerul Înzestrării, ca Inspector Industrial.- La formarea cabinetului Antonescu mi s'a încredinţat funcţiunea de secretar general al Ministerului de către generalul Dobre, numit Subsecretar de Stat al Înzestrării.

Aceasta îmi este declaraţia şi o dau ne silit de nimeni şi o susţin.-

/ss/ 1 Septembrie 1947.-

/ss/ Col. St. Stoika.-

00171

D E C L A R A T I E

Subsemnatul,Colonel,STEFAN STOIKA,declar următoarele:

Când mi s'a propus funcţia de Secretar General, am cerut avizul D-lui MANIU şi acest aviz a fost favorabil.

Starea de spirit în armată era necesar să fie cunoscută de C.P.M.,-

Această stare de spirit urma să fie cunoscută din informaţiile culese de membrii C.P.M.,- Dispozitiuni de culegere de informaţii au fost date de conducerea C.P.M.-

"Planul de organizare al armatei" ştiu că a fost alcătuit de Gen.STOIKA GRIGORE,în colaborare cu Colonelul TICUTA MIHAILESCU,pe care îl cred şi autorul real al acestui plan - fiindcă Gen.STOIKA GRIGORE,mi-a afirmat acest lucru fiind entuziasmat de felul cum l-a alcătuit şi redactat TICUTA MIHAILESCU.- Generalul STOIKA GRIGORE,mi-a afirmat că, "Planul de Organizare al Armatei" l-a depus prin Secretariat /Colonel Stoenescu/ la preşedinţia C.P.M.,/Dl.Gen. NEGREI/. Generalul STOIKA GRIGORE mi-a schiţat ceva din acest plan,citind un bruion scris de el cu creionul pe nişte bucăţele de hârtie,pe care l-a dat lui TICUTA,spre a-i servi la întocmirea planului.-

Intr'o convorbire avută cu SERDICI,la el acasă,i-am vorbit despre reorganizarea armatei,aşa cum o vedeam eu la acea dată /rechemarea ofiţerilor deblocaţi,majorarea efectivelor de războiu prin micşorarea stagiului militar şi instruirea întregului contigent anual de recruţi/

După şedinţele C.P.M.,în preajma alegerilor,Secretariatul Clubului distribuia membrilor C.P.M.,manifeste politice în vederea alegerilor,spre difuzare.

Aceasta întineşte declaraţia pe care o susţin în totul şi o dau de bună voie.

1 Sept.1947.

ss/.Colonel St.Stoika

00172

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Colonel Stefan Steika,declar următearele:

Pe dl. ing. Serdici l-am vizitat in nenumărate eri, ca prieten şi pentru că, având intrevedei apreape zilnice cu Dl. Maniu, mă putea pune la curent cu situaţia pelitică internă, pe care n'avem de unde s'e cuneaştem,in ceace privea partidul nestru .-

Cu ocazia unei vizite acasă la Dl. ing. Serdici i-am predat " Planul de Organizarea Armatei" intocmit de comisia de Organizare a C.P.M., pentru a-l preda D-lui Maniu, spre a lua si Dsa cuneştinţă de activitatea C.P.M.

Acest " Plan" in mai multe exemplare fusese inaintat de Comisiaia de organizare Cercului Prefesienal Militar.-

Referiter la continutul " planului,imi amintesc, că curpindea anumite recemandaţii relative la sperirea efectivului armatei, la desveltarea cadreler aviatice prin infinţarea de sceli civile de piloţi principii de echipare şi de inzestrare a armatei, constituirea de unităţi in străinătate din prizenieri aflaţi acele etc.-

Prezenta declaraţie e dau nesilit si e sustin in tetoul.-

/ss/ Col. Steika Stefan

2 Septembrie 1947.-

I

00173

D E C L A R A T I E
====================

Subsemnatul Colonel STEFAN STOIKA, declar următoarele :

C'am pe la 15 Aprilie 1947, stând de vorbă cu Dl.Maniu acasă la Dl.Leucuţia - unde locuia - şi expunându-i concluziunile ce trăgeam eu din diferite păreri ale mai multor membri ai partidului, a fost de acord cu mine că, în conjectura politică externă de astăzi noi nu suntem indicaţi şi nici nu putem veni la guvern.-

Atmosfera politică a partidului era, că noi suntem şi vom fi susţinuţi de anglo americani.-

Conştient, că în conjectura politică externă de astăzi nu putem veni la putere, Dl.Mihalache a dispus, să nu mai lâncezim în lucrări de birou şi de conferinţe ci, să trecem imediat la o activitate efectivă în teren la circumscipţii.- Ca urmare, majoritatea ofiţerilor C.P.M. s'au înscris pentru a activa la circumscripţii şi s'a alcătuit " Planul de Organizare al Armatei ".- Aceste realizări pot fi calificate drept o intensificare de activitate şi drept măsuri ce-şi impunea partidul în scopurile ce urmărea.-

Contând pe sprijinul anglo-american şi pe intensificarea activităţei membrilor partidului în interior, se putea spera, totuşi, să venim la putere.-

Prezenta declaraţie o dau nesilit de nimeni şi o susţin în totul.-

ss/. Colonel St.Stoika

7 Septembrie 1947

D E C L A R A T I E

Subsemnatul col.STOIKA STEFAN declar următoarele;

După conferinta Dlui MIHALACHE mi-am dat seama că partidul a trecut dela metodele de luptă deschise,la metodele subversive si ilegale, ceace m'a determinat să nu urmez îndemnul dlui MIHALACHE de a esi pe teren pentru a-mi da aportul meu printr'o acţiune conspirativă pe care nu amaprobat-o şi nu am voit să mi-o însuşesc.-

Prin aceste indemuri cei din organizatia militară li s'a pretins să ducă luptă de câştigare de aderenţi în institutţile şi unităţile militare in vederea pregătirei acţiunei de forţă de care mi-a vorbit.

In vederea acestui scop Dl. MIHALACHE încă din luna Ianuarie 1947,organisase la domiciliul său dela Dl. NESTOR BADEA intrevederi separate cu ofiţerii proeminenţi din C.P.M. cu ofiţerii din partid din afară C.P.M.,si in special cu ofiţerii din afara partidului.Precizes că acest lucru l-am aflat dela Dl. MIHALACHE si dela unii din ofiterii /când am fost eu,cât şi ofiterii in vizită la Dl. MIHALACHE/.

In acelaş timp şi in scopul sus menţionat Dl. MIHALACHE a cerut dela anumiţii ofiţeri planuri de organizare pe arme. Citez cazul general GHEORGHIES şi cazul general BARBU. In ceace priveste de organizare al armatei,elaborat de generalul ŞTOIKA GRIGORE după sugestile din conferinţă ale Dlui MIHALACHE a fost predat de mine dlui SERDICI spre al preda dlui MANIU.-

Planul mi-a fost de general STOIKA să-l predau conducerii partidului. I-am explicat conţinutul dlui SERDICI şi m'am gândit să-l transmit dlui MANIU prin dl. SERDICI stiind că Dsa îl vizitează zilnic pe dl. MANIU si că este tranzlator şi face legătura cu misiunile anglo-americane.

Preceziez că planul avea un caracter secret prin conţinutul să conspirativ şi daceia m'am gândit să-l transmit printr'o persoană sigură.

./.

Cu privire la organizatiile militare judetene,ele incepuseră să functionez organizat incă din 1946,care ţineam legătură din punct de vedere tehnic,cu organizatia centrală militară; iar din punct de vedere politic depindea de seful organizatiei judetene.

Dl MIHALACHE constatând că nu se duce omactivitate destul de vie si unitară din partea organizatiei capitalei sau organizaţiilor judeţene în vedere scopului mai sus arătat a luat măsuri incă dela începutul anului 1946 pentru a controla activitatea lor în teren şi a le dinamiza in vederea vitoarelor actiuni.

S'a intensificat actiunea de câstigare de aderenţi în rândurile armatei,pentru campanie de defăimare a regimului incepută incă din anul 1946,speculându-se anumite nemultumiri si făcându-se diferite promisiuni.

Scopul actiunei de forţă intrevăzută si pusă la cale de Dl. MIHALACHE era răsturnarea regimului şi obtinerea puterii.

Dl. MANIU care deţinea deplini puteri nu putea să nu fie de acord cu scopul acestor acţiuni de forţă.

Prezenta declaratie o dau de bună vee şi o sustin in totoul.

/ss/ col. STOIKA STEFAN

L2 Septembrie 1947.-

00176

D E C L A R A T I E

Subsemnatul, Colonel Stefan Stoika, declar următoarele:

Cam la sfârşitul anului 1945, am fost însărcinat de Secretariatul general al partidului - prin dl.Dr.Solomon - să înfiinţez cercul profesional militar, însărcinare pe care o avusese înaintea mea gen.Rujinschi Gh., care murise aproape fără activitate.

Inceputul l'am făcut cu 3-4 ofiţeri, pe care-i întâlnisem la Cercul de studii al partidului, între cari ştiu că erau şi generalii Zorzor şi Stoika Grigore.

Am luat denumirea de C.P.M. xx xxxxx.odată cu facerea statutului (cam în Decemvrie 1946).

Până la alegerile generale, numărul stabil al membrilor noştri militari nu trecuse de 17, după aceea a început să crească, aşa că, la alegerea comitetului (cam la finele lunei Noembrie şi începutul lui Decemvrie 1946) au participat 87 (opt zeci şi şapte) de membrii, xx toţi înscrişi în partid.

Numărul acesta părea insuficient conducerei P.N.T. în urmărirea scopurilor subversive pe care le avea în vedere; de aceea se făceau recomandaţiuni şi presiuni asupra noastră a tuturor să ne sporim simţitor numărul. Pentru exemplificare, citez cazul dlui Penescu - secretarul general P.N.T. - care, în calitatea sa oficială, în mai multe rânduri mi-a reproşat că nu suntem câteva mii "dacă nu 7 mii, cel puţin 2,3 mii". Aceste reproşuri mi le-a făcut, prima oară la club imediat după alegeri şi mi le-a repetat în Ianuarie 1947, tot la club în plenul comisiei de organizare, fiind de faţă gen.Stoika Grigore, Gen.Int.Vasilescu Gheorghe, colonel Stătescu şi alţii.

Aceste recomandări repetate cu stăruinţă, mai ales după ce alegerile se consumaseră, erau făcute în

./.

M.C.

ideia transformării cercului prof. într'o organizaţie de forţă pentru scopuri ulterioare.

Tot în ideia sporirei numărului şi a schimbărei de activitate şi de îndrumare camuflată către scopuri subversive, precizez că în Ianuarie 1947, ducându-mă la dl.Mihalache - care locuia la dl.Nestor Badea - am fost primit de dl.Mihalache, singur, în biroul dlui Nestor Badea şi, între altele mi-a spus cu caracter cu totul confidenţial, că trebue neapărat şi urgent, să părăsim activitatea statică şi să trecem la o activitate vie în teren atât în rândurile populaţiei civile cât şi mai ales în instituţii şi unităţile militare, în care membrii C.P.M. aveau relaţiuni. Mi-a vorbit de propagandă, de câştigare de aderenţi şi constituire de nuclee în unităţi conduse de câte un şef şi care să activeze după directivele date prin circumscripţiile politice de pe teritoriul cărora se vor afla.

Prezenta declaraţie o dau de bună voie şi o susţin în totul.

ss. Colonel St.Stoika.

16 Septemvrie 1947.

00178

D E C L A R A T I E

Subsemnatul, colonel Stefan Stoika, declar următoarele :

Pentru recrutarea nouilor membri militari, se recomanda să se facă propagandă de la om la om şi să se atragă elementele cele mai capabile şi de încredere. Acest rol revenea la circumscripţii fiecărui membru militar din circumscripţie, fiecă făcea parte din C.P.M. fie că erea numai membru al partidului şi el consta din luarea directă de contact cu factorii, care îi puteau ajuta în propagandă, fie în circumscripţie, fie în unităţile şi instituţiile militare de pe teritoriul circumscripţiei.

La începutul lunei Martie a.c. am ţinut o conferinţă cu titlul "Armata de mâine", conferinţă, pe care am repetat-o, în faţa dlui Mihalache, pe la începutul lunei Aprilie. Scopul conferinţei era, de a stabili o unitate de vederi între noi în studierea lucrărilor de viitor; iar subiectul de fond, adică problema ce mi-am propus să o rezolv, a fost ca, în toate ipotezele ce puteam face atunci despre fondul tratatului de pace, să putem chema la instrucţie întregul contingent anual de recruţi şi să-l instruim.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau nesilit şi o susţin.

ss. Col.St.Stoika.

20 Septemvrie 1947.

M.C.

00179

D E C L A R A T I E

Subsemnatul, colonel STEFAN STOIKA, domiciliat în Bucureşti str. Cornul Caprei 69, declar următoarele:

Planul general de Organizare al Armatei l-am primit dela generalul STOIKA GRIGORE şi l-am predat Dlui ing. SERDICI pentru dl. MANIU. Planul l-am primit scris la maşină şi l-am predat dlui MANIU ca pe orice altă lucrare importantă a C.P.M.-

In ambele împrejurări am ţinut conferinţa mea " Armata de mâine" adică la începutul lunei Martie şi în Aprilie 1947, am ţinut-o oral, fără nici un fel de bruiev, sau rezumat scris. Chiar după rima conferinţă dl. general NEGREI mi-a cerut insistent să o predau şi scris şi a persistat mereu asupra acestei cereri, până când i-am dat-o spunând că trebuieşte să o înainteze conducerei partidului.

Prezenta declaraţie o dau nesilit şi o susţiu în totul.-

/ss/ col. St. STOIKA

22 Septembrie 1947.-

00180

D E C L A R A T I E

Subsemnatul, COLONEL STEFAN STOIKA, declar următoarele:

Am luat cunoştinţă de conţinutul "Planului General de Organizare al Armatei" cu ocazia citirei lui de către Generalul Stoika Grigore in Comitetul de Conducere al Organizaţiei Militare P.N.T.-

Imi amintesc că erau prezenţi Dl.Gen.Negrei, Gen. Stoika Gr., Colonel Stătescu şi subsemnatul.-

Generalul Gheorghieş a venit la C.P.M. de două ori:, odată, când şi-a pus candidatura în alegerea de comitet şi nu a avut decat un vot şi a doua oară când a venit cu Dl.Mihalache.- Erea unul dintre ofiţerii care evita C.P.M. şi se credea indicat să stea pe lângă conducerea Centrală a partidului, fixându-se langă Dl.Mihalache.- Stiu că a prezentat la cerere Dlui Mihalache un plan al organizărei C.P.M. pe intreaga ţară, fapt relatat de mine şi în declaraţiile anterioare.-

La Dl.Maniu în casă am fost de multe ori luând contactul cu mediul de acolo pentru a mă înforma asupra situaţiei politice.- Cu ocazia alegerilor din Noembrie 1946 am fost de serviciu la Biuroul Central Electoral în casa Dlui Maniu, care locuia la Dl.Ing. Serdici, timp de trei zile.-

Colonelul Stătescu făcea parte din Comitet în calitatea lui de casier C.P.M., erea membru permanent al Comisiei de organizare şi şeful C.P.M. din Sectorul II. Negru.-

In calitatea lui de casier a strâns cotizaţii, care se vărsau, între altele, la secţia Femenină - şi anume Dnei Teodoru - pentru procurare de alimente pentru membrii partidului din lagăre şi ajutorarea familiilor nevoiaşe.-

A luat parte la şedinţele Comisiei de Organizare care a elaborat "Planul de Organizare" şi la şedinţele Biuroului C.P.M., fiind de faţă când s'a citit "Planul de Organizare".- Pe timpul alegerilor din Noembrie 1946 a

E.F.

../..

fost, odată cu mine, de gardă la Biuroul Central de Alegeri al Partidului pe tot timpul celor trei zile.- In calitatea de şef C.P.M. pe langă sectorul II. Negru s'a ocupat cu identificarea membrilor militari ai partidului înscrişi în Sector, îndrumându-i la C.P.M.- Activitatea aceasta i-a fost însă foarte scurtă, căci curând am încetat activitatea cu toţii.-

Prezenta declaraţie o dau de bună voe şi o susţin în totul.

ss. Colonel St.Stoika.

24 Sept.1947.

00182

D E C L A R A T I E

Subsemnatul, Colonel STEFAN STOIKA, domiciliat în Bucureşti, Str.Cornul Caprei 69, declar următoarele, pentru recapitularea unor chestiuni din declaraţiile anterioare:

Sunt membru al P.N.T. din toamna anului 1937.-

La conducerea organizaţiei militare P.N.T. am fost numit de Secretariatul General al Partidului în toamna anului 1945, calitate în care am funcţionat până după alegerile generale din Noembrie 1946, când s'au făcut alegeri şi în sânul C.P.M., fiind ales preşedinte Dl.Gen. Negrei, iar eu, ca Prim-Vice Preşedinte (vezi declaraţia din 8 Aug.1947).

Subsemnatul eream creatorul şi conducătorul de fapt al Organizaţiei militare P.N.T. (declaraţia din 12 August 1947).

La începutul anului 1947 - într'o şedinţă plenară Dl.Gen. Negrei a dispus, ca eu să mă ocup de organizaţia Capitalei, Gen.Zorzor de cele din Vechiul Regat, Gen.Barbu de cele din Ardeal şi Banat; iar Gen.Stoika Grigore să facă legătura cu Cercul de Studii al Partidului, în calitate de referent.- (Vezi declaraţia din 29 Aug.1947).

La sfârşitul anului 1946 am păşit la alegerea de Comitet definitiv, cerând Secretariatului General al Partidului un delegat, care să asiste la aceste alegeri.- A fost delegat Dl.Coposu.- S'a ales un Comitet de 11 inşi; Comitetul şi-a ales Preşedinte pe Dl.Gen.Negrei, subsemnatul fiind ales Prim-Vice-Preşedinte; Generali: Zorzor, Barbu şi Stoika Grigore au fost de asemenea aleşi, Vice-preşedinţi.- In cadrul organizaţiei militare au funcţionat două comisiuni: juridică şi de organiare, conduse respectiv de Gne. Zorzor şi Gen.Stoika Gr. O a treia comisiune, de documentare, a rămas până la sfârşit numai în proect.- (vezi Pr.verb.de confruntare cu I.Mihalache din 18 Sept.1947).

La sfârşitul anului 1946 am schimbat denumirea

E.F. ..//..

de Secţie Militară în aceea de Cerc Profesional Militar la propunerea Gen.Zorzor, de oarece atmosfera erea că noi trebue să devenim trupe de şoc şi doream să evităm această atmosferă.-(Vezi Pr.Verb.de confruntare cu I. Mihalache din ziua de 18 Septembrie 1947).-

Primul obiectic ce mi-am propus,după ce am luat conducerea organizaţiei militare, a fost de a polariza în acea organizaţie pe toţi militarii înscrişi în partid.- (Declaraţia din 9 August 1947).-

In concepţia mea şi în cea mărturisită a colaboratorilor mei, a fost, să creem o entitate statică de creeaţie şi să stabilim cât mai bine un program detailat de guvernare.- (Vezi declaraţia din 12 Aug.1947). Insă, după conferinţa Dlui Mihalache (din Aprilie 1947), mi-am dat seama,că partidul a trecut de la metodele deschise la metodele de luptă subversive şi ilegale şi că suntem împinşi către o acţiune conspirativă, al cărei scop erea răsturnarea regimului şi obţinerea puterei. (vezi declaraţia din 12 Sept.1947).

Din legăturile mele cu diferite personalităţi ale partidului,eu mă credeam oarecum informat asupra vederilor de ordin general politic ale partidului şi deci, de posibilitatea încadrărei lucrărilor C.P.M. în aceste vederi. (Vezi declaraţia din 9 August 1947).-

In Ianuarie 1947, s'au luat măsuri pentru organizarea C.P.M. judeţene, dându-se instrucţiuni în ziarul "Dreptatea".- (Vezi declaraţia 11 Aug.1947).

O bună parte dintre ofiţerii generali şi superiori,nu frecventau organizaţia militară,însă păstrau contactul de specialitate cu Dl.Mihalache, fără ca D-sa să-i canalizeze spre organizaţia militară. (vezi decl. din 12 Aug.1947).

Generalul Zorzor a dat, în numele organizaţiei militare,două comunicate în "Dreptatea" (referitoare la organizarea C.P.M. judeţene).- Când am voit să mai dăm un al treilea comunicat, ni s-a spus de la redacţie,că este ordinul Dlui Mihalache,să nu se mai publice în ziar comunicatele organizaţiei militare.- (vezi declaraţia 12 August 1947).-

..//..

Pe lângă fiecare Sector al Capitalei, a fost destinat câte un ofiţer ca şef al Organizaţiei militare de Sector. (vezi decl.1 Sept.1947).-

Organizaţiile militare judeţene începuseră să funcţioneze organizat încă din 1946; ele ţineau legătura din punct de vedere technic au organizaţia militară centrală, iar din punct de vedere politic, depindeau de şeful organizaţiei judeţene. (decl.12 Sept.1947).

Dl.Mihalache, constatând că nu se duce o activitate destul de vie şi unitară din partea organizaţiei Capitalei, sau organizaţiilor judeţene în vederea scopului mai sus arătat, a luat măsuri încă de la începutul anului 1947 pentru a controla activitatea lor în teren şi a le dinamiza în vederea viitoarelor acţiuni.-(Decl.12 Sept. 1947).-

S'a intensificat acţiunea de câştigarea de aderenţi, în rândurile armatei, printr'o campanie de defăimare a regimului începută încă din anul 1946, speculându-se anumite nemulţumiri şi făcându-se diferite promisiuni. (Decl.12 Sept.1947).

Până la alegerile generale, numărul stabil al membrilor noştrii militari nu trecuse de 17, după aceea, a început să crească, aşa că, la alegerea Comitetului (cam la finele lunei Noembrie şi începutul lui Dec.1946) au participat 87 membrii, toţi înscrişi în partid.- (Decl.16 Sept.1947).

Numărul acesta părea insuficient conducerei P.N.T. în urmărirea scopurilor subversive pe care le avea în vedere; de aceea, se făceau recomandaţiuni şi presiuni asupra noastră a tutulor, să ne sporim simţitor numărul. Pentru exemplificare citez cazul Dlui Penescu, Secretarul General P.N.T., care, în calitatea sa oficială, în mai multe rânduri, mi-a reproşat, că nu suntem câteva mii "dacă nu 7000, cel puţin 2-3000".- Aceste reproşuri mi le-a făcut prima oară la club imediat după alegeri şi mi le-a repetat în Ianuarie 1947, tot la club, în planul comisiei de organizare, fiind de faţă Gen.Stoika Grigore, General Intendent Vasilescu Gh, Colonel Stătescu şi alţii. Aceste recomandări repetate cu stăruinţă, mai ales după ce

..//..

alegerile se consumaseră, ereau făcute în ideea transformărei C.P.M. într'o organizaţie de forţă pentru scopuri ulterioare.-

Tot în ideea sporirei numărului şi a schimbărei de activitate şi de îndrumare camuflată către scopuri subversive, precizez, că, în Ianuarie 1947, ducându-mă la Dl. Mihalache, care locuia la Dl.Nestor Badea, am fost primit de Dl.Mihalache, singur, în biuroul D-lui Nestor Badea şi, intre altele, mi-a spus, cu caracter cu totul confidenţial că trebue ne apărat şi urgent, să părăsim activitatea statică şi să trecem la o activitate vie în teren, atât în rândurile populaţiei civile, cât şi mai ales în instituţiile şi unităţile militare, în care membrii C.P.M., aveau relaţiuni.- Mi-a vorbit de propagandă, de câştigare de aderenţi şi constituire de nuclee în unităţi, conduse de câte un şef şi care să activeze după directivele date prin circumscripţiile politice de pe teritoriul cărora se vor afla.-(Vezi decl. din 16 Sept.1947).

Mi-am dat seama, că suntem impinşi către o acţiune ilegală şi subversivă, care nu corespundea cu concepţiunea mea (Referitor la cererea pe care mi-o făcea Dl. Penescu de a ne spori numărul).

După ce am vorbit cu Dl.Mihalache acasă la D-sa, n'am mai avut nici un dubiu asupra scopului urmărit, de a deveni o organizaţie de forţă ilegală şi subversivă, lucru ce l-am comunicat şi biuroului (ereau de faţă toţi vicepreşedinţii şi preşedintele, casierul Colonel Stătescu şi Secretarul Colonel Stoenescu). (Vezi Pr.Vb.de confruntare cu I.Mihalache din 18 Sept.1947).-

Conducerea C.P.M. a dat dispoziţiuni pentru culegere de informaţii referitoare la starea de spirit în armată. Aceste informaţiuni trebuiau culese de membrii C.P.M., de la militarii deblocaţi recent, de la prieteni etc.(vezi declaraţiile 1 Sept.1947).

Comisiunile infiinţate la începutul anului 1946 şi anume Comisia juridică, Comisia de organizare şi Comisia de Documentare, au rămas în fiinţă şi în C.P.M. până la dizolvarea partidului.- (Vezi Pr.verbal de confruntare cu Mihalache din 18 Sept.1947)

..//..

La inceputul lui Martie 1947 am ţinut o conferinţă în şedinţă plenară a organizaţiei militare, având subiect, "armata de mâine", conferinţă,pe care am repetat-o in faţa Dlui Mihalache într'o altă şedinţă plenară, pe la inceputul lunei Aprilie 1947.- Subiectul de fond, adică problema ce mi-am propus să o rezolv, a fost, ca, în toate ipotezele,ce puteam face atunci despre fondul tratatului de pace, să putem chema la instrucţie întregul contindent anual de recruţi şi să-l instruim.- (Vezi declaraţia 20 Sept.1947.)

In aceea conferinţă am preconizat reducerea serviciului militar activ sub un an, am prevăzut sporirea cadrelor de instruntori şi eliminarea tuturor ofiţerilor asimilaţi.- (vezi Decl.1 Sept.1947.)

Textul complect al conferinţei mele "Armata de mâine" l-am predat Dlui Ing.Serdici,pentru Dl.Maniu,întrucât mi-o pretindea insistent Dl.Gen.Negrei,care,la rândul său, spunea că îi este cerut de Dl.Maniu. (Vezi decl.3 Sept.1947).

In şedinţele Comitetului,la care participam şi eu ca Prim-Vice-Preşedinte,s'a discutat şi chestiunea procurărei informaţiilor referitoare la armată (Decl.1 Sept. 1947).

Pentru recrutarea noilor membrii militari,se recomanda, să se facă propagandă de la om la om şi să se atragă elementele cele mai capabile şi de încredere. Acest rol revenea fiecărui membru militar,fiecă făcea parte din organizaţia militară,fie că ereau numai membru al partidului şi el consta din luare directă de contact cu factorii care îi puteau ajuta în propagandă,fie în circumscripţie, fie în unităţile şi instituţiile militare de pe teritoriul circumscripţiei.- (Vezi decl.20 Sept. 1947).

Cam pe la 15 Aprilie 1947, stând de vorbă cu Dl. Maniu acasă la Dl. Leucuţia, Dl.Maniu a fost de acord cu mine,că,în conjunctura politică externă de astăzi,noi nu suntem indicaţi şi nici nu putem veni la guvern.- Atmosfera politică a partidului erea,că noi suntem şi vom fi susţinuţi de anglo-americani.- Contând pe sprijinul

..//..

anglo-american şi pe intensificarea activităţei membrilor partidului, in interior, speram totuşi, să venim la putere (Vezi decl. 7 Sept.1947).

In cadrul tineretului partidului s'a putut creea şi funcţiona o secţie a tineretului militar sub conducerea D-lui Avocat Mituş Ionescu.- Când am aflat, că anumiţi membrii din organizaţia militară fac parte şi din tineretul militar, le-âm cerut să opteze pentru una, sau alta, (Vezi decl. 12 şi 29 Aug.1947).

Gen.Zorzor, Preşedintele Comisiei Juridice, a întocmit la sfârşitul anului 1946 un statut al C.P.M.(Decl. 29 Aug.1947)

Aceste statute au fost inaintate conducerei şi un exemplar l-am predat chiar eu în mână Dlui Serdici pentru Dl.Maniu. (Vezi decl.3 Sept.1947).

Curând după arestarea Gen.Antonescu - dacă nu chiar în aceiaşi zi - am luat contact cu Dna Antonescu şi am intrebat-o, dacă are nevoe de bani, sau de vr'un serviciu şi m'am oferit, să-i telefonez şi să viu s'o văd zilnic.- Am vizitat-o acasă de mai multe ori şi i-âm ridicat moralul, dându-i informaţiunile culese de mine din oraş.- La formarea Cabinetului Antonescu, mi s'a încredinţat funcţiunea de Secretar General al Ministerului Inzestrărei Armatei.- Această funcţiune am ocupat-o cu avizul favorabil al D-lui Maniu.- (Vezi decl.1 şi 2 din 1 Sept. 1947).-

PLANUL GENERAL DE ORGANIZARE AL ARMATEI

Ca urmare a unei conferinţe ţinute de Dl.I.Mihalache într'o şedinţă plenară a organizaţiei militare în cursul lunei Aprilie 1947, (despre care voi vorbi mai jos şi pe baza sugestiilor date de Dsa, Organizaţia militară prin Comisia de Organizare,a alcătuit "Planul General de Organizare al Armatei" aflat la dosar şi vizat de subsemnatul.-

Planul a fost intocmit şi înainta conducerei Partidului, curând după Conferinţa Dlui Mihalache.Planul este astfel alcătuit, în cât să poată fi pus în aplicare.

..//..

imediat chiar în timpul ocupației rusești (vezi decl.din 6 Sept.1947).-

Gen.Stoika Grigore s'a inspirat, în parte, la întocmirea "Planului General de Organizare al Armatei" și din conferința mea "armata de mâine" (Decl.4 Sept.1947)

Gen.Stoika Gr.mi-a schițat ceva din acest plan, citindú un bruion scris cu creionul de el pe niște bucățele de hârtie. (Declarația Nr.2 din 1 Sept.1947).

De asemenea, am luat cunoștință de conținutul "Planului General de Organizareal Armatei" cu ocazia ~~ext~~citirei lui de către Gen-Stoika Grigore în Comitetul de Conducere al Organizației Militare P.N.T.,fiind prezenți Gen.Negrei,Gen.Stoika Grigore, Colonel Stătescu și subsemnatul.(Vezi decl.24 Sept.1947).

La baza Planului General de Organizare al Armatei stă ideea eludărei tratatului de pace, prin diferite camuflări: camuflarea numărului unităților, camuflarea instruirei oamenilor,cantităților de material,inființarea de unități romanești in străinătate (Franța,Germania) compuse din prizonierii și românii aflăți pe teritoriul lor pentru a mări numărul unităților permise de tratat. (Vezi decl.4 Sept.1947).

La începutul Planului de Organizare,prin cuvântul "Germani" se înțeleg trupele de ocupație,pentru că cei care au alcătuit "Planul" au voit să evite cuvântul de Ruși, spre a nu da loc la bănueli(Decl.4 Sept.1947).

In ce privește paragraful: "camuflarea instruirei cu oameni de la vatră sub ochii germanilor este foarte grea" s'a înțeles, că Rușii se vor opune să chemăm contingentele vechi pentru a le reînprospăta instrucția.-

S'a prevăzut camuflarea instrucției unităților de blindate,aviație și specialiști,în cadrul unităților de grăniceri,jandarmi și Poliție, Scoli civile de Pilotaj de șofeuri etc., In ce privește materialele necesare armatei. (armament echipament,vehicule,material sanitar,de transmisiuni etc.) s'a prevăzut amenajarea fabricelor din țară,precum și asigurarea de stocuri în străinătate în țările amice.-

In ce privește pregătirea cadrelor ofițerești, s'a prevăzut instruirea mai mult din punct de vedere

technic pentru ofiţerii inferiori, adică cunoaşterea şi manevrarea materialului armei respective; iar pentru ofiţerii superiori, instruirea lor în cursuri de informaţii pe lângă Scoala de Războı în numărul cât mai mare permis de trupele de ocupaţie.-

Referitor la materii prime, s'a prevăzut ştocarea celor ce nu se găsesc în ţară şi care trebuesc aduse din străinătate, nikel, crom, mangan, etc. Deasemenea s'a prevăzut, să se facă convenţii cu anumite ţări, care să consimtă să declare, că unele materiale aflate la noi sunt ale lor şi date nouă numai în păstrare, în acest fel putând fi sustrase restricţiunilor impuse de trupele de ocupaţie.- (Vezi declaraţia din 4 Sept.1947).

Planul general de organizare al Armatei mi-a fo fost dat (scris la maşină) de Generalul Stoika Grigore, spre a-l preda conducerei Partidului (Decl.12 Sept.1947.)

Cu ocazia unei vizite acasă la Dl.Ing.Serdici, i-am explicat conţinutul "Planului" şi i l-am predat, spre a-l da Dlui Maniu, ştiind că Dl.Serdici îl vizitează zilnic pe Dl.Maniu, că este translator şi face legătura cu misiunile anglo-americană.-

Precizez, că planul avea un caracter secret, prin conţinutul său conspirativ şi de aceea m'am gândit să-l transmit printr'o persoană sigură. (Vezi decl. din 2 şi 12 Septembrie 1947.)

DIFERITE RELATIUNI

Despre Dl. I. MIHALACHE

Afirm cu tărie, că toate instrucţiunile referitoare la activitatea organizaţiei militare, atat în comisii, cât şi în teren, le primeam de la Dl.Mihalache, fie direct, fie prin intermediul altora (Gen.Negrei, Maior Fetecău, Col.Stoenescu, Mituş Ionescu, G.K.Constantinescu, Bunescu, Popescu-Botoşani etc.) (Vezi declaraţia 6 Sept.1947).

Dl.Mihalache a venit la C.P.M. de două ori, prima dată cam pe la sfârşitul anului 1946, când a cerut tabel de toţi membrii organizaţiei şi ce-a confirmat comitetul de conducere existent, In acest comitet, eu eream Preşedinte provizoriu, iar Gen.Zorzor, Barbu şi Stoika Grigore, Vice-preşedinţi.- A doua oară, Dl.

..//..

Mihalache a venit în Aprilie 1947, spre a ne expune doctrina politică a partidului. Cu această ocazie, a ţinut o conferinţă, în care a expus ţelurile politice ale partidului şi a insistat asupra acelora care reveneau organizaţiei militare.- (Vezi declaraţia din 6 Sept, 1947).

Cu această ocazie, a arătat, că rostul principal al fiecăruia dintre noi este, să trecem imediat la o activitate efectivă în teren la circumscripţii.- (Decl.7 Decl.1947) arătând, că în Biurou trebue să rămână numai vârfurile, restul în teren. Apoi, referindu-se la organizarea armatei elveţiene, a recomandat, prin analogie, ca fiecare să-şi aibă echipamentul şi armamentul la el acasă (Decl.6 Sept.1947).

Ca urmare, majoritatea ofiţerilor s'au înscris, pentru a activa, la circumscripţii (Decl.7 Septembrie 1947).-

Prin îndemnurile date cu ocazia conferinţei. Dl.Mihalache ne-a pretins să ducem luptă de câştigare de aderenţi în instituţiile şi unităţile militare; aceasta, de sigur, în vederea acţiunei de forţă, al cărui scop erea răsturnarea regimului şi obţinerea puterei.- Subsemnatul, dându-mi seamă de scopul urmărit, nu am urmat îndemnul Dlui Mihalache de a eşi pe teren pentru a-mi da aportul la o acţiune conspirativă, pe care nu am aprobat-o şi nu am voit să mi-o însuşesc. (Vezi decl.12 Sept.1947).

In vederea acestui scop, Dl.Mihalache, încă din luna Ianuarie 1947, organizase la domiciliul său, de la Dl.Nestor Badea, întrevederi separate cu ofiţerii proeminenţi din C.P.M., cu ofiţerii din partid, din afara C.P.M., în special, cu ofiţerii din afara partidului. Precizez, că acest lucru l-am aflat de la Dl.Mihalache şi de la unii din ofiţerimcând am fost eu, cât şi ofiţerii, în vizită la Dl.Mihalache.

In acelaşi timp şi în scopul sus menţionat, Dl.Mihalache a cerut, de la anumiţi ofiţeri, planuri de organizare pe arme. Citez cazul Gen.Gheorghieş şi cazul Gen.Barbu (vezi Declaraţia din 12 Sept.1947).

..//..

Dl.Colonel Chiriţă Atanasie mi-a confirmat,că deţine de la arestaţii din Văcăreşti, că Dl.Mihalache a cerut Generalului Gheorghieş un plan al Organizaţiilor militare pe ţară şi că Gheorghieş i-a înaintat acest plan însoţit de o hartă a Europei cu săgeţi colorate dinspre Anglia,Italia.-

De asemenea,într'o şedinţă plenară, Dl.General Negrei ne-a comunicat,că Gen.Gheorghieş a înaintat Dlui Mihalache un plan al organizaţiilor militare pe ţară, urmând să i se încredinţeze lui această activitate.-

Această comunicare ne-a făcut-o după conferinţa Dlui Mihalache, în ultima şedinţă plenară ce a mai avut loc la club-Aprilie 1947- (Vezi declaraţia 6 Sept. 1947).

Conştient,că,în conjectura politică externă de astăzi,nu putem veni la putere,Dl.Mihalache a dispus, să nu mai lâncezim în lucrări de biurou şi de conferinţe, ci să trecem imediat la o activitate efectivă în teren,(Vezi declaraţia 7 Sept.1947.).

In ambele ocaziuni,când a venit la C.P.M.,Dl. Mihalache ne-a dat instrucţiuni referitoare la organizarea şi activitatea noastră.-

Ca urmare a primei vizite făcute de Dl.Mihalache la C.P.M., a început să vină la şedinţele plenare C.P.M. Dl.Prof.G.K. Constantinescu vice-preşedintele organizaţiei Capitalei,pentru a ne supraveghea activitatea.- (Vezi declaraţia din 6 Sept.1947).

Ca urmare a conferinţei Dlui Mihalache şi pe baza sugestiilor date de Dsa,organizaţia militară,prin Comisia de Organizare,a alcătuit "Planul de Organizare al Armatei" (Vezi declaraţia 6 Sept.1947).

Dl.Mihalache,când ne-a spus,că trebue să luăm model armata elveţiană şi că fiecare trebue să avem pregătit armamentul şi echipamentul necesar, a lăsat impresia,că trebue să avem elemente camuflate (declaraţia 3 Sept.1947).

Incă de la începutul anului 1947,Dl.Mihalache a luat măsuri,pentru a controla şi a dinamiza activitatea în teren a organizaţiilor militare din capitală şi judeţe,în vederea acţiunilor viitoare.(Vezi decl. 12 Sept.1947).

..//..

Toată activitatea Dlui Mihalache în legătură cu organizaţiile militare, întrevederile separate cu ofiţeri superiori din partid şi din afara partidului, la Dsa acasă, îndemnul continuu de a se câştiga noi aderenţi militari, îndemnul de a se merge pe teren la circumscripţii în scopul de a se înfiinţa nuclee în instituţiile şi unităţile militare, cererea de planuri militare (planul de organizare al organizaţiilor militare P.N.T.) planul de organizare al aviaţiei - planul de organizare al Poliţiei şi Jandarmeriei, "Planul General de Organizare al Armatei" etc., indemnurile precise din conferinţa ţinută de Dl.Mihalache, tindeau la organizarea unei acţiuni de forţă, cu scopul de a răsturna regimul actual.- (Vezi Pr.Verb.de confruntare cu I.Mihalache, din 18 Sept.1947).

Pe la sfârşitul lui Ianuarie 1947, am fost la Dl.Mihalache acasă, care locuia la Dl.Nestor Badea.- Cu această ocaziune, Dl.Mihalache mi-a spus, să lăsăm chestia statică de cercuri profesionale de o parte, că aici n'au răsplată de cât vârfurile, restul ofiţerilor să meargă pe teren la circumscripţii pentru câştigare de aderenţi pe teritoriul circumscripţiei şi în instituţiile militare, în care membrii C.P.M. aveau relaţiuni.- Erea vorba, să se creeze nuclee în unităţile şi instituţiile militare.- Subsemnatul a comunicat Biuroul nostru discuţia avută cu Dl.Mihalache.

După ce am vorbit cu Dl.Mihalache acasă la Dsa n'am mai avut nici un dubiu asupra scopului urmărit, de a deveni o organizaţie de forţă ilegală şi subversivă, lucru ce l-am comunicat şi biuroului.-

In discuţiile ce au avut loc după vizitele ce s'au făcut şi de alţi ofiţeri din C.P.M. şi din afara partidului la Dl.Mihalache acasă, am fost toţi contrariaţi de activitatea spre care am fost îndrumaţi.- (Vezi Pr.verb.de confruntare cu I.Mihalache din 18 Sept. 1947)

Rezultatul acestor vizite al atmosferei generale şi, în special, al conferinţei ţinută de Dl.Mihalache, au "das la alcătuirea "Planului General de Organizare al Armatei", care, având un caracter secret şi

şi confidenţial, nu a fost citit în plenul Comitetului C.P.M., ci, numai într'un Comitet restrâns. Pentru acelaşi motiv, n'a fost citit în şedinţă plenară.-

Nu am avut niciodată impresia să noi singuri să ne transformăm în trupe de şoc, dar că misiunea noastră este să le alcătuim. (Vezi Pr.Verb. de confruntare cu I.Mihalache din 18 Sept.1947).-

Despre Gen.GHEORGHIES ALEX.

A venit la C.P.M. de două ori, odată, când şi-a pus candidatura în alegerea de comitet şi nu a avut decât un vot şi a doua oară, când a venit cu Dl.Mihalache.- Erea unul dintre ofiţerii, care evita C.P.M. şi se credea indicat, să stea pe lângă conducerea centrală a Partidului, fixându-se pe lângă Dl.Mihalache.- (Vezi declaraţia din 24 Septembrie 1947).

Stiu că a prezentat, la cerere, Dlui Mihalache un plan de organizare C.P.M. pe întreagă ţară, fapt relatat de mine in prezenta declaraţie la pag.12.

DESPRE DL. M A N I U

Cu privire la scopul acţiunei de forţă întrevăzută şi pusă la cale de Dl.Mihalache şi anume răsturnarea regimului şi obţinerea puterei, Dl.Maniu, care deţinea depline puteri, nu putea să nu fie de acord (Vezi declaraţia din 12 Sept.1947).

Cu ocazia unei vizite, pe care am făcut-o cam pe la 15 Aprilie 1947 Dlui Maniu, Dsa a fost de acord cu mine că, în conjectura politică de astăzi, noi nu suntem indicaţi şi nici nu puteam să venim la guvern.- (Vezi declaraţia din 7 Sept.1947)

Stiu că Dl.Maniu erea în legătură cu personalităţile anglo-americane de la noi din ţară, care îl vizitau la locuinţa sa, sau se ducea Dl.Maniu la ele; dar, mai adesea, lua legătura cu ele prin Dl.Serdici, care făcea şi rezumatul presei româneşti pentru anglo-americani.- (Vezi declaraţia din 3 Sept.1947).-

La Dl.Maniu în casă am fost de multe ori, luând contactul cu mediul de acolo, pentru a mă informa asupra

..//..

situaţiei politice.-

Cu ocazia alegerilor din 1946 am fost de serviciu la Biroul Central Electoral, în casa Dlui Maniu, care locuia la Dl.Ing.Serdici.

Am făcut de serviciu timp de trei zile.

(Vezi declaraţia din 24 Sept.1947).-

DESPRE LT.COLONEL STATESCU DUMITRU

Făcea parte din Comitetul C.P.M. în calitate de casier.- Erea membru permanent al Comisiei de organizare şi şeful organizaţiei C.P.M. din Sectorul II. Negru.- In calitate de casier, a strâns cotizaţii, care se vărsau - între altele - la Secţia Femenină şi anume Dnei Teodoru, pentru procurare de alimente pentru membrii partidului din lagăre şi ajutorarea familiilor nevoiaşe.

A luat parte la şedinţele comisiei de organizare, care a elaborat "Planul de organizare al Armatei" şi la şedinţele Biuroului C.P.M., fiind de faţă, când s'a citit "planul de organizare".-

Pe timpul alegerilor din Noembrie 1946, a fost -odată cu mine- de gardă la Biuroul Central de Alegeri al partidului, pe tot timpul celor trei zile. (Vezi declaraţia din 24 Sept.1947).

DESPRE GENERALUL STOIKA GRIGORE.

A fost ales vice-preşedinte al C.P.M., Preşedintele Comisiei de Organizare, care a redactat "Planul de Organizare"; erea "Referentul" C.P.M. pe lângă Cercul de Studii al Partidului şi făcea parte şi din Biuroul C.P.M. în mod permanent, unde a citit şi "Planul de Organizare al Armatei".

Pe timpul alegerilor din Noembrie 1946 a fost şi el de gardă la Biuroul Central de Alegeri al Partidului.-

Prezenta declaraţie recapitalativă o dau de bună voe şi o susţin în totul.

ss.Colonel St.Stoika

24 Sept.1947.

00196

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Lt.COL.in retragere D.STATESCU,domiciliat in Bucuresti Str.MOise Nicoară Nr.87,de ani 51,intrebat,declar urmatoarele :

Sunt membru al Partidului National-Tărănesc din toamna anului 1944.Nu-mi amintesc precis luna,in urma propunerii D-lui G-ral NEGREI GABRIEL,cu rugămintea de a face parte din Cercul Militar al Partidului,care fiinţa deja la aceea dată.

In cadrul partidului nu am ocupat nici o functiune, insă mai târziu in cadrul Cercului Profesional Militar am fost numit sef al Org.respective din Sectorul II.Negru /Sectia Militară/ şi casier general al Comitetului pe tară,care a încetat in momentul când Dl.I.MIHALACHE participând la una din sedintele noastre profesionale a hotărât ca intregul comitet să se ocupe numai de organizarea pe Capitală,urmând ca organizarea pe tară să se facă mai târziu sub conducerea unui presedinte numit de Dl.MANIU.Am mai fost membru in comisia de organizare şi rugat să fac parte,in calitate de casier general şi la şedintele comitetului de conducere.

Nu am cunoscut personal nici un fruntas al partidului cu care să fi avut relaţii intime sau de activitate deosebită in cadrul partidului.

Am cunoscut insă pe Dl.MANIU si MIHALACHE in casa D-lui SERDICI,in ziua de 19 Noembrie 1946,cu ocazia alegerilor când am făcut parte dintr'un grup de ofiteri chemaţi în casa D-lui SERDICI,urmând ca o parte dintre noi să insoţească pe Dl.MANIU la sectia de votare.

Nu am lucrat cu aceste domni niciodată nici in chestiune de partid,nici in particular.

De fapt sectia militară ca si mai târziu cercul profesional militar ,denumite luată mai târziu a fist condusă de un comitet restrâns sub presedintia D-lui Col.STOIKA STE

./.

FAN, cu domnii G-ral ZORZOR, BARBU, Col. DUMITRESCU SERGIU, Făcându se alegeri a fost desemnat ca presedinte Dl. G-ral NEGREI GABRIEL

Deoarece cercul profesional militar sub presedintia D-lui NEGREI GABRIEL, socotea că-si poate executa atributiunile asupra tuturor cercurilor profesionale din tară depinzând astfel direct de Dl. MANIU, seful partidului, Dl. ION MIHALACHE, a venit intr'i se dintă a cercurilui nostru si a precizat că suntem de fapt sub conducerea D-sale, depinzând de organizatia Capitalei al cărei sef era.

Scopul cercului profesional militar era să pregătească le gile militare necesare intr'o eventuală guvernare si să tină la curent starea de spirit din armată in scop de a sti in ce măsu ră va putea partidul să conteze pe armată la momentul necesar.

Venirea la putere sau momentul necesar era considerat si spera prin ajutorul ce ar fi venit dinafara tării.

Pe cale internă se spera pe un eventual vot de plam dat guvernului in urma unei legiuiri sau a conditiilor grele economice .

Ajutorul dinafara tării, partidul spera să-l obtină prin protestele si memoriile adresate marilor puteri, relatii ce le detin dela sedintele de Sector /II. Negru/, prezidate de Dl. CEZAR SIMIONESCU.

Sectia de organizare a fost condusă de Dl. G-ral STOIKA GRIGORE care a intocmit si predat conducerii partidului planul de organizare al cercului profesional, după indicatiile generalului NEGREI GABRIEL si planul general de organizare al armatei.

A mai fost discutat Statutul Cercului Profesional Militar T.N.T.

Mijloacele prin care au fost furnizate datele referitoare la organizarea armatei nu-mi sunt cunoscute. Dealtfel planul nici nu contine date Statistice. De fapt la baza lui nu stau decât preocuparea camuflării efectivelor.

După cum se vede s'a luat ca exemplu Germania după 1918.

In afară de acest plan a fist tinută si o conferintă de către colonel Stoika Stefan, tot cu privire la organizarea armatei in care se lua tot ca exemplu Germania după 1918.

Nu m'am interesat niciodată de activitatea in cadrul organizării noastre sau in afară a nici unuia din membrii nostrii.

Nu cunosc nici o lucrare a celorlalte sectii.

Stiu că există o lege a pozitiei ofiterilor intocmită de sectia juridică.

./.

Stiu că pentru ajutorarea celor din lagare s'a solicitat câte o sută cincizeci milioane lei de fiecare sector aceasta in urma unei conferinte tinută de dl.MIHALACHE.

Nu stiu ce s'a realizat din acest punct de vedere.

Scrăsă si subscrisă de mine astăzi 9 August 1947.

ss/Lt.Col.Dr. Stănescu

000199

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Lt.Col.in retragere D.STATESCU,dom. in Bucuresti Str.Moise Nicoara Nr.37,de ani 51,in continuarea celor declarate in ziua de 9 August 1947,mentionez urmatoarele :

In ziua cand a participat la sedinta cercului profesional militar P.N.T.,D-l ION MIHALACHE,conferinta referitor la Organizarea armatei tinuta de D-l Col.STOIKA STEFAN,a fost repetata si in fata D-lui ION MIHALACHE.-

Conferenta a fost aprobata in totul de D-sa,nu a facut nici un fel de rezerve asupra celor exprimate de coferentiar. si a indicat ca trebuie sa luam ca exmplu Germania dupa 1918.-

Aceasta este declaratia pe care o sustin si o semnez.-

11 August 1947. ss/ Lt.Col.Statescu.

I.

00200

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Lt.Col.în Retragere DUMITRU STATESCU cu domiciliul în Bucureşti,Str.Moise Nicoară Nr.37,de ani 51, declar următoarele :

Am intrat în partidul naţional-ţărănesc-Maniu aproximativ în toamna anului 1945 în următoarele împrejurări :

Am fost rugat cu insistenţă de Dl.General NEGREI GABRIEL de a mă înscrie în partid şi să iau parte la lucrările secţiei militare.-

Am luat parte la o primă şedinţă unde erau numai vre-o 7-8 membri şi anume :

Colonel Stoica Stefan
General Stoika Grigore
Cplonel Dumitrescu Sergiu
" Pancu
General Zorzor
" Barbu şi
Colonel Stoenescu C - Secretar.-

Aceştia formau secţia militară.-

La terminarea şedinţei,colonelul Stoenescu C.s'a adresat nouă că va înfiinţa o condică de prezenţă pentru a se cunoaşte activitatea membrilor,în vederea distribuirei diferitelor funcţiuni în caz de venire la putere.-

Acest lucru m'a supărat şi n'am mai dat pe la Club multă vreme.-

Am fost rugat de Dl.General Negrei Gabriel să iau parte la şedinţele ce se ţin de către ingineri în casa D-lui Stefan Mihăescu.-

Am luat parte numai la patru şedinţe în care s'au discutat următoarele chestiuni :

1/.Principiul bombei atomice.-
2/.Motomecanizarea în agricultură
3/.Cum vede partidul - în caz de venire la putere situaţia economico-financiară şi ce măsuri înţelege să ia.-

A patra conferinţă nu-mi amintesc subiectul.- Conferinţele 2 şi 3 au fost ţinute de Dl.N.Mihăescu.-

Activitatea mea se rezumă numai la participarea acestor patru şedinţe ţinute în anul 1945.-

.//.

Nu am mai luat parte la altă şedinţă întrucât nu le găseam de actualitate.-

Guvernul aflat la putere era în plină desvoltare de activităţi şi după mine nu vedeam posibilitatea unei veniri la putere curând a Partidului Naţional Ţărănesc.-

Am fost rugat cu insistenţă şi în repetate rânduri de Dl.General Negrei şi General Stoika Grigore să las supărarea la o parte şi să revin la şedinţele secţiei militare.-

Am fost şi am găsit pe cei de mai sus constituiţi în comitet iar în sală vre-o 25-30 membrii.- Se făcea citirea regulamentului de funcţionare a secţiei militare,regulament ce era întocmit de Dl.General Zorzor.-

Era în şedinţa ultimă de citire (în continuare).- Am făcut unele observaţiuni de stil.-

După citire regulamentul a fost adnotat de Dl. G-ral Negrei şi forma definitivă a fost înaintată conducerii partidului pentru aprobare.-

Eram într'o dimineaţă la Steaua Română pentru a da nişte acte personale unei dactilografe să le scrie la maşină în orele libere.- Acolo am găsit pe Dl.General Zorzor care venise să-şi ia regulamentul scris la maşină.- La plecare a rugat pe Col.Pancu să ducă un exemplar Profesorului de limba română Papadopol,pentru corectare de stil şi ortografie lucru care m'a indignat foarte mult şi care la momentul oportun l'am făcut cunoscut în şedinţă publică.-

Nu-mi reamintesc exact datele.- Deaceia rog să binevoiţi a-mi veni în ajutor verificându-le Dvs.după piesele ce veţi crede de cuviinţă.-

Am fost anunţaţi să luăm parte la o şedinţă pentru alegerea unui comitet de conducere a organizaţiei militare.-

Am fost prezenţi apropae 80 membri.-Operaţiunea s'a efectuat sub supravegherea D-lui Coposu,reprezentantul D-lui Maniu.-

S'a ales un comitet compus din :

General Negrei Gabriel - preşedinte
" Barbu
" Stoika Gr.
" Zorzor
Colonel Stoica St.
" Stoenescu C. ca secretar

./.

Numele celorlaţi membrii îmi scapă.-

Acest comitet s'a considerat ca,comitet de conducere pe Capitală cu obligaţiunea de organiza-după părererea D-lui General Negrei Gabriel -organizaţiile profesionale pe ţară numind pentru Ardeal pe Dl.General Barbu,pentru Vechiul Regat pe Dl.General Zorzor,iar pentru Capitală pe Dl.Colonel Stoica Stefam.-

Dl.General Zorzor m'a rugat să-i fiu secretar al organizaţiei pe Vechiul Regat,dar după cele arătate mai sus (trimiterea regulamentului la Prof.Papadopol pentru corectare) am refuzat orice concurs şi am fost comsiderat demisionat.-

In organizaţia pe Tară,Dl. General Negrei Gabriel m'a rugat sa îndeplinesc funcţia de Casier General pextarš n'am reuşit să îndeplinesc această propunere,deoarece,într'una din şedinţe când a venit Dl.Mihalache de ne-a ţinut o cuvântare, a spus că organizarea se consideră numai a Capitalei,urmând ca Dl.Maniu să numească un preşedinte al organizaţiei pe Tară.- In calitatea de Casier General,până când ni s'a comunicat că ne considerăm organizaţie pe Capitală am fost rugat să iau parte în Comitetul de Direcţie,deşi nu eram membru în Comitetul de Conducere.-Am luat parte la o primă şedinţă când s'a discutat dacă proectele de legi să se aducă în şedinţele publice sau să se dea unui comitet de studiu şi am luat parte la o altă şedinţă condusă de Dl. Zorzor,a ridicat chestiunea dacă mai pot lua parte în şedinţele Comitetului de Conducere ne având nici o calitate oficială, la care s'au opus ceilalţi membri.-

Am mai fost numit şeful organizaţiei militare al Sect.II Negru.- Activitatea mea în această calitate s'a mărginit la prezentarea a 7 membrii diferitelor şefi de circumscripţie şi nu am putut identifica pe toţi membrii din sector pentrucă şefii de circumscripţie politică nu mi-au dat lista membrilor prezenţi proveniţi din activitate.-

Din'ainte de Paşte activitatea politică a sectorului a încetat,deoarece se svonise că membrii organizaţiei sunt urmăriţi şi arestaţi.-

Am mai fost numit în Comisia de organizare - ca membru.-

Nu aveam nici o lucrare.-

Ni s'a cerut de Dl.General Negrei Gabriel un statut al organizaţiei militare pe ţară,care s'a renunţat în

.//.

urma propunerei mele şi a D-lui Colonel Stoica, deoarece organizaţiile pe ţară trebuiau să se facă pe bază de instrucţiuni date de şeful numit de Dl.Maniu, şi a nu se lăsa impresia că în sânul partidului organizaţia militară ar forma un stat în stat.-

Ni s'a prezentat un proect de organizare de Dl. General Stoika Grigore, care nu a luat o formă definitivă şi nu ştiu ce urmare i-a dat D-sa.-

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau şi o semnez propriu.-

ss/.Lt.Col.Stătescu D.

31 August 1947

cutat următoarele chestiuni :

~~1/.Principiul bombei atomice.-~~

~~2 .Motomecanizarea în agricultură~~

~~3/.Cum vede partidul - în caz de venire la putere situaţia economico-financiară şi ce măsuri înţelege să ia.-~~

511

204

D E C L A R A Ţ I E

Subsemnatul Lt.Col.în Retragere DUMITRU STATESCU cu domiciliul în Bucureşti,Str.Moise Nicoară Nr.37,de ani 51, declar următoarele :

Am intrat în partidul naţional-ţărănesc-Maniu aproximativ în toamna anului 1945 în următoarele împrejurări :

Am fost rugat cu insistenţă de Dl.General NEGREI GABRIE de a mă înscrie în partid şi să iau parte la lucrările secţiei militare.-

Am luat parte la o primă şedinţă unde erau numai vre-o 7-8 membri şi anume :

Colonel Stoica Stefan

General Stoika Grigore

Cplonel Dumitrescu Sergiu

" Panou

General Zorzor

" Barbu şi

Colonel Stoenescu C - Secretar.-

Aceştia formau secţia militară.-

La terminarea şedinţei,colonelul Stoenescu C.s'a adresa nouă că va înfiinţa o condică de prezenţă pentru a se cunoaşte activitatea membrilor,în vederea distribuirei diferitelor funcţiuni în caz de venire la putere.-

Acest lucru m'a supărat şi n'am mai dat pe la Club multă vreme.-

Am fost rugat de Dl.General Negrei Gabriel să iau parte la şedinţele ce se ţin de către ingineri în casa D-lui Stefa Mihăescu.-

Am luat parte numai la patru şedinţe în care s'am discutat următoarele chestiuni :

1/.Principiul bombei atomice.-

2 .Motomecanizarea în agricultură

3/.Cum vede partidul - în caz de venire la putere situaţia economico-financiară şi ce măsuri înţelege să ia.-

A patra conferinţă nu-mi amintesc subiectul.- Conferinţele 2 şi 3 au fost ţinute de Dl.N.Mihăescu.-

Activitatea mea se rezumă numai la participarea acestor patru şedinţe ţinute în anul 1945.-

.//.

Nu am mai luat parte la altă ședință întrucât nu le găseam de actualitate.-

Guvernul aflat la putere era în plină desvoltare de activităță și după mine nu vedeam posibilitatea unei veniri la putere curând a Partidului Național Tărănesc.-

Am fost rugat cu insistență și în repetate rânduri de Dl.General Negrei și General Stoika Grigore să las supărarea la o parte și să revin la ședințele secției militare.-

Am fost și am găsit pe cei de mai sus constituiți în comitet iar în sală vre-o 25-30 membrii.- Se făcea citirea regulamentului de funcționare a secției militare,regulament ce era întocmit de Dl.General Zorzor.-

Era în ședința ultimă de citire (în continuare).- Am făcut unele observațiuni de stil.-

După citire regulamentul a fost adnotat de Dl. G-ral Negrei și forma definitivă a fost înaintată conducerii partidului pentru aprobare.-

Eram într'o dimineață la Steaua Română pentru a da niște acte personale unei dactilografe să le scrie la mașină în orele libere.- Acolo am găsit pe Dl.General Zorzor care venise să-și ia regulamentul scris la mașină.- La plecare a rugat pe Col.Pancu să ducă un exemplar Profesorului de limba română Papadopol,pentru corectare de stil și ortografie lucru care m'a indignat foarte mult și care la momentul oportun l'am făcut cunoscut în ședință publică.-

Nu-mi reamintesc exact datele.- Deaceia rog să binevoiți a-mi veni în ajutor verificându-le Dvs.după piesele ce veți crede de cuviință.-

Am fost anunțați să luăm parte la o ședință pentru alegerea unui comitet de conducere a organizației militare.-

Am fost prezenți aproape 80 membri.-Operațiunea s'a efectuat sub supravegherea D-lui Coposu,reprezentantul D-lui Maniu.-

S'a ales un comitet compus din :
General Negrei Gabriel - președinte
" Barba
" Stoika Gr.
" Zorzor
Colonel Stoica St.
" Stoenescu C. ca secretar

./.

Numele celorlaţi membrii îmi scapă.-

Acest comitet s'a considerat ca,comitet de conducere pe Capitală cu obligaţiunea de organiza-după părererea D-lui General Negrei Gabriel -organizaţiile profesionale pe ţară numind pentru Ardeal pe Dl.General Barbu,pentru Vechiul Regat pe Dl.General Zorzor,iar pentru Capitală pe Dl.Colonel Stoica Stefan.-

Dl.General Zorzor m'a rugat să-i fiu secretar al organizaţiei pe Vechiul Regat,dar după cele arătate mai sus (trimiterea regulamentului la Prof.Papadopol pentru corectare) am refuzat orice concurs şi am fost considerat demisionat.-

In organizaţia pe Tară,Dl. General Negrei Gabriel m'a rugat să îndeplinesc funcţia de Casier General n'am reuşit să îndeplinesc această propunere,deoarece,într'una din şedinţe când a venit Dl.Mihalache de ne-a ţinut o cuvântare, a spus că organizarea se consideră numai a Capitalei,urmând ca Dl.Maniu să numească un preşedinte al organizaţiei pe Tară.- In calitatea de Casier General,până când mi s'a comunicat că ne considerăm organizaţie pe Capitală am fost rugat să iau parte în Comitetul de Direcţie,deşi nu eram membru în Comitetul de Conducere.-Am luat parte la o primă şedinţă când s'a discutat dacă proectele de legi să se aducă în şedinţele publice sau să se dea unui comitet de studiu şi am luat parte la o altă şedinţă condusă de Dl. Zorzor,a ridicat chestiunea dacă mai pot lua parte în şedinţele Comitetului de Conducere ne având nici o calitate oficială, la care s'au opus ceilalţi membri.-

Am mai fost numit şeful organizaţiei militare al Sect.II Negru.- Activitatea mea în această calitate s'a mărginit la prezentarea a 7 membrii diferitelor şefi de circumscripţie şi nu am putut identifica pe toţi membrii din sector pentrucă şefii de circumscripţie politică nu mi-au dat lista membrilor proveniţi din activitate.-

Din'ainte de Paşte activitatea politică a sectorului a încetat,deoarece se svonise că membrii organizaţiei sunt urmăriţi şi arestaţi.-

Am mai fost numit în Comisia de organizare - ca membru.-

Nu aveam nici o lucrare.-

Mi s'a cerut de Dl.General Negrei Gabriel un statut al organizaţiei militare pe ţară,care s'a renunţat în

./.

urma propunerei mele şi a D-lui Colonel Stoica, deoarece organizaţiile pe ţară trebuiau să se facă pe bază de instrucţiuni date de şeful numit de Dl.Maniu,şi a nu se lăsa impresia că în sânul partidului organizaţia militară ar forma un stat în stat.-

Ni s'a prezentat un proect de organizare de Dl. General Stoika Grigore,care nu a luat o formă definitivă şi nu ştiu ce urmare i-a dat D-sa.-

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau şi o semnez propriu.-

ss/.Lt.Col.Stătescu D.

31 August 1947

1

00208

D E C L A R A T I E
=====================

Subsemnatul Lt.Col.în retragere D.Stătescu cu domiciliul în Bucureşti, Str.Moise Nicoară Nr.37, de ani 51 declar următoarele:

Organizarea profesională militară P.N.T. a cărei schemă o dau mai jos s'a considerat de către Gl.Negrei Gabriel care era preşedinte, ca organizaţie pe ţară, până la venirea la I.Mihalache, care a venit în şedinţa publică la noi şi după ce şi-a ţinut discursul, la plecare a spus generalului Negrei că organizaţia este considerată pe capitală, urmând ca pentru organizaţia pe ţară, dl.Maniu să numească un alt titular.

Comitetul de conducere:

Preşedinte = Gl.Negrei Gabriel

Membrii: Gl.Barbu
Gl.Zorzov
Gl.Stoica Gr.
Col.Stoica St. } vicepreşedinţi.

mai erau şi alţi membri aleşi odată cu cei de sus, numele lor nu-l reţin.

Mai târziu au fost cooptaţi ca membri, Gl Georgescu, Col.Apostolescu şi Maior Pupa ca reprezentanţi ai ofiţerilor deblocaţi.

Secretar : Col.Stoinescu C.

Comitet de direcţie a fost compus dintre membrii comitetului de conducere plus Col.Spiridoneanu Ernest şi Col.Stătescu D.

Preşedinte Gl Negrei Gabriel
Membri Gl Barbu
Gl Zorzov
GlStoika Grigore
Col.Stoika Stefan
Col.Spiridoneanu Ernest
Col.Stătescu D.

./.

Secretar Col.Stoenescu C.

După câte îmi amintesc, comitetul de conducere avea:

Comisia de organizare:

Preşedinte : General Stoika Grigore

Membrii: Col.Leonescu
Col.Col.Spiridoneanu
Col.Solomonescu
Col.Stătescu D.
Cpt.Zaharia

mai erau şi încă câţiva al căror nume nu-l amintesc.

Secţia de informaţii şi documentare:

General Diculescu
Col. Cantea
Maior Fetecău

restul membrilor nu-l cunosc.

Secţia juridică

Preşedinte Gl.Zorzov

nu cunosc componenţa.

Iniţial organizarea profesională militară a pornit din iniţiativa Col.Stoika Stefan în baza art.58 din Statutul P.N.T. de care ştiu: Col.Dumitrescu Sergiu, Cpt.Zaharia, cu un grup de membri indicaţi în declaraţia din 31 August 1947.

Când numărul membrilor s'a mărit s'a pornit la redactarea regulamentului de funcţionare al organizaţiei profesionale militare. Regulamentul a fost întocmit de Gl.Zorzov, amendat în şedinţă publică şi apoi complectat cu observaţiunile Gl.Negrei. Forma definitivă a fost trimisă spre aprobare conducerii partidului.

Concomitent cu acest regulament a apărut şi regulamentul organizaţiunilor profesionale pe capitală întocmit de P.N.T. şi semnat de I.Mihalache. Acesta avea de scop de a da directive de ~~xxxxxxxxxx~~ constituirea organizaţiunilor profesionale în cadrul P.N.T.

Regulamentul întocmit de Gl.Zorzov a fost citit în şedinţă publică la care am luat parte toţi membri din acea vreme.

Generalul Negrei Gabriel din iniţiativa proprie

./.

a dat dispoziţiuni ca prin biroul de organizare să se întocmească un statut de funcţionare al organizaţiei militare. Gl. Stoika Gr. a dat ordin maiorului Dristoria să facă un proect de statut având în vedere statutul partidului P.N.T.. In şedinţă s'a lucrat apoi până la organizare pe judeţe, renunţându-se a se lucra mai departe. Intr'o convorbire cu Col.Stoika Stefan s'a arătat inutilitatea acestui statut şi s'a renunţat la el.

Sedinţele noastre au fost vizitate de dl.Prof. Constantinescu, vicepreşedintele organizaţiei capitalei al P.N.T. căruia i s'a arătat şi schema organizării noastre şi de dl.I.Mihalache.

In programul conferinţelor dl.Col.Stoika Stefan şi-a ales ca obiect organizarea armatei în cazul când partidul ar fi venit la putere, avându-se în vedere efectivul fixat prin tratatul de pace şi efectivul fiecărui contingent. Pentru demonstrarea părerilor d-sale a luat ca exemplu Germania după 1918.

Această conferinţă a fost repetată şi în faţa dlui I.Mihalache care a mulţumit dlui Col.Stoika, întărind spusele dsale şi voind ca în ţară la noi să se ajungă cu înarmarea şi instruirea atât de departe încât după exemplul din Elveţia - în fiecare casă soldatul să-şi aibă în cui raniţa şi arma cu care să se prezinte la nevoie.

In principiu conferinţa tindea la o instruire cât mai bună şi a unui număr cât mai mare de recruţi. Infiinţarea de şcoli de tir, trecerea grănicerilor şi jandarmilor la M.de Interne, toţi medicii la M.Sănătăţii, toţi ofiţerii de administraţie la M.Finanţelor pentru a se da posibilitate ca M.de Răsboi să instruiască numărul de oameni necesari. Mai conţinea recrutarea de ofiţeri şi subofiţeri, notarea şi procedee de înaintare.

Dl.General Stoika Gr. care nu dăduse nici o lucrare până la această conferinţă ne aduce un proect de organizare care a fost citit în şedinţă la comisia de organizare care însă nu a fost luat în considerare,

./.

rămânând să se discute în altă şedinţă. Nu ştiu dacă acest proect a fost făcut de dl.Gral Stoika Gr. însă precizez că dânsul l'a adus şi citit.

Cred că planul a fost întocmit de dl.Gral Stoika Gr.inspirat în parte şi de conferinţa dlui Col.Stoika Stefan.

Activitatea comitetului. Inainte de anul nou (1947) grija mare a dlui Gl.Negrei a fost să se organizeze pe ţară şi a numit pe gl.Barbu cu organizarea Ardealului şi pe gen.Zorzov cu organizarea vechiului Regat. Stiu că a dat circulări de organizare prin presa partidului şi că a sosit la centru răspuns dela câteva organizaţiuni - pe care însă nu le cunosc, deşi am fost pentru foarte puţin timp secretarul dlui gen.Zorzov, funcţie care am refuzat să o mai îndeplinesc prin faptul că am văzut câtă slăbiciune prezintă gen.Zorzov, care dăduse Col.Pancu un exemplar din regulamentul de organizare profesional să-l ducă profesorului Papadopol pentru corectare stilistică şi ortografică.

In şedinţele publica majoritatea timpului era ocupat cu cetirea proceselor verbale ale şedinţei precedente, apoi cu diferite comunicări, primiri de noi adeziuni şi la urmă cu ştiri externe expuse de col.Dumitrescu.

Am intervenit în repetate rânduri ca să se renunţe la redactarea proceselor verbale desvoltate cu toate micile amănunte şi să se redea procese verbale cât mai scurte pentru a se câştiga timp în şedinţe pentru lucruri mai utile.

Se aduceau de dl.gl.Negrei propuneri inadmisibile şi este suficient să vă declar că la un moment dat a venit cu propunerea ca să primim să se înscrie în organizaţie soţiile văduve ale militarilor şi orfani, lucru ce a produs indignare în organizaţie şi în urma intervenţiei mele s'a renunţat la această propunere.

După sărbători s'a organizat un ciclu de conferinţe prima a dlui col.Stoika Stef. A mai vorbit dl. gen.Zozov despre legea deblocării şi col.Cântea despre armare şi dezarmare. Restul programului cu acelaş conţinut: primiri de noi adeziuni şi conferinţa de ştiri

./.

externe al Col.Dumitrescu, care în loc să facă o înşiruire de ştiri culese prin radio le comenta ataşându-se cu păreri personale în special la adresa U.R.S.S. ceeace a determinat pe maiorul Fetecău să atragă atenţia că se poate avea neplăceri din această atitudine, iar eu am rugat să i se interzică a mai face comentariu. Răspunsul mi-a fost dat de dl.gen.Negrei - că le face pe cont propriu.

Intr'una din şedinţe în urma unei discuţii maiorul Mureşeteanu cerând cuvântul îl auzim din senin calomniind pe un conducător al partidului comunist şi anume pe Ana Pauker. Atunci revoltat m'am sculat şi am aideţi dlor să plecăm.

Maiorul Mureşeteanu şi scris dimisia din partid a dat-o dlui Gen.Negrei, care împreună cu gen.Zorzov a prezentat-o adunării cu recomandarea de a fi respinsă.

Aistenţa celor din lagăre:

Nu cunosc cine a luat iniţiativa. Stiu însă că până la un moment dat se pregătea la dna Madgearu masa pentru deţinuţii politici din Bucureşti, necesarul fiind trimis prin grija circumscripţiilor politice de P.N.T. Apoi grija a luat-o dna Teodoru.

Cu aproximativ 2 - 3 săptămâni înainte de a încerca să fugă din ţară a ţinut o cuvântare la sediul de asistenţă (nu-l cunosc) şi a cerut să se dea de fiecare sector 150.000.000 lei lunar, ceeace vine 600 milioane lunar, dar Veniamin ar fi solicitat dela membri un ajutor cât mai mare spunând că cheltuesc 80.000.000 lei-zilnic.

Ca I.Mihalache a cerut 150.000.000 lunar de sector ştiu dela şefa secţiei femenine a circ.12 a P.N.T. a cărui nume îmi scapă şi dela Dna Cireşanu din Circ.15 a P.N.T.

Că Veniamin a spus că au nevoie de 80.000.000 lei zilnic ştiu dela dl.Gen.Negrei şi Col.Stoika Stefan care m'a trimis la Dna Teodoru în Str.V.Lascăr Nr.6 de unde am luat carnete pentru 15 milioane lei. Din acestea am dat 5.000.000 dlui Col.Stoika Stef. iar 10.000.000 Gen.Stoika Grig. care le-a dat la rândul său

./.

maiorului Pupa pentru încasare.

Pentru circumscripţia 15-a P.N.T. am primit dela dl.Col.Stoika Stefan cinci milioane lei. Am mai distribuit aproximativ de 1.300.000 lei.

Activitate personală în cadrul partidului şi în cadrul organizaţiei profesionale.

In cadrul partidului ca şef de organizaţie profesională militară al sect.II negru nu am avut altă însărcinare decât a mă subordona politicului, cu alte cuvinte devenisem membru al P.N.T. pe teren unde asistam la şedinţele de sector şi circumscripţia respectivă. Nu am adus partidului nici un membru nou, am ascultat discuţiile între şefii de circumscripţie şi şeful sectorului discuţii în legătură cu organizarea lor şi nouile alegeri ce urmau să aibă loc în circumscripţiile respective. Se făcea apel la multă asistenţă. Am contribuit cu 200.000 lei la asistenţă şi din lipsă de fonduri am dat 100.000 lei pentru curăţirea unui oblon la circ.15 P.N.T. Activitatea mea pe teren a încetat în sector cu 2 săptămâni după sărbătorile Paştelui, iar nu înainte de Paşte, cum din eroare am scris în declaraţia din 31 August 1947, iar în circumscripţie imediat ce s'a confirmat arestarea lui I.Mihalache.

Nu mi-am închipuit niciodată ca un viitor şef de partid să săvârşească cel mai odios act politic faţă de ţară printr'o fugă asemănătoare unei trădări. Tării nu-i aducea nici un folos real iar partidului numai ruşine. Poate spre binele nostru că a fost descoperit, pentrucă mai gândesc cu mare teamă ce se putea întâmpla ţării dacă acest om ar fi venit la putere. Când într'o împrejurare nu a putut asigura securitatea la 14 oameni, mai putea el asigura securitatea unei ţări ? Si apoi să fie luat în serios că încerca să fugă pentru a salva ţara de rele, dar care rele ? Nu cred asta, pentrucă nu pleci într'un scop înalt cu lăutari şi oameni de afaceri după tine.

./.

Motivul este şi neserios pentrucă pleca cu situaţie internă la ora h a plecării - şi când ajunge în străinătate pierdea legătura cu ţara şi şi străinătatea avea ştiri mai noi decât el. Incă odată ne făcea de râs în străinătate. Nu ştiu dacă în împrejurările de astăzi există legi care să-l scoată atât pe el cât şi pe complicii lui pentru totdeauna din viaţa obştească. Sunt sigur că guvernul va avea această grije.

In continuare la întrebarea pusă de dl.anchetator declar următoarele: nu am fost prin instituţii sau cazarmă pentru a propaga linia partidului sau a căpăta noui aderenţi şi ju am luat contact cu ofiţeri activi, deoarece actualmente din armată nu am decât doi prieteni pe cari îi văd foarte rar: Gl Lupescu C. şi Gl Vlădescu August, primul directorul Direcţiei materialelor din un răsboi şi al doilea fost comandant al Diviziei de Gardă, deasemeni menţionez că eu fiind suferind grav de ochi - cu o afecţiune progresivă - sunt destul de amărît pentru a-mi îngreuia situaţia printr'o acţiune ce numai cinste nu mi-ar face.

Am prea mare admiraţie pentru armata ţării, care niciodată nu s'a frânt în două şi consider un act de un nebun, pe cel ce ar încerca să compromită o cât de mică unitate într'o aventură politică, fără nici o şansă de reuşită.

ss.Lt.Col.Stătescu.

1 Sept 1947

00215

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Lt.Col. în retragere D. STATESCU, cu domiciliul in Bucureşti, Str. Moise Nicoară Nr:31, de ani 51, declar, în continuare, următoarele:

Ştiu că planul de organizare al armatei s'a citit de Gen.Stoika Grigore în şedinţa de organizare.- Nu cunosc cine a dat sugestia de întocmirea acestui plan.-

Menţionez că partidul N.T. vorbea prin Gen.Negrei iar Gen.Negrei aplica instrucţiunile ce le primea.-

Nu ştiu cine a cerut acest plan. Cel care ar putea şti este numai Gen.Stoika Gr. care a citit planul.

De aceasta ar mai putea şti - probabil - Col. Stoika Stef. care după normele partidului a înfiinţat cercul profesional militar şi era prim vice preşedinte al organizaţiei.

Normal acest plan, adică de organizare a Armatei trebuia dat Gen. Negrei şi acesta organizaţiei politice a Capitalei.-

Menţionez că până la alegerile din 19 Noembrie 1946 noi numai ne-am organizat, iar ciclul de conferinţe au inceput prin luna Februarie 1947.

Conferinţa ţinută de Col.Stoika Setf. a fost intitulată organizarea armatei. Data precisă când a ţinut-o nu o ştiu.-

Conferinţa a fost predată scrisă generalului Negrei.-

Nu-mi amintesc să fi auzit despre întocmirea unui plan de organizare al Armatei şi dacă cumva s'a făcut aceasta,probabil s'a făcut într'un cerc restrâns şi natural după normele date de partid.

Conferinţa Col.Stoika Stef. conţinea cam următoarele puncte:

1.- Efectivul în recruţi fiind mai mare decât efectivul fixat prin tratatul de pace, trebuia instruit în întregime şi arată modalităţile cum se poate obţine

..//..

acest lucru.-

2.- Trecerea ofiţerilor şi subofiţerilor necombatanţi la Ministerul Finanţelor, la Ministerul Sănătăţii şi cei de grăniceri şi jandarmi la Ministerul de Interne.-

3.- Modalităţi de recrutare a ofiţerilor şi subofiţerilor.-

4.- Notarea şi înaintarea în grad a lor.

Altceva nu-mi amintesc, însă Col.Stoenescu C. care era secretarul cercului profesional militar poate avea documentul sau la Dl. General Negrei Gabriel.-

Conferinţa Dlui Col.Stoika Stef, a fost apreciată de Dl.I.Mihalache ca foarte bună, lăsând impresia că este pe linia dată de partid.

Nu ştiu dacă Dl.Penescu a asistat la vre-o conferinţă,deoarece în ultimul timp - de la 1 Martie 1947 - nu aveam o frecuenţă regulată.

Nu-mi reamintesc dacă Dl.Col.Stoika Stefan a fost în şedinţă când Gen-Stoika Gr. a citit planul de organizare al Armatei.-

In ziua de 19 Noembrie 1946 un grup de 10 membrii din partid au fost desemnaţi să asiste la centrul de colectare al alegerilor aflat la locuinţa Dlui Serdici. Dl.Penescu a solicitat maiorului Fetecău 6 membri dintre ofiţerii deblocaţi cari să vină în uniformă ca să însoţească pe Dl.Maniu în zona alegerilor. Dintr'un exces de zel, maiorul Fetecău, în loc de 6 membri a întocmit o listă de 10 membri.- Printre aceşti 10 membri am fost şi eu. Nu am însoţit pe Dl. Maniu nicăeri. Am stat toată ziua în sufragerie, jucând table. La dejun am fost rugat de Dl.Gen.Barbu şi I.Mihalache să cumpăr de ale mâncării,întrucât gazda nu preparase nimic.

Aceasta este declaraţia pe care o dau şi o semnez.

ss. Lt.Col.Stătescu

4 Septembrie 1947.

00217

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Lt. col. in retragere D. STATESCU cu domiciliul in Bucuresti, str. Moise Nicoară nr.37 , de ani 51,declar in continuare următoarele :

Organizaţia profesională militară a luat fiinţă din iniţiativa Col. Stoika Stefan, având directive dela partid,de unde primeam dispoziţii.-

xxxxxxxx Generalul Negrei Gabriel a fost preşedintele organizaţiei,care s'a considerat preşedinte pe ţară,până la venirea lui I Mihalache,care in sedinţă publică, a stabilit că xxxxxxx generalul Negrei Gabriel este preşedinte numai pe Capitală,pe ţară urmând a fi numit ca preşedinte un alt general.-Ulterior am aflat că cel indicat era gen. Gheorghieş Al.- După declaraţiile generalului Negrei Gabriel.-

La început au fost numai câţiva membri dintre xxxx pensionari militari,iar ulterior ficare a căutat să adugă în organizaţie şi să câştige noi membri,astfel că îmi amintesc că la un moment dat-la adunarea pentru alegerea comitetului de conducere-erau aproximativ 8o membri.-

Stiu că propaganda se făcea prin recomandarea de către doi membri vechi a unui aderent.-

Recunosc că I. Mihalache la conferinţa ţinută cu noi a dat dispoziţiuni ca intreaga activitate a noastră să se facă pe teren.-

Eu am înţeles prin această directivă să acţuvăm în cadrul circumscripţiilor pentru câştigarea a cât mai mulţi aderenţi.-

Nu cunosc dacă s'au câştigat noi aderenţi, insă eu personal nu am adus niciunul.-

./.

Generalul Negrei dorea să ia conducerea organizaţiilor profesionale militare pe intreaga ţară, iar pe dealtă parte aceeaş organizaţiei umbla să o ia generalul Gheorghieş Al, care mi-a mărturisit că a dat Dlui I Mihalache un plan ce conţinea vederile sale în această organizare.- Nu ştiu dacă acest plan i-a fost sau nu cerut de I Mihalache.-

De directivele şi ordinele ce se dădeau de la partid pentru această organizaţie nu puteam şti decât generalul Negrei Gavriel şi col. Stoika Stefan.-

Biroul de informaţii şi documentare al acestei organizaţii era compus din :

General Diculescu
Colonel Contea
Colonel Dumitrescu C.-

Maior Fetecău şi încă câţiva al căror nume îmi scapă.- Directivele în legătură vu acest resort, cred că sunt singurii care le pot da.-

Aceasta este declaraţia pe care o dau de bună voe nesilit de nimeni pe care o semnez.-

/ss/ Lt. col. B. Stătescu

9 Septembrie 1947.-

00219

D E C L A R A T I E
==========================

Subsemnatul lt. col. in retragere D. STATESCU cu dumociliul in Bucuresti,str. Moise Nicoară nr. 37,declar in continuare următoarele :

Recunosc că prin mijlocirea col. STOIKA pe când era secretar general la Subsecretariatul Inzestrării Armatei,am furnizat căciului şi cojoacele pentru armată.

In cariera mea am stat in Minister aproape 9 ani. Cu această ocazie am cunoscut şi cunosc aproape 1/2 din ofiţerii cari au trecut prin minister.

Dintre toţi nu am păstrat legături decât cu 2 ofiţeri generalul LUPESCU C. şi generalul VLADESCU AUGUST.

In ultimul timp prin directiva dată de I MIHALACHE la conferinţa / activare pe teren/ se căuta să avem câţi mai mulţi membri.

Eu eram seful organizaţiei militare al sect. IINegru numit de Dl gen. NEGREI GABRIEL in urmă recomandării Dlui col. STOIKA STEFAN.

Venirea la putere a P.N.T. depindea de conjuctura politică.

Aceasta este declaraţia pe care o dau si semnez.

/ss/ lt. col. STATESCU D.

00220

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Lt.Col.în retr. D. STATESCU, în continuarea celor declarate precizez următoarele:

1.- Incă din luna Decembrie 1946 organizaţia militară a P.N.T. a primit dispoziţiuni să treacă la activitate în teren, când ni s'a spus de Generalul Negrei Gabril şi ulterior de Dl. I.Mihalache că numai astfel se va putea obţine eventuale recompense, în caz de guvernare.-

Mie personal mi s'a încredinţat şefia organizaţiei militare a sect.II.Negru; în afară de aceea de casier general.-

2.- Am dat curs acestei dispoziţiuni şi m'am prezentat Dlui Cezar Simionescu, şeful politic al sectorului, întrucât în această privinţa organizaţia militară activa în teren sub conducerea şefului politic.-

In sectorul meu, aveam după registrul de evidenţă un număr de 47 ofiţeri, subofiţeri şi maeştri militari, în afară acei care existau ca membri ai partidului în circumscripţiile respective şi care nu erau înscrişi în organizaţia militară.-

3.- Am luat parte la 4 şedinţe, ultima fiind aproximativ la o săptămână după Paşte şi din discuţiile avute cu Dl.Cezar Simionescu, rezulta precis că P.N.T. urmărea o verificare şi regrupare a forţelor politice pe circumscripţii.-

De aceea s'a hotărât încadrarea circumscripţiilor şi cu ofiţerii respectivi, care trebuiau să activeze în sensul de a câştiga noi aderenţi printre cunoscuţii şi camarazii lor. Propaganda se făcea de la om la om, iar mijloacele erau acele obişnuite de partid şi promisiuni făcute tuturor elementelor nemulţumite.-

4.- Din discuţiunile avute cu camarazii din

E.F.

..//..

organizaţia militară rezultă că partidul conta pe sprijin din afară şi pe anumită conjuctură politică pentru schimbarea guvernului şi venirea la putere.-

Nu mi-am dat seama la început că prin activarea în teren se urmărea organizarea maselor pentru acţiune de forţă, însă în urma conferinţei Col.Stoika Stefan urmată de acea a Dlui I.Mihalache, din Aprilie 1947, am înţeles în special din indemnul Dlui I.Mihalache, care se referea la armă şi raniţă în casa fiecărui om, că se urmărea acest lucru la momentul oportun.

Am cunoştinţa şi despre planul de organizare a armatei redactat de Generalul Stoika Gr. însă nu ştiu ce destinaţie i s'a dat.-

5.- Cu privire la ascunderea arhivei organizaţiei militare am aflat de la Generalul Gheorghieş Al. după arestare că această dispoziţiune a fost dată de Dl.I.Mihalache,- prin Generalul Gheorghieş Al., Generalului Negrei Gabriel.-

Este adevărat că în momentul în care Generalul Gheorghieş i-a comunicat acest lucru Generalului Negrei mă aflam la sediul ofiţerilor de rezervă împreună cu Col.Spiridoneanu, dar nu am auzit şi nici nu am primit dispoziţiuni să execut acest lucru (ascunderea arhivei), ştiu însă că Col.Spiridoneanu a primit de la Generalul Negrei Gabriel dispoziţiunea că adunarea ce urma să aibă loc în acea zi la sediu să se amâne.-

Nu ştiu cine a ascuns arhiva, care era în păstrarea : o parte la Gen.Negrei, acasă, o parte la sediul din Str.Clemenceau Nr.9, iar o parte la Col.Stoenescu C. din Bdrul Mărăşeşti. Personal nu păstram vre-o parte din arhivă, în afară de suma de lei 5.000.000 daţi mie pentru fondul de asistenţă de către Dl.Col.Stoika Stef.

6.- Sunt membru al P.N.T. din toamna anului 1945, recrutat de Dl.Gen.Negrei, al cărui aghiotant am fost, din care cauză mi-a şi dat atribuţiuni mai insemnate.-

In alegeri am făcut parte din rezerva gărzii de ofiţeri afectaţi Dlui Maniu şi am stat la locuinţa Dlui Serdici.-

7.- In urma faptelor sus menţionate şi a tenta-

..//..

tivei de fugă în străinătate a grupului I. Mihalache mi-am dat seama că în anul 1947 P.N.T. a dus o activitate subversivă şi ilegală la care eu în mod conştient nu am luat parte ; activitate care a culminat cu o adevărată trădare, tinzând să deslănţue în ţară turburări grave, pentru a da ocazie la intervenţiuni străine, în vederea schimbării regimului.

De toate acestea mă desolidarizez.-

ss.Lt.Col.ss.D.Stătescu

17. IX. 947

00223

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Lt. col. D. STATESCU cu domiciliul în Bucureşti, str. Moise Nicoară nr. 37, de ani 51, declar în continuare următoarele :

Cunosc pe Slt. WALTER PAUL de când ţinea cronica externă în sdinţele noastre, atunci când col. Dumitrescu lipsea.-

Din toţi membrii organizaţiei militare nu am avut contact mai intim decât cu col. Spiridoneanu Ernest şi, în fiecare seară de sedinţă plecam înpreună cu el şi cu col. Stoenescu C.-

Este adevărat că am observat că în conferinţa ţinută de I Mihalache la cercul profesional al nostru un îndemn de acţiune în teren în folosul partidului în sensul că şefii de circunscripţii să câştige şi să cunească ce fel de oamni sunt.-

In ruma acestui fapt m'a determinat să atrag atenţia col. Stoenescu şi Spiridoneanu deducând cu toţi că se depăşesc atribuţiunile noastre de organizaţie profesională.-

Stiu că planul deorganizare al armatei a fost adus si citit de comisia de organizare de gl. Stoika Grigore. Nu-mi amintesc care a fost ,dar eram şi eu de faţă.-

Aceasta declar susţin şi semnez propriu.-

/ss/ lt. col. Stătescu

2o Septembrie 1947.-

Menţionez că Dl. I Mihalache la conferinţa pe care a ţinut-o col. Stoika St. după ce a făcut recomandare a fiecare cetăţean să aibă arma şi raniţa la sfârşitul conferinţei a recomandat să trecem în teren pentru activitate.-

Aceasta declar şi semnez.-

/ss/ Lt. col. Stătescu,

5

Statescu

00224

EXTRAS DIN DECLARATIILE DATE DE MINE SI ANUME

LT. COL. IN RETRAGERE STATESCU DUMITRU.-

Subsemnatul Lt. Col. în retragere D. STATESCU de ani 51 căsătorit, fără copii, domiciliat în București str. Moise Nicoară nr. 37 declar prin prezenta că în declarațiile ce am dat până în prezent sunt cuprinse și următoarele extrase:

In declarația din 9 August 1947 :

Sunt membru al P.N.T-ului din toamna anului 1945. Nu-mi amintesc precis luna în urma propuneri Dlui general NEGREI GABRIEL,, cu rugămintea de a face parte din Cercul Militar al partidului care ființa deja la acea dată.-

In cadrul partidului nu am ocupat nici-o funcțiune însă mai târziu în cadrul cercului profesional militar am fost numit șef al organizației respective din sectorul II negru / secția militară / și casier general al comitetului pe țară, care a încetat în momentul când I MIHALACHE participând la una din ședințele noastre profesionale a hotărât ca întregul comitet să se ocupe numai de organizarea pe capitală, urmând ca organizarea pe țară să se facă mai târziu sub conducerea unui președinte numit de dl. MANIU.-

Din declarația 9 Septembrie 1947

Generalul NEGREI GABIEL a fost președintele organizației care s'a considerat președinte pe țară până la venirea lui MIHALACHE, care în ședință publică a stabilit că generalul NEGREI GABRIEL este președinte numai pe capitală, pe țară urmând a fi numit ca președinte alt general.-

Ulterior am aflat că cel indicat era generalul Gheorghieș Alexandru după declarația generalului NEGREI GABRIEL.

./.

Din declarația 9 August 1947 00225

Am mai fost membru în comisia de organizare și rugat să fac parte în calitate de casier general și la ședințele comitetuluinde conducere.

Din declarația din 2o Septembrie 1947

Stiu că planul de organizare al armatei a fost adus și citit în comisia de organizare de generalul Stoika Grigore. Nu-mi amintesc cine a fost dar eram și eu de față.-

Din declarația din 9 August 1947

Am cunoscut pe dnii Maniu și Mihalache în casa DLUI SERDICI în ziua de 19 Noembrie 1946 cu ocazia alegerilor, când am făcut parte dintr'un grup de ofițeri chema în casa dlui Serdici, rugând ca o parte dintre noi să însoțească pe dl. MANIU la secția de votare.-

Din declarația 9 Septembrie 1947.-

Stiu că propaganda se făcea prin recomandarea de către doi membrii vechi a unui aderent.-

Din declarația 2o Septembrie 1947

Este adevărat că am observat in conferința ținută de I Mihalache la cercul profesional al nostru, un îndemn de acțiune în teren în folosul partidului, în sensul ca șefii de circunscripții să câștige membri și să cunoască ce fel de oameni sunt .

Din declarația din 9 August 1947.-

Scopul cercului profesional militar era să pregătească legile militare necesare într'o eventuală guvernare și să țină la curent starea de spirit din armată în scop de a ști în ce măsura va putea partidul să contez pe armată în momentul necesar.

Venirea la putere sau momentul necesar era co siderat și sperat prin ajutorul ce ar fi venit din afara țării.

Ajutorul din afara țării partidul spera să-l obțină prin protestele și memoriile adresate marilor pute relații ce le dețin dela ședințele de sector II negru pre zidate de Cezar Simionescu.-

Din declarația 2 Septembrie 1947

Sedințele noastre au fost vizitate de dl. profesor Constantinescu vice președintele organizației capitalei a P.N.T. și de dl. I Mihalache.-

In programul conferințelor dl. col. Stoika Stefan și-a ales ca obiect organizarea armatei în cazul când partidul ar fi venit la putere, având-se în vedere efectivul fixat prin tratatul de pace și efectivul fiecărui contigent.-

Pentru demonstrarea părerilor dsale a ales Germania din 1918.

Din declarația 7 Septembrie 1947

Conferința de organizare armatei a fost ținută de col. Stoika Stefan în ședință publică a cercului profesional militar și repetată în prezenta dlui I Mihalache la altă dată.-

Din declarația 4 Septembrie 1947

Conferința col. Stoika Stefan conținea cam următoarele puncte :

1.- Efectivul în recruți, fiind mai mare decât efectivul fixat în tratatul de pace, trebuia instruit în intregime și arătau modalitățiile cum se poate obține acest lucru.-

2.- Trecerea ofițerilor si subofițerilor de combatanți la Ministerul Finanțelor, la Ministerul Sănătății și cei de grăniceri și jandarmi la M. AF. Interne.-

3.- Modalitățiile de recrutare ale ofițerilor și subofițerilor.

4.- Notarea și inaintarea în grad a lor.-

Din declarația 7 Septembrie 1947

Dl. I Mihalache după ascultarea conferinței a mulțumit conferențialului și a întărit spusele lui precizând că dorește ca fiecare cetățean să aibă în casa arma și ranița pentru a fi complet echipat când țara va avea nevoie de el, după sistemul elvețian.-

Din declarația din 2e Septembrie 1947

Menționez că dl. I Mihalache la conferința pe care a ținut-o col. Stoika Stefan, după ce a făcut

recomandarea ca fiecare cetăţean să aibă arma şi raniţa la sfârşitul Conferinţei a recomandat să trecem în teren pentru activitate.-

Din declaratia din 9 Septembrie 1947

Recunosc că I Mihalache la conferinţa ţinută cu noi a dat dispoziţiuni ca întreaga activitate a noastră să se facă în teren.-

Din eclaratia din 17 Septembrie 1947.-

Incă din luna Decembrie 1946, organizaţia militară a primit dispoziţiuni să treacă la activitate în teren, când ni s'a spus de generalul Negrei Gabriel şi ulterior de I Mihalache, că numai astfel se vor putea obţine eventuale recompense în caz de guvernare.-

Mie personal mi s'a încredinţat şefia organizaţiei militare a sect. II negru, în afară de aceea de casier general .-

Am dat curs acestei dispoziţiuni şi M'am prezentat Dlui Cezar Simionescu seful politic al sectorului întrucât în această privinţă organizaţia mililitară activa în teren sub conducerea sefului politic.-

In sectorul meu aveam după registrul de evidenţe un număr de 47 ofiţeri, subofiţeri şi maistri militari, în afară de acei care existau ca membri ai partidului în circunscripţiile respective şi care nu erau înscrişi în organizaţia militară ?

Am luat parte la 4 sedinţe ultima fiind la aproximativ la o săptămână după Paşte şi din discuţiile avute cu Cezar Simionescu rezultă precis că P.N.T. urmărea o verificare şi regrupare a forţelor politice pe circunscripţii.- De aceea s'a hotărât încadrarea circunscripţiil şi cu ofiţerii respectivi care trebuiau să activeze în sensul de a câştiga noi aderenţi printre cunoscuţii şi camarazii lor.- Propaganda se făcea dela om la om, iar mijloacele erau acelea obişnuite de partid şi promisiuni făcute tuturor elementelor nemulţumite.-

Din discuţiunile avute cu camarazii din organizaţia militară, rezultă că partidul contra pe sprijin din afară şi pe anumită conjuctură politică pentru schimbarea guvernului şi venirea la putere.-

.//.

Nu mi-am dat seama la inceput că prin activarea în teren se urmărea organizarea maselor pentru acțiune de forță,însă în urma conferinței Col. Steika Stefan urmată de aceea a Dlui I Mihalache din Aprilie 1947, am înțeles în special, din îndemnul Dlui I. Mihalache,care se referea la armă și raniță în casa fiecărui om și că se urmărea acest lucru la momentul oportun .

Am cunoștință și de planul de organizare al armatei,redactat de generalul Steika Grigore,însă nu știu ce destinație i s'a dat.-

Cu privire la ascunderea arhivei organizației militare, am aflat dela Generalul Gheorghieș Alex. după arestare, că această dispozițiune a fost dată de I Mihalache, prin generalul Ghreghieș Alex, generalul Negrei Gabriel.-

Este adevărat că în momentul în care generalul Gheorghieș comunica acest lucru generalului Negrei, mă aflam la sediul ofițerilor de rezervă împreună cu col. Spiridoneanu, dar nu am auzit , dar nici nu am primit dispozițiuni să execut acest lucru/ ascunderea arhivei/ Stiu că col. Spiridineanu a primit dela generalul Negrei Gabriel dispozițiunea ca adunarea ce trebuia să aibă loc în acea zi la sediu să se amâne. Nu știu cine a ascuns arhiva, care era o parte la generalul Negrei acasă,o parte la sediul din str. Clemenceau nr. 9,iar o parte la col. Stoenescu C din Bdul Mărășești. Personal nu păstram vre'o parte din arhivă, in afară de suma de lei 5.000.000 dati mie pentru ~~xxxxxx~~ fondul de asistență de col. Steika Stefan.-

Din declarația din 9 Septembrie 1947

Generalul Negrei Gabriel dorea să ia conducerea organizațiilor profesionale pe întreaga țară, iar pe de altă parte aceeaș organizație umbla să o ia generalul Gheorghiel Alex. care mi-a mărturisit că a dat Dlui Mihalache,un plan ce conținea vederile sale în această organizare .-

Din declarația din 2 Septembrie 1947

După sărbători, s'a organizat un ciclu de conferințe, prima a Dlui Col. Steika Stefan.-

./.

Au mai vorbit :

- General Zorzor despre legea deblocării şi
- col. Cantea despre armare şi dezarmare,restul programului cu acelaş continut primiri de noi adeziuni şi conferinţa de ştiri externe ~~xix~~ a col. Dumitrescu, care în loc să facă o înşirare de ştiri culese prin radio,le comenta ataşându-se cu păreri personale în special la adresa U.R.S.S.-

Cu aproximativ 2-3 săptămâni înainte de a încerca să fugă din ţară, I Mihalache, a ţinut o cuvântare la sediul de asistenţă / nu-l cunosc/ şi a cerut să se dea de fiecare sector 150 milioane lei ceace venea 600.000.0000 lei lunar,iar Veniamin ar fi solicitat dela membrii un ajutor cât mai mare,săunând că cheltuiesc 80 milioane zilnic.-

Că I Mihalache a cerut 150 milioane lunar de sector ştiu,dela sefa secţiei femenine a circ. 12 P.N.T. a cărui nume îmi scapă şi dela Dna Cireşeanu din circ.15 P.N.T.-

Că Veniamin a spus că au nevoie de 80 milioane zilnic ştiu dela generalul Negrei şi col. Steika Stefan care mi-a trimis la dl. Teodoru în str. Vasile Lascăr 116 de unde am luat carnete pentru 15 milioane lei. Din acestea am dat 5.000.000 Dlui Col. Steika Stefan,iar 10 milioane Dlui General Steika Grigore,care le-a dat la rândul său maiorului Pupa pentru încasare.-

Pentru circa 15 a P.N.T. am primit dela col. Steika Stefan 5.000.000 lei. Am mai distribuit aproximativ 10 1.300000 .-

Acestea sunt cetrasele intocmite din declaraţiile ce am dat eu de bună voe cu ocazia cercetărilor.-

/ss/ ~~Lt~~ lt. col. STATESCU D.

22 Septembrie 1947.-

00230

DECLARATIE

Subsemnatul Lt.Col.In Retragere,Dl.STATESCU,cu domiciliul in Bucuresti Str.Moise Nicoară Nr.37,de ani 61,declar urmatoarele:

Exprim cea mai categorică si indignare dezaprobare actiunii trădătoare a P.N.T.,a D-lui Iuliu Maniu care a culminat cu rusinoasa fugă de la Tămădău.

Inselând masele cu fluturarea unui program de reforme in interesul lor,partidul manist a dus in fapt cea mai criminală actiune in contra poporului.

Condamn cu toată tăria si toată convingerea pornirile sovine,rasiste si antisovietice cărora PNT. /MANIU/ le-a dat frâu liber,ajungând la forme de adevărată inversunare.

Abandonând orice simt de demnitate natională a atentat la independenta si suveranitatea Statului căutând să provoace interventia străină pentru promovarea intereselor lor meschine,in politica poporului.-

Pentru interesele strâmte de partid nu sau dat in lături să speculeze greutătile economice izvorâte din consecintele războiului si a doi ani de secetă opunându-se surd,dar din toate puterile oricăror măsuri venite să usureze nevoile maselor.

Partid zis Tărănesc a sabotat Reforma Agrară.

Partid zis democrat a dus cea mai violentă politică reactionară in slujba exploatatorilor din tară si străinătate.

Pretinzând că urmează in politica externă linia lui N. Titulescu nu a scăpat nici un prilej să creeze o atmosferă de neincredere si dusmănie impotriva popoarelor sovietice in dispretul intereselor permanente ale neamului romănesc,uitând sprijinul frătesc pe care aceste popoară ni l-au dat.

Sunt bucuros si constat că demascarea uneltirilor criminale maniste a venit la timpul necesar pentru a impiedica consecintele dezastruoase pe care continuarea activitătii lor nefaste le-ar fi adus poporului romănesc.

Aceasta imi este declaratia pe care o dau de bună voe si nesilit.

astăzi 14 August 1947.

ss/Col.Retr.D.Stătescu

00231

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Dr.ILIE LAZAR,dom.in Bucuresti Str. Postei Nr.2,la intrebarea dlui anchetator ; "Dacă stiu despre activitatea dusă in străinătate a grupului GAFENCU,TILEA,NICULESCU BUZESTI,CRETEANU etc.?

Răspund:In urma faptului că eu in partidul meu niciodată nu m'am ocupat si nici n'am fost initiat in problema externă si in urma faptului că mai bine de 2 ani eu n'am luat parte la nici o sedintă a forurilor Statutare ale partidului n'am nici un fel de cunostintă si nici părere despre activitatea acestor domni.-

La intrebarea care a fost scopul final in urma plecării mele,răspund:

In ceiace priveste ruta - eu abea seara am stiut dela Domnii CARANDINO si pe urmă in cursul nopti dela Dl POPESCU pe care atunci l-am cunoscut,că vom ateriza in Turcia,pe Aeroportul Sam Stefano.Intentia mea exprimată atunci fată de sotia mea ladespărtire era,că scopul final al meu va fi America,unde eu având pe prietenii Dr.TRAIAN LEUCUTIA şi ANDREI POPOVICI,ambii ardelēni aflati de multi ani in Statele Unite.Primul Prof.Universitar la Detroit si cooproprietar al unuia din cele mai mari spitale din lume,iar după informatiile mele acesta pe vremuri isi ajuta familia din tară.Al doilea este fostul coleg deregiment si intim prieten,care este căsătorit acolo si locueste la New York.-

ss/Dr.Ilie Lazăr.

00232

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Dr.ILIE LAZAR,dom.in Bucuresti Str. Postei Nr.2,la intrebarea dlui anchetator ; "Dacă stiu despre activitatea dusă în străinătate a grupului GAFENCU,TILEA,NICULESCU BUZESTI,CRETEANU etc.?

Răspund:In urma faptului că eu in partidul meu niciodată nu m'am ocupat si nici n'am fost initiat in problema externă si in urma faptului că mai bine de 2 ani eu n'am luat parte la nici o sedintă a forurilor Statutare ale partidului n'am nici un fel de cunostintă si nici părere despre activitatea acestor domni.-

La intrebarea care a fost scopul final in urma plecării mele,răspund:

In ceiace priveste ruta - eu abea seara am stiut dela Domnit CARANDINO si pe urmă in cursul nopti dela Dl POPESCU pe care atunci l-am cunoscut,că vom ateriza in Turcia,pe Aeroportul Sam Stefano.Intentia mea exprimată atunci fată de sotia mea ladespărtire era,că scopul final al meu va fi America,unde eu având pe prietenii Dr.TRAIAN LEUCUTIA şi ANDREI POPOVICI,ambii ardeleni aflati de mulţi ani in Statele Unite.Primul Prof.Universitar la Detroit si cooproprietar al unuia din cele mai mari spitale din lume,iar după informatiile mele acesta pe vremuri isi ajuta familia din tară.Al doilea este fostul coleg deregiment si intim prieten,care este căsătorit acolo si locueste la New York.-

ss/Dr.Ilie Lazăr.

28 Iulie

00233

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Dr. ILIE LAZAR, avocat, domiciliat in Bucuresti Str. Postei Nr. 2, ca urmare a celor discutate în audierea mea din 28 VII. 947, concretizez in "declaratia" de fată cele ce urmează:

Cei doi domni anchetatori discutând cu mine diferitele chestiuni care îi interesau ca de exemplu problemele din programul de bază ale partidului, am crezut că este cazul să se oprească asupra unora si să-mi ceară o "punere la punct" sub formă de declaratie.-

Foarte sumar s'a stăruit asupra cazului concret de a /pleca in străinătate/, pe calea aerului. Aceasta posibil si in urma faptului că subsemnatul din primul moment si in chiar prima "declaratie" dată D-lui Secretar G-ral BUNACIU, pe urmă in altele completate date Dl. Insp. G-ral NICOLSCHI am declarat categoric intentia mea de a pleca si amă pune in sigurantă şi a trăi in libertate.-

Aceasta libertate de care eu de o viaţă de om am fost atât de ahtiat /dornic/, in tara mea si in special din 15 Februarie 1945, nu o mai aveam. Foarte sumar am accentuat în declaratiile mele anterioare că nu inteleg pentru ce mitive atât eu personal cât si partidul din care fac parte nu este lăsat să se afirme aşa după cum sunt uzantele democratice internationale. In urmă deselor conferinţe intre "Cei Mari", tot mereu credeam că situatia politică din ţara mea, se va normaliza. Mare mi-a fost bucuria constatând că "Marii Trei", atât la Yalta cât si mai inainte la Teheran pe urmă la Moscova au căzut de acord asupra regimului "democratic" dela noi. Ba mai mult la Moscova s'au inteles să participe prin câte un reprezentant si cele două partide azi badjocoritor numite "Istorice", la guvernare. Cei doi ambasadori impreună cu Dl. VASINSCHI sau deplasat la Bucuresti pentru a da fiintă acordului de mai sus. Chiar subsemnatul am fost unul dintre cei 6 propusi de forul Statutar al Partidului pentru a fi eventual

./.

membru al Cabinetului.N'asi dori ca in cele 1o pagini cât mi s'a dat să mă extind prea mult asupra acestei chestiuni,care a dus la demisia reprezentantului nostru ci mă voi mărgini numai asupra faptului că intentiunea bună de colaborare,normalizare a stărilor interne dela noi care a fost atât de dorită de "Marii Trei" nu s'a putut face.Istoria va arăta departea cui este vina.In orice caz noi fie ca partid,fie ca indivizi n'avem nimic pe conştiinţă.Trecutul sbuciumat al acestui partid ai cărui conducători nu odată dealungul istoriei noastre au fost ca de data aceasta băgati in inchisori,este mărturie numai pentru singurul fapt că au stat alături de acest popor de ciobani care mereu să sbătea spre emancipare.Individual la fel n'avem nimic pe constiinţă.In frageda copilărie am crescut in scoli streine până la 24 ani,deci cu războiul si cu studiile terminate n'am văzut altceva decât asuprire si nedreptate.Cum pot eu deci să propag idei cari sunt nedrepte si asupritoare ? Din asupriri nu voi deveni niciodată asupritor! Una din problemele ce interesează pe domnii anchetori este si "punerea la punct",pe acestea câteva paginii a vederii mele asupra"problemei minoritare".

Aceasta foarte importantă chestiune pentru Statul National Românesc este cea mai importantă problemă de Stat si de viitor a Statului Român.-

Descrierea acestei chestiuni in situatia in care mă găsesc o aflu tot atât de dificilă pe cât de imposibilă.Iar pe cele 1o pagini ce mi s'a dat voi putea doar pune pe hârtie vre'o câteva puncte cardinale si cazuri concrete ştiute si trăite de mine in acel mediu,ca pe urmă să se tragă concluziunile cele bune si drepte.-

Date statistice exacte n'ar trebui să ne stea la dispozitie pentru a arăta că pe acest ogor Carpatic si Dunărean din cele mai vechi timpuri poporul român a fost muncitorul pământului si in permanentă cel mai numeros.-

Or,dacă acesta este adevărul şi aşa este,ori dacă dealungul istoriei aproape toate războaele se duceau pentru dreptul la muncă si viaţă,atunci cu atât mai mult vedem îndreptăţit ca Marile Puteri să tindă in viitor a asigura crearea de mici State Naţionale.Deaceia eu cred că acordurile intre Marile Puteri ~~xx~~ încă nu sunt definitive si incă mult timp poate chiat generatii vor trebui până se va reusi crearea de State Nationale.

./.

Creearea de State nationale a inceput să o intelegă conducerea puternicei noastre vecine U.R.S.S. Incurajarea de a creia prin una atare schimb sau transportare de populaţii cum este mai nou acea a prieteni noastre Cehoslovacia, este foarte probabli primită de românii care se ocupă de această chestiuhe. Dacă un stat ca Cehoslovacia cu o minoritate inainte mult mai puternică decât a noastră a fost şi este sustinută, am dori ca şi statul nostru care repet este pe acel spaţiu cel mai numeros si pe lângă aceasta cu drepturi istorice nediscutate - să vie sustinut. Dar dealungul istorie s'a mai văzut că incurajarea unui puternic stat national este si in interesul celor mari cari trebuie să vegheze ca pacea să stăpânească asupra popoarelor.

Rolul jucat de micul stat român in războiul ruso-turc este nediscutat. Dar conducerea unui stat nu trebuie să fie tiranică ci democratică, in care caz şi in recentul război dacă se tinea cont de vointa poporului atunci nici CAROL II şi nici ANTONESCU nu puteau duce soldatul român la un război " Sfânt" şi de " cucerire " până la Don şi Caucaz. Conducătorii care nu s'au despărţit niciodată de marile idealuri şi de popor cum este IULIU MANIU, a stat tot timpul atât sub Carol cât şi sub Antonescu de veghe arătând greseala ce se face, iar la un moment dat la sfatul acestui puternic sfetnic spre marea satisfacţie a intreg poporului român, precum şi a aliaţilor, micul stat român a intors arma contra celuia care s'a dovedit dealungul istoriei, că ne-a nedreptăţi si desconsiderat.

Nu voi insira lungile cazuri concrete cari au culminat cu ruperea in două a Ardealului / verdictul dela Viena/

După acestea mici incursiuni voi reveni iar la inceput adică la problema minoritară dela noi. Până când " Mari Trei " vor sta puternic pe poziţiile stabilite in acordurile internaţionale cari vor veni cu mici certuri câte odată să ducă totusi la punerea la punct pe teren a acestor principii, până atunci noi fie ca mici naţiuni, fie ca indivizi nu contăm decât atunci când ne vom ţine strict de inaltele precepte morale si vom dori in interesul nostru insă-şi pacea, eterna pace sub oblăduirea căreia şi numai sub a acesteia poate exista progres si fericire.

In lunga mea esperienţă politică, precum şi cele două războaie făcute in mod efectiv mă indreptăţeste să cer celor

./.

cu cari colaborez politiceste cât si să doresc personal rezolvarea tuturor diferendelor atât pe plan inter cât si extern pe cale pasnică.Am accentuat,că unul dintre cele mai importante chestiuni ale Statului Român,pentru a evita pe viitor incurcături si apeluri la "Cei Marii",este rezolvarea acestei chestiuni.Dealungul sbuciumatei noastre Istorii s'a văzut că aceasta chestiune a fost totdeauna sin in special in Ardeal un măr de discordie .

Ar trebui să fac incursiuni in istoria tării şi a Ardealului pentru a arăta că minoritatea noastră maghiară,evreiască, greacă si altele au fost in permanentă favorizati de regimurile feudale,cari sute de ani ne-au asuprit.

Revolutiile lui Horia si Iancu in Ardeal alui Tudor Vladimirescu in vechiu Regat,n'au fost "răscoala" unor zvăpăiaţi ci au fost sustinute de intreaga suflare românească in fruntea cărora să găseau strămăşii noştrii ţărani,preoţi şi foarte puţini intelectuali ce aveam pe acele vremuri.Foarte gresit se afirmă azi că revolutiile de mai sus aveau alt caracter decât cel de "emancipare natională".

Dar să vedem mai recent afirmările pe teren de minorităţile noastre:

Anul 1918,ne-a adus faimoasele puncte "Vilsoniene" in virtutea cărora natiunile mici si asuprite vor forma State Proprii Nationale,iar dacă totuşi vremelnic nu se poate incă trece la mutări,transferări si schimburi,pentru acei care rămân sau luat angajamente internationale in fata ligii natiunilor.

Conducerea partidului national ,pentru că aşa era până la 1926,când a fuzionat incă mult inainte de a ne impune un for internaţional a luat la Alba-Iulia un angajament sfânt in aceste chestiuni.Personal ,desi incă tânăr,atunci,totusi am fost delegat oficial al judetului meu de baştină Maramures la aceea istorică adunare.

La Alba-Iulia,când se desfinta o monarhie asupritoare şi exploatatoare de mici natiuni,noi reprezentantii celui mai numeros si vechiu popor pe acest spatiu ne-am luat angajamente solemne,că "natiunile conlocuitoare se vor judeca ,administra si cultiva in limba lor".Evident aceste inalte principii au adus după sine si o multime de favoruri pentru ţăranii noştrii minoritari.Când este vorba despre aceste principii de înaltă etică morală si politică nu vreau să zic că nu sau produs si greseli de către anumiti factori care trebuiau ca acestea să le pună in practică.

./.

Să vedem in mod practic care a fost viata poporului român inainte de unirea dela Alba-Iulia in cursul celor 22 ani de regim românesc după cedarea Ardealului de Nord in urma hotărârii dela Viena si acum.Dar in virtútea faptelor concrete să vedem ce a făcut Partidul National-Tărănesc şi ici colea si câte un membru al său acum in cazul cum arăt a-şi eu.Poporul român inainte de Alba-Iulia era asuprit si privat deaproape toate drepturile sale.-

In Parlamentul din Budapesta s'a reusit in urma măsurilor de prigoană să-şi trimită aproape de loc reprezentanţi săi adevăraţi şi in număr corespunzător cu populaţia teritoriului.

Sunt cunoscute lumi intregi faimoasele procese politice ale conducătorilor poporului român. N'aş putea afirma că persecutia românilor venea numai din partea unei clase. In genere poporul maghiar in mijlocul cărora am crescut,este şovin şi intolerant. Aş putea insira fapte şi cazuri concrete din viaţa mea cât se poate de multe. Cazuri ca acelea de a se interzice românilor să se mute in orase,să cumpere pământ sau când prin o singură lege li s'au desfintat toate scolile este tot atât de cunoscut. La o populatie de pestre trei milioane inainte de Alba Iulia l-i s'a lăsat patru licee confesionale şi tot atâtea scoli de "preporandie". Populatia evreiască de sub regimul unguresc era ori austor-ori germano ori maghiaro filă si incă puternic şovină. In orice caz presa asupritoare a noastră şi atunci era in mâinile aporape esclusive ale evreilor , Noi eram asupriti şi trimis la inchisori sau cum ni se spune pe acele vremuri " büdos ölah " /valah puturos/.Eu nevoind să declar ca limbă maternă cea maghiară a trebuit să plec dintr'o scoală la alta sau să trec in vechiul regat. Dar repet atâtea cazuri revoltătoare sunt incât as putea scrie cărţi. Să vedem după 1918 cum am crezut noi să procedăm in chestiunile minoritare? Am impropietărit şi pe tăranul ungur, am redat libertatea scrisului, de organizare şi de complectă afirmare natională.

Maghiarii in număr de numai un milion patru sute mii faţă de trei milioane si jumătate au avut treizeci si sapte licee fată de cele patru ale noastre şi o multime de alte scoli confesionale si profesionale.

Aceias minoritate a avut ziare decât noi,institutiunile financiare au fost mult mai puternice iar azi după informatiunile ce detin,elementul romanesc este aporpae in toate sectoarele vieti publice ori dat la oparte ori in disperată minoritate.

Lozinca acelorasi unguri cari fără excepție făceau cele mai grave orori si persecutiuni contra românilor 23 cazul cu omorurile din Ardeal. Sp. Trăznea peste 3oo de morti români, pusi la jug si altele, azi este " să ne inscriem cu toţi la comunişti " . Este o politică nesinceră,dar prin aceasta au reusit să aibă absoluta conducere si preponderanţă in toate sectoarele vieţii publice . Cu ce jale imi spune un profesor " că ungurii dela noi îi dirijează in sovinism pe cei din Ungaria".Să ia informati asupra cazului cu scolile si veti vedea că ei au mai multe ca românii : 1o7 şi 93 . Dar fiindcă am sicris până acum de tot putin de celelate chestiuni ce mi-au mai rămas pe această ultimă pagină in mod absolut si sincer cinstit vor declara următoarele.

Intenţia mea de a pleca pe calea aerului din tara mea sin din mijlocul familiei mele dragi ,a fost de a mă pune la adă post de prigoana regimului care nu mai inceteazâ contra mea din 15 Februarie 1945.In acest timp am fost si implicat intr'un proces de care am fost strein,dar 7 luni inchisoare preventivă a trebuit să fac.

Tot ce se incearcă a mi se pune in sarcina in legătură cu aceasta plecare fie ca actiune contra U.R.S.S.,folosindu-se de anumite declaratiuni date in mod glumeţ şi în termeni neseriosi,precum şi că a-şi avea vre'o misiune de indeplinit se va vedea că sunt nefondate.-

Eu n'am crezut nici atunci si nu cred nici acuma in războiu.Eu atunci analizând logic mersul lucrurilor şi tratatele deja incheeate am refuzat si refuz a crede,că până la urmă Aliatii care trebue să aibă grija intregii omeniri nu vor cădea de acord.-

Termenul dat de mine 1 Aprilie 1948,în aceea"declaratie este chiar in vederile mele că se vor intelege,altfel n'are nici o logică,deoarece "strategii" de cafenele" deja dau 2-3 luni de războiu.-

In privinta educatiei ce s'a dat de către soţia mea fiicei mele minore ,declar,că este de înaltă moralitate si dragoste de frumos si generozitate.

Altfel D-na SIDOROVICI,Deputată a regimul ia fost vre' o trei ani profesoară,şi îmi vorbea totdeauna incântată de calităţile intelectuale si sufletesti ale copilului meu.

Semnez,

28.VII-1947.Bucuresti. ss/Dr.Ilie Lazăr.

28. Iulie
00239

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Dr. ILIE LAZAR, avocat, domiciliat in Bucuresti Str. Postei Nr. 2, ca urmare a celor discutate în audierea mea din 28 VII. 947, concretizez în "declaratia" de fată cele ce urmează:

Cei doi domni anchetatori discutând cu mine diferitele chestiuni care îi interesau ca de exemplu problemele din programul de bază ale partidului, am crezut că este cazul să se oprească asupra unora si să-mi ceară o "punere la punct" sub formă de declaratie.-

Foarte sumar s'a stăruit asupra cazului concret de a /pleca in străinătate/, pe calea aerului. Aceasta posibil si in urma faptului că subsemnatul din primul moment si in chiar prima "declaratie" dată D-lui Secretar G-ral BUNACIU, pe urmă in altele completate date Dl. Insp. G-ral NICOLSCHI am declarat categoric intentia mea de a pleca si amă pune in sigurantă şi a trăi in libertate.-

Aceasta libertate de care eu de o viaţă de om am fost atât de ahtiat /dornic/, in tara mea si in special din 15 Februarie 1945, nu o mai aveam. Foarte sumar am accentuat în declaratiile mele anterioare că nu inteleg pentru ce mitive atât eu personal cât si partidul din care fac parte nu este lăsat să se afirme aşa după cum sunt uzantele democratice internationale. In urmă deselor conferinţe intre "Cei Mari", tot mereu credeam că situatia politică din ţara mea, se va normaliza. Mare mi-a fost bucuria constatând că "Marii Trei", atât la Yalta cât si mai inainte la Teheran pe urmă la Moscova au căzut de acord asupra regimului "democratic" dela noi. Ba mai mult la Moscova s'au inteles să participe prin câte un reprezentant si cele două partide azi badjocoritor numite "Istorice", la guvernare. Cei doi ambasadori impreună cu Dl. VASINSCHI sau deplasat la Bucuresti pentru a da fiintă acordului de mai sus. Chiar subsemnatul am fost unul dintre cei 6 propusi de forul Statutar al Partidului pentru a fi eventual

./.

membru al Cabinetului. N'aşi dori ca in cele 10 pagini cât mi s'a dat să mă extind prea mult asupra acestei chestiuni, care a dus la demisia reprezentantului nostru, ci mă voi mărgini numai asupra faptului că intentiunea bună de colaborare, normalizare a stărilor interne dela noi care a fost atât de dorită de "Marii Trei" nu s'a putut face. Istoria va arăta departea cui este vina. In orice caz noi fie ca partid, fie ca indivizi n'avem nimic pe conştiinţă. Trecutul sbuciumat al acestui partid ai cărui conducători nu odată dealungul istoriei noastre au fost ca de data aceasta băgati in inchisori, este mărturie numai pentru singurul fapt că au stat alături de acest popor de ciobani care mereu să sbătea spre emancipare. Individual la fel n'avem nimic pe constiinţă. In frageda copilărie am crescut in scoli streine până la 24 ani, deci cu războiul si cu studiile terminate n'am văzut altceva decât asuprire si nedreptate. Cum pot eu deci să propag idei cari sunt nedrepte si asupritoare ? Din asupriri nu voi deveni niciodată asupritor! Una din problemele ce interesează pe domnii anchetori este si "punerea la punct", pe acestea câteva pagini a vederii mele asupra "problemei minoritare".

Aceasta foarte importantă chestiune pentru Statul National Românesc este cea mai importantă problemă de Stat si de viitor a Statului Român.-

Descrierea acestei chestiuni in situatia in care mă găsesc o aflu tot atât de dificilă pe cât de imposibilă. Iar pe cele 10 pagini ce mi s'a dat voi putea doar pune pe hârtie vre'o câteva puncte cardinale si cazuri concrete ştiute si trăite de mine in acel mediu, ca pe urmă să se tragă concluziunile cele bune si drepte.-

Date statistice exacte n'ar trebui să ne stea la dispozitie pentru a arăta că pe acest ogor Carpatic si Dunărean, din cele mai vechi timpuri poporul român a fost muncitorul pământului si in permanentă cel mai numeros.-

Or, dacă acesta este adevărul şi aşa este, ori dacă dealungul istoriei aproape toate războaiele se duceau pentru dreptul la muncă si viaţă, atunci cu atât mai mult vedem îndreptăţit ca Marile Puteri să tindă in viitor a asigura crearea de mici State Naţionale. Deaceia eu cred că acordurile intre Marile Puteri încă nu sunt definitive si încă mult timp poate chiar generatii vor trebui până se va reusi crearea de State Nationale.

./.

Creearea de State nationale a inceput să o intelegaă conducerea puternicei noastre vecine U.R.S.S. Incurajarea de a creia prin una atare schimb sau transportare de populaţi cum este mai nou acea a prieteni noastre Cehoslovacia, este foarte probabli primită de românii care se ocupă de această chestiune. Dacă un stat ca Cehoslovacia cu o minoritate inair te mult mai puternică decât a noastră a fost şi este sustinută, am dori ca şi statul nostru care repet este pe acel spaţiu cel mai numeros si pe lângă aceasta cu drepturi istorice nediscutate - să vie sustinut. Dar dealungul istorie s'a mai văzut că incurajarea unui puternic stat national este si in interesul celor mari cari trebuie să vegheze ca pacea să stăpânească asupra popoarelor.

Rolul jucat de micul stat român in războiul rusoturc este nediscutat. Dar conducerea unui stat nu trebuie să fie tiranică ci democratică, in care caz şi in recentul război dacă se tinea cont de vointa poporului atunci nici CAROL II şi nici ANTONESCU nu puteau duce soldatul român la un război " Sfânt" şi de " cucerire " până la Don şi Caucaz. Conducătorii care nu s'au despărţit niciodată de marile idealuri şi de popor cum este IULIU MANIU, a stat tot timpul atât sub Carol cât şi sub Antonescu de veghe arătând greseala ce se face, iar la un moment dat la sfatul acestui puternic sfetnic spre marea satisfacţie a intreg poporului român, precum şi a aliaţilor; micul stat român a intors arma contra celuia care s'a dovedit dealungul istoriei, că ne-a nedreptăţi si desconsiderat.

Nu voi insira lungile cazuri concrete cari au culminat cu ruperea in două a Ardealului / verdictul dela Viena/.

După acestea mici incursiuni voi reveni iar la inceput adică la problema minoritară dela noi. Până când " Mari Trei " vor sta puternic pe poziţiile stabilite in acordurile internaţionale cari vor veni cu mici certuri câte odată să ducă totusi la punerea la punct pe teren a acestor principii, până atunci noi fie ca mici naţiuni, fie ca indivizi nu contăm decât atunci când ne vom ţine strict de inaltele precepte morale si vom dori in interesul nostru insă-şi pacea, eterna pace sub oblăduirea căreia şi numai sub a acesteia poate exista progres şi fericire.

In lunga mea esperienţă politică, precum şi cele două războaie făcute in mod efectiv mă indreptăţeste să cer celor

./.

cu cari colaborez politiceste cât si să doresc personal rezolvarea tuturor diferendelor atât pe plan inter cât si extern pe cale pasnică. Am accentuat, că unul dintre cele mai importante chestiuni ale Statului Român, pentru a evita pe viitor incurcături si apeluri la "Cei Marii", este rezolvarea acestei chestiuni. Dealungul sbuciumatei noastre Istorii s'a văzut că aceasta chestiune a fost totdeauna sin in special in Ardeal un măr de discordie .

Ar trebui să fac incursiuni in istoria tării şi a Ardealului pentru a arăta că minoritatea noastră maghiară, evreiască, greacă si altele au fost in permanentă favorizati de regimurile feudale, cari sute de ani ne-au asuprit.

Revolutiile lui Horia si Iancu in Ardeal alui Tudor Vladimirescu in vechiu Regat, n'au fost "răscoala" unor zvăpăiaţi ci au fost sustinute de intreaga suflare românească in fruntea cărora să găseau strămăşii noştrii ţărani, preoţi şi foarte puţini intelectuali ce aveam pe acele vremuri. Foarte gresit se afirmă azi că revolutiile de mai sus aveau alt caracter decât cel de "emancipare natională".

Dar să vedem mai recent afirmările pe teren de minorităţile noastre:

Anul 1918, ne-a adus faimoasele puncte "Vilsoniene" in virtutea cărora natiunile mici si asuprite vor forma State Proprii Nationale, iar dacă totuşi vremelnic nu se poate incă trece la mutări, transferări si schimburi, pentru acei care rămân. sau luat angajamente internationale in fata ligii natiunilor.

Conducerea partidului national ,pentru că aşa era până la 1926, când a fuzionat incă mult inainte de a ne impune un for internaţional a luat la Alba-Iulia un angajament sfânt in aceste chestiuni. Personal ,desi incă tânăr, atunci, totusi am fost delegat oficial al judetului meu de baştină Maramures la aceea istorică adunare.

La Alba-Iulia, când se desfinta o monarhie asupritoare şi exploatatoare de mici natiuni, noi reprezentantii celui mai numeros si vechiu popor pe acest spatiu ne-am luat angajamente solemne, că "natiunile conlocuitoare se vor judeca ,administra si cultiva in limba lor". Evident aceste inalte principii au adus după sine si o multime de favoruri pentru ţăranii noştrii minoritari. Când este vorba despre aceste principii de înaltă etică morală si politică nu vreau să zic că nu sau produs si greseli de către anumiti factori care trebuiau ca acestea să le pună in practică. . .

./.

Să vedem în mod practic care a fost viata poporului român înainte de unirea dela Alba-Iulia în cursul celor 22 ani de regim românesc după cedarea Ardealului de Nord în urma hotărârii dela Viena si acum. Dar în virtutea faptelor concrete să vedem ce a făcut Partidul National-Tărănesc şi ici colea si câte un membru al său acum în cazul cum arăt a-şi eu. Poporul român în inte de Alba-Iulia era asuprit si privat deaproape toate drepturile sale.-

In Parlamentul din Budapesta s'a reusit în urma măsurilor de prigoană să-şi trimită aproape de loc reprezentanţi săi adevăraţi şi în număr corespunzător cu populaţia teritoriului.

Sunt cunoscute lumi întregi faimoasele procese politice ale conducătorilor poporului român. N'aş putea afirma că persecutia românilor venea numai din partea unei clase. In genere poporul maghiar în mijlocul cărora am crescut, este şovin şi intolerant. Aş putea înşira fapte şi cazuri concrete din viaţa mea cât se poate de multe. Cazuri ca acelea de a se interzice românilor să se mute în orase, să cumpere pământ sau când prin o singură lege li s'au desfintat toate scolile este tot atât de cunoscut. La o populatie de pestre trei milioane înainte de Alba Iulia l-i s'a lăsat patru licee confesionale şi tot atâtea scoli de "preporandie". Populatia evreiască de sub regimul unguresc era ori austor-ori germano ori maghiaro filă si încă puternic şovină. In orice caz presa asupritoare a noastră şi atunci era în mâinile aporape esclusive ale evreilor, Noi eram asupriti şi trimis la închisori sau cum ni se spune pe acele vremuri " büdös ólah " /valah puturos/. Eu nevoind să declar ca limbă maternă cea maghiară a trebuit să plec dintr'o scoală la alta sau să trec în vechiul regat. Dar repet atâtea cazuri revoltătoare sunt încât as putea scrie cărţi. Să vedem după 1918 cum am crezut noi să procedăm în chestiunile minoritare? Am împropietărit şi pe ţăranul ungur, am redat libertatea scrisului, de organizare şi de complectă afirmare natională.

Maghiarii în număr de numai un milion patru sute mii faţă de trei milioane si jumătate au avut treizeci si sapte licee fată de cele patru ale noastre şi o multime de alte scoli confesionale si profesionale.

Aceias minoritate a avut ziare decât noi, institutiunile financiare au fost mult mai puternice iar azi după informatiunile ce detin, elementul românesc este aporpae în toate sectoarele vieti publice ori dat la oparte ori în disperată minoritate.

Lozinca ~~mazmax~~ acelorasi unguri cari fără exceptie făceau cele mai grave orori și persecutiuni contra românilor - cazul cu omorurile din Ardeal. Sp. Trăznea peste 300 de morti români, pusi la jug și altele, azi este " să ne inscriem cu toți la comuniști ". Este o politică nesinceră, dar prin aceasta au reusit să aibă absoluta conducere si preponderanță in toate sectoarele vieții publice. Cu ce jale imi spune un profesor " că ungurii dela noi ii dirijează in sovinism pe cei din Ungaria". Să la informati asupra cazului cu scolile si veti vedea că ei au mai multe ca românii : 107 și 93 . Dar fiindcă am sicris până acum de tot putin de celelate chestiuni ce mi-au mai rămas pe această ultimă pagină in mod absolut si sincer cinstit vor declara următoarele.

Intenția mea de a pleca pe calea aerului din tara mea sin din mijlocul familiei mele dragi ,a fost de a mă pune la adă post de prigoana regimului care nu mai incetează contra mea din 15 Februarie 1945. In acest timp am fost si implicat intr'un proces de care am fost strein, dar 7 luni inchisoare preventivă a trebuit să fac.

Tot ce se incearcă a mi se pune in sarcina in legătură cu aceasta plecare fie ca actiune contra U.R.S.S., folosindu-se de anumite declaratiuni date in mod glumeț și în termeni neseriosi, precum și că a-și avea vre'o misiune de indeplinit se va vedea că sunt nefondate.-

Eu n'am crezut nici atunci si nu cred nici acuma in războiu. Eu atunci analizând logic mersul lucrurilor și tratatele deja incheeate am refuzat si refuz a crede, că până la urmă Aliatii care trebue să aibă grija intregii omeniri nu vor cădea de acord.-

Termenul dat de mine 1 Aprilie 1948, în aceea "declaratie este chiar in vederile mele că se vor intelege, altfel n'are nici o logică, deoarece "strategii" de cafenele" deja dau 2-3 luni de războiu.-

In privința educatiei ce s'a dat de către soția mea fiicei mele minore ,declar, că este de înaltă moralitate si dragoste de frumos si generozitate.

Altfel D-na SIDOROVICI, Deputată a regimul ia fost vre' o trei ani profesoară, ~~si imi~~ vorbea totdeauna incântată de calitățile intelectuale si sufletesti ale copilului meu.

Semnez,

28.VII-1947.Bucuresti. ss/Dr.Ilie Lazăr.

29 Iulie

00245

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Dr. ILIE LAZAR, avocat, domiciliat în București Str. Poștei Nr. 2, întrebat fiind declar următoarele:

La întrebarea D-lui anchetator "dacă îl consider pe Dl. G-ral RADESCU ca un patriot" răspund:

Pe Dl. G-ral RADESCU, personal nu-l cunosc, iar activitatea lui de pe vremea Regelui Carol I. și Ferdinand l-a învrednicit la mari onoruri, activitatea lui și în special atitudinea lui frumoasă și bărbătească față de atacurile fostului Ministru German Killinger la adresa întreg neamului românesc l-au situat în stima tuturor, fapt care a adus după sine mai multe luni de lagăr.-

Fuga lui de pe o zi pe alta în urma persecuției, la Legația Engleză, eu o găsesc explicabilă.

Acțiunile lui în timpul guvernării sale n'am fost în situația de a le controla - ca să-mi pot forma o părere.

ss/Dr. Ilie Lazăr.

29 - VII-1957.

30 Iulie
00246

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Dr. ILIE LAZAR, avocat, domiciliat in Bucuresti str. Postei nr. 2

La intrebarea " Dacă din punctul de vedere al membrului delegatiei permanente a P.N.T. considerați justă, in interesul țării și al poporului român, fuga peste granița a conducătorilor P.N.T., răspund :

Atât ca membru al delegației permanente cât și ca simplu cetățean nu consider in interesul țării și al poporului român fuga unuor conducători peste graniță, dar aceasta numai atunci când regimul care este in fruntea țării dă toate garanțiile de libertate și trai omenesc. In cazul meu personal despre așa ceva n'a fost vorba, deoarece cu incepere dela 15 Februarie 1945 am fost in permanență fugar din sânul familiei mele și implicat fără nici-o vină intr'un proces așa zis " SUMANELE NEGRE " deci pentru mine personal o consider in legitimă apărare, n'am nici-o indicație ce a putut determina pe colegii mei la acelaș gest, altfel ne natural pe care eu nu l-aș putea aproba intre inprejurări normale . Intre imprejurările in care trăim aprob gestul colegilor mei dacă au intenția de a se pune la adăpost.

La intrebarea " Trecând peste graniță ați avut de gând să vă puneți personal la adăpost și să nu mai intreprindeți nimic pentru P.N.T. " răspund :

Intenționând a pleca in străinătate n'am avut decât un singur gând, acela de a mă pune in siguranță și a-mi asigura existența fizică și n'am avut de gând nici direct nici indirect a intreprinde acolo nici un fel de actiune nici pentru partid si nici pentru alte scopuri.

La intrebarea " Credeți, că in acel fel v'ați servit țara și poporul ", răspund :

Cred că punându-mi ființa fizică la adăpost mi-am servit țara si poporul.

La intrebarea " In ce imprejurări ați intrevăzut intoarcerea Dvs in țară " ?, răspund :

Sunt convins, că Marile puteri, cari veghează asupra

./.

sorţii popoarelor mici vor cădea pe cale paşnică de acord asupra unor măsuri şi regimuri absolut libere şi democratice şi in consecinţă ni se vor impune măsuri şi posibilităţi de conveţuire paşnică şi de progres pentru toate partidele din ţară.

ss/ ILIE LAZAR

3o Iulie 1947.-

6 ex. 00248

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Dr. ILIE LAZAR, dom. in Buc. Postei Nr,2, intrebat fiind asupra colonelului STEFANESCU declar următoarele:

Am cunoscut pe acest colonel, scos de ANTONESCU din armată si care indeplinea rolul de director al materiilor prime alimentare la Ministerul Economiei Nationale. Aici am fost in repetite rânduri impreună cu conducătorii sectiei pescăriei a cooperativei si anume cu domnii STEFAN EREMIA ANGHEL POPESCU şi NICOLAE USIERU GOSTEIN, acesta din urmă mi-a făcut si cunoscut cu numitul colonel. Imi aduc aminte de o singură conversatie cu acest colonel in cabinetul deacolo unde avea iesiri foarte vehemente contra lui ANTONESCU Nu-mi aduc aminte să mai fi avut cu el vre'o actiune sau vre'o altă legătură, dealtfel nu stiu dacă l-am mai văzut vre'odată sau de două ori undeva sau chiar pe stradă in ultimi trei patru ani. La partid unde pe vremuri când eu eram activ acolo zilnic vedeam sute de oamenii ;nu-mi aduc aminte să-l fi văzut.

Intrebat asupra celor ce stiu in legătură cu gărzile IULIU MANIU răspund:

După cunostintele mele aceste gărzi au luat fiintă la dorinta opiniei publice de a, lupta pentru Ardeal lansându se chiar si apelul prin ziare, ideia si organizatorii acestor gărzi aici la Bucuresti au pornit dela conducătorii ziarului "Ardealul" si anume: ANTON IONEL MURESEANU, LEON BOCHIS, GABRIEL TEPELEA şi ION GROSAN. După exprimările făcute odată D-lui MANIU si mie de către Dl. GROSANU, organizarea acestor gărzi se făcea sub conducerea M.St.Major. Partidul National-Tărănesc precum si noi ceilalti n'am avut nimic nici cu organizarea nici cu conducerea acestora. Dl. MANIU n'a primit niciodată nici un fel de raport asupra celor ce fac aceste gărzi, supuse disciplinei militare. Mai multi insi din noi, aşa şi eu in două rânduri am fost rugati să le vorbim la plecarea din

./.

Bucuresti si să-i insufletim.Al doilea contact al meu cu astfel de "gardă" a fost in Mediaş,unde eu mă aflam in calitate de Consilier Juridic pe lângă Armata IV-a.

Halul si promiscuitatea in care se găseau si trăiau acestea m'au determinat să rog pe Dl.G-ral Comandant să nu tolereze aceasta ruşine ci să alunge acasă pe unii,iar pe cei care vor rămâne să-i imbrace si disciplineze.

M'a delegat Dl,Comandant pe mine si colonel PETRESCU să-i inspectăm ,selectionăm si repartizăm la depozitele unităţii

Din cei circa 12o inşi găsiti acolo,fete si băeţi circa 4o-5o de fel din Bucuresti,Constanta si Giurgiu au fost trimisi de noi acasă,iar ceilalti de fel din părtile din Ardealul de Nord au fost echipati si repartizati la depozitele unitătei.Aceasta a fost contactul meu direct cu aceste gărzi asupra cărora amănunte nu pot da decât acei care le-au organizat si condus in Ardeal.

Cât despre"gărzile" conduse si organizate de GAVRIL OLTEANU la Braşov nu pot da nici un fel de relatie nefiind in contact cu ele.

Intrebat asupra gărzii de apărare a persoanei D-lui IULIU MANIU răspund:

In timpul celor petrecute la 23 August,noi,mai multi inşi am hotărât ca in permanentă să veghem pe lângă persoana D-lui IULIU MANIU,pe acele vremuri unul care in permanentă era alături de IULIU MANIU era generalul de rez.VASILE BARBUL.Din aceste gărzi făceau parte toţi cei intimi ai lui IULIU MANIU intre care în permanentă se aflau si AUREL MALDARESCU,ROMUL POPP,I.CATEMIR, Dr.SOLOMON.

Mai târziu la fel am organizat un fel de gărzi de apărare ale clubului si ale caselor unor fruntasi ,domnii PAUL NICULESCU care era unul din conducătorii sectiei muncitoresti.Aceste gărzi delegau câte 4-5 tineri care mă insoteau pe mine acasă dela sedintele serale dela Club.Aceste gărzi nu aveau nici un fel de instructiuni de agresiune si de apărare personală a conducătorilor.După despărtirea mea de viata activă de partid nu stiu să fi mai existat aceste gărzi.

Intrebat asupra persoanei D-lui G-ral VASILE BARBU răspund:

Dl.G-ral BARBU,ofiter de Jandarmi,provenit din Armata Austro-Ungară a fost unul dintre organizatorii marei adunări dela Arad si Alba-Iulia din 1918.Fiu de preot fiind si structural incă sub regimul maghiar avea lagături cu conducatorii politici ai Ardealului.A functionat ca organizator al Jandarmeriei si la

./.

Consiliul Dirigent .In Bucuresti fiind unul dintre autorii celor mai multe cărti si regulamente in materie de Jandarmerie este un fel de teoritiaiant al Jandarmeriei române. Sub guvernul IULIU MANIU a fost principalul colaborator al Ministrului de Interne de atunci in colaborarea legii Jandarmeriei. Asuăra altor fel de actiuni ale D-lui G-ral VASILE BARBU n'am cunostintă.

ss/Ilie Lazăr

6 August 1947.

8 aug '
00251

DECLARATIE

Subsemnatul Dr. ILIE LAZAR, domiciliat in Bucuresti Str Postei Nr.2, asupra celor intrebate declar urmatoarele:

La intrebarea, decând il cunoscpe Dl. GHITA POPP, răspund:

Nu-mi aduc aminte precis decând il cunosc, in orice caz după 1918, personal şi din auzite înainte, deoarece Dl. GHITA POPP, pe vremea luptelor noastre naţionale era un distins luptător ardelean si unul dintre cei mai erudiţi intelectuali. El si cu SEVER BOCU au fost primii redactori ai ziarelor româneşti "Lupta" "Românul" şi "Tribuna". GHITA POPP, este un distins filolog slav. Afară de aceasta are o vastă cultură si vorbeste bine aproape toate limbile intre care si acelea slave. In timpul războiului de reintregire a fost unul dintre organizatorii voluntarilor ardeleni din Rusia si in acel timp a scos impreună cu SEVER BOCU la Kiev ziarul "România Mare".

Intimitate am legat cu GHITA POPP, in luptele noastre interne de partid de după 1918. Pe Dl. GHITA POPP, il cunosc ca pe un om integru din toate punctelede vedere, ca pe un bun cunoscător a tuturor problemelor care frământă azi lumea si ţara noastră. In partid s'a bucurat si se bucură de o mare stimă el fiind un om sărac şi mai presus de toate corect. aşa il văd si aşa il cunosc eu pe GHITA POPP.

La intrebarea, ce părere cred că are Dl. MANIU despre el, răspund:

Sunt convins că Dl. MANIU nu poate să aibă decât cele mai elogioase păreri despre personalitatea lui GHITA POPP, el fiindu-i mulţi ani unul dintre intimii colaboratori.

GHITA POPP, având si practica gazătărească si cunoscând bine şi toate problemele de stat este considerat in partid ca cel mai bun mânuitor de condei.

./.

La intrebarea dacă prin mine l-a cunoscut pe un domn general STEFANESCU răspund:

Imi aduc aminte că secția "Pescărie" a Cooperativei refugiatilor ardeleni la intemeere a oferit intr'unul din restaorantele dela Obor o masă la care am fost invitaţi de către gestionarii acestei sectiuni intregul Consiliul al Cooperativei,din care dela intemeere făcea parte şi Dl.GHITA POPP.Organizatorii acestei mese au invitat si pe domnii: BUSNITA,dela Directiunea Pescăriei Statului si pe un domn Col.STEFANESCU, care era director al materiilor prime alimentare din Subsecretariatul Aprovizionării.

Masa a fost prezidată de mine ca Presedinte al Cooperativei.La aceasta masă ne-au fost recomandaţi de pescarii nostrii si anume: STEFAN IRIMIA,ANGHEL POPESCU şi în special MIELU USIERU,domnii BUSNITA şi Dl.Col.STEFANESCU.Imi aduc aminte şi de aşezarea dela masă şi anume: GHITA POPP,ca mai în vârstă si reprezentativ in mijloc,BUSNITA în dreapta,STEFANESCU în stânga ,iar eu vis-a-vis.

Drept care am dat prezenta şi pe care o semnez propriu

ss/Dr.Ilie Lazăr.

8 August 1947

0252

6 sept

0253

D E C L A R A Ţ I E

Subsemnatul Dr. ILIE LAZĂR, în continuarea celor declarate ieri/5 Sept./accentuez următoarele :

1/. Având în vedere incompetenţa mea în probleme externe, precum şi situaţia familiei mele rămasă în ţară, n'am primit şi nici n'aşi fi acceptat vre-o misiunne sau însărcinare nici din partea D-lui Maniu nici din partea altcuiva.-

2/. Dacă există în străinătate vre-o acţiune a grupului Gafencu şi toţi la care eventual urma să se raliese grupul nostru, acţiune pe care eu sub nici o formă n'o cunosc, eu n'o aprob şi nu m'aşi fi raliat.-

3/. La fel niciodată n'am vorbit cu nimenea despre vre-o studiere a problemelor muncitoreşti acolo, probleme pe cari eu pentru mine le-am socotit definitiv terminate.-

4/. Scopul plecării mele a fost unul singur şi anume : neputând suporta persecuţia şi arestările cari nu mai luau sfârşit mai bine de doi ani, de acord cu familia voiam să-mi pun fiinţa fizică la adăpost şi să trăesc incognito până la normalizarea stărilor din ţară.-

Nu împărtăşesc părerea că noi trebue să ne erijăm în factori în rezolvarea problemelor dintre cei mari.-

Fiecare român ar fi de dorit, ca înainte de a fi aderentul unei sau altei naţiuni să fie aderentul fanatic al neamului său.-

Noi ca popor mic şi eu personal cred, că interesul vital a neamului nostru este de a dori ca marii noştrii aliaţi cari au câştigat războiul împreună, tot împreună în cea mai perfectă armonie să reglementeze şi problemele vitale ale lumii întregi, iar nouă care ne-am dat aportul în câştigarea acestui războiu să ni se asigure de către aliaţii noştri independenţa şi libertăţile publice, aşa după cum acestea sunt stipulate şi în tratatul de pace.-

ss/. Ilie Lazăr

6 Septembrie 1947

6 - 00254

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Dr.ILIE LAZAR,în continuarea celor declarate ieri/5 Sept./accentuez următoarele :

1/. Având în vedere incompetenţa mea în probleme externe, precum şi situaţia familiei mele rămasă în ţară,n'am primit şi nici n'aşi fi acceptat vre-o misiunne sau însărcinare nici din partea D-lui Maniu nici din partea altcuiva.-

2/. Dacă există în străinătate vre-o acţiune a grupului Gafencu şi toţi la care eventual urma să se ralieze grupul nostru,acţiune pe care eu sub nici o formă n'o cunosc,eu n'o aprob şi nu m'aşi fi raliat.-

3/. La fel niciodată n'am vorbit cu nimenea despre vre-o studiere a problemelor muncitoreşti acolo,probleme pe cari eu pentru mine le-am socotit definitiv terminate.-

4/. Scopul plecării mele a fost unul singur şi anume : neputând suporta persecuţia şi arestările cari nu mai luau sfârşit mai bine de doi ani,de acord cu familia voiam să-mi pun fiinţa fizică la adăpost şi să trăesc incognito până la normalizarea stărilor din Ţară.-

Nu împărtăşesc părerea că noi trebue să ne avizăm în factori în rezolvarea problemelor dintre cei mari.-

Fiecare român ar fi de dorit,ca înainte de a fi aderentul unei sau altei naţiuni să fie aderentul fanatic al neamului său.-

Noi ca popor mic şi eu personal cred,că interesul vital a neamului nostru este de a dori ca marii noştrii aliaţi cari au câştigat războiul împreună,tot împreună în cea mai perfectă armonie să reglementeze şi problemele vitale ale lumii întregi,iar nouă care ne-am dat aportul în câştigarea acestui războiu să ni se asigure de către aliaţii noştri independenţa şi libertăţile publice,aşa după cum acestea sunt stipulate şi în tratatul de pace.-

6 Septembbie 1947

ss/.Ilie Lazăr

101

6 235

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Dr. ILIE LAZAR, în continuarea celor declarate ieri/5 Sept./accentuez următoarele :

1/. Având în vedere incompetenţa mea în probleme externe, precum şi situaţia familiei mele rămasă în ţară, n'am primit şi nici n'aşi fi acceptat vre-o misiunne sau însărcinare nici din partea D-lui Maniu nici din partea altcuiva.-

2/. Dacă există în străinătate vre-o acţiune a grupului Gafencu şi toţi la care eventual urma să se ralieze grupul nostru, acţiune pe care eu sub nici o formă n'o cunosc, eu n'o aprob şi nu m'aşi fi raliat.-

3/. La fel niciodată n'am vorbit cu nimenea despre vre-o studiere a problemelor muncitoreşti acolo, probleme pe cari eu pentru mine le-am socotit definitiv terminate.-

4/. Scopul plecării mele a fost unul singur şi anume : neputând suporta persecuţia şi arestările cari nu mai luau sfârşit mai bine de doi ani, de acord cu familia voiam să-mi pun fiinţa fizică la adăpost şi să trăesc incognito până la normalizarea stărilor din Ţară.-

Nu împărtăşesc părerea că noi trebue să ne avizăm în factori în rezolvarea problemelor dintre cei mari.-

Fiecare român ar fi de dorit, ca înainte de a fi aderentul unei sau altei naţiuni să fie aderentul fanatic al neamului său.-

Noi ca popor mic şi eu personal cred, că interesul vital a neamului nostru este de a dori ca marii noştrii aliaţi cari au câştigat războiul, împreună, tot împreună în cea mai perfectă armonie să reglementeze şi problemele vitale ale lumii întregi, iar nouă care ne-am dat aportul în câştigarea acestui războiu să ni se asigure de către aliaţii noştri independenţa şi libertăţile publice, aşa după cum acestea sunt stipulate şi în tratatul de pace.-

ss/. Ilie Lazăr

6 Septembbie 1947

7 Sept

00256

DECLARATIE
========================

Subsemnatul Dr.ILIE LAZAR în continuare declar următoarele :

1/. In perioada guvernării Generalului Rădescu,personal până la îmbolnăvirea mea din 22 Februarie 1945,dată dela care am locuit la D-na Alice Sturdza mai multe luni de teama poliţiei,am condus şi activat în fruntea organizaţiilor muncitoreşti şi ardelene din Bucureşti.-

In acea perioadă am avut la alegeri sindicale cari se continuau de mai mult timp şi constatând încă din 1944,că partidele de stânga împiedicau şi eliminau pe partizanii noştri le-am dat instrucţiuni să ceară vot secret şi să împiedice orice amestec străin în fabrici la alegeri.-Despre diferitele incidente mi s'a comunicat ulterior.- Eu nici verbal nici în scris n'am îndemnat muncitoreimea la violenţă sau folosirea altor mijloace neegale ci am constituit echipe de apărare aşa după cum am declarat pe larg.- Tot în această perioadă se agravase antagonismul dintre P.N.T. şi partidele de extrema stângă,de aceia am luat unele măsuri de apărare tot prin echipele muncitoreşti,iar pentru a cruţa oamenii,am adoptat propaganda dela om la om.-

2/. Pe generalul Rădescu l-am considerat ca bun patriot după gestul său contra lui Killinger,iar plecarea lui din ţară ca legitimă apărare,fiind ameninţat după debarcarea sa dela Guvern.-

Nu am aprobat represiunile sângeroase ale lui Rădescu,fiind categoric contra violenţei.-

3/.. Nu cunosc activitatea generalului Rădescu din străinătate şi nici n'am vorbit cu nimeni aceasta.-

4/. Nu ştiu sursele din cari trăeşte Generalul Rădescu în străinătate,însă am auzit că s'a refugiat la englezi şi de aici nu ştiu ce s'a întâmplat.-

5/. După 6 Martie 1945 şi până la procesul " Sumanelor Negre " gen.Aldea cât am continuat activitatea în fruntea organiz.muncitoreşti şi ardelene în afară de timpul cât am

fost bolnav.-Mai tot timpul am stat ascuns însă am luat parte la unele întruniri dela cari dispăream imediat.-La fel s'a petrecut şi la 8 Noembrie 1945,când am luat contact mai întâi cu unii prieteni şi i-am sfătuit să ia parte la manifestaţia pentru Rege,ca cetăţeni liberi,cum aflasem că hotărâse conducerea partidului.- După aceste evenimente este drept,că mulţi se lăudau,că am avut rol important dintre fruntaşii partidului însă eu consider,că înainte de a fi aceste organizaţii în Capitală,partidul era anemic ca dinamism.- De aceia am şi intenţionat să-i scriu D-lui Mihalache să nu nedreptăţească elementele de merit.- Nu recunosc că am participat la acţiuni subversive, acest lucru l'am dovedit şi în legăturile mele cu Gen.Aldea şi în procesul " Sumanelor Negre ".-

6/. Regimul Antonescu l-am desaprobat personal fiind şi internat în lagărul din Târgu Jiu.- In acea perioadă principala mea ocupaţiune era să îngrijesc şi să organizez cei 300.000 refugiaţi ardeleni şi să lupt pentru crearea unui curent în ţară în vederea anulării verdictului dela Viena.-Precis nu cunosc acţiuni subversive duse de partid împotriva regimului Antonescu,însă ştiu precis că dl. Maniu şi partidul au acţionat independent pentru a obţine armistiţiul la sfârşitul anului 1943 şi în anul 1944.- Eu însumi primind diferite însărcinări dela D-sa.-

7/. Atitudinea mea ca şi a partidului a fost clară în perioada procesului Antonescu,anume că în politică greşelile se ispăşesc.- Greşeala era aservirea totală a Tării şi Armatei faţă de Germania şi purtarea războiului peste hotarele neamului şi acolo unde noi n'aveam ce căuta.-

Gestul D-lui Maniu de a da mâna cu Antonescu,Dragoş şi Pantazi din boxa acuzaţilor m'a surprins la început deoarece mie nu-mi trecea prin minte că în asemenea împrejurări şi văzând atmosfera din sală să poată face astfel de gest.- De aceia am fost primul care xxxfă i-am cerut explicaţii.- In prezenţa ziaristului American Markham mi-a răspuns că el nu ştie,dacă îl va mai vedea pe acest om şi că îi este recunoscător că la cererea sa Antonescu a salvat 11 vieţi omeneşti/procesul Rică Georgescu/.-

Dând şi alte explicaţii despre Antonescu d-lui ministru Haţieganu în maşină,că aceia,că aşa păţeşte omul care se crede atotştiutor,cum se considera Antonescu.- In urma explicaţiilor date de Dl.Maniu am aprobat gestul din punct de

.//.

vedere omenesc,însă nu din punct de vedere politic şi al împrejurărilor.- Nu am putut desaproba gestul însă am avut prezenţa de spirit de a-l scoate pe dl.Maniu,când cei prezenţi în sală manifestau ostil,zicând că aceştia sunt opinia publică.-

9/. Nu cunosc decât din auzite activitatea dusă în străinătate de grupul Gafencu-Buzeşti etc.,însă dacă este îndreptată împotriva ţării făcând jocuri streine eu o desaprob şi repet că personal nu m'aşi fi raliat unei astfel de acţiuni.

10/. Nu cunosc cine subvenţionează propaganda acestui grup,fiindcă repet chestiunile externe nu m'au preocupat.-

11/. Nu cunosc nici acţiunile altor exponenţi politici streini refugiaţi în străinătate,din aceleaşi motive.-

12/. Consider, că un război între aliaţi ar fi o mare nenorocire pentru noi.- Deaceia eu cu Leucuţia în partid am susţinut totdeauna contrariul.-

Este adevărat că unii membrii ai partidului, credeau în războiu,însă eiu i-am considerat " strategi de cafenea ".- Deaceia nu am discutat cu ei ce atitudine ar trebui să avem în cazul unui conflict şi nemaifiind pe la partid mai bine de un an,nu am cunoştinţă să fi organizat ceva în această ~~prixinxă~~ eventualitate.-

13/. Nu aveam cunoştinţă până în dimineaţa plecării unde vom ateriza şi abia la Fundulea mi s'a spus,că vom aterisa peste două ore la San-Stefano,lângă Constantinopol.-

14/. Cu privire la reforma agrară eu o doresc mai radicală în regiunile de munte şi să se statizeze şi pădurile, lăsându-se numai o cotă proprietarilor,fiindcă,cred că pădurile se pot administra mai radical de Stat spre a se evita despăduririle.- In ceeace îi priveşte pe ţărani trebuesc deprinşi să respecte proprietatea şi legalitatea şi să nu aştepte din 10 în 10 ani gratmităţi din partea Statului.-

Etatizarea B.N.R.este şi în vederile mele şi cred necesar a se extinde etatizările la toate întrerpinderile de primă necesitate şi folos obştesc şi să se înlăture protecţionismul de cari se foloseau anumite clici exploatatoare.-

Prezenta declaraţie o susţin şi semnez de bună voie.-

ss/. Ilie Lazăr

7 Septembrie 1947

00259

II

26 august

00260

DECLARATIE

Subscrisul ING. VASILE V.SERDICI, român, născut în Bucureşti in 30 April (17/30) 1889, cu ultimul domiciliu în Bucureşti Str.Grl.Christ.Tell 10, in conformitate cu întrebările puse, declar următoarele:

Tatăl meu, Inginerul de C.Ferate V.Serdici a lucrat, în colaborare cu Inginerul I.G. Cantacuzino aproape toate căile ferate din România, timp de 28 ani, până către 1904. Se căsătorise cu mama mea, azi muribundă la locuinţa mea, o Poloneză, şi am fost trei copii: sora mea, măritată în Serbia, fratele meu Vasa, impuşcat ca ostatec de Nemţi la 5 Martie 1942 în lagărul dela Baniţa lângă Belgrad (Nemţii îl arestaseră in August 1941 la locuinţa sorei mele), şi eu.-

Mi-am făcut toate studiile primare şi liceale la Liceul Mihai Viteazul din Bucureşti, unde în 1908 mi-am trecut bacalaureatul. Am încercat în toamna acelui an să intru în şcoala de ofiţeri de Cavalerie, am reuşit al 15 din 34, însă nefiind decât 14 locuri, am rămas pe din afară.-

Tata m'a trimis la München, unde in 1911 am luat diploma de inginer.-

Intors in ţară (tata murise în 1910) mi-am făcut stagiul ca termen redus la reg.4 Roşiori, Eş.I., am făcut cu aceasta unitate războiul din 1913, am eşit sublocotenent la 1 Septemvrie 1914 şi am fost chemat temporar in activitate la Reg.10 Călăraşi, Tulcea, iar apoi mutat la 8 Călăraşi (Roman) am făcut tot războiul cu aceasta unitate in Carpaţi, iar în urma unui răsunătoare recunoaşteri unde se cerea un ofiţer "de bună voe", am primit ca locotenent, ordinul "Steaua României cu Spade".

Dupe armistiţiul din 1917, am venit la Roman unde am reluat contactul meu permanent cu fostul Principe Moştenitor Carol, care avea mare afecţiune ~~pentru mine~~.-
Aceasta a fost o nenorocire mare pentru mine. Prinţul, căruia îi eram foarte devotat mi-a propus într'o zi la Târgul Neamţ să plec cu el, prin Rusia, pe frontul de Est francez, eu să-i fiu adjutant, el primind comanda unei divizii franceze.-

~~Principele se găn~~

Principele se gândise la mine pentru că avea bune informaţiuni despre mine chiar de la Dl.Colonel Niculescu (azi şeful Casei Militare al M.S.) pe atunci adjutant al A.S.Regale. Deasemeni pentru că de curând făcusem un drum la Moscova, unde mă logodisem cu Dra Nadejda Letanovsky, şi ştiam pe vremea acea destul de bine ruseşte. Scurt înainte de ziua fixată pentru plecare, mi-a comunicat 1) să fixez plecarea cu Dl.General Lafont, ataşat militar francez la Iaşi, 2) să cer acte de voiaj şi pentru Dra Zizi Lambrino. Am acceptat să continui să plec cu el numai dupe ce mi-a dat cuvântul de onoare ca nu se însoară cu Zizi decât dupe "Victoria finală" şi că Zizi va rămâne la Paris la rudele ei.

Am plecat, însă la Tiraspol, pe malul rusesc, ne-au arestat Austriani, în urma unui denunţ a unui agent (Ciocoiu). Ne-au dus la Odessa la Hotel Bristol, iar la 31 August 1918, Prinţul, împotriva cuvântul său de onoare, dar arătându-mi că pe de o parte călătoria fiind ratată, iar eu nu vor avea protecţia sa decât dacă continui să-l ajut, s'a căsătorit cu Zizi.

Intors în ţară, am fost de îndată mobilizat la Reg. 8 Călăraşi, şi numai în 1919, după 10 luni, am putut veni acasă, prigonit, mereu ameninţat. Mulţumită intervenţiei şefului Siguranţei de atunci Ed.Ghica care a mers special la Regele Ferdinand arătându-i adevăratul meu rol, şi pe de altă parte, Principele căsătorindu-se cu Principesa Elena, am fost numit Ataşat Comercial la Madrid.-

Străin de materie, m'am pus pe lucru, şi dupe primul an am fost avansat de 3 ori în şir, ultima avansare stipulând că sunt "cel mai bun şi demn" reprezentant economic al României în străinătate.-

După 2 ani de serviciu, în Februarie 1922 sunt pus de Guvernul liberal, care venise la putere, în disponibilitate

Revenind în ţară, am solicitat intervenţia principelui, dar fără urmare. M'am prezentat la Vintilă Brătianu, arătându-i meritele mele, dar mi-a răspuns: "să nu mai vorbim de trecut" şi astfel s'a încheiat aceasta epocă.

In aventura asta mi-am pierdut o bună parte din avere şi aveam o soţie şi 2 copilaşi. Am făcut atunci acea ce îndemnase negustorimea română să facă: export de cherestea în Spania, am găsit un finanţator, şi am expediat un vapor (Oltul) cu cherestea la Barcelona. Cu tot câştigul medie, am realizat aproape 500.000 lei partea mea, cu cari bani mi-am cumpărat o vie şi o casă la Soimuş lângă Deva.

De atunci îl cunosc (1922) şi pe Dl.P.Groza cu care mereu am avut cele mai perfecte relaţiuni.-

In 1925 am luat în arendă o moşie la Scânteia (Vaslui) însă am avut 2 ani în şir f.secetoşi, cari mi-au mâncat rezervele şi am fost obligat să solicit un post de Consilier Agricol.

Cu ajutorul vechiului meu prieten Dl.Richard Franassovici, am fost numit Consilier Agricol la Judeţul Târnava-Mare la 1 Noemvrie 1927.

Groaznica situaţie pe care am găsit-o acolo unde mă predase un coleg f.compromis, pe punct să fie chiar arestat, am redresat-o repede şi fiind absolut integru, protejând pe cât se putea elementul Românesc, ţinând disciplina între subalternii agronomi, neîmproprietărindu-mă pe mine - caz unic - nici măcar cu un stânjen, mi-am atras o mare iubire între plugarii din judeţ, cari mereu mă indemnau să candidez "că ei m'ar vota pe mine" şi nu partidele. La 10 Ianuarie 1931, legeă permiţând funcţionarilor să candideze, am depus o listă a "Blocului Românesc" organizaţia întemeiată atunci de mine, îndreptată împotriva cererilor absurde şi obraznice ale Saşilor. Luptam cu 2 liste: una a Guvernului (P.N.T.în part.cu Saşii) şi una a Liberalilor.Rezultatul a fost uimitor şi încă nevăzut: am luat unanimitatea voturilor,şi astfel am câştigat prima victorie Rom.contra Saşilor. Cu toate ameninţările Ministrului Agriculturei Madgearu, am rămas pe poziţie, n'am demisionat şi astfel a venit 1 Mai 1931,Guvernul Jorga - Argetoianu. Am candidat la alegerile acestea ca "Bloc românesc" în cartel cu Dr.Lupu, şi am eşit deputat. Deatunci m'am ales în şir deputat, ştiind prin muncă neîncetată şi prin mari succese parlamentare (am răuşit să bag şi pe avocaţii cu onorariile lor în Conversiune) să-mi menţin ataşamentul ţărănimii, care nu vota decât pe mine,şi nu partidul cu care eram în cartel.-

In 1935 s'a făcut fuziunea între Dr.Lupu şi P.N.T., şi astfel am intrat în P.N.T. fiind mai departe şeful organizaţiei de Târnava-Mare.

In afară de acţiunea mea parlamentară, în care eram complect independent. (Am vorbit pentru Etatizarea Băncii Naţionale în 1936 sau 1937 contra avizului Dlui Madgearu, Călinescu şi Ghelmegeanu etc.etc.,am răscolit scandalul cu cele 7.600.000.000 lei fondul de despăgubire, art.62 din legea Conversiunei,în contra cartelurilor publicând şi

..//..

broşura " Jaful cartelurilor"). Eram socotit ca element de extremă stângă şi nu odată mi se striga "Bolşevicule". Am atacat în Camera jaful fabricelor de zahăr, a jocurilor de Noroc, în ambele chestiuni, desbătute la iniţiativa mea, voturi aproape unanime. Am atacat apoi practicele Generalului Marinescu Gabriel, în marea nedumerire a incintei, care nu era obişnuită cu astfel de iniţiative. Evident nu eram totdeauna aprobat de Dnii Madgearu şi grupul D-sale.

Odată cu disolvarea partidelor politice, dupe căderea guvernului Goga, încetează şi activitatea mea politică. Ultimii au fost alegerile din 20 Dec.1937, cari le-a făcut partidul în înţelegere electorală cu partidul "Totul pentru ţară" cum nici atunci nu făceam parte din conducerea partidului nu cunosc decât instrucţiunile cari le-am primit atunci, şi anume că nu ne vom ataca între noi, obiectul principal fiind să doborăm pe Liberali şi pe Dl.Tătărescu, care, spunea Dl.Maniu, reprezenta pe atunci duşmanul Nr.1, fiind acela care a facilitat tendinţele dictatoriale ale fostului Rege, iar rămânerea lui la putere pe o altă perioadă de 4 ani însemnând definitiva instaurare la putere a dictaturei. Cu legionarii aveam, se spunea- un punct comun: lupta contra "camarilei" (Dna Lupescu etc.,etc.).

Cum s'a ajuns la aceasta hotărâre în forurile conducătoare ale Partidului, nu ştiu; au fost discuţii mari, şi numai ecouri mi-au ajuns, în special din partea Dlui Ralea, cu care eram mai legat, care mi-a explicat că şi el până la urmă a trebuit să se lase convins. Aceasta urma deastfel o mare desămăgire pe care o avuseră domnii din conducere, afară de manişti, că n'a reuşit combinaţia Vaida-Mihalache din Nov.1937.-

Până în 1944, dupe 23 August nu am mai avut vre-o activitate politică. Nici în judeţ n'aveam voe să mă duc, iar vre-o însărcinare n'am primit de la nimeni. Afară de vizitele mele, destul de rare la Dl.Maniu (mai dese însă dupe ce am cumpărat în 1940 un automobil) nu aveam contact cu nici un prieten politic. Grupul Ardelean, din care făceam parte, mă bătea reu pentru că în 1938, rugasem pe Dl.Maniu să mă dispenseze să semnez un "Memorandum" semnat de toţi şefii de organizaţiuni. Nu-mi aduc aminte ce conţinea acel memorandum, dar am arătat D-lui Maniu că sunt în f.grea situaţie financiară, că deabia încheasem o înţelegere cu C.F.R. pentru Societatea

mea "Naţ. de Transporturi" şi că mă tem că Dl.Ghelmegeanu, Ministrul, îmi va anula concesiunea.

Din Oct.1940 am reluat contact mai des cu Dl.Maniu, care locuia atunci în Vodă Caragea 27 Il duceam f.des cu maşina mea la Sibiu, la Turda, la Baia de Arieş, şi astfel m'am împrietenit foarte mult cu D-sa şi cu familia D-sale. Totuşi nici odată până în Decembrie 1944, va să zică chiar dupe 23 August, nu am avut nici un fel de însărcinare politică.

Din convorbirile ce aveam atunci în maşină, cu Dl.Maniu n'am avut impresiunea că ar fi în bune relaţiuni cu Antonescu Pe crâmpee, mi-a povestit cum la 2 Sept.1940 a avut o întâlnire cu Generalul la Ploeşti, într'o casă în dosul "Berbecului" şi unde se înţelesese cu Antonescu să-l debarce pe Rege şi să se reziste în şanţurile din West, cum însă Antonescu, dupe ce l'a doborât pe Carol, nici n'a mai stat să-l consulte, şi s'a aliat cu Legionarii, punând aceasta în lumina poftei nesăbuite de putere şi ambiţie a lui Antonescu, care cu el, Maniu, trebuia să reziste la West, deci era Ministru numai câte-va zile iar cu Legionarii importaţi de Nemţi, se asigura de "Conducător al Statului".

Am mai văzut la Dl.Maniu prin Decembrie 1940 o scrisoare a D-lor Maniu şi Brătianu, prin care cereau o audienţă Generalului, şi rezuloţionată de General "Nefiind datată, se restitue petiţionarilor" (în adevăr n'avea dată) De atunci Dl.Maniu, îmi spunea că nici nu mai îl va vedea, căci "cu beţivii, proştii şi necrescuţii" nu stă de vorbă. "Antonescu, spunea Dl.Maniu, nu-i beţiv şi nici prost. Dar e necrescut, şi nu mai stau de vorbă cu el."

Incolo, mai îmi vorbea de memoriile D-sale către Antonescu, Hitler etc. şiune-ori mi le dădea şi de cetit. Eu aveam convingerea şi o am, că relaţiunile între Dl.Maniu şi General erau foarte întinse, neprieteneşti. Mă fortifica în aceasta părre şi faptul că eram singurul român în ţară care n'aveam voe să am automobil. In răstimpul acela 1940, Nov.-1943, de zeci de ori poliţia îmi ridica permisul fără explicaţii, şi trebuiam să umblu săptămeni, intrebuinţând toate influenţele ca să mi-l restitue, până mi-l lua din nou etc.-

Tot în 1940, la Braşov, în casa Dlui M.Popovici, am servit prima oară ca interpret Dlui Maniu într'o conversaţie cu defunctul Ministru al Americei Gunther Mott, care mi-a

..//..

inmânat să traduc Dlui Maniu două telegrame semnate Summer Wells (subsecretar) prin care U.S.A. cerea României să se oprească necondiţionat la Nistru să nu cum-va să-l depăşească devenind Stat Agresor. Asupra acestui lucru Dl.Maniu mi-a dat apoi alte explicaţii şi anume că înainte de isbucnirea Războiu lui Dl.Reg.Hoare, Ministrul Angliei,la intrebarea Dlui Maniu i-a spus că da, Anglia garantează fruntariile noastre,şi în special cele de la West,cu condiţia să continuăm a jena şi sabota cât mai mult posibil pe Nemţii.

Tot în cursul acestor 4 ani de inactivitate totală politică, şi tot intâmplător am tradus o conversaţie între Dl.Ministru turc Supky Tanrou şi Dl.Maniu, având ca subiect îngrijorarea D-lui Maniu pentru acţiunea Dlui Antonescu,cerându-i să facă cunoscut Guvernului său că Dsa a facut şi face tot posibilul să pună capat acţiunei Generalului,dar că acesta este cu totul infendat lui Hitler. Dl.Maniu cred că corespunda cu aliaţii prin Dl. Tanrocz.

A venit 23 August 1944, Dl.Maniu locuia la Sovata,cu maşina îl ducea deacum Dl. Lencuţia, permisul fiind acum definitiv ridicat,~~iar eu stăteam~~ ca deobicei în Bucureşti şi ca deobicei îmi vedeam de afacerile mele comerciale,cu firma mea individuală.

Repet: nu am avut nici o însărcinare,şi nu eram în nici un fel în confidenţele Dlui Maniu şi al conducerei,quazi inexistente în acele momente. Cu 2-3 zile înainte am fost prevenit că schimbarea se va face imediat,şi deacea am şi fugit în jurul Buc. să nu mă prindă nemţii dacă nu reuşeşte lovitura. Ulterior,fiind interpretul Dl.Maniu,am aflat cum s'au desfăşurat evenimentele.-

O altă acţiune politică, din cele puţine a fost introducerea Dlui I.Gh.Maurer la Dl.Maniu. Dl.Maurer cu mine am petrecut numeroşi ani de bună prietenie şi sport la Sighişoara,şi într'o zi fiind la mine acasă,mi-a cerut să-i fac o intrevedere cu Dl.Maniu,cea ce am şi realizat.

In 1943 am mai fost întrebuinţat de Dl.Dr.Lupu şi Maniu pentru a uşura soarta câtor-va evrei inchişi de Antonescu (Radu Apotecher etc.).

Insărcinarea mi-o dăduse ştiind că sunt coleg de şcoală cu fostul Prefect al Poliţiei V.Pălăngeanu, care m'a servit de vre-o 2-3 ori, dar apoi se impacientase chiar faţă de mine.

..//..

In 1943, Dl.Maniu a venit într'o zi la Biroul meu şi, dupe una din perchiziţiile suferite de mine, mi-a spus să fiu cu mare băgare de seamă, căci eu, dsa şi încă "4 domni" suntem pe lista lui Gestapo.-

ss.V.V.Serdici.

26.VIII.1947.

26 aug. 00267

D E C L A R A T I E

Subsemnatul VASILE V.SERDICI,în continuare declar :

Din activitatea Partidului Naţional Ţărănesc cunosc numai anumite lucruri,deoarece nu am făcut niciodată parte dintr'un for de conducere ; nici din biurou,nici din delegaţia permanentă,la care chiar când se ţinea în casa mea (în timpul când Dl.Maniu locuia la mine)nu am asistat.-

Unul din aceste lucruri este destul de vechiu.- Este comunicatul prin care partidul deschidea porţile sale acelor elemente legionare " cari erau acum copii nimănui " şi cari ar declara că rup total cu trecutul.- Fiind intrigat,am întrebat într'o zi pe Dl.Maniu sau pe Dl.Leucuţia (nu mai ştiu precis pe cine)şi am primit răspunsul că foarte bine s'a procedat,hotărârea este a biroului şi că printre foştii legionari se află multe elemente bune,dinamice şi că dacă nu-i acceptăm noi,îi vor lua partidul comunist.-

Hotărârea aceasta fusese primită de prietenii noştri în mod diferit,cei mai mulţi nu păreau încântaţi şi prevedeau că această hotărâre va atrage mari dificultăţi pentru noi.- Personal împărţeam această îngrijorare.-

Legătura cu legionarii se făcea prin Comaniciu şi Dl.Păduraeanu.- Pe primul nu l'am văzut pe la Dl.Maniu acasă decât în Str.Sfinţilor 10,deci prin 1944 sau 1945.-Pe Pădureanu îl găseam în schimb foarte des,totdeauna dimineaţa între 8 şi 9 ,care erau şi orele când mergeam eu la Dl.Maniu,şi mergeam destul de des,de cel puţin 2 ori pe săptămână.- Şi la mine acasă venea Pădureanu,în timpul celor 6 luni cât a locuit Dl.Maniu la mine.-

Nu cunosc promovări în organizaţiile judeţene a unor elemente legionare.- La Bucureşti a fost promovat Dl. Şerban Ghica care era foarte bine văzut de Dl.Maniu şi este bine văzut de D-sa.- La secţia tineretului am auzit adesea că au fost primiţi numeroşi foşti legionari(o ştiu dela Dr. Solomon)şi erau socotiţi ca foarte buni,iar la Secţia Muncitorească de asemeni.- In chestia secţiei acesteia ştiu mai precis pentrucă dacă în secţia tineretului nu m'am amestecat şi niciodată n'am avut nici cel mai mic contact cu aceasta,

la Secţia Muncitorească am funcţionat vre-o 2 zile ca juriu de onoare pentru stabilirea răspunderilor într'o ceartă urâtă iscată între Dl.Georoceanu,conducător interimar,şi doi muncitori Lambru şi Bercaru.-Am constatat,cu toate denegaţiunile lor,că ambii au fost probabil legionari dar n'am reuşit s'o dovedesc.-Erau mărturii că au fost văzuţi la un cuib legionar, dar acuzatorii erau oameni pătaţi.- Stiu tot din acest " juriu de onoare " că mulţi din lucrătorii legionari fuseseră înregimentaţi de Lambru şi Bercaru.-

In legătură cu tineretul,ştiu încă,din conversaţii întâmplătoare cu tineri cari veneau,odată conduşi de Tarţea, altădată de alţii,că erau mari frământări pe chestia conducerei,unii supăraţi acuzând că la conducere s'au pus unele elemente legionare,altă dată acuzaţia opusă.-Ce discutau cu Dl. Maniu nu ştiu,chestiunea nu mă interesa.-

In ce priveşte atitudinea partidului faţă de Confederaţia Generală a Muncii şi a Sindicatelor,aceasta era categoric opusă din punct de vedere ideologic.-Partidul,prin Dl. Ilie Lazăr elabora o altă organizaţie muncitorească,săpată pe alte principii.- Mai cu seamă în chestia sindicatelor, partidul Naţional Tărănesc,reprezenta ideia înscrierei neobligatorie, şi a sindicatelor multiple,în cari se înscriau muncitorii după libera lor alegere.- Va să zică c'am după timpul organizaţiei englezeşti.-

In chestiunile muncitoreşti Dl.Maniu se consulta, pe cât ştiu,şi numai pentru perioade cât a locuit la mine,cu delegaţiile de muncitori,cari veneau destul de des.-Intelectuali socializaţi n'am văzut,decât pe Dl.Fluieraş în mai multe rânduri.-

In chestiunile externe se consulta totdeauna cu D-nii Buzeşti,Vişoianu şi Pogoneanu.-

Pentru toate acţiunile partidului Dl.Maniu se consulta în prim rând cu Dl.Mihalache,cu Dl.Mihail Popovici, cu Dl.Penescu şi cu D-nii Leucuţia şi Solomon.- Cât a trăit Dl.Dr.Lupu şi cu D-sa, ca şef al Capitalei.- Direct nu ştiu nimic,căci Dl.Maniu este foarte puţin comunicativ.- Stiu însă că se cerea doctorului Lupu să participe cu org.Capitalei la manifestaţii plănuite,dar organizaţia Capitalei era aşa de slabă încât niciodată n'a eşit nimic din asta.-

(Conv.cu Dr.Solomon etc.).- La 8 Noembrie de pildă,la care eu n'am nici cea mai mică participare,s'a întrebuinţat sfaturile D-lui Dr.Solomon,cel puţin aşa-mi spunea

./.

dânsul.-Deasemeni se consulta cu Dl.Ilie Lazăr în asemenea ocaziuni,ca şi cu Dl.Penescu).- Stiu că s'a luat odată contact şi cu Dl.Titel Petrescu,însă n'am asistat la conversaţie.- Dl.Maniu în general nu povesteşte nimic, şi lucra"pe compartimente ermetice ".- Aşa de pildă dacă eu aş fi povestit de pildă lui Ilie Lazăr sau Solomon un cuvânt din ce auzeam şi traduceam din conversaţiile la Misiuni, şi doară ambii aceşti domni aveau rol mult mai important în partid, eu aş fi fost pus de îndată la index.- Si vice versa.-

In ce priveşte colaboratorii principali ai D-lui Maniu aceştia erau cum spuneam Dr.Lupu,care îl mulţumea adesea,spunând mereu că participarea la manifestaţii nu este bună,şi că el,cu organizaţia Capitalei nu o poate înjgheba atât de repede.- Pentru această atitudine Dr.Lupu era aspru criticat de fruntaşii partidului din Bucureşti şi cari erau mai apropiaţi de Dl.Maniu (Solomon,Ghilezan,Leucuţia,etc.).-

Conducerea partidului era în definitiv biroul.- Era D-nii Mihalache,M.Popovici,Gh.Pop,Mihăescu,Penescu şi natural Dl.Maniu.-

Nu ştiu ce discutau,dar ştiu că oricând întrebai de Dl.Maniu,se răspundea : e la Birou,la Penescu,sau la M. Popovici,sau la Mihalache.- Dela Dl.Mihăescu,pe care-l întrebam une-ori,aflam : " fleacuri interminabile" sau chestiuni interne de club " sau alte ori o chestie precisă : o acţiune care se plănuia (manifestaţie)sau redacterea unui memoriu către cei 3 aliaţi sau atitudine în chestia cutare sau cutare.- Hotărârile Biroului erau apoi aduse,~~xxxxx~~ unele din ele de ordin mai general,la Delegaţia Permanentă,care,repet nu am asistat la nici una din ele până în Noembrie sau Decembrie 1946 le aproba după ceasuri de deliberări,aproape toţi luând cuvântul şi la urmă aprobând hotărârea Biroului.-

Dl. Mihalache nu era prea iubit.-I se reproşau unele lucruri din trecut : Consilieratul Regal,Voluntariatul, etc.- Dl. Maniu îl preţuia însă mult şi nu accepta să fie criticat de faţă fiind singurul care şi-o permitea era Dl. Leucuţia.-

Dl.M.Popovici,care este inteligent şi impetuos era ascultat de Dl.Maniu şi vorba sa era luată în seamă.- Era însă schimbăcios : uneori prea impetuos,alteori foarte prudent.- Era de multe ori nemulţumit cu cele ce se hotărau,

./.

şi în general era de părere că nu trebue să se facă provocaţiuni sau acte cari ar putea fi aştfel interpretate.-

Dl. Penescu era apreciat ca foarte muncitor de Dl. Maniu şi dânsul redacta toate memoriile,comunicatele,scrisorile etc.,care emanau dela partid.-

Personal nu sunt un admirator al D-lui Mihalache.-

Sunt de părere că pentru un om în situaţia lui a greşit prea des şi deasemeni îşi creiază mereu bisericuţe.- Exemplu precis : Badea,Popescu,Mehedinţi,Lepădatu,Măcărescu.- Deasemeni promovează oameni prea noui.- Ex : Dr.Petrescu deabia intrat în partid a fost cooptat în delegaţia permanentă , unde eu de 6 ori deputat n'am putut intra.- Deasemeni,D-sa, pentru a fări protejaţii săi a refuzat constant să convoace Comitetul Executiv în vederea unor alegeri noui pentru delegaţia permanentă,care este tot cea veche din 1935,numai şi numai să nu-şi piardă locul Zane,Badea,Măcărescu,etc. etc.-

In ultima vreme (dela 6 Martie 1945) nu eram de acord cu conducerea în două probleme, fără a mai pomeni de chestiunea cu legionarii.-

Inainte vreme desacordul era mai numeros : pe chestia etatizării Băncii Naţionale Române care am cerut-o în 1937,în chestia cartelurilor unde am scos şi o broşură,în chestia minorităţii săseşti unde am protestat violent şi în Parlament şi în partid,etc.,etc.-

Dela 6 Martie 1945 nu eram de acord cu manifestaţiile şi atitudinile belicoase şi în şedinţa delegaţiei permanente,prima la care am luat parte în Decembrie 1945 am contrazis pe Dr.Solomon,care cerea o acţiune mai violentă.- Eu ceream adaptare.-

Apoi : Am fost,în două şedinţe la care luam parte ca deputat,tot în Decembrie 1946,am fost singurul care am vorbit pentru intrarea în Parlament,arătând că o datorăm ţăranilor şi muncitorilor care ne-au votat.-Deasemeni am folosit un argument al D-lui Maniu : că omul politic trebue să fie mereu prezent pe scenă.-

Propunerea mea a fost ignorată.- Eu cred că în principal motivul respingerei nu era decât necazul celor nealeşi şi teama lor că intrând în parlament le vor arunca umbră.- S'a mers aşa departe,încât de faţă prezidând Dl.Maniu,s'a spus că Guvernul ne-a ales pe cei cari ne-au dat " voe " ca nepericuloşi să ne alegem.-

./.

Ulterior,deabia prin Mai,Iunie 1947 când s'a făcut un curentde a intra in Parlament eu am simţit ridicolul atitudinei,am simţit că cei cari preconizează o fac ca să se audă la Guvern şi să m'aibe necazuri. Schimbarea atitudinei lor era: frica. De acea am spus: aţi refuzat propunerea mea, spunând că pe baza unui principiu de etică politică nu trebue să întrăm în Cameră. S'a schimbat principiul ori numai situaţia? Dacă numai situaţia,apoi peste 2 săpt. când iară s'o schimba situaţia, iar eşim,şi aşa într'una ba eşim,ba întrăm.

O altă fundamentală nemulţumire a mea a fost ignorarea principiilor fundamentale democratice cari trebuiau să fie temelia noastră : refuzul unor noui alegeri pentru delegaţia permanentă dar n'am adus-o în faţa planului,Dl.Maniu spunându-mi că e " chestia prea iritantă ".-

In general eu nu eram de mult de acord cu ce se făcea. Dar nu puteam vorbi,nefăcpnd parte din conducere.-Eu cunoşteam perfect situaţia din multiplele traduceri ce le-am făcut pentru Dl.Maniu cu şefii Misiunilor.- Apoi eram în curent cu publicaţiile engleze şi americane.- Dar toate acestea nu le puteam exterioriza decât cu multă prudenţa la vechi prieteni: I.M. Leon,Stefan Stoika etc., însă la f.f.puţini.Informaţiile acestea nu-mi aparţineau în mare parte : eram un traducător a unor cuvinte cari se adresau nu mie ci D-lui Maniu.- Eu aşi fi dorit o luptă deschisă parlamentară, unde chiar în adversitate se găsesc canale de amicală înţelegere.- Eu ştiam că cine vrea să supravieţuiască trebue să se adapteze şi mai ştiam că nici când nu ne vom întoarce la formele vechi.- Aceasta era atmosfera în care trăiam, eu,familia mea şi doi sau trei buni prieteni din partid şi din afară.-

ss/. VASILE V. SERDICI

26.VIII.1947

26 aug 1947

00272

D E C L A R A T I E

Subsemnatul VASILE V.SERDICI,în continuare declar :

Din activitatea Partidului Naţional Ţărănesc cunosc numai anumite lucruri,deoarece nu am făcut niciodată parte dintr'un for de conducere ; nici din biurou,nici din delegaţia permanentă,la care chiar când se ţinea în casa mea (în timpul când Dl.Maniu locuia la mine)nu am asistat.-

Unul din aceste lucruri este destul de vechiu.- Este comunicatul prin care partidul deschidea porţile sale acelor elemente legionare " cari erau acum copii nimănui " şi cari ar declara că rup total cu trecutul.- Fiind intrigat,am întrebat într'o zi pe Dl.Maniu sau pe Dl.Leucuţia (nu mai ştiu precis pe cine)şi am primit răspunsul că foarte bine s'a procedat,hotărârea este a biroului şi că printre foştii legionari se află multe elemente bune,dinamice şi că dacă nu-i acceptăm noi,îi vor lua partidul comunist.-

Hotărârea aceasta fusese primită de prietenii noştri în mod diferit,cei mai mulţi nu păreau încântaţi şi prevedeau că această hotărâre va atrage mari dificultăţi pentru noi.- Personal împărţeam această îngrijorare.-

Legătura cu legionarii se făcea prin Comaniciu şi Dl.Pădureanu.- Pe primul nu l'am văzut pe la Dl.Maniu acasă decât în Str.Sfinţilor 10,deci prin 1944 sau 1945.-Pe Pădureanu nu îl găseam în schimb foarte des,totdeauna dimineaţa între 8 şi 9 ,care erau şi orele când mergeam eu la Dl.Maniu,şi mergeam destul de des,de cel puţin 2 ori pe săptămână.- Si la mine acasă venea Pădureanu,în timpul celor 6 luni cât a locuit Dl.Maniu la mine.-

Nu cunosc promovări în organizaţiile judeţene a unor elemente legionare.- La Bucureşti a fost promovat Dl. Serban Ghica care era foarte bine văzut de Dl.Maniu şi este bine văzut de D-sa.- La secţia tineretului am auzit adesea că au fost primiţi numeroşi foşti legionari(o ştiu dela Dr. Solomon)şi erau socotiţi ca foarte buni,iar la Secţia Muncitorească de asemeni.- In chestia secţiei acesteia ştiu mai precis pentrucă dacă în secţia tineretului nu m'am amestecat şi niciodată n'am avut nici cel mai mic contact cu aceasta,

la Secţia Muncitorească am funcţionat vre-o 2 zile ca juriu de onoare pentru stabilirea răspunderilor într'o ceartă urâtă iscată între Dl.Georoceanu,conducător interimar,şi doi muncitori Lambru şi Bercaru.-Am constatat,cu toate demagaţiunile lor,că ambii au fost probabil legionari dar n'am reuşit s'o dovedesc.-Erau mărturii că au fost văzuţi la un cuib legionar, dar acuzatorii erau oameni pătaţi.- Stiu tot din acest " juriu de onoare " că mulţi din lucrătorii legionari fuseseră înregimentaţi de Lambru şi Bercaru.-

In legătură cu tineretul,ştiu încă,din conversaţii întâmplătoare cu tineri cari veneau,odată conduşi de Tarţea, altădată de alţii,că erau mari frământări pe chestia conducerei,unii supăraţi acuzând că la conducere s'au pus unele elemente legionare,altă dată acuzaţia opusă.-Ce discutau cu Dl. Maniu nu ştiu,chestiunea nu mă interesa.-

In ce priveşte atitudinea partidului faţă de Confederaţia Generală a Muncii şi a Sindicatelor,aceasta era categoric opusă din punct de vedere ideologic.-Partidul,prin Dl. Ilie Lazăr elabora o altă organizaţie muncitorească,săpată pe alte principii.- Mai cu seamă în chestia sindicatelor, partidul Naţional Tărănesc,reprezenta ideia înscrierei neobligatorie, şi a sindicatelor multiple,în cari se înscriau muncitorii după libera lor alegere.- Va să zică c'am după timpul organizaţiei englezeşti.-

In chestiunile muncitoreşti Dl.Maniu se consulta, pe cât ştiu,şi numai pentru perioade cât a locuit la mine,cu delegaţiile de muncitori,cari veneau destul de des.-Intelectuali socializaţi n'am văzut,decât pe Dl.Flueraş în mai multe rânduri.-

In chestiunile externe se consulta totdeauna cu D-nii Buzeşti,Vişoianu şi Pogoneanu.-

Pentru toate acţiunile partidului Dl.Maniu se consulta în prim rând cu Dl.Mihalache,cu Dl.Mihail Popovici, cu Dl.Penescu şi cu D-nii Leucuţia şi Solomon.- Cât a trăit Dl.Dr.Lupu şi cu D-sa, ca şef al Capitalei.- Direct nu ştiu nimic,căci Dl.Maniu este foarte puţin comunicativ.- Stiu însă că se cerea doctorului Lupu să participe cu org.Capitalei la manifestaţii plănuite,dar organizaţia Capitalei era aşa de slabă încât niciodată n'a eşit nimic din asta.-

(Conv.cu Dr.Solomon etc.).- La 8 Noembrie de pildă,la care eu n'am nici cea mai mică participare,s'a întrebuinţat sfaturile D-lui Dr.Solomon,cel puţin aşa-mi spunea

./.

dânsul.-Deasemeni se consulta cu Dl.Ilie Lazăr în asemenea ocaziuni,ca şi cu Dl.Penescu).- Stiu că s'a luat odată contact şi cu Dl.Titel Petrescu,însă n'am asistat la conversaţie.- Dl.Maniu în general nu povesteşte nimic, şi lucra"pe compartimente ermetice ".- Aşa de pildă dacă eu aş fi povestit de pildă lui Ilie Lazăr sau Solomon un cuvânt din ce anzeam şi traduceam din conversaţiile la Misiuni, şi doară ambii aceşti domni aveau rol mult mai important în partid, eu aş fi fost pus de îndată la index.- Si vice versa.-

In ce priveşte colaboratorii principali ai D-lui Maniu aceştia erau cum spuneam Dr.Lupu,care îl mulţumea adesea,spunând mereu că participarea la manifestaţii nu este bună,şi că el,cu organizaţia Capitalei nu o poate înjgheba atât de repede.- Pentru această atitudine Dr.Lupu era aspru criticat de fruntaşii partidului din Bucureşti şi cari erau mai apropiaţi de Dl.Maniu (Solomon,Ghilezan,Leucuţia,etc.).-

Conducerea partidului era în definitiv biroul.- Era D-nii Mihalache,M.Popovici,Gh.Pop,Mihăescu,Penescu şi natural Dl.Maniu.-

Nu ştiu ce discutau,dar ştiu că oricând întrebai de Dl.Maniu,se răspundea : e la Birou,la Penescu,sau la M. Popovici,sau la Mihalache.- Dela Dl.Mihăescu,pe care-l întrebam une-ori,aflam : " fleacuri interminabile" sau chestiuni interne de club " sau alte ori o chestie precisă : o acţiune care se plănuia (manifestaţie)sau redactarea unui memoriu către cei 3 aliaţi sau atitudine în chestia cutare sau cutare.- Hotărârile Biroului erau apoi aduse, unele din ele de ordin mai general,la Delegaţia Permanentă,care,repet nu am asistat la nici una din ele până în Noembrie sau Decembrie 1946 le aproba după ceasuri de deliberări,aproape toţi luând cuvântul şi la urmă aprobând hotărârea Biroului.-

Dl. Mihalache nu era prea iubit.-I se reproşau unele lucruri din trecut : Consilieratul Regal,Voluntariatul, etc.- Dl. Maniu îl preţuia însă mult şi nu accepta să fie criticat de faţă fiind singurul care şi-o permitea era Dl. Leucuţia.-

Dl.M.Popovici,care este inteligent şi impetuos era ascultat de Dl.Maniu şi vorba sa era luată în seamă.- Era însă schimbăcios : uneori prea impetuos,alteori foarte prudent.- Era de multe ori nemulţumit cu cele ce se hotărau,

şi în general era de părere că nu trebue să se facă provocaţiuni sau acte cari ar putea fi aştfel interpretate.-

Dl. Penescu era apreciat ca foarte muncitor de Dl. Maniu şi dânsul redacta toate memoriile,comunicatele,scrisorile etc.,care emanau dela partid,-v

Personal nu sunt un admirator al D-lui Mihalache.-

Sunt de părere că pentru un om în situaţia lui a greşit prea des şi deasemeni îşi creiază mereu bisericuţe.- Exemplu precis : Badea,Popescu,Mehedinţi,Lepădatu,Măcărescu.- Deasemeni promovează oameni prea noui.- Ex : Dr.Petrescu deabia intrat în partid a fost cooptat în delegaţia permanentă , unde eu de 6 ori deputat n'am putut intra.- Deasemeni,D-sa, pentru a fări protejaţii săi a refuzat constant să convoace Comitetul Executiv în vederea unor alegeri noui pentru delegaţia permanentă,care este tot cea veche din 1935,numai şi numai să nu-şi piardă locul Zane,Badea,Măcărescu,etc. etc.-

In ultima vreme (dela 6 Martie 1945) nu eram de acord cu conducerea în două probleme, fără a mai pomeni de chestiunea cu legionarii.-

Inainte vreme desacordul era mai numeros : pe chestia etatizării Băncii Naţionale Române care am cerut-o în 1937,în chestia cartelurilor unde am scos şi o broşură,în chestia minorităţii săseşti unde am protestat violent şi în Parlament şi în partid,etc.,etc.-

Dela 6 Martie 1945 nu eram de acord cu manifestaţiile şi atitudinile belicoase şi în şedinţa delegaţiei permanente,prima la care am luat parte în Decembrie 1946 am contrazis pe Dr.Solomon,care cerea o acţiune mai violentă.- Eu ceream adaptare.-

Apoi : Am fost,în două şedinţe la care luam parte ca deputat,tot în Decembrie 1946,am fost singurul care am vorbit pentru intrarea în Parlament,arătând că o datorăm ţăranilor şi muncitorilor care ne-au votat.-Deasemeni am folosit un argument al D-lui Maniu : că omul politic trebue să fie mereu prezent pe scenă.-

Propunerea mea a fost ignorată.- Eu cred că în principal motivul respingerei nu era decât necazul celor nealeşi şi teama lor că intrând în parlament le vor arunca umbră.- S'a mers aşa departe,încât de faţă prezidând Dl.Maniu,s'a spus că Guvernul ne-a ales pe cei cari ne-au dat " voe " ca nepericuloşi să ne alegem.-

./.

Ulterior,deabia prin Mai,Iunie 1947 când s'a făcut un curentde a intra in Parlament eu am simţit ridicolul atitudinei,am simţit că cei cari preconizează o fac ca să se audă la Guvern şi să n'aibe necazuri. Schimbarea atitudinei lor era: frica. De acea am spus: aţi refuzat propunerea mea, spunând că pe baza unui principiu de etică politică nu trebue să întrăm în Cameră. S'a schimbat principiul ori numai situaţia? Dacă numai situaţia,apoi peste 2 săpt. când iară s'o schimba situaţia, iar eşim,şi aşa într'una ba eşim,ba întrăm.

O altă fundamentală nemulţumire a mea a fost ignorarea principiilor fundamentale democratice cari trebuiau să fie temelia noastră : refuzul unor noui alegeri pentru delegaţia permanentă dar n'am adus-o în faţa planului,Dl.Maniu spunându-mi că e " chestia prea iritantă ".-

In general eu nu eram de mult de acord cu ce se făcea. Dar nu puteam vorbi,nefăcpnd parte din conducere.-Eu cunoşteam perfect situaţia din multiplele traduceri ce le-am făcut pentru Dl.Maniu cu şefii Misiunilor.- Apoi eram în curent cu publicaţiile engleze şi americane.- Dar toate acestea nu le puteam exterioriza decât cu multă prudenţa la vechi prieteni: I.M. Leon,Stefan Stoika etc., însă la f.f.puţini.Informaţiile acestea nu-mi aparţineau în mare parte : eram un traducător a unor cuvinte cari se adresau nu mie ci D-lui Maniu.- Eu aşi fi dorit o luptă deschisă parlamentară, unde chiar în adversitate se găsesc canale de amicală înţelegere.- Eu ştiam că cine vrea să supravieţuiască trebue să se adapteze şi mai ştiam că nici când nu ne vom întoarce la formele vechi.- Aceasta era atmosfera în care trăiam, eu,familia mea şi doi sau trei buni prieteni din partid şi din afară.-

ss/. VASILE V. SERDICI

26.VIII.1947

26 aug 1947

00277

1

D E C L A R A T I E

Subscrisul ING. VASILE V.SERDICI, român, născut în Bucureşti in 30 April (17/30) 1889, cu ultimul domiciliu în Bucureşti Str.Grl.Christ.Tell 10, in conformitate cu întrebările puse, declar următoarele:

Tatăl meu, Inginerul de C.Ferate V.Serdici a lucrat, în colaborare cu Inginerul I.G. Cantacuzino aproape toate căile ferate din România, timp de 28 ani, până către 1904. Se căsătorise cu mama mea, azi muribundă la locuinţa mea, o Poloneză, şi am fost trei copii: sora mea, măritată în Serbia, fratele meu Vasa, impuşcat ca ostatec de Nemţi la 5 Martie 1942 în lagărul dela Baniţa lângă Belgrad (Nemţii îl arestaseră in August 1941 la locuinţa sorei mele), şi eu.-

Mi-am făcut toate studiile primare şi liceale la Liceul Mihai Viteazul din Bucureşti, unde în 1908 mi-am trecut bacalaureatul. Am încercat în toamna acelui an să întru în şcoala de ofiţeri de Cavalerie, am reuşit al 15 din 34, însă nefiind decât 14 locuri, am rămas pe din afară.-

Tata m'a trimis la München, unde in 1911 am luat diploma de inginer.-

Intors in ţară (tata murise în 1910) mi-am făcut stagiul ca termen redus la reg.4 Roşiori, Eş.I., am făcut cu aceasta unitate războiul din 1913, am eşit sublocotenent la 1 Septemvrie 1914 şi am fost chemat temporar in activitate la Reg.10 Călăraşi, Tulcea, iar apoi mutat la 8 Călăraşi (Roman) am făcut tot războiul cu aceasta unitate in Carpaţi, iar în urma unui răsunătoare recunoaşteri unde se cerea un ofiţer "de bună voe", am primit ca locotenent, ordinul "Steaua României cu Spade".

Dupe armistiţiul din 1917, am venit la Roman unde am reluat contactul meu permanent cu fostul Principe Moştenitor Carol, care avea mare afecţiune pentru mine.- Aceasta a fost o nenorocire mare pentru mine. Prinţul, căruia îi eram foarte devotat mi-a propus într'o zi la Târgul Neamţ să plec cu el, prin Rusia, pe frontul de Est francez, eu să-i fiu adjutant, el primind comanda unei divizii franceze.-

Principele se gândise la mine pentru că avea bune informaţiuni despre mine chiar de la Dl.Colonel Niculescu (azi şeful Casei Militare al M.S.) pe atunci adjutant al A.S.Regale. Deasemeni pentru că de curând făcusem un drum la Moscova,unde mă logodisem cu Dra Nadejda Letanovsky,şi ştiam pe vremea acea destul de bine ruseşte. Scurt înainte de ziua fixată pentru plecare,mi-a comunicat 1) să fixez plecarea cu Dl.General Lafont, ataşat militar francez la Iaşi, 2) să cer acte de voiaj şi pentru Dra Zizi Lambrino. Am acceptat să continui să plec cu el numai după ce mi-a dat cuvântul de onoare că nu se însoară cu Zizi decât dupe "Victoria finală" şi că Zizi va rămâne la Paris la rudele ei.

Am plecat,însă la Tiraspol,pe malul rusesc,ne-au arestat Austriacii, în urma unui denunţ a unui agent (Ciocoiu). Ne-au dus la Odessa la Hôtel Bristol, iar la 31 August 1918,Prinţul,impotriva cuvântul său de onoare,dar arătându-mi că pe de o parte călătoria fiind ratată,iar eu nu vor avea protecţia sa decât dacă continui să-l ajut,s'a căsătorit cu Zizi.

Intors în ţară, am fost de îndată mobilizat la Reg. 8 Călăraşi,şi numai în 1919,după 10 luni, am putut veni acasă,prigonit,mereu ameninţat. Mulţumită intervenţiei şefului Siguranţei de atunci Ed.Ghica care a mers special la Regele Ferdinand arătându-i adevăratul meu rol, şi pe de altă parte, Principele căsătorindu-se cu Principesa Elena, am fost numit Ataşat Comercial la Madrid.-

Străin de materie, m'am pus pe lucru, şi dupe primul an am fost avansat de 3 ori în şir, ultima avansare stipulând că sunt "cel mai bun şi demn" reprezentant economic al României în străinătate.-

După 2 ani de serviciu,în Februarie 1922 sunt pus de Guvernul liberal,care venise la putere,în disponibilitate

Revenind în ţară, am solicitat intervenţia principelui,dar fără urmare. M'am prezentat la Vintilă Brătianu,arătându-i meritele mele, dar mi-a răspuns: "să nu mai vorbim de trecut" şi astfel s'a încheiat aceasta epocă.

In aventura asta mi-am pierdut o bună parte din avere şi aveam o soţie şi 2 copilaşi. Am făcut atunci acea ce îndemnase negustorimea română să facă: export de cherestea în Spania, am găsit un finanţator, şi am expediat un vapor (Oltul) cu cherestea la Barcelona. Cu tot câştigul medie, am realizat aproape 500.000 lei partea mea,cu cari bani mi-am cumpărat o vie şi o casă la Soimuş lângă Deva.

De atunci îl cunosc (1922) şi pe Dl.P.Groza cu care mereu am avut cele mai perfecte relaţiuni.-

In 1925 am luat în arendă o moşie la Scânteia (Vaslui) însă am avut 2 ani în şir f.secetoşi, cari mi-au mâncat rezervele şi am fost obligat să solicit un post de Consilier Agricol.

Cu ajutorul vechiului meu prieten Dl.Richard Franassovici, am fost numit Consilier Agricol la Judeţul Târnava-Mare la 1 Noemvrie 1927.

Groaznica situaţie pe care am găsit-o acolo unde mă predase un coleg f.compromis, pe punct să fie chiar arestat, am redresat-o repede şi fiind absolut integru, protejând pe cât se putea elementul Românesc,ţinând disciplina între subalternii agronomi, neîmproprietărindu-mă pe mine - caz unic - nici măcar cu un stânjen, mi-am atras o mare iubire între plugarii din judeţ, cari mereu mă îndemnau să candidez "că ei m'ar vota pe mine" şi nu partidele. La 10 Ianuarie 1931, legea permiţând funcţionarilor să candideze, am depus o listă a "Blocului Românesc" organizaţia întemeiată atunci de mine, îndreptată împotriva cererilor absurde şi obraznice ale Saşilor. Luptam cu 2 liste: una a Guvernului (P.N.T.în part.cu Saşii) şi una a Liberalilor.Rezultatul a fost uimitor şi încă nevăzut: am luat unanimitatea voturilor,şi astfel am câştigat prima victorie Rom.contra Saşilor. Cu toate ameninţările Ministrului Agriculturei Madgearu, am rămas pe poziţie, n'am demisionat şi astfel a venit 1 Mai 1931,Guvernul Jorga - Argetoianu. Am candidat la alegerile acestea ca "Bloc românesc" în cartel cu Dr.Lupu, şi am eşit deputat. Deatunci m'am ales în şir deputat, ştiind prin muncă neîncetată şi prin mari succese parlamentare (am răuşit să bag şi pe avocaţii cu onorariile lor în Conversiune) să-mi menţin ataşamentul ţărănimii, care nu vota decât pe mine,şi nu partidul cu care eram în cartel.-

In 1935 s'a făcut fuziunea între Dr.Lupu şi P.N.T., şi astfel am întrat în P.N.T. fiind mai departe şeful organizaţiei de Târnava-Mare.

In afară de acţiunea mea parlamentară, în care eram complect independent. (Am vorbit pentru Etatizarea Băncii Naţionale în 1936 sau 1937 contra avizului Dlui Madgearu, Călinescu şi Ghelmegeanu etc.etc.,am răscolit scandalul cu cele 7.600.000.000 lei fondul de despăgubire, art.62 din legea Conversiunei,în contra cartelurilor publicând şi

..//..

broşura " Jaful cartelurilor"). Eram socotit ca element de extremă stângă şi nu odată mi se striga "Bolşevicule". Am atacat în Camera jaful fabricelor de zahăr, a jocurilor de Noroc, în ambele chestiuni, desbătute la iniţiativa <u>mea</u>, voturi aproape unanime. Am atacat apoi practicele Generalului Marinescu Gabriel, în marea nedumerire a încintei, care nu era obişnuită cu astfel de iniţiative. Evident nu eram totdeauna aprobat de Dnii Madgearu şi grupul D-sale.

Odată cu disolvarea partidelor politice, dupe căderea guvernului Goga, încetează şi activitatea mea politică. Ultimii au fost alegerile din 20 Dec.1937, cari le-a făcut partidul în înţelegere electorală cu partidul "Totul pentru ţară" cum nici atunci nu făceam parte din conducerea partidului nu cunosc decât instrucţiunile cari le-am primit atunci, şi anume că <u>nu ne</u> vom ataca între noi, obiectul principal fiind să doborâm pe Liberali şi pe Dl.Tătărescu, care, spunea Dl.Maniu, reprezenta pe atunci duşmanul Nr.1, fiind acela care a facilitat tendinţele dictatoriale ale fostului Rege, iar rămânerea lui la putere pe o altă perioadă de 4 ani însemnând definitiva instaurare la putere a dictaturei. Cu legionarii aveam, se spunea- un punct comun: lupta contra "camarilei" (Dna Lupescu etc., etc.).

Cum s'a ajuns la aceasta hotărâre în forurile conducătoare ale Partidului, nu ştiu; au fost discuţii mari, şi numai ecouri mi-au ajuns, în special din partea Dlui Ralea, cu care eram mai legat, care mi-a explicat că şi el până la urmă a trebuit să se lase convins. Aceasta urma deastfel o mare desămăgire pe care o avuseră domnii din conducere, afară de manişti, că n'a reuşit combinaţia Vaida-Mihalache din Nov.1937.-

Până în 1944, dupe 23 August nu am mai avut vre-o activitate politică. Nici în judeţ n'aveam voe să mă duc, iar vre-o însărcinare n'am primit de la nimeni. Afară de vizitele mele, destul de rare la Dl.Maniu (mai dese însă dupe ce am cumpărat în 1940 un automobil) nu aveam contact cu nici un prieten politic. Grupul Ardelean, din care făceam parte, mă bătea reu pentru că în 1938, rugasem pe Dl.Maniu să mă dispenseze să semnez un "Memorandum" semnat de toţi şefii de organizaţiuni. Nu-mi aduc aminte ce conţinea acel memorandum, dar am arătat D-lui Maniu că sunt în f.grea situaţie financiară, că deabia încheasem o înţelegere cu C.F.R.pentru Societatea

..//..

mea "Naţ. de TRansporturi" şi că mă tem că Dl.Ghelmegeanu, Ministrul, îmi va anula concesiunea.

Din Oct.1940 am reluat contact mai des cu Dl.Maniu, care locuia atunci în Vodă Caragea 27 Il duceam f.des cu maşina mea la Sibiu,la Turda, la Baia de Arieş, şi astfel m'am împrietenit foarte mult cu D-sa şi cu familia D-sale. Totuşi nici odată până în Decembrie 1944, va să zică chiar dupe 23 August, nu am avut nici un fel de însărcinare politică.

Din convorbirile ce aveam atunci în maşină,cu Dl.Maniu n'am avut impresiunea că ar fi în bune relaţiuni cu Antonescu. Pe crâmpee,mi-a povestit cum la 2 Sept.1940 a avut o întâlnire cu Generalul la Ploeşti, într'o casă în dosul "Berbecului" şi unde se înţelesese cu Antonescu să-l debarce pe Rege şi să se reziste în şanţurile din West,cum însă Antonescu,dupe ce l'a doborât pe Carol, nici n'a mai stat să-l consulte,şi s'a aliat cu Legionarii,punând aceasta în lumina poftei nesăbuite de putere şi ambiţie a lui Antonescu, care cu el,Maniu,trebuia să reziste la West, deci era Ministru numai câte-va zile iar cu Legionarii importaţi de Nemţi,se asigura de "Conducător al Statului".

Am mai văzut la Dl.Maniu prin Decembrie 1940 o scrisoare a D-lor Maniu şi Brătianu,prin care cereau o audienţă Generalului,şi rezuloţionată de General "Nefiind datată,se restitue petiţionarilor" (în adevăr n'avea dată) De atunci, Dl.Maniu,îmi spunea că nici nu mai îl va vedea,căci "cu beţivii,proştii şi necrescuţii" nu stă de vorbă. "Antonescu, spunea Dl.Maniu, nu-i beţiv şi nici prost. Dar e necrescut,şi nu mai stau de vorbă cu el."

Incolo,mai îmi vorbea de memoriile D-sale către Antonescu,Hitler etc. şiune-ori mi le dădea şi de cetit.Eu aveam convingerea şi o am, că relaţiunile între Dl.Maniu şi General erau foarte întinse, neprieteneşti. Mă fortifica în această părre şi faptul că eram singurul român în ţară care n'aveam voe să am automobil. In răstimpul acela 1940, Nov.-1943,de zeci de ori poliţia îmi ridica permisul fără explicaţii,şi trebuiam să umblu săptămeni,intrebuinţând toate influenţele ca să mi-l restitue, până mi-l lua din nou etc.-

Tot în 1940,la Braşov, în casa Dlui M.Popovici,am servit prima oară ca interpret Dlui Maniu într'o conversaţie cu defunctul Ministru al Americei Gunther Mott, care mi-a

..//..

innânat să traduc Dlui Maniu două telegrame semnate Sumner Wells (subsecretar) prin care U.S.A. cerea României să se oprească nècondiţionat la Nistru să nu cum-va să-l depăşească devenind Stat Agresor. Asupra acestui lucru Dl.Maniu mi-a dat apoi alte explicaţii şi anume că înainte de isbucnirea Războiului Dl.Reg.Hóare, Ministrul Angliei,la intrebarea Dlui Maniu i-a spus că da, Anglia garantează fruntariile noastre,şi în special cele de la West,cu condiţia să continuăm a jena şi sabota cât mai mult posibil pe Nemţii.

Tot în cursul acestor 4 ani de inactivitate totală politică, şi tót intâmplător am tradus o conversaţie între Dl.Ministru turc Supky Tanrou şi Dl.Maniu, având ca subiect îngrijorarea D-lui Maniu pentru acţiunea Dlui. Antonescu, cerându-i să facă cunoscut Guvernului său că Dsa a făcut şi face tot posibilul să pună capăt acţiunei Generalului,dar că acesta este cu totul infendat lui Hitler. Dl.Maniu cred că corespondа cu aliaţii prin Dl. Tanrocz.

A venit 23 August 1944, Dl.Maniu locuia la Sovata,cu maşina îl ducea deacum Dl. Lencuţia, permisul fiind acum definitiv ridicat,iar eu stăteam ca deobicei în Bucureşti şi ca deobicei îmi vedeam de afacerile mele comerciale,cu firma mea individuàlă.

Repet: nu am avut nici o însărcinare,şi nu eram în nici un fel în confidenţele Dlui Maniu şi al conducerei,quazi inexistente în acele momente. Cu 2-3 zile înainte am fost prevenit că schimbarea se va face imediat,şi deacea am şi fugit în jurul Buc. să nu mă prindă nemţii dacă nu reuşeşte lovitura. Ulterior,fiind interpretul Dl.Maniu,am aflat cum s'au desfăşurat evenimentele.-

O altă acţiune politică, din cele puţine a fost întroducerea Dlui I.Gh.Maurer la Dl.Maniu. Dl.Maurer cu mine am petrecut numeroşi ani de bună prietenie şi sport la Sighişoara,şi într'o zi fiind la mine acasă,mi-a cerut să-i fac o intrevedere cu Dl.Maniu,cea ce am şi realizat.

In 1943 am mai fost întrebuinţat de Dl.Dr.Lupu şi Maniu pentru a uşura soarta câtor-va evrei inchişi de Antonescu (Radu Apotecher etc.).

Insărcinarea mi-o dăduse ştiind că sunt coleg de şcoală cu fostul Prefect al Poliţiei V.Pălăngeanu, care m'a servit de vre-o 2-3 ori, dar apoi se impacientase chiar faţă de mine.

..//..

In 1943, Dl.Maniu a venit într'o zi la Biroul meu şi, după una din perchiziţiile suferite de mine, mi-a spus să fiu cu mare băgare de seamă, căci eu, dsa şi încă "4 domni" suntem pe lista lui Gestapo.-

ss.V.V.Serdici.

26.VIII.1947.

VI

26 august

00284

D E C L A R A T I E

Subscrisul ING. VASILE V.SERDICI, român, născut în Bucureşti în 30 April (17/30) 1889, cu ultimul domiciliu în Bucureşti Str.Grl.Christ.Tell 10, în conformitate cu întrebările puse, declar următoarele:

Tatăl meu, Inginerul de C.Ferate V.Serdici a lucrat, în colaborare cu Inginerul I.G. Cantacuzino aproape toate căile ferate din România, timp de 28 ani, până către 1904. Se căsătorise cu mama mea, azi muribundă la locuinţa mea, o Poloneză, şi am fost trei copii: sora mea, măritată în Serbia, fratele meu Vasa, împuşcat ca ostatec de Nemţi la 5 Martie 1942 în lagărul dela Baniţa lângă Belgrad (Nemţii îl arestaseră în August 1941 la locuinţa sorei mele), şi eu.-

Mi-am făcut toate studiile primare şi liceale la Liceul Mihai Viteazul din Bucureşti, unde în 1908 mi-am trecut bacalaureatul. Am încercat în toamna acelui an să intru în şcoala de ofiţeri de Cavalerie, am reuşit al 15 din 34, însă nefiind decât 14 locuri, am rămas pe din afară.-

Tata m'a trimis la München, unde în 1911 am luat diploma de inginer.-

Intors în ţară (tata murise în 1910) mi-am făcut stagiul ca termen redus la reg.4 Roşiori, Eg.I., am făcut cu această unitate războiul din 1913, am eşit sublocotenent la 1 Septemvrie 1914 şi am fost chemat temporar în activitate l la Reg.10 Călăraşi, Tulcea, iar apoi mutat la 8 Călăraşi (Roman) am făcut tot războiul cu această unitate în Carpaţi, iar în urma unei răsunătoare recunoaşteri unde se cerea un ofiţer "de bună voe", am primit ca locotenent, ordinul "Steaua României cu Spade".

Dupe armistiţiul din 1917, am venit la Roman unde am reluat contactul meu permanent cu fostul Principe Moştenitor Carol, care avea mare afecţiune ~~pentru mine~~.-
Aceasta a fost o nenorocire mare pentru mine. Prinţul, căruia îi eram foarte devotat mi-a propus într'o zi la Târgul Neamţ să plec cu el, prin Rusia, pe frontul de Est francez, eu să-i fiu adjutant, el primind comanda unei divizii franceze.-

~~Principele se gân~~

Principele se gândise la mine pentru că avea bune informaţiuni despre mine chiar de la Dl.Colonel Nicolescu (azi şeful Casei Militare al M.S.) pe atunci adjutant al A.S.Regale. Deasemeni pentru că de curând făcusem un drum la Moscova,unde mă logodisem cu Dra Nadejda Letanovsky,şi ştiam pe vremea acea destul de bine ruseşte. Scurt înainte de ziua fixată pentru plecare,mi-a communicat 1) să fixez plecarea cu Dl.General Lafont, ataşat militar francez la Iaşi, 2) să cer acte de voiaj şi pentru Dra Zizi Lambrino. Am acceptat să continui să plec cu el numai dupe ce mi-a dat cuvântul de onoare ca nu se însoară cu Zizi decât dupe "Victoria finală" şi că Zizi va rămâne la Paris la rudele ei

Am plecat,însă la Tiraspol,pe modul rusesc,ne-au arestat Austriani, în urma unui denunţ a unui agent (Ciocoiu). Ne-au dus la Odessa la Hotel Bristol, iar la 31 August 1918,Prinţul,împotriva cuvântul său de onoare,dar arătându-mi că pe de o parte călătoria fiind ratată,iar eu nu vor avea protecţia sa decât dacă continui să-l ajut,s'a căsătorit cu Zizi.

Intors în ţară, am fost de îndată mobilizat la Reg. 8 Călăraşi,şi numai în 1919,după 10 luni, am putut veni acasă,prigonit,mereu ameninţat. Mulţumită intervenţiei şefului Siguranţei de atunci Ed.Ghica care a mers special la Regele Ferdinand arătându-i adevăratul meu rol, şi pe de altă parte, Principele căsătorindu-se cu Principesa Elena, am fost numit Ataşat Comercial la Madrid.-

Străin de materie, m'am pus pe lucru, şi dupe primul an am fost avansat de 3 ori în şir, ultima avansare stipulând că sunt "cel mai bun şi demn" reprezentant economic al României în străinătate.-

După 2 ani de serviciu,în Februarie 1922 sunt pus de Guvernul liberal,care venise la putere,în disponibilitate.

Revenind în ţară, am solicitat intervenţia principelui,dar fără urmare. M'am prezentat la Vintilă Brătianu,arătându-i meritele mele, dar mi-a răspuns: "să nu mai vorbim de trecut" şi astfel s'a încheiat această epocă.

In aventura asta mi-am pierdut o bună parte din avere şi aveam o soţie şi 2 copilaşi. Am făcut atunci acea ce îndemnase negustorimea română să facă: export de cherestea în Spania, am găsit un finanţator, şi am expediat un vapor (Oltul) cu cherestea la Barcelona. Cu tot câştigul medie, am realizat aproape 500.000 lei partea mea,cu cari bani mi-am cumpărat o vie şi o casă la Soimuş lângă Deva.

De atunci îl cunosc (1922) şi pe Dl.P.Groza care mereu am avut cele mai perfecte relaţiuni.-

In 1925 am luat în arendă o moşie la Scânteia (Vaslui) însă am avut 2 ani în şir f.secetoşi, cari mi-au mâncat rezervele şi am fost obligat să solicit un post de Consilier Agricol.

Cu ajutorul vechiului meu prieten Dl.Richard Franassovici, am fost numit Consilier Agricol la Judeţul Târnava-Mare la 1 Noemvrie 1927.

Groaznica situaţie pe care am găsit-o acolo unde mă predase un coleg f.compromis, pe punct să fie chiar arestat, am redresat-o repede şi fiind absolut integru, protejând pe cât se putea elementul Românesc, ţinând disciplina între subalternii agronomi, neîmproprietărindu-mă pe mine - caz unic. nici măcar cu un stânjen, mi-am atras o mare iubire între plugarii din judeţ, cari mereu mă îndemnau să candidez "că ei m'ar vota pe mine" şi nu partidele. La 10 Ianuarie 1931, legea permiţând funcţionarilor să candideze, am depus o listă a "Blocului Românesc" organizaţia întemeiată atunci de mine, îndreptată împotriva cererilor absurde şi obraznice ale Saşilor. Luptam cu 2 liste: una a Guvernului (P.N.T.în part.cu Saşii) şi una a Liberalilor.Resultatul a fost uimitor şi încă nevăzut: am luat unanimitatea voturilor,şi astfel am câştigat prima victorie Rom.contra Saşilor. Cu toate ameninţările Ministrului Agriculturei Madgearu, am rămas pe poziţie, n'am demisionat şi astfel a venit 1 Mai 1931,Guvernul Jorga - Argetoianu. Am candidat la alegerile acestea ca "Bloc românesc" în cartel cu Dr.Lupu, şi am eşit deputat. Deatunci m'am ales în şir deputat, ştiind prin muncă neîncetată şi prin mari succese parlamentare (am răuşit să bag şi pe avocaţii cu onorariile lor în Conversiune) să-mi menţin ataşamentul ţărănimii, care nu vota decât pe mine,şi nu partidul cu care eram în cartel.-

In 1935 s'a făcut fuziunea între Dr.Lupu şi P.N.T., şi astfel am intrat în P.N.T. fiind mai departe şeful organizaţiei de Târnava-Mare.

In afară de acţiunea mea parlamentară, în care eram complect independent. (Am vorbit pentru Etatizarea Băncii Naţionale în 1936 sau 1937 contra avizului Dlui Madgearu, Călinescu şi Ghelmegeanu etc.etc.,am răscolit scandalul cu cele 7.600.000.000 lei fondul de despăgubire, art.62 din legea Conversiunei,în contra cartelurilor publicând şi

..//..

broşura " Jaful cartelurilor"). Eram socotit ca element de extremă stângă şi nu odată mi se striga "Bolşevicule". Am atacat în Camera jaful fabricelor de zahăr, a jocurilor de Noroc, în ambele chestiuni, desbătute la iniţiativa mea, voturi aproape unanime. Am atacat apoi practicele Generalului Marinescu Gabriel, în marea nedumerire a incintei, care nu era obişnuită cu astfel de iniţiative. Evident nu eram totdeauna aprobat de Dnii Madgearu şi grupul D-sale.

Odată cu disolvarea partidelor politice, după căderea guvernului Goga, încetează şi activitatea mea politică. Ultimile au fost alegerile din 20 Dec.1937, cari le-a făcut partidul în înţelegere electorală cu partidul "Totul pentru ţară" cum nici atunci nu făceam parte din conducerea partidului nu cunosc decât instrucţiunile cari le-am primit atunci, şi anume că nu ne vom ataca între noi, obiectul principal fiind să doborâm pe Liberali şi pe Dl.Tătărescu, care, spunea Dl.Maniu, reprezenta pe atunci duşmanul Nr.1, fiind acela care a facilitat tendinţele dictatoriale ale fostului Rege, iar rămânerea lui la putere pe o altă perioadă de 4 ani însemnând definitiva instaurare la putere a dictaturei. Cu legionarii aveam, se spunea- un punct comun: lupta contra "camarilei" (Dna Lupescu etc., etc.).

Cum s'a ajuns la aceasta hotărâre în forurile conducătoare ale Partidului, nu ştiu; au fost discuţii mari, şi numai ecouri mi-au ajuns, în special din partea Dlui Ralea, cu care eram mai legat, care mi-a explicat că şi el până la urmă a trebuit să se lase convins. Aceasta urma deastfel o mare desămăgire pe care o avuseră domnii din conducere, afară de manişti, că n'a reuşit combinaţia Vaida-Mihalache din Nov.1937.-

Până în 1944, după 23 August nu am mai avut vre-o activitate politică. Nici în judeţ n'aveam voe să mă duc, iar vre-o însărcinare n'am primit de la nimeni. Afară de vizitele mele, destul de rare la Dl.Maniu (mai dese însă după ce am cumpărat în 1940 un automobil) nu aveam contact cu nici un prieten politic. Grupul Ardelean, din care făceam parte, mă bătea reu pentru că în 1936, rugasem pe Dl.Maniu să mă dispenseze să semnez un "Memorandum" semnat de toţi şefii de organizaţiuni. Nu-mi aduc aminte ce conţinea acel memorandum, dar am arătat D-lui Maniu că sunt în f.grea situaţie financiară, că deabia încheasem o înţelegere cu C.F.R.pentru Societatea

..//..

mea "Naţ. de Transporturi" şi că mă tem că Dl.Ghelmegeanu, Ministrul, îmi va anula concesiunea.

Din Oct.1940 am reluat contact mai des cu Dl.Maniu, care locuia atunci în Vodă Caragea 27 Il duceam f.des cu maşina mea la Sibiu, la Turda, la Baia de Arieş, şi astfel m'am împrietenit foarte mult cu D-sa şi cu familia D-sale. Totuşi nici odată până în Decembrie 1944, va să zică chiar după 23 August, nu am avut nici un fel de însărcinare politică.

Din convorbirile ce aveam atunci în maşină, cu Dl.Maniu n'am avut impresiunea că ar fi în bune relaţiuni cu Antonescu Pe crâmpee, mi-a povestit cum la 2 Sept.1940 a avut o întâlnire cu Generalul la Ploeşti, într'o casă în dosul "Berbecului" şi unde se înţelesese cu Antonescu să-l debarce pe Rege şi să se reziste în şanţurile din West, cum însă Antonescu, după ce l'a doborât pe Carol, nici n'a mai stat să-l consulte, şi s'a aliat cu Legionarii, punând aceasta în lumina poftei nesăbuite de putere şi ambiţie a lui Antonescu, care cu el, Maniu, trebuia să reziste la West, deci era Ministru numai câte-va zile iar cu Legionarii importaţi de Nemţi, se asigura de "Conducător al Statului".

Am mai văzut la Dl.Maniu prin Decembrie 1940 o scrisoare a D-lor Maniu şi Brătianu, prin care cereau o audienţă Generalului, şi rezoluţionată de General "Nefiind datată, se restitue petiţionarilor" (în adevăr n'avea dată) De atunci Dl.Maniu, îmi spunea că nici nu mai îl va vedea, căci "cu beţivii, proştii şi necrescuţii" nu stă de vorbă. "Antonescu, spunea Dl.Maniu, nu-i beţiv şi nici prost. Dar e necrescut, şi nu mai stau de vorbă cu el."

Incolo, mai îmi vorbea de memoriile D-sale către Antonescu, Hitler etc. şiune-ori mi le dădea şi de cetit. Eu aveam convingerea şi o am, că relaţiunile între Dl.Maniu şi General erau foarte întinse, neprieteneşti. Mă fortifica în această părere şi faptul că eram singurul român în ţară care n'aveam voe să am automobil. In răstimpul acela 1940, Nov.-1943, de zeci de ori poliţia îmi ridica permisul fără explicaţii, şi trebuiam să umblu săptămâni, intrebuinţând toate influenţele ca să mi-l restitue, până mi-l lua din nou etc.-

Tot în 1940, la Braşov, în casa Dlui M.Popovici, am servit prima oară ca interpret Dlui Maniu într'o conversaţie cu defunctul Ministru al Americei Gunther Mott, care mi-a

..//..

inmânat să traduc Dlui Maniu două telegrame semnate Sumner Wells (subsecretar) prin care U.S.A. cerea României să se oprească necondiţionat la Nistru să nu cum-va să-l depăşească devenind Stat Agresor. Asupra acestui lucru Dl.Maniu mi-a dat apoi alte explicaţii şi anume că înainte de isbucnirea Războiului Dl.Reg.Hoare, Ministrul Angliei, la intrebarea Dlui Maniu i-a spus că da, Anglia garantează fruntariile noastre, şi în special cele de la West, cu condiţia să continuăm a jena şi sabota cât mai mult posibil pe Nemţii.

Tot în cursul acestor 4 ani de inactivitate totală politică, şi tot intâmplător am tradus o conversaţie între Dl.Ministru turc Supky Tanrou şi Dl.Maniu, având ca subiect îngrijorarea D-lui Maniu pentru acţiunea Dlui Antonescu, cerându-i să facă cunoscut Guvernului său că Dsa a făcut şi face tot posibilul să pună capăt acţiunei Generalului, dar că acesta este cu totul infeudat lui Hitler. Dl.Maniu cred că corespunda cu aliaţii prin Dl. Tanrocz.

A venit 23 August 1944, Dl.Maniu locuia la Sovata, cu maşina îl ducea deacum Dl. Lencuţia, permisul fiind acum definitiv ridicat, iar eu stăteam ca deobicei în Bucureşti şi ca deobicei îmi vedeam de afacerile mele comerciale, cu firma mea individuală.

Repet: nu am avut nici o însărcinare, şi nu eram în nici un fel în confidenţele Dlui Maniu şi al conducerei, quasi inexistente în acele momente. Cu 2-3 zile înainte am fost prevenit că schimbarea se va face imediat, şi deacea am şi fugit în jurul Buc. să nu mă prindă nemţii dacă nu reuşeşte lovitura. Ulterior, fiind interpretul Dl.Maniu, am aflat cum s'au desfăşurat evenimentele.-

O altă acţiune politică, din cele puţine a fost introducerea Dlui I.Gh.Maurer la Dl.Maniu. Dl.Maurer cu mine am petrecut numeroşi ani de bună prietenie şi sport la Sighişoara, şi într'o zi fiind la mine acasă, mi-a cerut să-i fac o intrevedere cu Dl.Maniu, cea ce am şi realizat.

In 1943 am mai fost întrebuinţat de Dl.Dr.Lupu şi Maniu pentru a uşura soarta câtor-va evrei inchişi de Antonescu (Radu Apotecher etc.).

Insărcinarea mi-o dăduse ştiind că sunt coleg de şcoală cu fostul Prefect al Poliţiei V.Pălăngeanu, care m'a servit de vre-o 2-3 ori, dar apoi se impacientase chiar faţă de mine.

..//..

In 1943, Dl.Maniu a venit într'o zi la Biroul meu și, după una din perchizițiile suferite de mine, mi-a spus să fiu cu mare băgare de seamă, căci eu, dsa și încă "4 domni" suntem pe lista lui Gestapo.-

sc.V.V.Serdici.

26.VIII.1947.

26 august

Ast.

VI

00291

DECLARATIE

Subsemnatul VASILE V.SERDICI, în continuare declar :

Din activitatea Partidului Naţional Tărănesc cunosc numai anumite lucruri, deoarece nu am făcut niciodată parte dintr'un for de conducere ; nici din biurou, nici din delegaţia permanentă, la care chiar când se ţinea în casa mea (în timpul când Dl.Maniu locuia la mine) nu am asistat.-

Unul din aceste lucruri este destul de vechiu.- Este comunicatul prin care partidul deschidea porţile sale acelor elemente legionare " cari erau acum copii nimănui " şi cari ar declara că rup total cu trecutul.- Fiind intrigat, am întrebat într'o zi pe Dl.Maniu sau pe Dl.Leucuţia (nu mai ştiu precis pe cine) şi am primit răspunsul că foarte bine s'a procedat, hotărârea este a biroului şi că printre foştii legionari se află multe elemente bune, dinamice şi că dacă nu-i acceptăm noi, îi vor lua partidul comunist.-

Hotărârea aceasta fusese primită de prietenii noştri în mod diferit, cei mai mulţi nu păreau încântaţi şi prevedeau că această hotărâre va atrage mari dificultăţi pentru noi.- Personal împărţeam această îngrijorare.-

Legătura cu legionarii se făcea prin Comaniciu şi Dl.Pădureanu.- Pe primul nu l'am văzut pe/la Dl.Maniu acasă decât în Str.Sfinţilor 10, deci prin 1944 sau 1945.- Pe Pădureanu îl găseam în schimb foarte des, totdeauna dimineaţa între 8 şi 9 , care erau şi orele când mergeam eu la Dl.Maniu, şi mergeam destul de des, de cel puţin 2 ori pe săptămână.- Si la mine acasă venea Pădureanu, în timpul celor 6 luni cât a locuit Dl.Maniu la mine.-

Nu cunosc promovări în organizaţiile judeţene a unor elemente legionare.- La Bucureşti a fost promovat Dl. Serban Ghica care era foarte bine văzut de Dl.Maniu şi este bine văzut de D-sa.- La secţia tineretului am auzit adesea că au fost primiţi numeroşi foşti legionari (o ştiu dela Dr. Solomon) şi erau socotiţi ca foarte buni, iar la Secţia Muncitorească de asemeni.- In chestia secţiei acesteia ştiu mai precis pentrucă dacă în secţia tineretului nu m'am amestecat şi niciodată n'am avut nici cel mai mic contact cu aceasta,

0292

la Secţia Muncitorească am funcţionat vre-o 2 zile ca juriu de onoare pentru stabilirea răspunderilor într'o cearţă urâtă iscată între Dl. Georoceanu, conducător interimar, şi doi munci-tori Lambru şi Bercaru.- Am constatat, cu toate denegaţiunile lor, că ambii au fost probabil legionari dar n'am reuşit s'o dovedesc.- Erau mărturii că au fost văzuţi la un cuib legionar, dar acuzatorii erau oameni pătaţi.- Stiu tot din acest " juriu de onoare " că mulţi din lucrătorii legionari fuseseră înre-gimentaţi de Lambru şi Bercaru.-

In legătură cu tineretul, ştiu încă, din conversaţii întâmplătoare cu tineri cari veneau, odată conduşi de Tarţea, altădată de alţii, că erau mari frământări pe chestia conduce-rei, unii supăraţi acuzând că la conducere s'au pus unele ele-mente legionare, altă dată acuzaţia opusă.- Ce discutau cu Dl. Maniu nu ştiu, chestiunea nu mă interesa.-

In ce priveşte atitudinea partidului faţă de Confe-deraţia Generală a Muncii şi a Sindicatelor, aceasta era cate-goric opusă din punct de vedere ideologic.- Partidul, prin Dl. Ilie Lazăr elabora o altă organizaţie muncitorească, săpată pe alte principii.- Mai cu seamă în chestia sindicatelor, par-tidul Naţional Ţărănesc, reprezenta ideia înscrierei neobli-gatorie, şi a sindicatelor multiple, în cari se înscriau munci-torii după libera lor alegere.- Va să zică c'am după timpul organizaţiei englezeşti.-

In chestiunile muncitoreşti Dl. Maniu se consulta, pe cât ştiu, şi numai pentru perioada cât a locuit la mine, cu delegaţiile de muncitori, cari veneau destul de des.- Intelec-tuali socializaţi n'am văzut, decât pe Dl. Fluieraş în mai multe rânduri.-

In chestiunile externe se consulta totdeauna cu D-nii Buzeşti, Vişoianu şi Pogoneanu.-

Pentru toate acţiunile partidului Dl. Maniu se con-sulta în prim rând cu Dl. Mihalache, cu Dl. Mihail Popovici, cu Dl. Penescu şi cu D-nii Leucuţia şi Solomon.- Cât a trăit Dl. Dr. Lupu şi cu D-sa, ca şef al Capitalei.- Direct nu ştiu nimic, căci Dl. Maniu este foarte puţin comunicativ.- Stiu însă că se cerea doctorului Lupu să participe cu org. Capita-lei la manifestaţii plănuite, dar organizaţia Capitalei era aşa de slabă încât niciodată n'a eşit nimic din asta.-

(Conv. cu Dr. Solomon etc.).- La 8 Noembrie de pildă, la care eu n'am nici cea mai mică participare, s'a în-trebuinţat sfaturile D-lui Dr. Solomon, cel puţin aşa-mi spunea

./.

00295

dânsul.-Deasemeni se consulta cu Dl.Ilie Lazăr în asemenea ocaziuni,ca şi cu Dl.Penescu).- Stiu că s'a luat oată contact şi cu Dl.Titel Petrescu,însă n'am asistat la conversaţie.- Dl.Maniu în general nu povesteşte nimic, şi lucră pe compartimente ermetice ".- Aşa de pildă dacă eu aş fi povestit de pildă lui Ilie Lazăr sau Solomon un cuvânt din ce auzeam şi traduceam din conversaţiile la Misiuni, şi deşi ambii aceşti domni aveau rol mult mai important în partid, eu aş fi fost pus de îndată la index.- Si vice versa.-

In ce priveşte colaboratorii principali ai D-lui Maniu aceştia erau cum spuneam Dr.Lupu,care îl mulţumea adesea,spunând mereu că participarea la manifestaţii nu este bună,şi că el,cu organizaţia Capitalei nu o poate înjgheba atât de repede.- Pentru această atitudine Dr.Lupu era aspru criticat de fruntaşii partidului din Bucureşti şi cari erau mai apropiaţi de Dl.Maniu (Solomon,Ghilezan,Leucuţia,etc.).-

Conducerea partidului era în definitiv biroul.- Era D-nii Mihalache,M.Popovici,Gh.Pop,Mihăescu,Penescu şi natural Dl.Maniu.-

Nu ştiu ce discutau,dar ştiu că oricând întrebai de Dl.Maniu,se răspundea : e la Birou,la Penescu,sau la M. Popovici,sau la Mihalache.- Dela Dl.Mihăescu,pe care-l întrebam une-ori,aflam : " fleacuri interminabile" sau chestiuni interne de club " sau alte ori o chestie precisă : o acţiune care se plănuia (manifestaţie)sau redactarea unui memoriu către cei 3 aliaţi sau atitudine în chestia cutare sau cutare.- Hotărârile Biroului erau apoi aduse,~~xxxxx~~ unele din ele de ordin mai general,la Delegaţia Permanentă,care,repet nu am asistat la nici una din ele până în Noembrie sau Decembrie 1946 le aproba după ceasuri de deliberări,aproape toţi luând cuvântul şi la urmă aprobând hotărârea Biroului.-

Dl. Mihalache nu era prea iubit.-I se reproşau unele lucruri din trecut : Consilieratul Regal,Voluntariatul, etc.- Dl. Maniu îl preţuia însă mult şi nu accepta să fie criticat de faţă fiind singurul care şi-o permitea era Dl. Leucuţia.-

Dl.M.Popovici,care este inteligent şi impetuos era ascultat de Dl.Maniu şi vorba sa era luată în seamă.- Era însă schimbăcios : uneori prea impetuos,alteori foarte prudent.- Era de multe ori nemulţumit cu cele ce se hotărau,

./.

şi în general era de părere că nu trebue să se facă provocaţiuni sau acte cari ar putea fi astfel interpretate.-

Dl. Penescu era apreciat ca foarte muncitor de Dl. Maniu şi dânsul redacta toate memoriile,comunicatele,scrisorile etc.,care emanau dela partid.-

Personal nu sunt un admirator al D-lui Mihalache.-

Sunt de părere că pentru un om în situaţia lui a greşit prea des şi deasemeni îşi creiază mereu bisericuţe.- Exemplu precis : Badea,Popescu,Mehedinţi,Lepădatu,Măcărescu.- Deasemeni promovează oameni prea noui.- Ex : Dr.Petrescu deabia intrat în partid a fost cooptat în delegaţia permanentă , unde eu de 6 ori deputat n'am putut intra.- Deasemeni,D-sa, pentru a feri protejaţii săi a refuzat constant să convoace Comitetul Executiv în vederea unor alegeri noui pentru delegaţia permanentă,care este tot cea veche din 1935,numai şi numai să nu-şi piardă locul Zane,Badea,Măcărescu,etc. etc.-

In ultima vreme (dela 6 Martie 1945) nu eram de acord cu conducerea în două probleme, fără a mai pomeni de chestiunea cu legionarii.-

Inainte vreme desacordul era mai numeros : pe chestia etatizării Băncii Naţionale Române care am cerut-o în 1937,în chestia cartelurilor unde am scos şi o broşură,în chestia minorităţii săseşti unde am protestat violent şi în Parlament şi în partid,etc.,etc.-

Dela 6 Martie 1945 nu eram de acord cu manifestaţiile şi atitudinile beliçoase şi în şedinţa delegaţiei permanente,prima la care am luat parte în Decembrie 1946 am contrazis pe Dr.Solomon,care cerea o acţiune mai violentă.- Eu ceream adaptare.-

Apoi : Am fost,în două şedinţe la care luam parte ca deputat,tot în Decembrie 1946,am fost singurul care am vorbit pentru intrarea în Parlament,arătând că o datorăm ţăranilor şi muncitorilor care ne-au votat.-Deasemeni am folosit un argument al D-lui Maniu : că omul politic trebue să fie mereu prezent pe scenă.-

Propunerea mea a fost ignorată.- Eu cred că în principal motivul respingerei nu era decât necazul celor nealeşi şi teama lor că intrând în parlament le vor arunca umbră.- S'a mers aşa departe,încât de faţă prezidând Dl.Maniu,s'a spus că Guvernul ne-a ales pe cei cari ne-au dat " voe " ca nepericuloşi să ne alegem.-

./.

Ulterior, deabia prin Mai, Iunie 1947 când s'a făcut un curentde a intra în Parlament eu am simţit ridicolul atitudinei, am simţit că cei cari preconizează o fac ca să se ajungă la Guvern şi să n'aibe necasuri. Schimbarea atitudinei lor era: frica. De acea am spus: aţi refuzat propunerea mea, spunând că pe baza unui principiu de etică politică nu trebue să intrăm în Cameră. S'a schimbat principiul ori numai situaţia? Dacă numai situaţia, apoi peste 2 săpt. când iară s'o schimba situaţia, iar eşim, şi aşa într'una ba eşim, ba intrăm.

O altă fundamentală nemulţumire a mea a fost ignorarea principiilor fundamentale democratice cari trebuiau să fie temelia noastră : refuzul unor noui alegeri pentru delegaţia permanentă dar n'am adus-o în faţa planului, Dl. Maniu spunându-mi că e " chestia prea iritantă ".-

In general eu nu eram de mult de acord cu ce se făcea. Dar nu puteam vorbi, nefăcând parte din conducere.-Eu cunoşteam perfect situaţia din multiplele traduceri ce le-am făcut pentru Dl. Maniu cu şefii Misiunilor.- Apoi eram în curent cu publicaţiile engleze şi americane.- Dar toate acestea nu le puteam exterioriza decât cu multă prudenţa la vechi prieteni: I.M. Leon, Stefan Stoika etc., însă la f.f. puţini. Informaţiile acestea nu-mi aparţineau în mare parte : eram un traducător a unor cuvinte cari se adresau nu mie ci D-lui Maniu.- Eu aşi fi dorit o luptă deschisă parlamentară, unde chiar în adversitate se găsesc canale de amicală înţelegere.- Eu ştiam că cine vrea să supravieţuiască trebue să se adapteze şi mai ştiam că nici când nu ne vom întoarce la formele vechi.- Aceasta era atmosfera în care trăiam, eu, familia mea şi doi sau trei buni prieteni din partid şi din afară.-

ss/. VASILE V. SERDICI

26.VIII.1947

28 aug 1947

I

00296

DECLARATIE

Subsemnatul Vasile Serdici declar :

In chestia ajutorului economic susţiu că singura dată când am discutat acest lucru şi această muncă cu Dl. Maniu, acesta a fost in ziua de 31 Ianuarie 1947 la Sibiu, in camera ocupată de Dl. Maniu la Spitalul: conversaţia tot timpul in 4 ochi . Cu acească ocazie am inmânat Dlui Maniu scrisoarea Dlui D. Brătianu în care Dsa îşi arăta părerea ep P.N.L. găseşte de cuviinţă să se alăture cererei de ajutor. Dl. Maniu după ce a citit scrisoarea a exprimat că această este un document de arhivă / nu ştiu dacă a spus chiar acest cuvânt " arhivă" dar sensul era că documentul era numit face vre-odată o dovadă de atitudine.

Despre aceea m'a insărcinat să trasmit Dlui Melbourne părerea Dsale care era : Desigur nu pot decât să mă asociez, dar cum acest guvern nu merită să i se încredinţeze un bob de grâu, trebuie ca distribuirea să fie supravegheată, căci mii de oamenii mor de foame.-

O altă discuţie nu cunosc. Problema ajutărorii nu s'a pus inainte de 15 Ianuarie 1947. Iar dela 23 Decembrie 1946 până in Aprilie 1947 Dl. Maniu a lipsit din Bucureşti; deci nu s'a putut discuta nicăieri problema cu Dl. Penescu decât la Sibiu, şi fără prezenta mea.-

Concluzia mea personală era că Dl. Maniu era contra trimiteri de grâu din partea U.S.A..-

In schimb, pela 28 ~~xxxxxxx~~ sau 29 XI 1946, în vizita făcută la Americani, când dl. Penescu tratudea în franţuzeşte, Dsa a venit cu un foarte voluminos dosar destinat O.N.U. cu rugămintea să fie ~~xxxxx~~ transmis acolo de Dl. Bery , Dl Ministru Beny a răspuns că regretă dar nu se poate face canalul de transmisie a vreunui document decât pentru Departamentul de Stat.-

./.

Scopul prezentărei acestui dosar a fost să se obţină prin O.N.U. o reexaminare a situaţiei României .-

Documentele politice nu erau transmise prin mine Englesilor sau americanilor, ci exclusiv prin Secret-General şi ştiu că uneori mergea personal dl. Penescu, dacă nu totdeauna.-

Intr'o zi când l'am intrebat pe Dl. Maniu de ce nu mă foloseşte pe mine, căci merg cu el la vizitele la miniştri, Angl. şi U.S.A, Dl. Maniu mi-a răspuns că fiind documente informative politice le transmite prin secretarul general.-

In cuprinsul concluziunilor unor reclamaţiuni prezentate de Dl. Maniu relativ la situaţia internă a României şi când Dl. Maniu ca Guv. Englez să facă energie presiune asupra guvernului Sovietic si Român, Dl Holman a răspuns foarte înţepat " dar ce doriţi" ; să facem războ i pentru România ". Dl Maniu a domolit imediat tonul şi a spus că se gândese la actiunea diplomatică.-

Nu totodeauna am tradus eu. Astfel in 1945 când Dl. Maniu stabilise o intâlnire cu Dl. Melbourne m'a rugat să-i primesc în casa mea. Pe inserate, ausosit, un traducător era Dl Charles Hulick, secretar al Misiunei U.S.A. Nu am asistat la conversaţia şi nici nu ştiu ce au discutat. Dl. Maniu nu se intâlnea cu englez sau americani numai în casă la mine. Stiu de pildă că a avut astfel de intâlniri şi la Dr. Jovin la mese comune. Niciodată Dl Maniu nu mi-a spus despre ce era v vorba sau de vre'o cerere făcută.-

/ss/ Vasile Serdici.-

28 August 1947.-

II

28 august

00298

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Vasile Serdici declar :

In chestia ajutorului economic susţiu că singura dată când am discutat acest lucru şi această muncă cu Dl. Maniu, aceasta a fost in ziua de 31 Ianuarie 1947 la Sibiu, in camera ocupată de Dl. Maniu la Spitalul: conversaţia tot timpul in 4 ochi . Cu acestă ocazie am inmânat Dlui Maniu scrisoarea Dlui D. Brătianu în care Dsa îşi arăta părerea cp P.N.L. găseşte de cuviinţă să se alăture cererei de ajutor. Dl. Maniu după ce a citit scrisoarea a exprimat că aceasta este un document de arhivă / nu ştiu dacă a spus chiar acest cuvânt " arhivă" dar sensul era că documentul era numit face vre-odată o dovadă de atitudine.

Despre acesa m'a insărcinat să transmit Dlui Melbourne părerea Dsale care era : Desigur nu pot decât să mă asociez, dar cum acest guvern nu merită să i se încredinţeze un bob de grâu, trebuie ca distribuirea să fie supravegheată, căci mii de oamenii mor de foame.-

O altă discuţie nu cunosc. Problema ajutărorii nu s'a pus inainte de 15 Ianuarie 1947. Iar dela 23 Decembrie 1946 până in Aprilie 1947 Dl. Maniu a lipsit din Bucureşti; deci nu s'a putut discuta nicăieri problema cu Dl. Penescu decât la Sibiu, şi fără prezenta mea.-

Concluzia mea personală era că Dl. Maniu era contra trimiteri de grâu din partea U.S.A..-

In schimb, pela 28 ~~xxxxxxxx~~ sau 29 XI 1946, în vizita făcută la Americani, când dl. Penescu tratudea în franţuzeşte, Dsa a venit cu un foarte voluminos dosar destinat O.N.U. cu rugămintea să fie ~~xxxx~~ transmis acolo de Dl. Bery , Dl Ministru Beny a răspuns că regretă dar nu se poate face canalul de transmisie a vreunui document decât pentru Departamentul de Stat.-

./.

Scopul prezentărei acestui dosar a fost să se obţină prin O.N.U. o reexaminare a situaţiei României .-

Documentele politice nu erau transmise prin mine Englezilor sau americanilor, ci exclusiv prin Secret-General şi ştiu că uneori mergea personal dl. Penescu, dacă nu totdeauna.-

Intr'o zi când l'am intrebat pe Dl. Maniu de ce nu mă foloseşte pe mine, căci merg cu el la vizitele la miniştri, Angl. şi U.S.A, Dl. Maniu mi-a răspuns că fiind documente informative politice le transmite prin secretarul general.-

In cuprinsul concluziunilor unor reclamaţiuni prezentate de Dl. Maniu relativ la situaţia internă a României şi când Dl. Maniu ca Guv. Englez să facă energie presiune asupra guvernului Sovietic si Român, Dl Holman a răspuns foarte înţepat " dar ce doriţi" ; să facem război pentru România ". Dl Maniu a domolit imediat tonul şi a spus că se gândese la actiunea diplomatică.-

Nu totodeauna am tradus eu. Astfel in 1945 când Dl. Maniu stabilise o intâlnire cu Dl. Melbourne m'a rugat să-i primesc în casa mea. Pe inserate, cu ocasit, un traducător era Dl Charles Hulick, secretar al Misiunei U.S.A. Nu am asistat la conversaţia şi nici nu ştiu ce au discutat. Dl. Maniu nu se intâlnea cu englezi sau americani numai în casă la mine. Stiu de pildă că a avut astfel de intâlniri şi la Dr. Jovin la mese comune. Niciodată Dl Maniu nu mi-a spus despre ce era vorba sau de vre'o cerere făcută.-

/ss/ Vasile Serdici.-

28 August 1947.-

IV

II/2

28 august

00300

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Vasile Serdici declar :

In chestia ajutorului economic susţiu că singura dată când am discutat acest lucru şi această muncă cu Dl. Maniu, aceasta a fost in ziua de 31 Ianuarie 1947 la Sibiu, in camera ocupată de Dl. Maniu la Spitalul: conversaţia tot timpul in 4 ochi . Cu aceată ocazie am inmânat Dlui Maniu scrisoarea Dlui D. Brătianu în care Dsa îşi arăta părerea cp P.N.L. găseşte de cuviinţă să se alăture cererei de ajutor. Dl. Maniu după ce a citit scrisoarea a exprimat că aceasta este un document de arhivă / nu ştiu dacă a spus chiar acest cuvânt " arhivă" dar sensul era că documentul era numit face vre-odată o dovadă de atitudine.

Despre acesa m'a insărcinat să transmit Dlui Melbourne părerea Dsale care era : Desigur nu pot decât să mă asociez, dar cum acest guvern nu merită să i se încredinţeze un bob de grâu, trebuie ca distribuirea să fie supravegheată, căci mii de oamenii mor de foame.-

O altă discuţie nu cunosc. Problema ajutărorii nu s'a pus inainte de 15 Ianuarie 1947. Iar dela 23 Decembrie 1946 până in Aprilie 1947 Dl. Maniu a lipsit din Bucureşti; deci nu s'a putut discuta nicăieri problema cu Dl. Penescu decât la Sibiu, şi fără prezenta mea.-

Concluzia mea personală era că Dl. Maniu era contra trimiteri de grâu din partea U.S.A..-

In schimb, pela 28 ~~xxxxxxx~~ sau 29 XI 1946, în vizita făcută la Americani, când dl. Penescu tratudea în franţuzeşte, Dsa a venit cu un foarte voluminos dosar destinat O.N.U. cu rugămintea să fie ~~xxxx~~ transmis acòlo de Dl. Bery , Dl Ministru Bery a răspuns că regretă dar nu se poate face canalul de transmisie a vreunui document decât pentru Departamentul de Stat.-

./.

Scopul prezentărei acestui dosar a fost să se obţină prin O.N.U. o reexaminare a situaţiei României .-

Documentele politice nu erau transmise prin mine Englesilor sau americanilor, ci exclusiv prin Secret-General şi ştiu că uneori mergea personal dl. Penescu, dacă nu totdeauna.-

0301

Intr'o zi când l'am intrebat pe Dl. Maniu de ce nu mă foloseşte pe mine, căci merg eu el la vizitele la ministri, Angl. şi U.S.A, Dl. Maniu mi-a răspuns că fiind documente informative politice le transmite prin secretarul general.-

In curpinsul concluziunilor unor reclamaţiuni prezentate de Dl. Maniu relativ la situaţia internă a României şi când Dl. Maniu ca Guv. Englez să facă energie presiune asupra guvernului Sovietic si Român, Dl Holman a răspuns foarte înţepat " dar ce doriţi" ; să facem război pentru România ". Dl Maniu a domolit imediat tonul şi a spus că se gândese la actiunea diplomatică.-

de exclus

Nu totodeauna am tradus eu. Astfel in 1945 când Dl. Maniu stabilise o intâlnire cu Dl. Melbourne m'a rugat să-i primesc în casa mea. Pe inserate, succesit,un traducător era Dl Charles Hulick, secretar al Misiunei U.S.A. Nu am asistat la conversaţia şi nici nu ştiu ce au discutat. Dl. Maniu nu se intâlnea cu englez sau americani numai în casă la mine. Stiu de pildă că a avut astfel de intâlniri şi la Dr. Jovin la mese comune. Niciodată Dl Maniu nu mi-a spus despre ce era vorba sau de vre'o cerere făcută.-

/ss/ Vasile Serdici.-

28 August 1947.-

XI

28 august

00302

DECLARATIE

Subsemnatul Vasile Serdici declar :

In chestia ajutorului economic susţiu că singura dată când am discutat acest lucru şi această muncă cu Dl. Maniu, aceasta a fost in ziua de 31 Ianuarie 1947 la Sibiu, in camera ocupată de Dl. Maniu la Spitalul: conversaţia tot timpul in 4 ochi . Cu acestă ocazie am inmânat Dlui Maniu scrisoarea Dlui D. Brătianu în care Dsa îşi arăta părerea ca P.N.L. găseşte de cuviinţă să se alăture cererei de ajutor. Dl. Maniu după ce a citit scrisoarea a exprimat că aceasta este un document de arhivă / nu ştiu dacă a spus chiar acest cuvânt " arhivă" dar sensul era că documentul era menit face vre-odată o dovadă de atitudine.

Despre acea m'a insărcinat să transmit Dlui Melbourne părerea Dsale care era : Desigur nu pot decât să mă asociez, dar cum acest guvern nu merită să i se încredinţeze un bob de grâu, trebuie ca distribuirea să fie supravegheată, căci mii de oamenii mor de foame.-

O altă discuţie nu cunosc. Problema ajutărorii nu s'a pus inainte de 15 Ianuarie 1947. Iar dela 23 Decembrie 1946 până in Aprilie 1947 Dl. Maniu a lipsit din Bucureşti; deci nu s'a putut discuta nicăieri problema cu Dl. Penescu decât la Sibiu, şi fără prezenta mea.-

Concluzia mea personală era că Dl. Maniu era contra trimiteri de grâu din partea U.S.A..-

In schimb, pela 28 ~~xxxxxxx~~ sau 29 XI 1946, în vizita făcută la Americani, când dl. Penescu tratudea în franţuzeşte, Dsa a venit cu un foarte voluminos dosar destinat O.N.U. cu rugămintea să fie ~~xxxx~~ transmis acolo de Dl. Bery , Dl Ministru Beny a răspuns că regretă dar nu se poate face canalul de transmisie a vreunui document decât pentru Departamentul de Stat.-

./.

Scopul prezentărei acestui dosar a fost să se obţină prin O.N.U. o reexaminare a situaţiei României .-

Documentele politice nu erau transmise prin mine Englezilor sau americanilor, ci exclusiv prin Secret-General şi ştiu că uneori mergea personal dl. Penescu, dacă nu totdeauna.-

Intr'o zi când l'am întrebat pe Dl. Maniu de ce nu mă foloseşte pe mine, căci merg cu el la vizitele la miniştri, Angl. şi U.S.A, Dl. Maniu mi-a răspuns că fiind documente informative politice le transmite prin secretarul general.-

In cuprinsul concluziunilor unor reclamaţiuni prezentate de Dl. Maniu relativ la situaţia internă a României şi când Dl. Maniu ca Guv. Englez să facă energic presiune asupra guvernului Sovietic si Român, Dl Holman a răspuns foarte înţepat " dar ce doriţi" ; să facem război pentru România ". Dl Maniu a domolit imediat tonul şi a spus că se gândese la actiunea diplomatică.-

Nu totodeauna am tradus eu. Astfel în 1945 când Dl. Maniu stabilise o intâlnire cu Dl. Melbourne m'a rugat să-i primesc în casa mea. Pe inserate, susoţit,un traducător era Dl Charles Hulick, secretar al Misiunei U.S.A. Nu am asistat la conversaţia şi nici nu ştiu ce au discutat. Dl. Maniu nu se intâlnea cu englez sau americani numai în casă la mine. Stiu de pildă că a avut astfel de intâlniri şi la Dr. Jovin la mese comune. Niciodată Dl Maniu nu mi-a spus despre ce era vorba sau de vre'o cerere făcută.-

/ss/ Vasile Serdici.-

28 August 1947.-

29 Aug

00304

D E C L A R A T I E

Subscrisul VASILE SERDICI, declar următoarele:

Prin Decembrie 1944, Dl. MANIU m'a însărcinat să mă ocup de Biroul Presei Străine a Partidului N.T., I-am declarat pe loc D-lui MANIU că nu mă prea pricep deoarece n'am făcut nici odată o astfel de treabă, la care D-sa mi-a răspuns că este sigur că am să reuşesc să mă descurc, căci mă voi consulta cu el cât de des spunându-mi totodată că informaţiunile mi le va furniza el, Dl. PENESCU.

Totodată mi-a spus că ar fi bine să mă mai consult cu un ziarist priceput în aceasta materie.

Stiind că Dl. MANIU cunoaşte pe Dl. LONGUS-SEZEN, ziarist şi secretar general al Asociatiei Presei Străine din România, m'am dus la LONGOS şi arătându-i planul D-lui MANIU rugându-l să ne dea îndrumările necesare. Peste 3-4 zile Dl. LONGOS mi-a remis îndrumările sale scrise la maşină /3-4 pagini bătute la un rând/ reprezentând schema întreagă a Biroului de Presă. Reţin din sfaturile sale următoarele:

1/. Antene plătite în redactia ziarelor mai mari din Bucuresti.

2/. Felul înfăţişerei stărilor în Buletin.

3/. Predarea Buletinului cel putin cu o oră înainte de ora mesei.

4/. Un serviciul de informaţii bine plătit pentru a avea cât mai multe şi diverse ştiri.

5/. A oferi mese la ziarişti.

I-am comunicat D-lui MANIU, îndrumările date de Dl. LONGOS, arătându-i că este vorba de o cheltuială f.mare. Dl. MANIU mi-a răspuns că nu este de acord cu informatori plătiţi, că trebue să încep acest birou cu mijloace modeste şi că el îmi va procura informaţii, obligând deasemeni secretariatul general să culeagă şi să îndrumeze către Biroul Presei informaţiile dela diferiţi membrii ai P.N.T.-ului.

Dl. MANIU mi-a dat atunci indicaţii xxxxxxxxxx ca să

./.

redactez un buletin destinat conducerei P.N.T.,-ului in care să fac o revistă a presei Române şi străine/englez,american,elveţian/ şi un alt Buletin Informativ pentru Misiunile Engleze si Americană.Uneori acest buletin mergea si la Misiunea Sovietică /Dl.LUBO/ când articolele comentau ceva din "Graiul Nou".Acest buletin mergea şi la ziariştii englezi sau americani cari se aflau întâmplător în ţară şi la unii din membrii asociaţiei Presei Străină din România.-

Dl.MANIU mi-a atras atenţia că înainte de a preda acest buletin străin misiunilor să il prezint şi D-sale.Am procedat întocmai,i l-am trimis sau prezentat personal zilnic sau de câteori apărea,şi niciodată D-sa nu mi-a făcut nici cea mai mică observaţie.

In ce priveste pe Dl.LONQOS,care-l primea zilnic şi apoi de fiecare dată ce apărea,D-sa fie din proprie iniţiativă fie uneori întrebat de mine,îmi spunea că este foarte bine,că le place ziaristilor,având în vedere şi mijloacele restrânse cari le am la dispoziţie.

Informaţiile pe care le treceam in Buletinul Informativ pentru străini,le primeam dela Dl.MANIU direct,altele dela Secretariatul General /PENESCU/ altele dela membrii P.N.T.-ului din Bucuresti şi provincie,indrumati la mine de către secretariatul general şi de Dl.MIHAI POPOVICI şi alţii.Dintre cei cari mi-au adus si personal informaţii pe care apoi le-am trecut in buletin îmi amintesc pe Dl.VASILE MELINTE,VIRGIL SOLOMON,GHITA POPP,EMIL GHILEZAN,MAXENTIU,inginer VASLUI etc.,etc.-

In buletin tipăream în primul rând vre'un răspuns la un articol care apărea în aceea zi în presa Bucuresteană şi care-l ataca pe Dl.MANIU.Mă duceam la Dl.MANIU disdimineaţa şi-l întrebam ce am de răspuns şi în ce fel.Comform indicatiilor D-sale confecţionam răspunsul.Apoi publicam informaţiile primite dela cei mai sus arătaţi şi cari erau: informaţii privitoare la incidente petrecute în ţară,în care se arătau abuzurile organelor guvernului şi în special a celor dependinte de Ministerul de Interne greutăţile prin care trecea ţara explicându-le ca o consecinţă a guvernului GROZA.-

Declar că informaţiile trecute în buletin erau tendinţioase în sensul că ele trebuiau să arunce o lumină cât mai nefavorabilă asupra procedeelor Guvernului,punând în acelaşi timp partidul

./.

N.T.-într'o lumină favorabilă.Astfel cele petrecute la 8 Noev. 1945,în Piaţa Palatului Regal,au fost prezentate ca o provocare a Guvernului şi Comuniştilor arătându-se totodată că cei câţivă comunişti ucişi,au fost împuşcaţi chiar de către comunişti,deşi cunosc personal dela VIRGIL SOLOMON şi BANI GHICA care au pregătit manifestaţia până la detalii,aşa cum dau declaratia separată.

Deasemeni în Buletin am publicat informaţia în care se arată că în Jud.Fălciu învăţătorii,preoţii sunt ridicaţi cu duba neagră.Aceasta ultimă informaţie mi-a dat-o Dl.VASILE MELINTE, dar eu n'am verificat-o,dealtfel eu nici nu puteam verifica informaţiile cari îmi erau trimise sau emise.

Tot astfel n'am verificat ştirea care o trecusără în buletim dar care mi-a fost dată de un prieten foarte cunoscut.,al cărui nume însă îl uit,care însă este directorul fabricei - /singurii/ - de pălării din Jimbolia,şi anume că numeroşi tineri evrei, instruiti in prealabil milităreşte într'o ~~az~~ clădire din Str. Mircea Vodă,după care sunt trimişi la Belgrad,Via Jimbolia.

Tot astfel am reprodus in buletin o ştire primită în care se vorbea despre dezordinea pe C.F.R.,o altă care vorbea despre nimicirea vitelor de tracţiune în urma colectărilor anarhic din ţară,inlocuirea fără decret a prefectilor şi primarilor,distrugerea Flotei noastre din Marea Neagră,etc.-

Buletinul îl predam printr'un curier iar uneori îl dădeam personal D-lui HULICK /dela americani/ şi lui KEY dela Englezi.

Uneori,şi numai Cpt.KEY,care venea destul de des la mine acasă,îmi cerea informaţii suplimentare la acelea arătate în buletin,fie că îmi cerea o complectare a lor,fie că îmi cerea sursa In general cererea aceasta de lămuriri suplimentare se referea la chestiuni economice.Imi aduc aminte că astfel de lămuriri mi-a fost cerute de Cpt.KEY relativ la date referitoare la extractia petrolului,la gazul metan,agricultură.In aceste cazuri informam în rândul întâiu pe Dl.MANIU,care mă îndemna cui să mă adresez pentru a obţine datele cerute.

Biroul Preşei l-am condus până în Sept.1946.Până la această dată scoteam buletinul pentru străini,la început zilnic apoi mai rar /1-2 pe săptămână/,cât despre buletinul pentru conducerea partidului nu-l mai scoteam cam din Aprilie 1945.

Pe la inceputul anului 1946 Dl.MANIU mi-a făcut observaţia dece scot buletinul pentru străini atât de neregulat / 1-2 pe săptămână/ şi atunci,şi pe în Iunie 946,iară-şi l-am scos aproape zilnic.- Iar din Iulie până in Sept.foarte rar,când în Septembrie 946 am rugat pe Dl.MANIU să mă desărcineze.

./.

Biroul Presei după aceasta dată a fost preluat de Secretariatul General care l-a însărcinat cu conducerea sa pe Dl.MOCANU.Motivul pentru care l-am rugat pe Dl.MANIU să mă desărcineze era 1/.greutatea cu care obţineam stirile dela Secretariatul General . 2/.că chiar D-sa Dl.MANIU hotărâse cu toate stirile politice si documentele politice mai importante să fie transmise de Dl. PENESCU Misiunilor.

ss/ V.V.Serdici

29 - 8- 1947.

Mai declar că cheltuelile necesare acestui Birou de Presă şi Buletinului informativ pentru străini nu l-am primit dela altcineva decât dela casterul central ST.MIHAESCU din ordinul D-lui MANIU.-

ss/ V.V.Serdici.

29 - 8 - 1947

1/

29 aug

00308

D E C L A R A T I E

Subscrisul Vasile Berdici declar următoarele:

Dl.Porter întorcându-se din concediu din Londra (începutul 1947) mi-a făcut o vizită în timpul cărei mi-a spus: la noi P.N.T. este bine văzut şi dl.Maniu foarte apreciat. Totuşi lumea spune că pe când partidul comunist demonstrează un dinamism extraordinar, Dvs.nu vă ocupaţi decât de propagandă naţionalistă, dar n'aveţi nici un program tehnic şi nici tehnicieni. Ar fi bine să vă ocupaţi de astfel de chestiuni.

Eu am răspuns că în parte sunt de acord, însă că toate acestea sunt explicabile, noi neavând putinţa de informaţie. Numai dl.Porter mi-a spus că toată această informaţie el mi-o vapune la dispoziţie, în care scop va ruga oficiul de presă englez a-mi pune la dispoziţie toate publicaţiile economice şi sociale engleze.

Am urmărit imediat propunerea dlui Maniu, care după ce a ripostat supărat de critică, a spus că totuşi e bine să fac ceeace propusesem, adică un buletin "social economic" alegând colaboratori, cari vrând nevrând,citind atât material economic pe care urmau să-l traducă, se vor familiariza cu aceste probleme.

Am propus acelaş lucru şi dlui Sabin Manuilă, ştiind că participând şi el,orice aprehensiune din partea dlui Maniu va fi înlăturată.

In acest scop,şi pentru ca dl.Manuilă să audă personal pe dl.Porter care sugerase ideia, l'am poftit la masă şi pe Dsa, împreună cu Rey, Ann Samuely, Ilie Lazăr, Porter.

La această masă s'a discutat problema pe lung şi pe larg, intervenind şi o mică ceartă între dl.Porter şi Ilie Lazăr, care, acesta pretindea că avem prea mulţi specialişti, nu prea puţini.

La 15 Aprilie am scos primul număr şi am scos consecutiv la fiecare 15 zile alt număr, în total 6.

./.

M.C.

Cuprinsul era pur ştiinţific, cuprinzând cele mai deseamă articole economice şi sociale din reviste engleze Tribuna, Economist, Nouveau Tempo (rus) Americani, Belgieni etc.

Primul număr l'am dat şi dlui Porter şi dlui Melbourne.

Ca funcţionari aveam pe dl. Optchievici, traducător şi Dra Nicolau, dactilografă.

ss. V. V. Berdici.

Acest buletin, scos în 50 exemplare, nu-l primeau decât şefii organizaţiilor judeţene.

ss. V. Berdici.

29 August 1947.

29 aug 947

00310

D E C L A R A T I E

Subscrisul VASILE V. SERDICI declar următoarele:

Activitatea mea dela 23 August 1944 a fost următoarea:

Ca un fel de premiu de consolare Dl.Maniu în Dec. 1944 m'a rugat să mă ocup de Biroul Presei. Am angajat pe Oscar Stoenescu,Ing.şi pe Coletta Bruteanu.,O Stoenescu n'a funcţionat decât 3 luni.-

Scoteam 2 buletine. Unul pentru conducerea partidului conţinând: revista presei şi traduceri de articole mai importante din presa străină şi din buletinele Misiunilor.

Un alt buletin pentru străini. Acesta cuprindea studii şi informaţiuni din ţară,şi asupra activităţei partidului.

Studiile erau asupra

1.) Reforma Agrara (Serdici)

2.) Proecte de reorg.a armatei (dat de St.Stoika)

3.) " " " " jandarm. " " (Grl.Barbu şi [illegible])

4.) " " " " poliţiei ([illegible])

5.) [illegible] (Serdici) etc.etc.

Informaţiunile din ţară erau variate:

Iată unele titluri:

1.) Guv.Român instrueşte milităreşte în Str.Mircea Vodă tineri evrei şi-i trimite la Belgrad.(inf.adusă de Dl.F..... singurul fabricant de pălării din Jimbolia.

2.) Dezordinea pe C.F.R.

3.) Trei rapoarte asupra repartizărei cerealelor.

4.) Colectate (Inf.de la Dl.Prof.Tătaru, bun prieten a Dlui

5.) Maniu.Numai dupe consultare cu Dl.Maniu am dat drumului la nota.

6.) Nimicirea stocului de vite de tras prin colectare.

7.) 8 Noemvrie

8.) Plină anarhie: înlocuirea prefecţilor şi primarilor cu decret,cu oameni fără decret.

9.) Dispariţia flotei noastre.

..//..

10.) Cărdăşii între Dl.Maniu şi Legionari ?
11.) Politica P.N.T. faţă de Soviete din 1919.
12.) Cum se trăeşte în Moldova (de Ing.Marcuţiu)

Apo f. numeroase articole privitor la incidente mai mult sau mai puţin grave, agresiuni, asasinate, între P.N.T. şi B.P.D. Deasemeni relatări asupra întrunirilor noastre reuşite şi activitatea judeţeană.

Toate informaţiile îmi veneau fie de la Secretariat fie aduse de exclusiv membrii ai Partidului şi îmi erau predate mie sau Drei Bruteanu, când nu eram acasă. Plăcurile de predare "Cpt.Key, Press Office" şi la Dl.Ch.Hubick la U.S.A. Unele articole provocau cereri de complectare din partea unora sau altora (mai des Key îmi cerea complectări) pe cari le dădeam dupe documentare.-

Toate aceste buletine erau văzute de Dl.Maniu şi adeseori scrise dupe note informative primite de Dsa. In chestiuni mai grele îmi dădea Dsa lămuriri sau material (de ca chestia cu legionarii şi multe altele).

Obişnuiam să trimit misiunei Americane şi Engleze toate buletinele, pe când la Sovietici era mai puţin important.-

Si misiunea Engl.(Key) cerea material. Americanii nu. Key cerea în deosebi material privitor limitarea libertăţilor, a activităţii Guvernului şi asupra personalităţilor dela conducerea Tărei.- Au cerut şi ştiri economice şi asupra instrucţiei publice.-

O singură dată Dl.Maniu mi-a comunicat că numeroase trupe ruseşti trec Dunărea spre Bulgaria,după inform. primită din Giurgiu spunând să informez misiunile: Americană şi Engleză. Spunând lui Key informaţia mi-a spus că nu e compartimentul meu dar să mă duc la misiunea militară. Eu însă nu m'am mai dus.-

Deasemeni ambele misiuni mi-au cerut situaţia eventuală a antisemitismului. Lucrarea a fost făcută de mine după consultare cu Dl.Maniu şi Gh.Popp. In acest raport prezentat misiunilor Americane şi Engleze arătam că în ţară este un curent antisemit şi că numai Dl.Maniu prin trecutul său de toleranţă ar putea să-l stăpânească dacă ar fi adus la putere. Am avut impresia că Key ar fi dorit ca acest curent săstăruie mai departe.-

..//..

Altădată Cpt.Key cerându-mi informaţiuni despre mişcarea muncitorească şi eu dându-i le prea sumar, a mers la Dl.Maniu cu care vorbea româneşte, şi apoi m'a batjocurit spunând că ce nu i-am dat eu ia dat Dl.Maniu.

Cu ziariştii străini aveam un contact f.sporadic. Din dorinţa Dlui Maniu am invitat la masa odată pe Markham, pe Lehrer, pe Mac Kormack şi colegul său al cărui nume îl uit, altădată pe A.Gibson şi pe Geny Frank şi Langas şi Mesthan. Ziariştii îmi cereau material şi la dădeam ultimele Buletine. (nu scoteam decât 6 exemplare din fiecare) şi le dădeam şi broşurile Institutului de Statistica a Dl. Manoilă. In general îi interesa sonaţia, iar alt material asupra Tărei, cel puţin în franţuzeşte, nu puteam procura.-

La Athenée Palace am vizitat la cererea sa pe Faust (American) pe care-l interesa enorm problema Saşilor pe care o cunoşteam f.bine.-

(Aş putea desvolta pe larg acest punct.)

Biroul presei a funcţionat regulat până după 6 Martie 1945, După acea făceam maximum 2 buletine pe săptămână iar după 1946, numai extram de rar şi numai pentru Americani. (Cele mai multe ori îl duceam personal) şi delec pentru Englezi (dela venirea Dlor Benett) In Sept.1946 am cerut D-lui Maniu să mă desărcineze pentru motivul că trebue să merg în alegeri. Dl.Maniu l'a trecut Secretar General, care a numit ca responsabil pe Dl. Mocanu cu un întreg Stat Major incl. Dra Colette.

Biroul Presei, organ Statutar, era un oficiu pentru informarea cercurilor străine. Eu nu lucram decât cu Dra C.Bruteanu, la Secretariatul General erau 5 sau 6 funcţionari.

Din cele 6 exemplare care le scoteam (cât râzbea maşina) 2 ex. mergeau la misiuni, unul la Dl.Maniu iar restul la eventual ziarişti străini aflători în Bucureşti: englezi, americani, elveţieni. La început dădeam şi Dlui Pătraşcu şi Dlui Langos (turc).

Eu nu aveam informatori plătiţi sau neplătiţi între străini. In general depindeam pentru informaţii de Dl. Maniu pe care trebuia în acest scop să-l vizitez aproape zilnic dim.la 8, apoi de Secret.General. Celelalte informaţ. mi le dădeau exclusiv prietenii de partid din Bucureşti şi judeţe.

La 1 Aprilie 1947 am înfiinţat Bir.Economic şi

Social care a funcţionat 3 luni. Funcţionarii erau Dl. Gatchievici pentru traduceri, şi Dra Nicolau, dactilografă.

Scopul biroului era informarea conducerea partidului despre preocupările economice şi sociale din Lume. Materialul folositor: Economist, Tribuna, Spectator, Riders Digert, Temps Narveaux etc.

Idea infiinţărei mi-a dat-o Dl. Parter care mi-a spus mie, şi apoi şi Dlui Manuilă şi Lazăr, cu ocazia unei mese la mine, că în Anglia se recunoaşte că Maniu e bun, dar că partidul e slab, face numai naţionalism dar n'are technicenì.-

Acest buletin era pur ştiinţific, şi n'avea nici un altfel de scop.

Un prim număr l'am dat şi Dl. Parter (secretarul Leg. Engleze) şi Dlui Melbourne (Consilier la U.S.A.).

In acest buletin nu se publicau decât traduceri din susnumital reviste, engleze, americane, ruse sau belgiene. Nu se ocupa cu lucruri din ţară, cari erau la îndemâna oricui. Publica numai articole străine, celor mulţi şi din provincie inaccesibile.

Funcţionaraa Bora dela Radio difuziune îmi aducea din când în când Buletinul de Radio ascultare, crezând că-mi face plăcere. Eu însă care ascultam mult Radio nu prea eram interesat.-

Cealaltă activitate a mea a inceput prin 1946 primăvara ca interpret şi curier al Dlui Maniu. O singură dată am servit de curier şi la 9 Ianuarie 1946.

In această calitate am cunoscut pe Dl. Holman, Sarck, Beny şi Melbourn.

Pe Cpt. Key l'am cunoscut cel dintâi, în 1944, o lună, două dupe armistiţiu, pe când era la o partidă intimă la nora mea, şi fiul meu, în apartamentul lor din Ch. Tell 10 Tot atunci pe Hogg, dar care-l vedeam rar de tot

Pe Dl. Parter l'am cunoscut prin Dl. Key mult mai târziu, prin primăvara 1945.-

In Ianuarie 1945 am organizat pentru Key, Hogg, Grl. Greer o vânătoare de mistreţi în judeţul meu, unde ia-m cunoscut mai bine.

Am fost interpret în 6 rânduri cu Englejii şi de 6 ori cu Americanii.

Prima conversaţie (April 1946) şi cu unii şi cu

alţii (la Engl. Dl.Hohman şi Parter) la Americani Dl.Berry ş şi Skyler la locuinţa acestuia în Elisa Bratianu) a avut ca subiect terorizarea partizanilor noştri şi cum spunea Dl. Maniu, infrângerea totală a promisiunilor acordului dela Moscova.

Dl.Maniu a terminat cerând energice proteste din partea Anglo-Americanilor pe lângă Rusia Sovietică şi Guv. Român, altfel se descurajează poporul Român care este singură rezistenţa a democraţiei.-

In cursul discuţiunei Dl.Maniu a intrebat dacă nu ar fi mai bine să uzeze şi el de violenţă,având suficientă lume a bate el pe adversar şi nu să se lase bătut.

La care Dl.Grl.Schulyler a răspuns că protestează şi că în calitate de membru al Comisiei de Control sfătueşte ca Dl.Maniu să nu facă acest lucru. Si Dl.Berry şi General l'au sfătuit să continue atitudinea lui de rezistenţă şi mai departe.-

A doua conversaţie, pe la sfârşitul verei se referea la falsificarea, cum spunea Dl.Maniu a listelor electorale,când a şi prezentat un voluminos dosar. Dl. Maniu a protestat contra indiferenţei Eng.şi Americanilor faţă de încălcările acord. dela Moscova şi la care să acţioneze. Dl.Holman l'a intrebat atunci dacă nu cum-va ar dori ca Anglia să facă război pentru România. Dl.Maniu a mai declarat că se retrage, faţă de lipsa de sprijin din partea Anglo-Americanilor din alegeri. Dl.Holman i-a spus că nu poate sfătui oficial,dar personal îi spune că cel care nu luptă pierde partida indrumându-l să continue acţiunea lui de astăzi.

In aceasta intrevedere Dl.Maniu a cerut observatori oficial din partea Engl. şi Americanilor insă Dl.Holman i-a arătat că acordul dela Moscova esclude aceasta,şi că vor veni numai ziarişti, lucru care l'a repundiat Dl.Maniu fiind f. nemulţumit cu aceasta.

O altă intrevedere a avut loc tot înainte de alegeri prezentând iarăşi un vast dosar cu diverse rapoarte din care reeşia pregătirile pentru violarea alegerilor şi teroarea exercitată. Rapoartele veniau de la şefii de org.judeţene.-

Dl.Maniu cerea note energice de protest,amânarea alegerilor,şi refacerea listelor electorale.

Si Dl.Berry din partea sa, şi Dl.Holman au răs-

puns că vor informa Guvernele lor şi vor comunica ceea ce apoi au făcut prin mine.

Urmarea a acestor demersuri au fost notele adresate Guv.Român.

Si in aceasta intrevedere Dl.Maniu a vorbit de a răspunde la violenţa cu violenţa. Dl. Berry şi-a rezervat răspunsul, comunicându-l apoi Dl.Maniu prin mine.(Nota Acheson) adică:

NOTA OFICIALA

La Nr........ comunicaţi Maniu că nu sfătuim violenţe cari vor aduce poporului Român dureroase şi inutile suferinţe.

D.Acheson.

In aceaşi conversaţie Dl.Maniu a protestat că alte ţări sunt ajutate şi noi deloc (Grecia şi Turcia) La care Dl.Berry a răspuns că asta e deocamdată şi nu este exclus ca ajutorul să progreseze şi spre Nord. Că în tot cazul problema României nu se rezolvă de una singură,ci formează o problemă comună cu Polonia,Jugoslavia,Bulgaria şi Ungaria.

Si deasemeni că existp o listă de prioritate (a spus Dl.Holman) şi dupe Grecia şi Turcia, vine Corea,apoi Austria şi apoi noi.

Totdeauna Dnii Miniştrii la urmă îl sfătuiau să fie liniştit şi să-şi urmeze neclintit drumul.-

Dupe alegeri a avut loc pe la 20 Noembrie 1946 o nouă întrevedere unde Dl.Penescu traducea în franţuzeşte şi eu din engl.în Rom.

Dl.Maniu a prezentat 2 f.voluminoase dosare:unul cu dovezi ale violenţelor şi altul pentru O.N.U. pe care îl ruga să-l transmită acelei organizaţii şi avea de scop să provoace O.N.U. să repună problema României.

Dl.Berry în ce priveşte alegerile a spus că va răspunde. Iar în ce priveşte dosarul O.N.U, regretă dar nu-l poate transmite deoarece nu înaintează decât documente destinate departamentului de Stat.-

In aceiaşi conversaţie a rugat să se intervină la Rege să nu deschidă Camera. Dl.Berry a răspuns că asta nu o poate face.

In una din convorbiri Dl.Maniu a spus Dlui Holman

..//..

că faţă de promisiuni făcute de Engl.şi Americani şi inexistenţa vre-unui ajutor îl face să regrete că nu s'a împăcat cu Rusia la vreme, pentru a cruţa atâta lume de suferinţe.-

In ultima convorbire la care am participat numai ca traducător, Dl.Maniu a înfăţişat un dosar relativ la arestări, cerând proteste energice, şi ca deobicei în toate convorbirile, demiterea Guvernului. Deasemeni a cerut ca Comisia de Control să funcţioneze şi ca ofiţeri americani să meargă la diversele închisori. Dl.Berry a răspuns că ofiţeri nu poate trimite căci nu vor fi admişi, iar Comisia de Control nu funcţionează nu numai aci, dar nici măcar la Berlin.

Dl.Maniu a avut o ultimă convorbire cu Dl.Berry când acesta pleca din ţară, şi exprimându-şi regretul pentru aceasta Dl.Berry i-a spus că nu trebue să regrete căci el va fi la Waschington un avocat mai bun al Dvoastră decât am putut fi de aci.-

In calitate de curier al Dlui Maniu: am vizitat fie pentru a transmite o comunicare fie pentru a primi un răspuns în următoarele ocazii:

1.) Am fost chemat de Dl.Melbourn care m'a rugat să comunic Dlui Maniu că răspunsul dela Waschington este negativ în ce priveşte observatorii oficiali.-
2.) Dl.Melbourn m'a rugat să comunic Dlui Maniu că în câteva zile vor fi publicate Notele cerute de Dsa.
3.) Dupe alegeri: Dl. Melbourn m'a rugat să comunic Dlui Maniu că Guv.U.S.A. nu crede că acum (Nov.1946) este oportun a face nota către Rusia, deoarece tot efortul lor este a ajunge la înţelegere cu Ruşii în cea ce priveşte încheerea tratatelor de pace. Acest răspuns, ca şi celelalte în urma cererii Dlui Maniu de a se face note.-
4.) Dl.Maniu m'a insărcinat să comunic Dlui Berry că nu poate încă înainta memoriul său relativ la tratatul de Pace, nefiind terminat şi ca dânsul Maniu, nu poate face un memoriu fără de a vorbi de Basarabia şi Bucovina.
5.) Dl.Maniu m'a insărcinat să comunic Dlui Berry părerea dsale asupra ajutorului economic şi anume: In principiu este de acord să fie ajutaţi Românii cari mor de foame,

însă acest Guvern nu merită nici un bob de grâu şi deci trebue făcut control.

In conversaţie particulară s'a referit deasemeni că acest ajutor ar putea fi exploatat ca un succes de Comunişti.-

Desigur vorbele comunicate prin mine de către Dl. Maniu lăsau să se înţeleagă că Dl. Maniu nu este prea entusiasmat de acest ajutor.

6.) Cu ocazia demisiei Dl. Maniu, de la conducerea partidului, Dl. Melbourn m'a chemat rugând să transmit Dlui Maniu că nu trebue să abandoneze şefia.

7.) Am fost însărcinat de Dl. Maniu să comunic Dlui Negel să intervină pe lângă M.S. Regele (Negel fiind mareşalul Palatului) să nu deschidă parlamentul deoarece nu El l'a convocat ci acordul dela Moscova şi deci trebuesc consultaţi în prealabil semnatarii acordului dela Moscova.

Si Gafencu şi Cretzianu au scris Dlui Maniu, cerând instrucţiuni în ce priveşte activitatea lor la Paris în timpul Conferinţei de Pace. Deasemeni domnii de mai sus au raportat Dlui Maniu activitatea lor în aceasta perioadă şi rezultatele obţinute.

Nu ştiu prin cine au fost trimise.

Deşi eu nu am avut nici un amestec în aceste directive lui Gafencu etc. totuşi am cetit scrisorile venite din care reeşea că acţiunea D-lor a fost bine primită, că s'au solicitat informaţiuni suplimentare de cercurile diplomatice în special Francezi, Engl. Australian şi Americani şi că în special chestiunea reparaţiilor plătite de Rom. în realitate au provocat un val de uimire, astfel că delegatul American a şi luat cuvântul blamând Rusia. Datele erau procurate de către domnii cari se ocupau cu chestiunile externe (Buzeşti, Vişoianu, Pogoneanu) şi de Secretarul General al P.N.T.-

Nu ştiu unde se mai întâlnea Dl. Maniu cu străinii. Aceasta o ştie sigur Lencuţia, probabil M. Popovici şi poate Coposu.-

Privitor la masa la care am invitat pe Dl. Porter, Key, Ann Samuily, (engleji) Ilie Lazăr, şi Sabin Manuilă, aceasta ca scop ca Dl. Sabin Manuilă, bun prieten cu Dl. Maniu şi om de ştiinţe să poată aprecia propunerea mea de înfiin-

ţarea a acestui birou Social-economic, ascultând şi direct părerea D-lui Porter, care îmi sugerase idea.

29.VIII.1947.

V.V. Srdici.

II

29 august

00319

D E C L A R A T I E

Subscrisul VASILE V. SERDICI declar următoarele:

Activitatea mea dela 23 August 1944 a fost următoarea:

Ca un fel de premiu de consolare Dl.Maniu în Dec. 1944 m'a rugat să mă ocup de Biroul Presei. Am angajat pe Oscar Stoenescu,Ing.şi pe Coletta Bruteanu.,O Stoenescu n'a funcţionat decât 3 luni.-

Scoteam 2 buletine. Unul pentru conducerea partidului conţinând: revista presei şi traduceri de articole mai importante din presa străină şi din buletinele Misiunilor.

Un alt buletin pentru străini. Acesta cuprindea studii şi informaţiuni din ţară,şi asupra activităţei partidului.

Studiile erau asupra

1.) Reforma Agrară (Serdici)
2.) Proecte de reorg.a armatei (dat de St.Stoika)
3.) " " " " jandarm. " " Grl.Barbu şi Zosjer)
4.) " " " " poliţiei (Bauer)
5.) Politica tarif vamal Română (Serdici) etc.etc.

Informaţiunile din ţară erau variate:

Iată unele titluri:

1.) Guv.Român instrueşte milităreşte în Str.Mircea Vodă tineri evrei şi-i trimite la Belgrad.(inf.adusă de Dl.F..... singurul fabricant de pălării din Jimbolia.
2.) Dezordinea pe C.F.R.
3.) Trei rapoarte asupra repartizărei cerealelor.
4.) Colectate (Inf.de la Dl.Prof.Tătaru, bun prieten a Dlui
5.) Maniu.Numai dupe consultare cu Dl.Maniu am dat drumul la nota.
6.) Nimicirea stocului de vite de tras prin colectare.
7.) 8 Noemvrie
8.) Plină anarhie: înlocuirea prefecţilor şi primarilor cu decret,cu oameni fără decret.
9.) Dispariţia flotei noastre.

..//..

10.) Cărdăşii între Dl.Maniu şi Legionari ?
11.) Politica P.N.T. faţă de Soviete din 1919.
12.) Cum se trăeşte în Moldova (de Ing.Marcuţiu)

Apo f. numeroase articole privitor la incidente mai mult sau mai puţin grave, agresiuni, asasinate, între P.N.T. şi B.P.D. Deasemenea relatări asupra întrunirilor noastre reuşite şi activitatea judeţeană.

Toate informaţiile îmi veneau fie de la Secretariat fie aduse de exclusiv membrii ai Partidului şi îmi erau predate mie sau Drei Bruteanu,când nu eram acasă. Plicurile de predare "Cpt.Key, Press Office". şi la Dl.Ch.Hubick la U.S.A. Unele articole provocau cereri de complectare din partea unora sau altora (mai des Key îmi cerea complectări) pe cari le dădeam dupe documentare.-

Toate aceste buletine erau văzute de Dl.Maniu şi adeseori scrise după note informative primite de Dsa. In chestiuni mai grele îmi dădea Dsa lămuriri sau material (de ca chestia cu legionarii şi multe altele).

Obişnuiam să trimit misiunei Americane şi Engleze toate buletinele, pe când la Sovietici era mai puţin important.-

Si misiunea Engl.(Key) cerea material. Americanii nu. Key cerea în deosebi material privitor limitarea libertăţilor, a activităţii Guvernului şi asupra personalităţilor dela conducerea Ţărei.- Au cerut şi ştiri economice şi asupra instrucţiei publice.-

O singură dată Dl.Maniu mi-a comunicat că numeroase trupe ruseşti trec Dunărea spre Bulgaria,după inform. primită din Giurgiu spunând să informez misiunile: Americană şi Engleză. Spunând lui Key informaţia mi-a spus că nu e compartimentul meu dar să mă duc la misiunea militară. Eu însă nu m'am mai dus.-

Deasemeni ambele misiuni mi-au cerut situaţia eventuală a antisemitismului. Lucrarea a fost făcută de mine după consultare cu Dl.Maniu şi Gh.Popp. In acest raport prezentat misiunilor Americane şi Engleze arătam că în ţară este un curent antisemit şi că numai Dl.Maniu prin trecutul său de toleranţă ar putea să-l stăpânească dacă ar fi adus la putere. Am avut impresia că Key ar fi dorit ca acest curent săstăruie mai departe.-

..//..

Altădată Cpt.Key cerându-mi informaţiuni despre mişcarea muncitorească şi eu dându-i le prea sumar,a mers la Dl.Maniu cu care vorbea româneşte,şi apoi m'a batjocorit spunând că ce nu i-am dat eu ia dat Dl.Maniu.

Cu ziariştii străini aveam un contact f.sporadic. Din dorinţa Dlui Maniu am invitat la masă odată pe Markham, pe Lehrer,pe Mac Kormack şi colegul său al cărui nume îl uit, altădată pe A.Gibson şi pe Geny Frank şi Langas şi Mesthan. Ziariştii îmi cereau material şi la dădeam ultimele Buletine (nu scoteam decât 6 exemplare din fiecare) şi le dădeam şi broşurile Institutului de Statistică a Dl. Manoilă. In general îi interesa somaţia, iar alt material asupra Tărei, cel puţin în franţuzeşte, nu puteam procura.-

La Athenée Palace am vizitat la cererea sa pe Faust (American) pe care-l interesa enorm problema Saşilor pe care o cunoşteam f.bine.-

(Aş putea desvolta pe larg acest punct.)

Biroul presei a funcţionat regulat până după 6 Martie 1945, După acea făceam maximum 2 buletine pe săptămână iar după 1946, numai extrem de rar şi numai pentru Americani.(Cele mai multe ori îl duceam personal) şi deloc pentru Englezi (dela venirea Dlor Benett) In Sept.1946 am cerut D-lui Maniu să mă desărcineze pentru motivul că trebue să merg în alegeri. Dl.Maniu l'a trecut Secretar General,care a numit ca responsabil pe Dl. Hocann cu un întreg Stat Major incl. Dra Colette.

Biroul Presei,organ Statutar, era un oficiu pentru informarea cercurilor străine. Eu nu lucram decât cu Dra C.Bruteanu,la Secretariatul General erau 5 sau 6 funcţionari.

Din cele 6 exemplare care le scoteam (cât răzbea maşina) 2 ex. mergeau la misiuni, unul la Dl.Maniu iar restul la eventual ziarişti străini aflători în Bucureşti: englezi, americani,elveţieni. La început dădeam şi Dlui Pătraşcu şi Dlui Langos (turc).

Eu nu aveam informatori plătiţi sau neplătiţi între străini. In general depindeam pentru informaţii de Dl. Maniu pe care trebuia în acest scop să-l vizitez aproape zilnic dim.la 8, apoi de Secret.General. Celelalte informaţ. mi le dădeau exclusiv prietenii de partid din Bucureşti şi judeţe.

La 1 Aprilie 1947 am înfiinţat Bir.Economic şi

..//..

Social care a funcţionat 3 luni. Funcţionarii erau Dl. Gâtchievici pentru traduceri, şi Dra Nicolau, dactilografă.

Scopul biroului era informarea conducerea partidului despre preocupările economice şi sociale din Lume. Materialul folositor: Economist, Tribuna, Spectator, Riders Digert, Temps Nerveaux etc.

Ideea înfiinţarei mi-a dat-o Dl. Parter care mi-a spus mie, şi apoi şi Dlui Manuilă şi Lazăr, cu ocazia unei mese la mine, că în Anglia se recunoaşte că Maniu e bun, dar că partidul e slab, face numai naţionalism dar n'are technicemi.-

Acest buletin era pur ştiinţific, şi n'avea nici un altfel de scop.

Un prim numar l'am dat şi Dl. Parter (secretarul Leg. Engleze) şi Dlui Melbourne (Consilier la U.S.A.).

In acest buletin nu se publicau decât traduceri din susnumitul reviste, engleze, americane, ruse sau belgiene. Nu se ocupa cu lucruri din ţară, cari erau la îndemâna oricui. Publica numai articole străine, celor mulţi şi din provincie inaccesibile.

Funcţionarea Bora dela Radio difuziune îmi aducea din când în când Buletinul de Radio ascultare, crezând că-mi face plăcere. Nu însă care ascultam mult Radio nu prea eram interesat.-

Cealaltă activitate a mea a început prin 1946 primăvara ca interpret şi curier al Dlui Maniu. O singură dată am servit de curier şi la 9 Ianuarie 1946.

In această calitate am cunoscut pe Dl. Holman, Sarck, Beny şi Melbourn.

Pe Cpt. Key l'am cunoscut cel dintâi, în 1944, o lună, două după armistiţiu, pe când era la o partidă intimă la nora mea, şi fiul meu, în apartamentul lor din Ch. Tell 10 Tot atunci pe Hogg, dar care-l vedeam rar de tot

Pe Dl. Parter l'am cunoscut prin Dl. Key mult mai târziu, prin primăvara 1946.-

In Ianuarie 1945 am organizat pentru Key, Hogg, Grl. Greer o vânătoare de mistreţi în judeţul meu, unde i-am cunoscut mai bine.

Am fost interpret în 6 rânduri cu Englezii şi de 6 ori cu Americanii.

Prima conversaţie (April 1946) şi cu unii şi cu

alţii (la Engl. Dl.Hohman şi Parter) la Americani Dl.Berry şi şi Shyler la locuinţa acestuia în Elisa Brătianu) a avut ca subiect terorizarea partizanilor noştri şi cum spunea Dl. Maniu, infrângerea totală a promisiunilor acordului dela Moscova.

Dl.Maniu a terminat cerând energice proteste din partea Anglo-Americanilor pe lângă Rusia Sovietică şi Guv. Român, altfel ce descurajează poporul Român care este singură rezistenţa a democraţiei.-

In cursul discuţiunei Dl.Maniu a intrebat dacă nu ar fi mai bine să uzeze şi el de violenţă,având suficientă lume a bate el pe adversar şi nu să se lase bătut.

La care Dl.Grl.Schulyler a răspuns că protestează şi că în calitate de membru al Comisiei de Control sfătueşte ca Dl.Maniu să nu facă acest lucru. Si.Dl.Berry şi General l'au sfătuit să continue atitudinea lui de rezistenţă şi mai departe.-

A doua conversaţie, pe la sfârşitul verei se referea la falsificarea, cum spunea Dl.Maniu a listelor electorale,când a şi prezentat un voluminos dosar. Dl. Maniu a protestat contra indiferenţei Eng.şi Americanilor faţă de incălcările acord. dela Moscova şi la care să acţioneze. Dl.Holman l'a intrebat atunci dacă nu cum-va ar dori ca Anglia să facă război pentru România. Dl.Maniu a mai declarat că se retrage, faţă de lipsa de sprijin din partea Anglo-Americanilor din alegeri. Dl.Holman i-a spus că nu poate sfătui oficial,dar personal îi spune că cel care nu luptă perde partida îndrumându-l să continue acţiunea lui de astăzi.

In aceasta intrevedere Dl.Maniu a cerut observatori oficial din partea Engl. şi Americanilor insă Dl.Holman i-a arătat că acordul dela Moscova esclude aceasta,şi că vor veni numai ziarişti, lucru care l'a repundiat Dl.Maniu fiind f. nemulţumit cu aceasta.

O altă intrevedere a avut loc tot înainte de alegeri prezentând iarăşi un vast dosar cu diverse rapoarte din care reeşia pregătirile pentru violarea alegerilor şi teroarea exercitată. Rapoartele veniau de la şefii de org.judeţene.-

Dl.Maniu cerea note energice de protest,amânarea alegerilor,şi refacerea listelor electorale.

Si Dl.Berry din partea sa, şi Dl.Holman au răs-

puns că vor informa Guvernele lor şi vor comunica,cea ce apoi au făcut prin mine.

Urmarea a acestor demersuri au fost notele adresate Guv.Român.

Si in aceasta intrevedere Dl.Maniu a vorbit de a răspunde la violenţă cu violenţa. Dl. Berry şi-a rezervat răspunsul, comunicându-l apoi Dl.Maniu prin Mine.(Nota Acheson) adică:

NOTA OFICIALA

La Nr......... comunicaţi Maniu că nu sfătuim violenţe cari vor aduce poporului Român dureroase şi inutile suferinţe.

D.Acheson.

In aceaşi conversaţie Dl.Maniu a protestat că alte ţări sunt ajutate şi noi deloc (Grecia şi Turcia) La care Dl.Berry a răspuns că asta e deocamdată şi nu este exclus ca ajutorul să progreseze şi spre Nord. Că în tot cazul problema României nu se rezolvă de una singură,ci formează o problemă comună cu Polonia,Jugoslavia,Bulgaria şi Ungaria.

Si deasemeni că existp o listă de prioritate (a spus Dl.Holman) şi dupe Grecia şi Turcia, vine Coreu,apoi Austria şi apoi noi.

Totdeauna Dnii Miniştrii la urmă îl sfătuiau să fie liniştit şi să-şi urmeze neclintit drumul.-

Dupe alegeri a avut loc pe la 20 Noembrie 1946 o nouă intrevedere unde Dl.Panescu traducea in franţuzeşte şi eu din engl.în Rom.

Dl.Maniu a prezentat 2 f.voluminoase dosare:unul cu dovezi ale violenţelor şi altul pentru O.N.U. pe care îl ruga să-l transmită acelei organizaţii şi avea de scop să provoace O.N.U. să repună problema României.

Dl.Berry în ce priveşte alegerile a spus că va răspunde. Iar in ce priveşte dosarul O.N.U, regretă dar nu-l poate transmite deoarece nu înaintează decât documente destinate departamentului de Stat.-

In aceiaşi conversaţie a rugat să se intervină la Rege să nu deschidă Camera. Dl.Berry a răspuns că asta nu o poate face.

In una din convorbiri Dl.Maniu a spus Dlui Holman

..//..

că față de promisiuni făcute de Engl.și Americani,și inexistența vre-unui ajutor îl face să regrete că nu s'a împăcat cu Rusia la vreme, pentru a cruța atâta lume de suferințe.-

In ultima convorbire la care am participat numai ca traducător, Dl.Maniu a înfățișat un dosar relativ la arestări,cerând proteste energice,și ca deobicei în toate convorbirile,demiterea Guvernului. Deasemeni a cerut ca Comisia de Control să funcționeze și ca ofițeri americani să meargă la diversele închisori. Dl.Berry a răspuns că ofițeri nu poate trimite căci nu vor fi admiși,iar Comisia de Control nu funcționează nu numai aci,dar nici măcar la Berlin.

Dl.Maniu a avut o ultimă convorbire cu Dl.Berry când acesta pleca din țară,și exprimându-și regretul pentru aceasta Dl.Berry i-a spus că nu trebue să regrete căci el va fi la Waschington un avocat mai bun al Dvoastră decât am putut fi de aci.-

In calitate de curier al Dlui Maniu: am vizitat fie pentru a transmite o comunicare fie pentru a primi un răspuns în următoarele ocazii:

1.) Am fost chemat de Dl.Melbourn care m'a rugat să comunic Dlui Maniu că răspunsul dela Waschington este negativ în ce privește observatorii oficiali.

2.) Dl.Melbourn m'a rugat să comunic Dlui Maniu că în câteva zile vor fi publicate Notele cerute de Dsa.

3.) Dupe alegeri: Dl. Melbourn m'a rugat să comunic Dlui Maniu că Guv.U.S.A. nu crede că acum (Nov.1946) este oportun a face nota către Rusia,deoarece tot efortul lor este a ajunge la înțelegere cu Rușii în cea ce privește încheerea tratatelor de pace. Acest răspuns, ca și celelalte în urma cererii Dlui Maniu de a se face note.-

4.) Dl.Maniu m'a însărcinat să comunic Dlui Berry că nu poate încă înainta memoriul său relativ la tratatul de Pace,nefiind terminat și ca dânsul Maniu,nu poate face un memoriu fără de a vorbi de Basarabia și Bucovina.

5.) Dl.Maniu m'a însărcinat să comunic Dlui Berry părerea dsale asupra ajutorului economic și anume: In principiu este de acord să fie ajutați Românii cari mor de foame,

însă acest Guvern nu merită nici un bob de grâu şi deci trebue făcut control.

In conversaţie particulară s'a referit deasemeni că acest ajutor ar putea fi exploătat ca un succes de Comunişti.-

Desigur vorbele comunicate prin mine de către Dl. Maniu lăsau să se înţeleagă că Dl.Maniu nu este prea entusiasmat de acest ajutor.

6.) Cu ocazia demisiei Dl.Maniu, de la conducerea partidului,Dl.Melbourn m'a chemat rugând să transmit Dlui Maniu că nu trebue să abandoneze şefia.

7.) Am fost însărcinat de Dl.Maniu să comunic Dlui Negel să intervină pe lângă M.S.Regele (Negel fiind mareşalul Palatului) să nu deschidă parlamentul deoarece nu El l'a convocat ci acordul dela Moscova şi deci trebuesc consultaţi în prealabil semnatarii acordului dela Moscova.

Si Gafencu şi Cretzianu au scris Dlui Maniu, cerând instrucţiuni în ce priveşte activitatea lor la Paris în timpul Conferinţei de Pace. Deasemenă domnii de mai sus au raportat Dlui Maniu activitatea lor în aceasta perioadă şi rezultatele obţinute.

Nu ştiu prin cine au fost trimise.

Deşi eu nu am avut nici un amestec în aceste directive lui Gafencu etc.totuşi am cetit scrisorile venite din care reeşea că acţiunea D-lor a fost bine primită,că s'au solicitat informaţiuni suplimentare de cercurile diplomatice în special Francezi,Engl. Australian şi Americani şi că în special chestiunea reparaţiilor plătite de Rom. în realitate au provocat un val de uimire,astfel că delegatul American a şi luat cuvântul blamând Rusia. Datele erau procurate de către domnii cari se ocupau cu chestiunile externe (Buzeşti, Vişoianu, Pogoneanu) şi de Secretarul General al P.N.T.-

Nu ştiu unde se mai întâlnea Dl.Maniu cu străinii. Aceasta o ştie sigur Lenuţia,probabil M.Popovici şi poate Coposu.-

Privitor la masa la care am invitat pe Dl.Porter, Key,Ann Samuily,(englezi) Ilie Lazăr,şi Sabin Manuilă, aceasta ca scop ca Dl.Sabin Manuilă,bun prieten cu Dl.Maniu şi om de ştiinţe să poată aprecia propunerea mea de înfiin-

țarea a acestui birou Social-economic, ascultând și direct părerea D-lui Porter, care îmi sugerase idea.

29.VIII.1947.

V.V. Srdici.

29 aug 947

00328

D E C L A R A T I E

Aducându-mi aminte încă câte-va amănunte la declaraţia mea de azi dimineaţă, le adaug aci:

La seria titlurilor de articole publicate în cadrul presei străine, mai înşir cu număr de ordine

13) Cobeligeranţa noastră (Serdici)

14) Conventia comercială ruso-română (prin Prof. Tătaru)

15) Umflarea sarcinelor ţărei prin amânarea aplicărei armistiţiului (Serdici)

Deasemeni am uitat să menţionez că Dl. Vice Mareşal Steverson mi-a comunicat pentru a transmite Dlui Maniu, cam prin sfârşit Martie 1945, că este bine să contintit pe poziţia sa.

Intr'una din convorbiri când cerea sprijinul Anglo-American Dl. Maniu a spus Dlui Ministru Berry (iar eu n'am făcut decât traducerea): "Eu lupt pentru România, dar nu este mai puţin adevărat că în acelaş timp lupt şi pentru America şi Anglia"

Dl. Porter mi-a spus (secret. Mis. Britanice) într'o zi din Mai, pentru a transmite Dlui Maniu, prin Mai 1947, că să luăm pilda Germaniei, a Greciei, unde massele iau atitudine contra Comunismului, pe când noi nu facem decât comentaţiuni şi cerem ca alţii să lupte pentru interesele noastre, şi a sfătuit ca prietenii politici să reziste la arestările efectuate în rândurile lor.-

---

Dra Carmen este o prietenă a Dlui Prof. Tătaru, şi cred că ea ia procurat acele date relativ la colectările de cereale efectuate: Cred, pentru că atunci când Dl. Tătaru a plecat din Bucureşti mi-a spus că în locul său va veni o Dra Carmen, care va aduce încă un buletin al colectărilor.

Mi-a adus un buletin, spunându-mi că a demisionat. Aceasta la mine acasă şi că prin urmare pe viitor nu-l va

..//..

00329

mai putea aduce.

Adaug că nici Dlui Tătaru, nici Drei nu i-am cerut acest buletin. Mi le-a adus din proprie iniţiativă, întrucât el este şi f.devotat prieten al domnului Maniu.-

----

Dl. Melbourne într'o zi m'a intrebat dacă aş putea să-i spui ceva despre Preotul Vască? M'am informat şi am aflat că a fost N.T. şi apoi a trecut la B.P.D. Că este f. inteligent, însă puţin ratat. Bun vorbitor. Exact acest răspuns l'am dat peste vre-o 8 - 10 zile când am mai revăzut pe Dl.Melbourne.-

ss.V.V.Serdici
29/8_1947

00330

Am fost invitat prin Iunie 1947 la Dl.şi Dna Ministru Holman în casa din Sos.Kiseleff 52. Eu ca reprezentant al partidului N.T., Dl.M.Romniceanu ca Liberal, pentru a lua masa cu Dl. Philips Morgan, Secretar General al Partidului Laburist şi prietenul său Sam Watts, ambii foşti minieri.

La masă mai erau invitaţi Dnii Porter, Dl.Chandell (cred că e şef al Intelligence Serviciu în România) şi 2 petrolişti, afară de gazde.-

Masa a fost veselă, se povesteau anecdote (Dnii Ph.Morgan şi Chandell) antisovietice.

Dlor vorbea cât de greu se tratează cu Ruşi. Dl. Morgan povéstea avatariile din anul trecut la Moscova,iăr Dl.Chandell cele din timpul războiului,întrucât afirma că a fost acolo.-

Dl.Ph.Morgan că este exorbitant a trata cu Ruşii, deoarece n'au noţiunea timpului şi nu fac decât a tergiversa să lucrurile. Iar Dl.Chandell confirma acestea arătând că Ruşii 2-3 săpătămâni spun tot nu şi nu,pentru ca într'o bună dimineaţa să te trezeşti cu lucrurile aranjate fără a schimba un cuvânt.-

ss.V.V.Serdici
29/8/1947

Pe Dl.Gh.Vântu l'am întâlnit la Minister de 2 ori în Iunie - Iulie. Ii cerusem concesia unei porţiuni de şosea la Brăila pentru pietruire.

Cererea s'a aprobat însă am trebuit să renunţ fiind surprins de evenimentele cari m'au imobilizat dela 14 Iulie 1947.-

ss.V.V.Serdici.

IV

29 august

00331

D E C L A R A T I E

Aducându-mi aminte încă câte-va amănunte la declarația mea de azi diminează, le adaug aci:

La seria titlurilor de articole publicate în cadrul presei străine, mai înșir cu număr de ordine

13) Cobeligeranța noastră (Serdici)
14) Convenția comercială ruso-română (prin Prof. Tătaru)
15) Umflarea sarcinelor țărei prin amânarea aplicărei armistițiului (Serdici)

Deasemeni am uitat să menționez că Dl. Vice Mareșal Steverson mi-a comunicat pentru a transmite Dlui Maniu, cam prin sfârșit Martie 1945, că este bine să continuie pe poziția sa.

Intr'una din convorbiri când cerea sprijinul Anglo-American Dl. Maniu a spus Dlui Ministru Berry (iar eu n'am făcut decât traducerea): "Eu lupt pentru România, dar nu este mai puțin adevărat că în acelaș timp lupt și pentru America și Anglia"

Dl. Porter mi-a spus (secret. Mis. Britanice) intr'o zi din Mai, pentru a transmite Dlui Maniu, prin Mai 1947, că să luăm pilda Germaniei, a Greciei, unde masele iau atitudine contra Comunismului, pe când noi nu facem decât comentațiuni și cerem ca alții să lupte pentru interesele noastre, și a sfătuit ca prietenii politici să reziste la arestările efectuate în rândurile lor.-

---

Dra Carmen este o prietenă a Dlui Prof. Tătaru, și cred că ea ia procurat acele date relativ la colectările de cereale efectuate: Cred, pentru că atunci când Dl. Tătaru a plecat din București mi-a spus că în locul său va veni o Dra Carmen, care va aduce încă un buletin al colectărilor.

Mi-a adus un buletin, spunându-mi că a demisionat. Aceasta la mine acasă și că prin urmare pe viitor nu-l va

..//..

mai putea aduce.

Adaug că nici Dlui Tătaru, nici Drei nu i-am cerut acest buletin. Mi l-a adus din proprie inițiativă, întrucât el este și f.devotat prieten al domnului Maniu.-

---

Dl. Melbourne într'o zi m'a întrebat dacă aș putea să-i spui ceva despre Preotul Vască. M'am informat și am aflat că a fost N.T. și apoi a trecut la B.P.D. Că este f. inteligent, însă puțin ratat. Bun vorbitor. Exact acest răspuns l'am dat peste vre-o 8 - 10 zile când am mai revăzut pe Dl.Melbourne.-

ss.V.V.Serdici
29/8_1947

00333

Am fost invitat prin Iunie 1947 la Dl.şi Dna Ministru Holman în casa din Sos.Kiseleff 52. Eu ca reprezentant al partidului N.T., Dl.M.Romniceanu ca Liberal, pentru a lua masa cu Dl. Philips Morgan, Secretar General al Partidului Laburist şi prietenul său Sam Watts, ambii foşti minieri.

La masă mai erau invitaţi Dnii Porter, Dl.Chandell (cred că e şef al Intelligence Serviciu în România) şi 2 petrolişti, afară de gazde.-

Masa a fost veselă, se povesteau anecdote (Dnii Ph.Morgan şi Chandell) antisovietice.

Dlor vorbea cât de greu se tratează cu Ruşi. Dl. Morgan povestea avaturile din anul trecut la Moscova,iar Dl.Chandell cele din timpul războiului,întrucât afirma că a fost acolo.-

Dl.Ph.Morgan că este exorbitant a trata cu Ruşii, deoarece n'au noţiunea timpului şi nu fac decât a tergiversa să lucrurile. Iar Dl.Chandell confirma aceasta arătând că Ruşii 2-3 săptămâni spun tot nu şi nu,pentru ca într'o bună dimineaţa să te trezeşti cu lucrurile aranjate fără a schimba un cuvânt.-

ss.V.V.Serdici
29/8/1947

Pe Dl.Ch.Vântu l'am întâlnit la Minister de 2 ori în Iunie - Iulie. Ii cerusem concesia unei porţiuni de şosea la Brăila pentru pietruire.

Cererea s'a aprobat însă am trebuit să renunţ fiind surprins de evenimentele cari m'au imobilizat dela 14 Iulie 1947.-

ss.V.V.Serdici.

VI

29 August

00334

D E C L A R A T I E

Subscrisul VASILE V. SERDICI declar următoarele:

Activitatea mea dela 23 August 1944 a fost următoarea:

Ca un fel de premiu de consolare Dl.Maniu în Dec. 1944 m'a rugat să mă ocup de Biroul Presei. Am angajat pe Oscar Stoenescu, Ing.și pe Coletta Bruteanu.,O Stoenescu n'a funcționat decât 3 luni.-

Scoteam 2 buletine. Unul pentru conducerea partidului conținând: revista presei și traduceri de articole mai importante din presa străină și din buletinele Misiunilor.

Un alt buletin pentru străini. Acesta cuprindea studii și informațiuni din țară, și asupra activităței partidului.

Studiile erau asupra

1.) Reforma Agrară (Serdici)
2.) Proecte de reorg.a armatei (dat de St.Stoika)
3.) " " " " jandarm. " " Grl.Barbu și Zosjor)
4.) " " " " poliției (Bauer)
5.) Politica tarif vamal Română (Serdici) etc.etc.

Informațiunile din țară erau variate:

Iată unele titluri:

1.) Guv.Român instruește militărește în Str.Mircea Vodă tineri evrei și-i trimite la Belgrad.(inf.adusă de Dl.F..... singurul fabricant de pălării din Jimbolia.
2.) Dezordinea pe C.F.R.
3.) Trei rapoarte asupra repartizărei cerealelor.
4.) Colectate (Inf.de la Dl.Prof.Tătaru, bun prieten a Dlui
5.) Maniu.Numai dupe consultare cu Dl.Maniu am dat drumul la nota.
6.) Nimicirea stocului de vite de tras prin colectare.
7.) 8 Noemvrie
8.) Plină anarhie: înlocuirea prefecților și primarilor cu decret, cu oameni fără decret.
9.) Dispariția flotei noastre.

..//..

10.) Cărdăşii intre Dl.Maniu şi Legionari ?
11.) Politica P.N.T. faţă de Soviete din 1919.
12.) Cum se trăeşte în Moldova (de Ing.Marcuţiu)

Apoi f. numeroase articole privitor la incidente mai mult sau mai puţin grave, agresiuni, asasinate, între P.N.T. şi B.P.D. Deasemeni relatări asupra întrunirilor noastre reuşite şi activitatea judeţeană.

Toate informaţiile îmi veneau fie de la Secretariat fie aduse de exclusiv membrii ai Partidului şi îmi erau predate mie sau Drei Bruteanu, când nu eram acasă. Plicurile de predare "Cpt.Key, Press Office" şi la Dl.Ch.Hubick la U.S.A. Unele articole provocau cereri de complectare din partea unora sau altora (mai des Key îmi cerea complectări) pe cari le dădeam dupe documentare.-

Toate aceste buletine erau văzute de Dl.Maniu şi adeseori scrise dupe note informative primite de Dsa. In chestiuni mai grele îmi dădea Dsa lămuriri sau material (de ca chestia cu legionarii şi multe altele).

Obişnuiam să trimit misiunei Americane şi Engleze toate buletinele, pe când la Sovietici era mai puţin important.-

Si misiunea Engl.(Key) cerea material. Americanii nu. Key cerea în deosebi material privitor limitarea libertăţilor, a activităţii Guvernului şi asupra personalităţilor dela conducerea Tărei.- Au cerut şi ştiri economice şi asupra instrucţiei publice.-

O singură dată Dl.Maniu mi-a comunicat că numeroase trupe ruseşti trec Dunărea spre Bulgaria,după inform. p primită din Giurgiu spunând să informez misiunile: Americană şi Engleză. Spunând lui Key informaţia mi-a spus că nu e compartimentul meu dar să mă duc la misiunea militară. Eu însă nu m'am mai dus.-

Deasemeni ambele misiuni mi-au cerut situaţia eventuală a antisemitismului. Lucrarea a fost făcută de mine după consultare cu Dl.Maniu şi Gh.Popp. In acest raport prezentat misiunilor Americane şi Engleze arătam că în ţară este un curent antisemit şi că numai Dl.Maniu prin trecutul său de toleranţă ar putea să-l stăpânească dacă ar fi adus la putere. Am avut impresia că Key ar fi dorit ca acest curent săstăruie mai departe.-

..//..

Altădată Cpt.Key cerându-mi informaţiuni despre mişcarea muncitorească şi eu dându-i le prea sumar, a mers la Dl.Maniu cu care vorbea româneşte, şi apoi m'a batjocurit spunând că ce nu i-am dat eu ia dat Dl.Maniu.

Cu ziariştii străini aveam un contact f.sporadic. Din dorinţa Dlui Maniu am invitat la masă odată pe Markham, pe Lehrer, pe Mac Kormack şi colegul său al cărui nume îl uit, altădată pe A.Gibson şi pe Geny Frank şi Lamgas şi Mesthan. Ziariştii îmi cereau material şi la dădeam ~~ultimele~~ Buletine. (nu scoteam decât 6 exemplare din fiecare) şi le dădeam şi broşurile Institutului de Statistică a Dl. Manoilă. In general îi interesa somaţia, iar alt material asupra Tărei, cel puţin în franţuzeşte, nu puteam procura.-

La Athénée Palace am vizitat la cererea sa pe Faust (American) pe care-l interesa enorm problema Saşilor pe care o cunoşteam f.bine.-

(Aş putea desvolta pe larg acest punct.)

Biroul presei a funcţionat regulat până după 6 Martie 1945, După acea făceam maximum 2 buletine pe săptămână iar după 1946, ~~numai~~ extram de rar şi numai pentru Americani.(Cele mai multe ori îl duceam personal) şi deloc pentru Englezi (dela venirea Dlor Benett) In Sept.1946 am cerut D-lui Maniu să mă desărcineze pentru motivul că trebue să merg în alegeri. Dl.Maniu l'a trecut Secretar General, care a numit ca responsabil pe Dl. Mocanu cu un întreg Stat Major încl. Dra Colette.

Biroul Presei, organ Statutar, era un oficiu pentru informarea cercurilor străine. Eu nu lucram decât cu Dra C.Bruteanu, la Secretariatul General erau 5 sau 6 funcţionări.

Din cele 6 exemplare care le scoteam (cât răzbea maşina) ~~x~~ 2 ex. mergeau la misiuni, unul la Dl.Maniu iar restul la eventual ziarişti străini aflători în Bucureşti: englezi, americani, elveţieni. La început dădeam şi Dlui Pătraşcu şi Dlui Langos (turc).

Eu nu aveam informatori plătiţi sau neplătiţi între străini. In general depindeam pentru informaţii de Dl. Maniu pe care trebuia în acest scop să-l vizitez aproape zilnic dim.la 8, apoi de Secret.General. Celelalte informaţ. mi le dădeau exclusiv prietenii de partid din Bucureşti şi judeţe.

La 1 Aprilie 1947 am înfiinţat Bir.Economic şi

..//..

Social care a funcţionat 3 luni. Funcţionarii erau Dl. Gatchievici pentru traduceri, şi Dra Nicolau, dactilografă.

Scopul biroului era informarea conducerea partidului despre preocupările economice şi sociale din Lume. Materialul folositor: Economist, Tribuna, Spectator, Ridurs Digert, Temps Narveaux etc.

Idea infiinţărei mi-a dat-o Dl. Parter care mi-a spus mie, şi apoi şi Dlui Manuilă şi Lazăr, cu ocazia unei mese la mine, că în Anglia se recunoaşte că Maniu e bun, dar că partidul e slab, face numai naţionalism dar n'are techniceni.-

Acest buletin era pur ştiinţific, şi n'avea nici un altfel de scop.

Un prim număr l'am dat şi Dl. Parter (secretarul Leg. Engleze) şi Dlui Melbourne (Consilier la U.S.A.).

In acest buletin nu se publicau decât traduceri din susnumital reviste, engleze, americane, ruse sau belgiene. Nu se ocupa cu lucruri din ţară, cari erau la îndemâna oricui. Publica numai articole străine, celor mulţi şi din provincie inaccesibile.

Funcţionaraa Bora dela Radio difuziune îmi aducea din când în când Buletinul de Radio ascultare, crezând că-mi face plăcere. Eu însă care ascultam mult Radio nu prea eram interesat.-

Cealaltă activitate a mea a inceput prin 1946 primăvara ca interpret şi curier al Dlui Maniu. O singură dată am servit de curier şi la 9 Ianuarie 1946.

In aceasta calitate am cunoscut pe Dl. Holman, Sarck, Beny şi Melbourn.

Pe Cpt. Key l'am cunoscut cel dintâi, în 1944, o lună, două dupe armistiţiu, pe când era la o partidă intimă la nora mea, şi fiul meu, în apartamentul lor din Ch. Tell 10 Tot atunci pe Hogg, dar care-l vedeam rar de tot

Pe Dl. Parter l'am cunoscut prin Dl. Key mult mai târziu, prin primăvara 1945.-

In Ianuarie 1945 am organizat pentru Key, Hogg, Grl. Greer o vânătoare de mistreţi în judeţul meu, unde ia-m cunoscut mai bine.

Am fost interpret în 6 rânduri cu Englezii şi de 6 ori cu Americanii.

Prima conversaţie (April 1946) şi cu unii şi cu

alţii (la Engl. Dl.Hohman şi Parter) la Americani (Dl.Berry ş şi Skyler la locuinţa acestuia în Elisa Brătianu) a avut ca subiect terorizarea partizanilor noştri şi cum spunea Dl. Maniu, infrângerea totală a promisiunilor acordului dela Moscova.

Dl.Maniu a terminat cerând energice proteste din partea Anglo-Americanilor pe lângă Rusia Sovietică şi Guv. Român, altfel se descurajează poporul Român care este singură rezistenţa a democraţiei.-

In cursul discuţiunei Dl.Maniu a intrebat dacă nu ar fi mai bine să uzeze şi el de violenţă,având suficientă lume a bate el pe adversar şi nu să se lase bătut.

La care Dl.Grl.Schulyler a răspuns că protestează şi că în calitate de membru al Comisiei de Control sfătueşte ca Dl.Maniu să nu facă acest lucru. Si.Dl.Berry şi General l'au sfătuit să continue atitudinea lui de rezistenţă şi mai departe.-

A doua conversaţie, pe la sfârşitul verei se referea la falsificarea, cum spunea Dl.Maniu a listelor electorale,când a şi prezentat un voluminos dosar. Dl. Maniu a protestat contra indiferenţei Eng.şi Americanilor faţă de încălcările acord. dela Moscova şi la care să acţioneze. Dl.Holman l'a intrebat atunci dacă nu cum-va ar dori ca Anglia să facă război pentru România. Dl.Maniu a mai declarat că se retrage, faţă de lipsa de sprijin din partea Anglo-Americanilor din alegeri. Dl.Holman i-a spus că nu poate sfătui oficial,dar personal îi spune că cel care nu lupta perde partida indrumându-l să continue acţiunea lui de astăzi.

In aceasta intrevedere Dl.Maniu a cerut observatori oficial din partea Engl. şi Americanilor insă Dl.Holman i-a arătat că acordul dela Moscova esclude aceasta,şi că vor veni numai ziarişti, lucru care l'a repundiat Dl,Maniu fiind f. nemulţumit cu aceasta.

O altă intrevedere a avut loc tot înainte de alegeri prezentând iarăşi un vast dosar cu diverse rapoarte din care reeşia pregătirile pentru violarea alegerilor şi teroarea exercitată. Rapoartele veniau de la şefii de org.judeţene.-

Dl.Maniu cerea note energice de protest,amânarea alegerilor,şi refacerea listelor electorale.

Si Dl.Berry din partea sa, şi Dl.Holman au răs-

puns că vor informa Guvernele lor şi vor comunica, ceea ce apoi au făcut prin mine.

Urmarea a acestor demersuri au fost notele adresate Guv.Român.

Si in aceasta intrevedere Dl.Maniu a vorbit de a răspunde la violenţă cu violenţa. Dl. Berry şi-a rezervat răspunsul, comunicându-l apoi Dl.Maniu prin mine.(Nota Acheson) adică:

NOTA OFICIALA

La Nr........ comunicaţi Maniu că nu sfătuim violenţe cari vor aduce poporului Român dureroase şi inutile suferinţe.

D.Acheson.

In aceaşi conversaţie Dl.Maniu a protestat că alte ţări sunt ajutate şi noi deloc (Grecia şi Turcia) La care Dl.Berry a răspuns că asta e deocamdată şi nu este exclus ca ajutorul să progreseze şi spre Nord. Că în tot cazul problema României nu se rezolvă de una singură,ci formează o problemă comună cu Polonia,Jugoslavia,Bulgaria şi Ungaria.

Si deasemeni că există o listă de prioritate (a spus Dl.Holman) şi dupe Grecia şi Turcia, vine Corea,apoi Austria şi apoi noi.

Totdeauna Dnii Miniştrii la urmă îl sfătuiau să fie liniştit şi să-şi urmeze neclintit drumul.-

Dupe alegeri a avut loc pe la 20 Noembrie 1946 o nouă întrevedere unde Dl.Penescu traducea in franţuzeşte şi eu din engl.în Rom.

Dl.Maniu a prezentat 2 f.voluminoase dosare:unul cu dovezi ale violenţelor şi altul pentru O.N.U. pe care îl ruga să-l transmită acelei organizaţii şi avea de scop să provoace O.N.U. să repună problema României.

Dl.Berry în ce priveşte alegerile a spus că va răspunde. Iar in ce priveşte dosarul O.N.U, regretă dar nu-l poate transmite deoarece nu înaintează decât documente destinate departamentului de Stat.-

In aceiaşi conversaţie a rugat să se intervină la Rege să nu deschidă Camera. Dl.Berry a răspuns că asta nu o poate face.

In una din convorbiri Dl.Maniu a spus Dlui Holman

că faţă de promisiuni făcute de Engl.şi Americani,şi inexistenţa vre-unui ajutor îl face să regrete că nu s'a împăcat cu Rusia la vreme, pentru a cruţa atâta lume de suferinţe.-

In ultima convorbire la care am participat numai ca traducător, Dl.Maniu a înfăţişat un dosar relativ la arestări,cerând proteste energice,şi ca deobicei în toate convorbirile,demiterea Guvernului. Deasemeni a cerut ca Comisia de Control să funcţioneze şi ca ofiţeri americani să meargă la diversele închisori. Dl.Berry a răspuns că ofiţeri nu poate trimite căci nu vor fi admişi,iar Comisia de Control nu funcţionează nu numai aci,dar nici măcar la Berlin.

Dl.Maniu a avut o ultimă convorbire cu Dl.Berry când acesta pleca din ţară,şi exprimându-şi regretul pentru aceasta Dl.Berry i-a spus că nu trebue să regrete căci el va fi la Waschington un avocat mai bun al Dvoastră decât am putut fi de aci.-

In calitate de curier al Dlui Maniu: am vizitat fie pentru a transmite o comunicare fie pentru a primi un răspuns în următoarele ocazii:

1.) Am fost chemat de Dl.Melbourn care m'a rugat să comunic Dlui Maniu că răspunsul dela Waschington este negativ în ce priveşte observatorii oficiali.
2.) Dl.Melbourn m'a rugat să comunic Dlui Maniu că în câteva zile vor fi publicate Notele cerute de Dsa.
3.) Dupe alegeri: Dl. Melbourn m'a rugat să comunic Dlui Maniu că Guv.U.S.A. nu crede că acum (Nov.1946) este oportun a face nota către Rusia,deoarece tot efortul lor este a ajunge la înţelegere cu Ruşii în cea ce priveşte încheerea tratatelor de pace. Acest răspuns, ca şi celelalte în urma cererii Dlui Maniu de a se face note.-
4.) Dl.Maniu m'a însărcinat să comunic Dlui Berry că nu poate încă înainta memoriul său relativ la tratatul de Pace,nefiind terminat şi ca dânsul Maniu,nu poate face un memoriu fără de a vorbi de Basarabia şi Bucovina.
5.) Dl.Maniu m'a însărcinat să comunic Dlui Berry părerea dsale asupra ajutorului economic şi anume: In principiu este de acord să fie ajutaţi Românii cari mor de foame,

..//..

însă acest Guvern nu merită nici un bob de grâu şi deci trebue făcut control.

In conversaţie particulară s'a referit deasemeni că acest ajutor ar putea fi exploatat ca un succes de Comunişti.-

Desigur vorbele comunicate prin mine de către Dl. Maniu lăsau să se înţeleagă că Dl.Maniu nu este prea entusiasmat de acest ajutor.

6.) Cu ocazia demisiei Dl.Maniu, de la conducerea partidului, Dl.Melbourn m'a chemat rugând să transmit Dlui Maniu că nu trebue să abandoneze şefia.

7.) Am fost însărcinat de Dl.Maniu să comunic Dlui Negel să intervină pe lângă M.S.Regele (Negel fiind mareşalul Palatului) să nu deschidă parlamentul deoarece nu El l'a convocat ci acordul dela Moscova şi deci trebuesc consultaţi în prealabil semnatarii acordului dela Moscova.

Si Gafencu şi Cretzianu au scris Dlui Maniu, cerând instrucţiuni în ce priveşte activitatea lor la Paris în timpul Conferinţei de Pace. Deasemeni domnii de mai sus au raportat Dlui Maniu activitatea lor în aceasta perioadă şi rezultatele obţinute.

Nu ştiu prin cine au fost trimise.

Deşi eu nu am avut nici un amestec în aceste directive lui Gafencu etc.totuşi am cetit scrisorile venite din care reeşea că acţiunea D-lor a fost bine primită,că s'au solicitat informaţiuni suplimentare de cercurile diplomatice în special Francezi,Engl. Australian şi Americani şi că in special chestiunea reparaţiilor plătite de Rom. în realitate au provocat un val de uimire,astfel că delegatul American a şi luat cuvântul blamând Rusia. Datele erau procurate de către domnii cari se ocupau cu chestiunile externe (Buzeşti, Vişoianu, Pogoneanu) şi de Secretarul General al P.N.T.-

Nu ştiu unde se mai întâlnea Dl.Maniu cu străinii. Aceasta o ştie sigur Lencuţia,probabil M.Popovici şi poate Coposu.-

Privitor la masa la care am invitat pe Dl.Porter, Key,Ann Samuily,(englezi) Ilie Lazăr,şi Sabin Manuilă, aceasta ca scop ca Dl.Sabin Manuilă,bun prieten cu Dl.Maniu şi om de ştiinţe să poată aprecia propunerea mea de înfiin-

ţarea a acestui birou Social-economic, ascultând şi direct părerea D-lui Porter, care îmi sugerase idea.

29.VIII.1947.

V.V. Srdici.

II

29 august

00343

D E C L A R A T I E

Aducându-mi aminte încă câte-va amănunte la declaraţia mea de azi dimineaţă, le adaug aci:

La seria titlurilor de articole publicate în cadrul pressei străine, mai înşir cu număr de ordine

13) Cobeligeranţa noastră (Serdici)
14) Convenţia comercială ruso-română (prin Prof. Tătaru)
15) Mărirea sarcinelor ţărei prin amânarea aplicărei armistiţiului (Serdici)

Deasemeni am uitat să menţionez că Dl.Vice Mareşal Steverson mi-a comunicat pentru a transmite Dlui Maniu, cam prin sfârşit Martie 1945, că este bine să continuie pe poziţia sa.

Intr'una din convorbiri când cerea sprijinul Anglo-American Dl.Maniu a spus Dlui Ministru Berry (iar eu n'am făcut decât traducerea): "Eu lupt pentru România, dar nu este mai puţin adevărat că în acelaş timp lupt şi pentru America şi Anglia"

Dl.Porter mi-a spus (secret.Mis.Britanice) intr'o zi din Mai, pentru a transmite Dlui Maniu, prin Mai 1947, că să luăm pilda Germaniei, a Greciei, unde massele iau atitudine contra Comunismului, pe când noi nu facem decât comentaţiuni şi cerem ca alţii să lupte pentru interesele noastre, şi a sfătuit ca prietenii politici să reziste la arestările efectuate în rândurile lor.-

---

Dra Carmen este o prietenă a Dlui Prof.Tătaru, şi cred că ea ia procurat acele date relativ la colectările de cereale efectuate: Cred, pentru că atunci când Dl.Tătaru a plecat din Bucureşti mi-a spus că în locul său va veni o Dra Carmen, care va aduce încă un buletin al colectărilor.

Mi-a adus un buletin, spunându-mi că a demisionat. Aceasta la mine acasă şi că prin urmare pe viitor nu-l va

..//..

mai putea aduce.

Adaug că nici Dlui Tătaru, nici Drei nu i-am cerut acest buletin. Mi le-a adus din proprie inițiativă, întrucât el este și f.devotat prieten al domnului Maniu.-

---

Dl. Melbourne într'o zi m'a întrebat dacă aș putea să-i spui ceva despre Preotul Vasea. M'am informat și am aflat că a fost N.T. și apoi a trecut la B.P.D. Că este f. inteligent, însă puțin ratat. Bun vorbitor. Exact acest răspuns l'am dat peste vre-o 8 - 10 zile când am mai revăzut pe Dl.Melbourne.-

ss.V.V.Serdici
23/8 1947

00345

Am fost invitat prin Iunie 1947 la Dl.şi Dna Ministru Holman în casa din Sos.Kiseleff 52. Eu ca reprezentant al partidului N.T., Dl.M.Romniceanu ca Liberal, pentru a lua masa cu Dl. Philips Morgan, Secretar General al Partidului Laburist şi prietenul său Sam Watts, ambii foşti minieri.

La masă mai erau invitaţi Dnii Porter, Dl.Chandell (cred că e şef al Intelligence Serviciu în România) şi 2 petrolişti, afară de gazde.-

Masa a fost veselă, se povesteau anecdote (Dnii Ph.Morgan şi Chandell) antisovietice.

Dlor vorbea cât de greu se tratează cu Ruşi. Dl. Morgan povestea avatariile din anul trecut la Moscova,iar Dl.Chandell cele din timpul războiului,întrucât afirma că a fost acolo.-

Dl.Ph.Morgan că este exorbitant a trata cu Ruşii, deoarece n'au noţiunea timpului şi nu fac decât a tergiversa să lucrurile. Iar Dl.Chandell confirma acestea arătând că Ruşii 2-3 săptămâni spun tot nu şi nu,pentru ca într'o bună dimineaţa să te trezeşti cu lucrurile aranjate fără a schimba un cuvânt.-

ss.V.V.Serdici
29/8/1947

Pe Dl.Gh.Vântu l'am întâlnit la Minister de 2 ori în Iunie - Iulie. Ii cerusem concesia unei porţiuni de şosea la Brăila pentru pietruire.

Cererea s'a aprobat însă am trebuit să renunţ fiind surprins de evenimentele cari m'au imobilizat dela 14 Iulie 1947.-

ss.V.V.Serdici.

In Decembrie 1944 am înfiinţat la cererea D-lui Maniu un birou de presă.-

Biroul acesta scotea 2 buletine: unul pentru Conducere, unul pentru străini (misiuni şi ziarişti). Biroul a început activitatea prin întocmirea unor succinte studii asupra;

Reformă Agrară ...	lucrat de mine
Politica Industrială	Stoenescu O.
Comunicaţii	compulsat de mine
Tarife	lucrat de mine
Poliţie	Bucur
Armată	Stoika
Jandarmerie	Zorzor şi Barbu
Decalajul între preţuri ..	Serdici

Deasemeni numeroase, aproape zilnice în primele luni, articole de informaţie sectorală.-

Pentru aceste articole, aveam informaţie fie de Dl.Maniu, fie de la Secret.General, fie diverşi prieteni şefi de judeţe din provincie, fie erau de ordin polemic cu alte ziare.-

Personalul meu consta din Dl.O.Stoenescu dar care n'a stat decât 3 luni, şi Dra Colette Bruteanu. Tot numai vre-o 3 luni am avut un curier, numit "Marinarul".

Aceste buletine, fie studii, fie informaţie curentă erau trimise întâi prin Marinarul, care le preda la Biroul de presă al Misiunilor, la Dl.Maniu şi la 2-3 ziarişti cari atunci erau în Bucureşti. Apoi prin dactilografă şi uneori prin mine.

Când era vorba de studii, pe cari Misiunile trebuiau însă să le traducă, adese-ori mi se cereau complectări sau o sursă de referinţă.

Plicurile erau destinate la misiuni Dlor Key şi Dlui Hulick.

Pe Dl.Key l'am cunoscut la o mică agapă în casa mea unde venise şi cu Cpt.Hogg. Aceasta în Octombrie 1944. Pe Dl.Hulick l'am cunoscut atunci când m'am dus în casa D-lui Serban Ghica în Strada Dionisie, cam prin Octombrie-Noemvrie 1944, care dădeau un bufet rece.

Cu toate că plicurile erau duse prin Marinar, eu mergeam săptămânal să iau contact cu Dl. Hulick, căci Key venea la mine de cele mai multe ori. Cu aceste ocazii dis-

..//..

cutau ce îi interesează în special şi căutam să documentez aceste chestiuni,- cari toate erau în legătură cu studiile confecţionate. Iar privitor la articole,acestea uneori le scriam atunci când ei telefonau sau întrebau personal cu ocazia intrevederilor ce însemnătate şi fond de realitate cuprinde un oarecare articol. De pildă: atunci când Dl. Maniu era atacat că ar fi în cârdăşie cu Legionarii.

La 15 Martie 1945 am trebuit să răresc buletinul străin,nerămânând decât o dactilografă,şi deasemeni să condensez pe cel Românesc.

In Sept.1946 am demisionat,Bir.Presei trecând la Secretariat.

Precum am spus cu Dnii Key şi Hulick mă vedeam la Birourile lor, sau Key venea la mine. In alte locuri nu ne vedeam,şi am fost o singură dată invitat la masă în Sos. Jianu la Hulick şi o singură dată la Key. Key venea însă mai des la mine la masă.-

Studiile cari le publicam nu purtau altă inscripţie decât: Biroul de Presă P.N.Ţ. şi titlul urmat de numele autorului.-

Pentru a se confecţiona aceste lucrări - studii, mă gândeam la care din prieteni să mă adresez şi care să aibe competinţa necesară. Apoi îl chemam sau îl întâlneam şi-l rugam ca în timpul cel mai scurt să-mi facă o scurtă lucrare asupra subiectului în chestiune.-

Aceste lucrări mi se aduceau dactilografiate.

In lucrarea asupra ref.Agrare vorbeam în rândul întâi de prima reformă agrară şi efectele ei. Arătam toate cifrele a terenurilor expropiate şi împropriatărite, şi arătam profunda modificare care se produsese. Arătam criteriile după care s'a expropiat şi criteriile după care se împroprietăria, Deasemeni formele juridice aplicate şi la exproprierе şi la împroprietărire, formele de apel şi de recurs.

Lucrarea conţinea tabele şi cifre împrumutate diverselor lucrări de specialitate şi în special din buletinul Statistic al Instituţui Statistic.-

Apoi m'am ocupat cu ref.Agrară care urma să se voteze în curând, arătând o oarecare medie între ele,arătam pe ce poate conta ca teren expropiat şi aproximativ câţi ţărani vor putea fi împroprietăriţi. Mă ocupam deasemeni cu rezervele de Stat şi ferme, în raport cu suprafaţa mi-

..//..

nimă necesară pentru asigurarea cantităţei de grâu etc. de sământă.

Arătam deasemeni ca noi planuri de lucru vor trebui aplicate pentru ca producţia să nu scadă. Această lucrare a fost trimisă în Englezi Dlui Key la Americani Dlui Hulick fiind ceruta de ei Biroului Presei ce conduceam.

La un răstimp am întrebat dacă lucrările au fost utile. Cu Dl.Hulick am discutat în Biroul Dsale. Dsa se interesa şi de situaţia dinainte de 1919 în mod mai amănunţit căci în studiu nu era decât un tabel de cifre. Pentru rest încă pot aduce aminte că Dl. Hulick nu prea făcuse numeroase observaţiuni, şi în nici un caz de detaliu.-

Dl.Key nu a făcut nici o observaţie imediat şi mult mai târziu, cam peste o lună mi-a supus un chestionar la care am răspuns în detaliu.- Nu pot să-mi amintesc chestionarul dar erau vre-o 7 - 8 puncte.-

---

Despre chestia tarifară am făcut un referat arătând amănunţit situaţia din trecutul nostru de ţară protecţionistă (tarif vamal Brătianu şi Madgearu). Arătam cum, pentru a crea o industrie, care era factica în mare parte, şi a devenit prin protecţie exagerată, a trebuit ca agricultura să fie supraimpusă pentru a se putea subvenţiona protecţiunea. De aci mare decalaj de preţuri şi inerente pauperizare a ţărei muncitoare.-

Recomandam o politică liberă, cu protecţii minimale pentru industriile de bază.-

La acestea mi s'a cerut numai de Dl.Key explicaţia pentru ce P.N.T. a perseverat în producţiune.

Decalajul de preţuri.

In acest studiu am amplificat partea finală din studiul anterior, citând numeroase cifre, pe epoci, şi obiecte de consum, din care rezulta o progresivă sărăcire a masselor şi o bolnavicioasă prosperitate a industriei, chiar a celei parazitare.-

Nu mi s'a făcut nici o observaţie, însă mi s'a spus din ambele părţi că studiul luminează în deplină măsură felul cum o ţară prosperă şi bogată poate deabia duce o populaţie sărăcită şi sdrenţeroasă.

..//..

00549

Celelalte lucrări nu le pot analiza, nefiind compuse de mine, iar primindu-le le-am răsfoit numai. Le-am primit rând pe rând de la autori: Dnii Stoika întâi, apoi ceilalţi domni: Stoenescu, Bucur, Barbu, şi le-am predat celor 2 misiuni. Dintre ele numai studiul asupra industriei a fost obiecţionat şi de Dl. Key şi de Dl.Hulick, şi chiar în măsură mai intensă decât celelalte. Chestiunile erau relativ la metodele de selecţionare a diverselor branşe industriale, măsuri luate pentru a mări eficienţa industriei, starea maşinelor şi ţările de import, preţurile plătite pentru aceste maşini şi când şi modalităţile de plată. Apoi quantumul de maşini importate anual.(reînoite).

Buletinele de actualitate

Aceste buletine au apărut până după 6 Martie 945 în mod regulat, 6 ori pe săptămână. Apoi de maximum 2-3 ori pe săptămână. In 1946 au apărut cu totul sporadic.

Idea directivă am cules-o dintr'o conversaţie urmată de un sfat scris din partea Dlui Lañgas, pe care îl cunoşteam, care era în meserie, pe când eu eram pentru prima oară că făceam presă. Planul Dlui Langas presupunea însă mari cheltueli, pe când eu, neprimind bani, şi plătind din banii mei, trebuia să fac un lucru modest. Prima rambursare mi-a făcut-o partidul pe la Nov. 1945., achitându-mi 730.000 lei pentru tot timpul.

Mi-am propus să relev zilnic articolele cari priveau mai de aproape partidul şi şefii săi, apoi în rândul al doilea articolele de principii din gazetele adverse, apoi când era spaţiu scriam un articol din proprie inspiraţie asupra vre-un subiect chiar din trecut însă de actualitate.-

Materialul acesta informativ provenea fie dela Dl.Maniu, fie de la Secrtariatul General, fie de la diverşi prieteni politici din provincie, ori mi-l dădea chiar presa zilnică. In primele 2 săptămâni era f.folositor Dl. Boldeanu, care însă a trebuit să părăsească serviciul. Dnii Maniu, Leucuţia, Gh.Popp etc., cari îmi dădeau uneori material, îl deţineau din mâna prietenilor din provincie cari treceau pe la ei.-

Faptele cari mi se comunicau din provincie erau relativ la diverse ciocniri şi agresiuni care se petreceau la cluburile noastre provinciale şi cari fapte se

..//..

multiplicau din ce în ce. Apoi în acea epocă (primele luni 1945) arătam înlocuirea prefecţilor cu decret, al primarilor, cu prefecţi şi primari fără decret.-

Această parte informativă avea de scop să arate dificultăţile prin care trecea partidul. Aceste informaţiuni care aproape în totalitate proveneau de la Secretariatul General nu erau verificate de mine. Tot astfel notele pe cari mi le aduceau sau predau şefii de organizaţie nu le verificam.

Desigur scopul acestei părţi informative era pur partisan, şi anume îndeplineam însărcinarea dată mie de către conducerea partidului, resp. Dl.Maniu de a informa în mod regulat străinătatea şi presa straină dacă posibil despre abuzurile cari se petrec, şi cari după 6 Martie cădeau în răspunderea Guvernului.

Nu aş putea afirma azi dacă în acele ştiri cu toate că proveneau de la Secretari, precum uneori mi se înmânau direct de către şefii de organizaţii sau trimişii lor, vor fi fost toate cu adevărat corespunzătoare situaţiei, mai ales cu mie personal îmi lipsea orice mijloc de control pe teren sau la faţa locului. In acest mod este posibil ca unele buletine să apară după verificare tendenţioase.

Aceste buletine mergeau de urgenţa la Misiunile Engleză şi Americană şi numai uneori, la Misiune Sovietică. unele într'adevăr existau posibilitate de verificare, adică aveam siguranţa că faptele se întâmplasera întocmai.

Uneori misiunile mă intrebau dacă un fapt sau altul este exact, însă eu repetam că nu pot să le garantez deoarece nu aveam putinţa de a le controla.

Aceste Buletine le-am rărit considerabil dupe 6 Martie, numai apăream decât 2-3 ori pe săptămână. Motivul era că începuse să mă obosească acest buletin şi aş fi dorit să scap de această însărcinare.-

---

Mi s'a cerut mai târziu decătre Britanici explicaţii asupra chestiunei antisemite, iar Dl. Melbourne mi-a cerut în Oct.1946 o listă completă a tuturor candidaţilor noştri cu datele caracteristice, vârsta, meseria, demnităţi ocupate etc., iar dupe alegeri aceleaşi date relativ la candidaţi.-

---

Mi s'au mai cerut mai târziu anumite date decătre Dl.Melbourne sau Key,dar nu-mi pot aduce imediat aminte de ele,dar voi complecta la urmă. Dat fiind că nu mi se cereau des astfel de date sau lucrări în momentul de faţă nu mi le pot aminti conţinutul sau subiectul lor.-

---

Menţionez că în buletinele pe cari le trimiteam misiunilor anglo-americane numai 2 ori am citat armata roşie,în cazul Mediaş arătând că nu s'au amestecat 2 camioane, cu toate că fuseseră chemaţi de Comunişti,al doilea caz am citat o informaţie primită din Ploeşti,arătând că la Crivina un tren ar fi fost atacat de câţi-va soldaţi ruşi.

Primeam la început,după acea trebuiam să trimit dupe el Buletinul American şi Englez,care de altfel

---

In cadrul lucrărilor predate de mine Dlui Melbourne sunt şi o lucrare asupra armatei în prezent,care oglindea descompunerea armatei,şi alta despre partidul Socialist. Prima mi-a fost predata de Dl.Col.Stoika,a doua am luat-o dintre hârtiile primite de Dl.Maniu şi pe cari nu le mai utiliza.

Tot astfel primeam de la Dl.Sabin Manuilă buletinele statistice, şi vre-o 4-5 exemplare le-am predat Dlui Melbourne. Erau predate aşa cum le primeam fără vre-o prelucrare.-

---

In perioada ~~maxi~~ ernei 1946 când Dl.Maniu stătea la mine alegeam uneori vre-o broşură provenită dela oameni cari îl informau, astfel cum ar fi lucrarea despre partidul Socialist am predat-o Dlui Melbourne,cu toate că desigur Dl.T.Petrescu trebuia să i-o fi înmânat.- Une-ori.

Tot din teancul acela am ales şi o scrisoare pe 3 pagini a lui Hank despre crearea part.agrarian.-

---

ss.V.V.Serdici
ss.30.8.47.

30 Aug

00352

DECLARATIE

Asupra celor gândite de Dl. Maniu mai am de spus că odată a intervenit la Dl. Holman ca să poată pleca Dl. Mihalache. Holman i-a răspuns " că nici nu a auzit aceasta" că dacă Dl. Mihalache se află in străinătate, atunci da, se va putea interveni pentru viză pentru el.

Vorbind in ultimul timp cu Dl. Maniu despre aceasta Dl. Maniu mi-a spus că mă inseală memoria si că n'a spus niciodată asa ceva.-

Deasemeni a intervenit pentru Visoianu, care era la Frankfurt / la Americani/ si pentru Aujnit si Malaxa / tot la U.S.A./ ca acestia să poată pleca in America.-

Dl. Maniu punea mare preţ pe intâlnirea echipei care este peste hotare si banii care erau la Zurich, din fondul cel de 22 milioane fr. elv. a lui Cretzeanu, cred că era controlat el.-

Nu mi-a spus, dar el nici nu spune nimănui . Doar din atitudini diverse am dedus-o cu toate că se văita adesea că Aug. Popa si Cornel Bianu nu au bani.-

Astfel de planuri a Dlui Maniu eu nu cunosc căci nu mi-a incredinţat nimic altceva. Nici faţă de ministri străină, când traduceam eu, nu a exprimat alte planuri, deastfel admosfera era totdeauna foarte rigid diplomatică .-

Cred si sunt sigur că singurul om cu care schimb confidenţe era Dl. Leucuţia. Cred că este singurul om căreia îi incredinţa secretele sale si cu cari le discuta Noi toţi ceilalţi eram niste simplii pioni.-

In ce priveste biroul meu de presă, afirm cu toată tăria că afară de buletine si afară de informarea cu documente relativ la activitatea internă prin informatorii arătaţi, nu făceam atleeva. De astfel afirm că toat tăria că afară de cpt. Key care-l vedeam des, căci el mai venea pe la mine, pe Porter nu l-am văzut decât foarte rar, odată la masă la el, si de 4 ori in biroul său in tot timpul dela 23 August 1944. A venit la mine de 2 ori

./.

la masă si de două ori altfel, şi mi-a vorbit inclusiv de ceace se spune de noi in Anglia,si să ne pună pe treabă să ne creem specialişti.-

Pe Dl. Hulick l-am văzut odată in casă lui la masă poate chiar de două ori,tot la masă. La mine odată,iar la el in birou destul de des,până in 1946, Mai,când incepând cu traducerile către Maniu si Miniştrii nu l-am mai văzut decât pe Dl. Melbourne,destul de multe ori.

Pe Dl. General Schuyler numai la recepţii,iar pe Lowell, odată la masă la Dl.Sabin Manuilă. Dela americani mai cunoşteam pe Dl. Shea, dar extrem de puţin si pe Dl Buta si Fuguson. Pe ambii i-am văzut numai de 2-3 ori fără a avea vre'o importanţă si fără a-i căuta eu.-

Nu exista casă conspirativă in legătură cu mine in orice calitate.-

In afară de cele arătate se poate foarte bine să mai existe in activitatea mea ceva, dar aceasta trebuie să fie cu totul neimportant căci astfel mi-aş aduce fără indoială imediat aminte . Ca si pe Anglo-Americani,pe cari,afară de Key si Melbourne îi vedeam din an in Paşte, aşa chiar pe Dl. Maniu in 1944 şi 1945 îl vedeam relativ rar. In cazul cel mai bun de 2 ori pe săptămână. Numai in timpul biroului de presă Dec. 944 vara 1945 il vedeam mai des,si apoi când s'a mutat la mine. Afară de Bir. Presei nici Maniu nici altul nu mi-a incredinţat nici un fel de insărcinare . Acest contact atât de delăsat pare că nu sunt in curent cu atâtea din acţiunile Dlui Maniu şi pe cari nu le pot bănui.-

/ss/ Vasile Serdici.-

3o August 1947.-

30 aug 947

In Decembrie 1944 am infiinţat la cererea D-lui Maniu un birou de presă.-

Biroul acesta scotea 2 buletine: unul pentru Conducere, unul pentru străini (misiuni şi ziarişti). Biroul a început activitatea prin întocmirea unor succinte studii asupra;

Reformă Agrară ...	lucrat de mine
Politica Industrială	Stoenescu O.
Comunicaţii	compulsat de mine
Tarife	lucrat de mine
Poliţie	Bucur
Armată	Stoika
Jandarmeria	Zorzor şi Barbu
Decalajul între preţuri ..	Serdici

Deasemeni numeroase, aproape zilnice în primele luni, articole de informaţie actorală.-

Pentru aceste articole aveam informaţie fie de Dl.Maniu, fie de la Secret.General, fie diverşi prieteni şefi de judeţe din provincie, fie erau de ordin polemic cu alte ziare.-

Personalul meu consta din Dl.O.Stoenescu dar care n'a stat decât 3 luni, şi Dra Colette Bruteanu. Tot numai vre-o 3 luni am avut un curier, numit "Marinarul".

Aceste buletine, fie studii, fie informaţie curentă erau trimise întâi prin Marinarul, care le preda la Biroul de presă al Misiunilor, la Dl.Maniu şi la 2-3 ziarişti cari atunci erau în Bucureşti. Apoi prin dactilografă şi uneori prin mine.

Când era vorba de studii, pe cari Misiunile trebuiau însă să le traducă, adese-ori mi se cereau complectări sau o sursă de referinţă.

Plicurile erau destinate la misiuni Dlor Key şi Dlui Hulick.

Pe Dl.Key l'am cunoscut la o mică agapă în casa mea unde venise şi cu Cpt.Hogg. Aceasta în Octombrie 1944. Pe Dl.Hulick l'am cunoscut atunci când m'am dus în casa D-lui Serban Ghica în Strada Dionisie, cam prin Octombrie-Noemvrie 1944, care dădeau un bufet rece.

Cu toate că plicurile erau duse prin Marinar, eu mergeam săptămânal să iau contact cu Dl. Hulick, căci Key venea la mine de cele mai multe ori. Cu aceste ocazii dis-

..//..

cutau ce îi interesează in special şi căutam să documentez aceste chestiuni,- cari toate erau in legătură cu studiile confecţionate. Iar privitor la articole,acestea uneori le scriam atunci când ei telefonau sau întrebau personal cu ocazia intrevederilor ce insemnătate şi fond de realitate cuprinde un oarecare articol. De pildă: atunci când Dl. Maniu era atacat că ar fi în cărdăşie cu Legionarii.-

La 15 Martie 1945 am trebuit să răresc buletinul străin,nerămânând decât o dactilografă,şi deasemeni să condensez pe cel Românesc.

In Sept.1946 am demisionat,Bir.Presei trecând la Secretariat.

Precum am spus cu Dnii Key şi Hulick mă vedeam la Birourile lor, sau Key venea la mine. In alte locuri nu ne vedeam,şi am fost o singură dată invitat la masă în Sos. Jianu la Hulick şi o singură dată la Key. Key venea însă mai des la mine la masă.-

Studiile cari le publicam nu purtau altă inscripţie decât: Biroul de Presă P.N.Ţ. şi titlul urmat de numele autorului.-

Pentru a se confecţiona aceste lucrări - studii, mă gândeam la care din prieteni să mă adresez şi care să aibe competinţa necesară. Apoi îl chemam sau îl întâlneam şi-l rugam ca în timpul cel mai scurt să-mi facă o scurtă lucrare asupra subiectului în chestiune.-

Aceste lucrări mi se aduceau dactilografiate.

In lucrarea asupra ref.Agrare vorbeam în rândul întâi de prima reformă agrară şi efectele ei. Arătam toate cifrele a terenurilor expropiate şi împropriatărite, şi arătam profunda modificare care se produsese. Arătam criteriile după care s'a expropiat şi criteriile după care se impropietăria, Deasemeni formele juridice aplicate şi la expropriere şi la impropriet ărire, formele de apel şi de recurs.

Lucrarea conţinea tabele şi cifre împrumutate diverselor lucrări de specialitate şi în special din buletinul Statistic al Institușui Statistic.-

Apoi m'am ocupat cu ref.Agrară care urma să se voteze în curând, arătând o oarecare medie între ele,arătam pe ce poate conta ca teren expropiat şi aproximativ câţi ţărani vor putea fi impropriet ăriţi. Mă ocupam deasemeni cu rezervele de Stat şi ferme, în raport cu suprafaţa mi-

..//..

nimă necesară pentru asigurarea cantităţei de grâu etc. de sământă.

Arătam deasemeni ca noi planuri de lucru vor trebui aplicate pentru ca producţia să nu scadă. Această lucrare a fost trimisă la Engleji Dlui Key la Americani Dlui Hulick fiind ceruta de ei Biroului Presei ce conduceam.

La un răstimp am întrebat dacă lucrările au fost utile. Cu Dl.Hulick am discutat în Biroul Dsale. Dsa se interesa şi de situaţia dinainte de 1919 în mod mai amănunţit căci in studiu nu era decât un tabel de cifre. Pentru rest încă pot aduce aminte că Dl. Hulick nu prea făcuse numeroase observaţiuni, şi în nici un caz de detaliu.-

Dl.Key nu a făcut nici o observaţie imediat şi mult mai târziu,cam peste o lună mi-a supus un chestionar la care am răspuns în detaliu.- Nu pot să-mi amintesc chestionarul dar erau vre-o 7 - 8 puncte.-

---

Despre chestia tarifară am făcut un referat arătând amănunţit situaţia din trecutul nostru da ţară protecţionistă (tarif vamal Brătianu şi Madgearu). Arătam cum, pentru a crea o industrie, care era factică în mare parte, şi a devenit prin protecţie exagerată, a trebuit ca agricultura să fie supraimpusă pentru a se putea subvenţiona protecţiunea. De aci mare decalaj de preţuri şi inerente panperigare a ţărei muncitoare.-

Recomandam o politică liberă, cu protecţii minimale pentru industriile de bază.-

La acestea mi s'a cerut numai de Dl.Key explicaţia pentru ce P.N.T. a perseverat în producţiune.

Decalajul de preţuri.

In acest studiu am amplificat partea finală din studiul anterior, citând numeroase cifre,pe epoci,şi obiecte de consum, din care rezulta o progresivă sărăcire a masselor şi o bolnăvicioasă prosperitate a industriei, chiar a celei parazitare.-

Nu mi s'a făcut nici o observaţie,însă mi s'a spus din ambele părţi că studiul luminează în deplină măsură felul cum o ţară prosperă şi bogată poate deabia duce o populaţie sărăcită şi sdrenţeroasă.

..//..

Celelalte lucrări nu le pot analiza, nefiind compuse de mine, iar primindu-le le-am răsfoit numai. Le-am primit rând pe rând de la autori: Snii Stoika întâi, apoi ceilalţi domni: Stoenescu, Bucur, Barbu, şi le-am predat celor 2 misiuni. Dintre ele numai studiul asupra industriei a fost obiecţionat şi de Dl. Key şi de Dl.Hulick, şi chiar în măsură mai intensă decât celelalte. Chestiunile erau relativ la metodele de selecţionare a diverselor branşe industriale, măsuri luate pentru a mări eficienţa industriei, starea maşinelor şi ţările de import, preţurile plătite pentru aceste maşini şi când şi modalităţile de plată. Apoi quantumul de maşini importate anual. (reînoite).

Buletinele de actualitate

Aceste buletine au apărut până dupe 6 Martie 945 în mod regulat, 6 ori pe săptămână. Apoi de maximum 2-3 ori pe săptămână. In 1946 au apărut cu totul sporadic.

Idea directivă am cules-o dintr'o conversaţie urmată de un sfat scris din partea Dlui Langas, pe care îl cunoşteam, care era în meseria, pe când eu eram pentru prima oară că făceam presă. Planul Dlui Langas presupunea însă mari cheltueli, pe când eu, neprimind bani, şi plătind din banii mei, trebuia să fac un lucru modest. Prima rambursare mi-a făcut-o partidul pe la Nov. 1945., achitându-mi 730.000 lei pentru tot timpul.

Mi-am propus să relev zilnic articolele cari priveau mai de aproape partidul şi şefii săi, apoi in rândul al doilea articolele de principii din gazetele adverse, apoi când era spaţiu scriam un articol din proprie inspiraţie asupra vre-un subiect chiar din trecut însă de actualitate.-

Materialul acesta informativ provenea fie dela Dl.Maniu, fie de la Secrtariatul General, fie de la diverşi prieteni politici din provincie, ori mi-l dădea chiar presa zilnică. In primele 2 săptămâni era f.folositor Dl. Boldeanu, care însă a trebuit să părăsească serviciul. Dnii Maniu, Leucuţia, Gh.Popp etc., cari îmi dădeau uneori material, îl deţineam din mâna prietenilor din provincie cari treceau pe la ei.-

Faptele cari ni se comunicau din provincie erau relativ la diverse ciocniri şi agresiuni care se petreceau la cluburile noastre provinciale şi cari fapte se

..//..

multiplicau din ce în ce. Apoi în acea epocă (primele luni 1945) arătam înlocuirea prefecţilor cu decret, al primarilor, cu prefecţi şi primari fără decret.-

Această parte informativă avea de scop să arate dificultăţile prin care trecea partidul. Aceste informaţiuni care aproape în totalitate proveneau de la Secretariatul General nu erau verificate de mine. Tot astfel notele pe cari mi le aduceau sau predau şefii de organizaţie nu le verificam.

Desigur scopul acestei părţi informative era pur partisan, şi anume indeplineam însărcinarea dată mie decătre conducerea partidului, resp. Dl.Maniu de a informa în mod regulat străinătatea şi presă străină dacă posibil despre abuzurile cari se petrec, şi cari după 6 Martie cădeau în răspunderea Guvernului.

Nu aş putea afirma azi dacă în acele ştiri cu toate că proveneau de la Secretari, precum uneori mi se înmânau direct de către şefii de organizaţii sau trimişii lor, vor fi fost toate cu adevărat corespunzătoare situaţiei, mai ales cu mic personal îmi lipsea orice mijloc de control pe teren sau la faţa locului. In acest mod este posibil ca unele buletine să apară după verificare tendenţioase.

Aceste buletine mergeau de urgenţa la Misiunile Engleză şi Americană şi numai uneori, la Misiune Sovietică, unele într'adevăr existau posibilitate de verificare, adică aveam siguramţa că faptele se intâmplasera întocmai.

Uneori misiunile mă intrebau dacă un fapt sau altul este exact, însă eu repetam că nu pot să le garantez deoarece nu aveam putinţa de a le controla.

Aceste Buletine le-am rărit considerabil dupe 6 Martie, numai apăream decât 2-3 ori pe săptămână. Motivul era că începuse să mă oboseasca acest buletin şi aş fi dorit să scap de această însărcinare.-

------

Mi s'a cerut mai târziu decătre Britanici explicaţii asupra chestiunei antisemite, iar Dl. Melbourne mi-a cerut în Oct.1946 o listă complectă a tuturor candidaţilor noştri cu datele caracteristice, vârsta, meseria, demnităţi ocupate etc., iar dupe alegeri aceleaşi date relativ la candidaţi.-

------

Mi s'au mai cerut mai târziu anumite date decătre Dl.Melbourne sau Key, dar nu-mi pot aduce imediat aminte de ele, dar voi complecta la urmă. Dat fiind că nu mi se cereau des astfel de date sau lucrări în momentul de faţă nu mi le pot aminti conţinutul sau subiectul lor.-

----

Menţionez că în buletinele pe cari le trimiteam misiunilor anglo-americane numai 2 ori am citat armata roşie, în cazul Mediaş arătând că nu s'au amestecat 2 camioane, cu toate că fuseseră chemaţi de Comunişti, al doilea caz am citat o informaţie primită din Ploeşti, arătând că la Crivina un tren ar fi fost atacat de câţi-va soldaţi ruşi.

Primeam la început, după acea trebuiam să trimit dupe el Buletinul American şi Englez, care de altfel

----

In cadrul lucrărilor predate de mine Dlui Melbourne sunt şi o lucrare asupra armatei în prezent, care oglindea descompunerea armatei, şi alta despre partidul Socialist. Prima mi-a fost predata de Dl.Col.Stoika, a doua am luat-o dintre hârtiile primite de Dl.Maniu şi pe cari nu le mai utiliza.

Tot astfel primeam de la Dl.Sabin Manuilă buletinele statistice, şi vre-o 4-5 exemplare le-am predat Dlui Melbourne. Erau predate aşa cum le primeam fără vre-o prelucrare.-

----

In perioada ~~xxxx~~ ernei 1946 când Dl.Maniu stătea la mine alegeam uneori vre-o broşură provenită dela oameni cari îl informau, astfel cum ar fi lucrarea despre partidul Socialist am predat-o Dlui Melbourne, cu toate că desigur Dl.T.Petrescu trebuiă să i-o fi înmânat.- Une-ori.

Tot din teancul acela am ales şi o scrisoare pe 3 pagini a lui Mank despre crearea part.agrarian.-

----

ss.V.V.Serdici
ss.30.8.47.

Ast - VI

30 august

00360

DECLARATIE

Asupra celor gândite de Dl. Maniu mai am de spus că odată a intervenit la Dl. Holman ca să poată pleca Dl. Mihalache. Holman i-a răspuns " să nici nu a auzit aceasta" că dacă Dl. Mihalache se află in străinătate, atunci da, se va putea interveni pentru viză pentru el.

Vorbind in ultimul timp cu Dl. Maniu despre aceast Dl. Maniu mi-a spus că mă inseală memoria si că n'a spus niciodată asa ceva.-

Deasemeni a intervenit pentru Visoianu,care era la Frankfurt / la Americani/ si pentru Aujnit si Malaxa / tot la U.S.A./ ca acestia să poată pleca in America.-

Dl. Maniu punea mare preţ pe intâlnirea echipei care este peste hotare si banii care erau la Zurich,din fondul cel de 22 milioane fr. elv. a lui Gratzeanu,cred că era controlat el.-

Nu mi-a spus,dar el nici nu spunea nimănui . Doar din atitudini diverse am dedus-o cu toate că se văita adesea că Aug. Popa si Cornel Bianu nu au bani.-

Astfel de planuri a Dlui Maniu eu nu cunosc căci nu mi-a incredinţat nimic altceva. Nici faţă de ministri străină,când traduceam eu,nu a exprimat alte planuri, deastfel admosfera era totdeauna foarte rigid diplomatică .-

Cred si sunt sigur că singurul om cu care schimb confidenţe era Dl. Leucuţia. Cred că este singurul om căruia îi incredinţa secretele sale si cu cari le discut Noi toţi ceilalţi eram niste simplii pioni.-

In ce priveste biroul meu de presă, afirm cu toată tăria că afară de buletine si afară de informarea cu documente relativ la activitatea internă prin informatorii arătaţi, nu făceam altceva. De astfel afirm că toată tăria că afară de cpt. Key care-l vedeam des, căci el mai venea pe la mine, pe Porter nu l-am văzut decât foarte rar,odată la masă la el,si de 4 ori in biroul său in tot timpul dela 23 August 1944. A venit la mine de 2 ori

./.

la masă si de două ori altfel, şi mi-a vorbit inclusiv de ceace se spune de noi in Anglia, si să ne punem pe treabă să ne creem specialişti.-

09361

Pe Dl. Hulick l-am văzut odată in casă lui la masă poate chiar de două ori, tot la masă, La mine odată, iar la el in birou destul de des, până in 1946, Mai, când incepând cu traducerile către Maniu si Miniştrii nu l-am mai văzut decât pe Dl. Melbourne, destul de multe ori.

Pe Dl. General Schuyler numai la recepţii, iar pe Lowell, odată la masă la Dl. Sabin Manuilă. Dela americani mai cunoşteam pe Dl. Shea, dar extrem de puţin si pe Dl Buta si Fuguson. Pe ambii i-am văzut numai de 2-3 ori fără a avea vre'o importanţă si fără a-i căuta eu.-

Nu exista casă conspirativă in legătură cu mine in orice calitate.-

In afară de cele arătate se poate foarte bine să mai existe in activitatea mea ceva, dar aceasta trebuie să fie cu totul neimportant căci astfel mi-aş aduce fără indoială imediat aminte . Ca si pe Anglo-Americani, pe cari, afară de Hey si Melbourne îi vedeam din an in Paşte, aşa chiar pe Dl. Maniu in 1944 şi 1945 îl vedeam relativ rar. In cazul cel mai bun de 2 ori pe săptămână. Numai in timpul biroului de presă Dec. 944 vara 1945 il vedeam mai des, si apoi când s'a mutat la mine. Afară de Bir. Presei nici Maniu nici altul nu mi-a incredinţat nici un fel de insărcinare . Acest contact atât de delăsat pare că nu sunt in curent cu atâtea din acţiunile Dlui Maniu şi pe cari nu le pot bănui.-

/ss/ Vasile Serdici.-

30 August 1947.-

VI.

30 aug.

08362

D E C L A R A T I E

Asupra celor publicate de Biroul Presei am vorbit anterior.

Biroul Presei avea de scop, astfel cum a fost construit pentru a transmite pentru interior acele ştiri, cari în vederile D-lui Maniu, puteau menţine încrederea în tactica preconizată de dsa, iar pentru străini ştiri cari să arete in străinătate greutăţi mari cari le întâmpină acţiunea partidului.

Acesta este motivul pentru care de foarte multe ori buletinele aveau o natură tendanţioasă.

Astfel conducerea partidului ţinea f.mult ca zilnic să se dea ştiri cari să arate că peste tot partidul este atacat, siluit, ingrozit de perspective de a vedea oamenii săi chiar asasinaţi. Astfel de ştiri, scrise pe note de mână se trimiteau zilnic de Secretariatul General, de Dl.Maniu, de ~~fame~~ fruntaşii ai Partidului (Gh.Popp, Coperu, Leon, Solomon, etc.) cari se scriaua fără a fi controlate, şi de altfel ne lipseau şi ori ce mijloace de control la Birou. Dl.Maniu ţinea ca aceste ştiri să fie transmise cât de urgent la Misiuni, şi de multe ori trebuiam din ordinul lui să merg personal cu arătarea de astfel de note în original.-

Misiunile de sigur erau f.bucuroase de a primi astfel de ştiri şi cereau complectarea~~lor~~ şi apoi, dădeau chiar indicaţii în ce sens trebueşte lucrat.

Incet, încet, îndrumările dela Misiuni deveneau mai presante şi mi se cereau şi alte informaţiuni. Astfel mi s'a cerut odată de Dl. Hulick să stabilim o reţia de informaţie asupra activităţei militare, însă nu am putut satisface aceste cerinţi arătând că nu dispunem de personalul necesar. Deasemeni mi se cereau informaţiuni asupra organizaţiei Siguranţei, pentru care iară l'am sfătuit să caute altă organizaţie, noi neavând un persónal format pentru astfel de acţiuni, iar eu personal neavând experienţă pentru ele.

Stiu că atât Dl.Maniu cât şi Secretarul General, Dl.Mihalache şi anturajul lor, aveau fel de fel de legă-

..//..

turi şi acopereau cu multă grijă aceste concibiabule, cari atunci când Dl.Maniu locuia la mine, avea grijă să ordone dactilografei Clara Romano, să evacueze şi holul care preceda camera Dlui Maniu ? Aceasta se făcea şi când diferiţi ofiţeri deblocaţi cum era de pildă Generalul Ghergeş venea Dl.General într'o zi mi-a cerut să-l introduc la Dl.Maniu, căci a construit o schemă de rezistenţă şi dădea să mi-o explice. Generalul vă va putea spune că l'am rugat să păstreze expunerea pentru Dl.Maniu, căci eu nu mă ocup cu aceste chestiuni.

Misiunile cereau şi material informativ dar era greu de procurat, pentru că tot materialul era românesc, noi nu puteam să-l traducem; totuşi cereau tot ce puteam şti despre celelalte partide, inclusiv Comuniştii. Despre aceştea însă nu găseam materialul necesar printre teancurile de documente la dispoziţia D-lui Maniu, care primea zilnic de peste tot plicuri etc.-

Stiu deasemeni că Dl.Maniu se ocupa intens cu anumite propuneri a ofiţerilor deblocaţi şi că adesea vedea pe capii acestor organizaţii. Personal eram însă ţinut departe.-

Am avut informatori din Ministere: astfel pe Dl. Ţancu din Economia Naţională care a fost de două ori la mine şi mi-a dat datele asupra Conv.Com.Ruso-Române, şi Dl.Prof.Tătaru care mi-a dat datele cu colectările de cereale.- Aceste informaţiuni le-am transmis misiunilor.

Un alt informator al meu pentru chestiuni interne era Dl.Cârje, dar pentru ştiri de mică informaţie.-

Dela Ministerul Agriculturei am primit informaţii prin Dl.Ghiţulescu, directorul Reformei Agrare, care a venit de vre-o 2 ori la mine cu informaţii pe cari apoi le-am predat misiunilor. Informaţiunile erau relative la aplicarea Ref.Agrare, distrugerea inventarului viu şi mort etc., (aplicarea reformei etc.)

Date despre Reşiţa, producţia curentă, am obţinut dela Dl.Grl.Cassian, care însă mi le-a adus din proprie iniţiativă, şi o singură dată.-

Asupra schimbărilor în armată îmi dădeau informaţii Dl.Col.Stoika şi Cassian (Grl.) Se ocupau în deosebi de E.C.P.

Nimeni din aceştia nu primea bani de la mine.

Aceştia aci înşiraţi sunt în tot cazul cei mai

principali şi de cari mi-am amintit acum.

De aceste lucruri se interesa Dl.Hulick şi Melbourne. La Englezi Dl.Porter. Dl.Robinson dela Englezi, mi-a oferit într'o zi 1947 să plătească pe Prof.Tăta[illegible] însă i-am spus că acesta nu va primi.

Asupra metodelor lor de lucru faţa de mine pot spune numai atât că, cu ocazia vizitelor la ei, îmi spuneau pe faţă că-i interesează un subiect sau altul (din cele arătate mai sus) şi-mi dădeau tot timpul să le procor. Când le predam, îmi cereau să spun sursa, şi o notau pe document, cu arătarea calităţei persoanei.-

Bani nu am cerut de la ei, şi nici nu mi-au dat. Imi dădeau însă destul de des ţigarete, dar când ceream servicii minime, de ex. că le dau 10 dolari să comande ţigări, spunea Dl.Melborne că în urma scandalului cu ţigările în Germania, s'a interzis exportarea lor.

La Englezi este Dl.Porter care pare a fi intelligence oficer-ul lor. Dl.Robinson, ataşatul comercial este Conservator, nu-i bine văzut de ei şi nici el nu apreciază pe ceilalţi.-

Ştiu că nu-i vede bine, pentru că vorbind cu el când i-am predat actul Reşiţa, mi-a vorbit cu dispreţ de calităţile Dlui Holman şi a le lui Porter.-

Menţionez că nu mai am de adăugat nimic esenţial asupra activităţei mele şi nici asupra celei a Dl.Maniu.

ss. V.V.Serdici
30.8.1947

00364

11

Bouquet.

00365

D E C L A R A T I E

Asupra celor publicate de Biroul Presei am vorbit anterior.

Biroul Presei avea de scop, astfel cum a fost construit pentru a transmite pentru interior acele ştiri, cari în vederile D-lui Maniu, puteau menţine încrederea în tactica preconizată de dsa, iar pentru străini ştiri cari să arete in străinătate greutăţi mari cari le întâmpină acţiunea partidului.

Acesta este motivul pentru care de foarte multe ori buletinele aveau o natură tendenţioasă.

Astfel conducerea partidului ţinea f.mult ca zilnic să se dea ştiri cari să arate că peste tot partidul este atacat, siluit, ingrozit de perspective de a vedea oamenii săi chiar asasinaţi. Astfel de ştiri, scrise pe note de mână se trimiteau zilnic de Secretariatul General, de Dl.Maniu, de fruntaşii ai Partidului (Gh.Popp, Coporu, Leon, Solomon, etc.) cari se scriaua fără a fi controlate, şi de altfel ne lipseau şi ori ce mijloace de control la Birou. Dl.Maniu ţinea ca aceste ştiri să fie transmise cât de urgent la Misiuni, şi de multe ori trebuiam din ordinul lui să merg personal cu arătarea de astfel de note în original.-

Misiunile de sigur erau f.bucuroase de a primi astfel de ştiri şi cereau complectarea lor şi apoi, dădeau chiar indicaţii în ce sens trebueşte lucrat.

Incet, încet, îndrumările dela Misiuni deveneau mai presante şi ni se cereau şi alte informaţiuni. Astfel mi s'a cerut odată de Dl. Hulick să stabilim o reţia de informaţie asupra activităţei militare, însă nu am putut satisface aceste cerinţi arătând că nu dispunem de personalul necesar. Deasemeni ni se cereau informaţiuni asupra organizaţiei Siguranţei, pentru care iară l'am sfătuit să caute altă organizaţie, noi neavând un personal format pentru astfel de acţiuni, iar eu personal neavând experienţă pentru ele.

Stiu că atât Dl.Maniu cât şi Secretarul General, Dl.Mihalache şi anturajul lor, aveau fel de fel de lagă-

..//..

turi şi acopereau cu multă grijă aceste concibiabule, cari atunci când Dl.Maniu locuia la mine, avea grijă să ordone dactilografei Clara Romano, să evacueze şi holul care preceda camera Dlui Maniu ? Aceasta se făcea şi când diferiţi ofiţeri deblocaţi cum era de pildă Generalul Gherges venea Dl.General intr'o zi mi-a cerut să-l introduc la Dl.Maniu,căci a construit o schemă de rezistenţă şi dădea să mi-o explice. Generalul vă va putea spune că l'am rugat să păstreze expunerea pentru Dl.Maniu, căci eu nu mă ocup cu aceste chestiuni.

Misiunile cereau şi material informativ dar era greu de procurat,pentru că tot materialul era românesc,noi nu puteam să-l traducem; totuşi cereau tot ce puteam şti despre celelalte partide,inclusiv Comuniştii. Despre acestea însă nu găseam materialul necesar printre teancurile de documente la dispoziţia D-lui Maniu,care primea zilnic de peste tot plicuri etc.-

Stiu deasemeni că Dl.Maniu se ocupa intens cu anumite propuneri a ofiţerilor deblocaţi şi că adesea vedea pe capii acestor organizaţii. Personal eram însă ţinut departe.-

Am avut informatori din Ministere: astfel pe Dl. Ţancu din Economia Naţională care a fost de două ori la mine şi mi-a dat datele asupra Conv.Com.Ruso-Române, şi Dl.Prof.Tătaru care mi-a dat datele cu colectările de cereale.- Aceste informaţiuni le-am transmis misiunilor.

Un alt informator al meu pentru chestiuni interne era Dl.Cârje, dar pentru ştiri de mică informaţie.-

Dela Ministerul Agriculturei am primit informaţii prin Dl.Ghiţulescu, directorul Reformei Agrare,care a venit de vre-o 2 ori la mine cu informaţii pe cari apoi le-am predat misiunilor. Informaţiunile erau relative la aplicarea Reg.Agrare, distrugerea inventarului viu şi mort etc., (aplicarea reformei etc.)

Date despre Reşiţa, producţia curentă,am obţinut dela Dl.Grl.Cassian, care însă mi le-a adus din proprie iniţiativă,şi o singură dată.-

Asupra schimbărilor în armată îmi dădeau informaţii Dl.Col.Stoika şi Cassian (Grl.) Se ocupau în deosebi de E.C.P.

Nimeni din aceştia nu primea bani de la mine.

Aceştia aci înşiraţi sunt în tot cazul cei mai

..//..

principali şi de cari mi-am amintit acum.

De aceste lucruri se interesa Dl.Hulick şi Melbourne. La Engleji Dl.Porter. Dl.Robinson dela Engleji, mi-a oferit într'o zi 1947 să plătească pe Prof.Tataru, însă i-am spus că acesta nu va primi.

Asupra metodelor lor de lucru faţa de mine pot spune numai atât că, cu ocazia vizitelor la ei, îmi spuneau pe faţă că-i interesează un subiect sau altul (din cele arătate mai sus) şi-mi dădeau tot timpul să le procor. Când le predam, îmi cereau să spun sursa, şi o notau pe document, cu arătarea calităţei persoanei.-

Bani nu am cerut de la ei, şi nici nu mi-au dat. Imi dădeau însă destul de des ţigarete, dar când ceream servicii minime, de ex. că le dau 10 dolari să comande ţigări, spunea Dl.Melborne că în urma scandalului cu ţigările în Germania, s'a interzis exportarea lor.

La Engleji este Dl.Porter care pare a fi intelligence oficer-ul lor. Dl.Robinson, ataşatul comercial este Conservator, nu-i bine văzut de ei şi nici el nu apreciază pe ceilalţi.-

Ştiu că nu-i vede bine, pentru că vorbind cu el când i-am predat actul Reşiţa, mi-a vorbit cu dispreţ de calităţile Dlui Holman şi a le lui Porter.-

Menţionez că nu mai am de adăugat nimic esenţial asupra activităţei mele şi nici asupra celei a Dl.Maniu.

ss. V.V.Serdici
30.8.1947

30 august

08368

DECLARATIE

Asupra celor gândite de Dl. Maniu mai am de spus că odată a intervenit la Dl. Holman ca să poată pleca Dl. Mihalache. Holman i-a răspuns " că nici nu a auzit aceasta" că dacă Dl. Mihalache se află in străinătate, atunci da, se va putea interveni pentru viză pentru el.

Vorbind in ultimul timp cu Dl. Maniu despre aceasta Dl. Maniu mi-a spus că mă inseală memoria si că n'a spus niciodată asa ceva.-

Deasemeni a intervenit pentru Visoianu,care era la Frankfurt / la Americani/ si pentru Aujnit si Malaxa / tot la U.S.A./ ca acestia să poată pleca in America.-

Dl. Maniu punea mare preţ pe intâlnirea echipei care este peste hotare si banii care erau la Zurich,din fondul cel de 22 molioane fr. elv. a lui Cretzeanu,cred că era controlat el.-

Nu mi-a spus,dar el nici nu spune nimănui . Doar din atitudini diverse am dedus-o cu toate că se văita adesea că Aug. Popa si Cornel Bianu nu au bani.-

Astfel de planuri a Dlui Maniu eu nu cunosc căci nu mi-a incredinţat nimic altceva. Nici faţă de ministri străină,când traduceam eu,nu a exprimat alte planuri, deastfel admosfera era totdeauna foarte rigid diplomatică .-

Cred si sunt sigur că singurul om cu care schimb confidenţe era Dl. Leucuţia. Cred că este singurul om căreia îi incredinţa secretele sale si cu cari le discut Noi toţi ceilalţi eram niste simplii pioni.-

In ce priveste biroul meu de presă, afirm cu toată tăria că afară de buletine si afară de informarea cu documente relativ la activitatea internă prin informatorii arătaţi, nu făceam altceva. De astfel afirm că toat tăria că afară de cpt. Key care-l vedeam des, căci el mai venea pe la mine, pe Porter nu l-am văzut decât foarte rar,odată la masă la el,si de 4 ori in biroul său in tot timpul dela 23 August 1944. A venit la mine de 2 ori

./.

la masă si de două ori altfel, şi mi-a vorbit inclusiv de ceace se spune de noi in Anglia, si să ne punem pe treabă să nu creem specialişti.-

Pe Dl. Hulick l-am văzut odată in casă lui la mas poate chiar de două ori, tot la masă, La mine odată, iar la el in birou destul de des, până in 1946, Mai, când incepând cu traducerile către Maniu si Miniştrii nu l-am mai văzut decât pe Dl. Melbourne, destul de multe ori.

Pe Dl. General Schuyler numai la recepţii, iar pe Lowell, odată la masă la Dl. Sabin Manuilă. Dela americani ami cunoşteam pe Dl. Shea, dar extrem de piţin si pe Dl Buta si Fuguson. Pe ambii i-am văzut numai de 2-3 ori fără a avea vre'o importanţă si fără a-i căuta eu.-

Nu exista casă conspirativă in legătură cu mine in orice calitate.-

In afară de cele arătate se poate foarte bine să mai existe in activitatea mea ceva, dar aceasta trebuie să fie cu totul neimportant căci astfel mi-aş aduce fără indoială imediat aminte . Ca si pe Anglo-Americani, pe cari, afară de Key si Melbourne îi vedeam din an in Paşte, aşa chiar pe Dl. Maniu in 1944 şi 1945 îl vedeam relativ rar. In cazul cel mai bun de 2 ori pe săptămână. Numai in timpul biroului de presă Dec. 944 vara 1945 il vedeam mai des, si apoi când s'a mutat la mine. Afară de Bir. Presei nici Maniu nici altul nu mi-a incredinţat nici un fel de insărcinare . Acest contact atât de delăsat pare că nu sunt in curent cu atâtea din acţiunile Dlui Maniu şi pe cari nu le pot bănui.-

/ss/ Vasile Serdici.-

3o August 1947.-

 30 august

II/

In Decembrie 1944 am infiinţat la cererea D-lui Maniu un birou de presă.-

Biroul acesta scotea 2 buletine: unul pentru Conducere, unul pentru străini (misiuni şi ziarişti). Biroul a început activitatea prin întocmirea unor succinte studii asupra;

Reformă Agrară ...	lucrat de mine
Politica Industrială	Stoenescu O.
Comunicaţii	compulsat de mine
Tarife	lucrat de mine
Poliţie	Bucur
Armată	Stoika
Jandarmerie	Zorzor şi Barbu
Decalajul între preţuri ..	Serdici

Deasemeni numeroase, aproape zilnice în primele luni, articole de informaţie actorală.-

Pentru aceste articole aveam informaţie fie de Dl.Maniu, fie de la Secret.General, fie diverşi prieteni şefi de judeţe din provincie, fie erau de ordin polemic cu alte ziare.-

Personalul meu consta din Dl.O.Stoenescu dar care n'a stat decât 3 luni, şi Dra Colette Bruteanu. Tot numai vre-o 3 luni am avut un curier, numit "Marinarul".

Aceste buletine, fie studii, fiă informaţie curentă erau trimise întâi prin Marinarul, care le preda la Biroul de presă al Misiunilor, la Dl.Maniu şi la 2-3 ziarişti cari atunci erau în Bucureşti. Apoi prin dactilografă şi uneori prin mine.

Când era vorba de studii, pe cari Misiunile trebuiau însă să le traducă, adese-ori mi se cereau complectări sau o sursă de referinţă.

Plicurile erau destinate la misiuni Dlor Key şi Dlui Hulick.

Pe Dl.Key l'am cunoscut la o mică agapă în casa mea unde venise şi cu Cpt.Hogg. Aceasta în Octombrie 1944. Pe Dl.Hulick l'am cunoscut atunci când m'am dus în casa D-lui Serban Ghica în Strada Dionisie, câm prin Octombrie-Noemvrie 1944, care dădeau un bufet rece.

Cu toate că plicurile erau duse prin Marinar, eu mergeam săptămânal să iau contact cu Dl. Hulick, căci Key venea la mine de cele mai multe ori. Cu aceste ocazii dis-

..//..

cutau ce îi interesează în special şi căutam să documentez aceste chestiuni,- cari toate erau în legătură cu studiile confecţionate. Iar privitor la articole,acestea uneori le scriam atunci când ei telefonau sau întrebau personal cu ocazia întrevederilor ce însemnătate şi fond de realitate cuprinde un oarecare articol. De pildă: atunci când Dl. Maniu era atacat că ar fi în cârdăşie cu Legionarii.

La 15 Martie 1945 am trebuit să răresc buletinul străin,nerămânând decât o dactilografă,şi deasemeni să condensez pe cel Românesc.

In Sept.1946 am demisionat,Bir.Presei trecând la Secretariat.

Precum am spus cu Dnii Key şi Hulick mă vedeam la Birourile lor, sau Key venea la mine. In alte locuri nu ne vedeam,şi am fost o singură dată invitat la masă în Sos. Jianu la Hulick şi o singură dată la Key. Key venea însă mai des la mine la masă.-

Studiile cari le publicam nu purtau altă inscripţie decât: Biroul de Presă P.N.Ţ. şi titlul urmat de numele autorului.-

Pentru a se confecţiona aceste lucrări - studii, mă gândeam la care din prieteni să mă adresez şi care să aibe competinţa necesară. Apoi îl chemam sau îl întâlneam şi-l rugam ca în timpul cel mai scurt să-mi facă o scurtă lucrare asupra subiectului în chestiune.-

Aceste lucrări mi se aduceau dactilografiate.

In lucrarea asupra ref.Agrare vorbeam în rândul întâi de prima reformă agrară şi efectele ei. Arătam toate cifrele a terenurilor expropiate şi împroprietărite, şi arătam profunda modificare care se produsese. Arătam criteriile după care s'a expropiat şi criteriile după care se împroprietăria. Deasemeni formele juridice aplicate şi la expropriere şi la improprietărire, formele de apel şi de recurs.

Lucrarea conţinea tabele şi cifre împrumutate diverselor lucrări de specialitate şi în special din buletinul Statistic al Institutului Statistic.-

Apoi m'am ocupat cu ref.Agrară care urma să se voteze în curând, arătând o oarecare medie între ele,arătam pe ce poate conta ca teren expropiat şi aproximativ câţi ţărani vor putea fi improprietăriţi. Mă ocupam deasemeni cu rezervele de Stat şi ferme, în raport cu suprafaţa mi-

nimă necesară pentru asigurarea cantităţei de grâu etc. de sămânţă.

Arătam deasemeni ca noi planuri de lucru vor trebui aplicate pentru ca producţia să nu scadă. Această lucrare a fost trimisă la Englezi Dlui Key la Americani Dlui Hulick fiind ceruta de ei Biroului Presei ce conduceam.

La un răstimp am intrebat dacă lucrările au fost utile. Cu Dl.Hulick am discutat în Biroul Dsale. Dsa se interesa şi de situaţia dinainte de 1919 în mod mai amănunţit căci in studiu nu era decât un tabel de cifre. Pentru rest încă pot aduce aminte că Dl. Hulick nu prea făcuse numeroase observaţiuni, şi în nici un caz de detaliu.-

Dl.Key nu a facut nici o observaţie imediat şi mult mai târziu,cam peste o lună mi-a supus un chestionar la care am răspuns în detaliu.- Nu pot să-mi amintesc chestionarul dar erau vre-o 7 - 8 puncte.-

00372

Despre chestia tarifară am făcut un referat arătând amănunţit situaţia din trecutul nostru de ţară protecţionistă (tarif vamal Brătianu şi Madgearu). Arătam cum, pentru a crea o industrie, care era factica în mare parte, şi a devenit prin protecţie exagerată, a trebuit ca agricultura să fie supraimpusă pentru a se putea subvenţiona protecţiunea. De aci mare decalaj de preţuri şi inerente pauperizare a ţărei muncitoare.-

Recomandam o politică liberă, cu protecţii minimale pentru industriile de bază.-

La acestea mi s'a cerut numai de Dl.Key explicaţia pentru ce P.N.T. a perseverat în producţiune.

Decalajul de preţuri.

In acest studiu am amplificat partea finală din studiul anterior, citând numeroase cifre,pe epoci,şi obiecte de consum, din care rezulta o progresivă sărăcire a maselor şi o bolnăvicioasă prosperitate a industriei, chiar a celei parazitare.-

Nu mi s'a făcut nici o observaţie,însă mi s'a spus din ambele părţi că studiul luminează în deplină măsură felul cum o ţară prosperă şi bogată poate deasia duce o populaţie sărăcită şi zdrenţeroasă.

..//..

Celelalte lucrări nu le pot analiza,nefiind compuse de mine,iar primindu-le le-am răsfoit numai. Le-am primit rând pe rând de la autori: Dnii Stoika întâi, apoi ceilalţi domni: Stoenescu, Bucur, Barbu, şi le-am predat celor 2 misiuni. Dintre ele numai studiul asupra industriei a fost obiecţionat şi de Dl. Key şi de Dl.Hulick, şi chiar în măsură mai intensă decât celelalte. Chestiunile erau relativ la metodele de selecţionare a diverselor branşe industriale, măsuri luate pentru a mări eficienţa industriei, starea maşinelor şi ţările de import,preţurile plătite pentru aceste maşini şi când şi modalităţile de plată. Apoi quantumul de maşini importate anual.(reîncadrate).

Buletinele de actualitate

Aceste buletine au apărut până după 6 Martie 945 în mod regulat, 6 ori pe săptămână. Apoi de maximum 2-3 ori pe săptămână. In 1946 au apărut cu totul sporadic.

Ideea directivă am cules-o dintr'o conversaţie urmată de un sfat scris din partea Dlui Langas, pe care îl cunoşteam, care era în meserie, pe când eu eram pentru prima oară că făceam presă. Planul Dlui Langas presupunea însă mari cheltueli, pe când eu, neprimind bani, şi plătind din banii mei, trebuia să fac un lucru modest. Prima rambursare mi-a făcut-o partidul pe la Nov. 1945., achitându-mi 730.000 lei pentru tot timpul.

Mi-am propus să relev zilnic artecolele cari priveau mai de aproape partidul şi şefii săi, apoi în rândul al doilea articolele de principii din gazetele adverse, apoi când era spaţiu scriam un articol din proprie inspiraţie asupra vre-un subiect chiar din trecut însă de actualitate.-

Materialul acesta informativ provenea fie dela Dl.Maniu, fie de la Secrtariatul General, fie de la diverşi prieteni politici din provincie, ori mi-l dădea chiar presa zilnică. In primele 2 săptămâni era f.folositor Dl. Boldeanu, care însă a trebuit să părăsească serviciul. Dnii Maniu, Leucuţia, Gh.Popp etc., cari îmi dădeau uneori material,îl deţineau din mâna prietenilor din provincie cari treceau pe la ei.-

Faptele cari mi se comunicau din provincie erau relativ la diverse ciocniri şi agresiuni care se petreceau la cluburile noastre provinciale şi cari fapte se

..//..

multiplicam din ce în ce. Apoi în acea epocă (primele luni 1945) arătam înlocuirea prefecţilor cu decret, al primarilor, cu prefecţi şi primari fără decret.-

Această parte informativă avea de scop să arate dificultăţile prin care trecea partidul. Aceste informaţiuni care aproape în totalitate proveneau de la Secretariatul General nu erau verificate de mine. Tot astfel notele pe cari mi le aduceau sau predau şefii de organizaţie nu le verificam.

Desigur scopul acestei părţi informative era pur partisan, şi anume îndeplineam însărcinarea dată mie de către conducerea partidului, resp. Dl.Maniu de a informa în mod regulat străinătatea şi presa străină dacă posibil despre abuzurile cari se petrec, şi cari după 6 Martie cădeau în răspunderea Guvernului.

Nu aş putea afirma azi dacă în acele ştiri cu toate că proveneau de la Secretari, precum uneori mi se înmânau direct de către şefii de organizaţii sau trimişii lor, vor fi fost toate cu adevărat corespunzătoare situaţiei, mai ales cu mie personal îmi lipsea orice mijloc de control pe teren sau la faţa locului. In acest mod este posibil ca unele buletine să apară după verificare tendenţioase.

Aceste buletine mergeau de urgenţa la Misiunile Engleză şi Americană şi numai uneori, la Misiune Sovietică, unele într'adevăr existau posibilitate de verificare adică aveam siguranţa că faptele se întâmplaseră întocmai.

Uneori misiunile mă întrebau dacă un fapt sau altul este exact, însă eu repetam că nu pot să le garantez deoarece nu aveam putinţa de a le controla.

Aceste Buletine le-am rărit considerabil dupe 6 Martie, nemai apărând decât 2-3 ori pe săptămână. Motivul era că începuse să mă obosească acest buletin şi aş fi dorit să scap de această însărcinare.-

---

Mi s'a cerut mai târziu decătre Britanici explicaţii asupra chestiunei antisemite, iar Dl. Melbourne mi-a cerut în Oct.1946 o listă completă a tuturor candidaţilor noştri cu datele caracteristice, vârsta, meseria, demnităţi ocupate etc., iar dupe alegeri aceleaşi date relativ la candidaţi.-

---

..//..

Mi s'au mai cerut mai târziu anumite date decătre Dl.Melbourne sau Key,dar nu-mi pot aduce imediat aminte de ele,dar voi complecta la urmă. Dat fiind că nu mi se cereau des astfel de date sau lucrări în momentul de faţă nu mi le pot aminti conţinutul sau subiectul lor.-

---

Menţionez că în buletinele pe cari le trimiteam misiunilor anglo-americane numai 2 ori am citat armata roşie,în cazul Mediaş arătând că nu s'au amestecat 2 camioane, cu toate că fuseseră chemaţi de Comunişti,al doilea caz am citat o informaţie primită din Ploeşti,arătând că la Crivina un tren ar fi fost atacat de câţi-va soldaţi ruşi.

Primeam la început,după acea trebuiam să trimit dupe el Buletinul American şi Englez,care de altfel.

In cadrul lucrărilor predate de mine Dlui Melbourne sunt şi o lucrare asupra armatei în prezent,care oglindea descompunerea armatei,şi alta despre partidul Socialist. Prima mi-a fost predata de Dl.Col.Stoika,a doua am luat-o dintre hârtiile primite de Dl.Maniu şi pe cari nu le mai utiliza.

Tot astfel primeam de la Dl.Sabin Manuilă buletinele statistice, şi vre-o 4-5 exemplare le-am predat Dlui Melbourne. Erau predate aşa cum le primeam fără vre-o prelucrare.-

---

In perioada ~~mnai~~ ernei 1946 când Dl.Maniu stătea la mine alegeam uneori vre-o broşură provenită dela oameni cari îl informau, astfel cum ar fi lucrarea despre partidul Socialist am predat-o Dlui Melbourne,cu toate că desigur Dl.T.Petrescu trebuia să i-o fi înmânat.- Une-ori.

Tot din teancul acela am ales şi o scrisoare pe 3 pagini a lui Mank despre crearea part.agrarian.-

---

ss.V.V.Serdici
ss.30.8.47.

30 ani

D E C L A R A T I E

Asupra celor publicate de Biroul Presei am vorbit anterior.

Biroul Presei avea de scop, astfel cum a fost construit pentru a transmite pentru interior acele ştiri, cari în vederile D-lui Maniu, puteau menţine încrederea în tactica preconizată de dsa, iar pentru străini ştiri cari să arete in străinătate greutăţi mari cari le întâmpină acţiunea partidului.

Acesta este motivul pentru care de foarte multe ori buletinele aveau o natură tendenţioasă.

Astfel conducerea partidului ţinea f.mult ca zilnic să se dea ştiri cari să arate că peste tot partidul este atacat, siluit, ingrozit de perspective de a vedea oamenii săi chiar asasinaţi. Astfel de ştiri, scrise pe note de mână se trimiteau zilnic de Secretariatul General, de Dl.Maniu, de fruntaşii ai Partidului (Gh.Popp, Coporu, Leon, Solomon, etc.) cari se scriaua fără a fi controlate, şi de altfel ne lipseau şi ori ce mijloace de control la Birou. Dl.Maniu ţinea ca aceste ştiri să fie transmise cât de urgent la Misiuni, şi de multe ori trebuiam din ordinul lui să merg personal cu arătarea de astfel de note în original.-

Misiunile de sigur erau f.bucuroase de a primi astfel de ştiri şi cereau complectarea lor şi apoi, dădeau chiar indicaţii în ce sens trebueşte lucrat.

Incet, încet, îndrumările dela Misiuni deveneau mai presante şi ni se cereau şi alte informaţiuni. Astfel mi s'a cerut odată de Dl. Hulick să stabilim o reţia de informaţie asupra activităţei militare, însă nu am putut satisface aceste cerinţi arătând că nu dispunem de personalul necesar. Deasemeni ni se cereau informaţiuni asupra organizaţiei Siguranţei, pentru care iară l'am sfătuit să caute altă organizaţie, noi neavând un persónal format pentru astfel de acţiuni, iar eu personal neavând experienţă pentru ele.

Stiu că atât Dl.Maniu cât şi Secretarul General, Dl.Mihalache şi anturajul lor, aveau fel de fel de legă-

..//..

turi şi acopereau cu multă grijă aceste concibiabule, cari atunci când Dl.Maniu locuia la mine, avea grijă să ordone dactilografei Clara Romano, să evacueze şi holul care preceda camera Dlui Maniu ? Aceasta se făcea şi când diferiţi ofiţeri deblocaţi cum era de pildă Generalul Gherges venea. Dl.General într'o zi mi-a cerut să-l introduc la Dl.Maniu,căci a construit o schemă de rezistenţă şi dădea să mi-o explice. Generalul vă va putea spune că l'am rugat să păstreze expunerea pentru Dl.Maniu, căci eu nu mă ocup cu aceste chestiuni.

Misiunile cereau şi material informativ dar era greu de procurat,pentru că tot materialul era românesc,noi nu puteam să-l traducem; totuşi cereau tot ce puteam şti despre celelalte partide,inclusiv Comuniştii. Despre acestea însă nu găseam materialul necesar printre teancurile de documente la dispoziţia D-lui Maniu,care orimea zilnic de peste tot plicuri etc.-

Stiu deasemeni că Dl.Maniu se ocupa intens cu anumite propuneri a ofiţerilor deblocaţi şi că adesea vedea pe capii acestor organizaţii. Personal eram însă ţinut departe.-

Am avut informatori din Ministere: astfel pe Dl. Ţancu din Economia Naţională care a fost de două ori la mine şi mi-a dar datele asupra Conv.Com.Ruso-Române, şi Dl.Prof.Tătaru care mi-a dat datele cu colectările de cereale.- Aceste informaţiuni le-am transmis misiunilor.

Un alt informator al meu pentru chestiuni interne era Dl.Cârje, dar pentru ştiri de mică informaţie.-

Dela Ministerul Agriculturei am primit informaţii prin Dl.Ghiţulescu, directorul Reformei Agrare,care a venit de vre-o 2 ori la mine cu informaţii pe cari apoi le-am predat misiunilor. Informaţiunile erau relative la aplicarea Reg.Agrare, distrugerea inventarului viu şi mort etc., (aplicarea reformei etc.)

Date despre Reşiţa, producţia curentă,am obţinut dela Dl.Grl.Cassian, care însă mi le-a adus din proprie iniţiativă,şi o singură dată.-

Asupra schimbărilor în armată îmi dădeau informaţii Dl.Col.Stoika şi Cassian (Grl.) Se ocupau în deosebi de E.C.P.

Nimeni din aceştia nu primea bani de la mine.

Aceştia aci inşiraţi sunt în tot cazul cei mai

principali şi de cari mi-am amintit acum.

De aceste lucruri se interesa Dl.Hulick şi Melbourne. La Engleji Dl.Porter. Dl.Robinson dela Engleji, mi-a oferit într'o zi 1947 să plătească pe Prof.Tătaru, însă i-am spus că acesta nu va primi.

Asupra metodelor lor de lucru faţa de mine pot spune numai atât că, cu ocazia vizitelor la ei, îmi spuneau pe faţă că-i interesează un subiect sau altul (din cele arătate mai sus) şi-mi dădeau tot timpul să le procor. Când le predam, îmi cereau să spun sursa, şi o notau pe document, cu arătarea calităţei persoanei.-

Bani nu am cerut de la ei, şi nici nu mi-au dat. Imi dădeau însă destul de des ţigarete, dar când ceream servicii minime, de ex. că le dau 10 dolari să comande ţigări, spunea Dl.Melborne că în urma scandalului cu ţigările în Germania, s'a interzis exportarea lor.

La Engleji este Dl.Porter care pare a fi intelligence oficer-ul lor. Dl.Robinson, ataşatul comercial este Conservator, nu-i bine văzut de ei şi nici el nu apreciază pe ceilalţi.-

Ştiu că nu-i vede bine, pentru că vorbind cu el când i-am predat actul Reşiţa, mi-a vorbit cu dispreţ de calităţile Dlui Holman şi a le lui Porter.-

Menţionez că nu mai am de adăugat nimic esenţial asupra activităţei mele şi nici asupra celei a Dl.Maniu.

ss. V.V.Serdici
30.8.1947

IV

II/2 30 VIII

00379

D E C L A R A T I E

Asupra celor gândite de Dl. Maniu mai am de spus că odată a intervenit la Dl. Holman ca să poată pleca Dl. Mihalache. Holman i-a răspuns " că nici nu a auzit aceasta" că dacă Dl. Mihalache se află in străinătate, atunci da, se va putea interveni pentru viză pentru el.

Vorbind in ultimul timp cu Dl. Maniu despre aceast Dl. Maniu mi-a spus că mă inseală memoria si că n'a spus niciodată asa ceva.-

Deasemeni a intervenit pentru Visoianu, care era la Frankfurt / la Americani/ si pentru Aujnit si Malaxa / tot la U.S.A./ ca acestia să poată pleca in America.-

Dl. Maniu punea mare preţ pe intâlnirea echipei care este peste hotare si banii care erau la Zurich, din fondul cel de 22 molioane fr. elv. a lui Cretzeanu, cred că era controlat el.-

Nu mi-a spus, dar el nici nu spune nimănui . Doar din atitudini diverse am dedus-o cu toate că se văita adesea că Aug. Popa si Cornel Bianu nu au bani.-

Astfel de planuri a Dlui Maniu eu nu cunosc căci nu mi-a incredinţat nimic altceva. Nici faţă de ministri străină, când traduceam eu, nu a exprimat alte planuri, deastfel admosfera era totdeauna foarte rigid diplomati că .-

de exclus

Cred si sunt sigur că singurul om cu care schimb confidenţe era Dl. Leucuţia. Cred că este singurul om căruia îi incredinţa secretele sale si cu cari le discut Noi toţi ceilalţi eram niste simplii pioni.-

In ce priveste biroul meu de presă, afirm cu toată tăria că afară de buletine si afară de informarea cu documente relativ la activitatea internă prin informa torii arătaţi, nu făceam altceva. De astfel afirm că toa tăria că afară de cpt. Kay care-l vedeam des, căci el mai venea pe la mine, pe Porter nu l-am văzut decât foar te rar, odată la masă la el, si de 4 ori in biroul său in tot timpul dela 23 August 1944. A venit la mine de 2 ori.

./.

000380

la masă si de două ori altfel, şi mi-a vorbit inclusiv de ceace se spune de noi in Anglia, si să ne punem pe treabă să ne creem specialişti.-

Pe Dl. Hulick l-am văzut odată in casă lui la masă poate chiar de două ori, tot la masă, La mine odată, iar la el in birou destul de des, până in 1946, Mai, când incepând cu traducerile către Maniu si Miniştrii nu l-am mai văzut decât pe Dl. Melbourne, destul de multe ori.

Pe Dl. General Schuyler numai la recepţii, iar pe Lowell, odată la masă la Dl. Sabin Manuilă. Dela americani mai cunoşteam pe Dl. Shea, dar extrem de puţin si pe Dl Buta si Fuguson. Pe ambii i-am văzut numai de 2-3 ori fără a avea vre'o importanţă si fără a-i căuta eu.-

Nu exista casă conspirativă in legătură cu mine in orice calitate.-

In afară de cele arătate se poate foarte bine să mai existe in activitatea mea ceva, dar aceasta trebuie să fie cu totul neimportant căci astfel mi-aş aduce fără indoială imediat aminte . Ca si pe Anglo-Americani, pe cari, afară de Key si Melbourne îi vedeam din an in Paşte, aşa chiar pe Dl. Maniu in 1944 şi 1945 îl vedeam relativ rar. In cazul cel mai bun de 2 ori pe săptămână. Numai in timpul biroului de presă Dec. 944 vara 1945 il vedeam mai des, si apoi când s'a mutat la mine. Afară de Bir. Presei nici Maniu nici altul nu mi-a incredinţat nici un fel de insărcinare . Acest contact atât de delăsat pare că nu sunt in curent cu atâtea din acţiunile Dlui Maniu şi pe cari nu le pot bănui.-

/ss/ Vasile Serdici.-

30 August 1947.-

VI

31 august

00381

DECLARATIE

Subsemnatul V. Serdici declar următoarele :
Dl. St. Stoika mi-a povestit,atunci când avea proectul său de reorganizare a oştirei,la mine acasă,principalele puncte pe care le atingea . Si anume : desorganizarea actuală voită de guvern a oştirei,in rândul intâi prin desolvarea tuturor elementelor bune din armată,Iar ofiţerii rămaşi la comandă au fost dublaţi cu E.C.P.-işti; cari sunt comandanţi efectivi. Aceştia ţin conferinţe cu trupe in vederea introducerii noului spirit comunist.-

Pentru reorganizarea Dsa.preconiza in rândul intâiu rechemarea vechilor cadre si mărirea numărului oştirei prin noi recrutări şi inglobarea prizonierilor aflaţi la Americani.- Aceasta pentru eluciderea prevederilor tratatului de pace si infiinţarea unor şcoli de aviaţie civilă care să mărească camuflat numărul aviatorilor. Deasemeni să se vor trimite ofiţeri in străinătate de unde se vor intoarce la momentul oportun gata instruiţi.-

Dl.STOIKA era conducătorul Cercului Militar, in luptă cu Gl. Negrei,luptă care nu s'a terminat. In acest cerc militar se recrutau ofiţeri deblocaţi care xxxxxxx urmau apoi să compună cadrele pentru o acţiune viitoare,când ar veni momentul oportun. Asupra generalilor cari actualmente erau in pregătire pentru răsturnarea guvernului nu cunosc nimica,Dl. Stoika nu mi-a spus şi este posibil că aşa azi ca şi in toate privinţele primesc ordinii dela Dl. Maniu,căruia îi raporta regulat, să nu spună nimănui nimic.-

In ce priveste rapoartele asupra situaţiei in jandarmeria si politie după 6 Martie 1945,am cerut Dlui Gral Barbu,care mi-a spus că va lucra cu gral Zorzor,şi am trimis vorbă Dl. Bianu să redacteze câte un raport pe cari le-am şi primit şi le-am şi primit şi le-am predat misiunilor Key si Melbourne.-

./.

Nu tin minte exact ce cuprindeau cele câteva foi, dar si intr'un caz şi celălalt mi-aduc aminte că se vorbea despre inlocuirea vechilor cadre cu unele noi, făcuţi peste noapte sefi de posturi sau comisari, şi de cele mai multe ori din elemente minoritare unguri sau evrei.-

Raportul cu jandarmeria nu l-a dat Barbu/ ci celălalt Bucur.-

Despre 8 Noembrie am arătat in buletinul obişnuit pe care l-am trimis corespondentilor si misiunilor/ anglo-Americani / in care am scris despre cele petrecute la 8 Noembrie 1945 astfel cum văzusem si eu si mai cu seamă cum xxxxx mi-a povestit Banu Ghica. Dealtfel Solomon imi spusese cu 2-3 zile că tineretul va fi masat pe str. Wilson, membrii din P.N.T. la Soc. de Arşi gări din clădirea Fundaţiile Regale. Că Dl. Gral Barbu este conducător al grupelor Englezii mi-au spus că ştie ci mai bine căci au filmat.-

Stiu că această manifestaţie a fost pregătită până la detalii / de la Dr. Solomon/

Banu Ghica mi-a povestit, că el conducea echipa lângă xxxxx poarta Palatului, cum a răsturnat camioanele, şi tot echipa lui a incendiat camioanele cu muncitorii cari le ocupau. Muncitorii din camioane "erau Nationali Tărănisti căci strigau Regele si Petru Groza, pe când cei N.T, strigau Regele si Patria.-

Tot Banu Ghica imi povesteşte si aceasta, am mai auzit-o dela altă lume, că in faţa cercului Militar şi pe str. Sărindar au fost atacaţi oameni care aveau aparenţe de evrei şi că s'a strigat " Jos Jidanii " .-

Aceste lucruri au fost făcute de manifestanţii conduci de B. Ghica şi conducătorii tineretului P.N.T..-

Despreacest lucru nu am relatat nimic in buletinul predat misiunilor.-

In buletin nu am trecut lucrurile aşa cum se intâmplaseră in realitatea pentru următoarele motive : 1.- eu nu le-am văzut cu ochii mei ci mi-au fost relatate de Banu Ghica si mulţi alţii si 2/ nuputeam trece lucruri cari erau in defavoarea part. N.T.-

Lafel si celelalte stiri nu erau verificate de mine ci le transmiteam aşa cum le primeam/ de era informatia că Guv. intrunesti tineret evreu pe cari îi trimite la Belgrad, dezordini pe C.F.R, micsorarea stocului de vite prin colectare, dispoziţia flotei noastre.-

./.

Raportul privitor la umflarea sarcinilor Ţării prin aplicarea armistiţiului mi-a fost dat de Dl. Maniu, ca să le predau misiunilor Anglo-Americane.-

L-am predat Dlui Key si Melbourne în câte un exemplar. Conţinutul acestui raport se întipărise xxxxxxxx bine în mintea Dlui Maniu, dovadă că am fost de nenumărate ori martor când Dsa faţă de şefii misiunilor sau ziarişti străini, faţă de deputatul Platt-Mills a menţionat această chestiune.-

In acest raport se arăta că ţara a pierdut circa 1.1oo.ooo $ în favoarea Rusilor.-

Raportul acesta a fost de un vizitator pe care nu-l stiu nefiind natural de faţă, după câte mi-a spus Dl. Maniu.-

La Dl Maniu veneau zilnic câte 1oo-12o persoane din cari primea cel puţin 3o-4o. Intre ei erau desigur mulţi care în vederea unor alte vremuri aduceau fel şi fel de informaţii necontrolate pentru a-şi crea titluri la recunoştinţă în viitor.-

/ss/ V. Serdici.-

31 August 1947.-

.11

31 august

00384

D E C L A R A T I E

Subscrisul V. Serdici declar următoarele : Dl. St. Stoika mi-a povestit, atunci când avea proectul său de reorganizare a oştirei, la mine acasă, principalele puncte pe care le atingea . Si anume : desorganizarea actuală voită de guvern a oştirei, in rândul intâi prin desolvarea tuturor elementelor bune din armată, Iar ofiţerii rămaşi la comandă au fost dublaţi cu E.C.P.-işti; cari sunt comandanţi efectivi. Aceştia ţin conferinţe cu trupe in vederea introducerii noului spirit comunist.-

Pentru reorganizarea Dsa. preconiza in rândul intâiu rechemarea vechilor cadre si mărirea numărului oştirei prin noi recutări şi inglobarea prizonierilor aflaţi la Americani.- Aceasta pentru elucidarea prevederilor tratatului de pace si infiinţarea unor şcoli de aviaţie civilă care să mărească camuflat numărul aviatorilor. Deasemeni că se vor trimite ofiţeri in străinătate de unde se vor intoarce la momentul oportun gata instruiţi.-

Sl. STOIKA era conducătorul Cercului Militar, in luptă cu Gl. Negrei, luptă care nu s'a terminat. In acest cerc militar se recrutau ofiţeri deblocaţi care xxxxxxx urmau apoi să compună cadrele pentru o acţiune viitoare, când ar veni momentul oportun. Asupra şuerurilor cari actualmente erau in pregătire pentru răsturnarea guvernului nu cunosc nimica, Dl. Stoika nu mi-a spus şi este posibil să aşa azi ca şi in toate privinţele primese ordinii dela Dl. Maniu, căruia îi raporta regulat, să nu spună nimănui nimic.-

In ce priveste rapoartele asupra situaţiei in jandarmeria si politie după 6 Martie 1945, am cerut Dlui Gral Barbu, care mi-a spus că va lucra cu gral Zorzor, şi am trimis vorbă Dl. Bianu să redacteze câte un raport pe cari le-am şi primit şi le-am şi primit şi le-am predat misiunilor Key si Melbourne.-

./.

Nu tin minte exact ce cuprindeau cele câteva foi,dar si intr'un caz şi celălalt mi-aduc aminte că se vorbea despre inlocuirea vechilor cadre cu unele noi,făcuţi peste noapte sefi de posturi sau comisari,şi de cele mai multe ori din elemente minoritare unguri sau evrei.-

Raportul cu jandarmeria nu l-a dat Barbu,iar celălalt Bucur.- 00385

Despre 8 Noembrie am arătat in buletinul obişnuit pe care l-am trimis corespondentilor si misiunilor/ anglo-Americani / in care am scris despre cele petrecute la 8 Noembrie 1945 astfel cum văzusem si eu si mai cu seamă cum xxxxx mi-a povestit Banu Ghica. Dealtfel Solomon imi spuse ce cu 2-3 zile că tineretul va fi masat pe str. Wilson, membrii din P.N.T. la Soc. de Răzi guări din clădirea Fundaţiile Regale. Că Dl. Gral Barbu este conducător al grupei. Englezii mi-au spus că ştie si mai bine căci au filmat.-

Stiu că această manifestaţie a fost pregătită până la detalii / de la Dr. Solomon/

Banu Ghica mi-a povestit,că el conducea echipa lângă xxxxxx poarta Palatului,cum a răsturnat camioanele,şi tot echipa lui a incendiat camioanele cu muncitorii cari le ocupau. Muncitorii din camioane erau Nationali Tărănişti căci strigau Regele si Petru Groza,pe când cei N.T. strigau Regele si Patria.-

Tot Banu Ghica imi povesteşte si aceasta ,am mai auzit-o dela altă lume,că in faţa cercului Militar şi pe str. Sărindar au fost atacaţi oameni care aveau aparenţe de evrei şi că s'a strigat " Jos Jidanii" .-

Aceste lucruri au fost făcute de manifestanţii conduşi de B. Ghica şi conducătorii tineretului P.N.T..-

Despreacest lucru nu am relatat nimic in buletinul predat misiunilor.-

In buletin nu am trecut lucrurile aşa cum se intâmplaseră in realitatea pentru următoarele motive : 1.- eu nu le-am văzut cu ochii mei ci m'aiu fost relatate de Banu Ghica si mulţi alţii si 2/ nuputeam trece lucruri cari erau in defavoarea part. N.T.-

Lafel si celelalte stiri nu erau verificate de mine ci le transmiteam aa cum le primeam/ de ex. informatia că Guv. intruneşti tineret evreu pe cari îi trimite la Belgrad,dezordini pe C.F.R,micşorarea stocului de vite prin colectare,dispoziţia flotei noastre.-

./.

Raportul privitor la umflarea sarcinilor Ţării prin aplicarea armistiţiului mi-a fost dat de Dl. Maniu,ca, să le predau misiunilor Anglo-Americane.-

L-am predat Dlui Key si Melbourne in câte un exemplar. Conţinutul acestui raport se intipărise ~~intipărise~~ bine in mintea Dlui Maniu,dovadă că am fost de nenumărate ori martor când Dsa faţă de sefii misiunilor sau ziarişti străini,faţă de deputatul Platt-Mills a menţionat această chestiune.-

In acest raport se arăta că ţara a pierdut circa 1.100.000 $ in favoarea Rusilor.-

Raportul acesta a fost dat de un vizitator pe care nu-l stiu nefiind natural de faţă,după câte mi-a spus Dl. Maniu.-

La Dl Maniu veneau zilnic câte 100-120 persoane din cari primea cel puţin 30-40. Intre ei erau desigur mulţi, care in vederea unor alte vremuri aduceau fel şi fel de informaţii necontrolate pentru a-şi crea titluri la recunoştinţă in viitor.-

/ss/ V. Serdici.-

[redacted]

31 August 1947.-

31 aug

00387

DECLARATIE

Subscrisul V. Serdici declar următoarele :

Dl. St. Stoika mi-a povestit, atunci când avea proectul său de reorganizare a oştirei, la mine acasă, principalele puncte pe care le atingea. Si anume : desorganizarea actuală voită de guvern a oştirei, in rândul intâi prin desolvarea tuturor elementelor bune din armată, Iar ofiţerii rămaşi la comandă au fost dublaţi cu E.C.P.-işti; cari sunt ~~comandanţi~~ comandanţi efectivi. Aceştia ţin conferinţe cu trupe in vederea introduceri noului spirit comunist.-

Pentru reorganizarea Dsa. preconiza in rândul intâiu rechemarea vechilor cadre si mărirea numărului oştirei prin noi recutări şi inglobarea prizonierilor aflaţi la Americani.- Aceasta pentru eluciderea prevederilor tratatului de pace si infiinţarea unor şcoli de aviaţie civilă care să mărească camuflat numărul aviatorilor. Deasemeni că se vor trimite ofiţeri in străinătate de unde se vor intoarce la momentul oportun gata instruiţi.-

Dl. **STOIKA** era conducătorul Cercului Militar, in luptă cu Gl. Negrei, luptă care nu s'a terminat. In acest cerc militar se recrutau ofiţeri deblocaţi care XXXXXXX urmau apoi să compună cadrele pentru o acţiune viitoare, când ar veni momentul oportun. Asupra şuerurilor cari actualmente erau in pregătire pentru răsturnarea guvernului nu cunosc nimica, Dl. Stoika nu mi-a spus şi este posibil că asa aci ca şi in toate privinţele primea ordinii dela Dl. Maniu, căruia îi raporta regulat, să nu spună nimănui nimic.-

In ce priveste rapoartele asupra situaţiei in jandarmeria si politie după 6 Martie 1945, am cerut Dlui Gral Barbu, care mi-a spus că va lucra cu gral Zorzor, şi am trimis vorbă Dl. Bianu să redacteze câte un raport pe cari le-am şi primit şi le-am şi primit şi le-am predat misiunilor Key si Melbourne.-

./.

Nu tin minte exact ce cuprindeau cele câteva foi, dar si intr'un caz şi celălalt mi-aduc aminte că se vorbea despre inlocuirea vechilor cadre cu unele noi, făcuţi peste noapte şefi de posturi sau comisari, şi de cele mai multe ori din elemente minoritare unguri sau evrei.-

Raportul cu jandarmeria nu l-a dat Barbu, iar celălalt Bucur.-

Despre 8 Noembrie am arătat in buletinul obişnuit pe care l-am trimis corespondentilor si misiunilor/ anglo-Americani / in care am scris despre cele petrecute la 8 Noembrie 1945 astfel cum văzusem si eu si mai cu seamă cum ~~xxxxx~~ mi-a povestit Banu Ghica. Dealtfel Solomon imi spusese cu 2-3 zile că tineretul va fi masat pe str. Wilson, muncitorii ~~membrii~~ din P.N.T. la Soc. de Arhitecţi din clădirea Fundaţiile Regale. Că Dl. Gral Barbu este conducător al grupelor Englezii mi-au spus că ştie si mai bine căci au filmat.-

Stiu că această manifestaţie a fost pregătită până la detalii / de la Dr. Solomon/

Banu Ghica mi-a povestit, că el conducea echipa lângă ~~xxxxx~~ poarta Palatului, cum a răsturnat camioanele, şi tot echipa lui a incendiat camioanele cu muncitorii cari le ocupau. Muncitorii din camioane nu erau Nationali Tărănisti căci strigau Regele si Petru Groza, pe când cei N.T, strigau Regele si Patria.-

Tot Banu Ghica imi povesteşte si aceasta, am mai auzit-o dela altă lume, că in faţa cercului Militar şi pe str. Sărindar au fost atacaţi oameni care aveau aparenţe de evrei şi că s'a strigat " Jos Jidanii" .-

Aceste lucruri au fost făcute de manifestanţii conduşi de B. Ghica şi conducătorii tineretului P.N.T..-

Despreacest lucru nu am relatat nimic in buletinul predat misiunilor.-

In buletin nu am trecut lucrurile aşa cum se intâmplaseră in realitatea pentru următoarele motive : 1.- eu nu le-am văzut cu ochii mei ci m'-aiu fost relatate de Banu Ghica si mulţi alţii si 2/ nuputeam trece lucruri cari erau in defavoarea part. N.T.-

Lafel si celelalte stiri nu erau verificate de mine ci le transmiteam aşa cum le primeam/ de ex. informatia că Guv. intruneşti tineret evreu pe cari îi trimite la Belgrad, dezordini pe C.F.R, micsorarea stocului de vite prin colectare, dispoziţia flotei noastre.-

./.

Raportul privitor la umflarea sarcinilor Ţării prin aplicarea armistiţiului mi-a fost dat de Dl. Maniu, ca să le predau misiunilor Anglo-Americane.-

L-am predat Dlui Key si Melbourne în câte un exemplar. Conţinutul acestui raport se intipărise ~~ixxipxrixx~~ bine în mintea Dlui Maniu, dovadă că am fpst de nenumărate ori martor când Dsa faţă de şefii misiunilor sau ziarişti străini, faţă de deputatul Platt-Mills a menţionat această chestiune.-

0389

In acest raport se arăta că ţara a pierdut circa 1.1oo.ooo $ în favoarea Rusilor.-

Raportul acesta a fost de un vizitator pe care nu-l stiu nefiind natural de faţă, după câte mi-a spus Dl. Maniu.-

La Dl Maniu veneau zilnic câte 1oo-12o persoane din cari primea cel puţin 3o-4o. Intre ei erau desigur multi care în vederea unor alte vremuri aduceau fel şi fel de informaţii necontrolate pentru a-şi crea titluri la recunoştinţă în viitor.-

/ss/ V. Serdici.-

31 August 1947.-

31 aug. 947

00390

Am debitat în viaţa politică creîndu-mi o organizaţie proprie "Blocul Românesc" la T - M, cu care am şi câştigat o primă victorie electorală la 10 Ianuarie 931, când am câştigat conducerea Camerei de Agr. T.M.

Scurt după aceea la 1 Iunie 1931, în pact electoral cu dr.Lupu am intrat pentru întâia oară în Parlament ca deputat opoziţionist de T.M. In cartel cu dr.Lupu am câştigat şi alegerile din 1932, contra N.T., iar în 1933, deastă dată înscris formal la dr.Lupu, am câştigat pentru a treia oară locul meu în parlament. Prin fuziunea dintre dr.Lupu şi N.T., am devenit în acel an N.T. Am făcut fuziunea cu inimă uşoară ştiind că prin ea forţele ţărăniste nu pot fi decât întărite. Si cu toate că cunoscând bine curatul spirit democratic al doctorului Lupu şi situaţia încă radicală a partidului său, şi ştiind deasemeni că partidul N.T. au multe deficienţe, pe cari le semnalasem scurt înainte încă în Cameră contra N.T., am sperat sincer că dr.Lupu devenind vicepreşedinte, nu va lăsa să nu influenţeze conducerea şi să fie îndreptate unele din turpitudinile marelui Partid N.T., care trebuia prin nouile noastre forţe să fie silit să stea pe lângă programul său, care este un program foarte generos, bun şi care îmbrăca toate condiţiunile pentru ducerea mai departe a luptei noastre pentru libertate şi dreptate socială în România.

Erau deci N.Tărăniştii singurul partid în care puteam trăi şi desvolta lupta mea pentru democraţie.

In noua mea calitate de deputat Naţ.Tărănist, am continuat activitatea mea parlamentară. Ca în trecut m'am ocupat de multiple probleme. Mulţămită mie, ca iniţiator parlamentar, s'a făcut legea pentru interzicerea jocurilor de noroc. Mulţămită mie, iar ca iniţiator, s'a votat legea zahărului, sabotată apoi la Senat de Argetoianu, pus în slujba fabricilor de zahăr. Mulţămită mie am amendat legea conversaţiei, întroducându-se la articolul creditorilor cari intră în conversiune şi avocaţii cu creanţele lor de

./.

onorarii, marea racilă a vieţii satelor din Ardeal.
Tot eu am demascat, în tăcerea mormântală a Camerei, nemaipomenitul jaf în cele 7.200.000.000 lei ale art.62 din legea conversiunii pentru despăgubirea unor institutii pentru pierderile suferite cu conversiunea.

De câte ori păşeam la tribuna Camerei pentru a vorbi în acele chestiuni, sau pentru etatizarea Băncii Naţionale, banca întâia a Naţ.Tărăniştilor, ocupată permanent de Virgil Madgearu, Ghelmegeanu, Călinescu, Andrei, se golia şi mergeau la bufet, pentru a marca incintei că Serdici vorbeşte în nume personal nu ca N.Tărănist.

Pentru amendarea legii conversiunei şi pentru munca de fiecare zi depusă la Minister pentru uşurarea necazurilor lor, pentru veşnica mea prezenţă între ei, ţăranii de pe Târnava s'au legat de mine şi în atâtea alegeri, mereu violentate, au stat neclintiţi pentru mine şi mi-au menţinut, înfrângând teroarea şi furtul urnelor.

La 20 Decemvrie 1937 m'am prezentat din nou în faţa urnelor, de astă dată pentru prima oară ca naţional ţărănist. Astfel că dela începutul carierii mele de ţărănist manist, am trebuit să sufăr cea mai mare deziluzie: mergeam în înţelegere electorală cu partidul pistolerilor, cu codreniştii. Eram deabea intrat într'un angrenaj - care azi îl văd ca diabolic - şi eram numai un modest membru la partidului; eu nu mă puteam opune.

Am reuşit şi în aceste alegeri. Fără folos, căci curând după aceea parlamentul este dizolvat şi activitatea de partid interzisă. Deabea la 23 August 1944 eşim la iveală, în ziua mult aşteptată a eliberărei. Mai mult, dl.Maniu era şi stăpânul celor trei guverne cari s'au succedat până la 6 Martie 1945.

Plecarea noastră dela Guvern în 5 Martie 1945, în rafalele gloanţelor trase în români şi de români, a fost o mare sdruncinare pentru mine, şi din acea zi am început să gândesc la trecut, la viitor. Nu eram membru în conducere, şi cuvântul meu nu-l puteam spune.

M'am gândit la trecut. M'am gândit la cele făcute în adevăr de guvernele naţional ţărăniste, şi la progra-

./.

mul minunat al Partidului. Criticasem atunci vehement acţiunea lor, dar azi era acţiunea mea.

Programul proclamă preocupări de armonizare socială, punând în frunte massele ţărănişti.

Si ce s'a făcut ? S'au înteţit pretenţiile industriei parazitare hrăpăreţe, din taxe grele de export ale cerealelor, meşterul madgearu crease şi mai grelele "cedări de devize", toate provenite din sudoarea ţăranului. Iar scandaloase beneficii mergeau prin obţinerea de devize la curs oficial, între proprietarii industriei parazitare. Nu o spun acum. Am spus-o la votarea - pe care am putut-o împiedeca, a legii cartelurilor a Dlui Lugojanu (am scos şi broşura: Jaful cartelurilor).

Dar proprietatea mică , care ne angajam s'o protejăm ? A făcut dl.Mihalache legea sa a circulaţiei bunurilor, prin care a pălmuit programul şi a creat chiaburimea satelor şi proletarii lor.

Programul nostru proclama descătuşarea muncii, că munca nu este marfă. Ce am făcut ? Legi minunate, cele mai frumoase şi cele mai avansate din Europa, din lume. E Era mare meşter D.R.Ioaniţescu. Dar soarta muncitorului nu a fost schimbată de aceste legi; nici case, nici băi, nici salarii, nici stabilitate şi nici hrană şi nici dreptate. Au rămas veşnicii suspecţi subversivi, au rămas paria, marfa.

Dar democraţia afirmată de programul minunat ? Nu garantam noi oare libertăţile cetăţeneşti ? Când însă a putut partidul comunist scoate gazetă sau ţine întruniri fără xxxxx riscul închisoarei ? Ce protest au făcut deputaţii naţional ţărănişti şi dl.Maniu sau Mihalache sau Madgearu când au fost eliminaţi deputaţii comunişti din Cameră ? Cine a disolvat Blocul Muncitoresc Ţărănesc? Cine se mândrea cu năşia lui Codreanu ? Cine a căutat furt electoral cu pistolerii lui Zelea ? Cine a disolvat sindicatele din 1929 ? Cine a guvernat cu stare de asediu şi cine a judecat cu Curţi Marţiale deţinuţii politici ? Si, Doamne, cine n'a găsit vreo conciliere chiar de erau nebuni, şi a tras în muncitorii la Lupeni ? Si cine a tot făcut deosebiri rasiale ? Oricine-şi aduce aminte de

./.

00393

manifestările studenţeşti din timpul guvernărilor naţional ţărăniste, iar la 8 Noemvrie 1945 iar s'a strigat "jos jidanii" şi au fost maltratări pe stradă conduse de Mani Ghica şi prietenii săi din partid.

Dar în sânul partidului nostru democratic ? Era o mare necuviinţă să-i aduci aminte dlui Maniu că delegaţia permanentă este perimată, că funcţionează din 1935 şi că programul minunat spune că la 4 ani se va reînoi. Dl. Maniu, îţi spunea : nu trebue pusă chestia asta gingaşă. Si astfel delegaţia ruginită din 1935 mergea mai departe, când se ivea un loc Mihalache îşi coopta nepoţii sau oameni fără trecut, iar un om ca mine cu 6 legislaţii de opoziţie, eu nu-mi găseam loc în ea. Si dl.Maniu pe de altă parte coopta nepoţii şi favoriţii.

Dar cu reforma agrară ? Am stat pe lauri. Nu atribuiam înfăptuirea primei reforme. Dar promiseserăm s'o compectăm şi aceasta o aştepta ţărănimea în August 1944. In loc de aceasta noi făceam referate, ba unul din referenţi propunea să se lase proprietarului câte un pogon de epuse de casă (Dr.Gerota). Iar Ministerul nostru crease o comisie, şi dl.Hudiţă, ministru plin, nu depunea legea aşteptând disciplinat instrucţiunile dlui Mihalache. Eu unul am resimţit adâncă umilire văzând tergiversarea păcătoasă. Am demisionat din Comisie, în care faţă şi de Vasile Luca, ceream un plafon nu de 50 Ha dar de 8 ha. Am trebuit să vedem apoi, cum era ce ne impunea prima latură a minunatului program a trebuit fi realizat, repede, imediat de un partid care nu avea un aşa minunat program. Cât am durat noi marii noştri moşieri jubilau că bună-i conducerea, că a trecut primejdia.

Dar cu politica faţă de naţionalităţi ? De evrei am vorbit. Dar cu ungurii ce am făcut ? Am început-o cu gărzile Iuliu Maniu şi într'o clipă am sărit înapoi peste cei 20 - 30 ani trecuţi, ca să ne regăsim iar cu concepţiile de duşmănie iremediabilă din anii 1918. Atrocităţle din Trei Scaune au pecetluit concepţii, cari trebuiau să fie de mult renegate. Iar cei mai inimoşi şi de bună credinţă dintre noi, mergeau de bine cuvântau aceste gărzi. (Ilie Lazăr).

./.

Iată democraţia partidului naţional ţărănist. Una era scris în poartă, alta se făcea după gard.

Tot aşa, la poartă stă stegarul şi proclamă cu insistenţă "suntem numai noi adevăraţii prieteni ai Rusiei Sovietice. Numai noi am recunoscut-o încă din 1920. Titulescu era al nostru. Dar după gard ce se face? Se insistă să facă răsboi între americani şi ruşi, căci de sub noui dărîmături, poate o ieşi un nou 23 August, pe care apoi cu ajutorul Anglo-Saxon, orice ne-ar costa aceasta, nu l'ar mai pierde din mână. Dl.Maniu doară nu lupta numai pentru România. O spunea cu insistenţă miniştrilor anglo-saxoni Holman şi Benyi: Eu lupt şi pentru Anglia şi America. Iar ziaristului Lavrance îi spunea că România este singura stâncă în drumul Rusiei către Mediterană şi că soarta armatelor americane din Grecia depinde dacă ei ştiu să menţină intactă această stâncă. O ştiu mai bine ca oricine: eu am tradus aceste cuvinte.

Dl.Maniu spunea în nenumărate rânduri, impresionând adânc partizanii prieteni ai săi, cari la rândul lor spuneau masselor aceste cuvinte: Regimul comunist din România va anexa ţara înainte de 2 - 3 luni Rusiei Sovietice. Azi dl.Maniu uitând peremptoriile sale afirmaţie declară solemn că este convins că Rusia nu urmăreşte alipirea ţării. Azi însă nu-l aude nimeni, iar eu cu durere văd că una spunea la poartă unde proclama prietenie faţă de U.R.S.S. iar alta după gard, pentru a rupe poporul de simpatie faţă de U.R.S.S. susţinând că vor să ne anexeze.

Programul partidului proclamă iubirea de pace. Dar dl.Maniu pleacă încovoiat de amărăciune din audienţă dela dl.Holman când acesta i-a spus că în nici un caz nu va fi răsboi pentru România.

Acestea au fost gândurile mele amare gândind la trecutul, în care îmi angajasem tinereţele mele, tot entuziasmul meu, toate nădejdile mele, în care angajasem viaţa mea şi a familiei mele.

Mă svârcoleam acum în anxietate. Convorbirile pe cari le tradusesem între dl.Maniu şi miniştri anglo-americani îmi arătaseră adevărata, necontrafăcută ima-

./.

gine pe care se profila viitorul. Faptul că trebuisem să mă leg de discuţiune absolută îmi apărea acum mult vorbitor. Eu deacum ştiam. Nu ştiau ei, bieţii mei colegi. Dar eu ştiam. Si dl.Maniu, chiar când era întrebat în delegaţia permanentă tăcea. Tăcea pentru ca nu cumva lumea ştiind să se trezească.

Mă svârcoleam în nelinişte. Catastrofa mi se părea de neocolit. Trebuia să sar din barcă înaintea furtunii. Dar amânam de azi pe mâine. O fals înţeleasă disciplină de partid, falsă şi goală loialitate.

Dar vine 31 Ianuarie 1947. Moldovenii mor pe capete de foame. Preoţii nu mai înmormântează decât grupe,grupe. Si americanii oferă să trimită grâu. Intreabă şi părerea dlui Maniu. Si d-sa îmi spune: mergi şi le spune că şi eu vreau, dar că acest Guvern nu merită să-i încredinţez un bob de grâu. Si în particular : Comuniştii vor face succes politic din ajutorul care va veni.

Cu amărăciune plin în suflet fac comunicarea: şi Românii mor pe capete. Pentru salvarea Moldovenilor a refuzat ajutorul. Dar ajutor totuşi cerea dela anglo-americani, un ajutor asemuit celui dat în Grecia (convorbirea cu ministrul Holman) când am tradus cererea dlui Maniu de a fi ajutaţi nu numai grecii şi turcii dar şi românii.Iar dl.Holman i-a răspuns că toate sunt seriate, că există o listă de prioritate şi că va veni şi rândul nostru. Dacă aşa va fi ajutorul când va veni sorocul listei de prioritate pentru noi, apoi dea domnul să nu ne vie. Ar însemna alte distrugeri, alţi români amorîţi de români cu arme străine. Da, din suflet o dorim toţi românii şi ne refuzăm a crede că aşa nu va fi, dorim o Românie independentă pe deplin : supusă nici ruşilor,dar nici americanilor şi englejilor.

Ajutorul american fusese refuzat. Si cu mirare vedeam că nici C.A.R.S.-ul nu l'am susţinut. O făceau oamenii sărmani, muncitorii o făceau salariaţii. Dl.Maniu nu a avut acest gând, iar în cercurile noastre conducătoare sugestia era primită cu răceală. C.A.R.S.-ul este o organizaţie comunistă. Iar moldovenii continuau să moară de foame. Si aici putem afirma că una proclamau lumii, că N.T. sunt partid de masse, dar în acţiune nu

./.

întindeam mâna noastră în ajutorul acestor masse.

Eram, cum spuneam în mare frământare. Vedeam venind catastrofa dar tot mai ezitam. Dar nu știam că trăesc pe un vulcan. Acum am văzut, acum știu. Am văzut-o în scris. Am văzut că sub oblăduirea dlui Mihalache se punea la cale organizații subterane, organizații de luptă între români. Le pregătea Cercul Profesional Militar. Si încă în ultima ședință a delegației permanente N.țărăniste dl.Maniu afirma răspicat: suntem un partid de masse și ne repugnă acțiunea subterană. Nici unul dintre noi n'are voie să se ocupe cu astfel de mișcări și acțiuni. Si când dl.Maniu pronunța aceste cuvinte, vecinul său din dreapta, dl.Mihalache, oblăduia crearea unei vaste organizații subterane, o adevărată mobilizare românească care avea să lupte pe pământ românesc cu români.

Dar delegația permanentă multe nu știa. Bietul coleg Ion dela Dolj ia cuvântul în ultima noastră ședință și adresându-se dlui Maniu îi spune în cuvinte mișcătoare, plin de îngrijorare: Dle Maniu, noi din provincie trăim ca în pustiu. Noi nu știm nimic din cele ce se petrec. Dvs.vedeți toate și vedeți și miniștri străini. Comunicați-ne și nouă impresiunile Dvs., ca și noi să ne putem da seama încotro mergem. Iar dl.Maniu care știa, dl.Maniu îi spune că a cules impresii foarte optimiste, în sensul că în curând vom fi ajutați în sensul dorit de dsa adică că ne va veni salvarea dintr'un conflict anglo-american și ruși.

Iată dle Maniu de ce vin azi și te acuz ! Dumneata cu știință și cu voință ai lăsat în întunerec atâția oameni de omenie, oameni devotați, oameni cinstiți, oameni cu necazuri. Dacă acești oameni știau și ei, apoi ei schimbau drumul partidului, căci atunci fiecare ar fi văzut înaintea lui inevitabila catastrofă a partidului, și a noastră a tuturor, cari, vezi doamne, conduceam partidul. Il conduceam din întuneric, căci dumneata nu permiteai ca vălul să fie ridicat, nu permiteai ca o rază de lumină săpătrundă în judecățile prietenilor d-tale.

Tăcerea d-tale dle Maniu ne-a dus în pușcării.

./.

Tăcerea d-tale ne-a fărâmat existenţele, şi ne-a cufundat familiile în griji, necazuri mari, în lipsuri. Tăcerea d-tale a făcut zob atâtea existenţe.

==

De aceea eu azi cu adând regret privesc viaţa mea cheltuită în deşert, de aceea regret că am crezut în d-ta şi secondanţii d-tale: dvs.sunteţi acei cari aţi prăvălit nenorocirea peste noi cu ştiinţă şi voinţă.

De aceasta te acuz domnule Maniu şi dumnezeu să te ierte dacă mai poţi avea iertare.

ss. N.V.Serdici.

Tăcerea dtale dle Maniu ne-a făcut complicii d-tale în creare de dificultăţi masselor noastre. Obscurantizaţi de tăcerea dtale, lăsaţi în ignoranţa realităţilor, noi am încurajat rezistenţa masselor, am întârziat comuniunea tuturor românilor în acelaş efort.

1 sept

00398

D E C L A R A T I E

Subscrisul V. Serdici declar următoarele :

Proectul de reorganizare al armatei mi-a fost dat de Stefan Steika ca să-l prezint Dlui Maniu. L-am prezentat, dsa la citit,şi mi-a spus că pot să-l dau Dlui Melbourne, ceace am şi făcut.-

Aceasta cam prin timpul cât locuia Dl. Maniu la mine/ 3o August-22 Dec- 1946/.-

Totxxx ce mi-a aduce asupra continutului este că se prevedea excluderea E.C.P.-istilor,rechemarea vechilor cadre, noi recrutări şi a acelor cari erau prizonieri in zona americană,pentru mărirea efectivelor.-

Reţin aceste lucruri din explicaţiile orale cari xx mi le-a dat cu acea ocazie Dl. Steika.-

/ss/ V. Serdici

1 Septembrie 1947.-

Planul de organizare mi-a fost preluat de Dl. Col. Steika la mine acasă cu ocazia unei vizite intre Septembrie si Decembrie 1946. I-am spus DluinSteika să-l prezinte personal, dar dsa a răspuns că plecând să-l dau eu, ceace am făcut. Dl. Maniu cetindu-l mi-a spus "poti să-l dai Dlui Melbourne ".

Eu l-am predat,ca orice altă hârtie,ca din partea partidului.-

Nici un alt ofiter din C.P.M. nu mi-a prezentat vre-o lucrare privitoare la reorganizarea armatei. Deasemeni este singura lucrare care mi-a adus-o pentru Dl. Man Dl. Col. Steika.-

Prezenta declaratie o dau de voe bună şi o susti

/ss/ V. Serdici.-

1 Septembrie 1947.-

4

1.428

00399

D E C L A R A T I E

Subscrisúl Vasile Serdici, declar următoarele:

In vara lui 1941, pe cand conduceam pe dl Maniu cu maşina mea la Sibiu, am proposit seara la Braşov in casa Dlui Mihai Popovici. Acolo se afla Ministrul Statelor Unite Dl Gunther Mott, cu Dna dr. Lupu şi familia Popovici.

După masa de seară Dl Gunther Mott s'a retras cu dl Maniu şi dr Lupu intr'un fumoir, iar după aceia dl Mihai Popovici m'a trimis la ei ca să inlesnesc o traducere a convenţiei.

Dl Gunther Mott mi-a predat două telegrame, cari, semnate de Subsecretarul de Stat la Externe U.S.A. Sumner Wells, spuneau că America inţelege foarte bine ca armatele române să meargă pană la Nistru, insă să se facă tot psobilul ca in nici un caz Romania să treacă Nistrul şi să devie astfel stat agresor.

Dl Maniu i-a explicat că are multe dificultăţi cu Gl Antonescu pe această chestie şi că Antonescu a explicat că armata română făcand parte dintr'un anumit dispozitiv, oprirea la Nistru va fi imposibilă, insă se vor opri la Bug.

Ministrul nu a fost mulţumit cu acest răspuns şi l'a rugat pe dl Maniu săşi reia presiunile.

In chestiunea consilieratului Regal al Dl Mihalache, Dl Maniu imi spúnea pe vremea aceia cand il conduceam cu maşina, tot in 1941-42: "eu i-am tras atenţia să nu facă acest pas, căci Regele Carol nu doreşte alta decat să-l compromită şi in acelaş partidulşi că după ce va imbrăca uniforma, nu-l va mai consulta niciodată". (In adevăr Regele Carol ii spunea lui Mihalache că are nevoie de sfatul său in toate zilele, dar pentru aceasta trebue să imbrace o calitate oficială, deci să fie Consiliu Regal). Mihalache declara de altfel şi mie că a avut consimţământul D Maniu.

Eu nu pot să-mi dau părerea, căci nu ştiu care este adevărul.

Cu altă ocazie Maniu mi-a spus că şi in chestia Voluntariaţului dl Mihalache l'a sfătuit să nu meargă voluntar. Dl Mihalache susţinea insă faţă de mine in casa lui

./.

Popescu Mehedinţi din str.Filaret că a avut consimţământul D Maniu.

Am avut această conversaţie cu prilejul când i-am raportat că am fost după cum mă rugase la Ministerului de Agricultură şi că in adevăr se iau măsuri să-l exproprieze total ca voluntar de răsboiu.

Pentru a-i da acest răspuns,m'am dus la Popescu Mehedinţi,unde se afla D Mihalache.Cu acest prilej am spus Dlui Mihalache că după părerea mea a greşit,dar că acum trebue la contestaţia care o face să ia lucrurile in piept şi să apere situaţia de voluntar.La aceasta el mi-a răsouns că a avut incuviinţarea D Maniu.

Eu nu ştiu care este adevărul,dacă a avut sau nu asentimentul lui Maniu.

In aceiaş discuţie in casa lui Popescu Mehedinţi Dl Mihalache a mai declarat că atunci când şi-a dat demisia din Consilieratul Regal ar fi spus Regelui Carol că el nu va mai apare dela Dobreşti decât atunci când va simţi că-l chiamă ţara şi că acest lucru l'a simţit când a sunat mobilizarea in 1941.Dl Mihalache mi-a declarat atunci că a făcut o cerere la M.St.M. să fiu inrolat,cerere la care răspunsul că va fi luat in considerare in momentul oportun.In continuare Dl Mihalache mi-a declarat că mareşalul Antonescu aflând despre cererea făcută şi răspunsul căpătat a dat ordin ca dl Mihalache să fie mobilizat la Cartierul General şi că Dl Mihalache i-a cerut Mareşalului "Antonescu ori să fie trimis pe front,ori să fie trimis la vatră,căci la Cartierul General nu vrea să rămână.

Dl Maniu avea o părere bună despre Mihalache (cel puţin aşa o manifesta) astfel mi-a spus odată in maşină:"dacă eu voi muri,voi să ascultaţi de Mihalache",Eu imediat l'am contrazis şi i-am spus că eu unul nu o fac nici in ruptul capului ca şi mulţi alţi prieteni.Dl Maniu s'a supărat foc şi a spus că suntem cu toţii nebuni.Legionarii erau mai bine văzuţi de Dnii Leucuţia şi dr Virgil Solomon.

In ce priveşte pe Leucuţia,am simţit-o din faptul că de cate ori intrebam mirat de prezenţa sau admisiunea vreunuia,de Leucuţia nici nu discuta cu mine,ci pur şi simplu spunea:"lasă-l că-i băiat bun şi va fi util".(redau sensul, cuvintele pot fi altele).

Aşa mi-a răspuns in cazul lui Pădureanu,lui Bani Ghica.Dr Virbil Solomon intra insă şi in discuţie,arătând că

00401

dacă nui ia P.N.T ii ia comuniştii, sau spunea că sunt mai dinamici, că pot fi agresivi, pe când N.Tărăniştii sunt crescuţ in spirit prea molatec.

Cât despre părerea Dlui Maniu arăt că avea aceleaşi argumentaţii. Astfel mi-a spus intr'o zi despre Bani Ghica că de aceia e curajos pentru că are educaţie legionară.

Părerile Dlui M.Popovici erau mai temperate, căci despre 8 Nov,1945 mi-a spus "eu am spus de la inceput că nu trebue manifestaţie care degenerează in provocaţiune.

In legătură cu cele petrecute la 8.XI.1945, ştiu dela d dr.Virgil Solomon, Bărbuş, Tarţea şi Ilie Lazăr.

După 8 Noemvrie, poate la 9 sau lo, Dl Penescu m'a prevenit la telefon că-mi trimite o fotografie şi mă roagă, adăugând că-i dorinţa Dlui Maniu, să fac după ea vreo 5o-6o exemplare bătute la maşină, iar fotocopia să o predau la Misiunea Americană şi că-mi va trimite una pentru Mis.engleză şi că l'a costat loo.ooo lei.

Ceiace am executat: copiile le-am predat in aceiaş seară curierului Ioniţă dela Club, iar fotocopiile la Misiuni Dl Melbourne personal, spunându-i insă că conţinutul mi se pare prea ridicol ca să fie adevărat, dar că dl Penescu susţine că e realitate (eu mi-am exprimat o părere personală, care de altfel o exprimasem şi Dlui Penescu).

Fotocopia reprezenta un document care mi se părea apocrif din cauza evidenţei neverosimilităţei ei. Conţinutul era cam următoarele: un ordin din partea Ministerului de Interne, cu ştampilă, două semnături şi Nr.de eşire, in care se făcea cunoscut de către Min.de Interne unor centre comuniste că pentru 8 Noemvrie 1945, camioanele C.F.R. vor fi masate in spatele Fundaţiilor Regale, oamenii cari ii ocupă vor convorbi şi fuma şi când manifestaţia N.T. va fi in toi, camioanele vor năvăli asupra manifestanţilor N.Tărănişti şi-i vor stâlci şi imprăştia.

Când i-am atras atenţia Dlui Penescu cu lucrul nu-mi pare verosimil, Dsa a reafirmat că documentul este autentic şi că-l va costa loo.ooo lei.

ss.V.V.Serdici

1 Sept 1947

12 sept

00402

D E C L A R A T I E

Subscrisul V. SERDICI declar următoarele:

Planul de reorganizare al Armetei mi-a fost de Dl. Col.St.Stoika care mi-a spus să-l dau Dl Maniu.

L'am prezentat Dlui Maniu, Dsa l'a cetit şi mi l'a restituit spunându-mi: "dă-i-l Dlui Melbourne,cea ce am şi făcut.

Nu ţiu minte data exactă când s'a intâmplat aceasta însă pot afirma cu precizie că aceasta a avut loc în perioada dintre 30 August 1946 şi 22 Decembrie 1946, timpul cât a locuit la mine Dl.Maniu.-

Când Dl. col.Stoika mi-a adus planul de reorganizare al armatei, eu i-am să-l predau chiar Dsa Dl.Maniu, dar a răspuns, că trebue să plece, şi atunci l'am dat eu.

Când l'am predat dlui Melbourne,l'am predat ca orice altă hârtiê ca din partea partidului Naţioanal-Tărănesc.

De la Dl.Col.Stoika Stefan, n'am mai primit nici o altă lucrare intitulată " Plan de reôrganizare a Armatei.

Planul de reorganizare al Armatei care mi s'a prezentat aici şi l'am vizat este întocmai cu acel adûs de Dl.Col.St.Stoika.

ss. V. Serdici

1 Septemvrie 1947

1 sept

00403

D E C L A R A T I E

Subscrisul V. Serdici declar următoarele :

Proectul de reorganizare al armatei mi-a fost dat de Stefan Steika ca să-l prezint Dlui Maniu. L-am prezentat, dsa la citit, şi mi-a spus că pot să-l dau Dlui Melbourne, ceace am şi făcut.-

Aceasta cam prin timpul cât locuia Dl. Maniu la mine/ 30 August-22 Dec- 1946/.-

Totxxx ce mi-a aducê asupra continutului este că se prevedea excluderea E.C.P.-istilor, rechemarea vechilor cadre, noi recrutări şi a acelor cari erau prizonieri in zona americană, pentru mărirea efectivelor.-

Reţin aceste lucruri din explicaţiile orale cari xx mi le-a dat cu acea ocazie Dl. Steika.-

/ss/ V. Serdici

1 Septembrie 1947.-

Planul de organizare mi-a fost preluat de Dl. Col. Steika la mine acasă cu ocazia unei vizite intre Septembrie si Decembrie 1946. I-am spus DluinSteika să-l prezinte personal, dar dsa a răspuns că plecând să-l dau eu, ceace am făcut. Dl. Maniu cetindu-l mi-a spus "vpoti să-l dai Dlui Melbourne ".

Eu l-am predat, ca orice altă hârtie, ca din partea partidului.-

Nici un alt ofiter din C.P.M. nu mi-a prezentat vre-o lucrare privitoare la reorganizarea armatei. Deasemeni este singura lucrare care mi-a adus-o pentru Dl. Mani Dl. Col. Steika.-

Prezenta declaratie o dau de voe bună şi o sustin

/ss/ V. Serdici.-

1 Septembrie 1947.-

1/2/

1 sept.

00404

D E C L A R A T I E

Subscrisul V. SERDICI declar următoarele:

Planul de reorganizare al Armatei mi-a fost de Dl. Col.St.Stoika care mi-a spus să-l dau Dl Maniu.

L'am prezentat Dlui Maniu, Dsa l'a cetit şi mi l'a restituit spunându-mi: "dă-i-l Dlui Melbourne, cea ce am şi făcut.

Nu ţiu minte data exactă când s'a intâmplat aceasta însă pot afirma cu precizie că aceasta a avut loc în perioada dintre 30 August 1946 şi 22 Decembrie 1946, timpul cât a locuit la mine Dl.Maniu.-

Când Dl. col.Stoika mi-a adus planul de reorganizare al armatei, eu i-am să-l predau chiar Dsa Dl.Maniu, dar a răspuns, că trebue să plece, şi atunci l'am dat eu.

Când l'am predat dlui Melbourne, l'am predat ca orice altă hârtie ca din partea partidului Naţional-Ţărănesc.

De la Dl.Col.Stoika Stefan, n'am mai primit nici o altă lucrare intitulată " Plan de reorganizare a Armatei.

Planul de reorganizare al Armatei care mi s'a prezentat aici şi l'am vizat este întocmai cu acel adus de Dl.Col.St.Stoika.

ss. V. Serdici

1 Septemvrie 1947

1 sept

00405

D E C L A R A T I E

Subscrisul V. Serdici declar următoarele :

Proectul de reorganizare al armatei mi-a fost dat de Stefan Steika ca să-l prezint Dlui Maniu. L-am prezentat, dsa la citit, şi mi-a spus că pot să-l dau Dlui Melbourne, ceace am şi făcut.-

Aceasta cam prin timpul cât locuia Dl. Maniu la mine/ 3o August-22 Dec- 1946/.-

Tatxxx ce mi-a aduce aminte asupra continutului este că se prevedea excluderea E.C.P.-istilor, rechemarea vechilor cadre, noi recrutări şi a acelor cari erau prizonieri in zona americană, pentru mărirea efectivelor.-

Reţin aceste lucruri din explicaţiile orale cari xx mi le-a dat cu acea ocazie Dl. Steika.-

/ss/ V. Serdici

1 Septembrie 1947.-

Planul de organizare mi-a fost preluat de Dl. Col. Steika la mine acasă cu ocazia unei vizite intre Septembrie si Decembrie 1946. I-am spus DluinSteika să-l prezinte personal, dar dsa a răspuns că plecând să-l dau eu, ceace am făcut. Dl. Maniu cetindu-l mi-a spus "poti să-l dai Dlui Melbourne ".

Eu l-am predat, ca orice altă hârtie, ca din partea partidului.-

Nici un alt ofiter din C.P.M. nu mi-a prezentat vre-o lucrare privitoare la reorganizarea armatei. Deasemeni este singura lucrare care mi-a adus-o pentru Dl. Man Dl. Col. Steika.-

Prezenta declaratie o dau de voe bună şi o susti

/ss/ V. Serdici.-

1 Septembrie 1947.-

00406

D E C L A R A T I E

Subscrisul V. SERDICI declar următoarele:

Planul de reorganizare al Armatei mi-a fost de Dl. Col.St.Stoika care mi-a spus să-l dau Dl Maniu.

L'am presentat Dlui Maniu, Dsa l'a cetit și mi l'a restituit spunându-mi: "dă-i-l Dlui Melbourne,cea ce am și făcut.

Nu țin minte data exactă când s'a intâmplat aceasta însă pot afirma cu precizie că aceasta a avut loc în perioa da dintre 30 August 1946 și 22 Decembrie 1946, timpul cât a locuit la mine Dl.Maniu.-

Când Dl. col.Stoika mi-a adus planul de reorganizare al armatei, eu i-am să-l predau chiar Dsa Dl.Maniu, dar a răspuns, că trebue să plece, și atunci l'am dat eu.

Când l'am predat dlui Melbourne,l'am predat ca ori-ce altă hârtie ca din partea partidului Național-Țărănesc.

De la Dl.Col.Stoika Stefan, n'am mai primit nici o altă lucrare intitulată " Plan de reorganizare a Armatei.

Planul de reorganizare al Armatei care mi s'a presentat aici și l'am vizat este întocmai cu acel adus de Dl.Col.St.Stoika.

ss. V. Serdici

1 Septemvrie 1947

I

2 sept

00407

DECLARATIE

Subscrisul VASILE SERDICI declar următoarele:

In vara lui 1941 pe când conduceam pe dl. MANIU cu maşina mea la Sibiu, am poposit seara la Brasov în casa Dlui MIHAI POPOVICI. Acolo se mai aflau Ministrul Statelor Unote dl. GUNTHER MOTT, dl. Dr. N. LUPU, şi familia POPOVICI După masa de seara, dl. GUNTHER MOTT s'a retras cu Dl. MANIU şi Dr. LUPU intr'un fumoir, iar ~~xxxxxxxxxxx~~ după aceea Dl. MIHAI POPOVICI m'a trimis la ei ca să înlesnesc o traducere a conversaţiei.-

Dl. GUNTHER MOTT a predat Dlui MANIU 2 telegrame semnat de subsecretarul de Stat de Externe SUMNEI WELLS Conţinutul telegramelor era acesta: America înţelege foarte bine că armatele Române să meargă până la Nistru, însă să se facă tot posibilul ca în niciun caz România să nu treacă Nistrul şi să devină astfel stat agresor.

Dl. MANIU i-a explicat că generalul ANTONESCU arată că Armata Română făcând parte dintr'un anumit dispozitiv, oprirea la Nistru va fi imposibilă însă se vor ~~xxx~~ opri la Bug. Ministrul n'a fost mulţumit cu acest răspuns şi l-a rugat pe dl. MANIU să ~~xxx~~ insiste pe lângă ANTONESCU.-

/ss/ V.V. SERDICI.-

2 SEPTEMBRIE 1947.-

2 sept 1947

20

00408

D E C L A R A T I E

Subscrisul Vasile Serdici, declar următoarele:

In vara lui 1941, pe cand conduceam pe dl Maniu cu maşina mea la Sibiu, am poposit seara la Braşov in casa Dlui Mihai Popovici. Acolo se afla Ministrul Statelor Unite Dl Gunther Mott, cu Dna dr. Lupu şi familia Popovici.

După masa de seară Dl Gunther Mott s'a retras cu dl Maniu şi dr Lupu intr'un fumoir, iar după aceia dl Mihai Popovici m'a trimis la ei ca să inlesnesc o traducere a convenţiei.

Dl Gunther Mott mi-a predat două telegrame, cari, semnate de xxxxxxxxxxx Subsecretarul de Stat la Externe U.S.A. Sumner Wells, spuneau că America inţelege foarte bine ca armatele române să meargă pană la Nistru, insă să se facă tot psobilul ca in nici un caz Romania să treacă Nistrul şi să devie astfel stat agresor.

Dl Maniu i-a explicat că are multe dificultăţi cu Gl Antonescu pe această chestie şi că Antonescu a explicat că armata română făcand parte dintr'un anumit dispozitiv, oprirea la Nistru va fi imposibilă, insă se vor opri la Bug.

Ministrul nu a fost mulţumit cu acest răspuns şi l'a rugat pe dl Maniu săşi reia presiunile.

In chestiunea consilieratului Regal al Dl Mihalache, Dl Maniu imi spunea pe vremea aceia cand il conduceam cu maşina, tot in 1941-42: "eu i-am tras atenţia să nu facă acest pas, căci Regele Carol nu doreşte alta decat să-l compromită şi in acelaş partidulşi că după ce va imbrăca uniforma, nu-l va mai consulta niciodată". (In adevăr Regele Carol ii spunea lui Mihalache că are nevoie de sfatul său in toate zilele, dar pentru aceasta trebue să imbrace o calitate oficială, deci să fie Consiliu Regal). Mihalache declara de altfel şi mie că a avut consimţământul D Maniu.

Eu nu pot să-mi dau părerea, căci nu ştiu care este adevărul.

Cu altă ocazie Maniu mi-a spus că şi in ches Voluntariatului dl Mihalache l'a sfătuit să nu meargă luntar. Dl Mihalache susţinea insă faţă de mine in casa lui

./.

Popescu Mehedinţi din str.Filaret că a avut consimţământul D Maniu.

Am avut această conversaţie cu prilejul când i-am raportat că am fost după cum mă rugase la Ministerului de Agricultură şi că in adevăr se iau măsuri să-l exproprieze total ca voluntar de răsboiu.

Pentru a-i da acest răspuns,m'am dus la Popescu Mehedinţi,unde se afla D Mihalache.Cu acest prilej am spus Dlui Mihalache că după părerea mea a greşit,dar că acum trebue la contestaţia care o face să ia lucrurile in piept şi să apere situaţia de voluntar.La aceasta el mi-a răsouns că a avut incuviinţarea D Maniu.

Eu nu ştiu care este adevărul,dacă a avut sau nu asentimentul lui Maniu.

In aceiaş discuţie in casa lui Popescu Mehedinţi Dl Mihalache a mai declarat că atunci când şi-a dat demisia din Consilieratul Regal ar fi spus Regelui Carol că el nu va mai apare dela Dobreşti decât atunci când va simţi că-l chiamă ţara şi că acest lucru l'a simţit când a sunat mobilizarea in 1941.Dl Mihalache mi-a declarat atunci că a făcut o cerere la M.St.M. să fiu inrolat,cerere la care răspunsul că va fi luat in considerare in momentul oportun.In continuare Dl Mihalache mi-a declarat că mareşalul Antonescu aflând despre cererea făcută şi răspunsul căpătat a dat ordin ca dl Mihalache să fie mobilizat la Cartierul General şi că Dl Mihalache i-a cerut Mareşalului Antonescu ori să fie trimis pe front,ori să fie trimis la vatră,căci la Cartierul General nu vrea să rămână.

Dl Maniu avea o părere bună despre Mihalache (cel puţin aşa o manifesta) astfel mi-a spus odată in maşină:"dacă eu voi muri,voi să ascultaţi de Mihalache",Eu imediat l'am contrazis şi i-am spus că eu unul nu o fac nici in ruptul capului ca şi mulţi alţi prieteni.Dl Maniu s'a supărat foc şi a spus că suntem cu toţii nebuni.Legionarii erau mai bine văzuţi de Dnii Leucuţia şi dr Virgil Solomon.

In ce priveşte pe Leucuţia,am simţit-o din faptul că de cate ori intrebam mirat de prezenţa sau admisiunea vreunuia,de Leucuţia nici nu discuta cu mine,ci pur şi simplu spunea:"lasă-l că-i băiat bun şi va fi util".(redau sensul, cuvintele pot fi altele).

Aşa mi-a răspuns in cazul lui Pădureanu,lui Bani Ghica.Dr Virbil Solomon intra insă şi in discuţie,arătând c*

dacă nui ia P.N.T ii ia comuniştii,sau spunea că sunt mai dinamici,că pot fi agresivi,pe când N.Tărăniştii sunt crescuţ in spirit prea molatec.

Cât despre părerea Dlui Maniu arăt că avea aceleaşi ar gumentaţii.Astfel mi-a spus intr'o zi despre Bani Ghica că de aceia e curajos pentru că are educaţie legionară.

Părerile Dlui M.Popovici erau mai temperate,căci despre 8 Nov,1945 mi-a spus "eu am spus de la inceput că nu trebue manifestaţie care degenerează in provocaţiune.

In legătură cu cele petrecute la 8.XI.1945,ştiu dela d dr.Virgil Solomon,Bărbuş,Tarţea şi Ilie Lazăr.

După 8 Noemvrie,poate la 9 sau 1o,Dl Penescu m'a prevenit la telefon căşmi trimite ofotografie şi mă roagă,adăugând că-i dorinţa Dlui Maniu,să fac după ea vreo 5o-6o exemplare bătute la maşină,iar fotocopia să o predau la Misiunea Americană şi că-mi va trimite una pentruxmm Mis.engleză şi că l'a costat 1oo.ooo lei.

Ceiace am executat:copiile le-am predat in aceiaş seară curierului Ioniţă dela Club,iar fotocopiile la Misiuni Dl Melbourne personal,spunându-i insă că conţinutul mi se pare prea ridicol ca să fie adevărat,dar că dl Penescu susţine că e realitate (eu mi-am exprimat o părere personală, care de altfel o exprimasem şi Dlui Penescu).

Fotocopia reprezenta un document care mi se părea apocrif din cauza evidenţei neverosimilităţei ei.Conţinutul era cam următoarele:un ordin din partea Ministerului de Interne,cu ştampilă,două semnături şi Nr.de eşire,in care se făcea cunoscut de către Min.de Interne unor centre comuniste că pentru 8 Noemvrie 1945,camioanele C.F.R. vor fi masate in spatele Fundaţiilor Regale,oamenii cari ii ocupă vor convorbi şi fuma şi când manifestaţia N.T. va fi in toi,camioanele vor năvăli asupra manifestanţilor N.Tărănişti şi-i vor stâlci şi imprăştia.

Când i-am atras atenţia Dlui Penescu cu lucrul nu-mi pare verosimil,Dsa a reafirmat că documentul este autentic şi că-l va costa 1oo.ooo lei.

ss.V.V.Serdici

00411

D E C L A R A Ţ I E

Subscrisul V.Serdici declar:

Prima oară că am funcţionat ca interpret al Dlui Maniu pe lângă şefii de Misiuni (Anglo-American) a fost cam prin April 1946. Până atunci traducea ori Dl.Raca Georgescu ori Dl.Sabin Manuilă. Subiectul demersului Dlui Manui a fost să reclame că hotărârile dela Moscova (Dec.945) nu sunt ţinute în seamă, deşi dsa atrasase atenţia ambasadorilor cari l'au vizitat cam pe la 6 Ianuarie 46, că garanţiile Anglo-Americane sunt prea mari pe când dansul cere una mult mai mică. La expresia de minimum a străinilor Dl.Maniu a lămurit: prea mare, pentru că doară nu veţi mobiliza flota şi să o aduceţi la Constanţa, dacă un prefect de Constanţa înfrânge libertăţile noastre. Eu cu garanţia mică, un Ministru de Interne neutru, care ar lua de urechi pe prefect, ar pune în locul lui un om de treabă.

Dl.Maniu a mai vizitat Misiunile Engleză şi Americană în alte 5 rânduri:

1.) Aproximativ în luna Aprilie 1946 când a înfăţişat un dosar cu dovezi contra abuzurilor cari pretindea Dsa se faptuiau cu ocazia înscrierilor in listele electorale

2.) Aproximativ in August 1946 când a protestat, iarăşi prezentând un şir de documente (rapoarte a şefilor de judeţe, facsiunile şi originale a notarilor date de unii Pretori in vederea ţinerei alegerilor. Personal nu am văzut decat fugitiv, cand le preda Dl.Ministru, acele documente şi nu pot să-mi dau nici o părere asupra autentivităţei lor, Stiu insă că dosarele erau totdeauna compulsate de Secretariatul General.-

Am mai fost deasemeni intrevederi scurte inainte de alegeri, apoi în ultimele zile din Noembrie, şi in sfârşit ultima in April 1947.-

La toate aceste demersuri Dl.Maniu cerea intervenţiuni din partea Guvernelor Aliate (Engl.şi American.)

Inainte de alegeri a cerut cu insistenţă ca Engl. şi Americanii să trimită observatori oficiali, declarându-se nemulţumit cu ziariştii pe cari spunea Miniştrii Străini

..//..

că-i vor avea la dispoziţie. Engl.(Dl.Holman) a arătat Dlui Maniu că însăşi acordul dela Moscova opreşte trimiterea de observatori oficiali.-

La observaţia Dlui Maniu că faţă de halul de abandonare în care se află şi de abuzurile ce se petrèc Dsa vrea să renunţe să participe la alegeri.Dl.Holman n'a răspuns, însă Dl. Berry i-a spus că oficial nu poate da nici o părere insă personal crede că acela care nu luptă perde partida.

După alegeri Dl.Maniu protestând împotriva felului cum s'a desfăşurat alegerile a cerut D-lui Holman şi Berry să intervină ocazional pe lângă Rege să nu deschidă imediat Parlamentul până ce Guvernul celor 3 Puteri nu vor declara că acceptă alegerile. Dnii Miniştrii au spus că nu pot face acest lucru.-

In una din aceste convorbiri cu Dl.Holman, faţă fiind Dl.Robinson Dl.Maniu a spus că în acţiunea Englezilor faţă de promisiunile de la Yalta şi Moscova, Anglia îşi va pierde prestigiul în Estul European. Eu temperând traducerea am tradus "îşi va perde o bună parte din prestigiu" fiind însă de îndată constat de Dl.Robinson.

Părerea mea este că demersurile Dlui Maniu au fost aproape totdeauna urmate de diversele note transmise Guv. Român de Guvernul Anglo-American.-

La una din aceste intrevederi,dela sfârşitul Nov. 1946,a asistat şi Dl.Penescu care traducea în franţuzeşte, iar eu traduceam din englez în româneşte.

La una din aceste intrevederi Dl.Maniu s'a plâns că nu este sprijinit în nici un fel,de diplomaţia Anglo-Americană şi că dacă ştia aceasta el găsea calea a se împăca la timp cu Ruşii.-

Despre organiz.manifestaţiunii 1945 ştiu prea puţin,întru cât nu m'am interesat nici odată de astfel de lucruri. Cu aceste lucruri,în constant confidenţial,se ocupa Bani Ghica, Dr.Solomon,Ilia Lazăr şi probabil cu ştirea Dlui Penescu,După manifestaţie am aflat de la Dr.Solomon că Bani Ghica era incolonat cu tineretul pe Str.Wilson s'au în altă parte era o coloană din secţia muncitorească, nu ştiu însă cu cine, acestea conf.unui plan stabilit înainte de manifestaţii.

Despre evenimentele dela 24 II.1945 nu am nici cea

00413

mai depărtată idee,şi nimeni nu a pronunţat în faţa mea vre-un cuvânt din care aş fi putut deduce vre-o legătură între partidul N.T.şi aceste evenimente.

Dupe manifestaţia din 8 Noembrie Dl.Mih.Popovici mi-a spus acasă la mine că consideră că a fost o greşeală şi că este împotriva oricăror provocaţiuni în general.-

In ce priveşte sindicatele atitudinea conducerei noastre era potrivnică preferând sindicate diverse în locul sindicatului unic,neobligativitatea inscrierei şi susţinea că sindicatele trebue să fie numai profesionale şi nu politice.-

In privinţa intervenţiei pentru nerecunoaşterea Guv.Român dela 6 Martie 1945, aceasta s'a făcut la Americani de Dl.Maniu.Era prezent şi Dl.Gral Schuyler.

Iar în ce priveşte conf.păcei Dl.Maniu a cerut Americanilor(Dl.Berry) să stăruiască ca între delegaţii Români să figureze şi un reprezentant al part.N.Ţ.-

Intrebând într'o zi, mi se pare pe Dl.Leucuţia de unde are Gafencu bani să scoată cărţi aşa luxoase, să trăiască în Elveţia,la Paris şi Londra, mi-a răspuns că puizează din acel fond de 22 milioane franci elv.pe care Vişoianu l'a trimis legaţiei noastre din Ankara,de unde Cretzianu l'a transferat la Zürich.-

Intr'o zi, traducând pe Dl.Maniu la Dl.Holman,Dl. Maniu a cerut o intervenţie energică (Iulie 46) pe lângă Guv.Rus ca să oblige Guv.Român la respectarea acordurilor internaţională şi cerea ca Guv.R.să fie demis, căci acest Guv.va intenţiona să alipească Rom.la Rusia Sovietică. Dl. Holman i-a explicat Dlui Maniu că nu este încă momentul pentru intervenţii prea energice în România,întrucât Anglia şi U.S.A. având o infinitate de interese in discuţie cu Rusia,au o listă,aşa zis de prioritate,iar acum sunt la rând..... şi apoi Corea.-

Dl.Maniu plecând era f.amărât, şi bănuesc că motivul demisiei sale era acesta.-

Chiar în acea zi am fost chemat de Dl.Melbourn care m'a intrebat ce-i cu demisia Dlui Maniu,iar eu dând explicaţii,mi-a spus: mi-ar pare f.rău,lucru care l'am comunicat Dlui Maniu.-

Rapoartele,memorii,comunicate,mai importante ale Partidului nu le dădeam eu Englejilor şi Americanilor şi

..//..

exclusiv Dl.Penescu.-

Informaţiile cerute de Dl.Melbourne erau relativ la persoanele din partid (de ex. candidaţi, apoi deputaţi) sau la referinţa din gazete când pe chestiuni importanta era atacat Dl.Maniu sau Partidul.- S'a cerut şi informaţiuni asupra personalităţei Dlui Ralea.- Acêstea mi se cerea mie ca Birou al Presei. Celelalte informaţiuni de ordin politic le dădea Dl. Penescu.-

ss. V.V. Serdici.

F

2 sept

00415

D E C L A R A T I E

Subscrisul VASILE SERDICI declar următoarele:

In vara lui 1941 pe când conduceam pe dl. MANIU cu maşina mea la Sibiu, am poposit seara la Brasov in casa Dlui MIHAI POPOVICI. Acolo se mai aflau Ministrul Statelor Unote dl. GUNTHER MOTT, dl. Dr. N. LUPU, şi familia POPOVIC. După masa de seara, dl. GUNTHER MOTT s'a retras cu Dl. MANIU şi Dr. LUPU intr'un fumoir, iar ~~xxxxxxxxxx~~ după aceea Dl. MIHAI POPOVICI m'a trimis la ei ca să înlesnesc o traducer a conversaţiei.-

Dl. GUNTHER MOTT a predat Dlui MANIU 2 telegrame semnat de subsecretarul de Stat de Externe SUMNEI WELLS Conţinutul telegramelor era acesta: America înţelege foarte bine că armatele Române să meargă până la Nistru, însă să se facă tot posibilul ca în niciun caz România să nu treacă Nistrul şi să devină astfel stat agresor.

Dl. MANIU i-a explicat că generalul ANTONESCU arat că Armata Română făcând parte dintr'un anumit dispozitiv, oprirea la Nistru va fi imposibilă însă se vor ~~xxx~~ opri la Bug. Ministrul n'a fost mulţumit cu acest răspuns şi l-a rugat pe dl. MANIU să ~~xxx~~ insiste pe lângă ANTONESCU.-

/ss/ V.V. SERDICI.-

2 SEPTEMBRIE 1947.-

2 sept

00416

D E C L A R A T I E

Subscrisul V.V. SERDICI declar următoarele:

In jurul lui 1 Iulie 1947 ziaristul director a lui
New York Times, prin Dl. Liviu Nasta, telefonic mi-a cerut
să aibe o convorbire cu D.Maniu. A avut-o precum spuneam,
a doua zi după aceasta in casă la D.Romul Boilă, Strada
Delavrancea 57.

Intâlnirea era fixată pentru ora 3 p.m. însă Dl.
Maniu n'a venit decât la 3.40, întârziând la masă la Copo-
su. Dl.Lauwrence a venit punctual, ca şi mine, şi a, cău-
tat pe cât se poate să umplu cele 40 minute cu conversaţii
fără importanţă. Prezenţa mea în acest moment era datori-
tă faptului că Dl.Maniu m'a rugat să traduc interviewul.

Până la venirea Dlui Maniu, Lawrence m'a întrebat
dacă va putea publica tot ce-i va spune Dl.Maniu, la care
am răspuns, că da, eu natural neştiind ce-i va declara Dl.
Maniu.-

De îndată ce a venit Dl.Maniu a inceput conversaţia
Dl.Nasta stând lângă mine şi aducându-mi aminte când uitam
să traduc ceva din frazele lungi a dlui Maniu. Dl.Lawrence
a inceput discuţia spunând Dl.Maniu că pentru a nu perde
timpul cu întrebări, el îl roagă să-i facă o pictură a si-
tuaţiei actuale a Romîniei şi a adăugat că el nu este un
novice în chestiunile Estului European, că a petrecut 8
luni la Moscova, că a stat prin Polonia, în Grecia, dar
că totuşi în România este pentru prima oară. Că de aci
merge în Jugoslavia.

Dl.Maniu a început cu întâmplările dinainte de 23
August 44, arătând acţiunea sa pentru a ajunge la armis-
tiţiul de 23 August, care însă nu a fost semnat la 12
Sept.la Moscova, tergiversare dorită de Ruşi, din urma
cărui procedeu au tras profit mare.-

După acea a trecut la acordul dela Moscova, apoi a
cerut vegnic ca puterile Apusene să ia atitudine contra
tuturor încălcărilor acestui acord, însă fără rezultat.
La un moment dat Dl.Lawrance i-a spus că U.S.A.au intre-

..//..

prins o acţiune de ajutorare în Grecia şi că nu este exclus ca aceasta să fie extinsă la momentul oportun spre Nord. Dl.Maniu i-a spus că se teme că aceasta va fi prea târziu pentru România, şi i-a atras atenţia ca Americanii să nu-şi inchipue că situaţia lor este atât de sigură în Grecia. Aceasta ar putea fi dacă între Grecia şi Rusia ar exista State Suverane, dar cum Bulgaria, Jugoslavia şi Polonia sunt azi satelite ale Rusiei, numai România a rămas o stâncă care ar putea fi în calea Rusiei.-

Iar dacă şi această singură stânca va fi prăvalită, atunci Rusia cu cea mare uşurinţă va putea arunca în mare forţele americane aduse acolo.-

ss. V.V. Serdici

2/9/947.

I

4 sept.

00418

DECLARATIE
==========

Subscrisul Vasile Serdici, declar următoarele:

Dl.General Cassian, nerugat de mine, din proprie inițiativă mi-a adus într'o zi, cred că prin Mai 1947 un tablou cu producția curentă a Reșiței, și în care se arăta asemenea că la unele obiecte fabricate la Reșița, un procent de 5& % din producție era furnizat în contul armistițiului.

Este singura lucrare pe care mi-a dat-o.

El m'a rugat să-mi iau însemnările cari mă interesează și să i-o restitui a doua zi. Ei i-am copiat-o și i-am restituit-o.

Această copie am predat-o dlui Robinson, atașatul comercial al misiunei engleze în Str.Jules Michelet.

Dsa mi-a cerut numai sursa lucrărei nefăcând nici un comentariu.

Nu am întrebat în prealabil pe dl.Maniu dacă să predau dlui Robinson sau nu această lucrare, însă știam dela dl.Maniu din alte împrejurări că trebue să predau orice este în legătură cu executarea armistițiului și în general orice poate interesa misiunile. Intr'adevăr, comunicându-i, după acea dlui Maniu, lucrarea primită dela Grl Cassian, și că am predat-o dlui Robinson, d-sa mi-a spus "că e bine".

ss. V.V.Serdici.

4 Septemvrie 1947.

M.C.

4 Sept

I

00419

D E C L A R A T I E

Subsemnatul V.SERDICI declar următoarele:

Cam prin 1945 Cpt. KEY mi-a cerut relaţiuni despre mişcarea şi organizarea muncitorească din România. Eu le-am dat prea sumar, pentru că nu cunoşteam problema. De această problemă se ocupau alţii din P.N.T. (Ilie Lazăr, Georoceanu, Veniamin) Cpt. Key s'a dus atunci la Dl. Maniu, cu care vorbea Româneşte, şi-a cerut aceaşi chestie. In urmă Cpt.Key m'a batjocurit spunând că cea ce nu i-am dat eu, i-a dat Dl.Maniu.-

Altădată tot Cpt.Key mi-a cerut relaţii asupra mişcării antisemite din România, după 23 August 1944.-

M'am consultat şi am cerut relaţii de la Dl. Maniu şi Gh.Pop, dupe care am prezentat un răspuns verbal Dlui Key în care arătam că în ţară este un curent antisemit datorită lipsei de tact al Guvernului, şi că numai Dl.Maniu prin trecutul său de toleranţă ar putea să stăpânească acest curent dacă va fi adus la putere. Am avut impresia ca acest curent să stărue mai departe. Acest lucru l'am dedus din discuţia avută cu el.-

Dl.Melbourne mi-a cerut următoarele informaţii:

1.- Un tablou al tuturor candidaţilor ai partidului N.T. pentru alegerile din 19 Noembrie 1946, cu specificarea meseriei ce au.

Acest tablou l'am cerut Dlui Penescu, care din dispoziţia dlui Maniu mi l'a trimis şi astfel l'am predat Dlui Melbourne.-

2.- Un tablou al deputaţilor P.N.T. eşiţi la alegeri, cu indicaţii : vârsta, studii, meserii, demnităţi ocupate în trecut.-

L'am alcătuit cu ajutorul a diverşi prieteni şi a Secretarului General, şi l'am predat.-

3.- Intr'o conversaţie ocazională Dl.Melbourne

E.F. ..//..

m'a întrebat cine este Dl.Ralea, şi ce ştiu din trecut despre el.-

I-am dat informaţiune bune, Dl.Ralea fiind un prieten al meu, dar am spus deasemeni că plecând dela N.T. a fost şi Ministru sub Regele Carol. Că deasemeni a fost arestat în timpul lui Antonescu şi că eu i-am uşurat situaţia.-

4.- Tot astfel m'a întrebat, tot Dl. Melbourne ce ştiu despre preotul Vască. Am răspuns că n'am auzit de el. Ulterior informându-mă, am comunicat că Dl.Vască a fost N.Ţărănist, însă acum a trecut la F.N.D., că este f. inteligent, instruit, că a fost regretat la noi, cu toate că era cam "ratat".

Aceste informaţii mi l-a dat un prieten politic, care mi le-a dat. Nu-mi aduc aminte cine.-

ss. V.V. Serdici.

4 Septembrie 1947.

4 sept

00421

DECLARATIE

Subscrisul V.V. SERDICI declar următoarele :

Cerându-mi-se de Dl. MELBOURNE o dare de seamă asupra aplicării Reformei Agrare / asta spre sfârsitul 1946 sau începutul 947/ şi aceasta cu ocazia unei traducei care am făcut-o pentru Dl. MANIU, am rugat pe cunoscutul meu Dl. GHITULESCU, directorul Refeormei Agrare, din Ministerul Agriculturei să-mi facă o mică lucrare.-

După vre'o 3 săptămâni, după ce am mai revenit odată cu cererea mea, Dl. GHITULESCU mi-a predat la mine acasă vre'o trei pagini scrise de mână, dar poate şi la maşină, în care arăta suprafaţa expropiată, numărul împroprietăruţilor, abuzuri ale Comitetului locale şi situaţia de distrugere a inventarului mort.

Am predat-o aşa cum am primit-o, un singur exemplar, Dl Roy Melbourne, în româneşte, care a cerut numai sursa. Eu am indicat pe Dl. GHITULESCU şi calitatea dsale.-

/ss/ V.V. Serdici

4 Septembrie 1947.-

4 sept 1947

00422

DECLARATIE

Subscrisul V.V. SERDICI declar următoarele :

Pe Dl. Profesor TATARU îl cunosc însă din Mediaş,căci făcea parte din fosta mea organizaţie N.T. de acolo.-

L'amxrmgmt revăzut la Bucureşti,unde venea să-l viziteze pe Dl. MANIU cu care era bun prieten, şi-i aducea veşti dela Bădăcini,locuind acum acolo,la Oradea Marea unde are un unchiu bogat,de ale cărui treburi se ocupa.-

Fără ai-o cere,eu necunoscând măcar existenţa acestor procese verbale,dsa mi-a adus intr'o seară din Noembrie, o pagină de hârtie nişte notiţe de mână,privitor colectărilor de grâu pe vre'o 5 săptămâni,începând din Octombire 1946. Se arătau cantităţile de gâru,orz,ovăz,porumb,secară colectate şi distribuţia lor. Se arătase că marea parte a grâului era repartizată pe art. 1o din Armistiţiu.-

Peste vre'o lună şi jumătate,la inceputul Januarîe 1947, mi-a adus însă o asemenea notiţă,iar prietena sa Dra. CARMEN ANDRONACHE, mi-a adus prin Mai 1947,o a treia şi ultimă notiţă de aceaş natură ca celelate două.

Prima notiţă,transcrisă de mine, am arătat-o Dlui MANIU şi l-am intrebat dacă trebuie s'o dau la Misiuni, iar Dsa după ce a citit a spus că-i foarte interesant şi să le dau.

Dl. TATARU nu a mai fost la mine, dar Dra. ANDRONACHE care lucra la M.E.N.,cred că Directia Cerealelor, azi dimisonată,a venit in Mai,aducându-mi şi o petiţie ca să fie numită la Educ. Naţ. N'am mainavut timp să încerc să fac această numire.-

N'am dat bani nimănui, nici dl. TATARU nici Drei ANDRONACHE. Din contră Dl. TATARU când venea îmi aducea câte puţină făină.-

Am predat câte un exemplar Dlui ROY MELBOURNE,dela Misiunea Americană şi Dl. PORTER dela Misiunea Engleză. Ei n'au făcut nici un comentariu,au cerut numai sursa.- Eu i-am indicat pe Dra. ANDRONACHE.-

/ss/ V.V. SERDICI

4 Septembrie 1947.-

4 sept

00423

DECLARATIE

Subscrisul V.V. SERDICI declar următoarele :

Pe Dl. Profesor TATARU îl cunosc însă din Mediaş, căci făcea parte din fosta mea organizaţie N.T. de acolo.-

L'am revăzut la Bucureşti, unde venea să-l viziteze pe Dl. MANIU cu care era bun prieten, şi-i aducea veşti dela Bădăcini, locuind acum acolo, la Oradea Marea unde are un unchiu bogat, de ale cărui treburi se ocupa.-

Fără ai-o cere, eu necunoscând măcar existenţa acestor procese verbale, dsa mi-a adus intr'o seară din Noembrie, o pagină de hârtie nişte notiţe de mână, privitor colectărilor de grâu pe vre'o 5 săptămâni, începând din Octombire 1946. Se arătau cantităţile de gâru, orz, ovăz, porumb, secară colectate şi distribuţia lor. Se arătase că marea parte a grâului era repartizată pe art. lo din Armistiţiu.-

Peste vre'o lună şi jumătate, la inceputul Januarie 1947, mi-a adus insă o asemenea notiţă, iar prietena sa Dra. CARMEN ANDRONACHE, mi-a adus prin Mai 1947, o a treia şi ultimă notiţă de aceaş natură ca celelate două.

Prima notiţă, transcrisă de mine, am arătat-o Dlui MANIU şi l-am intrebat dacă trebuie s'o dau la Misiuni, iar Dsa după ce a citit a spus că-i foarte interesant şi să le dau.

Dl. TATARU nu a mai fost la mine, dar Dra. ANDRONACHE care lucra la M.E.N., cred că Direcţia Cerealelor, azi dimisonată, a venit in Mai, aducându-mi şi o petiţie ca să fie numită la Educ. Naţ. N'am mainavut timp să încerc să fac această numire.-

N'am dat bani nimănui, nici dl. TATARU nici Drei ANDRONACHE. Din contră Dl. TATARU când venea îmi aducea câte puţină făină.-

Am predat câte un exemplar Dlui ROY MELBOURNE, dela Misiunea Americană şi Dl. PORTER dela Misiunea Engleză. Ei n'au făcut nici un comentariu, au cerut numai sursa.- Eu i-am indicat pe Dra. ANDRONACHE.-

/ss/ V.V. SERDICI

4 Septembrie 1947.-

4 sept

00424

D E C L A R A T I E
=======================

Subscrisul V.V.Serdici declar următoarele:

Pe Cârjă l'am cunoscut la început 1946 venind el la mine ca din partea lui Mihalache, pe care spunea că l'a servit mai multă vreme şibcare, dacă-l voi întreba, va da relaţiuni bune asupra lui. Nu am cerut aceste informaţiuni.

Mi-a spus că ştie dela dl.Mihalache că eu caut un funcţionar pentru limba engleză, şi el în adevăr vorbea bine englezeşte, şi pare mi se, spunea că a trăit şi în America.

I-am spus că n'am buget pentru el, şi atunci mi-a cerut să-l recomand la Misiunea Americană. Ori am vorbit, ori i-am dat o cartă de vizită, dar l-am recomandat dlui Hulick, căci pe vremea aceea nu-l cunoşteam pe dl. Melbourne.

După aceea a fost angajat la Lido, cea ce am aflat mai târziu.

Nu l'am mai văzut până în 1947 când a venit la mine: odată, ca dintr'un sentiment de recunoştinţă, să mă previe că se fac arestări din nou, apoi o a doua oară să mă roage să recomand un prieten al său care ar voi să lucreze pentru Americani ca informator. I-am spus că mă voi interesa şi nu i-am cerut numele acelui prieten şi nici nu-l ştiu. A mai venit odată după rezultat, dar cum uitasem promisiunea, i-am spus să revie peste o săptămână, când i-am spus că i-am vorbit dlui Melbourne, dar că dsa mi-a răspuns că nu-i trebuesc informatori.

Cât despre Gălmeanu, nu-l cunoşteam, dar prin 1946, vara, a venit întâia oară la mine, şi mi-a adus primele informaţii, apoi venea regulat la 2 săptămâni, apoi mai rar (zicea că dăduse nişte examene) iar de câteva luni n'a mai venit. Spunea că a lucrat la Siguranţă, dar a fost epurat, însă păstrând contact cu foştii lui colegi căuta să afle cât mai mult tot ce este în relaţie cu Partidul N.T. Informaţiile lui erau de această natură.

./.

"Pascu informează Siguranţa"

" Toate cele ce se vorbesc în forurile partidului, le cunoaşte Siguranţa după un ceas" Indiscreţiile provin din anturajul Dl.Penescu".

" Organizaţia de Olt este pe cale de destrămare".

" Siguranţa se interesează foarte mult de biroul Presei".

" Mituş Ionescu este agent al Siguranţei".

şi multe altele. Foarte rar comunicam vreuna din aceste informaţiuni celor vizaţi, căci văzusem că aproape totalitatea lor erau informaţii eronate şi fără importanţă.

Nici Cârjă, nici Gălmeanu nu mi-au cerut vreodată bani, şi nici nu le-am dat.

ss. V.V.Serdici.

4 Septemvrie 1947.

4 sept

00426

D E C L A R A T I E

Subscrisul V.V.Serdici declar următoarele:

Pe Cârjă l'am cunoscut la început 1946 venind el la mine ca din partea lui Mihalache, pe care spunea că l'a servit mai multă vreme şi care, dacă-l voi întreba, va da relaţiuni bune asupra lui. Nu am cerut aceste informaţiuni.

Mi-a spus că ştie dela dl.Mihalache că eu caut un funcţionar pentru limba engleză, şi el în adevăr vorbea bine englezeşte, şi pare mi se, spunea că a trăit şi în America.

I-am spus că n'am buget pentru el, şi atunci mi-a cerut să-l recomand la Misiunea Americană. Ori am vorbit, ori i-am dat o carte de vizită, dar l-am recomandat dlui Hulick, căci pe vremea aceea nu-l cunoşteam pe dl. Melbourne.

După aceea a fost angajat la Lido, cea ce am aflat mai târziu.

Nu l'am mai văzut până în 1947 când a venit la mine: odată, ca dintr'un sentiment de recunoştinţă, să mă previe că se fac arestări din nou, apoi o a doua oară să mă roage să recomand un prieten al său care ar voi să lucreze pentru Americani ca informator. I-am spus că mă voi interesa şi nu i-am cerut numele acelui prieten şi nici nu-l ştiu. A mai venit odată după rezultat, dar cum uitasem promisiunea, i-am spus să revie peste o săptămână, când i-am spus că i-am vorbit dlui Melbourne, dar că dsa mi-a răspuns că nu-i trebuesc informatori.

Cât despre Gălmeanu, nu-l cunoşteam, dar prin 1946, vara, a venit întâia oară la mine, şi mi-a adus primele informaţii, apoi venea regulat la 2 săptămâni, apoi mai rar (zicea că dăduse nişte exemene) iar de câte luni n'a mai venit. Spunea că a lucrat la Siguranţă,dar a fost epurat, însă păstrând contact cu foştii lui coleg căuta să afle cât mai mult tot ce este în relaţie cu Partidul N.T. Informaţiile lui erau de această natură.

./.

"Pascu informează Siguranța"

" Toate cele ce se vorbesc în furúrile partidului le cunoaşte Siguranța după un ceas" Indiscrețiile provin din anturajul Dl.Penescu".

" Organizația de Olt este pe cale de destrămare".

" Siguranța se interesează foarte mult de biroul Presei".

" Mituş Ionescu este agent al Siguranței", şi multe altele. Foarte rar comunicam vreuna din aceste informațiuni celor vizați, căci văzusem că aproape totalitatea lor erau informații eronate şi fără importanță.

Nici Cârjă, nici Gălmeanu nu mi-au cerut vreodată bani, şi nici nu le-am dat.

ss. V.V.Serdici.

4 Septemvrie 1947.

4 sept

00428

D E C L A R A T I E

Subscrisul Vasile Serdici, declar următoarele:

Dl.General Cassian, nerugat de mine, din proprie iniţiativă mi-a adus într'o zi, cred că prin Mai 1947 un tablou cu producţia curentă a Reşiţei, şi în care se arăta asemenea că la unele obiecte fabricate la Reşiţa, un procent de 5& % din producţie era furnizat în contul armistiţiului.

Este singura lucrare pe care mi-a dat-o.

El m'a rugat să-mi iau însemnările cari mă interesează şi să i-o restitui a doua zi. Ei i-am copiat-o şi i-am restituit-o.

Această copie am predat-o dlui Robinson, ataşatul comercial al misiunei engleze în Str.Jules Michelet.

Dsa mi-a cerut numai sursa lucrărei nefăcând nici un comentariu.

Nu am întrebat în prealabil pe dl.Maniu dacă să predau dlui Robinson sau nu această lucrare, însă ştiam dela dl.Maniu din alte împrejurări că trebue să predau orice este în legătură cu executarea armistiţiului şi în general orice poate interesa misiunile. Intr'adevăr, comunicându-i, după acea dlui Maniu, lucrarea primită dela Grl Cassian, şi că am predat-o dlui Robinson, d-sa mi-a spus"că e bine".

ss. V.V.Serdici.

4 Septemvrie 1947.

M.C.

4 sept

- 00429 -

DECLARATIE

Subsemnatul V.SERDICI declar următoarele:

Cam prin 1945 Cpt. KEY mi-a cerut relaţiuni despre mişcarea şi organizarea muncitorească din România Eu le-am dat prea sumar,pentru că nu cunoşteam problema. De această problemă se ocupau alţii din P.N.T. (Ilie Lazăr, Georoceanu, Veniamin) Cpt. Key s'a dus atunci la Dl. Maniu, cu care vorbea Româneşte, şi a cerut aceaşi chestie. In urmă Cpt.Key m'a batjocurit spunând că cea ce nu i-am dat eu, i-a dat Dl.Maniu.-

Altădată tot Cpt.Key mi-a cerut relaţii asupra mişcarii antisemite din România,după 23 August 1944.-

M'am consultat şi am cerut relaţii de la Dl. Maniu şi Gh.Pop, dupe care am prezentat un răspuns verbal Dlui Key în care arătam că în ţară este un curent antisemit datorită lipsei de tact al Guvernului, şi că numai Dl.Maniu prin trecutul său de toleranţă ar putea să stăpânească acest curent dacă va fi adus la putere. Am avut impresia ca acest curent să stărue mai departe. Acest lucru l'am dedus din discuţia avută cu el.-

Dl.Melbourne mi-a cerut următoarele informaţii:

1.- Un tablou al tuturor candidaţilor ai partidului N.T. pentru alegerile din 19 Noembrie 1946, cu specificarea meseriei ce au.

Acest tablou l'am cerut Dlui Penescu, care din dispoziţia dlui Maniu mi l'a trimis şi astfel l'am predat Dlui Melbourne.-

2.- Un tablou al deputaţilor P.N.T. eşiţi la alegeri, cu indicaţii : vârsta, studii, meserii, demnităţi ocupate în trecut.-

L'am alcătuit cu ajutorul a diverşi prieteni şi a Secretarului General, şi l'am predat.-

3.- Intr'o conversaţie ocazională Dl.Melbourne

E.F.

..//..

 00430

m'a întrebat cine este Dl.Ralea, şi ce ştiu din trecut despre el.-

I-am dat informaţiune bune, Dl.Ralea fiind un prieten al meu, dar am spus deasemeni că plecând dela N.T. a fost şi Ministru sub Regele Carol. Că deasemeni a fost arestat în timpul lui Antonescu, şi că eu i-am uşurat situaţia.-

4.- Tot astfel m'a întrebat, tot Dl. Melbourne ce ştiu despre preotul Vască. Am răspuns că n'am auzit de el. Ulterior informându-mă,am comunicat că Dl.Vască a fost N.Ţărănist, însă acum a trecut la F.N.D.,că este f. inteligent, instruit, că a fost regretat la noi, cu toate că era cam "ratat".

Aceste informaţii mi l-a dat un prieten politic, care mi le-a dat. Nu-mi aduc aminte cine.-

ss. V.V. Serdici.

4 Septembrie 1947.

'II /

4 sept

00431

D E C L A R A T I E

Subscrisul V.V. SERDICI declar următoarele :

Cerându-mi-se de Dl. MELBOURNE o dare de seamă asupra aplicării Reformei Agrare / asta spre sfârsitul 1946 sau începutul 947/ şi aceasta cu ocazia unei traduceri care am făcut-o pentru Dl. MANIU, am rugat pe cunoscutul meu Dl. GHITULESCU, directorul Refeormei Agrare, din Ministerul Agriculturei să-mi facă o mică lucrare.-

După vre'o 3 săptămâni, după ce am mai revenit odată cu cererea mea, Dl. GHITULESCU mi-a predat la mine acasă vre'o trei pagini scrise de mână, dar poate şi la maşină, în care arăta suprafaţa expropiată, numărul împroprietăruţilor, abuzuri ale Comitetului locale şi situaţia de distrugere a inventarului mort.

Am predat-o aşa cum am primit-o, un singur exemplar, Dl Roy Melbourne, în româneşte, care a cerut numai sursa. Eu am indicat pe Dl. GHITULESCU şi calitatea dsale.-

/ss/ V.V. Serdici

4 Septembrie 1947.-

5 exp

00432

D E C L A R A T I E

Subscrisul V.V.SERDICI declar următoarele:

Cam prin Aprilie 1946, MANIU m'a însărcinat să cer audiență pentru D-sa atât la reprezentantul diplomatic al Angliei cât la acel al Statelor Unite. Ca deastfel niciodată după aceea nu m'a inițiat nici la data aceasta despre subiectul convorbirii pe care va avea loc, iar documentele pe care le aducea cu el, i le înmâna în prealabil secretarul general PENESCU.

M'am dus personal, pentru motiv de deferență la Misiunea Americană unde m'am anunțat ca si mai târziu totdeauna că doresc să vorbesc cu Dl. Prim Consilier MELBOURNE "on behalf of Mr. Maniu" / din însărcinarea D-lui Maniu/. fiind primit de Dl. ROY MELBOURNE și după ce i-am explicat motivul venirii mele, m'a întrebat dacă pot să-i indic subiectul convorbirii. La răspunsul meu negativ, mi-a spus că va aduce la cunoștința D-lui Ministru BERRY, dorința lui MANIU si cerându-mi Nr. de telefon, mi-a promis că mă va informa. Cu aceasta ocazie am vorbit primadată cu Dl. ROY MELBOURNE personal.

Același lucru am făcut la Misiunea Britanică unde la poartă, pe un carnet de formular în limba engleză am scris "on behalf of Mr. MANIU" / din însărcinarea D-lui Maniu/ și semnând. Apoi am restituit carnetul astfel complectat sergentului de Poliție englez, care a mers cu el în clădirea Misiunei, eu așteptând la poartă să fiu chemat de Dl. PORTER numele căruia îl indicasem pe formular.

I-am comunicat după ce am fost admis în cabinetul dela etaj al D-lui Porter /secretar de legatie/ că Dl. Maniu dorește o audiență la Dl. Ministru Holman, iar Dl. Porter, cerându-mi Nr. de telefon, mi-a promis că se va pune în contact cu Dl. Ministru și îmi va indica ziua ora și locul.

Atât Dl. Melbourne cât si Dl. Porter m'au întrebat dacă Dl. Maniu are vre'un interpret. Am răspuns și unuia și altuia că Dl. Rică Georgescu nefiind disponibil, Maniu m'a rugat pe mine să servesc de interpret.

.//.

Nu-mi pot aminti când am primit răspunsurile dela Misiuni, in tot cazul au venit ca deobiceiu foarte curând: a doua zi sau maximum a treiazi, cea ce comunicam imediat lui Maniu pentru a-şi fixa ora liberă pentru intrevedere.

Dl.Maniu, insotit de mine ca interpret, am mers intâi la Dl.Ministru B.NERRY, având in mână si dosarul care trebuia să-l prezinte in aceea ocazie. Ora de intâlnire a fost ora 17 şi în localul Misiunei în cabinetul D-lui BERRY.

Dl.BERYY a luat loc pe o canapea de piele, in faţa dânsului la 1.1/2 metru s'a aşezat Dl.Maniu cu dosarul pe genunchiu, pe mine m'a poftit la dreapta D-sale /Dl.Berry pe un scaun şi între Dl.Maniu si dânsul, iar Dl.Melbourne şedea la stânga D-lui BERRY, pe un scaun, şi lângă Dl.Maniu. Astfel că Dl.Ministru Berry sedea vis-a-vis de Dl.Maniu, iar eu pe un fotoliu vis-a-vis de Dl.Melbourne.

După obişnuitele fraze de politiţe Dl.Maniu a intrat în subiect care erau formularea unui protest contra faptului că Statele Unite privesc cu indiferenţă întâmplările zilnice din România unde guvernul calcă în fiecare zi angajamentele luate pe baza acordului dela Moscova /Decembrie 1945/.

Nu a lipsit să adauge că România este singura forţă democratică în picioare/referindu-se la P.N.T./, pe când Bulgaria, Polonia şi Jugoslavia, sunt deja căzute în mâinile regimului totalitar comunism, instalat în acele ţări de Rusia Sovietică.

Expozeul l-a terminat referindu-se la dosarul adus cu D-sa, care contineau un număr mare de rapoarte ale sefilor de org. judeţene /N.T./ despre tot felul de abuzuri arătate in rapoarte impotriva P.N.T.-

A terminat deasemenea cerând o actiune energică din partea Guvernului American într'un respectarea semnăturii sale pe documente internaţionale.

Dl.Berry a spus că va informa departamentul de Stat despre cele spuse de Dl.Maniu şi deasemeni va transmite dosarul adus de Dl.Maniu, pe care l-a luat în primire în acel moment Dl.R.Melbourne.-

Dl.Berry a adăugat că cunoaste situaţia dar că va fi greu in acest moment a face o actiune diplomatică mai viguroasă şi că dealtfel problema românească nu se va putea rezolva ca problemă de sine stătătoare, ci împreună cu problema Poloniei, Jugoslaviei Bulgariei şi Ungariei.-

./.

Intrevederea a lua sfârsit la ora 19.3o.

A doua zi după aceasta audientă l-am insotit ca interpret, pe Dl.Maniu la dl.Holman. Ne-am dus la ora 17 unde am găsit prezenti /la Misiunea Britanică/, pe domnii Holman si Robinson, atasat comercial, care vorbeste destul de bine româneste.

Dl.Maniu a reeditat intreaga sa expunere din ziua precedentă dela americani, în acelaşi cuprins şi în acelaşi ton.

La aceiaşi întrevedere când la un moment dat Dl.Maniu a afirmat că Anglia nu face nimic pentru a impune respectul semnăturilor pe acte internationale, Dl.Holman s'a roşit la faţă şi a repetat că Dl.Maniu trece limita.

In legătură cu protestul D-lui Maniu, D-sa a terminat cu următoarea frază: şi astfel Anglia îşi va pierde intregul prestigiul în Sud-Estul European /a spus aceasta relativ la faptul că englezii nu intervin destul de energic pentru a impune României respectarea acordului dela Moscova.

/ Eu am vrut să atinuez "întregul prestigiu" şi am tradus "o bună parte din prestigiu" Dl.Robinson a intervenit spunând D-lui Holman impresia exactă folosită de Dl.Maniu.

Dl.Holman a luat in primire dosarul prezentat de Dl. Maniu / cu acelaşi continut ca acel prezentat americanilor/

Inainte de aceste două întrevederi Dl.Maniu a mai avut una la fel Schuyler în casa sa din Str.Eliza Brătianu la care era de faţă şi Ministru Berry.Dl.Maniu mă rugase să-l însoţesc ca interpret.

Ne-am dus acolo pe la 11 dimineaţa.Am luat loc în salonaşul din fund.Dl.Maniu rugându-i să facă tot posibilul să împiedice recunoaşterea Guvernului Groza de către America arătând descurajarea mare care ar cuprinde poporul român dacă sar face aceasta recunoaştere.Domnii Berry şi General Schuyler au promis că vor informa imediat Departamentul de Stat.

In continuarea Maniu expunând situaţia pe care o considera anarhică din ţară şi întrebând dacă nu cred Domniilelor dacă ar fi potrivit a răspunde cu violenţă la violenţele comuniştilor, Dl.Gen.Schuyler a răspuns pe un ton foarte hotărât: "Nu pot recomanda aşa ceva" Şi vă vorbesc ca membru in Comisia de Control, dacă aşa ceva s'ar intâmpla, aşi fi obligat să intervin imediat cu toată energia impotriva celor ce tulbură ordinea.

./.

Această conversatie a avut loc scurtă vreme după 6 Martie 1945,fără să vă pot preciza data exactă.

O altă intervedere la ambele Misiuni a avut loc aproximativ în Iulie sau August 1946,la care am asistat deasemeni ca interpret.

Intrevederile dela americani a avut loc la ora 17 în cabinetul D-lui Berry de faţă fiind şi Dl.Roy Melbourne.Şi de astă dată Dl.Maniu a venit cu un dosar pe care apoi l-a predat D-lui Melbourne în timpul intrevederii.Dosarul continea rapoartele sefilor de judete relativ la metodele care s'ar fi intrebuintat pentru falsificarea listelor electorale.Eu personal si de data aceasta ca si in celelalte ocazii similare nu am cunoscut cuprinsul dosarului,întrucât erau pregătite de secretariatul general si nu de mine.Ca atare nu stiu dacă ele contineau date reale si in ce măsură erau reale.

Deasemenea a rugat pe Dl,Berry să meargă de pildă la Biroul din Piata Amzi pentru a vedea parţialitatea cu care se lucrează şi deasemeni cum listele zăceau în praf pe birouri şi podele /la biroul din Piata Amzii pentru inscrieri în liste si redactare si înmânarea contestatiunilor.la Primăria I.Galben./.

Dl.Maniu a continuat protestele impotriva actiunei guvernului,D-sa a arătat D-lui Berry că este indispensabil să fie trimişi observatori oficiali din partea Americii şi Angliei,astfel acestea alegeri vor decurge într'o farsă.Dl.Berry a răspuns că acordul dela Moscova nu permite observatori oficiali,dar D-sa va avea grije ca să aibă o echipă suficientă de ziarişti.

Dl.Maniu s'a supărat foc şi a declarat că aceasta nu-l poate fatisface şi roagă pe Dl.Berry să insiste pentru observatori oficiali.

Dl.Maniu a revenit la atac spunând că-i pare rău că a cedat si că a delegat un Ministru în guvern si că în adevăr reflectează să se retragă din alegeri.

Dl.Berry i-a spus că în aceasta chestie nu poate da nici un sfat oficial,dar că personal îi spune că cine nu luptă, piere.-

Intrevederea s'a terminat,Dl.Maniu cerând ca Dl.Berry să informeze guvernul său si să ceară amânarea alegerilor şi luarea dela început a operatiunilor de constituire a listelor electorale.Dl.Berry a promis că v'a informa Guvernul său.

A doua zi la intrevederea la Dl.Holman,asistat de Dl.

./.

Secretar de Legatie Pörter, Dl.Maniu a repetat aci aproape exact ceeace spusese ziua precedentă D-lui Ministru Berry.

Dl.Holman a sugerat ca Dl.Maniu să discute prin conducerile judetene ca în fiecare comună să se intocmească liste de cei lăsati pe dinafară din listele electorale.

Dl.Maniu era foarte supărat si a replicat cu dârzenie că nu pentru aceasta a venit, că D-sa nu vrea să facă statistici, dar vrea să câstige alegerile.

Dl.Holman a luat dosarul adus de Dl.Maniu care avea cam acelaşi cuprins ca cel predat în ziua precedentă D-lui Berry./ continutul dosarelor îl aflam în timpul întrevederilor, că ci Dl.Maniu se referea la unele piese din dosar./

Dl.Holman a promis că va comunica guvernului plângerile d-lui Maniu iar în ceeace priveste observatorii oficiali a dat acelaşi răspuns ca si Dl.Berry .

O altă întrevedere a avut loc cam pe la sfârsitul lui Sepr., inceputul Oct.1946, nu cunosc data exactă, unde deasemenea am fost luat de Dl.Maniu, ca si alte dăţi, ca interpret.

La intrevederea cu Dl.Berry era de faţă şi Dl.Melbournne.

Dl.Maniu venise cu un dosar, deasemeni continând rapoarte ale sefilor de organizatie P.N.T., în care se vorbea despre arestări şi alte acte de violenţă din partea guvernului. Dl.Maniu a cerut cu insistentă ca Guvernul să demis si alegerile amânate contrar se va alege un parlament pur comunist care va îndepărta imediat pe Rege, iar apoi va cere alipirea României la Rusia Sovietică. Dl.Berry a spus că acest lucru nu este probabil intr'un viitor prea apropriat .

A doua zi la ora 5.p.m.a avut loc întrevederea dela Dl. Holman, asistat de Dl.Porter. Intrevederea na durat mult întrucât fusesem chemat în prealabil în cursul dimineţii de Dl.Holman care m'a rugat să nu-l trădez faţă de Dl.Maniu, dar mă roagă să fac astfel ca Dl.Maniu să nu-l ţină mult la întrevederea de după amează şi să-i spună D-lui Maniu că la ora 6, are o treabă foarte urgentă.

La aceasta întrevedere Dl.Maniu a repetat cele expuse D-lui Berry cu o zi înainte şi a prezentat acelaşi dosar adică cu acelaşi continut şi a formulat aceleaşi cereri /dimiterea imediată a guvernului şi amânarea alegerilor/. Dl.Ministru Holman ca si Dl.Berry i-a arătat că în acel moment nu se poate intreprinde un demers eficace sau prea energic. La supărarea D-lui

./.

Maniu, Dl.Holman i-a spus că toate vin la vremea lor, că actualmente Anglia are nenumărate interese răspândite pe tot Globul ca dealtfel si Statele Unite şi că nici Anglia nici U.S.A. nu pot face presiuni in mod simultan în multe părţi. Că în acest moment îi interesează in primul rând apărarea Mediteranei, iar apoi după Grecia si Turcia vine rândul Coreei, apoi Germania si Austria şi apoi România. Există, conchidea Dl.Holman un fel de "listă de prioritate" privitor la eforturile pe care le contemplează Anglia şi U.S.A.-

Dl.Maniu nu s'a arătat deloc multumit cu aceste amânări.

Am omis să mentionez un lucru esential acestor două ultime întrevederi şi anume că Dl.Maniu insista extrem de puternic ca guvernele Anglo-American să trimită o notă de protest în contra modului cum se desfăşoară activitatea pre-electorală a Guv. Român şi în aceace priveste numeroase prevederi din Legea Electorală.

Mai arăt că peste vre'o 10 zile am fost invitat de Dl. Holman, care mi-a remis copia notei trimise Guvernului Român, cu următoarele cuvinte: "te rog spune D-lui Maniu, când îi vei preda această copie, /copia notei către Guvernul Român/ că m'am gândit să i-o trimit, ştiind că Guvernul Român nu o publică."

La 28 sau 29 Noembrie 1946, Dl.Maniu a avut întrevedere la Misiunea Americană şi Britanică, la care m'a chemat să fiu interpret.

Dl.Ministru Berry, asistat de Dl.Melbourne, iar Dl.Maniu era asistat de Dl.Penescu. Dl.Penescu a adus cu sine două dosare, unul voluminos privitor la efectuarea alegerilor, iar altul si mai voluminos, destinat O.N.U.-ului.-

Dl.Maniu a vorbis despre felul cum s'au efectuat alegerile. Dl.Penescu a făcut un expozeu atât asupra alegerilor cât asupra dosarului destinat O.N.U.-ului, cerând ca situaţia României să fie reexaminată.-

Dl.Maniu a reluat teza că noul parlament compus aproape exclusiv din comunişti va face şah la Rege şi-i va cere în curând alipirea la Rusia Sovietică.

Dl.Maniu mai cerea anularea alegerilor, pe temeiul celor constatate chiar de ziaristii englezi şi americani cerând deasemenea ca situatia României să fie reexaminată.

./.

In acelaşi timp cerea ca Dl.Ministru Berry să pună toată influenta D-sale,pentru a determina pe Rege să nu deschidă Parlamentul,Dl.Maniu sugera procedeul de a întreba în prealabil cele trei guverne semnatare ale acordului dela Moscova,dacă consideră acestea alegeri valabile.Dacă răspunsul este afirmativ atunci M.S.Regele va deschise Parlamentul pe care deocamdată trebue să-l proroge./Dl.Maniu conta că englezii şi americanii nu vor considera alegerile valabile/ Argumenta deasemenea că Regele de fapt nici nu ar trebui să fie El acela care hotărăşte deschiderea Camerei,recte sactionarea lor,căci nu El în cele trei guverne semnatare ale acordului dela Moscova au hotărât ţinerea acestor alegei.Maniu a cerut în tot cazul o notă energică de condamnare a alegerilor,care să fie trimisă guvernului român,că către Guvernul U.S.A.,căci astfel o imensă jale va stăpâni poporul român.-

Dl.Berry a răspuns că în momentul de faţă nu este oportum a se interveni pentru anularea alegerilor şi pentru trimitere de note.-

In ceeace priveste dosarul adus pentru O.N.U.,Dl.Berry a arătat că nu-i este îngăduit să-i transmită dosarul,întrucât el nu poate transmite decât documente destinate departamentului de Stat.-

In ziua următoare la Dl.Holman convorbirea a durat dela ora 17 până la ora 18 în Sos.Kiselef Nr.52.Dl.Maniu a avut aceiaşi discutie ca la Dl.Berry si a prezentat un dosar voluminos continând date care trebuiau să dovedească violenţa alegerilor. Dl.Maniu cerea anularea alegerilor,adresarea unei note severe din partea Guvernului Britanic,adresat Guvernului Român cerea reexaminarea întregei situaţiuni româneşti şi deasemeni îl ruga să intervină la Rege pentru prorogarea parlamentului.Dl.Maniu înşira aceleaşi argumente ca la Dl.Berry şi D-lui Holman. Dl.Maniu îi arătase că nu Regele a avut iniţiativa convocării Corpului Electoral şi semnatarii acordului dela Moscova şi că prin urmare Regele nu poate deschide Parlamentul fără avizul acelor puteri. În ultimile momente de întrevedere,Dl.Maniu a reînoit cererea sa pentru o notă drastică către Guvernul Român,căci poporul este desnădăjduit,însă Dl.Holman a răspuns că va comunica guvernului său,dar nu crede că nota va veni înainte de lo Ianuarie 1947.

Cu aceasta s'a terminat această întrevedere.

5 Sept.1947. ss/V.V.Serdici

I

00439

D E C L A R A T I E

Subscrisul V. SERDICI declar următoarele:

In declaraţiile date de mine eri 4 Septembrie 947 am făcut o eroare şi o omisiune, pe cari acum, după revizuirea memoriei mele le pot îndrepta din proprie iniţiativă.

1) După ce am perdut in 1940 contactul cu Dl. Ţancu l'am reintâlnit nu pe stradă ci la Biroul meu S.N.T. unde venise să-şi intocmească actele de circulaţie (convenţia) pentru un camion (auto) proprietatea D-sale. Numai S.N.T. era autorizată de Ministerul Lucrărilor Publice, Direcţiunea Cărăuşiei, să intermedieze procurarea acestor acte iar proprietarii nu puteau trece prin Societatea Naţională de Transporturi.-

Deci cu ocazia asta l'am revăzut.

2) Lui Gălmeanu i-am dat o singură dată bani 300.000 lei, dupăce am cerut aprobarea Dlui Maniu. Banii i-am primit dela Casierul Central Mihăescu contra chitanţă aprobată de Dl. Maniu.

Gălmeanu a cerut aceşti bani pentru un fost coleg al lui, care-i dădea informaţiile de cari am vorbit.

ss. V.V. Serdici

5 Sept.1947.

I

I

5 Sept 1947

00440

DECLARATIE

Subscrisul VASILE SERDICI, declar următoarele :

Când am predat Dlui Robinson (ataşat comercial la Misiunea Britanică) actele cu colectarea cerealelor, Dl. Robinson, pe care-l vedeam atunci pentru prima oară la Misiune (îl văzusem încă odată la Dl. Holman când trebuiam să traduc o convorbire a Dlui Maniu) m'a întrebat sursa informaţiei, şi după ce i-am spus, a întrebat dacă nu trebueşte plătită Dra Andronache Carmen. Eu care ştiam de la Dl. Tătaru că Dra Carmen, face pentru el acest lucru şi că o femee cinstită, am răspuns Dlui Robinson că ea nu va primi plată.-

Este vorba de ultima copie a procesului verbal de colectare a cerealelor predat mie de Dra Andronache.

ss. V.V. Serdici.

5 Sept.1947.

00441

DECLARATIE

Subsemnatul V. SERDICI declar următoarele:

In declaraţiile date de mine eri 4 Septembrie 947 am făcut o eroare şi o omisiune, pe cari acum, după revizuirea memoriei mele le pot îndrepta din proprie iniţiativă.

1) După ce am perdut in 1940 contactul cu Dl. Ţancu l'am reintâlnit nu pe stradă ci la Biroul meu S.N.T. unde venise să-şi intocmească actele de circulaţie (convenţia) pentru un camion (auto) proprietatea D-sale. Numai S.N.T. era autorizată de Ministerul Lucrărilor Publice, Direcţiunea Cărăuşiei, să intermedieze procurarea acestor acte iar proprietarii nu puteau trece prin Societatea Naţională de Transporturi.-

Deci cu ocazia asta l'am revăzut.

2) Lui Gălmeanu i-am dat o singură dată bani 300.000 lei, dupăce am cerut aprobarea Dlui Maniu. Banii i-am primit dela Casierul Central Mihăescu contra chitanţă aprobată de Dl. Maniu.

Gălmeanu a cerut aceşti bani pentru un fost coleg al lui, care-i dădea informaţiile de cari am vorbit.

ss. V.V. Serdici

5 Sept.1947.

5 sept

00442

DECLARATIE

Subscrisul VASILE SERDICI, declar următoarele :

Când am predat Dlui Robinson (ataşat comercial la Misiunea Britanică) actele cu colectarea cerealelor, Dl. Robinson, pe care-l vedeam atunci pentru prima oară la Misiune (îl văzusem încă odată la Dl. Holman când trebuiam să traduc o convorbire a Dlui Maniu) m'a intrebat sursa informaţiei, şi dupa ce i-am spus, a intrebat dacă nu trebueşte plătită Dra Andronache Carmen. Eu care ştiam de la Dl. Tătaru că Dra Carmen, face pentru el acest lucru şi că o femee cinstită, am răspuns Dlui Robinson că ea nu va primi plată.-

Este vorba de ultima copie a procesului verbal de colectare a cerealelor predat mie de Dra Andronache.

ss. V.V. Serdici.

5 Sept.1947.

6 Sept

00443

D E C L A R A T I E
= = = = = = = = = = = =

Subsemnatul VASILE SERDICI decalar următoarele:

Pe la sfârşitul lui Martie sau primele zile ale lui Aprilie, 1947, Dl. MANIU m'a însărcinat să cer audienţă la Dl. HOLMAN şi Dl. BERRY. Când am primit confirmarea audienţelor am înştiinţat pe Dl. MANIU şi dSsa s'a prezentat întâi la Dl. BERRY iar a doua zi la Dl. HOLMAN, luându-mă şi pe mine ca interpret. La Dl. BERRY am fost primit la ora 17, în cabinetul Ministrului la Misiune. Era prezent şi Dl. R. MELBOURNE, consilierul de legatie.-

Obiectul conversaţiei îl forma chestiunea arestărilor în rândurile N-Ţărăniştilor. Dl. MANIU a adus un dosar conţinând diferite liste nominale pe organizaţii judeţene, a arestaţilor şi un număr de memorii şi bileţele primite din închisori, arătând tratamentul şi diverse alte circumstanţe în legătură cu arestările. Dl. MANIU a cerut ca Misiunea să informeze Guvernul U.S.A., despre toate acestea pentru a cere imediata lor eliberare ori trimiterea lor în faţa judecăţii. Deasemenea i-a cerut să trimită ofiţeri şi ziarişti americani la diversele închisori din România pentru a se asigura de toate aceste lucruri. Dl. BERRY a răspuns că va informa Guvernul său, dar că trimiterea de ofiţeri şi ziarişti americani la închisori nu o va face ştiind că va fi refuzat. Dl. MANIU a cerut atunci ca Dl. BERRY să intervină pentru ca Guvernul U.S.A., să trimită o notă severă Guvernului Român, aceasta fiind indispensabilă moralului cetăţenilor şi în deosebi a acelor arestaţi.

Dl. BERRY a promis că va interveni / şi ~~xx~~ în adevăr după o trecere de vreme a venit notă/ Dl. MANIU vorbind despre arestările efectuate în rândurile P.N.T., -ului şi despre tratamentul din închişori a declarat că a primit o scrisoare semnată de şeful organizatiei de Vâlcea, care întreba pe Dl. MANIU dacă poate ajuta sau ba pe deţinuţii din Piteşti la evadare, căci aceştia sunt hotărâţi să evadeze, prin orice mij-

./.

loace şi orice riscuri.

Dl.MANIU a adăugat că faţă de procedeele ilegale şi violente din partea Guv.Român, el are destulă putere dispunând de forţe în P.N.T., cari sunt mai numeroase decât acelor ale partidului comunist, că el poate să bată în loc să fie bătut şi că cu aceste forţe să răstoarne guvernul. El nu mai poate să privească cum zilnic se macină forţele partidului său, de către o infirmă minoritate şi că este forţat să pornească la represalii pentru înlăturarea Guvernului. Nu voieşte însă să procedeze la violenţă fără a cunoaşte şi părerea celorlalţi semnatari ai tratatului şi în special al Americei.-

La aceste Dl.BERRY i-a răspuns: " That is a linding question" / Aceasta este o întrebare esenţială/ şi că-i va răspunde în câteva zile.

Dl.MANIU a repetat si cu aceasta ocazie că el nu este înţeles de guvernul U.S.A., şi Englez, repetând şi de această dată declaraţia sa făcută şi la anterioarele intrevederi /despre cari am uitat în declaraţiile mele respective/ şi anume că el nu luptă numai pentru România, dar în acelaşi timp să nu se uite că luptă şi pentru America şi Anglia.

Deasemenea la aceiaşi intrevedere mi-aduc aminte că la întrebarea D-lui MANIU că de ce nu este ajutată şi România aşa cum este ajutată Grecia sau Turcia, Dl.BERRY a răspuns că România nu formează o problemă de sine stătătoare că este conexată cu a Poloniei, a Jugoslaviei, Ungariei şi Bulgariei şi că ca atare va fi rezolvată.-

La care Dl.MANIU a răspuns: Polonia aţi predat-o, Jugoslavia aţi pierdut-o şi tot astfel şi Bulgaria, Ungaria sunteţi pe cale s'o pierdeţi. Nu mai este decât rezistenţa României şi pe care deasemenea o veţi pierde dacă amânaţi prea mult.

A doua zi Dl.MANIU a vizitat pe Dl.HOLMAN, acesta fiind asistat de Dl.PORTER, iar eu am fost ca interpret. Dl.MANIU a adus un dosar identic cu cel pregătit D-lui BERRY în ajun. Dl.MANIU a reeditat aceleaşi cereri şi aceleaşi concluziuni ca şi la Dl.BERRY inclusiv afirmatia că D-sa luptă nu numai pentru România dar şi pentru Anglia şi U.S.A.,. La aceasta intrevedere Dl.MANIU a cerut D-lui HOLMAN să-i faciliteze Dl.MIHALACHE plecarea în Anglia, Dl. HOLMAN a ripostat acoperindu-şi urechile " nici nu am auzit ce aţi spus D-le MANIU" şi a repetat aceasta frază. Dl.MANIU a insitat şi a arătat că echipa D-sale din străinătate este slabă şi ca atare

./.

plecarea D-lui MIHALACHE se impune, .Dl.HOLMAN a răspuns, că nici vorbă nu poate fi de aşa ceva, că dacă însă Dl.MIHALACHE plecând va ajunge în vre'o zonă englează atunci el /Holamn/ va interveni ca să i se dea drumul mai departe.

In cursul aceleaşi intrevederi Dl.HOLMAN arătând posibilitătţile actuale ale Guv.Britanic, Dl.MANIU supărat a spus: că dacă ştia aceste lucruri, adică imposibilitatea Angliei de a-l ajuta, deşi i-a promis sprijin, el Dl.MANIU s'ar fi aranjat cu Rusii de mult, căci desigur ar fi găsit posibilitatea.

La o protestare mai energică a D-lui MANIU Dl.HOLMAN, a ripostat: dar ce voiţi D-le MANIU, să declarăm războiu Rusiei pentru România?

La care Dl.MANIU dânduşi seama că a supărat pe Ministru, că între războiu şi indiferenţă, există o întreagă gamă şi actiuni diplomatice.

Mai arăt că Dl.HOLMAN a refuzat trimiterea de ofiteri şi ziaristi la inchisori cu aceiaşi argumentare ca a D-lui BERRY.

Această audiectă a inceput la orele 17 şi s'a terminat puţin după ora 18, când la plecare Dl.HODMAN i-a prezentat Dl. MANIU pe cumnatul său, deputatul Conservator HICHEL JOYNSON, cu care a schimbat câteva cuvinte de circumstanţă / cum vă place România, ce impresii aţi ales din situaţia actuală/ la care Dl.HICHES, a răspuns că nu a putut vedea vedea chiar mult, dar că situaţia este nu din cele mai favorabile.

Intrevederea a avut loc în Sos.Kiseleff 52 la domicilul D-lui HOLMAN.

ss/ V.V.Serdici

6.Sept.1947

6 Sept

00446

DECLARATIE

Subsemnatul VASILE SERDICI, declar următoarele în continuare:

In Aprilie (sfârşit) 1947 Dl. Maniu m'a insărcinat să cer audienţă la Dl.Holman şi Dl.Berry, şi când am primit confirmarea audienţelor, am înştiinţat pe Dl.Maniu şi Dsa s'a prezentat întâi la Dl.Berry iar a doua zi la Dl.Holman.

La Dl.Berry a fost primit la ora 17, în cabinetul Ministrului, la Misiune. Era prezent şi Dl.Roy Melbourne, Consilierul Legaţiei, şi eu, care funcţionam ca interpret.-

Obiectul conversaţiei era chestiunea arestărilor dintre rândurile membrilor partidului N.T. Dl.Maniu un dosar mai redus, conţinând diferite liste nominale, pe organizaţii judeţene, a arestaţilor şi un număr de memorii şi scrisori, bileţele primite din închisori, arătând tratamentul şi diverse alte circumstanţe in legătură cu arestările.-

Dl.Maniu a cerut ca Misiunea să informeze Guvernul U.S.A. despre toate acestea, pentru a cere ori imediata lor eliberare, ori trimiterea acestor arestaţi în faţa judecăţii căci nici unul din ei nu fusese nici măcar interogat. Deasemeni i-a cerut să trimită ofiţeri sau ziarişti americani la diversele închisori din România, pentru a se asigura de visu de toate aceste lucruri şi în deosebi despre tratamentul la care sunt supuşi.-

Dl.Berry a răspuns că va informa Guvernul său, dar cât despre trimitere de ofiţeri sau ziarişti; aceasta n'o va face ştiind că va fi refuzat.-

Dl.Maniu a cerut atunci ca Dl.Berry să intervină pentru ca Guvernul U.S.A. să trimită o notă severă Guvernului Român, pentru că, spunea Dl.Maniu, aceasta este indispensabilă moralului cetăţenilor şi în deosebi a arestaţilor cari dacă vre-unul este din întâmplare eliberat, ei vin şi intreabă pe Dl.Maniu dece nu s'a făcut nimic pentru ei de către Partidul N.T., şi de ce Americanii nu i-au sprijinit.

Dl.Berry a promis că va interveni, şi în adevăr nota a venit ceva mai târziu.

O zi mai târziu a vizitat pe Dl.Holman acesta fiind cu Dl.Porter, iar eu ca interpret. Cu un dosar identic ca

..//..

acel prezentat Dlui Berry, Dl.Maniu a reeditat aceleaşi cereri şi aceleaşi concluziuni ca şi la Dl.Berry.

La un moment dat însă, Dl.Holman arătând posibilităţile actuale reduse ale Guvernului Britanic, Dl.Maniu supărat, a spus că dacă ştia aceste lucruri, adică imposibilitatea Angliei de a ajuta partidul N.T., pe care îl recunoscuseră ca partid democratic şi au promis sprijin, el, Dl.Maniu, s'ar fi aranjat de mult cu Ruşii, căci desigur că ar fi găsit posibilitatea.-

Si Dl.Holman a refuzat trimitere de ofiţeri sau ziarişti, la vizitarea inchisorilor, cu aceaş argumentare ca şi Dl.Berry.

La sfârşitul audienţei Dl.Maniu a cerut Dlui Holman să ajute plecarea dlui Mihalache, însă Dl.Holman a ripostat acoperindu-şi urechile: "nici nu am auzit ce aţi spus Dle Maniu" şi a repetat fraza. Dl.Maniu insistând şi arătând slăbiciunea echipei Dsale din străinătate, apoi deasemeni pericolul în care se află personal Dl.Mihalache, om vizat de Guvern, Dl.Holman i-a repetat că nici vorbă nu poate fi de aşa ceva, dacă însă Mihalache ajunge în vre-o zonă engleză, atunci s'ar putea să se intervină pentru ca să i se dea drumul mai departe.-

Tot în cursul acestei conversaţii la o protestare mai energică din partea lui Maniu, Dl.Holman a ripostat: „dar ce voiţi ca noi să declarăm război Rusiei pentru România? Dl.Maniu, dându-şi seama că a supărat pe Ministru, a spus că între război şi indiferenţă există o întreagă gamă de posibilităţi de acţiuni diplomatice.-"

Aceasta audienţa a început la ora 17 şi s'a terminat scurt după ora 18, când la plecare Dl.Holman i-a prezentat Dlui Maniu şi pe cumnatul său deputatul conservator Joinson Hicks, cu care a schimbat câte-va cuvinte de circumstanţă ("cum vă place în România ? Ce impresii aţi cules din situaţia actuală, la care Dl.Hicks a răspuns că n'a putut vedea chiar mult, că ţara e f.frumoasă, dar că situaţia este nu din cele mai favorabile. Tot eu am tradus şi aceste câte-va cuvinte). Intrevederea a avut loc în Sos.Kisseleff 52 la domiciliul dlui Holman.

Cu ocazia uneia din aceste intrevederi, la Dl.Berry, dar nu pot preciza la care din ele, Dl.Berry dând un răspuns

..//..

Dlui Maniu a spus două lucruri interesente:

1) Că într'adevăr nu numai Dl.Maniu are dreptul să fie desamăgit, căci într'adevăr şi ei Americanii au crezut sincer că prin acordul dela Moscova au găsit o cale de bună colaborare cu Rusia.Azi(aceasta era cam prin vara 1946) văd şi ei că s'au înşelat,că nu numai că nu se poate colabora in ce priveşte Romània, care totdeauna a fost o chestiune minoră,dar nici măcar pentru Germania.-

Si al doilea că zadarnic insistă Dl.Maniu pentru o acţiune mai viguroasă în sânul Comisiei de Control pentru România,căci ei nu sunt niciodată nici măcar consultaţi,şi că dealtfel nici la Berlin,unde stăm faţă în faţă,şi a spus Dl.Berry "ne ţinem de cravată",nici acolo nu funcţionează comisia de control.-

------

Mai mi-aduc aminte că la una din aceste intrevederi şi anume la acea la care Dl.Holman a răspuns că pentru Englezi şi Americani există o listă de prioritate, acest răspuns a fost dat de Dl.Holman când dl.Maniu l-a întrebat de ce ajutorul care se pregăteşte şi se dă Greciei şi Turciei, nu se extinde şi asupra noastră,a României.-

------

Mai mi aduc aminte că în conversaţia avută la 28 sau 29 Noembrie 1946 la Dl.Berry, Dl.Maniu a rugat ca să se comunice Guvernului U.S.A. să dea instrucţii delegaţilor săi la conferinţa dela Paris care trata pacea cu ţările fost satelite ale Germaniei,ca să se ceară Guv.Român ca în delegaţia Română care va fi trimisă la Conferinţă să fie inclus şi reprezentantul partidului N.T. din Guvern,sau un alt membru al partidului N.T. pe care îl va desemna conducerea partidului N.T.-

Dl.Berry a răspuns că va comunica la Waschington.

ss. V.V. Serdici

6 Sept.1947

I

6 Sept

00449

DECLARATIE
===========================

Subscrisul V.V.Serdici declar următoarele :

Am fost chemat la DlMelbourne la Misiune,pentru a mi se comunica pentru Dl.Maniu,răspunsul primit dela Washington privitor cererea făcută de Maniu în ce priveşte trimiterea de observatori oficiali.-Dl. Melbourne mi-a spus să comunic D-lui Maniu că răspunsul este negativ.-

Nu pot preciza data exactă,dar este sigur că este câteva zile după convorbirea din August 1946.-

Dl.Melbourne m'a chemat după convorbirea avută cu Dl.Maniu prin Septembrie 1946,şi mi-a spus că pot comunica D-lui Maniu că nota cerută de D-sa privitor la pregătirea alegerilor pe baza noui legi electorale,va fi publicată în curând.-

Scurt timp după aceia a fost remisă nota în chestiune,Guvernului Român.-

După vizita D-lui Maniu la Dl. Ministru Berry în 28 sau 29 Noembrie,pe la începutul lui Ianuarie 1947,Dl.Melbourn m'a chemat rugându-mă să comunic D-lui Maniu confirmarea dela Washington a celor spuse dealtfel şi de Dl.Berry în ultima convorbire din 28 sau 29.XI.46,că în acest moment Departamentul de Stat nu crede oportun a trimite vre-o notă întrucât tot efortul lor este a ajunge la o înţelegere cu Rusia privitor semnarea Tratatelor de Pace cu ţările foste satelite ale Germaniei.-

Dl. Melbourne m'a rugat să trec să-l văd,c'am în a doua jumătate a lui Februarie 1947,şi ducându-mă m'a întrebat dece Dl.Maniu nu a depus şi D-sa un memoriu privitor la Tratatul de Pace astfel cum au făcut celelalte partide,citându-mi pe socialişti şi pe Liberali.- Am promis D-lui Melbourne că după ce voi vorbi cu Dl.Maniu îi voiu aduce răspunsul acestuia, şi că nu o pot face imediat,Dl.Maniu fiind absent din Bucureşti.

Tocmai prin Martie i-am adus răspunsul,când Dl.Maniu a vebit pe câteva zile la Bucureşti.- Răspunsul era : " Nu pot face ceruta declaraţie înainte de ratificarea Tratului de Pace" Acest lucru l'am comunicat D-lui Melbourne care a rămas foarte nedumerit.- Atunci i-am spus D-lui Melbourne,că dela Dl.Maniu

.//.

ştiam,din conversaţii particulare,că Dl.Maniu afirmă că el nu poate face vre-o declaraţie la Tratatul de Pace fără a vorbi " el Maniu " de Basarabia şi Bucovina,şi dacă face aceasta îi este teamă că Rusia nu va mai ratifica Tratatul de Pace, şi deci se va prelungi existenţa Comisiei de Control.-

In Ianuarie 1947,la Sibiu,Dl.Maniu m'a însărcinat să merg la Dl.Berry să-i dau răspunsul cerut în chestiunea ajutorului economic.-L-am găsit pe Dl.Melbourne căruia i-am comunicat că Dl.Maniu este în principiu de acord cu ajutorarea înfometaţilor din România,însă că acest guvern nu merită să i se acorde nici un bob de grâu şi dacă ajutorul se va da totuşi trebue supravegheată distribuţia.-

In conversaţia particulară avută cu Dl.Maniu,acesta mi-a arătat că ajutorul pe care l'ar acorda Americanii ar fi exploatat de comunişti ca un succes de partid.-

Desigur că vorbele comunicate prin mine D-lui Melbourne ca din partea D-lui Maniu lăsau să se întrevadă că D-sa nu este prea entuziasmat în ce priveşte acordarea ajutorului.-

Imediat după demisia D-lui Maniu dela şefia Partidului la 30 Noembrie 1946,Dl.Melbourne m'a chemta să mă întrebe ce se petrece,şi să-i duc vorbă D-lui Maniu că nu trebue să abandoneze şefia.-

Am mai fost chemat de Dl.Melbourne după întrevederea avută cu Dl.Maniu la Dl.Berry la care a întrebat dacă trebue să răspundă la violenţă cu violenţă,Dl.Maniu încredinţându-mi pentru Dl.Maniu o copie a telegramei semnate de Dl.Dean Acheson, Subsecretar de Stat,în care spunea " Comunicaţi D-lui Maniu că nu sfătuim xxxx întrebuinţare de violenţă ceeace ar aduce poporului român numeroase şi dureroase suferinţe.-

Acest răspuns i l-am predat D-lui Maniu la Sanatoriul Jovin,unde erau prezenţi Dnii Ionel Pop şi Virgil Solomon,dar pe care i-a poftit afară.-

==

Prin toamna 1945 am fost invitat la masă de Dl.Cpt. Key,unde am întâlnit pe majorul Hogg,pe generalul Greer şi Wing-Commander Bob .....(uit numele) şi Col.Masterson.-

După masă,care a fost foarte veselă,am trecut în salon,unde a venit şi Maria Tănase,care a cântat.-Pe la 11 a apărut şi Vice Amiralul Stevenson,pe care nu-l văzusem până atunci

şi nici de atunci.- Pe la orele 12 au plecat Maria Tănase şi Amiralul şi am voit să plec şi eu,însă Masterson mi-a spus că eu trebue să mai stau.- Serata a continuat foarte veselă,iar la ora 1 noaptea,Masterson mi-a spus să-mi iau pălăria şi să mă urc în maşina dela poartă,în care se află Dl.Vice Amiral Stevenson.- Am făscut astfel,iar în faţă lângă şofer luase loc Cd.Masterson.-Viceamiralul a pornit să meargă cu maşina spre Arcul de Triumf,iar la vre-o sută de metri ce acesta a oprit.- Soferul s'a dat jos fără poruncă,iar Masterson la cererea Vice-Amiralului a coborât din maşină.- Atunci Viceamiralul,care nu schimbase un singur cuvânt cu mine în maşină mi-a spus : să-i spui D-lui Maniu să-şi urmeze nealterat drumul pe care merge " După aceia a făcut semn să se urce Masterson şi şofeurul,şi l-am lăsat acasă,iar Masterson m'a condus până la mine acasă, iar la poartă mi-a spus " să spui D-lui Maniu să-şi ţie gura " căci Maniu nu ştie să tacă.-

A doua zi am comunicat D-lui Maniu acest mesaj, fiind de faţă,cred, Dl.Ionel Pop.- Nu ştiu în legătură cu ce convorbire din ce loc şi cu cine,mi s'a făcut mie comunicarea arătată mai sus,adică de mesajul ~~încredinţat~~ încredinţat mie de Viceamiralul Stevenson.- Am adăogat şi sfatul dat de col. Masterson.-

Dl. Maniu nu a făcut în faţa mea nici un comentar.-

V.V. Serdici

6 Septembrie 1947

00452

6 sept.

D E C L A R A T I E

Subsemnatul VASILE SERDICI declar următoarele

Recitind declaraţia mea din 29 August 1947 constat că la pag. 8 am făcut următoarea eroare neintenţionată: am arătat acolo că la cererea făcută de Maniu ca România să fie şi ea ajutată dupe cum sunt ajutate Grecia şi Turcia, Dl. Berry a răspuns că există o listă de prioritate conform căreia în viitor va veni şi rândul României. Aceasta declaraţie nu a fost făcută de Dl. Berry cum arătat eronat mai sus, ci de Dl.Holman.

Fac prezenta rectificare menţinând restul declaraţiei.

ss. V.V. Serdici

6 Septembrie 1947.

E.F.

00453

6 sept.

DECLARATIE

Subsemnatul VASILE SERDICI, declar următoarele:

Aducându-mi aminte că am omis neintenţionat să mai arăt unele lucrurir le complectez acum:

1/.- Nu-mi aduc aminte la care din intrevederile avute cu Dl.BERRY, Dl.MANIU i-a cerut ca să comunice guvernului U.S.A., să dea instrucţiuni delegaţilor săi la Conferinţa Păcii ca să se ceară Guv.Român ca în delegatia română care va fi trimisă la Conf.Păcii să fie inclus şi un reprezentant al Part.N.T., fie în persoana reprezentantului Partidului din Guver, fie un alt membru desemnat de Consucerea Partidului. Dl.BERRY a răspuns că va comunica la Washington. Repet că nu-mi aduc aminte la care din intrevederi, dar confirm că discuţia a avut loc aidoma.

2/. Nu-mi aduc aminte la care din intrevederi avute cu Dl.BERRY cu Dl.Maniu, dar afirm că am auzit şi tradus următoarele discuţii: dând un răspuns D-lui MANIU Dl.BERRY a afirmat că nu numai Dl.MANIU are dreptul să fie desamăgit de neîndeplinirea acordurilor internaţionale, căci şi ei americanii au crezut că prin acordul de la Moscova au găsit o bună cale de colaborare cu Rusia. Dar astăzi văd şi ei că s'au înşelat deoarece cu Ruşii nu se poate colabora nu numai când e vorba de România care a fost totdeauna o chestie minoră, dar nici măcar când este vorba de Germania. Zadarnic insistă Dl.MANIU, pentru o acţiune mai viguroasă în sânul Comisiei de Control din România, căci ei / americanii/ nu sunt niciodată camuflaţi şi că de altfel, nici la Berlin unde " stăm faţă în faţă şi ne ţinem de cravată" nici acolo nu funcţionează Comisia de Control, a declarat Dl.BERRY.

ss/ V.V.Serdici.

6-9-947.

(1)

00454

D E C L A R A T I E

Subscrisul V. SERDICI, declar următoarele:

Pe la începutul lunei Aprilie 1947 Dl.Roy Melbourne m'a chemat şi mi-a înmânat pentru Dl.Maniu o notă cu următorul cuprins:

No......

La întrebarea lui Maniu, comunicaţi că sfatul nostru este că nu trebue întrebuinţată violenţa, care ar aduce multe şi dureroase suferinţi neamului Românesc.

Dean Acheson.

Această notă am primit-o puţine zile dupe audienţa Dlui Maniu la Dl. Berry de pe la sfârşitul lunii Martie sau începutul lunei Aprilie 1947. Nota i-am dus-o Dlui Maniu pe care l'am găsit la Dr.Jovin şi i-am predat-o acolo.-

Mai erau de faţa dl. Ionel Pop şi Dr.V. Solomon, cari fuseseră rugaţi de Dl.Maniu ca să iasă afară.-

După cetirea notei Dl.Maniu i-a rechemat în cameră.-

ss.V.V. Serdici

6 Septembrie 1947.

E.F.

II

6 [illegible]

00455

DECLARATIE
==========================

Subscrisul V.V.Serdici declar următoarele :

Am fost chemat la DlMelbourne la Misiune,pentru a mi se comunica pentru Dl.Maniu,răspunsul primit dela Washington privitor cererea făcută de Maniu în ce priveşte trimiterea de observatori oficiali.-Dl. Melbourne mi-a spus să comunic D-lui Maniu că răspunsul este negativ.-

Nu pot preciza data exactă,dar este sigur că este câteva zile după convorbirea din August 1946.-

Dl.Melbourne m'a chemat după convorbirea avută cu Dl.Maniu prin Septembrie 1946,şi mi-a spus că pot comunica D-lui Maniu că nota cerută de D-sa privitor la pregătirea alegerilor pe baza noui legi electorale,va fi publicată în curând.-

Scurt timp după aceia a fost remisă nota în chestiune,Guvernului Român.-

După vizita D-lui Maniu la Dl. Ministru Berry în 28 sau 29 Noembrie,pe la începutul lui Ianuarie 1947,Dl.Melbourn m'a chemat rugându-mă să comunic D-lui Maniu confirmarea dela Washington a celor spuse dealtfel şi de Dl.Berry în ultima convorbire din 28 sau 29.XI.46,că în acest moment Departamentul de Stat nu crede oportun a trimite vre-o notă întrucât tot efortul lor este a ajunge la o înţelegere cu Rusia privitor semnarea Tratatelor de Pace cu ţările foste satelite ale Germaniei.-

Dl. Melbourne m'a rugat să trec să-l văd,c'am în a doua jumătate a lui Februarie 1947,şi ducându-mă m'a întrebat dece Dl.Maniu nu a depus şi D-sa un memoriu privitor la Tratatul de Pace astfel cum au făcut celelalte partide,citându-mi pe socialişti şi pe Liberali.- Am promis D-lui Melbourne că după ce voi vorbi cu Dl.Maniu îi voiu aduce răspunsul acestuia, şi că nu o pot face imediat,Dl.Maniu fiind absent din Bucureşti.

Tocmai prin Martie i-am adus răspunsul,când Dl.Maniu a vebit pe câteva zile la Bucureşti.- Răspunsul era : " Nu pot face ceruta declaraţie înainte de ratificarea Tratului de Pace" Acest lucru l'am comunicat D-lui Melbourne care a rămas foarte nedumerit.- Atunci i-am spus D-lui Melbourne,că dela Dl.Maniu

.//.

ştiam,din conversaţii particulare,că Dl.Maniu afirmă că el nu poate face vre-o declaraţie la Tratatul de Pace fără a vorbi " el Maniu " de Basarabia şi Bucovina,şi dacă face aceasta fi este teamă că Rusia nu va mai ratifica Tratatul de Pace, şi deci se va prelungi existenţa Comisiei de Control.-

In Ianuarie 1947,la Sibiu,Dl.Maniu m'a însărcinat să merg la Dl.Berry să-i dau răspunsul cerut în chestiunea ajutorului economic.-L-am găsit pe Dl.Melbourne căruia i-am comunicat că Dl.Maniu este în principiu de acord cu ajutorarea înfometaţilor din România,însă că acest guvern nu merită să i se acorde nici un bob de grâu şi dacă ajutorul se va da totuşi trebue supravegheată distribuţia.-

In conversaţia particulară avută cu Dl.Maniu,acesta mi-a arătat că ajutorul pe care l'ar acorda Americanii ar fi exploatat de comunişti ca un succes de partid.-

Desigur că vorbele comunicate prin mine D-lui Melbourne ca din partea D-lui Maniu lăsau să se întrevadă că D-sa nu este prea entuziasmat în ce priveşte acordarea ajutorului.-

Imediat după demisia D-lui Maniu dela şefia Partidului la 30 Noembrie 1946,Dl.Melbourne m'a chemta să mă întrebe ce se petrece,şi să-i duc vorbă D-lui Maniu că nu trebue să abandoneze şefia.-

Am mai fost chemat de Dl.Melbourne după întrevederea avută cu Dl.Maniu la Dl.Berry la care a întrebat dacă trebue să răspundă la violenţă cu violenţă,Dl.Maniu încredinţându-mi pentru Dl.Maniu o copie a telegramei semnate de Dl.Dean Acheson, Subsecretar de Stat,în care spunea " Comunicaţi D-lui Maniu că nu sfătuim xxxx întrebuinţare de violenţă ceeace ar aduce poporului român numeroase şi dureroase suferinţe.-

Acest răspuns i l-am predat D-lui Maniu la Sanatoriul Jovin,unde erau prezenţi D-nii Ionel Pop şi Virgil Solomon,dar pe care i-a poftit afară.-

==

Prin toamna 1945 am fost invitat la masă de Dl.Cpt. Key,unde am întâlnit pe majorul Hogg,pe generalul Greer şi Wing-Commander Bob .....(uit numele) şi Col.Masterson.-

După masă,care a fost foarte veselă,am trecut în salon,unde a venit şi Maria Tănase,care a cântat.-Pe la 11 a apărut şi Vice Amiralul Stevenson,pe care nu-l văzusem până atunci

şi nici de atunci.- Pe la orele 12 au plecat Maria Tănase şi Amiralul şi am voit să plec şi eu,însă Masterson mi-a spus că eu trebue să mai stau.- Serata a continuat foarte veselă,iar la ora 1 noaptea,Masterson mi-a spus să-mi iau pălăria şi să mă urc în maşina dela poartă,în care se află Dl.Vice Amiral Stevenson.- Am făscut astfel,iar în faţă lângă şofer luase loc Cd.Masterson.-Viceamiralul a pornit să meargă cu maşina spre Arcul de Triumf,iar la vre-o sută de metri ce acesta a oprit.- Soferul s'a dat jos fără poruncă,iar Masterson la cererea Vice-Amiralului a coborât din maşină.- Atunci Viceamiralul,care nu schimbase un singur cuvânt cu mine în maşină mi-a spus : să-i spui D-lui Maniu să-şi urmeze nealterat drumul pe care merge " După aceia a făcut semn să se urce Masterson şi şofeurul,şi l-am lăsat acasă,iar Masterson m'a condus până la mine acasă, iar la poartă mi-a spus " să spui D-lui Maniu să-şi ţie gura " căci Maniu nu ştie să tacă.-

A doua zi am comunicat D-lui Maniu acest mesaj, fiind de faţă,cred, Dl.Ionel Pop.- Nu ştiu în legătură cu ce convorbire din ce loc şi cu cine,mi s'a făcut mie comunicarea arătată mai sus,adică de mesajul ~~încredinţat~~ încredinţat mie de Viceamiralul Stevenson.- Am adăogat şi sfatul dat de col. Masterson.-

Dl. Maniu nu a făcut în faţa mea nici un comentar.-

V.V. Serdici

6 Septembrie 1947

6 sept

00458

DECLARATIE

Subsemnatul VASILE SERDICI, declar următoarele:

Aducându-mi aminte că am omis neintenționat să mai arăt unele lucruri le complectez acum:

1/.- Nu-mi aduc aminte la care din intrevederile avute cu Dl.BERRY, Dl.MANIU i-a cerut ca să comunice guvernului U.S.A. să dea instrucțiuni delegaților săi la Conferința Păcii ca să se ceară Guv.Român ca în delegatia română care va fi trimisă la Conf.Păcii să fie inclus și un reprezentant al Part.N.T., fie în persoana reprezentantului Partidului din Guver, fie un alt membru desemnat de Conducerea Partidului. Dl.BERRY a răspuns că va comunica la Washington. Repet că nu-mi aduc aminte la care din intrevederi, dar confirm că discuția a avut loc aidoma.

2/. Nu-mi aduc aminte la care din intrevederi avute cu Dl.BERRY cu Dl.Maniu, dar afirm că am auzit și tradus următoarele discuții: dând un răspuns D-lui MANIU Dl.BERRY a afirmat că nu numai Dl.MANIU are dreptul să fie desamăgit de neîndeplinirea acordurilor internaționale, căci și ei americanii au crezut că prin acordul de la Moscova au găsit o bună cale de colaborare cu Rusia. Dar astăzi văd și ei că s'au înșelat deoarece cu Rușii nu se poate colabora nu numai când e vorba de România care a fost totdeauna o chestie minoră, dar nici măcar când este vorba de Germania. Zadarnic insistă Dl.MANIU, pentru o acțiune mai viguroasă în sânul Comisiei de Control din România, căci ei / americanii/ nu sunt niciodată camuflați și că de altfel, nici la Berlin unde " stăm față în față și ne ținem de cravată" nici acolo nu funcționează Comisia de Control, a declarat Dl.BERRY.

ss/ V.V.Serdici.

6-9-947.

6 sept

00459

DECLARATIE

Subscrisul V. SERDICI, declar următoarele:

Pe la începutul lunei Aprilie 1947 Dl.Roy Melbourne m'a chemat şi mi-a înmânat pentru Dl.Maniu o notă cu următorul cuprins:

No......

La întrebarea lui Maniu, comunicaţi că sfatul nostru este că nu trebue întrebuinţată violenţa, care ar aduce multe şi dureroase suferinţi neamului Românesc.

Dean Acheson.

Această notă am primit-o puţine zile dupe audienţa Dlui Maniu la Dl. Berry de pe la sfârşitul lunii Martie sau începutul lunei Aprilie 1947. Nota i-am dus-o Dlui Maniu pe care l'am găsit la Dr.Jovin şi i-am predat-o acolo.-

Mai erau de faţa dl. Ionel Pop şi Dr.V. Solomon, cari fuseseră rugaţi de Dl.Maniu ca să iasă afară.-

După cetirea notei Dl.Maniu i-a rechemat în cameră.-

ss.V.V. Serdici

6 Septembrie 1947.

E.F.

II

6 sept
00460

DECLARATIE

Subsemnatul VASILE SERDICI, declar următoarele în continuare:

In Aprilie (sfârşit) 1947 Dl. Maniu m'a insărcinat să cer audienţă la Dl.Holman şi Dl.Berry, şi Când am primit confirmarea audienţelor, am înştiinţat pe Dl.Maniu şi Dsa s'a prezentat întâi la Dl.Berry iar a doua zi la Dl.Holman.

La Dl.Berry a fost primit la ora 17,în cabinetul Ministrului,la Misiune. Era prezent şi Dl.Roy Melbourne,Consilierul Legaţiei, şi eu,care funcţionam ca interpret.-

Obiectul conversaţiei era chestiunea arestărilor dintre rândurile membrilor partidului N.T. Dl.Maniu un dosar mai redus,conţinând diferite liste nominale,pe organizaţii judeţene,a arestaţilor şi un număr de memorii şi scrisori, biloţele primite din închisori,arătând tratamentul şi diverse alte circumstanţe in legătură cu arestările.-

Dl.Maniu a cerut ca Misiunea să informeze Guvernul U.S.A.despre toate acestea,pentru a cere ori imediata lor eliberare,ori trimiterea acestor arestaţi în faţa judecăţii căci nici unul din ei nu fusese nici măcar interogat. Deasemeni i-a cerut să trimită ofiţeri sau ziarişti americani la diversele închisori din România,pentru a se asigura de visu de toate aceste lucruri şi în deosebi despre tratamentul la care sunt supuşi.-

Dl.Berry a răspuns că va informa Guvernul său, dar cât despre trimitere de ofiţeri sau ziarişti; aceasta n'o va face ştiind că va fi refuzat.-

Dl.Maniu a cerut atunci ca Dl.Berry să intervină pentru ca Guvernul U.S.A. să trimită o notă severă Guvernului Român,pentru că,spunea Dl.Maniu,aceasta este indispensabilă moralului cetăţenilor şi în deosebi a arestaţilor cari dacă vre-unul este din intâmplare eliberat,ei vin şi intreabă pe Dl.Maniu dece nu s'a făcut nimic pentru ei de către Partidul N.T., şi de ce Americanii nu i-au sprijinit.

Dl.Berry a promis că va interveni,şi în adevăr nota a venit ceva mai târziu.

O zi mai târziu a vizitat pe Dl.Holman acesta fiind cu Dl.Porter,iar eu ca interpret. Cu un dosar identic ca

..//..

acel prezentat Dlui Berry, Dl.Maniu a reeditat aceleaşi cereri şi aceleaşi concluziuni ca şi la Dl.Berry.

La un moment dat însă, Dl.Holman arătând posibilităţile actuale reduse ale Guvernului Britanic, Dl.Maniu supărat a spus că dacă ştia aceste lucruri, adică imposibilitatea Angliei de a ajuta partidul N.T., pe care îl recunoscuseră ca partid democratic şi au promis sprijin, el, Dl.Maniu, s'ar fi aranjat de mult cu Ruşii, căci desigur că ar fi găsit posibilitatea.-

Si Dl.Holman a refuzat trimitere de ofiţeri sau ziarişti, la vizitarea închisorilor, cu aceaş argumentare ca şi Dl.Berry.

La sfârşitul audienţei Dl.Maniu a cerut Dlui Holman să ajute plecarea dlui Mihalache, însă Dl.Holman a ripostat acoperindu-şi urechile: "nici nu am auzit ce aţi spus Dle Maniu" şi a repetat fraza. Dl.Maniu insistând şi arătând slăbiciunea echipei Dsale din străinătate, apoi deasemeni pericolul în care se află personal Dl.Mihalache, ca vizat de Guvern, Dl.Holman i-a repetat că nici vorbă nu poate fi de aşa ceva, dacă însă Mihalache ajunge în vre-o zonă engleză, atunci s'ar putea să se intervină pentru ca să i se dea drumul mai departe.-

Tot în cursul acestei conversaţii la o protestare mai energică din partea lui Maniu, Dl.Holman a ripostat: „dar ce voiţi ca noi să declarăm război Rusiei pentru Romania? Dl.Maniu, dându-şi seama că a supărat pe Ministru, a spus că între război şi indiferenţă există o întreagă gamă de posibilităţi de acţiuni diplomatice.-"

Aceasta audienţa a început la ora 17 şi s'a terminat scurt după ora 18, când la plecare Dl.Holman i-a prezentat Dlui Maniu şi pe cumnatul său deputatul conservator Joinson Hicks, cu care a schimbat câte-va cuvinte de circumstanţă ("cum vă place în România ? Ce impresii aţi cules din situaţia actuală, la care Dl.Hicks a răspuns că n'a putut vedea chiar mult, că ţara e f.frumoasă, dar că situaţia este nu din cele mai favorabile. Tot eu am tradus şi aceste câte-va cuvinte). Intrevederea a avut loc în Sos.Kisseleff 52 la domiciliul dlui Holman.

Cu ocazia uneia din aceste intrevederi, la Dl.Berry, dar nu pot preciza la care din ele, Dl.Berry dând un răspuns

..//..

Dlui Maniu a spus două lucruri interesente:

1) Că într'adevăr nu numai Dl.Maniu are dreptul să fie desamăgit, căci într'adevăr şi ei Americanii au crezut sincer că prin acordul dela Moscova au găsit o cale de bună colaborare cu Rusia.Azi(aceasta era cam prin vara 1946) văd şi ei că s'au înşelat,că nu numai că nu se poate colabora in ce priveşte România, care totdeauna a fost o chestiune minoră,dar nici măcar pentru Germania.-

Si al doilea că zadarnic insistă Dl.Maniu pentru o acţiune mai viguroasă în sânul Comisiei de Control pentru România,căci ei nu sunt niciodată nici măcar consultaţi,şi că dealtfel nici la Berlin,unde stăm faţă în faţă,şi a spus Dl.Berry "ne ţinem de cravată",nici acolo nu funcţionează comisia de control.-

---

Mai mi-aduc aminte că la una din aceste intrevederi şi anume la acea la care Dl.Holman a răspuns că pentru Englezi şi Americani există o listă de prioritate, acest răspuns a fost dat de Dl.Holman când dl.Maniu l-a întrebat de ce ajutorul care se pregăteşte şi se dă Greciei şi Turciei, nu se extinde şi asupra noastră,a României.-

---

Mai mi aduc aminte că în conversaţia avută la 28 sau 29 Noembrie 1946 la Dl.Berry, Dl.Maniu a rugat ca să se comunice Guvernului U.S.A. să dea instrucţii delegaţilor săi la conferinţa dela Paris care trata pacea cu ţările fost satelite ale Germaniei,ca să se ceară Guv.Român ca în delegaţia Română care va fi trimisă la Conferinţă să fie inclus şi reprezentantul partidului N.T. din Guvern,sau un alt membru al partidului N.T. pe care îl va desemna conducerea partidului N.T.-

Dl.Berry a răspuns că va comunica la Waschington.

ss. V.V. Serdici

6 Sept.1947

DECLARATIE

Subsemnatul VASILE SERDICI declar următoarel

Recitind declaraţia mea din 29 August 1947 constat că la pag. 8 am făcut următoarea eroare neintenţionată: am arătat acolo că la cererea făcută de Maniu ca România să fie şi ea ajutată dupe cum sunt ajutate Grecia şi Turcia, Dl. Berry a răspuns că exist o listă de prioritate conform căreia în viitor va veni şi rândul României. Aceasta declaraţie nu a fost făcut de Dl. Berry cum arătat eronat mai sus, ci de Dl.Holma .

Fac prezenta rectificare menţinând restul declaraţiei.

ss. V.V. Serdici

6 Septembrie 1947.

E.F.

II

6 sept 00464

DECLARATIE

Subsemnatul VASILE SERDICI decalar următoarele:

Pe la sfârşitul lui Martie sau primele zile ale lui Aprilie, 1947, Dl. MANIU m'a însărcinat să cer audienţă la Dl. HOLMAN şi Dl. BERRY. Când am primit confirmarea audienţelor am înştiinţat pe Dl. MANIU şi d-sa s'a prezentat întâi la Dl. BERRY iar a doua zi la Dl. HOLMAN, luându-mă şi pe mine ca interpret. La Dl. BERRY am fost primit la ora 17, în cabinetul Ministrului la Misiune. Era prezent şi Dl. R. MELBOURNE, consilierul de legatie.-

Obiectul conversaţiei îl forma chestiunea arestărilor în rândurile N-Tărănişilor. Dl. MANIU a adus un dosar conţinând diferite liste nominale pe organizaţii judeţene, a arestaţilor şi un număr de memorii şi biletele primite din închisori, arătând tratamentul şi diverse alte circumstanţe în legătură cu arestările. Dl. MANIU a cerut ca Misiunea să informeze Guvernul U.S.A., despre toate acestea pentru a cere imediata lor eliberare ori trimiterea lor în faţa judecăţii. Deasemenea i-a cerut să trimită ofiţeri şi ziarişti americani la diversele închisori din Românta pentru a se asigura de toate acestea lucruri. Dl. BERRY a răspuns că va informa Guvernul său, dar că trimiterea de ofiţeri şi ziarişti americani la închisori nu o va face ştiind că va fi refuzat. Dl. MANIU a cerut atunci ca Dl. BERRY să intervină pentru ca Guvernul U.S.A., să trimită o notă severă Guvernului Român, aceasta fiind indispensabilă moralului cetăţenilor şi în deosebi a acelor arestaţi.

Dl. BERRY a promis că va intervent / si că în adevăr după o trecere de vreme a venit notă/ Dl. MANIU vorbind despre arestările efectuate în rândurile P.N.T., -ului şi despre tratamentul din închisori a declarat că a primit o scrisoare semnată de şeful organizatiei de Vâlcea, care întreba pe Dl. MANIU dacă poate ajuta sau ba pe deţinuţii din Piteşti la evadare, căci aceştia sunt hotărâţi să evadeze, prin orice mij-

./.

loace şi orice riscuri.

Dl.MANIU a adăugat că faţă de procedeele ilegale şi violente din partea Guv.Român,el are destulă putere dispunând de forţe în P.N.T.,cari sunt mai numeroase decât acelor ale partidului comunist,că el poate să bată în loc să fie bătut şi că cu aceste forţe să răstoarne guvernul.El nu mai poate să privească cum zilnic se macină forţele partidului său,de către o infirmă minoritate şi că este forţat să purceadă la represalii pentru înlăturarea Guvernului.Nu voieşte însă să procedeze la violenţă fără a cunoaşte şi părerea celorlalţi semnatari ai tratatului şi în special al Americei.-

La aceste Dl.BERRY i-a răspuns: " That is a linding question" / Aceasta este o întrebare esenţială/ şi că-i va răspunde în câteva zile.

Dl.MANIU a repetat şi cu această ocazie că el nu este înţeles de guvernul U.S.A.,şi Englez,repetând şi de această dată declaraţia sa făcută şi la anterioarele întrevederi /despre cari am uitat în declaraţiile mele respective/ şi anume că el nu luptă numai pentru România,dar în acelaşi timp să nu se uite că luptă şi pentru America şi Anglia.

Deasemenea la aceiaşi întrevedere mi-aduc aminte că la întrebarea D-lui MANIU că de ce nu este ajutată şi România aşa cum este ajutată Grecia sau Turcia,Dl.BERRY a răspuns că România nu formează o problemă de sine stătătoare că este conexată cu a Poloniei,a Jugoslaviei,Ungariei şi Bulgariei şi că ca atare va fi rezolvată.-

La care Dl.MANIU a răspuns: Polonia aţi predat-o,Jugoslavia aţi pierdut-o şi tot astfel şi Bulgaria,Ungaria sunteţi pe cale s'o pierdeţi. Nu mai este decât rezistenţa României şi pe care deasemenea o veţi pierde dacă amânaţi prea mult.

A doua zi Dl.MANIU a vizitat pe Dl.HOLMAN,acesta fiind asistat de Dl.PORTER,iar eu am fost ca interpret.Dl.MANIU a adus un dosar identic cu cel pregătit D-lui BERRY în ajun.Dl.MANIU a reeditat aceleaşi cereri şi aceleaşi concluziuni ca şi la Dl.BERRY inclusiv afirmaţia că D-sa luptă nu numai pentru România dar şi pentru Anglia şi U.S.A.,.La aceasta întrevedere Dl.MANIU a cerut D-lui HOLMAN să-i faciliteze Dl.MIHALACHE plecarea în Anglia,Dl. HOLMAN a ripostat acoperindu-şi urechile " nici nu am auzit ce aţi spus D-le MANIU" şi a repetat aceasta frază.Dl.MANIU a insitat şi a arătat că echipa D-sale din străinătate este slabă şi ca atare

./.

00466

plecarea D-lui MIHALACHE se impune,.Dl.HOLMAN a răspuns,că nici vorbă nu poate fi de aşa ceva,că dacă însă Dl.MIHALACHE plecând va ajunge în vre'o zonă englezã atunci el /Holamn/ va interveni ca să i se dea drumul mai departe.

In cursul aceleaşi intrevederi Dl.HOLMAN arătând posibilităţile actuale ale Guv.Britanic,Dl.MANIU supărat a spus: că dacă ştia aceste lucruri,adică imposibilitatea Angliei de a-l ajuta,deşi i-a promis sprijin,el Dl.MANIU s'ar fi aranjat cu Ruşii de mult,căci desigur ar fi găsit posibilitatea.

La o protestare mai energică a D-lui MANIU Dl.HOLMAN, a ripostat: dar ce voiţi D-le MANIU,să declarăm războiu Rusiei pentru România?

La care Dl.MANIU dânduşi seama că a supărat pe Ministru, că între războiu şi indiferenţă,există o întreagă gamă şi actiuni diplomatice.

Mai arăt că Dl.HOLMAN a refuzat trimiterea de ofiteri şi ziarişti la inchisori cu aceiaşi argumentare ca a D-lui BERRY.

Această audiecţă a inceput la orele 17 şi s'a terminat puţin după ora 18,când la plecare Dl.HODMAN i-a prezentat Dl. MANIU pe cumnatul său,deputatul Conservator HICHEL JOYNSON,cu car a schimbat câteva cuvinte de circumstanţă / cum vă place România, ce impresii aţi ales din situaţia actuală/ la care Dl.HICHES, a răspuns că nu a putut vedea vedea chiar mult,dar că situaţia este nu din cele mai favorabile.

Intrevederea a avut loc în Sos.Kiseleff 52 la domiciliul D-lui HOLMAN.

ss/ V.V.Serdici

6.Sept.1947

6 sept

00467

DECLARATIE

Subsemnatul V.V. SERDICI mai m'i-aduc aminte următoarele, cari le declar aci mai jos.-

Indată după sosirea dlui Maniu din Sibiu, aproximativ în cursul lui Martie 1947, Dsa m'a însărcinat să-i aranjez intrevederi cu reprezentantul diplomatic englez și American. Cum Dl. Berry era plecat la Istambul, iar dl. Holman suferă încă în covalescență [redacted], am fixat o audientă cu dl. Melbourne la Americani și cu Dl. Sarell la Englezi.-

Dl. Melbourne l'a primit dimineața pe la orele 11 în biroul dsale la Misiunea, eu asistând ca interpret.-

Dl. Maniu a vorbit despre chestia arestărilor și despre teroarea care domnește în țară, iar Dl. Melbourne a luat nota și apromis că afară că le va comunica Departamentului de Stat, îl va informa și pe dl. Berry când acesta se va întoarce.-

Dl. Maniu cerea și aci ca să fie trimiși ofițeri englezi și americani la vizitarea închisorilor, căci aceasta va remonta moralul arestațiilor și va avea ca rezultat pe de o parte îndulcirea condițiunilor de trai a prizonierilor, cât și informarea opiniei publice americane asupra situației Dsale din România.-

Dl. Maniu a cerut șinde astădată trimiterea unei note energice Guv. Român.-

Deasemeni dl. Maniu a expus până unde merge cruzimea Guv. Român, căci impiedică chiar asistența arestaților prin partid sau prin rudele celor închiși.-

Dl. Melbourne a notat și acestea promițând a le comunica la Waschinton.-

Ca și în alte cazuri, la sfârșitul de audientă Dl. Melbourne a făcut recomandarea, care o făcuse înaintea lui, în urma altor intrevederi dnii Berry și Holman, dar mai cu seamă Americanii, intre cari și dl. General Schayler, ca dl. Maniu să nu se descurajeze și să continue acțiunea pe linia inițiată.-

./ /.

La Misiunea engleză a fost primit în clădirea Misiunei de dl. Sarell, asistat de dl. Porter. Eu funcționam ca interpret.-

Dl. Maniu a spus Dlui Sarell că de oarece Dsa este nou venit, el îi va face întâi un mic istoric al situației dinainte și de după 23 August 1944 și îi ~~xxx~~ va arăta evoluția situației politice. / dl. Sarell era charge-d'affains/ A urmat o foarte lungă expunere pe care au ascultat-o fără intrerupere reprezentanții englezi / dl. Sarell este un om foarte tânăr : vreo 35-36 ani /

Apoi a reedit cererile Dsale făcute cu o zi înainte dlui R. Melbourne, și a insistat asupra cereri unei note energice pentru a da satisfacție minimă și arestaților și familiilor lor cari sunt cufundate în mizerie și suferință și cari toată ziua se adresează zadarnic D-sale care nu-i poate ajuta.-

/ss/ V-V. Serdici.-

6 Septembrie 1947.-

003468

I

7 sept

00469

D E C L A R A T I E

Subscrisul VASILE SERDICI declar următoarele :

Cunosc pe Ilie Lazăr de la fuzionarea partidului Dr. Lupu cu Naţional Tărăniştii.-

Este un caracter deschis şi cred că nu are colţuri întunecoase în sufletul său.-Este un om cinstit.-

Este deasemenea un mare animator,fie că este vorba de o petrecere intimă între prieteni,fie că e vorba de o acţiune de propagandă politică.- Se socoteşte foarte popular,uneori chiar mai popular decât Dl.Maniu.- Cu toate că este un fanatic Manist,cu toate aceste a fost mereu neîndreptăţit,în locul său fiind promovaţi,după vechiul obicei de clică şi bisericuţe al Partidului N.T.,oameni cari nu se pot compara cu dânsul din nici un punct de vedere,dar erau oameni de casă a unuia sau altuia /Maniu,Mihalache,Popovici,Leucuţia/.-

Ilie era bun numai pentru a fi trimis pe baricade de Conducerea Partidului.- De trăgătorii de sfori era dispreţuit şi socotit un " enfant terrible / Solomon,Popovici,Leucuţia, Maniu,Mihalache,Lupu,etc./.-

Dntr'o zi în Str. Sfinţilor,c'am pe la începutul Septembrie 1944,eram şi eu la Dl.Maniu,când au sosit acolo nişte tineri,care l'au anunţat pe Ilie Lazăr,în auzul tuturor,şi al D-lui Maniu că grupa gărzilor " Iuliu Maniu " este încolonată şi deasemeni multă lume se află pe Str.Clemenceau,privind coloana care pleca spre Ardeal.-

Ilie Lazăr s'a ridicat şi a plecat spunând,faţă fiind şi Dl.Maniu, " Aveţi maşină ? Atunci repede,scuzaţi-mă domnule. Si adresându-se D-lui Maniu i-a spus " mă duc D-le Preşedinte şi le voiu vorbi cum ştiu eu, să fiţi mpndru de cei care au ales numele D-Voastre.-".-

A plecat imediat,iar după aceia,a doua zi sau când l'am revăzut,mi-a povestit extraordinarul entuziasm pe care l-a creiat prin vorbirea sa.-

./. ss/.V.V.Serdici

Eu ~~xx~~ ştiu că Ilie Lazăr este un om cinstit şi din punct de vedere material şi vorbea răspicat când ştia despre anumite lucruri şi care-i păreau necurate.-Astfel ştiu că adeseori acuza pe Mihai Popovici că nu a administrat corect nişte fonduri primite prin 1942-43 dela un anumit Togan,fonduri destinate partidului.-

Stiu acest lucru dintr'o discuţie vehementă care avusese loc la mine acasă între Ilie Lazăr şi Dl.Virgil Solomon,care-l apăra pe Mihai Popovici.-

Si Dl.Leucuţia într'o convorbire ce am avut cu el mai târziu,nu era de acord cu Ilie Lazăr.-

Tocmai cinstea lui Ilie Lazăr m'a făcut să mă apropii de el,şi dealtfel şi Lazăr ştia că numai el şi cu mine n'am profitat niciodată băneşte sau altfel dela P.N.T.-

ss/. V.V.Berdici

7 Septembrie 1947

IV

II/2

7 sept

00471

Nu este nevoie.

DECLARATIE

Subscrisul VASILE SERDICI declar următoarele :

Cunosc pe Ilie Lazăr de la fuzionarea partidului Dr. Lupu cu Național Tărăniștii.-

Este un caracter deschis și cred că nu are colțuri întunecoase în sufletul său.-Este un om cinstit.-

Este deasemenea un mare animator, fie că este vorba de o petrecere intimă între prieteni, fie că e vorba de o acțiune de propagandă politică.- Se socotește foarte popular, uneori chiar mai popular decât Dl.Maniu.- Cu toate că este un fanatic Manist, cu toate aceste a fost mereu neîndreptățit, în locul său fiind promovați, după vechiul obicei de clică și bisericuțe al Partidului N.T., oameni cari nu se pot compara cu dânsul din nici un punct de vedere, dar erau oameni de casă a unuia sau altuia /Maniu, Mihalache, Popovici, Leucuția/.-

Ilie era bun numai pentru a fi trimis pe baricade de Conducerea Partidului.- De trăgătorii de sfori era disprețuit și socotit un " enfant terrible / Solomon, Popovici, Leucuția, Maniu, Mihalache, Lupu, etc./.-

Intr'o zi în Str. Sfinților, c'am pe la începutul Septembrie 1944, eram și eu la Dl.Maniu, când au sosit acolo niște tineri, care l'au anunțat pe Ilie Lazăr, în auzul tuturor, și al D-lui Maniu că grupa gărzilor " Iuliu Maniu " este încolonată și deasemeni multă lume se află pe Str.Clemenceau, privind coloana care pleca spre Ardeal.-

Ilie Lazăr s'a ridicat și a plecat spunând, față fiind și Dl.Maniu, " Aveți mașină ? Atunci repede, scuzați-mă domnule. Si adresându-se D-lui Maniu i-a spus " mă duc D-le Președinte și le voiu vorbi cum știu eu, să fiți mândru de cei care au ales numele D-Voastre.-".-

A plecat imediat, iar după aceia, a doua zi sau când l'am revăzut, mi-a povestit extraordinarul entuziasm pe care l-a creiat prin vorbirea sa.-

.//. ss/.V.V.Serdici

00472

Eu ~~xx~~ știu că Ilie Lazăr este un om cinstit și din punct de vedere material și vorbea răspicat când știa despre anumite lucruri și care-i păreau necurate.-Astfel știu că adeseori acuza pe Mihai Popovici că nu a administrat corect niște fonduri primite prin 1942-43 dela un anumit Togan,fonduri destinate partidului.-

Stiu acest lucru dintr'o discuție vehementă care avusese loc la mine acasă între Ilie Lazăr și Dl.Virgil Solomon,care-l apăra pe Mihai Popovici.-

Si Dl.Leucuția într'o convorbire ce am avut cu el mai târziu,nu era de acord cu Ilie Lazăr.-

Tocmai cinstea lui Ilie Lazăr m'a făcut să mă apropii de el,și dealtfel și Lazăr știa că numai el și cu mine n'am profitat niciodată bănește sau altfel dela P.N.T.-

ss/. V.V.Berdici

7 Septembrie 1947

II

7 Sept

00473

D E C L A R A T I E

Subscrisul VASILE SERDICI declar următoarele :

Cunosc pe Ilie Lazăr de la fuzionarea partidului Dr. Lupu cu Național Tărăniștii.-

Este un caracter deschis și cred că nu are colțuri întunecoase în sufletul său.-Este un om cinstit.-

Este deasemenea un mare animator,fie că este vorba de o petrecere intimă între prieteni,fie că e vorba de o acțiune de propagandă politică.- Se socotește foarte popular,uneori chiar mai popular decât Dl.Maniu.- Cu toate că este un fanatic Manist,cu toate aceste a fost mereu nedreptățit,în locul său fiind promovați,după vechiul obicei de clică și bisericuțe al Partidului N.T.,oameni cari nu se pot compara cu dânsul din nici un punct de vedere,dar erau oameni de casă a unuia sau altuia /Maniu,Mihalache,Popovici,Leucuția/.-

Ilie era bun numai pentru a fi trimis pe baricade de Conducerea Partidului.- De trăgătorii de sfori era dispreţuit și socotit un " enfant terrible / Solomon,Popovici,Leucuția, Maniu,Mihalache,Lupu,etc./.-

Dntr'o zi în Str. Sfinților,c'am pe la începutul Septembrie 1944,eram și eu la Dl.Maniu,când au sosit acolo niște tineri,care l'au anunțat pe Ilie Lazăr,în auzul tuturor,și al D-lui Maniu că grupa gărzilor " Iuliu Maniu " este încolonată și deasemeni multă lume se află pe Str.Clemenceau,privind coloana care pleca spre Ardeal.-

Ilie Lazăr s'a ridicat și a plecat spunând,față fiind și Dl.Maniu, " Aveți mașină ? Atunci repede,scuzați-mă domnule. Si adresându-se .-lui Maniu i-a spus " mă duc D-le Președinte și le voiu vorbi cum știu eu, să fiți mpndru de cei care au ales numele D-Voastre.-".-

A plecat imediat,iar după aceia,a doua zi sau când l'am revăzut,mi-a povestit extraordinarul entuziasm pe care l-a creiat prin vorbirea sa.-

.//.

ss/.V.V.Serdici

00474

Eu ştiu că Ilie Lazăr este un om cinstit şi din punct de vedere material şi vorbea răspicat când ştia despre anumite lucruri şi care-i păreau necurate.-Astfel ştiu că adeseori acuza pe Mihai Popovici că nu a administrat corect nişte fonduri primite prin 1942-43 dela un anumit Togan,fonduri destinate partidului.-

Stiu acest lucru dintr'o discuţie vehementă care avusese loc la mine acasă între Ilie Lazăr şi Dl.Virgil Solomon,care-l apăra pe Mihai Popovici.-

Si Dl.Leucuţia într'o convorbire ce am avut cu el mai târziu,nu era de acord cu Ilie Lazăr.-

Tocmai cinstea lui Ilie Lazăr m'a făcut să mă apropii de el,şi dealtfel şi Lazăr ştia că numai el şi cu mine n'am profitat niciodată băneşte sau altfel dela P.N.T.-

ss/. V.V.Berdici

7 Septembrie 1947

13 00475

D E C L A R A T I E

Subsemnatul VASILE SERDICI fac următoarea declarţie ;

Dl. POTER / secretar de legaţie englez/ mi-a spus cam prin luna Mai sau Iunie 1947, pentru a comunica si Dlui MANIU că opoziţia din România s'a obişnuit ca alţii să-i apere interesele şi că ar trbui să luăm pilda Germaniei şi a Greciei, unde masele iau atitudini împotriva comuniştilor, pe când opoziţia din România nu face altceva decât să se lamenteze şi să ceară ajutor la alţii.

Dsa a sfătuit prietenii politici / adică cei din P.N.T. să reziste cu tărie arestărilor întrucât cauzele mari se câştigă numai prin lupte şi nu prin lamentaţiuni.-

/ss/ V.V. SERDICI

13 Septembrie 1947

16 sept.

00476

D E C L A R A T I E

Subscrisul V. SERDICI declar următoarele :

In legătură cu cele ce ştiu despre Dl. STEFAN STOIKA mai mi-aduc aminte următoarele :

Prin 1943 eram in cabinetul Dlui STOIKA secretar general la Inzestrarea Armatei.-

La un moment dat a intrat un general în plină uniformă şi am fost şi eu prezent. Dl. general venea să insiste să-i se pună la dispoziţie cât mai neîntârziat armamentul motomecanizat, căci Mareşalul Antonescu îl pisează să plece cât mai urgent în Caucaz.-

Atunci dl. STOIKA pe ton apăsat i-a spus: " Nu te mai grăbi aşa Boiţene.-

De altfel datoria ta de român ştii care este: intr'o lună să-ţi readuci divizia la o brigadă, în altă la Regiment în alte 2 săptămâni să rămână ca o baterie, şi pe oamenii rămaşi să-i trimiţi la infirmerie şi acasă.-

Generalul BOITEANU n'a contrazis cu nici un cuvânt.-

/ss/ V.V. SERDICI.-

16 Septembrie 1947.-

16 sept

00477

DECLARATIE

Subscrisul V. SERDICI declar următoarele :

In legătură cu cele ce ştiu despre Dl. STEFAN STOIKA mai mi-aduc aminte următoarele :

Prin 1943 eram în cabinetul Dlui STOIKA secretar general la Inzestrarea Armatei.-

La un moment ~~xxx~~ a intrat un general în plină uniformă şi am fost şi eu prezent. Dl. general venea să insiste să-i se pună la dispoziţie cât mai neîntârziat armamentul motomecanizat,căci Mareşalul Antonescu îl pisează să plece cât mai urgent în Caucaz.-

Atunci dl. STOIKA pe ton apăsat i-a spus: " Nu te mai grăbi aşa Boiţene.-

De altfel datoria ta de român ştii care este: intr'o lună să-ţi reduci divizia la o brigadă,în altă la Regiment în alte 2 săptămâni să rămână ca o baterie,şi pe oamenii rămaşi să-i trimiţi la infirmerie şi acasă.-

Generalul BOITEANU n'a contrazis cu nici un cuvânt.-

/ss/ V.V. SERDICI.-

16 Septembrie 1947.-

17 Sept

00478

D E C L A R A T I E

=========================

Subsemnatul VASILE SERDICI declar următoarele :

Prin anul 1946, nu xxxx ţiu minte exact când, în urma sugestiei Dlui MANIU, am oferit un dejun ziariştilor americanii MAC CORMAK, unui coleg al dsale al cărui nume nu-l reţin, Dlui LEHRER, pe care a prezidat-o de MANIU, care a făcut o expunere a situaţiei precare din România, din punct de vedere politic, eronomic, social. Dela început am avut impresia că în special dl. MAC CORMAK nu prea gusta genul Dlui MANIU. Când dl. MANIU a afirmat că guvernul GRUZA va anexa România în scurt timp la U.R.S.S. Dl. MAC CORMAK mi-a spus să-i traduc Dlui MANIU următoarele : nu sunt un om bogat dar sunt gata s-i pariez 5oo dolâri că un astfel de lucru nu se va ântâmpla in niciun caz in viitorii 2 ani.-

Tot atunci dl. MAC CORMAK a spus xxxxxxx intr'altele dlui MANIU: că opoziţia din România s'a obişnuit ca alţii să-i apere interesele şi că ar trebuie să ia pilda Germaniei şi a Greciei unde se ia atitudini impotriva comuniştilor, pe când opoziţia din România nu face altceva decât să se lamenteze şi să ceară ajutor dela alţii şi că opoziţia ar trebui să reziste la arestării, intrucât cauzele mari se câştigă prin lupta şi nu prin lamentaţiuni.-

/ss/ V.V. SERDICI.-

00479

D E C L A R A T I E

Subsemnatul V.SERDICI declar următoarele:

In curul intrevederilor pe cari Dl.MANIU le avea cu Miniştrii Străini (Americani sau Englez) Dsa aproape invariabil pronunţa: 1) "toate bogăţiile ţărei sunt jertfite de Guvernul Groza Ruşilor" 2) Comerţul României a ajuns la un nivel de troc mediêval prin acorduri unilaterale cu Ruşii, 3) Cu toate recoltele proaste, ni se ia şi ultimul bob de grâu de către Ruşi, 4) Toată producţia Românească merge la Armistiţiu.-

Altădată Dl.Maniu a mai afirmat că Ruşii au pus mâna pe toate Societăţile Comerciale, Industriale şi Bancare mai importante. Atunci Dl.Maniu, dupe intrevedere m'a m'a rugat să caut a le procura cât mai complecte date asupra acestor chestiuni, astfel cum m'a rugase şi anterior să documentez informaţiile pe cari le dădea Dl.Maniu Miniştrilor străini (Englezi şi Americani).

Primele documentări am putut să i le procur şi anume la repartizarea cerealelor, la schimbul unilateral de mărfuri cu Rusia, şi la producţia curentă. In ce priveşte infiltrarea în Societăţile Româneşti, nu am putut aduna materialul cerut de Dl.Maniu pentru documentarea afirmaţiilor făcute faţă de Miniştrii străini, şi chestiunea am abandonat-o spunând Dlui Maniu în prezenţa Dlui Ghilezan că eu nu pot să capăt datele şi că-l rog să însărcineze pe Ghilezan care este în mai bună măsură să le procure. Dl. Maniu m'a desărcinat predând această misiune D-lui Ghilezan.-

V.V. Serdici.

17 Septembrie 1947.

E.F.

00480

D E C L A R A T I E

Subscrisul VASILE SERDICI, declar următoarele:

Intr'o zi prin luna Aprilie 1947, mi-a telefonat D-ra MARIE MADELAINE ANGHELESCU, fosta mea colaboratoare din 1944 la Buletinul Presei, că un ziarist american FONST, sosit din Berlin, ar dori să mă vadă. Cu alte cuvinte, dânsa fiind întrebată cu cine poate discuta anumite probleme din Ardeal, d-ra ANGHELESCU m'a indicat pe mine. Si a adăugat că sunt aşteptat după masă la ora 15 în camera Nr.1 al Hotelului Atheneex Palace.

M'am prezentat la acea oră. Am găsit pe Dl.FONST şi un coleg al D-sale. Dl.FONST după câteva întrebări superficiale relativ la situaţia politică momentană, a venit la subiectul care am văzut că-l interesa în special, şi anume chestiunea saşilor din Ardeal.

I-am dat toate explicaţiile, menţionând că debutul meu în viaţa politică a fost crearea unei organizaţii judeţene în Târnava Mare, în 1930-1932, numită "Blocul Românesc" care era în special îndreptată împotriva privilegiilor saşilor în Ardeal. I-am arătat ca Stat în Stat formau saşii, şi efectul negustoriei de voturi pe cari o practicau cu toate guvernele asigurându-şi astfel o situaţiune cu totul privilegiată în judeţe locuite de ei. I-am arătat apoi purtarea trădătoare de Ţară pe care au avut-o din 1940-1944 sub conducerea lui ANDREAS SCHMIDT şi în sfârşit soarta care o ispăşesc acum, fiind totalmente expropiaţi şi socotiţi ca elemente naziste.

Nu i-am dat nici o lucrare sau notă scrisă în această privinţă, D-sa luându-şi note după cele arătate de mine.

ss/ V.V.Serdici

18/9/1947

18 sept

00481

D E C L A R A T I E

Subscrisul VASILE SERDICI declar următoarele:

Când la 31 Ianuarie 1947 am dus Dlui Maniu şi scrisoarea Dlui Dinu Brătianu referitoare la ajutorul economic, Dl.Maniu se afla la Sibiu. Dupe ce am spus Dlui Maniu că Dl. Melbourne îi cere părerea asupra ajutorului economic i-am prezentat scrisoarea Dlui Dinu Brătianu.-

Dupe ce a cetit scrisoarea în care Dl.Dinu Brătianu îşi arăta asentimentul ca România să fie ajutată de Americani, Dl. Maniu a spus: " e o scrisoare pentru arhivă, putând să-i folosească într'o zi".

Adică Dl. Maniu a voit să zică că Dl.Brătianu a făcut o astfel de scrisoare pentru ca vre-odată să o poată folosi.-

Această declarţie o dau ca o complectare la declaraţia mea anterioară în care arătasem ce răspuns Dlui Berry din partea Dlui Maniu în cea ce priveşte părerea D-sale asupra ajutorului economic.-

ss.V.V.Serdici

18 Septembrie 1947.

E.F.

(11)

18 sept. (61)

00482

D E C L A R A T I E

Subscrisul VASILE SERDICI declar următoarele:

Când la 31 Ianuarie 1947 am dus Dlui Maniu şi scrisoarea Dlui Dinu Brătianu referitoare la ajutorul economic, Dl.Maniu se afla la Sibiu. Dupe ce am spus Dlui Maniu că Dl. Melbourne îi cere părerea asupra ajutorului economic i-am prezentat scrisoarea Dlui Dinu Brătianu.-

Dupe ce a cetit scrisoarea în care Dl.Dinu Brătianu îşi arăta asentimentul ca România să fie ajutată de Americani, Dl. Maniu a spus: " e o scrisoare pentru arhivă, putând să-i folosească într'o zi".

Adică Dl. Maniu a voit să zică că Dl.Brătianu a făcut o astfel de scrisoare pentru ca vre-odată să o poată folosi.-

Această declarţie o dau ca o complectare la declaraţia mea anterioară în care arătasem ce răspuns Dlui Berry din partea Dlui Maniu în cea ce priveşte părerea D-sale asupra ajutorului economic.-

ss.V.V.Serdici

18 Septembrie 1947.

E.F.

19 Sept.

00483

DECLARATIE

Subscrisul VASILE SERDICI declar următoarele:

Pela inceputul lunei Aprilie 1947,şi mai exact câteva zile după intrevederea avută de dl. Maniu cu dl. Bery la care dl. Maniu a pus chestiunea răsturnărei prin violenţă a guvernului Român şi la care Dl. Bery i-a spus că va da răspunsul în câteva zile,am fost chemat de dl. Roy Melbourhe care,în cabinetul dsale,mi-a predat o notă scrisă pe hârtie de culoare roşie,mi-a dat s'o citesc,era scrisă în englezeşte,mi-a reluat-o,a pus-o intr'un plic şi mi-a spus: te rog să i-o dai Dlui Maniu.

Nota avea următorul cuprins :

Nr............ Data..........

La intrebarea lui Maniu comunicaţi că sfatul nostru este că nu trebuie întrebuinţată violenţa care poate aduce dureroase şi multe suferinţe poporului Român.-

/ss/ Dean Acheson

Precizez că nu pot să reţin exact,-dacă în nota Acheson se dădea sfatul neîntrebuinţărei violenţei în mod general sau sfatul neîntrebuinţărei violenţei pentru acel moment.-

Această hotă i-am dus-o dlui Maniu care se afla la Dr. Jovin. Ajuns la Dr. Jovin l'am găsit pe dl. Maniu în pat,iar în cameră se mai aflau Dr. Virgil Solomon şi dr. Ionel Pop. Am intrat în cameră,i-am spus dlui Maniu că am să-i transmit ceva,după care dl Maniu arugat pe cei doi să poftească puţin afară. Atunci i-am dat plicul,mi-a cerut să-i traduc nota,mi-a mulţumit pentru aducere,a pus-o pe măsuţa de noapte punând ochelarii deasupra ei şi a rechemat în cameră pe cei doi prieteni.- Imediat după aceasta eu am plecta.-

19 Septembrie 1947.- /ss/ V. V. Serdici

1

00484

D E C L A R A T I E

Subscrisul V.SERDICI declar următoarele :

Pe Dl.Colonel Lovell l'am cunoscut la 20 Noembrie 1946,când dimineaţa la ora 11,s'a oprit cu o maşină purtând steag american în faţa casei D-lui avocat Vasile Pintea din Sighişoara.-

L'am condus sus la etaj la Dl.Pintea unde dl.Lovell ne-a spus că el a avut însărcinarea să acopere,în timpul alegerilor judeţele Braşov,Făgăraş şi Târnava Mare.-

S'a vorbit puţin de alegeri,Dl.Lovell repetând mereu că cunoaşte mai bine decât noi felul cum alegerile s'au desfăşurat.-

Când să plece,s'a produs irupţiunea intempestivă în camera în care eram a doctorului Petrescu (care nu făcea parte dintre Naţional Tărănişti) care în mare surescitare îi relata cum în noaptea precedentă i-a fost distrusă casa care abia o terminase,acuzând elemente comuniste de aceste vandalisme.-Cerea insistent D-lui Lovell să vie să vadă casa distrusă şi i-a arătat fotografii.- Dl. Lovell cu greu s'a degajat,luând însă fotografiile.- Apoi a plecat la Braşov,după ce m'a întrebat " dacă sunt Ruşi până la Braşov ? " Eu l-am asigurat că până la Bucureşti nu este nici un Rus.-

L-am revăzut apoi o singură dată,la masă la Dl.Sabin Manuilă.-

La Sighişoara Dl.Lovell mi-a cerut un tabel pe secţiuni de votare,a rezultatului,pe partide,a votărei.-

Peste 4-5 zile,când l-am avut complect,i l-am pus sub plic şi i l-am trimis la adresa care mi-o indicase : Str. Oţetari - Bucureşti.-

La Sabin Manuilă,când mi-am arătat surprinderea că-l găsesc tot în Bucureşti,mi-a spus că rămâne aci,pentru vreme indefinită,mai cu seamă că generalul Schuyler pleacă.-

ss/.V.V.Serdici

19 Septembrie 1947

00485

D E C L A R A T I E

Subscrisul VASILE SERDICI declar următoarele:

Pela inceputul lunei Aprilie 1947,şi mai exact câteva zile după intrevederea avută de dl. Maniu cu dl. Bery la care dl. Maniu a pus chestiunea răsturnărei prin violenţă a guvernului Român şi la care Dl. Bery i-a spus că va da răspunsul în câteva zile,am fost chemat de dl. Roy Melbourhe care,în cabinetul dsale,mi-a predat o notă scrisă pe hârtie de culoare roşie,mi-a dat s'o citesc,era scrisă în englezeşte,mi-a reluat-o,a pus-o intr'un plic şi mi-a spus: 'te rog să i-o dai Dlui Maniu.

Nota avea următorul cuprins :

Nr............. Data..........

La intrebarea lui Maniu comunicaţi că sfatul nostru este că nu trebuie întrebuinţată violenţa care poate aduce durerease şi multe suferinţe poporului Român.-

/ss/ Dean Achesen

Precizez că nu pot să reţin exact,- dacă în nota Achesen se dădea sfatul neîntrebuinţărei violenţei în mod general sau sfatul neîntrebuinţărei violenţei pentru acel moment.-

Această notă i-am dus-o dlui Maniu care se afla la Dr. Jovin. Ajuns la Dr. Jovin l'am găsit pe dl. Maniu în pat,iar în cameră se mai aflau Dr. Virgil Solomon şi dr. Ionel Pop. Am intrat în cameră,i-am spus dlui Maniu că am să-i transmit ceva,după care dl Maniu arugat pe cei doi să poftească puţin afară. Atunci i-am dat plicul,mi-a cerut să-i traduc nota,mi-a mulţumit pentru aducere,a pus-o pe măsuţa de noapte punând ochel rii deasupra ei şi a rechemat în cameră pe cei doi prie teni.- Imediat după aceasta eu am plecat.-

19 Septembrie 1947.- /ss/ V. V. Serdici

00486
19 oct

D E C L A R A T I E

Subscrisul V.SERDICI declar următoarele :

Pe Dl.Colonel Lovell l'am cunoscut la 20 Noembrie 1946,când dimineaţa la ora 11,s'a oprit cu o maşină purtând steag american în faţa casei D-lui avocat Vasile Pintea din Sighişoara.-

L'am condus sus la etaj la Dl.Pintea unde dl.Lovell ne-a spus că el a avut însărcinarea să acopere,în timpul alegerilor judeţele Braşov,Făgăraş şi Târnava Mare.-

S'a vorbit puţin de alegeri,Dl.Lovell repetând mereu că cunoaşte mai bine decât noi felul cum alegerile s'au desfăşurat.-

Când să plece,s'a produs irupţiunea intempestivă în camera în care eram a doctorului Petrescu (care nu făcea parte dintre Naţional Ţărănişti) care în mare surescitare îi relata cum în noaptea precedentă i-a fost distrusă casa care abia o terminase,acuzând elemente comuniste de aceste vandalisme.-Cerea insistent D-lui Lovell să vie să vadă casa distrusă şi i-a arătat fotografii.- Dl. Lovell cu greu s'a degajat,luând însă fotografiile.- Apoi a plecat la Braşov,după ce m'a întrebat " dacă sunt Ruşi până la Braşov ? " Eu l-am asigurat că până la Bucureşti nu este nici un Rus.-

L-am revăzut apoi o singură dată,la masă la Dl.Sabin Manuilă.-

La Sighişoara Dl.Lovell mi-a cerut un tabel pe secţiuni de votare,a rezultatului,pe partide,a votărei.-

Peste 4-5 zile,când l-am avut complect,i l-am pus sub plic şi i l-am trimis la adresa care mi-o indicase : Str. Oţetari - Bucureşti.-

La Sabin Manuilă,când mi-am arătat surprinderea că-l găsesc tot în Bucureşti,mi-a spus că rămâne aci,pentru vreme indefinită,mai cu seamă că generalul Schuyler pleacă.-

ss/.V.V.Serdici

19 Septembrie 1947

11

00487

20 sept

DECLARATIE

Subscrisul VASILE SERDICI, declar următoarele:

Sub titlul "umflarea sarcinilor Tărei prin amânarea aplicărei armistițiului" am reprodus datele conținute într'un raport primit prin Ianuarie - Februarie 1945 de Dl. Maniu, transmis mie pentru "Biroul Presei" și prin care se arăta diferența considerabilă rezultată din faptul că armistițiul, în loc să între în vigoare la 23 August 944, a întrat în aplicare de abîa la 12 Septembrie 1944.

Datele cuprindeau toate capturile de război făcute de armata Rusă între aceste 2 date.

Din aceste date îmi aduc aminte una singură cu preciziune: 90.000 cai - Deasemeni material motomecanizat, material echipament, - industrial etc.-

ss. V.V. Serdici

20 Septembrie 1947.

E.F.

1

20 sept 00488

D E C L A R A T I E

Subscrisul VASILE SERDICI, declar următoarele:

Sub titlul "umflarea sarcinilor Țărei prin amânarea aplicărei armistițiului" am reprodus datele conținute într'un raport primit prin Ianuarie - Februarie 1945 de Dl. Maniu, transmis mie pentru "Biroul Presei" şi prin care se arăta diferența considerabilă rezultată din faptul că armistițiul, în loc să intre în vigoare la 23 August 944, a intrat în aplicare de abia la 12 Septembrie 1944.

Datele cuprindeau toate capturile de război făcute de armata Rusă între aceste 2 date.

Din aceste date îmi aduc aminte una singură cu preciziune: 90.000 cai - Deasemeni material motomecanizat, material echipament,- industrial etc.-

ss. V.V. Serdici

20 Septembrie 1947.

E.F.

I

00489

D E C L A R A T I E

Subsemnatul VASILE SERDICI declar următoarele :

Cu două zile înainte de arestarea dlui VIRGIL SOLOMON, deci la 3 Mai 1947, se afla la mine în casă dl. avocat MELINTE VASILE, care redacta petiţii adresate autorităţiilor privitoare la arestările făcute dintre N.T. cerând încetarea lor. In timp ce redacta aceste petiţii intră în cameră Dr. Solomon care de obicei a arătat că Partidul nu poate lupta pe cale de petiţii şi că trebuie ceace a recomandat de atâtea ori, adică o acţiune violentă.-

Eu m'am făcut că iel din cameră şi intorcându-mă imediat, i-am spus că-l cheamă cineva afară. Dr Solomon urmând chemarea mea, l'am dus în altă cameră şi i-am spus:" Dle Doctor, dta spui mereu că le şti toate şi te văd că te întregi cu dl. Maniu. Nu ţi-a spus şi dânsul că Americanii ne-au sfătuit să renunţăm la orice violenţă? " Dle Dr. Solomon a rămas extrem de uimit şi mi-a spus " de ce nu mi-ai spus asta mai înainte". Eu i-am răspuns că Dl Maniu mi-a interzis să comunic cuiva cele ce auzeam în calitate de traducător.-

Arăt că acest lucru l'am comunicat dlui dr. Virgil Solomon, pentru că citisem nota Acheson.-

/ss/. V. Serdici

23 Septembrie 1947.-

17

23 sept

00290

D E C L A R A T I E

Subsemnatul VASILE SERDICI declar următoarele :

Cu două zile înainte de arestarea dlui VIRGIL SOLOMON, deci la 3 Mai 1947, se afla la mine în casă dl. Avocat MELINTE VASILE, care redacta petiţii adresate autorităţiilor privitoare la arestările făcute dintre N.T., cerând încetarea lor. În timp ce redacta aceste petiţii intră în cameră Dr. Solomon care de obicei a arătat că Partidul nu poate lupta pe cale de petiţii şi că trebuie ceace a recomandat de atâtea ori, adică o acţiune violentă.-

Eu m'am făcut că iel din cameră şi intorcându-mă imediat, i-am spus că-l cheamă cineva afară. Dr Solomon urmând chemarea mea, l'am dus în altă cameră şi i-am spus:" Dle Doctor, dta spui mereu că le şti toate şi te văd ore întregi cu dl. Maniu. Nu ţi-a spus şi dânsul că Americanii ne-au sfătuit să renunţăm la orice violenţă? " Dle Dr. Solomon a rămas extrem de uimit şi mi-a spus " de ce nu mi-ai spus asta mai înainte". Eu i-am răspuns că Dl Maniu mi-a ~~xxxxxxxxxxxx~~ interzis să comunic cuiva cele ce auzeam în calitate de traducător.-

Arăt că acest lucru l'am comunicat dlui dr. Virgil Solomon, pentru că citisem nota Acheson.-

/ss/. V. Serdici

23 Septembrie 1947.-

I

24. sept

00491

DECLARATIE

Subsemnatul VASILE SERDICI declar următoarele ca o complectare a declaraţiei mele de 2 Septembrie în care arătam convorbirea Gunther Mott- Maniu :

Dl. Maniu prin vara anului 1941 i-a declarat dlui Gunther Mott, /atunci Ministrul al Statelor Unite la Bucureşti/ că el / MANIU i-a arătat generalului Antonescu că nu trebuie să treacă Nistrul atunci când îl va atunge pentru ca România să nu devină Stat agresor, însă că guvernul Antonescu i-a răspuns că atunci când va ajunge la Nistru oprirea nu se va putea face dar se va opri la Bug. Aceasta întru cât armata Română face parte dintr'un anumit dispozitiv.-

/ss/ V.V. SERDICI

24 Septembrie 1947.-

11

24 sept

00492

DECLARATIE
==================

Subsemnatul VASILE SERDICI declar următoarele ca o complectare a declarației mele de 2 Septembrie în care arătam convorbirea Gunther Mott- Maniu :

Dl. Maniu prin vara anului 1941 i-a declarat dlui Gunther Mott,/atunci Ministrul al Statelor Unite la București/ că el / MANIU i-a arătat generalului Antonescu că nu trebuie să treacă Nistrul atunci când îl va atunge pentru ca România să nu devină Stat agresor, însă că guvernul Antonescu i-a răspuns că atunci când va ajunge la Nistru oprirea nu se va putea face dar se va opri la Bug. Aceasta întru cât armata Română face parte dintr'un anumit dispozitiv.-

/ss/ V.V. SERDICI

24 Septembrie 1947.-

00494

D E C L A R A T I E
======================

Subsemnatul colonel STEFAN STOIKA, domiciliat în Bucuresti str. Cornu Caprii nr. 69, in continuare declar următoarele preciziuni :

Numeroşi ofiteri generali şi superiori, deşi nu frecventau cercul profesional militar şi alţii deşi nu erau inscrişi în partid, păstrau totuşu contactul de soecialitate cu dl MIHALACHE, fără ca Dsa să-i canalizeze spre C.P.M.. Intre acestia menţionez pe generalii GHEORGHIES ALEXANDRU, GHIORGHIU ERMIL, VASILESCU PETRE / din Artilerie/ şi alţii ,-

Naţionali ţărănisti au căutat să câştige un număr cât mai mare de aderenţii în unităţile şi instituţiunile militare în vederea pregătirei cât mai reuşite a loviturei de stat înarmate.-

Pentru câştigarea de aderenţi militari se făcea diferite promisiuni, ca rechemarea în armată a tuturor deblocaţilor şi repunerea lor în toate drepturile, să speculau anumite nemulţumiri şi se întreţineau o campanie de defăimare a actualului regim .-

Prezenta declaratie o dau nesilit de nimeni şi o susţin în totul .-

/ss/ Col. STEFAN STOIKA

16 Octombrie 1947.-

00495

D E C L A R A T I E

Subsemnatul, Colonel STEFAN STOIKA, declar următoarele:

Stiu că în toamna anului 1944 Dl.Ing.Serdici erea delegatul partidului naţional-ţărănesc în comisia de repartiţie a administratorilor de supraveghere la intreprinderile cu capital străin.-

In această calitate, Dl.Serdici indica persoanele din partid, care să ocupă funcţiunile de administratori la fabricile ce cădeau în lotul partidului naţional-ţărănist.- Atunci m'a recomandat şi pe mine ca Administrator la Soc.Metrom.-

Erea deputatul unei circumscripţii din Ardeal.- Făcea parte din Delegaţia permanentă a partidului.- A condus biuroul presei şi a făcut legătura între Dl.Maniu şi autorităţile anglo-americane.-

Pe Gen.Teodorescu Paul îl cunosc şi îl dispreţuesc.

N'am ştiut şi nici nu ştiu să fi avut vre o legătură cu partidul, că l-aşi fi denunţat de toată activitatea lui nefastă la Ministerul de Război.-

Pe Comandorul Cioroiu nu-l cunosc şi nici n'am auzit de el.-

Despre Dl.Caposul ştiu, că multă vreme a fost Secretarul intim al Dlui Maniu (Dl.Maniu nu avea secretar-politic, secretar-particular, ci avea, în vremea aceea, un singur secretar pe Dl.Coposu).- Mai ştiu, că, la partid, Dl.Coposu îndeplinea funcţia de Secretar-Adjunct al partidului şi că, în această calitate, a prezidat alegerile C.P.M., ca delegat al conducerei partidului.-

Despre Dl.Dr.Solomon (fost ministru de lucrări publice) ştiu că făcea parte din delegaţia permanentă a partidului şi că erea şef de organizaţie judeţeană în Ardeal.- Cred că juca un rol important în partid fiindcă, când m'am plâns eu că nu s'a pus candidatura nici unui ofiţer în nici un judeţ, mi s'a spus, că trebuia să mă adresez lui Solomon, sau lui Penescu, care ereau însărcinaţi cu alcătuirea listelor de candidaţi.- Mai ştiu, că întra la Dl.Maniu oricând şi neanunţat.- Deasemenea ştiu că Dl. Maniu îl folosea în legăturile

..//..

cu Dl.Dr.Grozea,ori de câte ori avea de făcut guvernului vre-o plângere.-

C.P.M. erea un compartiment al Cercului de Studii al partidului,condus de Dl.Prof.Taşcă,iar Cercul de Studii erea sub ordinele Dlui Mihălache atât pentru că Dsa era Preşedintele Capitalei, cât şi pentru că erea Primul-Vice-Preşedinte al Partidului. In ambele calităţi avea autoritate directă asupra Cercului de Studii. La C.P.M., Dl.Mihalache nu a fost de cât de două ori: prima dată cam pe la începutul anului 1946,când C.P.M. abia se infiripa şi a doua oara înaintea Paştelui 947. Prima oara a venit insoţit de Dnii Ing.Bunescu şi Ing.Popescu Botoşani,pentru a lua contactul cu noi,ca să vadă şi ce importanţă are acest C.P.M. fiindcă Dl.Popescu-Botoşani a şi luat lista Comitetului de iniţiativă C.P.M. şi mai târziu, tot Dsa ne-a trimis o adresă de confirmare a Comitetului.In acest comitet eu eream Preşedinte-provizoriu,iar vice preşedinţi ereau Gen.Zorzor,Gen.Barbu şi Gen.Stoika Grigore.

Când a venit a doua oara la C.P.M.,a fost invitat de Dl.Gen.Negrei - după cererea Generală - să ne expuie doctrina politică a partidului.- Cu această ocazie, am repetat conferinţa "armata de mâine",pe care o ţinusem cu o lună înainte, căutând să nu las la o parte nici un punct al conferinţei.In ambele ocaziuni,Dl.Mihalache ne-a dat instrucţiuni referitoare la organizarea şi activitatea membrilor C.P.M.; ca urmare a acestor vizite ale Dlui Mihalache la C.P.M., a început să vină pe la şedinţele plenare ale C.P.M. Vice-Preşedintele Organizaţiei Capitalei,Dl.Prof.G.K. Constantinescu,să ne supravegheze activitatea.-

Afirm cu tărie,că toate instrucţiunile referitoare la activitatea C.P.M.,atât în comisii,cât şi in teren,le primeam de la Dl.Mihalache,fie direct,fie prin intermediul altora (Gen.Negrei, care mi-a comunicat,că Dl.Mihalache a dispus,ca Gen.Gheorghieş să se ocupe de organizaţiile C.P.M. pe ţară, Maior Fetecău,Colonel Stoenescu,Mituş Ionescu,G.K.Constantinescu - care participa la şedinţele plenare a reprezentant al Dlui Mihalache, Bunescu,Popescu Botoşani etc.)

Ca urmare a conferinţei,ţinută de Dl.Mihălache la C.P.M. înainte de Paşte 1947 şi în urma sugestiilor date de Dsa,C.P.M.- prin Comisia de organizare - a alcătuit "Planul de Organizare al Armatei" aflat la dosar şi vizat de subsemnatul şi de Dl.Ing.Serdici.- Planul a fost întocmit şi înain-

00497

tat conducerei partidului curând după conferinţa Dlui Mihalache.-

Planul este astfel alcătuit, încât să poată fi aplicat chiar in timpul ocupaţiei ruseşti, în ipoteza venirei la putere.-

Aceasta îmi este declaraţia, pe care o dau nesilit de nimeni şi o susţin în totul.

ss. Colonel St.Stoika.

5 Sept.1947.

00498

D E C L A R A Ţ I E

Subsemnatul, Colonel, STEFAN STOIKA, declar următoarele:

Când mi s'a propus funcţia de Secretar General, am cerut avizul D-lui MANIU şi acest aviz a fost favorabil.

Starea de spirit în armată era necesar să fie cunoscută de C.P.M.,-

Această stare de spirit urma să fie cunoscută din informaţiunile culese de membrii C.P.M.,- Dispozitiuni de culegere de informaţii au fost date de conducerea C.P.M.-

"Planul de organizare al armatei" ştiu că a fost alcătuit de Gen.STOIKA GRIGORE, în colaborare cu Colonelul TICUTA MIHAILESCU, pe care îl cred şi autorul real al acestui plan - fiindcă Gen.STOIKA GRIGORE, mi-a afirmat acest lucru fiind entuziasmat de felul cum l-a alcătuit şi redactat TICUTA MIHAILESCU.- Generalul STOIKA GRIGORE, mi-a afirmat că, "Planul de Organizare al Armatei" l-a depus prin Secretariat /Colonel Stoenescu/ la preşedinţia C.P.M.,/Dl.Gen. NEGREI/. Generalul STOIKA GRIGORE mi-a schiţat ceva din acest plan, citind un bruion scris de el cu creionul pe nişte bucăţele de hârtie, pe care l-a dat lui TICUTA, spre a-i servi la întocmirea planului.-

Intr'o convorbire avută cu SERDICI, la el acasă, i-am vorbit despre reorganizarea armatei, aşa cum o vedeam eu la aceea dată /rechemarea ofiţerilor deblocaţi, majorarea efectivelor de războiu prin micşorarea stagiului militar şi instruirea întregului contigent anual de recruţi/

După şedinţele C.P.M., în preajma alegerilor, Secretariatul Clubului distribuia membrilor C.P.M., manifeste politice în vederea alegerilor, spre difuzare.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin în totul şi o dau de bună voie.

1 Sept.1947.

ss/.Colonel St.Stoika

1/V

00499

D E C L A R A T I E

Subsemnatul, Colonel Stoika Stefan, declar următoarele :

Pe lângă fiecare sector al Capitalei /&/ a fost destinat câte un ofiter, care, printre alte atributiuni, avea şi pe aceea de a procura informaţiuni necesare comisiei de Documentare de alcătuirea prgrura programului de guvernare.- Dacă găsea necesar, comisia de Documentare pxxixx putea să-şi procure si informaţiuni referitoare la starea de spirit din armată.-

Mijloacele pentru procurearea acestor informatiuni trebuiau alese de comisie/ dela militarii deblocati recent dela prieteni etc./.-

Proectul intitulat " Plan de organizare al armatei este producţia exclusivă a Comisiei de Organizare, fără să fie cerut de cineva, el intrând in atributiunile normale ale Comisiei de Organizare- Nu stiu cine a dat sugestii la alcătuirea sa.-

De intocmirea acestui proect am luat cunoştinţă dela generalul Stoika Grigore, nu-mi amintesc cu ce ocazie: iar atunci, când am făcut" darea de seamă" către Cercul de Studii al partidului, mi-a cerut, să-l trec si pe el ca să nu se zică, că n'a lucrat nimic comisia.-

In sedinţele Comitetului la care particip am si eu ca prim Vice- presedinte, cred că s'o fi discutat si chestiunea procurărei informaţiunilor referitoare la armată.

La inceputul lui Martie 1947 am ţinut o conferintă in sedintă plenară a C.P.M., despre armata de mâine. Apoi am rezumat această conferintă intr'o sedinţă, inainte de Paşti la care a asistat si Dk. Mihalache.-

Am preconizat reducerea serviciului militar activ sub un an pentru a se putea instrui intregul contigent anual de recraţi.-

Am prevăzut sporirea cadrelor de instructori si eliminarea tututror ofiterilor asimilaţi.- Pentru paza fruntaşilor ţării avem nevoie de mai multi oameni de cât 12

./.

divizii, fixate prin armistițiu.-

curând după arestarea generalului Antonescu, dacă nu chiar în aceiaşi zi am xxxxxx luat contact cu Dna Antonescu, care alerga pe la toate autorirățile să-şi scape bărbatul. Am intâlnit-o pe stradă prin preajma Pieţiei Victoriei, am intrebat-o dacă are nevoie de bani, sau de vre'un serviciu şi m'am oferit să-i telefonez si să vin s'o văd zilnic.- Am vizitat-o acasă de mai multe ori şi i-am ridicat moralul, şi îi dădeam informaţiunile culese din oraş. In ziua când Gen. Antonescu a iesit dela Bistrita ducându-mă ca de obicei acasă la el si găsind lume multă, am aflat că a fost insărcinat cu formarea guvernului si am plecat fără să-l văd.- La acea dată, eu eram mobilizat la Ministerul Inzestrării, ca Inspector Industrial.- La formarea cabinetului Antonescu mi s'a incredintat functiunea de secretar general al Ministerului de către generalul Dobre, numit Subsecretar de Stat al Inzestrării.-

Aceasta imi este declaratia si o dau ne silit de nimeni si o sustin.-

/ss/ 1 Septembrie 1947.-

/ss/ Col. St. Stoika.-

00501

D E C L A R A T I E

Col.STOICA STEFAN, în şedinţă declară că P.N.T., se sprijină pe Anglo-Americani, care o să ne aducă la putere.

Col.STOICA STEFAN, da instrucţiuni tehnice în şedinţe cum se lucrează pe teren şi în unităţi.

In unităţi erau organizate grupuri de ofiţeri, subofiţeri care să strângă în jurul lor cât mai multă trupă.

In şedinţele cu responsabilii de filiale şi ofiţerii din unităţi Dl.Col.STOICA, dădea instrucţiuni de organizare şi lucru pe teren, în cazul unei răscoale contra guvernului.

Intr'o şedinţă în luna Oct.1946, Col.STOICA, a dat instrucţiuni într'un aşa caz în unităţi şi în afară unităţilor.

In unităţi grupurile de militari P.N.T., când primeau ordine într'un caz ca mai sus să aresteze pe ofiţerii care nu erau ai lor şi ţineu cu guvernul.

In afara unităţilor trebuiau să ocupe la un caz şi institutiile publice.

Cu privire la oamenii E.C.P., în unităţi Col.STOICA declara că în 24 ore, dela venirea P.N.T., la conducere îi va scoate din armată.

Iar ceilalţi ofiţeri discutau că îi vor judeca şi să-i bage în închisori.

In şedinţe se spunea că la E.C.P., sunt trădători de ţară şi Col.STOICA spunea că Divizia de Panduri o să fie desfiinţată în 24 ore pentru că sunt înarmate de ruşi pentru a lupta contra poporului şi că sunt mai mult în slujba ruşilor decât a poporului.

Pentru legătură cu M.St.M., fusese însărcinat un Lt. Col.din M.St.M., Plut.IOVITA PETRE, din Ministerul Inzestrării Armatei.

In privinţa sustragerei de documnete din unităţi Plut. CONSTANTINESCU C., prin luna Sept.1946, i-a adus lui Col. STOICA, o copie după nişte instrucţiuni ale M.R.

Dată de mine nesilit de nimeni.

ss/Albu P.Gheorghe.

5 August 1947.

00502

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Colonel Stefan Steika, declar următoarele:

Pe dl. ing. Serdici l-am vizitat in nenumărate ori, ca prieten şi pentru că, având intrevedei apreape zilnice cu Dl. Maniu, să putea pune la curent cu situaţia politică internă, pe care n'avem de unde s'o cunoaştem, in ceace priveа partidul nostru .-

Cu ocazia unei vizite acasă la Dl. ing. Serdici i-am predat " Planul de Organizarea Armatei" intocmit de comisia de Organizare a C.P.M., pentru a-l preda D-lui Maniu, spre a lua si Dsa cunoştinţă de activitatea C.P.M.

Acest " Plan" in mai multe exemplare fusese inaintat de Comisiaia de organizare Cercului Profesional Militar.-

Referitor la continutul " planului, imi amintesc, că curpindea anumite recomandaţii relative la sporirea efectivului armatei, la desvoltarea cadrelor aviatice prin infinţarea de scoli civile de piloţi principii de echipare şi de inzestrare a armatei, constituirea de unităţi in străinătate din prizonierii aflaţi acolo etc.-

Prezenta declaraţie o dau nesilit si o sustin in totoúl.-

/ss/ Col. Steika Stefan

2 Septembrie 1947.-

VI

005503

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Colonel STEFAN STOIKA, declar următoarele:

1/. Scopul urmărit de Cercul Profesional era, să alcătuiască din timp un program de lucru al Ministerului de Războtu în eventualitatea venirei la putere a partidului.

Inainte de Paşte 1947, la o şedinţă plenară, a luat parte şi dl. Mihalache a spus între altele: Să nu vă aşteptaţi la recompensa viitoare dacă lucraţi numai aici la Cerc în birou.

Dacă vreţi să aspiraţi la recompensă, trebue să vă inscrieţi la Circumscriptiile pe care depindeti cu locuinţa si să activaţi pe teren. Aceasta recomandatie era făcută tuturor membrilor lor C.P.M. - Ca urmare a acestei recomandări o parte din membrii s'au inscris la Circumscriptia Politică, pe teritoriul căreia locuiau.

INTREBARE: In ce consta activitatea pe teren, pe care trebuiau să o desfăşoare membrii C.P.M., comform dispoziţiunei de mai sus ?

RASPUNS : Exact n'o cunosc, fiindcă n'am activat la Circumscriptie niciodată. După câte am auzit, membrii activi ai circumscripţiilor in afară că plăteau o cotizatie lunară, trebuia să ia parte la toate sedintele circumscripţiei, de unde probabil primeau instructiuni.

INTREBARE: Plata cotizaţiilor la circumscripţii şi participarea la şedinţe atrăgea după sine acordarea de recompense ?

RASPUNS: O preciziune n'am putea face, decât dl. Mihalache, fiindcă eu nu cunosc activitatea circumscripţiilor.

INTREBARE: Intrucât se recomanda activitate în teren înainte de Paste 1947, deci, după alegeri, ce scop dela membrii C.P.M., se urmărea ?

RASPUNS: Răspunsul exact nu poate fi dat decât de Dl. Mihalache. Eu am inteles că se urmărea câştigarea popularităţei pentru partid.

./.

In urma recomandatiei D-lui Mihalache de a activa pe teren ,eu am lăsat initiativei fiecărui membru să facă cum le dictează interesele,şi nu m'am amestecat sub nici o formă,recomandatia fiind destul de clară . Personal,am delegat pe col Stătescu să mă inscrie la circumscriptia de care depind de casa mea si după câteva zile Col.Stătescu mi-a spus,că nu m'a inscris fiindcă " nu face pentru Dvs.,să fiţi înscris membru intr'o circumscriptţie al cărei xxxxxx sef este un proxenet.

<u>INTREBARE</u> : Scopul C.P.M., arătat la / 1/ în prezenta declaraţie era pentru toti membrii C.P.M.,inclusiv organizaţiile judetene ? Sau revenea numai comisiunilor de Studii ?

<u>RASPUNS</u>: Scopul C.P.M.,era numai cel arătat la / 1 /

Elaborarea programului de guvernare se pregătea de fiecare comisie în sectorul ei. - si la nevoie se înfiinţau şi subcomisii care comisii făceau apel la membrii plenului oridecâteori simţeau nevoia .

Prezenta declaraţie o dau nesilit şi o sustin.

ss/ Col.Şt.Stoika

30 August 1947

00505

D E C L A R A Ț I E

Subsemnatul Colonel STOICA ȘTEFAN, domiciliat în Str. Cornul Caprei 69, declar următoarele :

Generalul Zorzor – Președintele Comisiei Juridice – prin Decembrie 1946 a întocmit un proect de statut al C.P.M.P.N.T. prin care se prevedea, ca, pe lângă fiecare organizație județeană să se înființeze și un cerc profesional militar. Acest Statut a fost înaintat către conducerea partidului și a rămas fără răspuns.–

Pe la inceputul anului 1947, într'o ședință plenară C.P.M., Dl. Gral. NEGREI a dispus ca in baza statutului, Gral. ZORZOR să se ocupe de cercurile profesionale din vechiul regat, Gral. BARBU, de cele din Ardeal și eu de cel din Bucureșt.– G-ralul ZORZOR a dat și un comunicat prin "Dreptatea" în acest scop.

In statut s'a prevăzut cele de mai sus pentru ca C.P.M., să apară ca un organism mai important și să poată să aibă reprezentanți în Delegația Permanentă.

C.P.M., ținea să aibă reprezentanți în Delegatia Permanentă deoarece organizatiile judetene aveau și mi se pare că și tineretul partidului, ca și sectia femenină aveau reprezentanții lor.–

Despre tineretul Militar cred că erau puțini, fiindcă se adunau în camera dela Club a lui Mitug Ionescu.

<u>INTREBARE</u>: In ce calitate aduna Mitug Ionescu Tineretul Militar ?

<u>RASPUNS</u>: Nu știu. – Cred însă, că el era șeful întregului tineret al partidului și că în cadrul acestuia își făcu-se și o sectie de tineret militar.

Când am aflat că anumiți membrii din C.P.M., fac parte și din " Tineretul Militar" , i-am spus să opteze pentru una sau alta

Aceasta îmi este declarația, pe care o dau nesilit și o susțin.

ss/ Col. Stefan Stoika

29 August 1947.

Prezentul dosar
conține · 505 · file.
19.03.1955.
Lt. Fluture

Valabil

Prezentul dosar conține un
număr de 505 file.
Verificat azi 22.04.2003
Tomov Teodor